STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 05560

VAYT FUN MOSKVE

Vasilii Azhaev

•

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

וואסילי אזשאיעוו

ווייט פון מאסקווע

ראמאן

פארלאג „יידיש-בוך“
ווארשע 1952

WASYLI AŻAJEW

„DALEKO OD MOSKWY"

Tom II

Tłumaczył z rosyjskiego *Leo Frumkin*

איבערגעזעצט פון רוסיש: לעאָ פרומקין

Wydawnictwo „IDISZ BUCH"
Warszawa 1952

Nakład 3.000 egz. Ark. druk. 18, ark. wyd. 16.
Papier satynowany kl. V, 61 × 86 cm, 70 g.
Druk ukończono w kwietniu 1952 r. Nr zam. 156.

3-B-50415

Drukarnia „Nowe Życie", W-wa, Tarczyńska 8.

צווייט בוך

קאַפּיטל איינס

צ ו ו י י   א ו י ף   נ אַ ר ט ע ס

ווי נאָר ס׳האָט אָנגעהויבן צו טאָגן איז אַלעקסיי געקומען צו בערידזען און אים געטראָפן אָן אָנגעטועניס, ווי ער מעסט אָן אויף זיך דעם רוקזאַק. זיי האָבן זיך קעגנזייטיק אויפמערקזאַם באַטראַכט און זיך געקליבן צו גיין, ווי ס׳האָט זיי אָפּגעשטעלט ראַדיאַנאָווע, וועלכע איז אַרויסגעקומען פון איר צימער. זי האָט, פאַרזשמורענדיק די פאַרשלאָפענע אויגן, זיי ביידע אַריינגעקוקט אין פּנים און אַ פּרוּוו געטאָן דעם פּולס.

— מיין אַפּטייקל האָט איר גענומען? — האָט זי אַ פרעג געטאָן בערידזען.

— נאַטירלעך. איין מעדיקאַמענט האָט איר אונדז צוגעטיילט שוין זייער קאַרג, — האָט געענטפערט דאַווידאָוויטש אַ שמייכל געטאָן. — ס׳וואָלט נישט שאַטן איר זאָלט אַ ביסל צוגעבן פאַרן אינערלעכן געברויך.

— איר שפּאַסט אַלץ! — האָט אָלגע געזאָגט מיט פאַרדראָס. — און איך באַאומרויק זיך צוליב אייך. מילא, אַלעקסיי איז אַ ספּאָרטסמאַן, ער דאַרף זיך נישט ערשט צוגעוווינען. — זי האָט מיט הנאה באַטראַכט דעם ברייטפּלייציקן קאָוושאָווען, וועלכער איז שלאַנק געווען אַפילו אינעם וואַטעווון אָנטועכץ. — צען טעג אויף נאַרטעס איז נישט קיין שפּילעכל. צי שאַצט איר נישט צומאָל איבער אייערע כוחות?

— זייט רויק, מיין דאָקטאָר אין סאַמעטענעם כאַלאַט, — די רייזע וועט מיר זיין צום געזונט, — האָט נישט אָן ערגערנייש געענטפערט בער־

רידזע. — ווען מיר וועלן צוריקקומען, וועט איר פון אַלעקסייען געוואָר־ווערן, צי כ׳בין פון אים אָפּגעשטאַנען אין וועג אָדער נישט.

— איר האָט געוואָלט באַזאָרגן אַ בריוו צו ראָגאָוון? — האָט קאָוושאָוו דערמאָנט.

אָלגע איז געקומען אין פאַרלעגנהייט:

— כ׳האָב נישט אָנגעשריבן. איך קאָן שרייבן בלויז רעצעפּטן. גיט אים איבער אויף אויסנווייניק... איצט, ווען ער איז נישטאָ, דער־מאָן איך זיך אָפטער וועגן אים. איך וואָלט אים גערן געזען. נאָר זאָל ער עס נישט אויסטייטשן, אַז איך פאַרבעט אים. ער קאָן נאָך קומען צו פליען! — זי האָט זיך צעלאַכט, זיך קלאָר פאָרשטעלנדיק ראָגאָווס ראַ־שיק באַווייזן זיך דאָ.

— אַלץ? — האָט אַלעקסיי געפרעגט. זי האָט צושטימענדיק אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ.

— אָליע! אָליענקע! — האָט אַ געשריי געטאָן פון קיך אַרויס סעראַפימע. — כ׳האָב דאָך אינגאַנצן פאַרגעסן: כ׳האָב דאָ צוגעגרייט אַ פּעקעלע פאַר טאַניען — קנישעס און קרעפּלעך. זאָל אַלעקסיי ניקאָ־לאַיעוויטש מיטנעמען.

קאָוושאָוו האָט געמוזט אויפבונדן דעם רוקזאַק, אַריינצולייגן די מתנה.

— מיטנעמען קאָן איך, כ׳בין אָבער נישט ערב, אַז טאַטיאַנע וועט עס פון מיר באַקומען, — האָט ער געשפּאַסט, אַריבערוואַרפנדיק דעם זאַק איבער דער פּלייצע.

נאָכן באַגלייטן די אינזשינירן איז אָלגע געשטאַנען אַ ביסל פאַר דער שוועל, ווי זי וואָלט געוואַרט, אפשר וועלן זיי זיך אומקערן. ס׳איז גלייך געוואָרן אומעטיקלעך און אומרויק. דאָס בייזיין פון דעם מוטיקן און לעבנספרייידיקן בערידזע האָט תמיד אַריינגעבראַכט אין שטוב באַ־רויקונג. אַלעקסיי איז געוואָרן אַ פריינד, אַזעלכער, צו וועלכן מע קאָן האָבן צוטרוי און מע קאָן זיך אויף אים פאַרלאָזן; ס׳איז געווען מיט אים לייכט און פּשוט. איצט איז די שטוב פאַריתומט געוואָרן...

אָלגעס בליק איז געפאַלן אויפן טשעמאָדאַן, וואָס כמאַרע האָט גע־בראַכט. פון זינט יענעם טאָג, וואָס איז געווען שרעקלעך פאַר איר, האָט זי זיך צו אים נישט צוגערירט, הגם ער איז כסדר געשטאַנען פאַר די אויגן און זי באַאומרויקט. מיט אַ געקלעמט האַרץ, מיט אַ קאָמפּליצירט געפיל פון אומצוטרוי, אויפרעגונג און כמעט פיזישן ווייטיק האָט אָלגע

געעפּנט דעם טשעמאָדאַן. אָן צווייפל, דאָס זיינען געווען קאָנסטאַנטינס זאַכן: זיין אָנצוג, היפּש צעקנייטשט, די וועש, וואָס זי האָט געקויפט נאָך אין רובעזשאַנסק, זיינע האַזיר־מכשירים, די האַריקע האַנטעכער און סאַמע אונטן — עטלעכע דיקע העפטן, באַשריבענע דורכויס מיט אַ גרויסער נאָכלאָזיקער האַנטשריפט. אַלץ איז געווען דורכגעזאַפּט מיטן ריח פון טאַבאַק.

אָלגע איז געזעסן אויף דער פּאַדלאָגע מיט פאַרמאַכטע אויגן, אַ בלאַסע, מיט שוואַך אַראָפּגעלאָזטע הענט, צווישן די צעוואָרפענע זאַכן אַרום. הגם טויטע, האָבן זיי מיט פאַרשידענע קולות גערעדט וועגן דעם מענטשן, וואָס זי האָט ליב געהאַט, מיט וועלכן זי האָט דורכגעלעבט עטלעכע יאָר. לויט איר בקשה האָבן זאַלקינד און קאָוושאָוו געמאַכט אָנפראַגן און באַקומען אַן אָפיציעלע באַשטעטיקונג: ווירקלעך, דער דאָקטאָר אַנדרייעוויטש ראַדיאָנאָוו איז אין אַ שווערן צושטאַנד אַראָפּ־גענומען געוואָרן פון אַ צוג, געשטאָרבן און באַערדיקט געוואָרן אין טאַשקענט.

ערשט האָט זי זיך באַשולדיקט פאַר איר נישט גוטער באַציונג צום מאַן. ס'האָבן אים, ווי אַ סך אַנדערע, נישט געפעלט קיין חסרונות, נאָר וואָס פאַר אַ רעכט האָט זי געהאַט זיך צו דערווייטערן פון אים אַזוי לייכט און אַזוי שנעל? אין דעם מאָמענט, ווען ער האָט באַדאַרפט זי זאָל אים אונטערהאַלטן, ווען מ'האָט באַדאַרפט מיט קאָנסטאַנטינען רויק, אָן אויפרעגונג אָנפירן, אים לערנען, — האָט זי אים פּראָסט־פּשוט אָפּגעשטויסן, אַרויסגעיאָגט. און אַפילו דעמאָלט, ווען אין אים האָט באַ־קומען די אייבערהאַנט דאָס גוטע און ער איז מיט אַן ערלעך געוויסן גע־גאַנגען אויפן פראָנט — האָט זי אים נישט געגלייבט, באַשולדיקט אין פעלשונג!

אָלגע האָט איבערגעבלעטערט די העפטן, נישט זעענדיק וואָס אין זיי איז געשריבן, די שורות האָבן זיך צוזאַמענגעגאָסן אין געדיכטע פיאָ־לעטע פלעקן. ס'איז איר געווען אַ חרפּה, וואָס זי האָט אין די דאָזיקע טעג געקאָנט טראַכטן וועגן ראַגאָוון און זיך נישט געשעמט צו רייִדן וועגן דעם מיט פרעמדע מענטשן. זי האָט זיך מיט אַן אינסטינקטיוון האַסט אַ הייב געטאָן פון דער פּאַדלאָגע און מיט די העפטן אין די הענט געלאָפן צו דער טיר: דעריאָגן אַלעקסייען און אים אָנזאָגן — זאָל ער מיט ראַגאָוון גאָרנישט רייִדן וועגן איר, קיין וואָרט נישט! דאָס אַלץ איז נאַרישקייטן, לייכטזיניקייט, לעסטערונג בנוגע דעם טויטן.

...קאָוושאָוו און בערידזע זיינען האַלב געליגן לעם אַנאַנדער אויף א בינטל היי אינעם קאַסטן פון דער לאַסט־מאַשין, וואָס איז געלאָפן איבערן אַדון: אַן אייזיקער ווינט האָט געפייפט איבער זיי. זיי האָבן באַשלאָסן צו דערפאָרן ביזן נאָענטן באַצירק לעם דעם נאַנאַיישן ישוב נאַמפּי און פון דאָרט זיך לאָזן שוין אויף די נאַרטעס. לעבן זיי, מיטן רוקן צום ווינט, איז געזעסן זאַלקינד. ער איז געפאָרן אין א נאַפט־דעסטילירזאַוואָד, נישט ווייט פון נאַמפּי, און האָט צוליב געזעלשאַפט זיך איבערגעזעצט אין מאַשין אַריין. דער פּאַרטאָרג איז געווען אין אַן אויסגעצייכנטער שטימונג. ער האָט דערציילט גוטע נייעסן: מאָרגן ווערט געלאָזט אין גאַנג דער נאָווינסקער אויטאָ־זאַוואָד; דער זון, לענקע, האָט זיך אומגעקערט פון דער ים־רייזע און געגעבן א טעלעגראַמע, אַז ער קומט צו פאָרן אויף אורלויב.

— איך הער אייך איבער דאָס, וואָס ס'האָט נעכטן געזאָגט באַטמאַנאָוו! — האָט זאַלקינד געשריגן, זיך איינבייגנדיק צו די אינזשעניערן. — צענטראַליזירט זיך נישט! איר וועט אַנטרעפן אויף טויזנטער עניינים אויף יעדן באַצירק. זעט, פאַרזינקט נישט אין זיי, ווענדט נישט אָפּ אייער אויפמערקזאַמקייט פונעם הויפּטציל — ענדגילטיק לייזן אַלע פּראָיעקט־פּראָבלעמען.

זיי זיינען אויסגעשטיגן פון דער מאַשין לעבן דעם נאַפט־דעסטילירזאַוואָד, וועלכער האָט זיך פונאַנדערגעשפּרייט אויפן ברעג אַדון אויף א ריזיקן שטח. נישט ווייט האָט זיך געטונקלט די האַנט פון דער סודות־דיק־שטילער טייגע.

דאָס איז א מאָדנע שכנותשאַפט — דער דאָזיקער טויבער מדבר און דער זאַוואָד, דאָס לעצטע וואָרט פון דער טעכניק פונעם צוואַנציקסטן יאָרהונדערט! — האָט זאַלקינד געזאָגט. — ס'איז אויסטערליש, אַלעקסיי, נישט אמת?

פאַרבייגעגאַנגען די זאַוואָד־קאָרפּוסן, זיינען די אינזשעניערן מיט די נאַרטעס אויף די פּלייצעס און דער פּאַרטאָרג אַרויסגעקומען אויף א גלייך פעלד. און א שאַכמאַט־אָרדנונג זיינען דאָ געשטאַנען צעגליקער ריזיקע אָפּגעווייסטע ציסטערנעס.

— זיכער, לידיקע, — האָט בערידזע צו זיי א מאַך געטאָן אָנגעכמורעט.

— יאָ, לידיקע, — האָט זאַלקינד באַשטעטיקט. — דער נאַפט, וואָס איז צוגעפירט געוואָרן צום זאַוואָד, בעת דער נאַוויגאַציע, איז שוין

איבערגעארבעט געוואָרן אויף בענזין און גלייך אוועק אויפֿן פֿראָנט. אין איצטיקן מאָמענט ארבעטן די ציכן אויף א הונגער־פּאָרציע. דאָס, וואָס מע ברענגט מיט דער באַן פֿון טויזנטער קילאָמעטערס, גיסט מען תיכף־ומיד אריין אין די אַפּאַראַטן. — מיכאיל באָריסאָוויטש האָט גערעדט רויק, גאָר פֿונדעסטוועגן האָט זיך פֿון זיין קול ארויסגעפֿילט ערגערניש. טייטלענדיק מיטן פֿינגער אין דער ווייט, האָט ער צוגעגעבן: — און אויפֿן אינדזל האָט זיך ערשט אָנגעזאַמלט א ים נאַפֿט, וואָס ווערט ארויסגעפּאָמפּעוועט פֿון די ערדטיפֿענישן. א ים נאַפֿט, וואָס בלייבט אומנוצלעך ביז פֿרילינג!...

— ס'נאָגט דאָס האַרץ, ווען מע דערמאָנט זיך, אז אויפֿן דאָזיקן נאַפֿט וואַרטן איצט די טאַנקען און עראָפּלאַנען! — האָט אלעקסיי געזאָגט.

— מע וועט מיר באַלד נעמען פֿרעגן אויפֿן זאַוואָד: ווען וועט שוין ענדלעך א פּלייץ טאָן אין די לערע ציסטערנעס דער נאַפֿט פֿון אייערע רערן? וואָס דאַרף איך ענטפֿערן, חברים אינזשעניערן? — האָט זאַלקינד געפֿרעגט שפּאַסיק.

— ענטפֿערט, אז מיר ווילן עס אויך זען. מיר חלומען נישט וועגן קיין שום אַנדערע זאַך, — האָט בערעזע ערנסט א קוק געטאָן אויפֿן פּאַרטאָרג.

דער אומענדלעכער הימל־קופּאָל איז געווען באַצויגן מיט א גלייכן ווייסלעכן פֿאָרהאַנג. די זון איז אויף אים געשטאַנען ווי א טונקעלער מאַטאָווער פֿלעק מיט אן אומקלאָרן רעגנבויגנדיקן זוים. אַלץ האָט געהאַט איין און דעם זעלבן קאָליר סיי אויפֿן הימל, סיי אויף דער ערד. בלויז דער טייך האָט זיך ארויסגעטיילט מיט זיין געלעכער, וואָס איז פֿאַרטיפֿט אין דער ערד און ציט זיך אין דער טריבער אומענדלעכקייט. אין דער דאָזיקער זייט האָבן ערשט געקוקט די אינזשעניערן און דער פּאַרטאָרג.

— ס'וועט זיין א זוניקער טאָג, אייך אויף דער האַנט, — האָט מיכאיל באָריסאָוויטש געזאָגט. זיי זיינען א מינוט געשטאַנען שווייגנדיק.

— נו, און איצט לאָזט זיך, חברים אינזשעניערן, ווו די וועלט האָט אן עק, — האָט זאַלקינד א שמייכל געטאָן און שטילענקע אונטערגעשטויסן קאָוושאָוון אין פּלייצע.

דאָס האָט ווי געדינט פֿאַר א סיגנאַל. אלעקסיי האָט א מאַך געטאָן מיט די הענט און, זיך קוים איינבייגנדיק, געמאַכט זיך א גליטש אראָפּ

מיטן שוואכן שיפּוע צום טייך. בערידזע האָט א שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ צו זאַלקינדן און זיך געלאָזט נאָך אים.

— דעם סאַמע פולן דערפאָלג! קומט שנעל צוריק, טייערע חברים!

— האָט דער פּאַרטאָרג א געשריי געטאָן, ווען זיי האָבן זיך גלייכצייטיק, דערגרייכנדיק דאָס אייז פון טייך, אויסגעדרייט צו אים.

אינגיכן זיינען זייערע טונקעלע פיגורן צעשוווּמען אין דער זייט. זאַלקינד האָט א קוק געטאָן אויף דער זון, וואָס האָט אויסגעזען ווי א פּוטערדיקער פלעק אויף א בויגן פּאַפּיר, און געלאָזט זיך צום זאַוואָד.

פאַר די צוויי שעה, וואָס ער האָט דאָרט פאַרבראַכט, זיינען די נאַרטלער ווייט אַוועק פון נאָווינסק. די זון האָט זיך גענומען ארויסבאַקומען פון דער טריבקייט פונעם הימל־געוועלב. זי איז ארויסגעטרעטן אלץ שטאַרקער, און אין עפּעס אן אומדערוואַרטן מאָמענט האָבן אירע שטראַלן א פלייץ געטאָן דורכן אויסגעבילדעטן בלויז. אלץ ארום איז העל געוואָרן און אָנגעהויבן בליאַסקען.

די זון האָט באַגלייט די אינזשינערן אויך דעם צווייטן טאָג, און דעם דריטן, און דעם פערטן. אָנפאַנגס האָט זיך זיי געדאַכט, אז זי איז אפילו צופיל אויפן טייך, די אויגן האָבן וויי געטאָן מחמת דער העלער שיין. דערנאָך האָבן זיי זיך צוגעוווינט צום דאָזיקן כסדרדיקן ליכט, ווי אויך צום אומאויפהערלעכן גאַנג. זיי האָבן א סך מאָל איבערגעשניטן דעם אַרון, אויסגעפאָרשט אלע אויסבייגן, אַרבל און קאַנאַלן, גרויפּ־הייבונגען און אָפּריסן פון ביידע ברעגן. זיי זיינען געקומען אין אלע ישובים און ניזגעריק אויסגעפרעגט די איינוווינער וועגן די געוווינהייטן פונעם טייך, וועגן זיינע סאַמע גרעסטע פאַרפּליוצונגען. מיט דער הילף פון די באַציִרק־אַרבעטער האָבן זיי צענטליקער מאָל אויסגעמאָסטן די גרעב פונעם אייז, די טיף און דאָס שנעלקייט פונעם שטראָם. די רייזע־העפטן פון די אינזשינערן זיינען פול געוואָרן מיט נאָטיצן, די טאָפּאָגראַפישע קאַרטעס זיינען אויסגעפאַרבט געוואָרן מיט אויסגעבעסערטע ליניעס. איצט האָבן זיי געקאָנט אליין אויסמעסטן און באַטראַכטן יעדן מעטער פון דער נייער טראַסע און זיך איבערצייגן, אז די בוי־אַרבעטער האָבן זיך פאַרפעסטיקט אויפן לינקן ברעג און פאַרגעסן וועגן דעם רעכטן.

דער הויפּט־אינזשינער און זיין פאַרטרעטער האָבן גוט געוווּסט, אז מע דאַרף זיך אונטעראיילן. באַטמאַנאָוו האָט זיי געגעבן אן אָפּגעמאָסטענע צייט, און זיי האָבן זיך באַמיט נישט אָפּצוטרעטן פונעם הויפּט־

ציל. אָבער ס'האָט זיי פאַרכאַפּט דאָס לעבן פון די באַצירקן. זיי האָבן זיך יעדעס מאָל מיט מי צעשיידט מיט א באַצירק, כדי זיך צו לאָזן צון א צווייטן.

אויפן דריטן באַצירק האָבן זיך די אינזשעניערן א גאַנצן טאָג פאַרנאַנדערגעקליבן אין די ספֿקות צווישן יעפּימאָוון און טעמקינען. דער סעקרעטאַר פון דער פּאַרטאָרגאַניזאַציע האָט פעסטגעשטעלט, אז יעפּימאָוו פירט כלומרשט איין אויפן לינקן ברעג זיינע ביוראָקראַטישע פּאָראַדקעס.

— מע מוז דאָך וועגן־עס־איז פאַרשטיין: מיר זיינען נישט קיין אַנשטאַלט און נישט קיין זאַוואָד־פאַרוואַלטונג, מיר זיינען אַן אונטערשטער פּראָדוקציע־איינס פון דער בויונג, — האָט טעמקין דערוויזן, זיך בייזערנדיק אויף זיין שטילער שטימע און וואַרפנדיק צאָרנדיקע בליקן אויף יעפּימאָוון. — מיר דאַרפן זיין נעענטער צו די אָביעקטן, און איר ווילט צונויפזאַמלען ארום זיך דעם גאַנצן אַדמיניסטראַטיוו־טעכנישן אַפּאַראַט. די דעסיאַטניקעס און אַרבעטספירער זיינען געצוואונגען עטלעכע מאָל אין טאָג זיך אָפּצורייסן פון דער אַרבעט און קומען צו לויפן אין שטאַב אויף אייער רוף. נעקראַסאָוו האָט זיך היינט ווידער געקלאָגט: איר שטערט צו פאַרענדיקן די בעקעריי און די עלעקטרעסטאַנציע, נעמט בסדר צו די אַרבעטער אויף אויפצובויען די קאָנטאָר, — זי איז אייך נייטיקער פון אַלץ. אויף וואָס טויג עס?

בעריעזע איז פולשטענדיק געווען אויף טעמקינס צד און האָט אָנגעקלונגען צו באַטמאַנאָוון, כדי מיט אים זיך צו פאַרשטענדיקן וועגן די מאָסמיטלען אויפן דריטן באַצירק. דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג האָט אים אויפמערקזאַם אויסגעהערט און געזאָגט, אז מיטן דריטן באַצירק וועט זיך פאַרנעמען זאַלקינד. וואַסיל מאַקסימאָוויטש איז זייער נישט געפעלן געוואָרן, וואָס די אינזשעניערן פאַרהאַלטן זיך אויפן באַצירק.

— ס'איז היינט אָנגעקומען א טעלעגראַמע פון דודינען און פּיסאַרעוון, — האָט ער געזאָגט. — זיי האָבן באַקומען גרובסקיס מעמאָריאַל און רופן ארויס אונדז אַלע, זיי ווילן זיך פונאַנדערקלייבן אינעם פּראָיעקט. איך האָב זיי צוגעזאָגט צו זיין אין רובעזשאַנסק אין א צען־צוועלף טעג ארום, און ערשט זע איך, אז איר וועט זיך אומקערן קיין נאָווינסק אין א חדשים צוויי ארום, נישט פריער. ס'וועט מיר, משמעות, אויסקומען צו פאָרן נאָך אייך און אייך אונטעריאָגן פון הינטן.

נאָך דער דאָזיקער לעקציע האָבן זיך די אינזשעניערן גענומען צואיילן און אין משך פון א מעת־לעת אומאויפהערלעכן באַוועגן זיך איבער דער טראַסע, פאַרנעמענדיק זיך אויסשליסלעך מיט פאָרשונגען, אָנגעיאָגט די דורכגעלאָזענע צייט. פונדעסטוועגן האָט זיך מעלניקאָוון אויפן פערטן באַצירק איינגעגעבן זיי צו פאַרהאַלטן. לויטן פאָרשלאָג פון די טעסליערעס, די ברידער פעסטאָוו, האָט מען דאָ אָנגעהויבן פראָבעבויונגען פון צונויפגעשטעלטע טיילן. בערעזע און אַלעקסיי האָבן זיך געלאָזט צוזאַמען מיט מעלניקאָוון צום אַרבעט־פּלאַץ.

אויף א גלייכן פּלאַץ לעבן וועג זיינען געלעגן שטויסן גלייכע ברוסעס, באַלקעס, לייסטן, פענצטער־ און טירן־ראַמען, וואָס זיינען באַצייטנס אויסגעפּאַרטיקט געוואָרן אויף א האָלץ־פאַבריק. די בריגאַדע פונעם עלטערן ברודער פיאָדר — א שווערוואַגיקער, טונקלהאָריקער מענטש — האָט צונויפגעקליבן די סטרוקטור, דער מאַגערער און העלהאָריקער סעמיאָן פעסטאָוו האָט זיך מיט זיין בריגאַדע פאַרנומען מיטן מאָנטאַזש פון א באַראַק. די פעסטאָווס האָבן קאָנטראָלירט אויפן זייגער די שנעלקייט פונעם מאָנטאַזש: אויף דעם צופּאַסן און איינלייגן פון יעדן ברוס איז באַשטימט געווען א שטרענג באַגרענעצטע צייט. די אַרבעט איז געגאַנגען רויק, די גלאַטיק אָפּגעהעבליעוועטע ווענט פון ווייסע ברוסעס האָבן זיך אויפגעהויבן ממש פאַר די אויגן. בערעזע האָט זיך פאַראינטערעסירט מיט די פעסטאָווס, געגעבן זיי אייניקע עצות און צוגעזאָגט אָנצווענדן דאָס בויען הילצערנע געביידעס פון צונויפגעשטעלטע טיילן אויך אויף אַנדערע באַצירקן.

— איר וועט דאָ בלייבן איבערנעכטיקן? — איז מעלניקאָוו צוגעגאַן צום הויפּט־אינזשעניער.

געאָרגי דאַווידאָוויטש האָט געפּלעפּט א קוק געטאָן אויף אַלעקסייען: זיי האָבן פאַרבראַכט אויפן באַצירק דעם גאַנצן טאָג און נישט באַמערקט, ווי די נאַכט האָט זיך דערנענטערט.

אויפן צווייטן טאָג זיינען בערעזע און קאָוושאָוו אַריבער די גרענעץ פון דעם פערטן און פינפטן באַצירק, וואָס איז באַצייכנט געווען מיט א פּשוטער הילצערנער אַרקע און א פּיצעלע הייזעלע פון א קאָנטראָל־דיספּעטשער־פּונקט. דער דאָזיקער באַצירק האָט זיך גערעכנט פאַרן לעצטן פון די נאָענטסטע און דעם ערשטן פון די ווייטסטע באַצירקן אויף דער טראַסע. דאָרט האָט געבאַלעבאַטעוועט ראָגאָוו.

די נאַרטלער האָבן זיך געלאָזט אין וועג אַריין נאָך באַגינען, גליטשנדיק זיך שנעל איבערן העלן לבנהדיקן שטעגל, וואָס האָט זיך גע־

שלענגלט איבערן אייז פון טייך. די פארגליווערטע ביימער אויף די ברעגעס, דיקע אין זייערע ווינטערדיקע פעלצן, האט זיך געדאכט, לויפן אויף צוריק. דער טונקלבלויער הימל־פארהאנג האט אנגעהויבן העלער ווערן אויף מזרח. א בלויער שטרייף איז ראז געווארן און אינגיכן זיך צעפלאקערט. די שטערן האבן זיך שנעל אויסגעלאשן, אוועקגייענדיק אין דער טיף פון הימל. די לבנה איז טונקל געווארן און, ווען ס'איז ארויפגעשווומען דער זונענדיסק, געבליבן הענגען אין דער לופט, ווי א קליינער זילבערנער האקן. די זון איז געווען אומגעוויינלעך גרויס און העלרויט, דערנאך האט זי זיך איינגעשרומפן און געל געווארן. דער הימל איז געווארן בלאס. ווייט ארום איז אלץ געווארן ווייס און דורכזיכטיק. אויפן שפיגלדיקן אייז פונעם אדון האט זיך דער טויפראסט אפגעזעצט מיט אן א שיעור געמוסטערטע שניי־פלעטלעך. די זונשטראלן האבן זיך אין זיי איבערגעגאסן מיט א פארשידנפארביקער ליכטשפיל.

גיב א קוק, עס זעט אויס ווי דימענטענע בלומען, ארויסגעוואקסן פונעם גרונט פון טייך! — האט ענטוזיאסטיש א זאג געטאן אלעקסיי, זיך אויסדרייענדיק צו בערעזען, וועלכער האט זיך אויך מיט הנאה פארקוקט אויפן בליאסקען פון די אייז־מוסטערן.

דא האט זיך די טראסע דערווייטערט פונעם טייך, אויסמיידנדיק א קייט סאפקעס, וואס האבן זיך ענג צוזאמענגערוקט. צוגעקומען צו זיי, האבן די אינזשינערן דערזען א גרויסן פויגל — ער איז געפלויגן נידריק איבער א פאליאנע און געמאכט אויסטערלישע שארפע וויראזשן. בערעזע האט זיך צעלאכט: די באפליגלטע רויב־חיה האט זיך געיאגט נאך א האז. דאס קוים באמערקטע גרויע חיהלע האט זיך געווארפן אויף דער פאליאנע פון איין זייט אויף דער אנדערער אין בחד פאר זיין פארפאלגערס שאטן, וואס איז געשווומען איבערן שניי. בערעזע האט מיט א רעוואלווער־שאס איבערגעשראקן דעם פויגל. דער האז האט זיך א וואָרף געטאן אין א זייט און איז פארשווונדן הינטער א סאפקע.

— נו, זעסטו, און דיר איז אומעטיק געווען, וואס מע זעט נישט ארום קיין שום לעבעדיק באשעפעניש! ווארט, מיר וועלן נאך א בערנהייל אפזוכן ערגעץ אין א ווינטבראך!...

זיי האבן אנגעהויבן גיין פאמעלעכער. בערעזע האט גענומען ריידן וועגן דער טייגע און זיך דערמאנט פאסירונגען, ווען ער איז אין דער צייט פון אויספארשונגען אריינגעפאלן אין אזעלכע ווילד־געדיכטענישן, אז ער האט זיך שוין געזעגנט מיטן לעבן, נישט האבנדיק די האפענונג זיך ארויסצובאקומען.

— אין אָנהייב האָב איך נישט פֿאַרשטאַנען מיט וואָס די טײַגע אונטערשיידט זיך פֿון אַ וועלכן־ס׳איז אַנדערן וואַלד אין צענטראַל־רוסלאַנד, — האָט אַלעקסיי געזאָגט. — די מינים ביימער זײַנען, נאַטירלעך, אַנדערע: פֿאַלמען, דער סאַמעטבוים, דער מאַנדזשורישער דעמב. אויך די חיות זײַנען נישט די זעלבע — טיגערס, ווי ס׳איז באַקאַנט, לעבן נישט אין דער סביבה פֿון מאָסקווע. נאָר נישט דערין גייט עס!... איך האָב באַמערקט, אַ סך משפּטן וועגן דער טײַגע לויט איר ראַנד. און זי באמת פֿאַרשטיין קאָן מען נאָר, ווען מע פֿאַרברענגט אין אירע וואַלדגעדיכטענישן, מע פֿאַלט אַרײַן, אַזוי צו זאָגן, אין אירע לאַפּעס. אָט זײַנען מיר אום האַרבסט געגאַנגען אין דער טיף פֿון דער טײַגע אויפֿן רעכטן ברעג. דאָס איז דאָך נישט קיין וואַלד לויט אונדזער געוויינלעכער פֿאָרשטעלונג, עפּעס אַ סטיכיִשע ווילדעניש פֿון געוויקסן! עס שטייען ריזיקע הוילע שטאַמען, באַהאַנגען ביז די שפּיצן מיט שרעקנדיקן טונקלגרינעם אָדער שוואַרצן מאָך. די ביימער־קרוינען האָבן זיך צונויפֿגעפֿלאָכטן און פֿאַרשטעלן די זון, אונטן — אַ פֿינצטערניש, אַ דושנעקייט, און אַלץ איז אָפּגעשטאָרבן: נישט קיין פֿייגל, נישט קיין בלומען, נישט קיין טראָפּן וואַסער אינעם באָדן! ס׳איז דערין פֿאַראַן עפּעס־וואָס פֿון די פֿאַרהיסטאָרישע צײַטן, ווען איבער דער ערד זײַנען אַרומגעגאַנגען גיגאַנטישע חיות. די דאָזיקע חיות זײַנען שוין לאַנג־לאַנג נישטאָ, אָבער די טײַגע איז אַלץ די אייגענע. זי דעקט צו די ערד אויף טויזנטער קילאָמעטערס. די ביימער שטייען יאָרהונדערטער, קערן זיך אַליין איבער מחמת אַלטקייט, און ס׳וואַקסן אַרויס פֿרישע זיי צו פֿאַרטוישן, וויפֿל געדיכטע וועלדער זײַנען פֿאַראַן, אין וועלכע ס׳זײַנען נאָך קיין מענטשן נישט אַרײַנגעדרונגען! דאָס איז ווירקלעך אַ קראַפֿט, וואָס איז אונדז פֿײַנטלעך, און כ׳בין צופֿרידן, וואָס מיר איז באַשערט מיט איר אַקטיוו צו קעמפֿן.

בערידזען איז געפֿעלן געוואָרן די דאָזיקע ענערגישע טיראַדע.

— איך דענק, אַז אַן אינזשיניער אַ בויער, דערצו נאָך אַ שטאָטמענטש, דאַרף אַזוי נעמלעך זיך באַציִען צו דער טײַגע. אָבער זאָל דיר נישט אײַנפֿאַלן דאָס צו זאָגן די ווײַטמזרחדיקע תּושבֿים, באַזונדערס די יעגער: די טײַגע איז פֿאַר זיי אַן ענין פֿון הייליקן שטאָלץ.

— כ׳פֿאַרשטיי נישט, מיט וואָס דאָ צו שטאָלצירן? צי קאָן מען, צום בײַשפּיל, שטאָלצירן מיט דער מדבר סאַכאַרע? זיך באַרימען מיט אַ זאַוואָד, אַ שטאָט, אויפֿגעבויט אין דער טײַגע, — דאָס איז אַן אַנדערע זאַך! אַצינד, ווען איך אַליין האָב עפּעס־וואָס באַנומען, איז מיר

פרייליך צו טראַכטן וועגן נאָווינסק!... אין אונדזער לאַנד, דאַכט זיך מיר, איז מען צופיל פאַרכאַפּט מיט דער טייגעשער עקזאָטיק, מיטן דאָזיקן קוריעזן צוזאַמענלעבן פון דער דרום־מאַנדזשורישער און צפון־אָכאָטישער פלאָרע. מע האַלט דאָס פאַר אַן אייגענער אַרטיקער פולווערטיקער זאַך, און מע פאַרגעטערט עס!... איך קאָן נאָך תופס זיין אַ מאַסקווער, וואָס אַנטציקט זיך, זיצנדיק אין זיין קוואַרטיר אויפן אַרבאַט, מיט די בילדער פון די טייגע־פייזאַזשן אינעם „אָגאָניאָק“. נישטאָ וואָס צו ריידן

— ס'איז זייער שיין! אָבער וועמען־וועמען, די ווייטמיזרחדיקע איינוווינער איז בעסער איידער אַנדערע באַוווסט, אַז די קאָלאָסאַלע שטחים, וואָס זיינען פאַרנומען פון דער אומענדלעכער טייגע, — דאָס זיינען עס די „ווייסע פלעקן“ אויף דער ערד. מע דאַרף זיי נישט רימען, נאָר אומברענגען!...

בערידזע האָט אונטערגעפייפט, געכאַפּט אין גאַנג אַ הויפן שניי און געמאַכט אַ קויל.

— וואָס? איך זע זיכער אויס עפּעס אַ שונא פון דער טייגע? — האָט אַלעקסיי אַ קוק געטאָן אויף זיין צעשמייכלט פנים. — מע קאָן דאָ, נאַטירלעך, אויסזען איינזייטיק. אָבער דו פאַרשטייסט דאָך, איך בין נישט סתם קעגן וואַלד, כ'ווייס, אַז ער גיט פוטערוואַרג, און געווילד, און בוי־מאַטעריאַל, און אַלדאָס איבעריקע! כ'בין אָבער קאַטעגאָריש קעגן דער מאַגיע פון וויסטע אורוועלדערייען מיט זייערע טויזנטוויאָרסטיקע שטחים. נישט לאַנג צוריק האָב איך גענומען ביי זאַלקינדן און איבערגעלייענט עפּעס עטלעכע ביכלעך פון די היגע שרייבער. קאָנסט זיך פאָרשטעלן, כמעט אין יעדן פון זיי — אַ רירנדיק באַזינגען די טייגע! אויך ביי די נישט היגע שרייבער וועסטו טרעפן די זעלבע גערירטקייט. ווידער ווילדע וויינטרויבן, וואָס וויקלען זיך אַרום דעם בלעטער־בוים, ווידער אַזוינע און אַזעלכע פייגל און חיות, ווידער דער אַלטער פרימיטיווער לעבנשטייגער פון די גאָלדן און די אודעהייצעס, די בראַווע באַטן, אַמאָראַטשקעס... וועגן דעם אַלץ האָט בשעתו פרעכטיק אָנגעשריבן אַרסעניעוו, — צו וואָס־זשע דאַרף מען עס איבערחזרן? פאַרוואָס שרייבן זיי נישט וועגן די גאָלדן און אודעהייצעס, וועלכע האָבן געענדיקט אינסטיטוטן און לעבן גאָר אויף אַ נייעם שטייגער אין זייערע ישובים. פאַרוואָס שרייבן זיי נישט קיין לידער און ראָמאַנען, לאָמיר זאָגן, וועגן טערעכאָוון און זיין זאַוואָד?

— און איך מיט דיר טויגן נישט פאַר קיין העלדן פון אַ ראָמאַן? — האָט שטיפעריש אַ פרעג געטאָן בערידזע און ווייט אַ שליידער געטאָן די שניי־קויל.

— איך ווייס נישט, צי גראָד מיר טויגן זיך. כ'בין אָבער איבערצייגט, אַז אונדזער נאָפּטלייטונג איז אַ סך אַ חשובערער אָביעקט פאַר דער ליטעראַטור, איידער אַלע פּרעכטיקייטן פון דער אורטיגע. איך בין פאַר אַן אָנגריף אויף דער טייגע, אויף די „ווייסע פלעקן". איך וויל אויך וועגן דעם לייענען אין ביכער! זאָלן אַלע וויסן, ווי שווער ס'קומט אָן דער דאָזיקער אָנגריף. ס'מעגן זיין אין די ביכער נאַטור־באַשרייבונגען, כ'בין בלויז קעגן דעם, דער מענטש זאָל אין דער דאָזיקער נאַטור פאַרלוירנגיין, ווי אַ נעדעלע אין היי, אָדער ווי איך מיט דיר האָבן זיך איינערנעכטן פאַרלוירן אין דער דאָזיקער פאַרקלאָהטער טייגע. לויט מיר, איז אַ ליטעראַטור, אין וועלכער ס'איז פאַראַן בלויז פייגל און געוויקסן, און דער מענטש איז נישטאָ, — קיין ליטעראַטור נישט, דאָס איז פענעלאָגיע אין לידער און פּראָזע!...

ביי בערידזען האָבן נאָכגעלאָזן די רימענס פון די נאַרטעס. זיך צוגעזעצט, האָט ער זיי פאַרפעסטיקט. אַלעקסיי האָט זיך געדרייט אַרום אים.

— וועגן אונדזער נאָפּטלייטונג וועט אויסגעוויס אָנגעשריבן ווערן אַ סאָליד קינסטלעריש ווערק: דער אַקט פון איבערנעמען זי און לאָזן אין גאַנג, — האָט בערידזע געזאָגט, אויפהייבנדיק דאָס פּנים צו אַלעקסייען. — וועגן די אינזשעניערן בערעזע און קאָוושאָוו וועט אויסגעוויס נישט דערמאָנט ווערן... איך זאָג זיך נישט נאָך רום, אַליאָשע, נאָר טיילמאָל דערמאָן איך זיך אַ געוויסע דערציילונג פון טשעכאָוו: געדענקסט, — אין אַ צוג האָט זיך פאַרבונדן אַ שמועס צווישן אַ גרויסן רוסישן אינזשעניער און אַ נישט ווייניקער גרויסן פּראָפעסאָר. דער אינזשעניער קערט זיך אום פון אַ פייערונג לכּבֿוד דער דערעפענונג פון אַ בריק, וואָס ער האָט אויפגעבויט.

— נו, יאָ. ס'האָבן זיך פאַרזאַמלט אַ סך מענטשן, און אַלע אַפּלאָדירן עפּעס אַ זינגערין, וואָס איז אויך געקומען אויף דער פייערונג, — האָט זיך אַלעקסיי דערמאָנט. — דעם אינזשעניער אַליין האָט מען פאַרשטופּט צווישן עולם, און קיינער קוקט זיך אויף אים נישט אום.

— אָט־אָט! דאָס איז זייער נישט יושרדיק. די דאָזיקע אומיושרדיקייט איז היינט אויסגעבעסערט אין אונדזער לעבן, אָבער דערווייל נאָך נישט פולשטענדיק אויסגעבעסערט אין דער ליטעראַטור. ס'האַנדלט זיך נישט בלויז וועגן אינזשעניערן, נאָר אין אַלגעמיין וועגן די בוי־אַרבעטער, וועלכע שטעלן אויף שטעט, זאַוואָדן, באַנליניעס. ביסט גערעכט: עפּעס אַ סך גוטע ביכער זיינען פאַראַן וועגן די דאָזיקע מענטשן? דער גאַנצער

ווייטער מזרח איז א נייע בווינג, און פאר די בויער האט זיך נאכנישט געפונען דאס פאסיקע ארט אין דער ליטעראטור. וויפל מער גליק ס'האבן געהאט נעוועלסקי און מוראוויאוו, אדער פאיארקאוו און כאבאראוו!... מע זאגט, אין אזעלכע קאמפליצירטע ענינים דארף דער שרייבער האבן א צייט־דיסטאנץ! כ'פארשטיי נישט, כ'נעם זיך נישט אונטער צו משפטן — ס'איז נישט מיין ספעציאליטעט. דערפאר אבער פארשטיי איך און האב ליב מאיאקאווסקין, און זע, אז ער איז זיך זייער גוט באגאנגען אן דער דאזיקער דיסטאנץ! ס'איז פארדריסלעך זיך פארצושטעלן, ווי אין יאר 2005 וועט אינעם ראיאן פון דער בווינג ארומקומען א שרייבער און נישטערן אין דעם „פארשטיינערטן שמוץ", זיך פונאנדערקלייבן אין די ארכיוו־פאפירלעך און זיך פונאנדערפרעגן וועגן דעם און יענעם ביי די זקנים. אבער א שרייבער, אונדזערער א מיטצייטלער, קאן זיך בשום אופן נישט באשליסן צו פארלאזן רובעזשאנסק, ווו ער שרייבט איצט, זיצנדיק אין א ביבליאטעק, נאך א ווייטערדיקן בוך וועגן נעוועלסקין.

די אינזשיניערן זיינען ארויף אויף א סאפקע, איבערלאזנדיק הינטער זיך יאדלעךארטיקע שפורן אויפן שניי. אריבערגעלאפן דעם רוקן, האט זיך אלעקסיי אפגעשטויסן, כדי זיך אראפצולאזן פונעם שיפוע. מיטאמאל האט זיך אונטער אים געטאן א זעץ אראפ א שנייאנשיט, און ער האט דערפילט, אז ער פליט ערגעץ־וווהין אין דער נידער. דערנאך איז ער אנידערגעפאלן אויף א זייט, עפעס־וואס האט א שארף געטאן אונטער זיינע ארונטערגעדרייטע פיס. א מינוט איז אלעקסיי געלעגן א מבולבלער, באדענקנדיק פאמעלעך, וואס ס'איז פארגעקומען. דער ווייבער שניי האט אים באקלעפט דאס פנים, פארקראכן הינטערן היטל, הינטערן קאלנער און אין די וווילקעס. נישט געזען גארנישט ארום זיך, האט זיך קאוושאוו האסטיק אויסגעדרייט, כדי זיך אויפצוהייבן. די נארטעס זיינען פארבליבן אויף די פיס, ער האט זיי ווי ס'איז אראפגענומען און אנגעהויבן, אנגעשטרענגט טאפטשענדיק אינעם שניי, זיך דורכשלאגן דורכן שנייאנשיט, זוכנדיק אן אויסוועג. די נארטעס האבן זיך גלייך פארהאלטן אין עפעס־וואס הארטס — מסתם אין א שטיילער וואנט.

אלעקסיי האט זיך דערמאנט די קאנטורן פונעם שיפוע, ווי ער האט אים געזען פארן פאלן, און מיט מי זיך אויסגעדרייט אויף צוריק. א צוויי־דריי שפאן ווייטער האבן זיך די נארטעס ווידער אנגעשלאגן אין א הארטער פארצוימונג. ער האט אויף א קול א רוף געטאן בערידזען, נאר דער געשריי איז ווי פארזונקען אין א קישן — דער שניי האט אים

גליַיך פֿאַרשטאָפּט דאָס מויל. קאָוושאָוו איז אין כּעס געוואָרן און מיט צאָרן גענומען זיך דורכשלאָגן אַ וועג אין דער צווייטער זייט.

באַלד האָט ער דערפֿילט, אַז ער שטיקט זיך, ווייל ס'פֿעלט אים לופֿט און מחמתן איַיגענעם צאָרן. מער פֿעלט אים נישט, ווי דאָ אומצוקומען — אַזוי נאַריש און אומזיניק!... ער איז געלעגן אַ ביסל, זיך אײַנהאָרכנדיק אין די הויכע קלעפּ פֿונעם האַרצן, און האָט זיך באַמיט צו באַרויקן זיך. האָט נישט געאײַלט אָפּגעווישט דאָס פֿאַרפֿרוירענע פּנים און זיך ווידער גענומען צעשאַרן דעם שניי. האָט זיך געטויטשעט אין אים און עקשנותדיק געקראָכן פֿאָרויס, זיך אָפּשטעלנדיק אויף אַ סעקונדע, אָפּגערוט זיך און ווידער געקראָכן.

מיטאַמאָל האָט אַלעקסיי דערהערט בערידזעס קול און גליַיך אויפֿן אָרט באַמערקט, אַז דאָס פֿינצטערניש אַרום איז ווי שיטערער געוואָרן, פֿון דער זייט האָט צו אים אַרײַנגעדרונגען די שײַן דורך דער דיקהייט פֿונעם שניי. ער האָט זיך מיט אַלע כּוחות אַ לאָז געטאָן אַהין און, נישט צעעפֿנט נאָך די פֿאַרקלעפּטע אויגן, דערפֿילט, אַז ער האָט זיך ענדלעך אַרויסגעריסן.

קאָוושאָוו איז אינגאַנצן געווען באַדעקט מיט אײַז, פֿון דעם היטל ביז די ווויליקעס. בערידזע איז צו אים צוגעלאָפֿן, געהאָלפֿן זיך אויפֿהייבן און גענומען ענערגיש אַראָפּטרעסלען פֿון אים דעם פֿאַרהאַרטעווען שניי. באַמערקט, אַז ביים חבר זײַנען ווייס געוואָרן די באַקן און די נאָז, האָט ער אים גענומען אײַנרײַבן דאָס פּנים.

— וואַרט, כ'וועל אַליין, — האָט אַלעקסיי געזאָגט, קוים באַוועגנדיק די פֿאַרשטײַפֿטע ליפּן. — וועסט דאָך מיר די גאַנצע פֿיזיאָנאָמיע אויסדרייען!

בערידזע איז פּלוצעם צוגעפֿאַלן צו אים און גענומען שעפּטשען:

— כ'האָב זיך קיינמאָל אַזוי נישט דענערווירט! כ'בין שיר נישט פֿון זינען אַראָפּ. פֿאַרשאָלטן זאָל עס זײַן, דאָס מקום! נאָך גוט, וואָס דו האָסט זיך דעם קאָפּ נישט צעבראָכן!

בעתן אײַנרײַבן זיך דאָס פּנים, האָט קאָוושאָוו אַ קוק געטאָן אויף דער פּאַסטקע, פֿון וועלכער ער האָט זיך נאָרוואָס אַרויסגעקריגן. אונטער דעם אײַנגעפֿאַלענעם שניי איז דאָרט צעעפֿנט געווען אַ טיף לאָך. איר אָפּגעדעקטער שיפּוע האָט זיך שטיל אַראָפּגעלאָזט אין דער ניִדער. בערידזע האָט אָנגעבראָכן טרוקענע צווײַגלעך און אײַליק צעלייגט אַ שײַטער.

ווען אַלעקסיי איז אומגעריכט פֿאַרזונקען געוואָרן, איז דער הויפּט־

אינזשיניער גרייט געווען צו לויפן צון אים גלייך צו הילף, האָט אָבער מורא געהאַט, ער זאָל נישט אַראָפּ פונעם שיפּוע דעם חבר אויפן קאָפּ. געזוכט אַ מער פּלאַכערן אַראָפּלאָז, האָט ער דערזען, ווי דער שניי לאָזט זיך אַראָפּ אין אַ לאָך און פאַרשטאַנען, אַז דערצו האָט גורם געווען אַלעקסייס באַוועגונג אַראָפּ אונטערן דיקן שניי־אָנשיט. דעמאָלט האָט ער זיך שנעל אַראָפּגעלאָזט פון דער סאָפּקע.

— וואָס איז מיט דיין פוס? — האָט זיך בערעזע באַאומרויקט, באַמערקנדיק אַז אַלעקסיי הינקט אונטער.

— ער האָט זיך אויסגעדרייט, ווען כ'בין געפאַלן, ס'וועט פאַרבייגיין...

די נאַרטלער האָבן זיך געזעצט ביים שייטער און דערביי באַשלאָסן עפּעס איבערצוכאַפּן. קאַוושאָוו האָט זיך שנעל דערוואַרעמט. זיי האָבן זיך שוין מיט געלעכטער דערמאָנט די פּרטים פון דער פּאַסירונג.

— די ווייטמזרחדיקע טייגע האָט פון דיר נקמה גענומען פאַר דיין אומהעפלעכער מיינונג וועגן איר, — האָט בערעזע געשפּאַסט.

מיט אַלעקסייס פוס איז אַריבער בשלום, און זיי האָבן זיך געלאָזט ווייטער. קאַוושאָוו איז געגאַנגען אַן די נאַרטנשטעקנס, ווייל זיי זיינען פאַרבליבן אויפן אָרט, וווּ ער איז געפאַלן; ביידע נאַרטעס האָבן געדאַרפט אַפּגעבראָכענע זיילן. ערשט האָט זיך דער וועג פאַר די אינזשיניערן געצויגן דורך אַ בלעטערוואַלד, וווּ דיביימער זיינען געשטאַנען גלייך און הויך, ווי זיילן. אַלץ, וואָס לעבט, האָט זיך געדאַכט, איז אויסגעפרוירן געוואָרן. בלויז דאָס סקריפּען פונעם שניי אונטער די נאַרטעס האָט צעשטערט די שטילקייט פון דער טייגע. בערעזע האָט זיך אָפּגעשטעלט און זיך איינגעהאָרכט — זיי אַנטקעגן האָט זיך געטראָגן אַ רויש.

— די האָלצהעקער, — האָט געזאָגט דאַווידאָוויטש אַ זאָג געטאָן.

אינגיכן האָט זיך דייטלעך דערהערט דער קלונג פון זעגן, דער קלאַפּ פון העק און דער פּייף פון פאַלנדיקע ביימער. מיטאַמאָל האָט זיך אַריבערן וואַלד צעטראָגן אַ כוואַטסקע, שטיפעריש לידל — ס'האָט זיך דערטראָגן דייטלעך, ווי עפּעס אַ פייגל וואָלט עס, פליענדיק איבער די קעפּ געזונגען מיט זיין קלינגענדיק יונג קעלעכל:

העקער, שאַרפער שאַרפט די שאַרפע העק נאָך אויס. איינס... צוויי...
האַקט די ביימער ביז דער טאָג אין וואַלד גייט אויס. איינס.. צוויי...
ווען ס'וועט קומען שטיל די נאַכט צו גיין אַהער, איינס... צוויי..
גייט און רוט זיך אויס ביז מאָרגן אָן אַ שטער. איינס... צוויי...

אַלעקסיי מיט בערידזען האָבן זיך איבערגעקוקט מיט אַ שמייכל און גענומען שנעלער גיין. ס'האָט זיך פאַר זיי צעעפנט אַ גאַס אויסגעהאַקטער וואַלד. די בריגאַדע האָלצהעקער האָט איינגעלייגט דעם וואַלד, זיך באַוועגנדיק קעגן די אינזשעניערן. די אָפּגעזעגטע ביימער זיינען צעשפּאָלטן געוואָרן דאָ אויפן אָרט, און פורמאַנעס האָבן זיי מיט פערד אָוועקגעקייקלט צום וועג. די אינזשעניערן זיינען צוגעגאַנגען צו דער נאָענטסטער פאַר האָלצהעקער. איינער פון זיי, אַ דאַרער שטומפּיקנאָזיקער בחור מיט מזרחישע אויגן, האָט געזונגען דאָס לידל, וואָס האָט אַזוי צוגעטראָפן צום געמיט אַלעקסייען און בערידזען.

דער צווייטער — אַ ריזיקער יונג — איז געשטאַנען הויך איבערן חבר, ווי אַ באַרג. ער האָט אונטערגעפּיפט דעם זינגענדיקן.

די האָלצהעקער האָבן פאַרענדיקט מיטן ווייטערדיקן האָלץ און אָנגענומען בערידזעס איינלאַדונג צו פאַררייכערן.. מ'האָט זיך גלייך פאַרזאַמלט אַרום די גאַנצע בריגאַדע. ס'האָט זיך פאַרבונדן אַ העפטיקער שמועס: די אינזשעניערן האָבן אויסגעפרעגט די האָלצהעקער וועגן דער אַרבעט, וועגן די ענינים פונעם באַצירק. יענע האָבן זיך פון זייער זייט אינטערעסירט מיט די לעצטע באַריכטן פון פראָנט. דער שטומפּנאָזיקער האָט געהייסן פאַנטאָוו, דער הויכער — שובין. זיי האָבן זיך באַרימט: זיי געבן דריי הונדערט פּראָצענט פּראָדוקציע יעדער איינער.

— דער נאַטשאַלניק פונעם באַצירק, ראָגאָוו, האָט געהייסן דורכהאַקן אַ וועג — מע דאַרף איצט האָבן פאַר אַ דורכגאַנג פונעם באַצירק צום אַדון. גלייכצייטיק וועלן מיר פאַרגרייטן געהילץ צו שניידן שפּאַלן. איך מיין, אַז מיר וועלן עס באַווייזן אַפילו אין צוויי טעג, — האָט שובין געזאָגט.

אַלעקסיי האָט גענומען ביי פאַנטאָוון די בלישטשענדיקע אָפּגעפּאָלירטע זעג.

— אַ גיטאַרע! אַ וואַלס קאָן מען אויף איר שפּילן, — האָט פאַנטאָוו געזאָגט.

— אַ געווינלעכע צווייהענטלדיקע, — האָט אים שובין כאָליד אויסגעבעסערט, — מיר האַלטן זי אין אָרדנונג. מיר שמירן זי אָסך, פאַרשטייט זיך, מיט קעראָסין און שטעלן אָן אַקוראַט די ציין. די ציין, ווי איר זעט, זיינען אַ ביסל איינגעבויגן, און יעדער פינפטער איז נישט אָנגעשטעלט, גלייך. נו, באַקומען מיר טאַקע אַ גרויסע נאָרמע פּראָדוקציע. קוקט זיך צו, — האָט ער פאַרגעלייגט די אינזשעניערן. — מיר

מאכן דערפון נישט קיין סעקרעט, ביטע, גיט עס איבער אויף א צווייטן אָרט. זעקסהונדערט פּראָצענט וועלן אומעטום צוניצקומען!

שובין האָט א מאך געטאָן מיט דער האַק און זי לייכט אריינגעיאָגט אין שטאם. דער בוים האָט א ציטער געטאָן און, ווי פּראָטעסטירנדיק, זיך צעראָשט. אויסגעטעסעט א קלין, האָט זיך שובין גענומען פאַרן עק פון דער זעג. די אינזשיניערן האָבן געוואַרט, פאַנטאַוו זאָל אָנהייבן זינגען. און ער האָט אָנגעהויבן זינגען אין א נייעם וואַריאַנט:

העקער, שאַרפט די העק א לעצטן מאָל נאָך אָן. איינס... צוויי...
לאָזט זיי ליגן ביז די צייט פון האַרבסט קומט אָן. איינס... צוויי...
ווען די האַרבסט־צייט וועט דאָ ווידער בלייבן שטיין, איינס... צוויי...
נעמט די שאַרפע העק און קומט אהער צו גיין. איינס... צוויי...

די זעג האָט צאַרט געזומזעט צום טאַקט פונעם כוואַטסקע לידל און טיפער זיך אריינבאַקומען אנטקעגן דעם איינגעהאַקטן אָרט. ווען זי האָט זיך אינגאַנצן אריינגעשניטן אינעם האָלצפליִיש, האָט שובין אָנגעדריקט אויפן עק פון דער זעג און העפטיק זי איבערגעדרייט. און זי האָט ווידער אויפגעזומזעט, אויפגעקלונגען. דערנאָך האָט פאַנטאַוו אָנגעדריקט אויפן הענטל און געמאַכט אן אומווענד. די זעג איז געגאַנגען גלייך, זייער שנעל. אין לעצטן מאָמענט האָט שובין אויסגעדרייט די זעג צו איר ערשטער פּאָזיציע.

— פאַרגעדענק זיך, אליאָשע, דעם סטאַכאַנאָווישן מעטאָד — ער וועט שפּעטער צוניצקומען, — האָט בערידזע געזאָגט. — פּשוט און מיט עפעקט! זיי דרייען נישט אומזיסט די זעג — דערהאַר פאַרשפּאַרט זי זיך נישט ביי זיי. ווען זיי דרייען איבער, באַקומט זיך אין בוים א דרייווינקל, מיטן שפּיץ צום צענטער. זע, ערשט זעגן זיי אים אראָפּ. ס'גייט לייכט, און דער שטעקן ווערט נישט קאַליע.

דער אונטערגעזעגטער בוים האָט זיך גענומען בייגן אויף א זייט.

— פאָרזיכטיק, חברים אינזשיניערן! — האָט פאַנטאַוו הויך א געשריי געטאָן.

ביסלעכווייז איז דאָס פאַלן שנעלער געוואָרן, און דער בוים האָט זיך געלאַטיק און ווייך אַנידערגעוואַלגערט אויפן שנייאָנשיט. פון דער הייך איז אויף די האָלצהעקער געפאַלן א שניי־שטויב.

פאַר מיטיקצייט האָבן זיך בערידזע און קאָוושאָוו ארויפגעקומען אויפן „ווינטער־טראַקט" — א ברייטער און גוט איינגעפּראַרענער וועג.

ס'זיינען געשטאַנען אויף אים, אָפּגעטרעטן איינס פון אַנדערן צו דריי קילאָמעטער, הילצערנע, גראָב אָפּגעאַרבעטע הייזקעס — די בלאָק־פּאָסטנס מיט דער סעלעקטאָרישער און טעלעגראַפישער פאַרבינדונג. איבערן ווינטער־טהאַקט זיינען אין ביידע ריכטונגען געלאָפן אויטאָמאַטישנע מיט הערן און לייטיקע. פערד מיט פּאַרפּראַסטיקטע מאָרדעס און זייטן האָבן געפירט אַ פאַרשיידנאַרטיקע ווירטשאַפטלעכע לאַדונג! היי, טערמאָסן מיט הייסער שפּייז, האָלץ.

גלייך ביים וועג האָבן די נאַרטלער דערזען אַ שטעטל, און זיך תיכף צו דעם פאַרקערעוועט. אַזעלכע שטעטלעך זיינען אויף דער טראַסע געווען שטיצפּונקטן, אין זיי האָבן געוווינט די בויאַרבעטער און זיך באַזאָרגט מיט אַלעם נייטיקן. ס'איז אַ נחת געווען צו זעען אין דער טייגע באַראַקן, אויפגעשטעלט פון פריש געהילץ, אַ בעדל, אַ קיך, אַ קאָנטראָל פאַרן אַרבעט־עלטסטן. אַ באַוועגלעכע עלעקטראָסטאַנציע אונטער אַ דאַך. ס'האָט זיך געדאַכט, אַז דער טעסליער האָט נאָר־וואָס אויפגעהערט צו קלאַפּן דאָ מיט דער האַק און איז אַוועקגעגאַנגען, געהעריק פאַרקערנדיק נאָך זיך דאָסהובלעכץ.

אין שטעטל איז כמעט קיינער נישט געווען — אַלע, אָנהייבנדיק פונעם אַרבעט־עלטסטן, זיינען געווען אויף דער טראַסע, בלויז די קיך־דינערשאַפט און די דיזשורנעס האָבן מקבל־פּנים געווען די אינזשיניערן. אין איינעם פון די באַראַקן זענען געלעגן פינף חולאים: דריי אויף גריפּע און צוויי אָפּגעפרוירענע. די אינזשיניערן זיינען אַ ביסל געזעסן מיט זיי, געשמועסט. די באַראַקן האָבן אויסגעזען אָרעמלעך, זייער גאַנץ מעבל איז באַשטאַנען פון נאַרעס, אייזערנע אויוונס און לאַנגע טישן מיט בענקלעך. נאָר ס'איז געווען וואַרעם און זויבער, און בערידזע האָט אַ געשריי געטאָן מיט צופרידנקייט: „מע קאָן דאָ פולשטענדיק איבערווינטערן! ער איז אַ כוואַט, ראָגאָוו!”.

אין דער בעקעריי פון שטעטל האָבן די אינזשיניערן געגעסן פריש, נאָך הייס ברויט. אין קיך האָט זיך דער קוכער נאָגטיעוו פאַרקלאָגט פאַר זיי, אַז ס'פעלן אויס באַלעבאַטישקייט און מכשירים. אויך דאָ האָט בערידזע, דערזעענדיק, אַז סע קאָכט זיך קאַשע און פיש אויף מיטיק (און נאָך וואָס פאַר אַ פיש — קאַרפּ!), אַ געשריי געטאָן: „מע קאָן דאָ לעבן!”...

נאָגטיעוו, וועלנדיק פונעם באַזוך פון דער נאַטשאַלסטווע אַרויסבאַקומען אַ טובה פאַר זיין באַלעבאַטישקייט, האָט ווייטער גערעדט:

ווען מע וואָלט אים געגעבן אַלץ, וואָס נייטיק איז, וואָלט ער אַבי צוגע־גרייט אַזעלכע מאכלים, וואָס אין בעסטן רעסטאָראַן וועסטו זיי נישט קריגן! ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ער האָט פריער געאַרבעט אין דעם נאָווינסקער רעסטאָראַן „אַדון", נאָר איז פריוויליק געגאַנגען אויף דער בויונג — „צו שפּייזן די באַרימטע בויער".

בערידזע האָט גאָרנישט צוגעזאָגט, אַלץ איז אים ווילנגעפעלן, און האָט כסדר איבערגעחזרט:

— מע קאָן דאָ פולשטענדיק לעבן. די מאכלים זיינען אויסגע־צייכנט.

דעם הויפּט־אינזשיניער האָט זייער דערפרייט דאָס קליינע בעדל מיט די הילצערנע ביטלען און אויך אַזעלכע שעפעלעך. ער האָט באַקו־מען חשק זיך אַרומצווואַשן, און נאָר דאָס מוזן וואַרטן ביז דאָס וואַסער וועט זיך אָנוואַרעמען האָט אים געצוווּנגען אָפּצולייגן דעם דאָזיקן איינ־פאַל.

נישט ווייט פון שטעטל האָבן זיך געפונען די נאָכנישט פאַרענדיק־טע געביידעס פאַר דער אויטאָקאָלאָנע: אַ שאָפע, אַ גרויסער גאַראַזש, אַ צוזאַמענוווינונג פאַר די שאָפערן און מעכאַניקער. ס'האָט שטאַרק גע־שמעקט מיט בענזין, שמירעכצים און גומע. די אַרבעטער האָבן אַרומגע־שמייעט אַרום די מאַשינען, וואָס זיינען געשטאַנען אויף רעמאָנט.

עטלעכע אויטאָמאָבילן מיט צוטשעפּן, באַלאָדענע מיט רערן און ליידיקע, האָבן זיך אויסגעשטעלט אין אַ ריי פאַר דער דיזשורנע־בודקע. בערידזע און אַלעקסיי זיינען אַהין אַריינגעגאַנגען, אַרום אַ גליענדיקן איי־זערנעם אויוון האָבן זיך געוואַרעמט שאָפערן אין פאַרפעצטע האַלבע פעלצלעך.

די פאַרזאַמלטע אַרום איזשועלע, וועלכע זיינען שטיל געוואָרן ביים אַריינקומען פון פרעמדע מענטשן, האָבן ווידער אָנגעהויבן צו שמועסן וועגן דעם פונאַנדערפירן די רערן. זיי האָבן געשאָלטן און איינשטימיק באַשטעטיקט, אַז ס'איז זיי נאָך קיינמאָל נישט אויסגעקומען צו פירן עפּעס מער אומבאַקוועמערס און שווערערס.

דער דיזשורנע, אַ זעלטן רויט ווייקסיק מיידל אין אַ פאַרשפּיליע־טער וואַטענער קורטקע, האָט העפלעך פאַרבעטן די אינזשיניערן זיך אָנ־צווואַרעמען.

— איר האָט זיך אַ ביסל אָפּגעפרוירן? — האָט זי אַ פרעג געטאָן אַלעקסייען, כאַפּנדיק אַ קוק אויף זיין פּנים.

די מאַטעריאַלן פון דעם באַציריק זיינען קאָנצענטרירט געווען אויף דער גרויסער באַזע אויפן ברעג פון אַדון, וווהין מ'האָט זיי צוגעשטעלט

פון נאָווינסקי טיילווייז מיטן וואסער בעת דער נאָוויגאציע, טיילווייז שוין מיט דער אייז־מאגיסטראל אויף אויטאָס. ערשט האָט מען באדארפט פונאנדערפירן די מאטעריאלן איבער דער טראסע, אויסלייגן די רערן אין איין לאנגע שנור. די בויארבעטער פון דעם באצירק זיינען איצט טאקע פארנומען געווען דער עיקר מיט טראנספּאָרט־ארבעטן: איין גרופּע האָט כסדר פארריכט און אונטערגעהאלטן דעם ווינטערטראקט, א צווייטע האָט אויפגעלאָדן די רערן און מאטעריאלן, א דריטע האָט זיי איבערגעפירט אויף מאשין־ און פערד־אָבאָזן.

דאָס פונאנדערפירן איז געווען די עיקרדיקע פּראָדוקציע־אויפגאבע פון אלע באצירקן. זי האָט ספּעציעל אינטערעסירט בערידזען און קאָווראָוו. די אינזשיניערן האָבן אויפן גאנצן וועג פון דער טראסע נישט אראָפּגעלאָזט קיין אויג פון קיין איין שטיק מאטעריאלן, פון קיין איין רער. דערפאר האָבן זיי ערשט, באקענענדיק זיך מיט די שאָפערן, אריינגעמישט זיך אין זייער שמועס.

— ס'איז ביי אייך נישט בעסער, איידער אויפן פעדטן באצירק. ס'איז אומעטום די זעלבע געשיכטע, — האָט אלעקסיי דערציילט. — א סך רערן, צעוואָרפן ביים וועג אין אומאָרדנונג. מע טרעפט כסדר אָן אַזעלכע. מע זעט בפירוש, אַז די רערן זיינען איבעריקע, אראָפּגעוואָרפן געוואָרן אָדער צוליב אן אוואריע, אָדער צוליב נאָכלאָזיקייט פונעם שאָפער. ס'איז באמת אן אומגליק, חברים! לויט מיינע חשבונות זיינען אויף אייער באצירק נישט ווייניקער פון א דריטל רערן אראָפּגעוואָרפענע. מע מוז עפּעס צוטראכטן, אויב נישט וועלן מיר זיך פארפּלאָנטערן אינעם חשבון און זיי כסדר שלעפּן פון איין אָרט אויפן אנדערן.

— ס'פאָדערט זיך מער שטרענגקייט צו די שאָפערן, — האָט ערנסט א זאָג געטאָן דאָס דיזשורנע־מיידל, מוסיע קוטשין. — גיט זיי פוטער צו פירן — וועלן זיי, נישקשה, נישט אראָפּוואָרפן אויפן וועג. זיי האָבן איידעלע הענט: עפּעס וואָס איז נישט אזוי — אראָפּגעוואָרפן די רערן פון מאשין, און פטור אן עסק!

— מע דאַרף נישט באַרעדן אלע! — האָט מוסיען דערווידערט דער שאָפער סאָלנצעוו. ער האָט געהאט אן אויסדריקלעך פּנים מיט א גרויסער נאָז און פארטראכטע, א ביסל ארויסגעשטארצטע אויגן. — ס'זיינען, זיכער, פאראן צווישן אונדזער פארשיידענע מענטשן, נאָר די הויפּט־סיבה איז — די אומגעלומפּערטע לאָדונג. א ליאָדעוואָס, און די ליגסט שוין אין ראָוו. נו, מוז מען די רערן אראָפּוואַרפן.

דאָס פונאַנדערפירן האָט נישט אומזיסט באַאומרויקט די אינזשיניערן, נישט אומזיסט האָבן זיך די שאָפערן געקלאָגט דערויף. אויף יעדן קילאָמעטער פון דער טראַסע איז נייטיק אויסצוציען אין איין שנור ביז א הונדערט רערן פון עלף מעטער די לענג און צו איין טאָן די וואָג יעדע איינע. צו פירן איז אויסגעקומען אויף א ווייטן מהלך. דערפירן אַזאַ לאַדונג צום אָרט איז מעגלעך געווען נאָר איבער גוטע וועגן. אָבער קיין זומער־וועגן האָבן די בויאַרבעטער נאָכנישט געהאַט.

די אָנפירער פון דער בויונג האָבן געשטעלט די אויפגאַבע פאַר די באַצירקן זייער שאַרף: אָדער זיי וועלן ערשט, אום ווינטער, צופירן די רערן איבער דער אייזמאַגיסטראַל און די באַצירקוועגן — און דעמלט וועט זיך דאָס שווייסעווען פון דער נאַפּטלייטונג אָנהייבן אָן אָפּהאַלט אָנהייב פרילינג; אָדער דאָס וועט זיך נישט איינגעבן, ס'וועט קומען דער פרילינג און די בלאָטעס, ס'וועט געפּטרט ווערן א סך צייט אויף צו בויען די זומער־וועגן, און אויף אויפצושטעלן די נאַפּטלייטונג גופא וועט נישט קלעקן, נישט קיין כוחות, נישט קיין צייט.

— איך זאָג נישט, אַז ס'איז לייכט צו פירן די רערן. איך זאָג, אַז איר, די שאָפערן, באַמיט זיך צו פאַרלייכטערן זיך די אויפגאַבע, ווען מע טאָר עס נישט טאָן, — האָט זיך מוסיע געאַמפּערט מיט די שאָפערן.

— פון צווישן אייך פילט איין מאַכאָוו אויס די נאָרמע, דאָס ווייס איך בעסער, ווי ווער עס איז עמעץ אַנדערש. פאַר די לעצטע דריי טעג האָבן זיך ביי אים בלויז צוויי רייסן פאַרענדיקט מיט א דורכפאַל. און וויפל האָסטו, סאָלנצעוו, נישט דערפירטע רערן? איר האָט אַלציינע מאַשינען, און די אַרבעט איז א פאַרשיידענע. פאַרוואָס?

מוסיע האָט מיט א בפירושער סימפּאַטיע א קוק געטאָן אויפן שאָפער מיט די טונקל־בלויע אויגן, וועלכער איז געזעסן ביים פענצטערל.

— פרעג דו אליין ביי מאַכאָוון, פאַרוואָס ער איז אַזאַ בר־מזל, — האָט סאָלנצעוו געענטפערט דעם מיידל. — מיר דאַכט זיך, אַז דו ביסט מיט אים בלאַט און פאַררעכנסט אים די אַראָפּגעוואָרפענע רערן. ער וואַרפט אַראָפּ, און דו פאַררעכנסט סיווי, אַז ער האָט דערפירט צום אָרט.

די שאָפערן האָבן זיך צעלאַכט.

— נו־נו, סאָלנצעוו, אָן פערזענלעכע באַלידיקונגען, — האָט רויק און שטיל א זאָג געטאָן מאַכאָוו.

— אפשר שרייב איך טאַקע צו. באַוויז — וועסטו זיין גערעכט!

— האָט דאָס מיידל שטיפעריש א בליץ געטאָן מיט די אויגן.

— ווי איז ביי אייך ווירקלעך אָרגאַניזירט די קאָנטראָל פון דער־פירטע און נישט דערפירטע רערן? — האָט בערידזע א פרעג געטאָן מוסיען.

— אויף יעדע דריי קילאָמעטער שטייט א בלאָקפּאָסטן, לעם אים — א קאָנטראָליער, וועלכער גיט אכטונג אויפן איבערפירן און בכלל אויפן גאַנצן באַלעבאַטישקייט אין די גרענעצן פון זיינע דריי קילאָמעטער. די קאָנטראָליערן פאַרצייכנען יעדע מאַשין גלייך ווי דער דיזשורנע פון דער באַוועגונג. דער שאָפער באַקומט די רערן אויף דער באַזע און דאַרף זיי צושטעלן צום לעצטן שטאַבעל. אויב ער וואַרפט אַראָפּ די רערן — וועט זיי דער קאָנטראָליער גלייך באַמערקן. דערנאָך טיילן זיך אַלע קאָנטראָ־ליערן מיט, ווער וויפל ס׳האָט דערפירט, וויפל אַראָפּגעוואָרפן.

— שוין איינמאָל אין אָרדנונג, וועסט זיך בשום אופן נישט ארויס־דרייען! — האָט זיך סאָלנצעוו צעלאַכט. — אונדזער אינזשעניער, פּרי־ביטקאָוו, האָט זי איינגעשטעלט — אָך, ער איז אַן אַקוראַטנער דער אַלטער. אויב עמעצער וויל זיך ארויסדרייען, דאַרף ער קאָנען זיך פריער דערגרעדן סיי מיט מוסיען, סיי מיט די קאָנטראָליערן, און מיט זיי וועסטו דען עפּעס אויפטאָן?

מאַכאָוו האָט א קוק געטאָן אויפן האַנט־זייגער, זיך אויפגעהויבן:

— אָנגעוואַרעמט זיך, חברים, איז גענוג. מיר פאָרן.

דער שאָפער האָט, ארויסגייענדיק, געוואָרפן א צערטלעכן בליק אויף מוסיען. זי האָט אים געענטפערט מיט א שמייכל.

סאָלנצעוו האָט פאַרגעלייגט די אינזשעניערן צוצופירן זיי צו דער באַזע — ער מיט מאַכאָוון האָבן זיך אומגעקערט „מיט ליידיקן". בערי־דזע איז אריינגעקראָכן אין זיין קאַבינע, אַלעקסיי — צו מאַכאָוון.

— ס׳איז א צרה מיט די דאָזיקע רערן, חבר מאַכאָוו! — האָט אַלעקסיי אָנגעהויבן. — וויפל עגמת־נפש! — דער הויפּט־אינזשעניער האָט ריכטיק געזאָגט: אויב מיר וועלן ביז פרילינג אויסלייגן די רערן אין א שנור, — קאָן מען רעכענען, אַז מ׳האָט געמאַכט א האַלבע נאַפט־לייטונג.

— כ׳ווייס נישט ווי ערגעץ אנדערש, נאָר אויפן פינפטן באַצירק וועלן די רערן זיין פונאַנדערגעפירט, — מאַכאָווס ווערטער האָבן גע־קלונגען זיכער און אָן רימעריי.

די מאַשין איז געלאָפן פאַרביי א בסדרדיקער ליניע רערן, וואָס זיינען געלעגן איינע האַרט לעבן דער צווייטער, א קילאָמעטער די לענג.

אַלעקסיי האָט געקוקט אויף דער דאָזיקער שוואַרצער שנור איבערן שניי מיט פריילעך געוואָרענע אויגן:

ס'וואָלט זיך וועלן זעען אַזאַ וואַרשט ביז צום סאַמע אינדזל!

— ביז צום אינדזל איז אַ ביסל ווייטלעך! — האָט זיך אָפּגערופן דער שאָפער. — דאָס איז אַ מעכטיקע מאַכינאַציע די נאַפטליניע!

— עך, ווידעראַמאָל! — האָט אַלעקסיי אַ געשריי געטאָן מיט ערגערניש, דערזעענדיק אין אומאָרדנונג אַראָפּגעוואָרפענע רערן לעם אַ שטאַבעל. — זאָגט מיר, חבר מאַכאָוו, מיט וואָס פאַר אַ חכמה דערפירט איר עס אַלע רערן אויף די ערטער? פאַרוואָס גיט זיך עס אייך איין, און די אַנדערע נישט?

—ס'איז נישט קיין גרויסע קאָמבינאַציע, — האָט מאַכאָוו געענטפערט. ער האָט געקוקט פאָרויס און אונטערגעשמייכלט. — איך האָב אויך נישט ווייניקער אַראָפּגעוואָרפענע רערן, איידער סאָלנצעוו, נאָר איך האָב אָפּגעמאַכט מיט מוסיען און די קאָנטראָליערן.

אַלעקסיי האָט אָנגענומען דעם שאָפערס ווערטער פאַר אַ שפּאַס. מאַכאָוו איז אים געפעלן געוואָרן מיט זיין זיכערקייט, מיטן קלוגן בליק און מילדן אויסזען.

— איר פירט שוין לאַנג אָן מיט אַ מאַשין?

— אַ יאָר פינף. נאָכן ענדיקן אַ צענקלאַסיקע שול בין איך אַוועק אין גאַראַזש. ס'איז, אמת, געווען אַן איבעררייס — איך האָב אַ נייגונג צו מוזיק, בין אין פאַבריקן יאָר אַריינגעטרעטן אין אַ מוזיק־שול, אָנגעהויבן שפּילן אין שטאָטישן אָרקעסטער. כ'בין אַ בלאַזאָוועשטשענסקער, דאָרט אויסגעוואַקסן און געלערנט.

— פאַרוואָס זשע האָט איר געוואָרפן די מוזיק?

— אין אַרמיי האָט מען מיר נישט גענומען צוליב די פּלאַטפוס. און אין אָרקעסטער האָב איך נישט געקאָנט איינזיין. ס'איז אַ בזיון צו לויפן מיט די פינגער איבער די קלאַווישן פון דער האַרמאָניע און בלאָזן אין טרומייט, ווען חברים שטעלן איין דאָס לעבן אויף דער מלחמה. אויף דער בוויונג האָט מיך געשיקט דער שטאָטקאָם פון דעם קאָמיוג. מ'האָט דעמלט געזאָגט: הגם, הייסט עס, ס'איז נישט דער פראָנט, איז עס אָבער ווי אַ שלאַכט — פאַר נאַפט. איך בין ערשט געפאָרן איבער די דאָזיקע ווינטערדיקע וועגן, זיך אָנגעמאַטערט, געשלעפט די מאַשין אויף די פּלייצעס און זע אַליין — ס'איז ענלעך אויף אַ פראָנט...

— איר ווייסט, חבר מאַכאָוו, מיר איז איינגעפאַלן אַן אידיי —

ענדערן דעם אופן פון פונאנדערפירן די רערן, — האט פלוצעם אלעקסיי א זאג געטאן. — אט לאמיר זיך באראטן צי ס'וועט טויגן, אדער נישט.

ביז היינט האט מען אויף די באצירקן געפירט די רערן „פון זיך", ס'הייסט פונעם סקלאד ביזן נאענטן ארט, ווו מע הארף אויסלאדעווען, זיך אלץ דערווייטערנדיק. ביים דאזיקן אופן האבן זיך די רערן אין יעדן פאל פון „נישט־דערפירן" אדער געצווונגענעם אויסלאדעווען זיי פארן באשטימטן ארט, ארויסגעוויזן פאר אומבריקע, ווייל דארט זיינען שוין געלעגן די רערן, וואס מ'האט פריער געבראכט. אלעקסייען איז איינגע־פאלן צו פירן די רערן „אויף זיך" — צושטעלן זיי ביזן סאמע ווייטסטן עק און דערנאך פאמעלעך פארקירצערן די רייסן, זיך דערנענטערנדיק צו דער באזע, ווו די רערן זיינען אויפגעלאדעוועט געווארן אויף אויטאַ־מאשינען. ביים דאזיקן אופן האט יעדעס געצוווּנגענע אויסלאדעווען נעענטער פונעם ווייטסטן באשטימטן ארט נישט דערפירט צו קיין אומ־זיסטיקער ארבעט: די רערן האבן זיך געפונען דארט, וווהין מ'האט זיי באדארפט צופירן אין די קומענדיקע רייסן.

— אויסגעצייכנט! — האט מאכאוו געזאגט אויף א קול, א קוק טוענדיק פארחידושט אויף אלעקסייען.

— ריכטיק? מע דארף אויספרווון. לאגיש איז דאס אלץ ריכטיק.

— מע דארף נישט אויספרווון, מ'האט שוין אויסגעפרווט — האט מאכאוו געענטפערט, נישט אויפהערנדיק זיך צו חידושן.

— ווו האט מען אויסגעפרווט? ווער?

— נו, איך טאקע! דעם דריטן טאג שוין פיר איך די רערן נעמ־לעך אויף דעם אופן, ווי איר זאגט, „אויף זיך". אויסטערליש, וואס איינער און דער זעלביקער געדאנק איז איינגעפאלן פארשיידענע מענטשן. שטעלט זיך פאר, אז אויך איך האב דעם דאזיקן אופן א נאמען געגעבן פירן „אויף זיך".

— ערנסט? — האט זיך אלעקסיי פון זיין זייט פארחידושט. — פארוואס זשע האט איר דאס נישט, מיין ליבער, אויפגעקלערט די חברים? ס'איז אייך א שאד, צי וואס?

— ניין, וואס איז דא פאראן צו זשאלעווען! זעט איר, דאס איז אזוי געשען... ווען ס'איז מיר איינגעפאלן די דאזיקע אידיי, האב איך זיך תיכף באראטן מיט פאלייטשוק, אונדזער טראנספארט־נאטשאל־ניק. אים איז מיין פארשלאג נישט געפעלן געווארן. ס'איז אויסגעקו־מען צווייפלהאפט, וואס מע דארף טרייבן די מאשינען ביזן עק באַ־

ציריק, ווען אין דער נאַענט זייַנען נאָך קיין רערן נישטאָ. דאָס פונאַנדערפירן האָט מען דאָך אָנגעהויבן ערשט נישט לאַנג, קוים־קוים איינגעשטעלט דעם סדר פון דער קאָנטראָל, און פלוצעם דאַרף מען אַלץ צעברעכן! ער האָט מיר קאַטעגאָריש אָפּגעזאָגט.

— און דעמלט האָט איר אָפּגעמאַכט מיט מוסיען און די קאָנטראָליערן? — האָט זיך אַלעקסיי צעלאַכט.

— ריכטיק. כ'האָב געוואָלט נאָך א צוויי־דריי טעג פירן אַזוי, בכּשר־תּיקוה, כדי בעסער צו קאָנטראָלירן, און דערנאָך שוין אַלעמען אויסזאָגן. היות הער איינגענער געדאַנק איז אויך אייך איינגעפאַלן, ליגט איר עס פאַר ראַגאָוון און פּאָלישטשוקן. פאַר מיר איז אַפילו באַקוועמער צו בלייבן אין שאָטן, פּאָלישטשוק וועט מיר נישט מוחל זיין מיין איינגנוויליקייט.

— שטותים! פאַרקערט, מע קאָן האָבן א פּרעטענזיע צו פּאָלישטשוקן, פאַרוואָס ער האָט זיך נישט באַמיט צו פאַרשטיין אייער פּאָרשלאַג. מיר וועלן איינפירן דעם מעטאָד פון פירן „אויף זיך" אומעטום, און זאָל נאָר עמעץ פּרוּוון זיך קעגנשטעלן!

געקומען אויף דער באַזע, האָבן זיך די אינזשיניערן צעזעגנט מיט מאַכאָוון און סאָלנצעוון. די שאָפערן האָבן אָנגעהויבן אויפלאָדעווען א וויטערדיקע פּאַרטיע רערן אויף די מאַשינען. קאָוושאָוו און בערידזע האָבן זיך געלאָזט ווייטער אין וועג. אַלעקסיי האָט מיט ברען דערציילט בערידזען וועגן מאַכאָווס פאָרשלאַג. בערידזע האָט גלייך אָפּגעשאַצט זיין ווערט.

— דער מעטאָד „אויף זיך" וועט שטאַרק א שטויס טאָן די זאַך, אָט וועסטו זען, — האָט ער באַשלאָסן. — איר זייַנט ביידע כוואַטן.

ערגעץ אויף רעכטס הינטער ביימער איז געשטאַנען פאַרבאָרגן א האָלצזאַוואָד. ס'האָט זיך פון דאָרט דערטראָגן א ריטמישער קלאַפּ פון א מאָטאָר, ס'האָבן דורכנעמענדיק געזונגען און געגרילצט זעגן, צעשניידנדיק קלעצער. בערידזע האָט זיך איינגעהאָרכט, זיין פּנים האָט אויפגעשיינט.

— אַן אָנגענעמע מוזיק! בעסער פון מאָצאַרטס! ווי מיינסטו, אַליאָשע?

— אַן אוואַריע, געאָרגי, זעסט! — האָט יענער א געשריי געטאָן.

פאָרויס, ביים פאַרדריי פונעם ווינטער־טראַקט, האָט א לאַסטאויטאָ מיט רערן פאַרטשעפּעט מיטן ראַנד פונעם צוטשעפּ די קאַבינע פון אַן אַנטקעגנפאָרנדיקן אויטאָ. זיי האָבן זיך ביידע אויסגעקערעוועט און פאַר־

צוימט דעם וועג. די שאָפערן זיינען ארויסגעשפרונגען פון די קאַבי־נעס, האָבן אָנגעהויבן א געקריגעריי. אויפן ווינטערטראַקט האָט זיך געשאַפן א פארשטאָפּונג: ס'זיינען צוגעפאָרן און זיך אָפּגעשטעלט פריי־שע מאשינען, צווישן זיי האָט זיך געפרווט אדורכבאַקומען א שליטן־אָבאָז.

אין דער מהומה האָט מען נישט תיכף דערזען, אז אין דער קאַבי־נע פונעם צעקאַליעטשעטן אויטאָ ליגט א צעשלאָגענער דער געהילף־שאָ־פער. ענדלעך האָט עמעצער דערהערט קרעכצן. א גאַנצע כאַפּטע האָט זיך א וואָרף געטאָן צום געליטענעם, אלע האָבן זיך גענומען מיט היץ און ברען אראָפּוואַרפן די רערן פונעם פריטשעפּ. איינע פון די רערן האָט געטאָן א פאַל אראָפּ אויפן וועג און זיך א קייקל געטאָן אויפן שליטן־אָבאָז, וואָס האָט געוואַרט אויף דער מעגלעכקייט דורכצופאָרן. די פערד, דערשראָקן פאַר דעם שוואַרצן אומגעהייער, וואָס קייקלט זיך אויף זיי, האָבן אָנגעהויבן סאָפּען, זיך א ריס געטאָן און געשטעלט דיבאָם. ס'האָט זיך דערהערט דאָס טראַסקען פון די שליטנס, וואָס ברעכן זיך.

די צוגעלאָפענע אינזשיניערן האָבן זיך גלייך אריינגעמישט, אלעק־סיי האָט באַפוילן אוועקפירן די פערד. בערידזע האָט עפּעס געזאָגט די שאָפערן.

— באָרד, אָדער וואָרף אוועק די נאַרטעס און נעם זיך צו די רערן, אָדער רין אוים פון דאַנען! האָט אים געענטפערט א פארביטערטער שאָ־פער.

— שוין זאָל א סוף נעמען צו דער אומאָרדנונג! שטעלט אוועק געהעריק דעם צוטשעפּ און לאָדעוועט צוריק אויף די רערן! — האָט בע־רידזע א געשריי געטאָן, וואָרפנדיק די נאַרטעס.

— ווער ביסטו דאָס אזעלכער, וואָס דו גיסט ארוים באַפעלן? — האָט זיך דער שאָפער אויפגעקאָכט.

— דאָס איז דער הויפּט־אינזשיניער, שרייט נישט אויף אים! — האָט איצט ווידער אלעקסיי א געשריי געטאָן און צוגעשמייכלט דער איינענער פראַזע, וואָס האָט זיך אים אומדערוואַרט ארויסגעכאַפּט. — נו, חברים, פירט פונאַנדער אייערע מאשינען. לאָמיר אוועקשטעלן אויפן אָרט דעם דאָזיקן שרייערס צוטשעפּ און ארויפלייגן די אָנלאָדונג. זאָל ער זי פאָרט דערפירן ביז צום אָרט.

אין עטלעכע מינוט ארום האָט זיך די באַוועגונג אויפן וועג צוריק איינגעשטעלט.

— א שאָד דער בחור, נאָך גאָר א יונגער, — האָט אַלעקסיי געזאָגט. — ס'האָט אים שטאַרק צעקאַליעטשעט.

— אונדזערע אבידות, — האָט בערידזע אומעטיק אָפּגעזיפצט. — די שלאַכט פאַר דער נאַפּטליימינג גייט אויך נישט דורך אָן קרבנות, אַליאָושע...

אַלעקסיי האָט באַטראַכט דעם פּאַרשנייטן אָנגעכמורעטן וואַלד לענגאויס דעם וועג און זיך פאַרגעשטעלט אין געדאַנק מיטיען, ווי ער קריכט צו א הילצערנעם בריק, מיט א גראַנאַט אין דער האַנט. פאַרן אַרויסמאַרשירן פון נאָווינסקי האָט קאָווּשאָוו צוגעגרייט א פּעקל (קאָנסערוון, וואַרעמע זאָקן, מאַכאָרקע — דאָס בראָדערל האָט זיך שוין אוודאי אויסגעלערנט רייכערן!) און עס געגעבן זשעניע קאָזלאָוון, זי זאָל עס אָוועקשיקן אין שול.

— א שאָד דער בחור, — האָט אַלעקסיי איבערגעחזרט.

— מע קאָן קיינמאָל נישט פאַרגעסן, ווי טרויעריק סטאַלין האָט וועגן דעם גערעדט, — האָט בערידזע, וועלכער האָט אויך געטראַכט וועגן די מלחמה־קרבנות, א מורמל געטאָן.

קאַפּיטל צוויי

ר אָ ג אָ ז ס ש ט אַ ב

ביז טיוולין — א נאָנאישער ישוב, וווּ ס'האָט זיך איינגעקוואַרטירט ראָגאָוו מיט זיין שטאַב — איז איבערגעבליבן א פינף קילאָמעטער. די אינזשעניערן האָבן זיך געלאָזט צום נאָענטסטן בלאָקפּאָסט זיך א ביסל צו דערוואַרעמען און געוואַר ווערן, וווּ ראָגאָוו געפינט זיך. דער דעזשור־נע־סעלעקטאָריסט איז אויפגעשפּרונגען און זיי מיליטעריש באַגריסט, ווי נאָר זיי זיינען אַריינגעקומען.

— וועמען סאַלוטירט איר? — האָט בערידזע א פרעג געטאָן.

— דעם הויפּט־אינזשעניער און זיין פּאַרטרעטער, — האָט דער דיזשורנע דירעוודיק געענטפערט. — מיר און דער נאַנצער באַצירק שפּירן אייך שוין לאַנג נאָך. אונדזער באַטשאַלניק דערוואַרט אייך איז

שטאַב. מ׳האָט אים נאָרוואָס מיטגעטיילט דורכן סעלעקטאָר, ווי איר האָט זיך אָפּגערעכנט מיט די שאָפערן.

דער דיזשורנע האָט זיך איילִיק אויסגעדרייט צום אַפּאַראַט און אָנגעטאָן די הערדרערלעך.

— לאָזט מיר א שמועס טאָן מיט ראַגאָוון, פאַרבינדט, — האָט געאָרגי האָווידאָוויטש געזאָגט.

— ס׳וועט אויסקומען צוציוואַרטן, חבר בערידזע: דער באַלעבאָס רעדט מיט אים.

— וואָסער באַלעבאָס?

— נו, באַטמאַנאָוו.

לויט דער זשעהגעקייט, מיט וועלכער דער דיזשורנע האָט זיך איינגעהאָרכט, און לויט זיין שמייכל האָט בערידזע פאַרשטאַנען, אַז ס׳קומט פאַר א טשעקאַווע געשפּרעך. ער האָט גענומען א צווייטע פּאָר הערדרערלעך.

— איך פרעג אייך, חבר ראַגאָוו, — האָט אינעם רערל געדרוישט באַטמאַנאָווס שטים: פאַרוואָס האָט איר נישט אויסגעפירט מיין פאַראָרדנונג?

— יאָ, וואסילי מאַקסימאָוויטש... האָט זיך אָפּגערופן ראַגאָווס שטים.

— וואָס „יאָ”? — האָט באַטמאַנאָוו איבערגעריסן. — לאָמיר אָנהייבן דעם שמועס בערנייעס: איר האָט איינגעוויליק איבערגעבאַפּט צען אויטאָמאַשינען, וועלכע זיינען געשיקט געוואָרן פאַרן זיבעטן באַצירק. איך האָב באַפוילן זיי תיכף־ומיד אומצוקערן. ווו זיינען זיי?

— וואַסילי מאַקסימאָוויטש, איך בין דאָך נישט שולדיק, וואָס אויפן זיבעטן באַצירק איילט מען זיך נישט זיי צוהצונעמען. זיי שיקן נישט צו זייערע מענטשן.

— נאַרט מיך נישט אָפּ, ראַגאָוו! פאַר מיר שטייט דער מענטש, וועלכן מ׳האָט געבעטן געשיקט צוזן אייך נאָך די מאַשינען. ער האָט אייך נישט געקאָנט אויפזוכן, הגם געפּטרט דערויף דעם גאַנצן טאָג. א צופאַל, א רעטעניש!

בערידזע האָט שטאַרקער צוגעדריקט די הערדערלעך. דער דיזשורנע האָט געהאָרכט אַזוי אויפמערקזאַם, אַז אפילו די ליפּן האָבן זיך ביי אים באַוועגט מחמת דענערוווירטקייט.

— איז וואָס בין איך דאָ שולדיק! מע דאַרף נישט שיקן קיין מענטשן אָן טאָלק!

— נו, גענוג, ראַגאָוו! מאַכט מיך נישט פֿאַר קיין נאַיוו ייִנגל. איך פֿאַרשטיי דאָך אויסגעצייכנט, פֿאַרוואָס ער האָט אײַך נישט געפֿונען. באַטמאַנאָוו, זאָל עס הייסן, וועט זיך נישט דערוויסן, און איך וועל דערווײַל אויף די מאַשינען א פּאָר טאָן א צוויי־דרײַ מעט־לעת, פֿונאַנדערפֿירן א הונדערט — צוויי הונדערט רערן.

— איר באַשולדיקט מיך אומזיסט, וואַסילי מאַקסימאָוויטש!

חבֿר ראַגאָוו! — האָט א קלונג געטאָן באַטמאַנאָווס שטים. — באַמיט זיך צונויפֿצונעמען די מאַשינען און מאָרגן ברענגט זיי פֿערזענלעך צו פֿירן אויפֿן זיבעטן באַצירק.

פֿאַרוואָס זשע פֿערזענלעך? כ'האָב אָן דעם אויך גענוג אַרבעט...

— כ'האָב געזאָגט... איבערחזרן וויל איך נישט!

— איך האָרך!

— מער זאָל אַזעלכעס נישט געשען! איך וויל אײַך דערמאָנען א געוויסע נישט אָנגענעמע געשיכטע מיט פּיש.

— וואַסילי מאַקסימאָוויטש, ס'הערן אײַך מײַנע אונטערגעאָרדנטע.

— איר האָט מורא, כ'זאָל נישט אונטעררײַסן אײַער אויטאָריטעט? האָט קיין מורא נישט. קיינער וועט אײַער אויטאָריטעט נישט אונטעררײַסן, אויב איר אַליין וועט אים נישט דערנידריקן. און דערמיט, וואָס איר כאַפּט איבער פֿרעמדע מאַשינען און שטעלט אונטער א פּיסק די חבֿרים, וועלכע שטייען נאָך דערצו מיט אײַך אין געוועט, — דערמיט האָט איר נישט מורא אַרונטערצורײַסן אײַער אויטאָריטעט?

— וואַסילי מאַקסימאָוויטש, איך בעט אײַך נאָכאַמאָל.. מיר זײַנען נישט אַליין.

— גוט, מיר וועלן שמועסן צווישן זיך. — נאָך א קורצער פּויזע האָט באַטמאַנאָוו שאַרף א קאָמאַנדעווע געטאָן: — אַלע, וועלכע זײַנען אויף דער ליניע, — גייט אַוועק פֿון די אַפּאַראַטן!

דער דיזשורנע האָט אײַליק אַוועקגעלייגט דאָס רערל און אָפּגעגאַנגען צום פֿענצטער. בערידזען האָט עס אויסגעהיטערט, ער האָט א ווונק געטאָן אַלעקסייען, ער זאָל אָנטאָן די הער־רערלעך.

— איך בעט אײַך אָפּלייגן דעם שמועס, וואַסילי מאַקסימאָוויטש,

— האָט ראַגאָוו גערעדט — מע הערט אונדז סײַווי.

— זאָל מען הערן, אויב עס זײַנען דאָ אַזעלכע געווויסנלאָזע מענטשן.

בערידזע און קאָוושאָוו האָבן זיך צעשמייכלט. אַלעקסיי האָט מיט איין האַנט אונטערגעהאַלטן די הער־רערלעך און מיט דער צווייטער זיך

אַרומגעטאַפּט דאָס לייכט אָפּגעפּרווירענע פּנים. אין דער וואַרעם איז עס רויט געוואָרן, האָט אָנגעהויבן אויפשווילן און געברענט.

איך קאָן זאָגן אייערע אונטערגעאָרדנטע, — האָט באַטמאַנאָוו ווייטער גערעדט, — אַז איך שעץ זייער נאַטשאַלניק, ער איז אַן ענערגישער און געניטער אַנפירער. נאָר גלייכצייטיק דערלויבט ער זיך אויף אַנאַרכישע האַנדלונגען, וואָס זיינען נישט דערלאָזלעך. איך בין אַפילו געניינט אָנצורופן די דאָזיקע האַנדלונגען פּיראַטעריי אויף אונדזער אייז־מאַגיסטראַל.

— וואַסילי מאַקסימאָוויטש, איר באַליידיקט מיך! — האָט ראַגאָוו אַ געשריי געטאָן.

— און איר מיך האָט שוין באַליידיקט! — האָט זיך גלייך אָפּגערופן באַטמאַנאָוו. — האָט איר וועגן מיר געטראַכט, ווען איר האָט זיך באַשלאָסן אויף דער אַוואַנטורע? נישט שוין זשע האָט איר געמיינט, אַז איך וועל שלום מאַכן מיט אַזעלכע זאַכן? — באַטמאַנאָוו האָט געשוויגן אַ רגע און דערנאָך ווייטער גערעדט, שוין רויקער: — יאָ, איז וועגן די פיש: איך האָב נישט געגליבט, ווען מ'האָט מיר געזאָגט, אַז איר האָט געהאַט אַ שייכות צום דאָזיקן ענין. איצט האָב איך אָנגעהויבן גלייבן. דאָס איז אַלץ. די געשיכטע מיט די מאַשינען וועל איך קיינמאָל נישט פאַרגעסן!

— חבר נאַטשאַלניק, איך דאַרף זיך תיכף־ומיד מיט אייך זען. איך פאָר צו אייך. איר דערלויבט? — האָט זיך ראַגאָוו געבעטן.

— איך דערלויב נישט. דאָס געשפּרעך איז געענדיקט. באַמיט זיך אויסצופירן מיין פאַראָרדנונג. און נישט פאַרבייטן די גוטע מאַשינען אויף שלעכטע.

— וואַסילי מאַקסימאָוויטש! — האָט ראַגאָוו אויסגעשריגן פאַרצווייפלט, נאָר דאָס געשפּרעך האָט זיך איבערגעריסן. ס'האָט זיך געהערט, ווי ראַגאָוו האָט אָפּגעזיפצט און אַ קריץ געטאָן מיט די ציין.

די אינזשעניערן האָבן זיך אָנגעהויבן איילן קיין טיוולין. אין דער מורא נישט צו טרעפן ראַגאָוון אויפן אָרט. אין וועג האָט בערידזע געשאָקלט מיטן קאָפּ, דערמאָנענדיק זיך דעם געשפּרעך דורכן סעלעקטאָר.

— דו ווייסט נישט, וואָס דאָס איז פאַר אַ געשיכטע מיט פיש? — האָט אַלעקסיי געפרעגט.

— איך ווייס... זאַלקינד האָט וועגן דעם דערציילט אין מיין באַזיין באַטמאַנאָוון. פאַר צוויי יאָרן איז ראַגאָוו געווען דירעקטאָר פון אַ פיש־זאַוואָד ביים אייבערשטן לויף פונעם אַדון. אין דער צייט ווען ס'גייט

דער לאַקס, האָבן זיך עטלעכע דאָרטיקע דירעקטאָרן פֿאַראייניקט און אויפֿגעשטעלט עפּעס אַן איינריכטונג אַריינצוטרייבן די פֿיש אין זייערע פֿאַנגפּלעצער. מיט אַזאַ מעטאָד האָבן זיי גלייך אויסגעפֿילט צו צוויי יאָר־פּלענער. דערביי האָט מען אַ סך לאַקס איבערגעשראָקן, און די פֿיש זיינען אַריין אין טייך. צוליב דעם זאָלן די פֿיש־זאַוואָדן ביים אייבערשטן לויף פֿונעם אַדון נישט האָבן געקאָנט אויספֿילן דעם פּלאַן.

— אַ מיאוס שטיקל אַרבעט! נישט שוין זשע זאָל ראַגאַוו פֿעיק זיין אויף אַזעלכעס? — האָט זיך אַלעקסיי געוווּנדערט. — ס׳גלייבט זיך עפּעס נישט.

— די כיטרע פֿישער האָבן געהאַט אַ פּראָצעס. מ׳האָט זיי באַשטראָפֿט. נאָר ראַגאַוו האָט דערוויזן, אַז ער האָט קיין שייכות נישט צו דער האַזיקער געשיכטע און איז געווען קעגן איר. ווען זאַלקינד האָט וועגן דעם דערציילט, האָט ער זיך אַרויסגעזאָגט אין דעם זין, אַז ראַגאַוו איז ווירקלעך אומשולדיק.

דער ווינטער־טראַקט האָט זיך פֿאַרקערעוועט אויף רעכטס, צום טייך. די אינזשענירן האָבן זיך אָפּגעהיט אויף איינעם פֿון די שטעגלעך, כדי צו פֿאַרקירצערן דעם וועג קיין מיזולין. קיילעכדיקע גרויסע און קליינע אייזלעכער האָבן געטונקלט אויפֿן אייז פֿונעם ביי־טייך. דאָס וואַסער האָט אין זיי געקאָכט, געריכערט און זילבערן געקלונגען. ביי די אייזלעכער האָבן זיך אַרומגעפּאַרעט נאַנאַיצעס, דאָ אַראָפּלאָזנדיק אין וואַסער, דאָ אַרויסשלעפּנדיק פֿיש־נעצן. הויפֿנס פֿאַרשטאַרטע פֿיש — העכט, קאַרעסן, קאַרפּן — זיינען געלעגן אויפֿן אייז. די פֿיש, אַרויסגעצויגן פֿון וואַסער, קוים באַוויזן זיך אַ באַוועג צו טאָן, זיינען אויגנבליקלעך געפֿרוירן געוואָרן.

לעבן איינער פֿון די אייזלעכער האָבן עטלעכע מענטשן צוגעבונדן אַ נעץ צו דיקע הילצערנע פּלעקער, וואָס זיינען געלעגן קווער־איבער דעם אייזלאָך. די איבריקע — אַ גאַנצע כאַפּטע — האָבן צוגעהאַלטן דעם שטריק. עפּעס אומגעהייערס האָט זיך געוואָרפֿן אין טייך, אויפֿהייבנדיק כוואַליעס וואַסער, און די פֿישער האָבן זיך געוואָרפֿן פֿון איין זייט אויף דער אַנדערער, קוים איינהאַלטנדיק די נעץ אין די הענט.

•

די נאַרטלער האָבן זיך נייגעריק אָפּגעשטעלט. אַן אַלטער נאַנאַיעץ, אין „טאַרבאַזן“, אויסגעהאַפּטענע מיט פֿאַרשיידנקאָליריקע מוסטערן, אין אַ פֿוטערן היטעלע און אויך אַזאַ קורטקע, איז געזעסן דאָ נישט ווייט. ער האָט רויק אַרויסגעצויגן פֿון דעם אייזלאָך איין פֿיש נאָכן צווייטן, אַרויספֿאַנגענדיק זיי מיט אַ „מאַכאַלקע“ — אַ פּראָסטן האַטשיק אויף

אַ דיק שטריקל, צוגעבונדן צון אַ שטעקן. דער נאַנאַיעץ האָט אויפגעהויבן די אויגן אויף די אינזשעניערן און אָן קיין שום אויסדרוק אַ זאָג געטאָן:

— אַ גרויסער פיש, פונדעסטוועגן געפאַנגען. מיינער געטראַכט — נישט אַמאָל קאַלוגע... שלעפּן שווער, זע — וויפל מענטשן. אַזוי־אַזוי, מוזן ברענגען אַ מאַשין. גוט, אַזאַ פיש געכאַפּט, — רויטאַרמייער גוט אָנקאָרמענען.

די קאַלוגע, דער סאַמע גרעסטער פיש אינעם אַדון, דערגרייכט אַמאָל ביז אַכציק פוד. די אינזשעניערן האָבן גיבער געוועזן דעם חשק זיך צוצוקוקן, ווי מע וועט זי אַרויסשלעפּן פון טייך, און אייליק אַוועק ווייטער. ס'האָבן זיך געלאָזט לויפן נאָך זיי קינדער, זיי זיינען צוגעקומען וואָס אַמאָל מער. איינציקע זיינען פאַרלאָפן פאַרויס, אַנדערע אָנגעפלויגן אַנטקעגן. זיי האָבן געגלאָצט מיט די שוואַרצע אויגן, גלאַנציקע, ווי שטיקלעך אַנטראַציט, אויף די אומבאַקאַנטע מענטשן, באַזונדערס אויף בערידזען מיט זיין באָרד, אַ ווייסע פון טויפּראָסט. די קלייניקע נאַנאַיצעס האָבן באַגלייט קודלאַטע הינט, בייזע אויפן אָנבליק, וועלכע האָבן זיך אַרומגעטראָגן, אָבער נישט געלייגט קיין אַכט אויף די אורחים.

— עקספּעדיסיע גיי! — האָבן די קינדער געשריגן. — עקספּעדיסיע!

— דאָס זיינען מיר עס די „עקספּעדיסיע גיי", — האָט זיך בערידזע פונאַנדערגעלאַכט, — יאָ, ווייסט איר, זעען דאָ נייע גאַלדן, כ'ראָט דיר זיך צוצוקוקן צו זייער לעבנשטייגער אין טיוולין. דאָס איז איינער פון די סאַמע גרעסטע ישובים אויפן אַדון... זיי איז אויסגעקומען אַריבערצושפּרינגען פאַראַמאָל פונעם שטיינערנעם יאָרהונדערט אין אונדזערן, דעם סאָוויעטישן! — אַ פאָלק מיט אַזאַ גורל שטעלט מיט זיך פאָר נישט קיין קליינעם אינטערעס. דו וועסט דערזען אַזעלכעס, וואָס איז נאָכנישט באַשריבן געוואָרן אין ביכער און וואָס איז שוין זיכער נישט פאַראַן אין מאָסקווער געגנט!... איך פלעג דאָ זיין, ווען כ'האָב געמאַכט אויספאָרשונגען, נאָר פאַר די עטלעכע יאָר האָט זיך אין טיוולין, זיכער, אַלץ געענדערט.

דער ישוב האָט זיך אַנטפּלעקט מיטאַמאָל ביים וועג־פאַרדריי. ער איז געליגן אויפן לינקן ברעג, הויך איבערן אַדון. דער גאַנצער ישוב איז געווען אין רויך, איבער די דעכער זיינען געהאַנגען כמעט גלייכע, אומבאַוועגלעכע זיילן רויך; די זונשטראַלן האָבן זיי וועקסלענדיק באַפאַרבט דאָ אויף אַ ראָזעווען, דאָ אויף אַ פלאַמיקן, דאָ אויף אַ גאָלדיקן קאָליר. אויפן ווינטערדיקן הימל האָט דאָס געהאַט דאָס אויסזען פון אַ יום־טובדיקער אילומינאַציע.

ביים עקסטן הויזל פונעם ישוב, אויפן אייז פון טייך, האט די אינזשיניערן אפגעווארט א גרופע נאנאיצעס. איינער פון זיי, אין א האלבפעלצל, א ביסל א העכערער פון די איבריקע, מיט א גרויס פנים, פון וועלכן עס שטארצן ברייט ארויס די באקנביינער, איז זיי ארויסגעגאנגען אנטקעגן און זיך פארגעשטעלט ווי דער פארזיצער פונעם דארפסראט, מאקסים כאדזשער. ער האט, דייטלעך און פינקטלעך ארויסברענגענדיק די ווערטער, באגריסט די אורחים.

— איר נעמט אונדז אפנים אן פאר עפעס אן עקספעדיציע. מיר זיינען פון דער בויונג, — האט בערידזע געזאגט. — מיר גייען צו ראגאוון, איר קענט אזעלכן?

כאדזשער און די איבריקע נאנאיצעס האבן זיך צעלאכט — אלע פאראמאל, מיט קינדערישער אוממיטלבארקייט.

— מיר זיינען דאך אויך פון דער בויונג, — האט כאדזשער געענטפערט. — מיט ראגאוון זיינען מיר איינס. ער העלפט אונדז, מיר — אים. אויך וועגן אייך, חבר בערידזע, האבן מיר א סך געהערט. אלעקסאנדער איוואנאוויטש האט אונדז דערציילט. — מיט גרויס ערנסט און כמעט פייערלעך האט דער נאנאיעץ צוגעגעבן: — מיר ווייסן, אז איר האט אריבערגעפירט די טראסע אויף אונדזער ברעג, פארן וועג קיין נאווינסק וועלן אייך אלע נאנים זאגן א דאנק. קומט אריין אין מיין פאנזע, וועט איר א ביסל אפרוען.

בערידזע, א בפירוש גערירטער און געשמייכלטער, האט געענטפערט, אז ער און זיין חבר וועלן מיט דאנקבארקייט אויסנוצן די גאסטפריינדשאפט, נאר פריער וועלן זיי זיין ביי ראגאוון. די נאנאיצעס האבן אין א גאנצער חברה באגלייט די אינזשיניערן צום ישוב. ער איז ענלעך געווען אויף א געוויינלעך רוסיש דארף מיט א ברייטער און גלייכער גאס פון צוויי רייען פעסטע הילצערנע הייזער. כאדזשער האט זיי נאך, ווייזט אויס מחמת געוווינהייט, גערופן פאנזעס, אבער דא האבן זיך לחלוטין נישט אנגעבאגעגנט יענע נידעריקע פאנזעס און סטאדאלעס אויף פאליעס, וואס האבן זיך געטראפן די אינזשיניערן אין אנדערע ישובים ביים אדון. בלויז הינטיש שפאן־געשיר און נארטעס־שליטלעך אונטער די פאדאשקעס האבן דערמאנט, אז דאס איז א נאנאיישער ישוב. ביי א סך הייזער זיינען אויך נישט געווען די קוטשעראווע סעדלעך, ארומגעצוימטע מיט פלויטן, וואס זיינען אזוי כאראקטעריסטיש פארן רוסישן דארף. מ'האט

אויך נישט געזען קיין ברינעמער מיט זווידן, — די נאנאיצעס האָבן גענוצט טייך־וואסער.

כאַדזשער האָט מיט אַזאַ פרייד פאַרבעטן בעדידזען און קאָוושאָוון צו באַטראַכטן דעם שפּיטאָל, וואָס זיי האָבן באַגעגנט אין וועג, אַז זיי האָבן נישט געקאָנט אָפּזאָגן זיך. דאָס איז געווען נישט קיין גרויסע געביידע, אַ זייער וואַרעמע און בליאַסקעדיקע מחמת זויבערקייט. די אינזשיניערן האָבן זיך באַקאָנט מיט דער פּירערין פונעם שפּיטאָל, אַ באַיאָרנטע רוסישע פרוי, אַ דאָקטאָר, און מיט איר געהילפין, אַ יונגינקע נאַנאַיערין, די פעלדשערין וואַליע. ס'איז אויך אויסגעקומען אַריינצוגיין אין די קינדער־יאַסלעס — די מאַמעס האָבן גראָד געטראָגן די קינדער אַהיים. אין די יאַסלעס איז געווען טומלדיק. די געסט האָבן אויך געכאַפּט אַ קוק אין דער שול מיט אירע רחבותדיקע קלאַסן און נייינקע שוואַרצע שולבענק.

כאַדזשער האָט אין גאַנג דערציילט וועגן דעם לעבן פונעם ישוב, נישט אָן שטאָלץ מיטגעטיילט, ווי פיל פּוטערוואַרג און פיש דער קאָלווירט האָט געגעבן פאַרן פאַרטיידיקונגס־פאָנד, וויפל גרינציייג ער האָט באַקומען פון זיינע גערטנער. דער עולם האָט זיך אַלץ פאַרגרעסערט. דער פאַרזיצער האָט אָפּגעטריבן די נייגעריקע קינדער, זיי זיינען זיך מיט געלעכטער פונאַנדערגעלאָפן, אָבער נישט אָפּגעשטאַנען. צו זיי האָבן זיך פאַריייניקט דערוואַקסענע, אפילו זקנים. זיי זיינען ארויסגעקומען פון די הייזער, נישט פאַרבאָרגנדיק זייער שטאַרקע נייגעריקייט, און באַטראַכט די אינזשיניערן פּנים־אל־פּנים. אַלעקסיי איז געוואָרן אויפמערקזאַם דערויף, וואָס אַ חוץ די זקנים און זקנות אין טונקעלע אָדער פאַרשיידנקאָלירקע, מיט אָרנאַמענטן אויסגעהאַפּטענע כאַלאַטן, האָבן אַלע נאַנאַיצעס געטראָגן געוויינלעכע שטאָטישע קליידונג.

כאַדזשער, וועלכער האָט שוין נישט דאָס ערשטע מאָל געקוקט אויף אַלעקסייס צעבראָכענע נאַרטעס, האָט זאַכלעך אַ זאָג געטאָן:

צו גיך זיינען אייערע נאַרטעס קאַליע געוואָרן. נאָר ס'מאַכט נישט אויס, מיר וועלן אייך געבן אַנדערע, גוטע. דאָס וועט זיין פון אונדז אַ מתנה. — דערביי האָט ער גענומען די נאַרטעס פון די אינזשיניערן, זיי דערלאַנגט דעם בחור, וואָס איז געגאַנגען אין דער זייט און פאַראָרדנט:

—באַהאַלט צום אָנדענקען. זאָג סטעפּאַנען, מע דאַרף אויסקלייבן די סאַמע בעסטע נאַרטעס. זאָל ער זיי מיר ברענגען אינדערפרי.

— איך האָב דאָ געהאַט אַ באַקאַנטן, דער אַלטער מאַפּע. ער איז שוין אוודאי געשטאָרבן? — האָט זיך בעדידזע דערמאָנט און דערקלערט

אַלעקסייען: — דאָס איז אַ צווייטער דערסו אוזאַלאַ,[1] ער איז געווען אַ פירער פון אַ סך עקספּעדיציעס. מיר האָבן זיך צו אים נישט איין מאָל געוואָנדן. כ׳דערמאָן זיך, ער איז שוין דעמלט שטאַרק אַלט געווען.

— אָ, מאַפּע! ער לעבט נאָך. ער איז שוין אַלט הונדערט צען יאָר. איין מלאכה האָט ער איצט — שלאָפן און קראַצן זיך! — האָט עפּעס אַ בחורל אויסגעשריגן פון הינטן. אַלע האָבן זיך צעלאַכט, דאָס בחורל האָט זיך באַהאַלטן הינטער די פּלייצעס פון די חברים.

— ער לעבט? אויסגעצייכנט! — האָט זיך בעדידזע דערפרייט. — כ׳וועל זיך אומבאַדינגט מיט אים זען. כ׳דאַרף האָבן סיי אים, סיי אַנ־דערע זקנים, כ׳דאַרף זיך מיט זיי באַראַטן.

— מאַפּע וועט זיך דערמאָנען וועגן דעם גובערנאַטאָר מוראַוויאָוו!

— האָט די זעלבע שטים אַ געשריי געטאָן פונעם עולם אַרויס.

— וואָס באַהאַלסטו זיך דאָרט, וואָלאָדקע? — האָט באָדזשער צו אים אַ געשריי געטאָן און מיט שטאָלץ אויפגעקלערט: — דאָס איז מיין פּלימעניק. לערנט אין רובעזשאַנסק, אין טעכניקום, איז געקומען צו גאַסט... אָט דאָ געפינט זיך חבר ראָגאָוו, — האָט ער געוויזן מיט דער האַנט. — זיינע מענטשן ווינען אין אונדזערע פּאַגזעס.

ראָגאָווס שטאַב האָט פאַרנומען פינף הייזער אין עק ישוב. קעגנאיבער דער קאָנטאָר פונעם באַצירק־נאַטשאַלניק איז געווען דער דאָרפסראַט. באָדזשער האָט אָנגעוויזן די אינזשינירן אויף זיין הויז, וואָס שטייט נישט ווייט, געגומען ביי זיי די רוקזעק און אוועקגעגאַנגען.

ראָגאָוו האָט, שטייענדיק אין מיטן אַ צימער מיט צוויי טישן און בענקלעך, באַגעגנט די אינזשינירן צוריקגעהאַלטן, צוריקגעהאַלטענער, ווי ער האָט געווינלעך געשמועסט מיט זיי דורכן סעלעקטאָר. האָט זיי פאָרגעשטעלט די, וואָס זיינען דאָ געשטאַנען: כלינאָוו — זיין פאַר־טרעטער, פּאָלישטשוק — דעם טראַנספּאָרט־נאַטשאַלניק און קאַטיעניעוו — דעם סעקרעטאַר פון דער פּאַרטיי־אָרגאַניזאַציע.

— נו, מיר זיינען שוין באַקאַנט, — האָט אַלעקסיי געזאָגט. — איר האָט דאָך געאַרבעט ביים וואַסער־טראַנספּאָרט? זיך איבערקוואַליפיצירט?

— האָט ער געפרעגט פּאָלישטשוקן.

— איך האָב דאָ בסך־הכל דריי קאַטערלעך. זיי רוען זיך אָפּ. רע־מאָנטירן זיך, און ווו זאָל איך די כוחות אַהינטאָן? — האָט פּאָלישטשוק

---

[1] דערסו אוזאַלאַ — אַ העלד פון וו. אַרסעניעווס אַ דערציילונג מיטן זעלבן נאָמען, אַ יעגער.

געענטפערט גוטמוטיק. האָט אויפגעכאַפּט ראַגאָווס שטרענגן בליק, וועלכער איז אַפּנים געווען אומצופרידן, וואָס דער שמועס האָט זיך פאַרבונדן אָן אים, און זיך אויסגעצויגן מיליטעריש. — איר דערלויבט אַוועקגיין?

— פאַרנעמט זיך מיט פאַלישטשוקן. און מיר וועלן דאָ אַ שמועס טאָן, — האָט ראַגאָוו געזאָגט צו בלינאָוון.

בלינאָוו און פאַלישטשוק זיינען אַרויסגעגאַנגען אין אַ שכנותדיקן צימער. אַלעקסיי, וועלכער איז באַקאַנט געווען מיט ראַגאָוון בלויז פון צוויי—דריי קורצע באַגעגענישן, האָט זיך צו אים צוגעקוקט מיט אינטערעס. ראַגאָווס פעסטע פיגור אין אַ גוט געפּאַסטער קורטקע פון געלעדער, מיט אַ קלאַמער „בליץ", האָט געאָטעמט מיט קראַפט. זיין פּנים מיט אַ שאַרפער גאָמבע, ברייט צעשטעלטע אויגן און גלייכער נאָז, אַ פאַרגרעבטע און טונקעלע פון שטענדיקן זיין אויפן פראָסט, איז געווען מענלעך און ענערגיש.

— ווי שרעקלעך ס'זעט אויס דער נאַטשאַלניק פון טיוולין! — האָט בערידזע אַ געשריי געטאָן, און גיך באַטראַכט דעם באַלעבאָס.

ראַגאָוו אָן אַנגעכמורעטער און באַזאָרגטער, האָט זיך נישט אָפּגערופן אויפן שפּאַס. די אינזשעניערן האָבן פאַרשטאַנען, אַז דער דאָזיקער קאַלטער קבלת־פּנים איז אַ רעזולטאַט פון דעם שטורמישן געשפּרעך צווישן דעם באַציִרק־נאַטשאַלניק מיט באַטמאַנאָוון.

— פאַרוואָס זיינט איר נישט געגאַנגען זיך אָפּרוען? — האָט ראַגאָוו נעפּרעגט כמעט אין כעס און געוואָרפן אויף אַלעקסייען אַן אויפמערקזאַמען און עפּעס נישט ליבלעכן בליק: — איר איילט זיך וואָס שנעלער אַריינלאַמורן ראַגאָוון, חברים נאַטשאַלניקעס? איר וואָלט געמעגט צו־וואַרטן דערמיט!

— נו, וואָס, וועט נייטיק זיין, וועלן מיר אַריינלאַמורן. סאַרן אומ־ליטייש ווערטעלע ער האָט עס אויסגעקליבן! — האָט בערידזע געענטפערט און גלייך ערנסט געוואָרן. — לטובת דער זאַך, אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש, איז נישט קיין בושה זיך צו זידלען. איר וואָלט, אַגב, נישט דאַרפן פאַרלויפן די געשעענישן, צו וואָס זיך אַליין אָנבעטן?

— זידלט, אייער עובדה איז אַזעלכע! — האָט ראַגאָוו אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט, אַזש דאָס לעדער פון זיין קורטקע האָט אַ סקריפּע געטאָן. — איך ווייס אַליין, אַז אויף מיין באַציִרק איז נישט גוט. כ'האָב אָנגעוואַלגערט איבעריקע רערן אויף דער טראַסע אָן אַ טאָלק! די סקלאַדעס אויפגעבויט נישט פעסט! די אַרבעטער־באַראַקן זיינען נישט באַקוועם! איך לעב מיטן היינטיקן טאָג, פאַר קיין פּלאַן האָב איך קיין פאַרשטענדע־

ניש נישט, איך ווייס נישט, וואָס כ'וועל טאָן אין אַ חודש אַרום. אַזוי איז עס, יאָ? באַטמאַנאָוו האָט מיך שוין דערהאַר געדעקט, ערשט דעקט איר מיך!

קאַטיעניעוו, וועלכער האָט אָן דערפֿאָלג זיך געגלעט די טשופּרינע געקרייזלטע רויטע האָר, האָט מיט־אומצופֿרידנקייט געהאָרכט דעם באַציר־קנאַטשאַלניק און זיך געפּרוווט אים אָפּשטעלן מיטן בליק.

— פֿאַרוואָס רעדסטו אַזוי, אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש? — האָט ער אים לסוף אַ זאָג געטאָן.

בערידזע, וואָס האָט זיך געהאַט צוגעזעצט לעבן טיש, האָט זיך אויפֿגעהויבן.

— איר רעדט נישט דאָס, וואָס מע דאַרף, ראָגאָוו. איך זענט אַ היציקער, איך נאָך היציקער — אַ קאַווקאַזער דאָך. נו, וועלן מיר זיך אײַנער דעם אַנדערן אַרײַנזאָגן אַלערליי שטותים. קום, אַלעקסיי, צו כאַדזשערן, זאָל זיך דער באַלעבאָס אַ ביסל אָפּקילן.

ער האָט זיך געלאָזט צו דער טיר, אַלעקסיי איז אים נאָכגעגאַנגען. אומגעבליקלעך האָט זיך ראָגאָוו געפֿונען ביי דער טיר און זיי פֿאַרשפּאַרט דעם וועג.

— וועסט מיך בלוטיק באַליידיקן, אויב דו וועסט אַוועקגיין, געאָרגי דאַווידאָוויטש! כ'וועל דיך נישט אַרויסלאָזן. זידל שוין בעסער אָפּ, אָדער גיב אַ פּאַמש אַפּילו.

בערידזע האָט אויף אים אויפֿמערקזאַם אַ קוק געטאָן.

— מאַכן מיר אָפּ, ראָגאָוו: דו וועסט געדענקען, אַז מיר זיינען פֿאָרשטייער פֿון דער פֿאַרוואַלטונג און געקומען צו דיר נישט אין געסט, דעמלט וועלן מיר אַדורכקומען אָן פּעטש... וואָרן אויב נישט, וועסטו פֿון מיר באמת קריגן!...

די אינזשיניערן זיינען צוריקגעגאַנגען צום טיש. ראָגאָוו האָט זיך געזעצט אויף זיין אָרט. אַלעקסיי און בערידזע האָבן אים צוגעלאָזן און אָנגעהויבן שטיל צו שמועסן צווישן זיך. ראָגאָוו האָט זיי אַ רגע באַטראַכט און איז אַרויסגעגאַנגען צוזאַמען מיט קאַטיעניעוו.

פֿון הינטערן דינעם ווענטל האָט זיך דערהערט זיין הייזעריקלעך קול:

— זאָל אַהערקומען דער פֿעלדשער! און זאָל מען ברענגען מיטיק פֿאַר די פֿאָרשטייער פֿון דער פֿאַרוואַלטונג.

— צו וואָס פֿעלט אים דאָס אַ פֿעלדשער? ער וועט איינעמען וואַלעריאַן־טראָפּנס צו באַרויקן די נערוון? — האָט זיך אַלעקסיי צעלאַכט.

די אינזשיניערן האָבן געהערט אַלץ, וואָס מ'האָט גערעדט אין שכנות־דיקן צימער.

— פאַרוואָס האָסטו זיך אַזוי אויפגעקאָכט, אַלעקסאַנדער איוואַ־נאָוויטש? — האָט קאָטיעניעוו געפרעגט. — פאַר די מאַשינען האָסטו אַריינגעכאַפּט אינגאַנצן על־פּי יושר. מיר וועלן דיר נאָך אויף אַ פּאַרטיי־פאַרזאַמלונג דערלייגן.

— הער שוין אויף, קאָטיעניעוו! ס'איז מיר אָן דיר אויך אָנגעזאָ־לעט אויפן האַרצן! — האָט ראַגאָוו אַ געשריי געטאָן.

די שטימען האָבן זיך אויסגעמישט, דערנאָך האָט ווידער אָנגעהויבן רעדן ראַגאָוו:

— דו, פּאַלישטשוק, וועסט צוזאַמען מיטן מעכאַניקער דורכפירן די שטרענגסטע קאָנטראָל איבער די דאָזיקע מאַשינען. מאָרגן נאָכצפרי וועל איך זיי אַליין נעמען און אָפּפירן אויפן זיבעטן באַצירק.

— מיר וועלן נישט באַוויזן, אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש. אַלע מאַ־שינען זיינען אין וועג. עטלעכע זיינען אויפן צווייטן עק באַצירק און וועלן זיך אומקערן ערשט מאָרגן, — האָט פּאַלישטשוק דערווידערט. — ס'וועט קיין אומגליק נישט זיין, אויב זיי וועלן דאָ זיין איבעריקע צוויי טעג.

ראַגאָוו האָט זיך צעשריגן:

— כ'וועל דיר געבן איבעריקע צוויי טעג! פאַרשאַלטן זאָלן זיי זיין, די דאָזיקע מאַשינען! איך האָב שוין פון זיי צו זינגען און צו זאָגן! טו אַזוי, ווי איך האָב געהייסן. נאָך עפּעס: אַלע שאָפערן, וואָס וועלן פאַר־נאַכטצו זיך אומקערן אויף דער אויטאָ־באַזע, זאָלסטו ברענגען צו מיר. כ'וועל זיי זאָגן אַ פּאָר גוטע ווערטער.

בערידזע האָט אַ געשריי געטאָן:

— אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש! די געשיכטע מיט די מאַשינען וויסן מיר, אומזיסט רעדסטו דאָרט אַזוי שטיל! קום אויף דיין אָרט און קאָ־מאַנדעווע אויפן גאַנצן קול.

ראַגאָוו איז צוריקגעקומען און, נישט קוקנדיק אויף די אינזשיניערן זיך געזעצט ביים טיש. פּאַלישטשוק, כלינאָוו און קאָטיעניעוו זיינען אויך אַריינגעקומען.

— דו גיי, — האָט ראַגאָוו געזאָגט צו פּאַלישטשוקן, — און רירעוו־דיקער אַ ביסל!

— כ'הער, — האָט יענער אַ זאָג געטאָן און איז פאַרשוווּנדן.

אין צימער זיינען אַריינגעקומען צוויי פרויען אין ווייסע פאַרטעכער, מיט טעלער פיש אויף אַ טאַץ. אין אַ רגע האָבן זיי געדעקט דעם טיש פאַר די אינזשיניערן.

— אַהאַ, געפּרעגלטע קאַלוגע! אַוודאי די אייגענע קאַלוגע, וואָס מ'האָט פריער אַרויסגעצויגן פון דעם איזאָליאַטאָר. אמת, אַלעקסיי?

בערידזע האָט זיך מיט אַפּעטיט געגומען פאַר די פיש.

— באַטמאַנאָוון האָבן מיר אַלע געהערט, — האָט ראַגאָוו געוואָרמשעט, זיך ווענדנדיק צו קלינאָוון. — פונדעסטוועגן ווערט גאָר־גאָרנישט נישט געטאָן. איר וואַרט, מע זאָל אונדז ווידער פאַרשוואַרצן דאָס פּנים! מיט צוויי טעג צוריק האָט מען אונדז געזאָגט, אַז די לעבנסבאַדינגונגען זיינען ביי אונדז דערטרעגלעכע, און זיי דאַרפן זיין גוטע. האָסט פאַרגעסן, קלינאָוו? ווו איז דאָס באַקוועמלעכקייט אין די באַראַקן? אויך וועגן דער באָד איז געווען אַ רייד, און וועגן דער קיך. איך האָב דיר געזאָגט: מע דאַרף אוועקשטעלן מענטשן צו מאַכן בענקלעך, טישן, טומבעטשקעס...

— מיר מאַכן אַלץ, אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש, — האָט קלינאָוו געזאָגט.

— וואָס מאַכסטו דאָרט! וועסט אַ האַלב יאָר פּטרן אויף קליינקייטן. און מיר האָט מען געגעבן צייט דערויף אַ שעה! דאָס פאָרן צום זיבעטן באַצירק מיט די מאַשינען וועט ביי מיר צונעמען צוויי שעה. זע, זיי זאָלן ביי דיר נישט אוועק אויף גאָרנישט.

שיר זיך נישט אָנגעשלאָגן מיטן אַרויסגייענדיקן קלינאָוון, איז אין קאָנטאָר אַריינגעלאָפן אַ יונגינקע נאַנאַיקע אין אַ וואַטאָוויקן פוטערל און אויך אין אַזאַ היטעלע. איר באַלעבט פּנים האָט זיך פאַררויטלט מחמת שנעלן לויפן. די אינזשיניערן האָבן אין איר דערקענט די פעלדשערין וואַליע.

— ווער איז דאָ דער קראַנקער ביי אייך? — האָט זי מיט אַ קלינגענדיקער שטים אַ פרעג געטאָן.

— גיב אַ קוק, וואַליע. חבר קאָוושאָוו האָט זיך אָפּגעפרוירן, מע דאַרף אים העלפן, — האָט ראַגאָוו אַ זאָג געטאָן אָנגעכמורעט.

אַלעקסיי האָט זיך ערשט איצט געכאַפּט, אַז ראַגאָוו האָט זיך באַמיט פונזיינעטוועגן. דאָס מיידל איז צוגעגאַנגען און, נישט לייגנדיק קיין אַכט אויף אַלעקסייס דערווידערן, אויפגעהויבן מיט די קאַלטע הענט זיין היציקדיק און לייכט אָנגעשוואָלן פּנים. אַלעקסיי האָט זיך נישט ווילנדיק אַנטציקט מיט אירע גרויסע ברעמען.

— גוט, וואָס איר האָט איינגעריבן מיט שניי, — האָט וואַליע געזאָגט. — אַנישט וואָלט אייך אויסגעקומען אַרומצוגיין מיט אַ שוואַרץ פּנים. ערשט וועלן מיר איינרייבן אייערע באַקן און די נאָז מיט פעטס, און אַלץ וועט פאַריבער. — זי האָט אַ קוק געטאָן אַלעקסייען אין די

אויגן. — ס'וועט זיך פאַרהיילן, נאָך אײדער איר וועט זיך אומקערן קיין נאָווינסק. די כלה וועט גאַרנישט באַמערקן. אגו, ווייזט נאָר די הענט. ע־ע, מיט די הענט איז ערגער! דאָס מיידל האָט גערעדט אויף א ריינעם רוסיש, מיט א קוים באַמערקבאַרן פרעמדן אַקצענט.

— איך האָב נישט קיין כלה, וואַליע.

— איך גלויב נישט, — האָט דאָס מיידל דערווידערט, זיך קינדיש צעלאַכט, און איז געלאָפן נאָך פּעטס.

ראַגאָזו האָט שווייגנדיק אַרומגעשפּאַצירט איבערן צימער און נאָך אַלץ נישט געקוקט אויף די אינזשיניערן. בערידזע האָט פאַרדרייכערט א ליולקע. אַלעקסיי האָט אַרויסגענומען פון דער טעקע א בויגן פּאַפּיר, אָנגעצייכענען די סכעמע פאַרן צעפירן די רערן „אויף זיך“.

— ווען איר וואָלט געזען, וואָס דאָ האָט זיך געטאָן, ווען כ'בין געקומען צו פאָרן אהער מיט יענער צעשעדיקטער באַרזשע! קאַטיעניעוו קאָן עס אייך דערציילן, — האָט ראַגאָזו אומדערוואַרט אָנגעהויבן צו רעדן געדעמפּט און מיט קראַפט, זיך נישט ווענדנדיק צו קיינעם, — צוויי מאָל האָב איך זיך מיט פּאַלישטשוקן אריבערגענומען איבערן הארבסטיקן אייז פון איין ברעג אויפן צווייטן, שיר נישט דערטרונקען געוואָרן און זיך אָנגעכליעפּטשעט מיטן אייזיקן וואַסער... איין האַלבער באַציריק אויף איין ברעג, די צווייטע העלפט אויפן צווייטן. דער באַצירק־נאַטשאַלניק שיכורט מיט א קאָמפּאַניע אויך וועלכע הולטייעס, זיי צעשלעפּן דאָס פאַרמעגן, סקאַנדאַליעווען, כוליגאַנעווען. האָבן אויפגעשטעלט די גאַנאַיצעס קעגן זיך. די מענטשן ליידן אין קעלט, הונגערן, — א צער צוצוקוקן!... וואָס טוט מען? כ'האָב זיך באַראָטן מיט קאַטיעניעוון, און מיר האָבן באַשלאָסן: איך מוז דאָ בלייבן. ערשט אין א צייט אַרום, האָט מיר באַטמאַנאָוו באַשטעטיקט. דער ראַיקאָם האָט געהאָלפן צו פאַרענדיקן מיט די מנוולים. איך בין מיט קאַטיעניעוון געגאַנגען צו די גאַנאַיצעס... זיי זיינען געווען באַליידיקט אויפן אַלטן באַצירק־נאַטשאַלניק, און לכתחילה צו מיר קיין צוטרוי נישט געהאַט, ערשט שפּעטער האָבן זיי אים באַקומען. מיר האָבן זיך ענדלעך דערוואַרט, דער אַדון זאָל זיך שטעלן, אַריבערגעשלעפּט אויפן לינקן ברעג דאָס פאַרמעגן, געבראַכט אין אָרדנונג דעם וועג, זיך אַרומגעבויט צו ביסלעך...

ראַגאָזו האָט געשפּריזט שנעל, און זיין רײדן איז געווען פיבערדיק. די אינזשיניערן האָבן אים געהאָרכט מיט מיטגעפיל. אַלעקסיי האָט זיך דערמאָנט די ערשטע באַקאַנטשאַפט צווישן באַטמאַנאָוון און ראַגאָזון, ווי אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש האָט זיך דעמאָלט אויפגעקאָכט.

— דאָס, וואָס דו האָסט געטאָן אויפֿן באַצירק, ביסטו מחויב געווען צו טאָן, — האָט קאַטיעניעוו איבערגעריסן ראַגאָזין. — צו וואָס די רייד וועגן דעם?

— יאָ, כ׳האָב געטאָן דאָס, וואָס איך בין מחויב געווען און געקאָנט טאָן, — האָט ראַגאָזין ווייטער גערעדט. — פֿאַרשטייט זיך, אַז נישט צוליב באַטמאַנאָוון בין איך נעכט נישט געשלאָפֿן, זיך געמאַטערט, די כוחות פֿאַרלוירן. ס׳איז ערשט מלחמה, און יעדער דאַרף פֿאַרנעמען זיין אָרט אין שלאַכט!... פֿונדעסטוועגן האָב איך אויך וועגן באַטמאַנאָוון אַ סך געטראַכט: זיינס אַ גוט וואָרט איז דאָך מיר זייער טייער. דו, קאַטיעניעוו, האָסט צו אים אַן אַנדער באַציונג, און ווייסט מיך נישט פֿאַרשטיין. פֿון זינט כ׳האָב אים דערקענט, האָב איך זיך צו אים שטאַרק צוגעבונדן. כ׳בין ממש גרייט די נשמה פֿאַר אים אַוועקצוגעבן, ערנוואָרט! אויך אַחוץ מיר זיינען אויפֿן באַצירק פֿאַראַנען נישט ווייניק מענטשן, וואָס ער האָט זייער האַרץ געווונען... וואָס בין איך קעגן אים? אַ יינגל! — ראַגאָזין האָט זיך געטאָן אַ דריי אויס אַזוי, אַז אַלע זיינע ביינער האָבן אַ קנאַק געטאָן.

— פֿונדעסטוועגן האָב איך זיך דערשלאָגן צו הערן פֿון אים אַ גוט וואָרט: „כ׳בין צופֿרידן פֿון דיר, ראַגאָזין, האָסט דאָ גוט געבאַלעבאַטעוועט. אַ דאַנק. כ׳בין צופֿרידן, וואָס כ׳האָב זיך אין דיר נישט גענאַרט". און היינט איז אַלץ אַוועק צו אַלדי רוחות! „איר האָט מיך באַליידיקט", זאָגט ער, איז גלייך אַריבער אויף איר. אַך, בין איך אַ שוטה! — ער האָט זיך אַ קלאַפּ געטאָן מיט דער האַנטפֿלאַך אין שטערן. — מיט איין נאַרישן שריט קאָן מען אָפּווישן יאָרן ערלעכע אַרבעט!... עך, די דאָזיקע מאַשינען! איך וואָלט געוואָרן די מאַשינען סונעם אייגענעם באַצירק אַוועקגעגעבן, און די רעדן אויפֿן אייגענעם רוקן געשלעפּט. וואָס טראַכט ער ערשט וועגן מיר? האָט מיר אַפֿילו די פֿיש דערמאָנט. — ער האָט זיך אַ וואָרף געטאָן צו בערידזע. — מעגסט מיר גלייבן, געאָרגי דאַווידאָוויטש: איך בין נישט שולדיק אין דער דאָזיקער געשיכטע מיט די פֿיש. און די מאַשינען... נו, איך האָב זיי גענומען פֿאַר זיך. אָבער פֿרעג, ווי דאָס האָט זיך באַקומען? אַ צווייטדריי מאַשינען זיינען אין וועג קאַליע געוואָרן, די שאָפֿערן זיינען געקומען צו מיר, איך האָב באַפֿוילן זיי צו העלפֿן. דערנאָך האָט דער יצר־הרע אָנגערעדט, אַז אויפֿן זיבעטן באַצירק וועלן זיי סיי ווי שטיין דערווייל ליידיק — און כ׳האָב באַשלאָסן זיי אויסצונוצן, רעדן צו פֿירן...

— מיט די מאַשינען האָסטו נישט ריכטיק געהאַנדלט, אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש, — האָט בערידזע שטרענג אַ זאָג געטאָן. — און ס׳איז איבעריק זיך צו פֿאַרענטפֿערן.

— איך פֿאַרענטפֿער זיך נישט, נאָר האָב חרטה. קאָטיעניעוו האָט מיר געוואָרנט, און איך האָב אים נישט געהאָרכט. כ'וועל זיך עס אַליין מיין גאַנץ לעבן נישט מוחל זיין!... זאָג מיר געאָרגי דאַווידאָוויטש, ווי אַזוי זאָל איך זיך ערשט מיט באַטמאַנאָוון איבערבעטן. ער וויל מיך אַפֿילו נישט זעען. מיר האָבן גערעדט דורכן סעלעקטאָר, און ס'האָט זיך מיר געדאַכט, אַז מיר שטייען פּנים־אל־פּנים. ווי איך האָב זיך עס אין אַזאַ צייט צו שאַנד געמאַכט!...

ראַגאָוו האָט זיך געזעצט אויף אַ בענקל און אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ. זיין אומדערוואַרטע ווידוי האָט אַלעקסייען גערירט. מיט אַ געפֿיל פֿון אַלץ אַנוואַקסנדיקער סימפּאַטיע צום דאָזיקן שטאַרקן ליידנשאַפֿטלעכן מענטשן האָט זיך אַלעקסיי פּלוצעם דערמאָנט אין אָלגען: אָט ווער ס'איז איר נייטיק געווען, דער דאָזיקער פּרוי, וואָס איז אַזוי באַוולהט געוואָרן דורך אַ נישט איינגעגעבענער ליבע! ער האָט זיך זיי פֿאָרגעשטעלט צוזאַמען און מיט פֿאַרוווּנדערונג אַ טראַכט געטאָן, ווי בלינד ס'איז דער גורל: ער פֿאַראייניקט מענטשן, זיך נישט פֿונאַנדערקלייבנדיק, צי פּאַסן זיי זיך איינער פֿאַרן צווייטן, און צעטיילט אָפֿט יענע, וואָס זיינען איינער פֿאַרן צווייטן געבוירן.

קאָטיעניעוו האָט געפֿרעגט בערידזען, ווי ס'גייט די אַרבעט איבערן פּראָיעקט, וועגן די באַצירקן, ווו די אינזשיניערן זיינען שוין געווען.

— האָבן זיך איינגעשטעלט די באַציונגען צווישן ראַגאָוון און פּריביטקאָוון? — האָט זיך דער הויפּט־אינזשיניער פֿאַראינטערעסירט.

— נאָרמאַלע באַציונגען. איר האָט צו זיי ביידע, דאַכט זיך, געשריבן וועגן דעם?

— געשריבן און זייער שאַרף.

— ראַגאָוו האָט אַזאַ כאַראַקטער, אַז קיין איין טאָג קאָן ביי אים נישט אַריבער גלאַטיק. אַ מענטש פֿון אומגלייבלעכער ענערגיע! אָבער אויך דער אַלטער פּריביטקאָוו לאָזט זיך נישט באַוועלהן. מיר קומט אויס ציטנווייז צו זיין דער פֿאַרמיטלער. איך האָב זיי שוין דערקענט, און ווייס ווי צו מאַכן שלום צווישן זיי. בכלל, מיר אַרבעטן, מיר זיינען דאָך קאָמוניסטן. און ווי די כאַראַקטערן זאָלן נישט זיין פֿאַרשידן — קומען מיר צו איינעם און דעם זעלבן באַשלוס.

וואַליע האָט זיך אומגעקערט מיט אַ סלאָיק פּעטס. צוזאַמען מיט איר איז אַריינגעקומען כאַדזשער. דער פּאָרזיציער פּונעם דאָרפֿס־ראַט האָט זיך שווייגנדיק געזעצט ביים טיש און פֿאַרצויגן די ליולקע. וואַליע האָט איינגעריבן אַלעקסייען דאָס פּנים און די הענט — אין אַ מינוט

אַרום האָט דער אינזשיניער געגלאַנצט, ווי אַ מאַנגאַליש געטשל. פֿאַרענדיקט איר אַרבעט, האָט זיך דאָס מיידל געזעצט לעבן כאָדזשערן און גענומען פֿאַראינטערעסירט באַטראַכטן די געסט.

— די צייט איז פֿאַר אַרבעט, פֿאַר שלעכטע שטימונגען — מינוטן,

— האָט ראַגאָוו אַ זאָג געטאָן מיט אַ זיפֿץ און געפֿרעגט כאָדזשערן: — וואָס זיצסטו און קוקסט, פֿאַרזיצער? האָסט אַן ענין? לייג אים אַרויס!

— מיר ווילן זעען ביי זיך חבֿר בערידזע. זאָל ער קומען. און חבֿר קאָוושאָוו אויך. זיי האָבן באַדאַרפֿט האָבן זקנים — כ'האָב זיי צוזאַמענגעבראַכט, אַפֿילו מאַפּע איז געקומען.

— נישט באַלד, כאָדזשער, שפּעטער אַביסל. מיר מוזן זיך פֿריער פֿאַרנעמען מיט געוויסע ענינים. און דו, דאָקטאָר, וואָס פּינטלסטו צו קאָוושאָון? ס'איז סיווי אומזיסט — ער האָט אין שטאָט אַ געליבטע, אַ שיינע, נישט אַזאַ ווי דו!

אַלעקסיי האָט אָפּגעפּילט אין האָזיקן שפּאַס עפּעס אַן אומקלאָרן פֿאַריבל און פֿאַרוווּנדערט אַ קוק געטאָן אויף ראַגאָוון.

— איך האָב צו קיינעם נישט געפּינטלט, נאַטשאַלניק. אויך איך האָב אַ חתן, האָסט פֿאַרגעסן, ווי מ'האָט אים אַרויסבאַגלייט צום פֿראָנט?

— האָט אים וואַליע געענטפֿערט נישט אָן קאָקעטעריע. נאָך אַמאָל אַ קוק געטאָן בגנבֿה אויף קאָוושאָווס גלאַנצנדיקער פּיזיאָנאָמיע, איז זי אַרויסגעלאָפֿן.

— אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש, אונדזערע פֿישער זיינען אַהערגעקומען צו דיר מיט אַ טענה, — האָט כאָדזשער אַ זאָג געטאָן נאָך אַ ווײַלע שווייגן.

— וואָס פֿאַר אַ טענה ווידער? נו, רוף זיי אַריין.

כאָדזשער איז אַרויסגעגאַנגען און האָט זיך באַלד אומגעקערט אין דער באַגלייטונג פֿון צוויי נאַנאַיצעס, וואָס די אינזשיניערן האָבן זיי געזען אויפֿן טייך. דער ערשטער — אַ מאָגערער זקן, האָט זיך, אַריבערטרעטנדיק די שוועל, געבוקט פֿאַר ראַגאָוון.

— דו פֿאַרבעסערסט זיך גאָרנישט, זיידע! וויפֿל מאָל האָב איך דיר געזאָגט: הער אויף זיך צו בוקן! — איז ראַגאָוו אין כעס געוואָרן. — תּמיד מאַכסטו מיר דערמיט קאַליע די שטימונג. געוווין זיך שוין אָפּ פֿון דעם בוקן זיך, ווער דאַרף עס האָבן?

דער צווייטער פֿישער, וואָס אויף זיין פּנים האָט זיך צווישן ברייטע און פֿלאַכע, צו די קינבייניער אַרויפֿגעהויבענע באַקן פֿולשטענדיק פֿאַרלוירן

אַ ביבל־נעזל, איז געווען אַ ביסל יונגער. ער האָט אָנגעהויבן צו רעדן אויפגערעגט, צוגייענדיק צו ראַגאָזין:

— נישט גוט אַזוי טאָן. אונדזער נעכאַפּט פיש־קאַלוגע, און דו אַליין געוואָלט די בויאַרבעטער שענקען. פאַרוואָס מעכאַניקער נעמט צו פיש? אָי, נישט שיין זייער! — דער נאַנאַיער האָט געשאָקלט מיטן קאָפּ און געשמאָקעט מיט די ליפּן.

— וואָס פאַר אַ פיש? איך פאַרשטיי נישט וועגן וואָס דו רעדסט. וואָלסט באַדאַרפט ביי כאָדזשערן זיך לערנען רוסיש. אָדער רעד שוין בעסער אויף נאַנאַיש — וועל איך דיר גיכער פאַרשטיין!

כאָדזשער האָט דערקלערט: די פישער האָבן געפאַנגען אַ ריזיקע קאַלוגע פון אַ פינף און צוואַנציק פוד. זיי האָבן זי נישט געקאָנט אַרויסשלעפּן און געבעטן דעם מעכאַניקער, ער זאָל זיי העלפן. יענער איז צוגעפאָרן מיטן טראַקטאָר, האָט צוגעטשעפּעט די פאַנגנעץ און מיט איין שלעפּ אַרויסגעצויגן דעם ריזיקן פיש. דערנאָך האָבן דעם מעכאַניקערס געהילפן אויפגעלאָדעוועט די קאַלוגע אויף טראַקטאָר־שליטנס און אוועקגעפאָרן. דער דאָזיקער טאַט האָט געערגערט און באַליידיקט די פישערס: זיי האָבן זיך אַליין געקליבן אוועקצושענקען אַ העלפט פונעם פיש דעם באַצירק, און אַ העלפט אָפּגעבן דעם פאַרטיידיקונגס־פאָנד.

— אַך, סאַראַ מנוול! — אויף ראַגאָזינס פּנים האָט זיך אויסגעשניטן אַ שאַרפער פאַלד. ער האָט אַ קוק געטאָן אויף קאָטיעניעוון. — דו הערסט? ווידער אַ רעצידיוו פון כוליגאַנישער באַציונג צו די נאַנאַיצעס. איר זײַנט גערעכט, חברים, — האָט ראַגאָזין געזאָגט צו די פישער. — מיר וועלן גלייך אָננעמען מאַסמיטלען. מע וועט אייך דעם פיש אומקערן.

ער האָט באַפוילן אויפזוכן און רופן צו זיך דעם מעכאַניקער. דער אַלטער נאַנאַיער האָט זיך ווידער געבוקט, ראַגאָזין האָט זיך פאַרהדריסלעך פון אים אָפּגעקערט. כאָדזשער האָט, אַוועקגייענדיק מיט די פישער, דערמאָנט, אַז ער וועט וואַרטן אויף די אינזשעניערן ביי זיך אין דער היים.

פּריביטקאָוו, דער אַרבעטס־עלטסטער פון די ליניע־אַרבעטן, אַ גרויער אַלטיטשקער אין ברילן, האָט פונאַנדערגעשפּרייט פאַר די אינזשעניערן און נאַטשאַלניקעס פונעם באַצירק די גראַפיק פון דעם פונאַנדערפירן די ערן און די שוויס־אַרבעטן. צו דער גראַפיק איז געווען ביינעלייגט אַ רשימה פון די נייטיקע מאַטעריאַלן.

— קודם־כל וועגן די ערן, — האָט בערידזע געזאָגט, — אויף דעם מייל פונעם באַצירק, וואָס איך מיט קאָוושאָוון זײַנען שוין פאַרבײַגע־

גאַנגען, איז פאַראַן אַ סך איבעריקע רערן. צי הייסט דאָס, אַז סע פעלן אויס רערן אויף אַ צווייטן טייל, אָדער זיי זיינען בכלל איבעריקע?

אַלעקסיי האָט אַרויסגענומען די נאָטיצן, וואָס ער האָט געמאַכט, און זיי האָבן זיך גענומען אינאיינעם צוזאַמענשטעלן דעם בילאַנס פון די רערן לויט די רובריקעס: געפינען זיך אין די סקלאַדעס, פונאַנדערגעפירט געוואָרן אין שטאַבעלעס, אויסגעצויגן געוואָרן אין אַ שנור. ס'האָט זיך באַקומען, אַז אויפן באַצירק איז פאַראַן מער ווי הונדערט איבעריקע רערן.

— הייס זיי תיכף־ומיד אויפלאָדעווען, אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש, פאַרן זעקסטן און זיבעטן באַצירק, — האָט בערידזע פאַראָרדנט. — לויט מיינע ידיעות פעלט ביי זיי אויס. מיט די מאַשינען, וואָס וועלן פון דיר מאָרגן אַוועקגיין, קאָן מען פאַראַמאָל אָפּשיקן כמעט אַלע איבעריקע רערן.

ראַגאָוו האָט געשפּאַנט איבערן צימער און רווישיק זיך געריבן די ראַציקע, פון ווינט צעפרעסענע הענט.

— ווידער באַקומט זיך, אַז איך האָב זיך געקוואַפּעט אויף פרעמדס. נאָר רערן בין איך דאָך שוין אינגאַנצן אומשולדיק! — ער האָט זיך אויסגעדרייט צו פריביטקאָוון. — פאַרוואָס זשע האָט דער חבר אינזשעניער געשוויגן. מיר נישט געזאָגט? אָדער ער האָט נישט געקאָנט צוזאַמענרעכענען די רערן, די אַריטמעטיק פאַרגעסן?

די אינזשעניערן און די פירער פונעם באַצירק האָבן גענוי באַטראַכט די גראַפיק אַ טאָג נאָך אַ טאָג און באַרעכנט די טעמפּן פונעם פונאַנדערפירן.

— נישט שוין זשע וועלן מיר פירן די רערן נאָך צוויי חדשים? — האָט זיך ראַגאָוו געקאָכט. — איך בין נישט מסכים, חבר אַרבעטס־עלטס־טער. מירן עס מאַכן פריער.

— מירן עס נישט מאַכן, אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש, — האָט דער אַלטער דערווידערט. — אָט האָט איר דעם חשבון, ביטע. מיר האָבן אַ טוץ מאַשינען, וואָס צעפירן די רערן, יעדע פון זיי לאָדעוועט אויף...

— מאַשינען זיינען עפּעס אַנדערש, און מענטשן — עפּעס אַנ־דערש, — האָט קאָטיעניעוו דערווידערט פריביטקאָוון. — איר ווייסט זייער גוט: יעדן טאָג ווערן ביי אונדז פונאַנדערגעפירט אַלץ מער און מער, און די מאַשינען זיינען אַלץ די זעלבע.

— איך רוף היינט צוזאַמען די שאָפערן, וועלן מיר הערן, וואָס זיי וועלן זאָגן, — האָט ראַגאָוו צוגעגעבן.

— וואָס איר זאָלט נישט זאָגן, אָבער די רערן ווערן שלעכט פו־

נאָנדערגעפירט. ווי פריער וואַרפט מען זיי אַראָפּ, ווי עס מאַכט זיך, — אין פּריביטקאָוו ווייך אָבער איינגעשפּאַרט באַשטאַנען אויף זיינעם. — דאָס האָבן מיר נישט אין אַכט גענומען אין דער גראַפיק, און ס'וועט זיך פאָדערן אַ צוגאָב־צייט.

— גערעכט איז דער באַצירק־נאַטשאַלניק, — האָט זיך אַריינגעמישט קאָוושאָוו. — מע וועט מוזן צוטיילן מיטן פונאַנדערפירן די רערן. ווען די שאָפערן וועלן זיך פאַרזאַמלען, וועלן מיר אַ שמועס טאָן וועגן ענדערן די אָרגאַניזאַציע פון דעם פונאַנדערפירן. איך האָב אויפן געדאַנק אַ זאַכלעכן פאָרשלאָג.

ראָגאָוו האָט זיך פאַרקרימט, קאָוושאָווס אונטערשטיצונג איז אים עפּעס נישט געווען צום האַרצן. בערידזע האָט דאָס באַמערקט און באַשטעטיקט:

— ווײסט זען, אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש, ס'איז אַן אויסגעצייכנטער פאָרשלאָג, הגם אַ פּשוטער. איך וווּנדער זיך, פאַרוואָס ס'איז אונדז פריער נישט איינגעפאַלן!

מיטאַמאָל איז אין קאָנטאָר אַריינגעלאָפן מיט אימפּעט אַ הויכוויקסיקער בחור מיט שאָפער־הענטשקעס אין די הענט. זיין קאָפּ באַפּוצט מיט טויפּראָסט, די נאַסע קורטקע פּאַראייזט. ער האָט, סאָפּענדיק שווער, ראַפּאָרטירט ראָגאָוון:

— כ'האָב אַרויסבאַקומען די מאַשין פון דעם אייזלאָך! אַריינגעשטעלט אין גאַראַזש.

— אָהאָ, — איז ראָגאָוו פריילעך געוואָרן. — לויף אַהיים און דערוואַרעם זיך, זאָג דאָרט, אַז כ'האָב געהייסן אַרויסגעבן דיר אַ גלאָז שפּירט. נאָר זע, זאָלסט מיר נישט קראַנק ווערן!...

דער שאָפער איז נישט אַוועקגעגאַנגען און אַלץ געקוקט אויף ראָגאָוון. יענער האָט אים אונטערגעשטופּט צו דער טיר.

— לויף, לויף. איך ווייס אָן דיר דעם כלל: האָסט געלאָזט פאַרזינקען צוליב דיין נאַרישקייט אַ מאַשין, — קומט דיר אַ פאָדוווּרף, האָסט געראַטעוועט די מאַשין — איז אויס פאָרוווּרף. — ראָגאָוו האָט שנעל איינגערוימט קאָטיעניעוון: — דו זעסט, וואָס פאַר אַ שטיין אויף דער נשמה ס'איז אַ פאָרוווּרף. ס'איז היינט נישט די צייט דערויף צו באַקומען פאָרוווּרפן. און באַזונדערס — פון באַטמאַנאָוון.

אויף דער שוועל האָט זיך באַוויזן אַ נידעריקער מענטש מיט זייער ברייטע פּלייצעס אין אַ פאַרפּעצטן קאָמבינעזאָן.

— רעד דו מיטן דאָזיקן אוזורפּאַטאָר. כ'האָב מורא, אַז איך וועל זיך נישט קאָנען באַהערשן, — האָט ראַגאָוו געזאָגט צו קאָטיעניעוון.

— ווער האָט אייך דערלויבט אַליין צו באַלעבאַטעווען אויפֿן באַצירק? — האָט קאָטיעניעוו געפֿרעגט דעם מענטשן אינעם קאָמבינעזאָן.

— מיט וואָס פֿאַר אַ רעכט האָט איר צוגענומען די קאַלוגע ביי די נאַנאַיצעס?

— מיר האָבן דאָך דעם פֿיש, דעם וואַלפֿיש, פֿון טייך אַרויסגעצויגן. זיי וואָלטן אים דאָך סיי ווי נישט געווען אַרויסגעצויגן, — האָט דער מעכאַניקער אומשולדיק געהויבן די פּלייצעס.

— „מיר דאָך, זיי דאָך"! — האָט זיך ראַגאָוו פֿאַרט נישט באַהערשט און איבערגעשפּעט. — מכּוח מאָראַל וועלן מיר שפּעטער שמועסן מיט אייך ספּעציעל, ס'איז ערשט נישט באַקוועם אַלע אויסדרוקן צו באַנוצן.

— אייער טאַט איז אַ ווילדקייט, עפּעס אַ העסלעכער אָפּגרעפּץ, — האָט קאָטיעניעוו פֿירגעהאַלטן דעם מעכאַניקער. די נאַנאַיצעס פֿאַרדינען זיך אויף גרעסערער אַכטונג. זיי העלפֿן אונדז אין אַלץ. פֿאַרוואָס האָט איר זיי באַעוולהט? זיי האָבן דאָך אַליין געוואָלט געבן אַ האַלב פֿון דער דאָזיקער קאַלוגע דעם באַצירק אַ מתנה.

— נו, איז דאָך גוט. זאָלן זיי רעכענען, אַז זיי האָבן שוין געגעבן די מתנה, — האָט דער מעכאַניקער געשמייכלט. — און פֿאַר זיך וועלן זיי נאָך כאַפּן, ס'איז דאָ גענוג פֿיש אין טייך.

— קוקט אים נאָר אָן, איר זענט דאָך גאָר אַ סוחר! — האָט זיך איראָניש ראַגאָוו געוווּנדערט. — איר וואָלט דאַרפֿן אַרבעטן אין דער אינטענדאַטור — איינס־צוויי וואָלט איר די גאַנצע געגנט באַנומען!... אָט וואָס איך וועל אייך זאָגן, בירגער טיט טיטיטש: די רגע טראָגט אָפּ דעם פֿיש צום פֿאַרזיצער פֿונעם קאָלווירט און שפּעטער אַביסל קומט צו גיין, וועלן מיר שמועסן וועגן מסחר!

ער האָט אַזוי אַ זאָג געטאָן דעם „וועלן מיר שמועסן", אַז דעם מעכאַניקער איז דורך אַ שוידער.

— אויב דו האָסט נישט דאַקעגן, וועל איך זיך פֿאַרנעמען מיט דעם דאָזיקן ענין, — האָט קאָטיעניעוו פֿאָרגעלייגט. — כ'וועל גיין צו דער אויטאָקאָלאָנע, פֿאַרזאַמלען אַלע: די קאָמוניסטן און די אומפּאַרטייִשע, און אַ שמועס טאָן פֿון האַרץ צו האַרץ. דער מעכאַניקער און זיין היינטיקער טריק פֿאַרדינען זיך, מע זאָל זיך מיט זיי ערנסט באַשעפֿטיקן.

פריביטקאָוו און בערידזשע מיט קאָוושאָוון האָבן דורכגעקוקט די רשימות פון די מאַטעריאַלן: וואָס איז דאָ און וואָס עס פעלט אויפן באַציַרק.

— פארשרייב אליאָשע: קאַרביד איז דאָ ווייניק, עלעקטראָדן אויך. ביטום איז אינגאַנצן נישטאָ, — האָט בערידזע שנעל גערעכנט.

אלעקסיי האָט געשריבן און מיט דער רעכטער האַנט צעריבן איבער די באַקן דאָס פּעטס, וואָס איז צעשמאָלצן געוואָרן. ראָגאָוו האָט זיך צו־געזעצט אין א זייט און טיף פאַרשטופּט די הענט אין די קעשענעס.

פון יענער זייט פענצטער איז שוין געווען פינצטער, ווען פאַליש־טשוק איז אריינגעקומען. נאָך אים איז אריין א חברה שאָפערן — גע־זונטע, רויטבאַקיקע יונגען אין געגאַרבטע האַלבפּעלצלעך און ווויליקעס. זיי האָבן פול געמאַכט די קאַנטאָר. ס'האָט אָנגעהויבן שאַרף צו שמעקן מיט בענזין.

— זעצט זיך, חברים אויטאָמאָביליסטן, — האָט ראָגאָוו גוטמוטיק פאַרבעטן: די שטימונג האָט זיך ביי אים געענדערט.

קיין רעדעס האָט מען אויף דער דאָזיקער אייגנאַרטיקער באַראַ־טונג נישט געהאַלטן, אַלץ איז שנעל באַשלאָסן געוואָרן. האַלטנדיק פאַר זיך א ראַפּאָרט, וואָס פּאַלישטשוק האָט אים געגעבן, האָט ראָגאָוו אויסגערופן:

— שאָפער סאָלנצעוו! דריי רייסן, ניין רערן. זעקס דערפירט, דריי אראָפּגעוואָרפן אויפן ניינצעטן קילאָמעטער... וואָס, צום סוף זיך איינ־געמידט? צו וואָס טויגן מיר די דאָזיקע רערן אויפן ניינצעטן קילאָמע־טער? דו האָסט, הייסט עס, געגעבן כמאָרטשקאָוון א פאַרפּליכטיקונג, און אויספירן זאָל זי א גוטער פעטער?

סאָלנצעוו האָט זיך אויפגעשטעלט און, אוועקקוקנדיק אין א זייט, ראַפּאָרטירט:

— וויפל איך האָב זיך עס נישט באַמיט, און בין פונדעסטוועגן אראָפּ אין א ראָוו אריין. איך באַנעם נאָך נישט, ווי זיי צו פירן, די דאָזיקע פאַרשאָלטענע רערן! איך טראַכט, מע וואָלט אפשר דאַרפן די אונטערשפּאַר־העלצלעך ביים צוטשעפּ מאַכן בידריקער, ס'אָל זיין שטאַרקער.

— פּאַלישטשוק, פאַרשרייב דעם פאָרשלאָג, — האָט ראָגאָוו אונ־טערגעכאַפּט. — דעם צוטשעפּ וועלן מיר, סאָלנצעוו, היינט באַטראַכטן, און דיין נאָרמע אויף מאָרגן איז צוועלף רערן: די היינטיקע דריי און די נעכטיקע ניין. קיין אַנדער אויסוועג האָב איך נישט! זע, אז דיין נאָר־מע זאָל אויף אזאַ אופן נישט דערגיין ביז הונדערט.

סאָלנצעוו האָט אַ שמייכל געטאָן און באַטראַכט די חברים. יענע האָבן אויך געשמייכלט — ס׳איז קענטיק געווען, אַז זיי האָבן זיך צו־זאַמענגעלעבט מיט ראַגאַוון און אים ליב געהאַט. די שאָפערן האָבן זיך אויפגעשטעלט איינער נאָכן אַנדערן און אָפּגעגעבן אַ באַריכט. ער האָט פֿירגעהאַלטן, געזידלט, און זיי איבערצייגט. ענדלעך איז עס דערגאַנגען צו אָנשוילעכע פּאָזיטיווע ביישפּילן.

— שאָפער מאַכאָוו! דריי רייסן, צוועלף רערן, אַלע אויפֿן אָרט. דערציילן, מאַכאָוו, די דאָזיקע לאַ־יוצלחס, ווי אַזוי מע דאַרף פֿירן. צו פֿיר רערן אַפֿילו, און אַלע זאָלן זיך אויפֿן אָרט געפֿינען.

— דאָס איז אַ סעקרעט, — האָט מאַכאָוו דערקלערט און אַ קוק געטאָן אויף קאָושאָוון, ווי ער וואָלט אים עפּעס געוואָרנט. — זאָלן די לאַ־יוצלחס אַליין טראַכטן, איך וועל פֿאַר זיי נישט טראַכטן.

—אַ סעקרעט? — האָט זיך ראַגאַוו צעלאַכט. — האָט זיך, הייסט עס, באַוויזן צווישן אונדז אַ פּריוואַטניק, אַן אינדיווידואַליסט! לאָמיר אָקאָרשט אויף דיר אַ קוק טאָן, היינט טרעפֿן זיך זעלטן אַזעלכע ביי אונדז אין לאַנד. ביסטו נישט אַמאָל פֿון אַמעריקע געקומען?

— באַליידיק נישט, חבר ראַגאָוו. מיין היימלאַנד איז בלאַגאָ־ווע׳שטשענסק.

— הייסט עס, אַז די ווילסט אונדז דעם סעקרעט נישט אויסזאָגן?

— ניין, — האָט מאַכאָוו געענטפֿערט רויק.

— ווי דו ווילסט זיך. מיר וועלן זיך באַגיין. איך באַאומרויק זיך נאָר, ס׳זאָל דיר אַליין שפּעטער קיין חרפּה נישט זיין.

— מילא, כ׳וועל עס איבערטראָגן!...

אַלעקסיי האָט באַקענט די שאָפערן מיטן סיסטעם פֿון פֿונאַנדער־פֿירן די רערן „אויף זיך”.

ער האָט נאָכנישט פֿאַרענדיקט די רייד, ווי אַלע האָבן אָנגעהויבן טומלען. דער פֿאָרשלאָג איז געפֿעלן געוואָרן, די שאָפערן האָבן גלייך אָפּגעשאַצט זיין ווערט.

— חבר ראַגאָוו, פֿיר מאָרגן איין דעם דאָזיקן סיסטעם! — האָט סאָלנצעוו אַ געשריי געטאָן.

— נאַטירלעך, — האָט ראַגאַוו מסכים געווען. ער האָט אויפמערק־זאַם אַ קוק געטאָן אויף אַלעקסייען, און יענער האָט באַמערקט אין זיין בליק באַגײַסטערונג. — מיר וועלן נאָך צו אייער פֿאָרשלאָג עפּעס צו־געבן. אַ מין פּרעמיע אויפֿן לעצטן פּונקט. האָסט דערפֿירט די רערן ביזן אָרט, באַקום אַ פּרעמיע.

— א קעלישאַק בראַנפן; — האָט עמעץ א געשריי געטאָן.

— שיכור! — האָט אים ראַגאָוו צוגעוואָרפן אן ענטפער. — און אויב ס'וועט אייך דאָרט מקבל־פּנים זיין א מיידל מיט א גלאָז הייסע קאַווע, מיט פּוטערברויטלעך און א שאַכטל פּאַפּיראָסן — וועט אייך נישט געפעלן?

— ס'וועט געפעלן. מיר האַלטן פאַרן וואָרט! — האָט מאַכאָוו א זאָג געטאָן.

— אַך, דאָס זיינט איר, דער אינדיווידואַליסט? — האָט ראַגאָוו איבערגעפירט דעם בליק אויף אים. — איך האָב אין אייך גאָר פאַר־געסן. מ'האָט געפאַקט אייער סעקרעט, וואָס? און קיינער דאַרף אים ערשט נישט האָבן! איר באַדויערט נישט?

— ניין, — האָט מאַכאָוו געזאָגט אויפריכטיק.

— פון מאָרגן אָן שטעלן מיר איין דאָס פונאַנדערפירן לויטן מע־טאָד פון אינזשעניער קאַווּשאָוו, — האָט ראַגאָוו באַפוילן פּאַלישטשוקן.

— דאָס איבעראָרגאַניזירן מאַכן גלייך אויפן אָרט. נאָך היינט זאָלט איר מיט פּריביטקאָוון אויספּלאַנירן דעם גאַנצן גאַנג פון דער באַוועגונג און דעם קאָנטראָל.

— איך הער, — האָט פּאַלישטשוק מסכים געווען.

דער דאָזיקער מענטש, קאַרג אויפן וואָרט, איז געוואָרן ראַגאָווס גע־טרייער געהילף און פריינד פון זינט זיי האָבן זיך באַקענט אויף דער באַשעדיקטער באַרזשע. ווען פּאַלישטשוק וואָלט דעמלט נישט געווען אָניאָגן מיטן קאַטער, וואָלט אפשר ראַגאָוו נישט געווען געקאָנט ארויס־ראַטעווען פון אומגליק די באַשעדיקטע באַרזשע מיט די מענטשן און דעם פאַרמעגן.

ערשט איז פּאַלישטשוק געווען אין פאַרלעגנהייט און הענערווירט. לויט די בליקן, מיט וועלכע ס'האָבן זיך געטוישט דער אינזשעניער מיטן שאָפער, האָט ער פאַרשטאַנען, אז צווישן זיי איז פאַראַן א פאַרשטענדי־קונג. פּאַלישטשוק האָט געהאַט פאַרדרוס אויף זיך אַליין פאַר זיין דורכ־פאַל. ער האָט נישט געוווסט, צי דאַרף ער ווענן דעם זאָגן ראַגאָוון. און דאָ האָט ער דערהערט קאַווּשאָווס ווערטער:

— חבר ראַגאָוו, איר האָט דאָ אָנגערופן דעם מעטאָד פון פונאַנ־דערפירן „אויף זיך" ווי מיין מעטאָד. דאָס געוויסן פאַרפליכטעט מיר ארייננצוברענגען אן אויסבעסערונג. — אלעקסיי האָט זיך צעלאַכט, באַ־מערקנדיק, אז מאַכאָוו האָט זיך איינגעבויגן און באַהאַלטן פאַר ראַ־גאָוון הינטער די פּלייצעס פון חברים.

— האָט דען נישט איר פאַרגעלייגט דעם דאָזיקן מעטאָד?

— ס'האָט אים פאַר מיר צוגעטראַכט און אויסגעפּרוווט אין דער פּראַקטיק חבר מאַכאָוו.

— אַזוי גאָר! — האָט ראַגאָוו אַ געשריי געטאָן מיט אייפערזוכט.

— מאַכאָוו! — ער האָט אים נישט תּיכּף אָפּגעזוכט מיט די אויגן. — באַהאַלט זיך נישט, כ'וועל דיך סײַווי געפינען. אונדז געטרויעסטו נישט, הייסט עס — נישט מיר, נישט פּאָלישטשוקן, נישט קאָטיעניעווון?

דער שאָפער האָט זיך נישט אָפּגערופן. דער דערצערנטער ראָגאָוו האָט פון אים די אויגן נישט אַוועקגענומען.

— טשעפּע אים נישט, אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש, דאָס איז מײַן שולד, — האָט פּאָלישטשוק אַ זאָג געטאָן אין דער שטיל. — ער האָט זיך צו מיר געווענדט, נאָר איך האָב אים אָפּגעזאָגט. זײַן פאָרשלאָג איז מיר נישט געפעלן געוואָרן, כ'ווייס אַליין נישט פאַרוואָס.

ראָגאָוו האָט אָנגעשטעלט אויף פּאָלישטשוקן פאַרוווּנדערטע אויגן.

— וואָס טוט זיך עס בײַ מיר אין שטוב?

ער האָט זיך געוואָלט אַרויפוואַרפן פאַראַמאָל סײַ אויף פּאָליש־טשוקן, סײַ אויף מאַכאָוון, נאָר דערזען, אַז די אינזשעניערן און קאָ־טיעניעוו שמייכלען אונטער, קוקנדיק אויף אים.

— גוט, מירן אָפּליגן אונדזער שמועס, — האָט ער אַ וואָר־טשע געטאָן.

בײַם פּריילאָזן די שאָפערן, האָט זיי ראָגאָוו געזאָגט צום געזעגענען:

— איך וועל דאָ נישט זײַן צוויי טעג אויפן באַצירק. איך האָף, אַז נאָך מײַן צוריקקומען וועל איך טרעפן פולשטענדיק אַנדערע ציי־גערס פון אײַער אַרבעט.

— ערשט וועט זיך דאָס פונאַנדערפירן אײַנרעגולירן, — האָט סאָלנצעוו געזאָגט.

— מע מוז זיך צואײַלן מיט אַלע כוחות, — האָט ראָגאָוו ווײַטער גערעדט. — דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג האָט מיר געוואָרנט: אויף די ווײַטע באַצירקן האָט ער ווייניק שאָפערן. אײַנגיכן וועט וועמען פון אײַך אויסקומען צו לאָזן זיך אַהין, נאָך סמאָרטשקאָוון.

— איך בין דער ערשטער לויט דער ריי, — האָט מאַכאָוו אײַנגע־רוימט סאָלנצעוון. — אַנישט בין איך אַ פאַרפאַלענער צוליב מײַן אינ־דיווידואַליזם.

בערידזע, קאָווּשאָוו און ראָגאָוו זײַנען אַרויסגעגאַן פון קאָנטאָר. דער פריער ווינטער־אָוונט האָט צוגעדעקט דעם ישוב מיט אַ טונקעלן

פּאַרהאַנג. דאָס שוואַכע בלינצלען פון די שטערן האָט זיך קוים דורכ־געשלאָגן דורכן נעפּל.

— שטייט נאָר, — האָט ראַגאָוו אַ זאָג געטאָן, און זיי האָבן זיך אָפּגעשטעלט.

פון הינטער דעם אַדון האָט זיך אויפגעהויבן אַ ריזיקע אָראַנזשעווע לבנה. זי איז געבליבן הענגען איבערן טייך, און אַלץ אַרום האָט באַקו־מען אַן אויסטערלישן קאָליר: די שוואַרצע און רויטע סאָפּקעס, דער ברעג־שיפּוע, אויף וועלכן ס'ליגט אַ געשפּענסטיקער שאָטן, דאָס אייז פונעם אַדון, וואָס ציט זיך אַוועק אין דער ווייט, דער בלוילעכער ווי בלינצלדיקער שניי.

— יאָ, ס'איז שיין, — האָט בערידזע מודה געווען. — דאָס איז אַ פּייזאַזש!

— וואָס פאַר אַ שיינקייט שטעקט דערין! — האָט זיך ראַגאָוו אָפּגערופן. — דאָס חזרט זיך דאָ איבער, אוודאי, שוין אַ מיליאָן יאָר...

— האָסט דאָך אַליין פאַרבעטן, מע זאָל זיך אַנטציקן! — האָט באַמערקט אַלעקסיי.

— נישט דערמיט. — ראַגאָוו האָט אַ געשריי געטאָן צום אַוועק־גייענדיקן בערידזען: — וואַרט צו, געאָרגי דאַווידאָוויטש. איין מינוט!

מיט זיין אויסגעשריי האָט ער ווי איינגעשלאָסן אַן אומגעזעענעם קאָנטאַקט: אויגנבליקלעך האָבן זיך אָנגעצונדן עלעקטרישע לעמפּלעך — איין שניירל לענגאויס דעם ברעג פון אַדון, אַ צווייטס — איבער דער אייז־טראַסע פונעם אַדון. העלע און דרייסטע, האָבן זיי מיט זיך פאַר־טונקלט די ציטעריקע שיין פון לבנה און שטערן. ראַגאָוו האָט זיך מיט אַ צופרידן פּנים אַוועקגעדרייט פונעם טייך צו דער זייט פון דער טראַסע — דאָרט, הינטער די הייזער און סאָפּקעס, האָבן די עלעקטרישע לעמפּלעך פונעם באַציַרק אַרויפגעהויבן צום הימל אַ ציטעריקן ווידערשיין; ווי אַ מאַראַנצנ־רויט וואָלט, אַוועקשאַרנדיק די נאַכט, זיך אָנגעצונדן פאַר דער צייט. מיטן ליכט פון די לעמפּלעך האָט זיך אויך אויפגעוועקט דאָס לעבן, אויפן טייך האָבן זיך דערהערט סיגנאַלן פון די אויטאָמאַשינעס, אויפן ברעג האָט אָנגעהויבן צו גריזשען אַ טראַקטאָר: הינטערן ישוב האָבן פאַרציגן זייער גרילצנדיקע ליד די צירקל־זעגן. דרימלענדיקע הינט האָבן געפּרוווט אָפּ־רופן זיך דערויף מיט אַ געריכטס בילעריי, נאָר זייער שנעל אַנטשוויגן געוואָרן.

— מיר גייען. כ'האָב אייך נעמלעך געוואָלט ווייזן דעם דאָזיקן צו־גאָב צום פּייזאזש, — האָט ראָגאָוו געזאָגט.

אַלעקסיי האָט, פאַרבייִלאָזנדיק בערידזוען, גענומען ראָגאָוון אונ־טערן אָרעם.

— איך האָב אין נאָווינסק באַקומען אַ שליחות. מ'האָט מיר גע־הייסן, אייך איבערגעבן אַ האַרציקן גרוס.

— ווער האָט געהייסן איבערגעבן? פּילימאָנאָוו? וואָס?

— ניין, נישט פּילימאָנאָוו. איר ווייסט — ווער, — אַלעקסיי האָט דערפילט, ווי אונטער זיינע פינגער האָבן זיך אָנגעצויגן ראָגאָווס פעסטע מוסקולן. — זי זאָגט, אַז זי דערמאָנט זיך אין אייך אָפט. זי וועט זיין צופרידן אייך צו זעען.

— און איר זיינט, הייסט עס, דער פאַרטרויונגסמאַן אין די ענִי־נים, יאָ? — ראָגאָוו האָט זיך האַסטיק אָפּגערוקט. — כ'בין זיך מודה, כ'האָב זיך אַ סך אָנגעהערט וועגן דעם.

— דער פאַרטרויונגסמאַן, — האָט אַלעקסיי צוגעשטימט און גלייך פאַרשטאַנען די סיבה פון ראָגאָווס קרומע און אומפריינדלעכע בליקן. ס'איז אים געוואָרן לעכערלעך, און הייטער אויף דער נשמה. ער האָט פעסט אַ דריק געטאָן ראָגאָווס האַנט. — איר האָט נישט וואָס צו ברילן אויף מיר, אַטעללאָ! איך בין נישט אַלגע פּיאַדאָראָווּנעס קיין אַדאָראַ־טאָר, נאָר אַ פריינד, אויב מע מעג באַנוצן אַזאַ גרויס וואָרט בנוגע אונ־דזער נישט לאַנגער באַקאַנטשאַפט.

ראָגאָוו איז שטיינגעבליבן און, צוגייענדיק זיין פּנים צו אַלעקסייס, האָט ער אים דורכדרינגלעך באַטראַכט.

—אַ דאַנק דיר, — האָט ער שטיל געזאָגט, קוקנדיק זייטיק אויף בערידזוען, וועלכער איז געגאַנגען פאָרויס. — איך זע, אַז פאַר דיר דאַרף איך גאָרנישט פאַרהוילן. איך בענק זייער. און כ'בין איר זייער דאַנקבאַר. זי האָט אין מיר אַ נייע נשמה אַריינגעבלאָזן, אַז כ'בין ביכולת בערג איבערצוקערן. צייטנווייז גיי איך שיר נישט אויס פאַר בענקשאַפט. ווייסט, — האָט ער נאָך שטילער איינגעדוימט אַלעקסייען אין אויער, — זי וועט מיך ליב באַקומען, אָט וועסטו זעען! איך גלייב נישט, אַז זי איז אַזוי פאַרבונדן מיט יענעם... כיט קאָנסטאַנטינען.

— זי האָט אים נישט ליב. און ערשט רייסט זי מיט ווייטיק אַרויס פון האַרץ אַלץ, וואָס ס'איז צווישן זיי געווען געמיינזאַמס, — האָט אַלעקסיי געזאָגט איבערצייגט.

— כ׳וועל פאָרן קיין נאָווינסק. אַ קוק טאָן אויף איר! — האָט ראַגאָוו אַ זאָג געטאָן מיט ליידנשאַפט און ענערגיש.

— מע דאַרף נישט. מע דאַרף איר ערשט נישט שטערן.

— נו דערציייל וועגן איר!...

דער שמועס האָט זיך איבערגעריסן — זיי זיינען צוגעקומען צום עק ישוב. דאָ האָט זיי אָנגעיאָגט אַ שליח פון כאָדזשערן. זיי האָבן איינדרייען גענומען באַטראַכטן, צי גיין צום פּאָרזיצער פונעם דאָרפסראַט, אָדער קודם דורכפירן אַ באַראַטונג מיטן אָנפירנדיקן פערסאָנאַל פונעם באַצירק.

— מע דאַרף היינט פאַרענדיקן מיט אַלץ, — האָט ראַגאָוו פעסט אַ זאָג געטאָן. — איינדערפרי דאַרף איך אָפּפירן די מאַשינעס אויפן זיבעטן, און איר דאַרפט זיך אויך לאָזן ווייטער.

— טו, ווי מ׳האָט דיך געהייסן, און מיט אונדז באַלעבאַטעווע נישט, — האָט אַ זאָג געטאָן בערידזע, געטראָפן פון זיין אַנטשלאָסענעם טאָן. — מיר וועלן פאַרווײלן אין טיוולין נאָך אַ צוויי־דריי טעג, און אפשר נאָך מער.

— בשום אופן נישט, חבר הויפּט־אינזשעניער, — האָט ראַגאָוו דערווידערט. — אייך האָט מען אויך באַפוילן מאָרגן אַרויסצומאַרשירן.

— ווער האָט דאָס באַפוילן?

— דער באַלעבאָס.

— דו דערמאָנסט אים, אַגב, אימזיסט ביי יעדן וואָרט. אַלע רעדט איר בלויז וועגן אים. מע קאָן מיינען, אַז ער איז דאָ נעכטן געווען.

— געווען. נישט נעכטן, נאָר מיט צוויי טעג צוריק! — האָט ראַגאָוו געזאָגט. — ווי אַ דונער פון הימל...

— וווּ זשע האָט ער אונדז איבערגעיאָגט?

— ער איז געקומען מיט אַן עראָפּלאַן. איז אַרומגעקראָכן איבערן גאַנצן באַצירק, האָט מיט אַלעמען געהאַט שמועסן, אויפגעקלערט ווי ווייטער זיך אויפצופירן, און איז אַוועקגעפאָרן.

די אינזשעניערן האָבן זיך איבערגעקוקט.

— האָט ער גערעדט מיט דיר דורכן סעלעקטאָר נישט פון נאָווינסק?

— פון זיבעטן באַצירק. דערפאַר האָב איך זיך מיט גאַרנישט געקאָנט אַרויסדרייען, — האָט ראַגאָוו אָפּגעזיפצט און זיך ווידער אַ קלאַפּ געטאָן מיט דער האַנט אין שטערן.

— וואָס האָט ער אונדז געהייסן איבערגעבן? — האָט בערידזע געפרעגט.

— זאָג די אינזשיניערן, זאָגט ער, אַז איך באַוועג זיך איבער דער טראַסע פאַר זיי. זאָלן זיי זיך נישט עסקן אַרום די לעבער, וואָס איך אַליין האָב זיך גענומען זיי צו פאַרשטאָפּן. אויף דער טראַסע זיינען אַזעלכע לעבער פאַראַן אַזויפיל, וויפל שטערן אין הימל, זיי דאַרפן זיך נישט ביי יעדערער אָפּשטעלן...

קאַפּיטל דריי

די נאַנים אויף זייער ערד

מאַקסים כאַדזשערס רחבותדיקע הויז איז פול געווען מיט מענטשן. זיי זיינען געזעסן אויף בענקלעך, ביים טיש, און לענגאויס די ווענט, אויף דער פּאָדלאָגע. די זקנים אין ברייטע וואַטענע כאַלאַטן, אומבאַוועגלעכע און טונקל־פּנימדיקע, האָבן זיך צוזאַמענגעדרענגט אין א ווינקל און שווייגעוודיק געריכערט ליולקעס. נעענטער צו דער טיר האָט זיך אויסגעזעצט דאָס יונגוואַרג. כאַדזשער און נאָך צוויי נאַנאַיצעס, וועלכע זיינען געזעסן ביים פּאָרזיצער־טיש, האָבן וועגן עפּעס געפירט א שמועס. ווען די אינזשיניערן און ראַגאָוו האָבן זיך באַוויזן אין א וואָלקן פּראָסטיקער פּאַרע, האָט ער זיך שנעל אויפגעהויבן זיי אנטקעגנצוגיין. ווען אַלעקסיי האָט זיך אַרומגעקוקט, האָט ער זיך אָנגעטראָפן מיט די שטיפערישע און גלאַנצנדיקע אויגן וואַליעס, וועלכע איז סטאַטעטשנע געזעסן אויף א בענקל מיט דריי אַנדערע מיידלעך. זיי האָבן אָנגעהויבן לעבעדיק זיך איבערצושעפּטשען, וואַרפנדיק בליקן אויף קאָוושאָוון.

— טייערע געסט, ביטע, — האָט פריידיק א זאָג געטאָן כאַדזשער.

— איך האָב געוואַרט און געוואַרט. דערווייל האָבן מיר זיך פאַרנומען א ביסל מיט אונדזערע ענינים.

— און טוט עס אויך ווייטער, שטערט אייך נישט צוליב אונדז, — האָט געענטפערט בערידזע, צודריקנדיק די הענט צו דער ברוסט. — מיר וועלן אין ווינקל א שמועס טאָן מיט די זקנים.

— אונדזערע ענינים וועלן פון אונדז נישט אנטלויפן, איר אָבער וועט אַוועקגיין, — האָט כאַדזשער דערווידערט, אַריינפירנדיק די געסט

אין א דערבייַיקן צימער, וואָס איז אָפּגעטיילט פונעם ערשטן מיט א פאָרהאַנג פון א פוכיקער בערנפעל.

די ווענט זיינען דאָ אויסגעקלעפּט געווען מיט ציַיטונגען, ס'זיינען געהאַנגען אויף זיי שפּיגלען, בינטלעך טרוקענע פּעלכלעך פון וועווריקעס. דעם מיטן צימער האָט באַפּוצט א גרויס אָפּגעניקלט בעט מיט פיר גלאַנצנדיקע גאָלקעס. אויף א שרייבטיש — א שרייבמאַשין. הינטער א ניַידיקער, מיט רויטע אָרנאַמענטן געהאַפּטענער שירמע זיינען געזעסן, די פיס הינטער זיך, צוויי פרויען לעם א ניַידריק טישל, אויף וועלכן ס'זיינען געשטאַנען לענגלעכע בערעזעקאָרענע קעסטלעך מיט ניַיגעשיר. איינע האָט שנעל געדרייט דאָס הענטל פון א נייַמאַשין, די צווייטע האָט פאַרענדיקט נייען א כמעט פאַרטיקע פוטערנע הענטשקע.

אויף דער פּאָדלאָגע ביים אויוון זיינען געווען אויסגעשפּרייט פעלן; אויף זיי זיינען מיט פאַרוואָרפענע הענטלעך געשמאַק געשלאָפן צוויי קליינע יינגלעך. דערלעבן האָט א זקנה, מיט א טרוקן געפּאַלדעוועט פּנים און א ליולקע צווישן די ציין, געבאָדן א ברוין קינד אין א טיפן בלעכערנעם ביטל. עטלעכע עלטערע נאַנאַיצעס האָבן שטאַרק פאַרטאָן זיך צוגעקוקט צו דער באָד. דערזען די געסט, האָט די זקנה שנעל ארויסגענומען דאָס קינד פון וואַסער און עס איינגעוויקלט אין א ליילעך, וואָס איינער פון די נאַנאַיצעס האָט געהאַלטן מיט אַן ערנסטער מינע.

— אליין וואַשן זיי זיך דערוויַיל נישט זייער אָפט, אָבער קוקן ווי מע וואַשט די קינדער האָבן זיי ליב, — האָט באַדזשער באַמערקט. — דאָס זיינען אַלע מיינע זין, דאָס איז מיין ווייב, — האָט ער אָנגעוויזן אויף די קינדער און דער מיטלוואָקסיקער באַחנטער פרוי, וואָס איז ארויסגעקומען פון הינטער דער שירמע. — זיי מכבד די געסט, קאַטיע.

— פאַר וועמען זיינען עס אַזעלכע שיינינקע? — האָט בערידזע געפרעגט ביי דער באַלעבאָסטע, נעמענדיק ביי איר די נאָכנישט ארומגעזוימטע הענטשקע.

— פאַר אייך און אייער חבר, — האָט די פרוי געענטפערט, דורך שמייכל א גלאַנץ טוענדיק מיט די ציין. — מיר וועלן אייך אויך מאַכן פוטערנע שטיוול, איר זאָלט זיי טראָגן און געדענקען אין טיוולין.

— זי איז ביי מיר אַן אשת־חיל, — האָט באַדזשער א זאָג געטאָן מיט שטאָלץ, צאַרט באַרירנדיק מיט דער האַנט דער פרוים אַקסל. — זי לערנט די קינדער און טוט אָפּ א סך אַנדערע אַרבעטן. נייט וואַרעמע זאַכן פאַר די שלאַכטלייט אויפן פראָנט, אַלע פרויען פון ישוב זיינען ביי איר געהילפן.

זיי האָבן זיך גענומען פאַרען ארום טיש, צוגרייטן כיבוד. אויפן ווייסן, זאָרגעוודיק אויסגעפּרעסטן טישטעך האָט זיך באוויזן: בערנ־פלייש, געטריקנט הירשנפלייש, פיש, יאַגעדעס. א נייס איז פאַר אלעקסייען געווען דאָס „הובלעכטס" — דינענקע פּאַסיקלעך איינגעפרירטע פיש. דער באַלעבאָס האָט עס דאָ אויפן אָרט בליץ שנעל אָנגעשניטן מיט א שאַרף מעסער און באַווירצט מיט זאַלץ און פעפער.

בעת די באַלעבאָסטע איז געגאַנגען ברענגען נאָך עפּעס א מאכל, און כאַדזשער איז ארויסגעגאַנגען אין דערבייִיקן צימער, האָט ראַגאַוו לעבעדיק, מיט אויפריכטיקער סימפּאַטיע גערעדט וועגן די נאַנאַיצעס:

—זיי זיינען ערלעכע און אמתדיקע, פאַרטראָגן נישט קיין פאַלש־קייט. פאַר גוטסקייט צאָלן זיי אָפּ הונדערטפאַכיק. א זייער אָרנטלעך פאָלק.

בעתן רעדן איז ראַגאָוו צוגעגאַנגען צום טיש און צעשטרייט אָנגעשטאָכן אויפן גאָפּל א שטיקל הירשנפלייש — ער האָט זיך, משמעות, נישט זאָרגנדיק וועגן זיך דעם גאַנצן טאָג, שטאַרק אויסגעהונגערט.

— אויף דער אַרבעט גייען זיי, ווי אויף א יום־טוב. צי זיי פאַנגען פיש, צי בויען א קלוב, אָדער שטעלן אויף פאַר עמעצן א נייע פאַנזע — אַלץ טוען זיי קאָלעקטיוו. כ'האָב ליב צו קוקן אויף זיי, ס'ווערט גוט אויף דער נשמה. נו, און אז סע מאַכט זיך עפּעס א נייטיקע אַרבעט ביי מיר אויפן באַצירק — אַשטייגער ווי אָפּרייניקן דעם וועג אויפן אַדון — גייען ארויס אַלע ביז איינעם, אפילו קינדער. איך האָב ערגעץ געלייענט, דאַכט זיך, ביי לאָפּאַטינען, — ס'איז דאָ אַזא געלערנטער — אז די נאַנאַיצעס זיינען, כלומרשט, א פוילער עולם און נישט פעיק צו אַרבעט. נאַריש פּלוידעריי! פאַרקערט, זיי האָבן זייער ליב צו אַרבעטן, און יע־דער פון זיי האָט ענערגיע א ים!...

קאַטיע האָט אַריינגעבראַכט און געשטעלט אויפן טיש גרויסע גע־זייערטע אוגערקעס און נישט אָן פייערלעכקייט געמאָלדן, אז זיי זיינען פונעם אייגענעם גאָרטן. ס'איז צוריקגעקומען כאַדזשער און פאַרבעטן צום טיש. כאַדזשער, די אינזשעניערן און ראַגאָוו האָבן אויסגעטרונקען פון פאַרפאָרנע טעפּעלעך שפּירט, צעפּירט מיט וואַסער. ראַגאָוו האָט, נעמענדיק אן אוגערקע פון דער שיסל, א זאָג געטאָן צו כאַדזשערן:

— היינט איז די דאָזיקע אוגערקע און אַלערליי גרינוואַרג א גע־וויינלעכע זאַך אין אייערע ישובים, אָבער מיט עטלעכע יאָר צוריק וואָלט קיין איין נאַנאַיעץ נישט גענומען עסן קיין אוגערקע, קיין פּאָמידאָר, אָדער קאַרטאָפליע. היינט גיט איך ערדאַרבעט נישט ווינציקער, ווי פיש־פאַנגעריי און געיעג, — אמת?

דער נאַנאַיעץ האָט צוגעשאָקלט מיט קאָפּ:

— דאָס גרינוואַרג און דאָס פּיציכטלעדיי ברענגען אונדז אריין הכנסה מער נאָך אַפילו ווי די פיש...

— און דאָ גאָר נישט לאַנג צוריק זיינען פאַר מיר אין די אויגן פאַרגעקומען קוריאָזן, — האָט זיך ראַגאָוו דערמאָנט. — די נאַנאַיצעס האָבן בשום אופן נישט געקאָנט תופס זיין, פאַרוואָס מע דאַרף, למשל, קאַרטאָפּליעס פאַרגראָבן אין דער ערד. און ס'איז מיר אויסגעקומען צו באַאָבאַכטן, ווי א נאַנאַיעץ איז נאָכן פאַרזייצן קאַרטאָפּליעס אָפּגעשטאַנען שעהנווייז איבער א בייטל און געוואַרט, וואָס פון דעם וועט אַרויסקומען. זיך נישט דערוואַרט, האָט ער אויפגעגראָבן א קאַרטאָפּליע און זיך מיט אנטוישונג איבערצייגט, אַז זי איז אַלץ די זעלבע, ווי געווען!

ראַגאָוו האָט זיך גוטמוטיק צעלאַכט. כאָדזשער, וועלכער האָט אים נייגעריק אויסגעהערט, האָט צוגעגעבן, קוים שמייכלענדיק:

— צו קי האָבן זיי זיך נאָך שווערער צוגעוווינט...

— קיינער האָט נישט געקאָנט און נישט געוואָלט מעלקן די קי, די דאָזיקע פליכט האָבן געמוזט נעמען אויף זיך די לערערין און די דאָקטאָרין, — האָט ראַגאָוו אונטערגעכאַפּט. — דערצו איז, בעת זיי האָבן געמאָלקן, דער גאַנצער ישוב געשטאַנען ארום און געלאַכט. לאַנג האָט מען נישט געקאָנט געפינען קיין פאַסטעכער. די זקנים האָבן זיך לחלוטין אָפּגעזאָגט: „אכטונג געבן אויף חיות? וווּ איז דאָס געהערט געוואָרן! זאָלן זיי גיין אין דער טייגע און דאָרט לעבן...". זיי האָבן נישט געקאָנט פאַרשטיין, פאַרוואָס קי עסן היי — „טרוקן גראָז", נישט קיין יוקאָל. ס'מאַכט זיך, איינער גייט צו, שטופּט דער קו געטריקנטע פיש און וואונדערט זיך, וואָס די קו דרייט אַוועק די מאָרדע. נאַטירלעך, דאָס אַלץ איז שוין פאַרגאַנגענהייט... היינט לעבן זיי אויף א נייעם שטייגער.

— מיר זיינען אליין געוואָרן די באַלעבאַטים, — האָט כאָדזשער געזאָגט א געריזטער. — אונדזער פאָלק האָט שוין פריער געהאַלטן כמעט ביי אויסשטאַרבן. נאָך די קראַנקהייטן פלעגן איבערבלייבן לײדיקע ישובים. ס'איז געווען אזא ווילדקייט, אז מ'איז ענלעך געווען אויף חיות... די שאַמאַנען און סוחרים האָבן געפּייניקט. געלערנטע האָבן פאָרויסגעזאָגט: צו די פּערציקער וועלן אַלע אונדזערע אויסשטאַרבן. צום סוף פאַריקן יאָרהונדערט איז געווען פינף טויזנט נאַנאַיצעס, און אין פופצעטן יאָר שוין וויניקער פון פיר טויזנט. ערשט נאָך דער רעוואָלוציע האָט דאָס פאָלק אויפגעלעבט, באַקומען א צוווקס. איצט האָבן מיר

שוין אַ באַפּעלקערונג פֿון אַריבער פֿינף טויזנט. מיר ווייסן נישט, נישט פֿון קיין עפּידעמיעס, נישט פֿון נויט, מיר האָבן אונדזער אייגענע שריפֿט. די יוגנט קאָן לייענען און שרייבן, עטלעכע אירע פֿון אונדזער ישוב לערנען אין אינסטיטוט...

קאַטיע כאַדזשער האָט העפֿלעך מכבד געווען די געסט, נאָר זיי האָבן זיך אויפֿגעהויבן און זי באַדאַנקט. דעמלט האָט זיך אויך דער באַלעבאָס אויפֿגעשטעלט.

— ס'זיינען נאָך פֿאַראַן ביי אונדז אַ סך שלעכטע זאַכן, פֿאַרעל־טערטע, — האָט ער געזאָגט און געשאָקלט מיטן קאָפּ. אַפֿילו די שאַ־מאַנען האָבן זיך נאָך פֿונדעסטוועגן איינגעהיט. וואַרטנדיק דאָ אויף אייך, האָב איך זיך מיט איינעם צעשמועסט... איך קאָן אייך ווייזן אַ לעבעדיקן שאַמאַן...

זיי האָבן זיך צוריקגעקערט אין גרויסן צימער, וווּ די פֿאַרזאַמלטע האָבן אין באַזונדערע גרופּעס, געפֿירט אַ שמועס אויף אַ קול, געטומלט, געלאַכט. וואַליע מיט אירע חברטעס האָבן הויך געזונגען אויף נאַנאַייש מיטן מאָטיוו פֿון דעם ליד „געליבטע שטאָט". מאַקסים האָט באַזעצט די אינזשעניערן אינעם ליכטיקן ווינקל, אונטערן גרויסן נאַפֿט־לאָמפּ. זיין פּנים איז געוואָרן שטרענג, ער האָט שטיל אַ וואָרף געטאָן אַ צוויי־דריי פֿראַזעס אויף נאַנאַייש, און אַלץ איז שטיל געוואָרן.

פֿון די הינטערשטע רייען איז אַרויסגעקומען אין מיטן אַריין אַ דיקער עלטערער נאַנאַיעץ אין אַ שפּיציקער שאָפֿענער היטל און אין אַ בלויען פֿאַרשמאַלצעוועטן וואַטענעם כאַלאַט. אויפֿן שטערן און אַ גלאַנצנ־דיקער באַק פֿון דעם נאַנאַיעץ האָבן זיך געטונקלט צוויי העפּטן. כאַדזשער האָט אים געקוקט גלייך אין פּנים אַריין און אויסגעפֿרעגט מיט נישט פֿאַר־באָרגענער פֿיינטלעכקייט.

— מיינער וויל בריגאַדע, — האָט דער נאַנאַיעץ געענטפֿערט אויף רוסיש און זייטיק געקוקט צו די אינזשעניערן. ער האָט זיי מסתּם אָנ־גענומען פֿאַר הויכע נאַטשאַלסטווע פֿון שטאָט און דערוואַרט פֿון זיי אונטערשטיצונג. — וויל אַרבעטן אָרנטלעך־אָרנטלעך, ווי אַלע. שרייב בריגאַדע, מיינער כאַפּן פֿיש.

— דו דריי נישט מיטן צונג, — האָט אים כאַדזשער איבערגע־ריסן. — וואָס האָט זיך דיר מיטאַמאָל אַזוי פֿאַרגלוסט אין אַ בריגאַדע? האָסט פֿריער געדאַרפֿט אַ טראַכט טאָן וועגן ערלעכער אַרבעט. אַלע ווייסן דאָ, מיט וואָס דו האָסט זיך פֿריער באַשעפֿטיקט!...

ראַגאָוו האָט זיך איינגעבויגן צו די אינזשיניערן און שעפּטשענדיק זיי אויפגעקלערט וואָס דאָ קומט פאָר. דאָס איז טאַקע געווען דער שאַמאַן, וועגן וועלכן כאַדזשער האָט גערעדט. א געוויסע צייט האָט דער שאַמאַן נישט געלאָזט פון זיך הערן, נאָר אָנהייב מלחמה, דערפילנדיק א מעגלעכקייט זיך אָנצולעבן, האָט ער באַנייט זיין טונקעלע עובדה. ער האָט צוגעטראַכט עפּעס אַזוינס, וואָס איז פּונקט אַזוי כיטרע, ווי חוצפּהדיק. פונעם ישוב זיינען אוועק אין דער אַרמיי א סך נאַנאַיצעס. זיי האָבן געשריבן בריוו פון פראָנט, און לויט די דאָזיקע בריוו האָט דער שאַמאַן גענומען זאָגן זיינע „נביאותן". ס'זיינען געגאַנגען צו אים, דער עיקר, עלטערע פרויען, וואָס האָבן זיך באַאומרויקט וועגן דעם גורל פון זייערע זין, און ער האָט זיי באַשווינדלט און באַנומען. ביז היינט איז עס דעם שאַמאַן אָנגעגאַנגען גלאַטיק, נאָר דאָ נישט לאַנג האָט ער „נביאות געזאָגט" דער אַלטער מערגען, אַז איר זין וועט זיך אומקערן פון פראָנט, און שטאָט דעם איז געקומען א מיטטיילונג, אַז ער איז שווער פאַרווונדעט. איז מערגען, אויפגעקאָכט צוליבן שווינדל, געקומען אין דאָרפסאַט זיך פאַרקלאָגן.

אומדערוואַרט איז אויפגעדעקט געוואָרן א צווייטער ענין. ביים יעגער פאָמע איז צוליב א פריציייטיקן געבורט געשטאָרבן זיין יונג ווייב. פאָמע האָט זיך גערעכנט פאַר איינעם פון די בעסטע יעגערס אין ישוב, ער האָט אוועקגעגעבן א סך סויבלען פאַרן פאַרטיידיקונג־פאָנד. פונדעסטוועגן איז ער אין דער טיף פון זיין נשמה נאָך געווען איבערגלויבעריש. ער האָט זייער ליב געהאַט זיין ווייב און, בשתיקה פאַר זיינע דאָרפסלייט, זי באַגראָבן לויטן אַלטן מנהג — מיטן גאַנצן האָב איר, כדי זי זאָל אויף יענער וועלט לעבן, ווי ער האָט באַגערט, זיך נישט נייטיקנדיק אין גאָרנישט. און אין א וואָך אַרום האָט פאָמע אַנטדעקט, אַז דער קבר איז אויפגעגראָבן, און אַלע זאַכן זיינען פון דאָרט פאַרשווונדן. דערצו האָט ער זיך נאָך דערוווּסט, אַז די אַלטע מאַמע האָט עטלעכע מאָל געפירט זיין טראָגעדיק ווייב צום שאַמאַן, און האָט איצט חושד געווען, אַז דער שאַמאַן איז שולדיק אין איר טויט.

פאָמע, וועלכן כאַדזשער האָט אַרויסגערופן, איז אויך דאָ געשטאַנען. ראַגאָוו האָט גענומען ביי אים א רשימה פון די פאַרפאַלנגעוואָרענע זאַכן און געוויזן די אינזשיניערן. ס'זיינען דאָרט פאַרצייכנט געווען צוויי פוטער־ס, צען כאַלאַטן, צוואָנציק טויזנט רובל מזומנים, צוויי סויבלנע פעלכלעך, א סך שטוב־געשיר.

— אַ שאַמאַן, צי וועסטו נישט טרעפן, ווו די זאַכן געפינען זיך?

— האָט כאַדזשער געפרעגט מיט איראָניע. — דו ווייסט אַלץ, דו זעסט אַלץ.

דער שאַמאַן האָט געשוויגן, אַראָפּלאָזנדיק דעם קאָפּ, פּאַמעלע האָט ער געקוקט אויף אים מיט עקל.

— נו, אויב דו האָסט פֿאַרגעסן די מלאָכה, וועט אויסקומען צו רופן מיליציע, — האָט כאַדזשער אַ שמייכל געטאָן. — די מיליציע קאָן גוט טרעפן, זי וועט אַלץ געשווינד געפינען.

דער שאַמאַן האָט אויפגעציטערט און אָנגעהויבן וואָרטשען, מישנדיק רוסישע ווערטער מיט נאַנאַיישע. ער האָט די זאַכן נישט געזען און ווייסט נישט פון גאָרנישט. פּאַמעלע איז אַ ביטערער און האָט דאָס אַלץ אויסגעטראַכט, זאָל אים בעסער דער פּראָזיצער שנעלער פֿאַרשרייבן אין אַ בריגאַדע.

פּאַמעלע איז בייז געוואָרן, פּלוצעם צוגעשפּרונגען צום שאַמאַן און האָט זיך קענען אים זאַמאַכעוועט. יעגער האָט זיך דערשראָקן צוזאַמענגעקאַרטשעט און אומדערהוואַרט דין אַ קוויטש געטאָן, ווי אַ מויז. אַרום האָט מען זיך צעלאַכט; עמעץ האָט אַ וואָרף געטאָן דעם שאַמאַן אַ קויל, צונויפגעדרייט פון אַ שמאַטע. ס'האָט זיך אין צימער אויפגעהויבן אַ טומל, געשרייען, אַ מהומה.

אַלעקסיי האָט, נישט אָוועקרייסנדיק די אויגן, נייגעריק נאָכגעפאָרשט דאָס, וואָס קומט פאָר. ראַגאַוו, וועלכער איז געזיצן לעבן אים, האָט זיך אויסגעדרייט און שאַרף אויף אים אַ קוק געטאָן.

— דו האָסט מיר נישט אַלץ איבערגעגעבן. טאַטיאַנע, ווען זי איז דאָ פאַרבייגעגאַנגען, האָט דערציילט, אַז אָלגע האָט באַקומען אַ ידיעה וועגן קאָנסטאַנטינס טויט. פאַרוואָס האָסטו מיר וועגן דעם נישט געזאָגט? איך דאַרף וויסן, אַלץ, אַלץ!

— איך האָב דיך נישט געוואָלט צעשרויפן... דו ווייסט, זיכער, תּיכּף זיך אַ לאָז טאָן צו אָלגען, און דאָס טויג נישט לחלוטין. איך זאָג נאָך אַ מאָל: מע דאַרף איר דערווייל נישט שטערן... וועסט דאָך איר מיט גאָרנישט העלפן...

אַלעקסיי האָט אויסגענוצט דאָס, וואָס צוליבן טומל האָט קיינער זייער שמועס נישט געהערט, און דערציילט וועגן כמאַרעס קומען צו ראַדיאָנאָווען. ראַגאַוו איז פולשטענדיק בייז געוואָרן:

— אַלערליי לײַדאַקעס שטערן איר דאָס לעבן! אַ שאָד, וואָס איך בין נישט געווען, איך וואָלט מיט אים אַ רעד געטאָן אויף מיין שטייגער!

— ער האט זיך אומרויק א באוועג געטאן אויפן בענקל. — איך שטעל זיך פאר, ווי שווער ס'איז איר אליין. — ראגאזו האט ביז ווייטיק א דריק געטאן קאוושאוום האנט. — דער דאזיקער מענטש קאן נאך א מאל קומען צו איר, זי צו פייניקן! דער טייוול ווייסט זיי, אויף וואס זיי זיינען פעיק! איצט איז קיינער נישטא לעבן איר, זי איז אומבאשיצט.

— הערג זיך נישט אויף, אלגע וועט זיך נישט לאזן קיין עוולה טאן,

— האט אלעקסיי בארויקט, נאר די זארג פאר אלגען האט ראגאזון קיין רו נישט געגעבן.

— איך ווייס גאנץ גוט, אז זי וועט מיך דורכיאגן, אויב כ'וועל קומען צו פארן, — האט ער געשעפטשעט אלעקסייען אין אויער. — פונדעסטוועגן, אויב ס'וועט עפעס געשען מיט איר, וועל איך דערין באשולדיקן בלויז זיך. ווי אומזיניק דאס איז: דו איז טייער א מענטש און ביסט אימשטאנד אויסצוהיטן אים פון יעדן שלעכטס, נאר האסט קיין רעכט נישט זיך אריינצומישן! דארפסט זיך צוקוקן און ווארטן!...

אין א מינוט ארום האט ער זיך אויפגעהויבן.

— כ'וועל גיין. כ'וועל זי ארויסרופן דורכן סעלעקטאר. אגב וועל איך קאנטראלירן, ווי ס'זעט אויס ביי פאל שמשוקן מיט די מאשינען. — ער האט אויראניש א שמייכל געטאן: — עך, ראגאזו, ראגאזו, דער פיראט אויפן איזוועג!...

קאוושאוו האט נאכגעקוקט, ווי ער האט זיך ארויסבאקומען צום ארויסגאנג דורך די מענטשן, וואס זיינען געזעסן אויף דער פאדלאגע — א שטארקער און נישטדערהרגעטלעך רויקער און סערלעך. האגאזום אויפרעגונג האט זיך איבערגעגעבן אלעקסייען, אויפגעוועקט אין אים אליין דעם אומרו, וואס האט תמיד געלעבט אין אים ערגעץ אין דער טיף פון דער נשמה, ווען זיין ווייב. דער דמיון האט אים פלוצעם אויסגעמאלט עפעס א מרויעריקע מלחמה־סצענע. פאר די אויגן האט זיך ארויפגעריסן א פלאם, ס'האט א פלי געטאן אין דער הייך אויפגעריסענע ערד... וואלד... שניי... מענטשן אין האלבע פעלצלעך ביי א שייטער... ער האט געפרווט פארשטעלן זיך צווישן זיי זינען — און נישט געקאנט. זי האט זיך אים תמיד פארגעשטעלט אין געדאנק אין א געוויינלעכער סביבה — אין דער היים, אויף א מאסקווער גאס אדער אין אינסטיטוט.

ער האט א פיר געטאן די האנט איבערן הייסן שטערן, געעפנט די אויגן און באגעגנט וואליעס מיטפילנדיקן בליק — זי האט אים די גאנצע צייט באאבאכטעט.

ווען מ'האָט דעם אויסגעחוזקטן שאַמאַן אַרויסגעפֿירט און אין צימער איז שטיל געוואָרן, האָבן צוויי יינגלעך, אויף כאַדזשערס ווונק, צוגעפֿירט צו בערידזען דעם זקן מאַפּע. דער זקן האָט זיך קוים געהאַלטן אויף די קרומע ציטערנדיקע פֿיס. די הונדערט צען יאָר לעבן האָבן אים אַזוי אויסגעטריקנט, אַז זיין פּנים איז ענלעך געוואָרן אויף אַ געבראָטענער עפּל, און אויפֿן קאָפּ איז אים נישט איבערגעבליבן קיין איין האָר. די אינזשעניערן האָבן אים אַנידערגעזעצט אויף אַ בענקל צווישן זיך. כאַדזשער האָט אַנידערגעשטעלט אַ צווייט בענקל קעגנאיבער — נאָך פֿיר זקנים האָבן זיך חשיבֿותדיק אויסגעזעצט אויף דעם און פֿאַרדייכערט ליולקעס. אַרום האָבן זיך ענג צוזאַמענגעדרענגט די איבריקע.

— זיי באַגריסט מאַפּע!, — האָט בערידזע אַ זאָג געטאָן הויך אויפֿן קול: דערקענסט מיך?

דער זקן האָט געקוקט מיט די קליינע טרערנדיקע אויגן און נישט דערקענט און נישט פֿאַרשטאַנען בערידזען. אַלעקסיי האָט אינערלעך אויפֿגעציטערט, זיך פֿאַרשטעלנדיק, אַז דער דאָזיקער מענטש האָט אָנגעהויבן זיין לעבנסוועג נאָך פֿאַר די ציַיטן פֿון פּושקינען, געזען לעבעדיקע מוראַוויאָוון און נעוועלסקין, געשמועסט מיט זיי. וויפֿל לעבנסחכמה און איינדרוקן האָט ער אָנגעזאַמלט אין זיך, וויפֿל באַגעגענישן געהאַט, אָפּלעבנדיק מער פֿון אַ יאָרהונדערט, — און אָט האָט אים די פֿיזישע שוואַכקייט דערפֿירט ביז אומבאַהאָלפֿנקייט. ווי ענטפֿערנדיק אויפֿן דאָזיקן געדאַנק, האָט וואָלאָדקע, כאַדזשערס פּלימעניק, וועלכער איז געשטאַנען הינטערן זקנס פּלייצעס, אַ זאָג געטאָן מיט ערגערניש:

— אַפֿילו דערציילן קאָן ער אויך גאָרנישט. ער איז שוין אינגאַנצן עובר־בטל דער אַלטער.

נאָר מאַפּע, וועלכער האָט נאָך אַלץ געקוקט אויף בערידזען, האָט מיטאַמאָל אָנגעהויבן ריידן מיט אַ ציטערדיקער שטים. אונטערזינגענדיק, און מיט אַ טרוקענער זיך טרעסלענדיקער האַנט אָנגערירט דעם אינזשעניער פֿאַר דער באָרד. וואָלאָדקע האָט זיך צעלאַכט, און נאָך אים די איבריקע יינגלעך.

— שטילער, וואָלאָדקע, כ'וועל דיך אַרויסטרייבן! — האָט כאַדזשער אַ דראָע געטאָן, זיך איינהאָרכנדיק צום זקנס ווערטער. — מאַפּע זאָגט, אַז בחורוויז האָט ער געהאַט אַ פֿריינד צווישן די ערשטע לאָטשעס — רוסישע — אויפֿן אַמור, וועלכער האָט אויך געהאַט אַזאַ שוואַרצע באָרד. מ'האָט אים גערופֿן פֿיאָדאָר. ער איז געווען אַ שטאַרקער און דרייסטער מענטש. דעמלט האָבן נאָך די קיטייצעס געפֿירט דאָ מסחר. איינמאָל האָבן

זיי צעשלאָגן מאַפּע פֿאַר נישט באַצאָלן קיין חובות. פּיאָדער האָט זיך פֿאַר אים אָנגענומען און צוויי קיטייצעס אָנגעבראָכן די ביינער.

דער זקן האָט געוויינט, פֿאַרזינקענדיק אין זיינע זכרונות, זיין שטים האָט זיך אָפּט פֿאַרשמאַרקט, אָט שוואַכער געוואָרן ביז געשעפּטש.

— דעם דאָזיקן פּיאָדער מיט דער שוואַרצער באָרד האָט צעריסן אַ בער, — האָט כאָדזשער איבערגעריסן. — זיי זיינען צוזאַמען געגאַנגען אויף געיעג — און מאַפּע האָט שפּעטער די חיה דערהרגעט. ער זאָגט, אַז דעמלט איז ער יונג געווען, פֿון יענער צייט זיינען אַריבער אַזוי פֿיל יאָרן, אַז ער קאָן זיי נישט איבערציילן.

דער זקן האָט געשוויגן, שווער אָטעמענדיק, און ווידער געשעפּטשעט עפּעס נישט קלאָר.

— איצטער דערמאָנט ער זיך, זיכער, צי מוראַוויאָוו האָט געהאַט אַ באָרד, — האָט זיך וואָלאָדיע ווידער צעלאַכט און עזותדיק אַ געשריי געטאָן דעם זקן אין אויער: — זיידע, גענוג שוין וועגן בערד!

מאַפּע האָט זיך פֿאָלגעוודיק אונטערגעגעבן און אַנטשוויגן געוואָרן. בערידזע האָט זיך געווענדעט צו די אַנדערע זקנים, ס'האָט אים אינטערעסירט די פֿראַגע וועגן די פּאַרטיזאַנער פֿון דעם אדון. האָט געבעטן זיך דערמאָנען, ביז וועלכע סאַמע העכסטע ערטער דער טייך האָט זיך אויפֿגעהויבן אין די פֿאַרגאַנגענע יאָרן. מאַפּע האָט זיך שווייגנדיק איינגעהאָרכט אין זיינע ווערטער, דערנאָך אַ פֿרעג געטאָן ביי כאָדזשערן אויף נאַנאַיִש:

— ווער איז דער דאָזיקער לאָטשע?

— ער איז אונדזערער אַ פֿריינד, — האָט כאָדזשער געענטפֿערט.

ער האָט קורץ און פּשוט, כדי ס'זאָל זיין פֿאַרשטענדלעך, דערציילט דעם זקן וועגן בערידזען, וועגן דער בויונג און דעם וועג, וואָס פֿאַרבינדט איצט דעם ישוב מיט דער גרויסער שטאָט. דער זקן האָט זיך צערודערט אַ באַוועג געטאָן, אַ קוק געטאָן עפּעס אויפֿן לאָמפּ, וואָס איז געהאָנגען איבערן טיש, און פּלוצעם איינגעזונגען מיט אַ געפּעלשטער שטים, וואָס האַלט זיך אין איין איבעררייסן. ער האָט געזונגען און צום טאַקט פֿון זיין ליד זיך געשאָקלט מיטן גאַנצן קערפּער.

— ער דערציילט אייך דאָס מעשהלע וועגן דעם הילצערנעם מענטשן, וועלכער האָט געבויעט אַ וועג צום הימל. פֿאַר די נאַנאַיצעס איז קיין פּלאַץ נישט געווען אויף דער ערד, האָט דער הילצערנער מענטש באַשלאָסן אַריבערצופֿירן זיי אויפֿן הימל, — האָט כאָדזשער דערקלערט.

אַלע זיינען שטיל געוואָרן, האָרכנדיק מאַפּען, מאַקסים האָט דאָס מעשהלע איבערגעזעצט פאַר די אינזשעניערן. פּלוצעם איז דער אַלטער אינמיטן אַ וואָרט שטיל געוואָרן. האָט פאַרמאַכט די אויגן, איז גלייך איינגעשלאָפן און האָט זיך אָנגעהויבן איינבויגן אויף אַ זייט. וואָלאָדקע האָט אָן צערעמאָניעס תיכּף־ומיד אים צעוועקט:

— מע טאָר נישט שלאָפן, זיידע, הערסט? מע וויל רעדן מיט דיר!

וואָלאָדקע האָט געהערט, וואָס עס זאָגט בערידזע, און מיט אַ הויך, שטאַרק און מיידלש־לויטער קול געשטעלט דעם זקן פראַגן דאָ אויף רוסיש, דאָ אויף נאַנאַיִיש. מאַפּע האָט נאָכאַמאָל אָנגעשטעלט דעם בליק אויף געאָרגי דאַווידאָוויטשן און זיך פאַרטראַכט, באַוועגנדיק שטום מיט די בלאַסע טרוקענע ליפּן.

— דערמאָן זיך בעסער, זיידע, — האָט וואָלאָדקע געבעטן. — דער שוואַרצבאָרדיקער אינזשיניער פרעגט: צי איז ווען־אַמאָל דער אַדון געשטיגן ביז אונדזער ישוב? ער דאַרף דאָס זייער נייטיק וויסן. ער האָט מורא, אַז דאָס וואַסער זאָל אַמאָל נישט פאַרגיסן דעם וועג און די נאַפּטלייטונג. בעת אַ געוויסער. פאַרשטייסט נישט? וואָס פאַר אַ מענטש ביסטו, איך רעד דאָך צו דיר מיט אַ פאַרשטענדלעך לשון!... — וואָלאָדקע האָט פון פאַרדרוס אַ מאַך געטאָן אויף מאַפּען מיט ביידע הענט.

— קאָך זיך נישט, רויִקער אַ ביסל. דער מענטש איז זיבעצן מאָל אַזוי פיל עלטער פון דיר — האָט אים מאַקסים כאָדזשער אָפּגעשטופּט. און ווי צו פאַרענטפערן דעם יינגלס היציקייט, האָט דער פּאַרזיצער געזאָגט צו די אינזשיניערן: — דער זקן פאָלגט וואָלאָדקען מער ווי אַנדערע, פאַרשטייט אים בעסער.

ערשט האָט וואָלאָדקע שוין איננאַנצן רויִק ווייטער געפירט דעם שמועס אויף נאַנאַיִיש. דער זקן האָט עפּעס געענטפערט. אַ פונק באַוווּסטזיין האָט געבלינצלט אין זיינע טיף איינגעפאַלענע אויגן.

— מאַפּע האָט זיך דערמאָנט, — האָט זיך דאָס יינגל אויסגעדרייט צו בערידזען מיט אַ צופרידן פּנים: — בלויז איין מאָל, מיט אַ זיבעציק יאָר צוריק, האָט דער אַדון פאַרגאָסן ביז נאָענט צו די פאַנזעס. דער זיידע זאָגט: אונדזערע האָבן זיך דעמלט פאַרזינדיקט פאַרן גאָט פונעם טייך, און ער איז אַריין אין צאָרן.

— און צי האָט זיך נישט געטראָפן אַמאָל, אַז דער טייך זאָל פאַרגיסן, לאָמיר זאָגן, ביז דעם אָרט, וווּ עס שטייען די צוויי שאָפּעלעך אויף פּאַליעס?

עטלעכע שטימען האָבן זיך אָפּגערופֿן פּאַראַמאַל. מאַקסים האָט זיי איינגעשטילט, אויפהייבנדיק אַ האַנט.

— אויף דעם קאָנען אַ סך ענטפֿערן, נישט נאָר מאַפּע, — האָט ער געזאָגט. — אין דרייסיקסטן יאָר, דאַכט זיך, איז דער אַדון דערגאַנגען ביזן דאָזיקן אָרט. ניין, נישט אין דרייסיקסטן, נאָר אינעם איינאונדרייסיקסטן... איך בין פּונקט אַוועקגעפֿאָרן זיך לערנען קיין לענינגראַד און געשווומען מיט אַ שיפֿל קיין רובעזשאַנסק איבערן הויכן וואַסער.

בערידזע האָט זיך אויסגעדרייט צו אַלעקסייען:

— זעסטו, אַליאָשע, מיר האָבן קיין טעות נישט געהאַט. אונדזער טראַסע גייט דאָ פֿאַרביי הינטערן ישוב. הייסט עס, אַז אויפֿן דאָזיקן באַצירק איז נישטאָ וואָס מורא צו האָבן פֿאַר אַ פֿאַרפֿלייצונג.

פֿונדעסטוועגן האָט זיך בערידזע מיט דעם אַלץ נישט צופֿרידנגעשטעלט.

— פּרוווט זיך דערווייסן טייערינקער, ביי מאַפּען, — האָט ער זיך געווענדעט צו וואָלאָדקען, — צי אין די אַלע פֿאַלן איז שטאַרק פֿאַרטרונקען געוואָרן דער לינקער ברעג אינעם ראַיאָן פֿון טשאָמע און טשילמע? דאָרט גייט פֿאַרביי דער זיבעטער און אַכטער באַצירק פֿון דער טראַסע...

וואָלאָדקע איז ווידער צוגעשטאַנען צום זקן.

— שלאָף נישט, נאָר טראַכט! — האָט ער אַלעמאָל אַ געשריי געטאָן און, ווערנדיק אַלץ גערולדיקער, מיט עקשנות זיך דערשלאָגן ביים הונדערטצעניעריקן מענטשן די ידיעות, וואָס זיינען נייטיק געווען די אינזשעניערן.

דעם פֿולשטענדיק איינגעמידטן מאַפּן האָט מען אָפּגעפֿירט אַהיים, און געאָרגי דאַווידאָוויטש האָט זיך געווענדט צו די אַנדערע זקנים. האָט זיי געשטעלט פֿראַגן און פֿינקטלעך פֿאַרשריבן זייערע ענטפֿערס.

דעם יונגוואַרג האָט דאָס אַלץ שוין דערעסן, די בחורים און מיידלעך זיינען אָפּגעגאַנגען אין אַ זייט און שטילערהייט געלאַכט צווישן זיך, אַרומרינגלענדיק וואָלאָדקען. אַלעקסיי האָט אַ קוק געטאָן איבער זייערע קעפּ: דער סטודענט — דער נאַנאַיעץ האָט פֿאַרגעשטעלט די העלדן פֿון דער אָפּערעטע „סילוואַ" — ער האָט זי געזען אין רובעזשאַנסק אין טעאַטער פֿאַר מוזיקאַלער קאָמעדיע. וואָלאָדקע האָט פֿאַרמאָגט אַן אָנגענעם טענאָרל און אַן איינגעבוירענעם טאַלענט נאָכצומאַכן. קאָווּשאָוו האָט זיך, צוזאַמען מיט אַלע, געווײַלט מיט דער דאָזיקער אָפּערעטע, וואָס איין מענטש האָט אויסגעשפּילט, ביז בערידזע האָט אים נישט צוגערופֿן. דער הויפּטאינזשיניער האָט ענדלעך צורו געלאָזט די זקנים.

— זייער גוט, זייער, — האָט ער געזאָגט צופרידן.

די אינזשעניערן האָבן זיך געקליבן אוועקצוגיין. מאַקסים כאַדזשער האָט זיי פאַרהאַלטן.

— נאָך איין וויכטיקער ענין. איך ווייס נישט, ווי איר וועט זיך דערויף פאַרקוקן, איך וויל זיך מיט אייך באַראָטן... היינט אויף דער פאַרזאַמלונג האָט דער גאַנצער ישוב אָנגענומען אַ באַשלוס...

אַלעקסיי האָט גענומען דאָס פּאַפּיר, וואָס כאַדזשער האָט אים אויסגעשטרעקט און געלייענט אויף אַ קול:

— „צו אַלע קאָלווירטניקעס פון די רוסישע דערפער און כאַנאַיישע ישובים אויפן אַדון". — אַלעקסיים אויגן האָבן זיך געגליטשט איבער די שורות, ער האָט שווייגנדיק דערלייענט דאָס פּאַפּיר ביזן סוף. טיף גערירט האָט קאָוושאָוו דערלאַנגט דאָס פּאַפּיר בערידזען.

— „פאַר דער מלחמה איז נייטיק נאַפט, דערפאַר פאָדערן די פאַרמיי און די רעגירונג וואָס שנעלער צו לאָזן אין גאַנג די נאַפטלייטונג. די דאָזיקע בויונג וועט געבן אַ שטאַרקן שטויס דער ווייטערער אַנטוויקלונג פון אַלע ישובים אויף אונדזער אַדון.

מיר, די איינוווינער פונעם ישוב טיוולין, באַטראַכטן די בויונג פאַר אונדזערן אַן אייגענעם ענין און זיינען זיך מתחייב באַהילפיק צו זיין די בויער אין אַלץ. מיר ווענדן זיך צו אייך מיטן פאָרשלאָג: דערקלערן די בויונג פאַר אַ פאָלקסזאַך, אַז נישט נאָר די בויער, נאָר די גאַנצע באַפעלקערונג פון דעם אַדון זאָל פאַראַנטוואָרטלעך זיין פאַר דער רעגירונג צו לאָזן די נאַפטלייטונג אין גאַנג צום טערמין".

— כ'האָב שלעכט אָנגעשריבן, כ'פיל עס אַליין! — האָט כאַדזשער געזאָגט באַזאָרגט. — בעסער עס אויס, חבר בערידזע.

— ס'איז גוט אָנגעשריבן, מאַקסים, אַז מע דאַרף נישט בעסער! — האָט אויסגערופן דער הויפּטאינזשעניער און אַרומגענומען כאַדזשערן. — אויסבעסערן אַזאַ פּאַפּיר הייסט בלויז — קאַליע מאַכן...

— וואָלאָדקע! — האָט דער דערפרייטער מאַקסים אַ געשריי געטאָן צום פלימעניק. — ברענג אַהער די מאַשינקע, וועסטו עס אָפּקלאַפּן. נאָר זיי פאָרזיכטיק.

מיט דער שרייבמאַשינקע האָט מען דאָ, קענטיק, שטאַרק שטאָלצירט. אַלע זיינען שטיל געוואָרן און אויפמערקזאַם געקוקט, ווי וואָלאָדיע האָט זיי פאָרזיכטיק אַריינגעטראָגן אויף די אויסגעשטרעקטע הענט, אַנידער-

געשטעלט אויפן טיש, זיך חשיבותדיק אנידערגעזעצט און אריינגעלייגט א בויגן פאפיר. די נאנאיצעס האבן ארומגערינגלט דאס בחורל מיט אן ענגן קרייז, און ער האט אונטער מאקסימס דיקטאט גענומען מיט איין פינגער אויסקלאפן די ווענדונג.

קאפיטל פיר

ביי טאניע וואסילטשענקא

בערידזעס און קאושאוס רייזע האט זיך דערנענטערט צום איר סוף. ס'איז שוין נישט קיין סך געבליבן ביז אלגאכטע, וווּ די טראסע און דער אדון צעגייען זיך אין פארשיידענע זייטן. היינט האבן זיך די אינזשעניערן באוויזן פארויס באזונדערס שנעל און פאר די ערשטע פרימארגן־שעהען זיינען זיי געווען ווייט אוועק פון זייער נאכטלעגער.

בערידזע האט אויף אלעקסיים ביטע נישט גערן איינגעשטימט זיך אפצורוען. זיי האבן זיך איינגעארדנט אויף א געצעלט־פלאכטע, אויסגעשפרייט אויפן שניי, און אפגעפרישטיקט, נישט צעלייגנדיק קיין שייטער. נעארגי דאווידאוויטש האט זיך באלד אומגעדולדיק אויפגעהויבן, באטראכט די געגנט, ארויסגענומען די טאפאגראפישע מאפע און אנגעהויבן אריינפירן אין איר אויסבעסערונגען. אלעקסיי האט צוגעגעבן די זאכן און צוגעגאן צום אים.

פונעם אפריסיקן ברעג האט זיך פאר זיי אפגעדעקט אן אומענדלעכער באשנייטער טאל, פארגאסן מיט זון. אונטן איז געלעגן אומבאוועגלעך, פארקאוועט אין אן אייז־פאנצער דער טייך מיט זילבערדיקע שניי־אנשיטן אויף זיין שפיגלדיקער איבערפלאך. פונווייטנס האבן זיך געזען קיילעכיקע סאפקעס, וואס שטייגן ארויף אין עטלעכע טעראסן. אינמיטן דער שנייאיקער ווייסקייט האבן זיי אויסגעזען ווי געצייכנט אויף לייוונט: די נעענטערע מיט א צארט־ליליעווער פארב, די וואס הינטער זיי — מיט א פיאלעטער, און די ווייטערע — מיט א געדיכט־בלאווער. איבער די סאפקעס האבן זיך אויפן לויטערן הימל צונויפגעזאמלט טונקעלגרויע וואלקנס.

אלעקסיי האט זיך דערמאנט: מיט א דריי יאר צוריק, נאר מיט א צען טויזנט קילאמעטער ווייטער פונדאנען, האט ער ביינאנד מיט בעריחזען

באטראכט א צווייטע טראסע. אלץ איז אנדערש געווען: הייס און גרין. פון זינט דעמלט איז די פריינדשאפט צווישן אים און בערידזען פעסטער געווארן, און ער, אלעקסיי קאוושאוו, איז פון א שילער, און אומזיכערן אינסטיטוט־אבסאלווענט געווארן דער ערשטער געהילף פונעם הויפט־אינזשיניער אויף דער גרעסטער בוויונג.

— וואס פאר א רחבות און וואס פאר א פרישקייט! — האט זיך געארגי דאווידאוויטש אנטציקט. — באמת, וועסט אין ערגעץ נישט געפינען עפעס ענלעכס — דערפאר זיינען דא אויך די אונטערנעמונגען קאלאסאלע. ווי וואלט זיך געפונען, אפילו ביי אונדז אין לאנד, פאר יונגע אינזשיניערן, ווי איך מיט דיר, אן אונטערנעמונג פון אזא פארנעם? אט האסטו, דיר, אליאשע, דעם וויטן מזרח — אויך א סטאלינישע נייע בויונג!

— אגיטירט נישט, חבר, איך בין שוין פון לאנג־לאנג א וויטמזרח־דיקער פאטריאט, — האט זיך אלעקסיי אפגערופן, קוקנדיק מיט נחת־רוח אויפן הויפט־אינזשיניערס באלעבאטישן פנים. זיין בארד, וואנסן און ברעמען זיינען ווייס געווארן פון טויפראסט. אלעקסיי האט פארשטאנען, אז בערידזע פרייט זיך נישט נאר מיטן ליכטיקן פרימארגן און דער רחבות, נאר אויך דערמיט, וואס היינט וועט ער זיך ענדלעך זען מיט טאניען.

— איך ווייס, כ'פיל עס לויט זיך אליין, אליאשע: אזא רחבות מאכט דעם מענטשן, אויב ער איז נישט קיין שמאטע, פאר א שטארקן, אונטערנעמערישן און דרייסטן. פאר א שוואכן איז דא בכלל קיין ארט נישט. נישט אומזיסט פלעגן זיך פארצייטנס לאזן צום אדון, אויף אייגענער ריזיקע, בלויז דרייסטע און שטארקע מענטשן.

אלעקסיי האט זיך נישט אויסגעהערט אים ביזן סוף, פלוצעם איינגעבויגן און, פונאנדערשפרייטנדיק די הענט געמאן זיך א לאז אראפ פארנעם אפריס. צייכענענדיק ברייטע זיגזאגן אויפן שניי, איז ער אראפגעפלויגן אויפן אייז פונעם אדון. בערידזע האט אים נאכגעפאלגט און זיך אויך אראפגעגליטשט.

זיי האבן איבערגעשניטן דעם טייך, איינהאלטנדיק די נארטעס, וואס זיינען זיך צעפארן איפן אייז. די שפיצן פון די שטעקנס האבן עס בלויז צעדראפעט. אין דער שטומער שטילקייט האט זיך דייטליך געהערט דער קלאפ פון די נארטעס און דער זעלטענער דומפער קרעכץ פונעם אייז, וואס פלאצט פון פראסט.

— אליאשע, גיי ארויף אויפן ברעג, דא איז שווער צו גיין! — האט בערידזע א געשריי געטאן, ארויסאטעמענדיק א גרויסן ווייסן פארע־

וואָלקן, און אָפּגעטרעסלט מיט דער הוילער האַנט דעם טויפּראַסט פון די וואַנסעס און באָרד.

אַלעקסיי האָט פאַלגעוודיק אויסגעדרייט די נאָרטעס. די אינזשעניערן האָבן אַרויפגעשטיגן אויפן משופּעדיקן רעכטן ברעג, וואָס איז באַוואַקסן מיט שיטערלעכן וואַלד. הויכע בלעטערביימער זיינען דאָ געשטאַנען געמישט מיט נידריקע נאָדלביימלעך. אויף זייערע צווייגלעך זיינען שווער געלעגן שטיקער שניי.

הינטער זיי האָט זיך איבערן טייך געטראָגן אַ גערויש און ריטמיש קלאַפּערייַ. די אינזשעניערן האָבן זיך אויסגעדרייט און דערזען זעקס אויטאָמאַשינען, וואָס גייען פּלינק איינע נאָך דער אַנדערער. יעדע האָט געשלעפּט נאָך זיך אַ צוטשעפּ, שווער פאַרלאָדעוועט מיט רערן.

— אונדזערע! — האָט בערידזע אויסגעשריגן און, באַגלייטנדיק די מאַשינעס מיטן בליק, אַ זאָג געטאָן: — איילט זיך צו, טייערע פריינד, מאַכט נישט קיין שהיות! וואָס מע זאָל נישט זאָגן, אַלעקסיי, נאָר די טראַסע איז שוין אויפן לינקן ברעג. זי לעבט און מיט יעדער שעה ווערט זי קרעפּטיקער. דו געדענקסט די געדיכטע עלעקטרישע לעמפּלעך אויפן באַרג ציריק ביי ראָגאָוון? זיי וועלן אינגיכן באַלייכטן דעם גאַנצן אָרט און זיך איבערוואַרפן אויפן אינדזל... שמייכל נישט אונטער, סקעפּטיקער! — האָט ער זיך אַ בייזער געטאָן, באַמערקנדיק אַלעקסייס איראָנישן שמייכל און שנעלן, אויסדריקלעך אויפמערקזאַמען בליק, וואָס יענער האָט געוואָרפן אויף די פּוסטע, אומבאַפעלקערטע ברעגעס. — סוף־כל־סוף איז פאַר אונדז ערשט וויכטיק זיך איבערצוציינגן אין דער פּראַקטיק אין דער ריכטיקייט פון אונדזערע אויספירן.

— דערין האָב איך זיך שוין איבערצייגט.

זיי האָבן פאַרגעזעצט זייער וועג, פאַרהאַלטנדיק זיך בלויז, ווען ס'איז נייטיק געווען צו באַטראַכטן דעם רעליעף פונעם ברעג, צו פאַרפינקטלעכן די געגעבענע פון די טאָפּאָגראַפישע פאָטאָגראַפיעס. אין אַן אַנדערהאַלבן שעה אַרום האָבן זיי ווידער אָנגעטראָפן די זעלבע זעקס מאַשינען — זיי האָבן זיך צוריקגעקערט שוין ליידיקע. ווען די שאָפערן האָבן זיי באַמערקט, האָבן זיי אָפּגעשטעלט די מאַשינען און זיינען, נישט אויסשליסנדיק די מאָטאָרן, אַרויסגעקראָכן פון די קאַבינעס. בערידזע האָט נישט דורכגעלאָזט דאָס געלעגנהייט זיך צו דערוויסן, וויפל מאַשינען זיינען באַשעפטיקט ביים פונאַנדערפירן די רערן און צי זיי באַוויזן צו מאַכן אַ סך רייסן אין משך פון טאָג.

אָפּגעגאַנגען אַ ביסל ווייטער, האָבן די אינזשיניערן באַמערקט אַ וועג, וואָס דערווייטערט זיך פונעם טייך, אַן אויסגעפאָרענער פון לאַסטמאַ־שינעס, און האָבן פאַרקערעוועט צו אים. אַזעלכע וועגן האָט מען גערופן „וואָנסעס": זיי זיינען זיך, ווי־קלער, ווי גיגאַנטישע וואָנסעס, צעגאַנגען אין די זייטן פון דער אייז־מאַגיסטראַל. די נאַרטלער האָבן זיך באַוועגט פאַר־אויס מיטן דאָזיקן וועג און אינגיכן דערזען שטאַבלעס רערן, פעק און קעסטלעך, איבערגעדעקטע מיט ברעזענט, אַ הייזל, צונויפגעקלאַפּט פון ברעטער, און רייען אַנדערע נאָכנישט פאַרענדיקטע הייזער און סקלאַדעס. נישט ווייניקער פון הונדערט מענטשן האָבן געאַרבעט ביי די געבייען און צוזאַמענגעלייגט די נישט לאַנג צוגעפירטע רערן.

פאַרן פונאַנדערפירן מאַטעריאַלן און שפּייזפּראָדוקטן זיינען אויף דער טראַסע יעדע צוואַנציק קילאָמעטער געשאַפן געוואָרן געהילף־באַזעס. דאָס איז טאַקע געווען איינע פון אַזעלכע באַזעס אויפן נייעם באַצירק. איר נאַטשאַלניק, שמעליעוו, אַ רויקער, פּאַמעלעכדיקער עלטערער מענטש, האָט באַגעגנט די אינזשיניערן ביי די שטאַבעלעס.

— זייער אָנגענעם. איך וואַרט אויף אייך, — האָט ער אַ זאָג געטאָן, הערלאַנגענגענדיק זיי די האַנט, און זיי צוגעפירט צום ברעטערנעם הייזל.

— איר וואַרט? פאַרוואָס? — האָט אַלעקסיי געפרעגט.

— טאַניע וואַסילטשענקאָ האָט מיר וועגן אייך דערציילט. זי האָט דאָ נעכטן דורכגעצויגן די ליניע, און איך בין שוין ערשט פאַראייניקט מיטן באַצירק. אָטאָ, ביטע, — שמעליעוו האָט מיט דער האַנט אָנגעוויזן אויף די דראָטן, פאַרמשפּעטע אויף די ביימער.

אינעם ברעטערנעם הייזל האָט געגליט אַ „בורזשויקע". די אינזשי־ניערן האָבן אַראָפּגענומען די היטלען און די הענטשקעס, אַראָפּגעוואָרפן די רוקזעק. שמעליעוו האָט זיי מכבד געווען מיט געפּרעגלטע פיש, וואָס זיינען געלעגן אויף אַ גרויסער בלעך, מיט אַלטגעבאַקן ברויט מיט טיי אין גרויסע בלעכערנע טעפּלעך. זיי האָבן געשמועסט וועגן די לעצטע באַריכטן פונעם אינפאָרמביוראָ. עס זיינען באַקאַנט געווען די באַריכטן בלויז פון מיט דריי טעג צוריק, און אַלעקסיי, הערנדיק שמעליעווס השערות וועגן מעגלעכע ענדערונגען אויפן פראָנט האָט דערפילט, ווי דאָס האַרץ האָט אים ווידער פאַרקלעמט פון אומרו. פאַרן אַרויסמאַרשירן אויף דער טראַסע האָט ער דערהאַלטן אַ בריוו פון מאָסקווע. נישט דער ראַדיאָ, נישט די צייטונגען האָבן אים נישט געקאָנט איבערגעבן אַזעלכע לעבעדיקע פּרטים, ווי די, וואָס אין דעם בריוו. ער איז געגאַנגען אַ חודש, און צוואַנציק טעג שוין וואַנדערט ער, אַליאָשע, מיט בערייזען איבערן אַרון.

פון זינט דעמלט — האָט ער געוווּסט — האָט זיך די לאַנגע הינטער מאָס־קווע נישט פאַרבעסערט. וואָס האָט געקאָנט פאַרקומען פאַר די לעצטע דריי טעג?...

— ביי מיר איז ערשט ווי א האָטעל, — האָט שמעליעוו געזאָגט מיטן טאָן פון א גאַסטפריינדלעכן באַלעבאָס. — אויף דער טראַסע איז א גרויסע באַוועגונג, און א סך מענטשן כאַפּן זיך אהער אַריין. איך רעד שוין נישט וועגן די, וואָס דרייען זיך אַרום צווישן די באַצירקן, — די דאָזיקע דערוואַרעמען זיך בלויז און גייען ווייטער. פון סאַמע נאָווינסק האָבן זיך אָנגעהויבן אַראָפּכאַפּן אהער געסט.

— ווער, למשל?

— דער שאָפער סמאָרטשקאָוו. איר קאָנט אַזעלכן? נו, איז דאָס א יונג אַן אייזן! דער וועג וועגט דאָ כּסדר מיט שניי פאַרטראָגן, א זיבן קילאָמעטער פון דאַנען איז ער מיט דער מאַשין שטעקנגעבליבן. איז גע־קומען צו קריכן ביינאַכט אַן אויסגעמאַטערטער, א בייזער. „העלף מיר, זאָגט ער, ווען־עס־איז וועל איך דיר אָפּדינען, מיר וועלן זיך פריינדלעך צערעכענען". נאַטירלעך, האָב איך אים געגעבן הילף — די מאַשין אַרויס־געשלעפּט און באַזאָרגט מיט בענזין. ער האָט זיך שטאַרק אויסגעמאַטערט אין וועג. כ'האָב אים דערלאַנגט עסן. איז ער אַנטשלאָפן געוואָרן ביי מיר הינטערן טיש מיט א שטיק ברויט אין האַנט. האָט אפילו נישט געהערט, ווי איך האָב אים אַנידערגעלייגט אויף דער באַנק. אָבער אין א דריי שעה אַרום איז ער אויפגעשפּרונגען און געגומען זיך איילן...

— ס'וואָלט גוט געווען, ווען ער וואָלט שוין האָבן דערגרייכן זיך צום דורכגוס, — האָט אַלעקסיי א זאָג געטאָן.

— ס'איז צווייפלדיק. דעם גייענטן באַצירק איז ער אַריבער, ווען דעם האָב איך געהערט פון פּאַנקאָוון. אָבער נאָכן גייענטן וועט דער וועג אַלץ ערגער, און פונעם אָדון ביזן דורכגוס, זאָגט מען, איז בכלל קיין וועג נישט פאַראַן. ס'איז א שוואַכע האָפענונג, ער זאָל דערפירן די מאַשין ביזן אָרט, הגם ער פאַרמאָגט א סך עקשנות. א קאָלאָכאָלע אַר־בעט האָט דער דאָזיקער מענטש געגומען אויף זיך!...

— העלפאַר אָבער האָט ער געבראַכט גרויסע נוצן, — האָט בער־דזש באַמערקט. — אויף אַלע באַצירקן, וווּ מיר זיינען געווען, דערמאָנען אים די שאָפערן אין זייערע סאָציאַליסטישע פאַרפליכטונגען...

— נאָך סמאָרטשקאָוון זיינען געקומען פון נאָווינסק — וויפל אַשטייגער מיינט איר? — דריי הונדערט פאַרשוין געסט, — האָט שמע־ליעוו דערציילט.

— קאַנטשאַרוקס קאָלאָנע?

— יאָ. זיי אַלע אינײנעם איז לײַכטער גובֿר צו זײַן דעם וועג. אויב דער וועג איז פֿאַרשאָטן געוואָרן, גייען זיי אַראָפּ פֿון די מאַשינען און רײניקן אים אַלײן אָפּ. און אויך זיי האָבן זיך ליטוויש אײנגעמאַטערט: טײלמאָל האָט מען געמוזט דורכשלאָגן אַ וועג דורך שנײאָנשיטן אויף אַ לענג פֿון עטלעכע קילאָמעטער. דאָס איז, האָט מיר, ערגער ווי גײן צו פֿוס. נאָנטשאַרוק אַלײן איז קראַנק, קוים וואָס ער גייט. ער האָט אַזוי באַשלאָסן: אויב דער וועג איז ווײַטער אַ שלעכטער — איבערלאָזן די מאַשינען אויפֿן צענטן באַציריק און גײן צום דורכגוס צו פֿוס. און ווידערלעך, מע קאָן דאָך נישט שלעפּן די לאַסטמאַשינען אויף די אייגענע פּלײצעס! זיי זײַנען בײַ מיר געווען סך־הכּל אײן טאָג, נאָר קלאָפּאָטן האָבן זיי פֿאַרשאַפֿט אַ סך: מע דאַרף זיי שאַפֿן געלעגערס און עסן געבן — אַ קלײניקייט דרײַ הונדערט מאַן! דערפֿאַר אָבער האָבן אויך זיי מיר גוט געהאָלפֿן, געאַרבעט סטאַכאַנאָוויש. דערנאָך איז געקומען צו פֿאָרן דער טראַקטאָריסט סילין מיט אַ גאַנצער שטוב אויף שליטנבויגנס. דער האָט אויך היפּש געהאָלפֿן — דעם וועג אײַנגעפֿאָרן, שווערע לאַדונגען צוגעשלעפּט.

— ווען איז סילין פֿאַרבײַגעפֿאָרן?

— כ'וועל זיך באַלד דערמאָנען... אײַערנעכטן! גלײַך נאָך אים האָט באַוויליקט צו קומען דער באַלעבאָס.

ווידער האָבן די אינזשעניערן דערהערט דאָס דאָזיקע וואָרט, וואָס איז אַרויסגעזאָגט געוואָרן וואָגיק און פֿילבאַרײַטיק. בערידזע האָט, כּלומרשט נישט פֿאַרשטייענדיק, וועגן וועמען ס'רעדט זיך, אַ פֿרעג געטאָן:

— ווער איז דאָס דער באַלעבאָס?

— נו, דער נאַטשאַלניק פֿון דער בויונג. ווער דען איז בײַ אונדז דער באַלעבאָס אויפֿן אַדון?

שמעליעוו האָט אַראָפּגענומען דאָס היטל, אַנטפּלעקנדיק אַ דורכווים פֿליכעוואַטן קאָפּ, אָנגעגאָסן זיך וואַסערזאַט און, פֿאַמעלעך זופֿנדיק, דערציילט, ווי אומדערוואַרט באַטמאַנאָוו איז געקומען צו פֿאָרן, האָט אַלץ באַטראַכט, גערעדט מיט די מענטשן, אויסגעזידלט וואַסילטשענקאָן און אים, שמעליעוון. דאָס דערמאָנען זיך דערין האָט שמעליעוון פֿאַרשאַפֿט אַ בפֿירושע הנאה.

— פֿאַר וועלכן האָט טאַניע וואַסילטשענקאָ אַרײַנגעכאַפּט פֿונעם נאַטשאַלניק? — האָט בערידזע געפֿרעגט.

— דערפֿאַר, וואָס די סקלאַדעס זײַנען נישט פּאַרטיק, — האָט שמעליעוו, נישט פֿאַרשטייענדיק די פֿראַגע, ווײַטער דערציילט. — „האָסט זיך

פאַרנומען, זאָגט ער, אַ גאַנץ יאָר זיך אַרומצופּאָרען מיט דײַנע שלימזל־דיקע סקלאַדעס? מיר װעלן פאָרן יאָר די גאַנצע נאָפּטלייטונג אויפבויען!... און אויב דער בוראן וועט די רערן מיטן גאַנצן האָב מיט שניי פאַרטראָגן, וועסטו עס אָפּגראָבן?..." אַן אומבאַגרייפלעכער מענטש איר ער: אַלץ האָט ער באַמערקט, איבער אַלץ איז ער אַרויסגעטרעטן מיט קריטיק! פאַר די שטאַבעלעס האָט ער אויך געזידלט — פאַרוואָס זיי זײַנען אַזעלכע הויכע: "וואָס, האָסטו ווייניק פּלאַץ, וואָס דו הייבסט זיי אָן ביזן הימל אַריין? הויפּן־אָן, הויפּן־אָן — דו אַליין וועסט האָבן מער אַרבעט. אינגיכן וועלן מיר פונאַנדערפירן די רערן אויסצולייגן זיי אין אַ שנור — וועסטו דעמלט דאָס געזונט פּטרן ביי דײַנע וואָלקנקראַצערס!..."

אַלעקסיי האָט זיך צעלאַכט: אַפילו די אינטאָנאַציע, באַמבאַנאָוום האָט זיך אים איינגעגעבן נאָכצומאַכן, שמעליצוון.

— פאַרוואָס פּאָרט האָט דער נאַטשאַלניק געזידלט טאַניע וואַסיל־טשענקאָ? — האָט בערידזע איבערגעפרעגט.

— זי האָט, פאַרשטייט זיך, אַרײַנגעכאַפּט פאַרן טעלעפאָן זי פאַר־שלעפּט, זאָל עס הייסן, צו לאַנג. ער איז אַהער געקומען צוזאַמען מיט איר. ביי מיר איז נאָך קיין פאַרבינדונג מיטן באַצירק נישט געווען, און אים האָט זיך געוואָלט אַ שמועס טאָן מיט דער פאַרוואַלטונג און דורכ־פירן פון דאַנען אַ באַראַטונג מיט די דזשורנעס. איז דערפון גאָרנישט אַרויסגעקומען. ער האָט דערמאָנט טאַטיאַנע פּעטראָוונען, וויפל קילאָ־מעטער דראָט זי האָט צוגעזאָגט דורכצוציען יעדן טאָג. האָט אויסגערעכנט, וויפל זי האָט נישט דערצויגן: "האָסט אָפּגענאַרט, זאָגט ער, מיך און די רעגירונג".

— און זי, — האָט אַלעקסיי געפרעגט.

— זי האָט פאַרשוויגן. קענטיק, זיך באַליידיקט. אַ שטאָלץ מיידל, אַן אַמביציעזע. איך האָב געקענט איר טאַטן, פּיאָטער וואַסילטשענקאָ....

— פונוואַנען? — האָט זיך בערידזע פאַראינטערעסירט. אים איז וויכטיק געווען אַלץ, וואָס האָט אַ שייכות צו טאַניען.

— מיר איז אויסגעקומען צו פאַרטיזאַנעווען אין זיין אָפּטיילונג. ער איז געווען אַ טיכטיקער קאָמינדיר און אַ האַרציקער מענטש. טאַטיאַנע איז אינגאַנצן אין אים געראָטן — סיי מיטן אויסזען, סיי מיטן כאַראַק־טער. — דער אַלטער פאַרטיזאַן האָט גערעדט וועגן פּיאָטער וואַסילטשענקאָ מיט עפּעס אַ פייערלעכער שטאָלצקייט. — צוזאַמען מיטן באַלעבאָס האָט מיך באַזוכט פאַנקראַט סטעפּאַן קוזמיטש, דער נאַטשאַלניק פון אונדזער באַצירק. אים קען איך אויך פון לאַנג. ער איז געווען שטאַרק באַפרײַנדעט

מיט טאניעס טאטן. בעת באטמאנאָוו איז געשלאָפן, האָבן מיר, איך מיט סטעפאַן קוזמיטשן, געשמועסט די גאַנצע נאַכט, זיך דערמאָנט די וואָר לאָטשאַיעווער צייטן. פאַנקאָוו איז פון דער אַלטער גוואַרדיע, אַ שטאַרקער מענטש, אַ פעסטער, מע שטעלט אים תמיד אויף די שווערסטע באַצירקן, און ער גיט זיך אַן עצה. טאַטיאַנען אַכטעט ער זייער, פאַנקאָוו. פאַר דער אַלטער נאַטשאַלסטווע האָט זי אין דער פאַרוואַלטונג געהאַט גרויסע אומאָנגענעמלעכקייטן צוליב איר גלייכן כאַראַקטער. סטעפאַן קוזמיטש האָט גענומען טאַניען אין שוץ, און זי האָט געאַרבעט ביי אים אויפן באַצירק די גאַנצע טרויעריקע צייט...

— פאַנקאָוו האָט זיך דאָ באַגעגנט מיטן נאַטשאַלניק, וואָס?

— דער באַלעבאָס האָט אים אַרויסגערופן קיין נאָווינסק, איז ער געפאָרן. נו, האָבן זיי זיך באַגעגנט אינמיטן וועג, ערגעץ אויפן זיבעטן באַצירק. באַטמאַנאָוו האָט צוריקגעשיקט סטעפאַן קוזמיטשן: „וויז מיר, זאָגט ער, דיין פאַרטרעטער און גיב אים איבער די ענינים. איך שיק דיך ווי מיינעם אַ פאַרשטייער צום דורכגוס, שטעל האַרט איין אָרדנונג, הערנאָך וועל איך אויך אונטערקומען, צוהעלפן". זיי האָבן זיך, קענטיק, באַפריינדעט, איין נשמה.

— צווישן טאַטיאַנעס פאַרבינדלער געפינט זיך, דאַכט זיך, פאַנקאָוס זינדל? אַזאַ לעבעדיק יינגל, גענקע, — האָט זיך אַלעקסיי דערמאָנט.

— ריכטיק, דאָס איז זיינער אַ זון, סטעפאַן קוזמיטש האָט זיך מיט אים געטראָפן. זיי האָבן דאָ ביי מיר טיי געטרונקען זאַלבעדריט: דער באַלעבאָס, פאַנקאָוו און גענקע. באַטמאַנאָוו האָט דערקלערט סטעפאַן קוזמיטשן: „איך האָב אים דערלויבט גיין מיט טאַטיאַנען אויף אייגענער אחריות. ער איז זייער אַן איינגעעקשנט יינגל, וויל נישט בלייבן הינטערשטעליק קעגן די חברים". סטעפאַן קוזמיטש ענטפערט: „עס שאַט נישט, זאָל ער זיך באַצייטנס צוגעוווינען צו שוועריקייטן, אין אַ קאָלעקטיוו וועט ער נישט פאַרפאַלן ווערן". אַנטשולדיקט, איך קום באַלד.

שמעליעוו האָט דערזען דורכן פענצטער צופאָרנדיקע מאַשינען, און איז אַרויסגעלאָפן זיי באַגעגענען.

— מירן גיין, פריינד אַליאָשע, מיר האָבן דאָ נישט וואָס אויסצוזיצן, — האָט בערידזע געזאָגט, — כ'וועל אויסרייכערן די ליולקע, און מיר וועלן זיך לאָזן אין וועג אַריין.

אַלעקסיי האָט פאַרשטאַנען — בערידזע איז אומגעדולדיק צו זען טאַטיאַנען: ס'איז שוין נישט געווען וויט צו איר, סך־הכל עטלעכע קילאָמעטער.

שמעליעוו איז צוריקגעקומען. ער האט א קוק געטאן אויף די אינזשיניערן, וואס זיינען געווען צעפארעט פון היץ, און געזאגט אקצענטירנדיק:

— דער באלעבאס האט געהייסן אייך איבערגעבן, אז ער איז שוין געווען ביי מיר...

קאוושאוו האט זיך פארגעשטעלט, ווי באטמאנאוו איז געזעסן אין דאזיקן קעמערל און ארויסגעגעבן פארארדנונגען.

— וואס האט אייך דער נאטשאלניק געזאגט, — האט אלעקסיי געפרעגט.

— איר זאלט זיך נישט פארהאלטן דא, הייסט עס. „זיי גייט אלץ אן, זאגט ער, וועלן אומבאדינגט זיך אין אלץ אריינמישן. און זיי האבן א וויכטיקערן ענין, ווי דיין באזע. איז טרייב זיי פון האנען. נאר העפלעך, זיי האבן אויך מאכט, און קאנען דיך ארויסטרייבן”.

אלעקסיי און בערידזע האבן א קוק געטאן איינער אויפן צווייטן און שווייגנדיק זיך אויפגעהויבן. שמעליעוו איז אויפגעשפרונגען אין פארלעגנהייט.

— חבר הויפט־אינזשיניער, וואס טוט איר? איך האב דאך אייך בלויז איבערגעגעבן פינקטלעך דעם נאטשאלניקס ווערטער. איר אליין זיינט דא אויך אומעטום באלעבאס.

— נו, ניין. קוים האסטו אזא באפעל באקומען — טרייב און דערלאנג איבערן האלדז און נאקן — האט בערידזע דערווידערט מיט געמאכטער ערנסטקייט.

— גראד ראט איך אייך נישט ערשט אוועקצוגיין: ס׳וועט זיך אינגיכן אויפהייבן א בוראן, — האט שמעליעוו גענומען איבערצייגן. — איך וווין שוין לאנג אויפן אדון — איך ווייס, ווען ס׳ענדערט זיך דאס וועטער.

— מירן גיין, — האט בערידזע געמאלדן אנטשלאסן. — דאס וועטער איז א לויטערס, און דו, טאטעלע, פארוואלקן עם נישט.

זיי האבן זיך אוועקגעלאזט פון דער באזע איבער א נישט טיפן ראוו, ענלעך צו א דורכגעהאקטן וועג, וועלכער וואלט ווי צעטיילט צוויי צו זיך נישט ענלעכע וועלדער: רעכטס זיינען געוואקסן זייער הויכע, שלאנקשטאמיקע בלעטערביימער און יאסנביימער, לינקס — ביימער פון פארשיידענע מינים און הייבן. די זונשטראלן האבן זיך קוים דורכגעשלאגן דורך זייערע געדיכטע, מיט שניי פארשיטע קרוינען. דער הימל האט זיך געצויגן איבערן ראוו, ווי א פריילעכע לויטער־בלויע סטענגע. די צוויי נאראטלער זיינען געווען, דאכט זיך, די איינציקע לעבעדיקע באשעפענישן אין דער טייגע, וועלכע ס׳האט איינגעקלאמערט דער פראסט.

די אינזשעניערן זיינען געגאַנגען שווייגנדיק, ביידע האָבן געטראַכט וועגן באַטמאַנאָוו. ווען זיי האָבן זיך מיט אים געזעגנט אין דער פאַרוואַלטונג, האָט ער זיי מיט גאָרנישט אַרויסגעוויזן, אַז ער האָט בדעה אַרויסצופאָרן אויף דער טראַסע, בלויז אין שפּאַס זיי געדראָעט, אַז ער וועט זיי אָנכאַפּן און אונטערטרייבן פון הינטן. ערשט האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז ער איז גאָר פאָרויס, און אַלץ איז פול געווען מיט אים אויף די באַצירקן: וואָס ער האָט געזאָגט, וועמען געלויבט, וועמען געזידלט, וואָס פאַר אַ פאַראָרדנונגען אַרויסגעגעבן, וועמען און וואָס צוגעזאָגט. און הגם אויף דער טראַסע איז נאָך אַ סך פאַרבליבן אומקלאָר, דאָס לעבן אויף דער טראַסע האָט זיך נאָכנישט פולשטענדיק איינגעשטעלט, — איז שוין ביי אַלעמען געווען אַ רויקע זיכערקייט אין זייערע כוחות און אין זייער נאַטשאַלניק.

— דאָס קלינגט נישט שלעכט — „דער באַלעבאָס פונעם אַדוז", אמת? — האָט בערידזע געפרעגט.

— עס קלינגט גוט. ערשט האָבן די מענטשן אויף דער טראַסע דערקענט באַטמאַנאָוו, און דאָס פרייט מיך, — האָט אַלעקסיי געענטפערט. — אַ פאַרעדוואָלקנדל האָט זיך באַוויזן ביי זיינע ליפּן ביי יעדן וואָרט. — און איך, דערמאָן איך זיך, האָב זיך געשראָקן, צי איז ער נישט קיין קאַבינעט־מענטש.

— אַלץ האָט זיין צייט, אַליאָשע. דער קאַבינעט — זיינע, די טראַסע — אירע. דו וועסט אים ערשט דערזען אויף דער טראַסע!

זיי זיינען געגאַנגען איילִיק און גלאַטיק. באַנייענדיק פון צייט צו צייט דעם שמועס. דער וואַלד האָט זיי פריינדלעך באַגעגנט און געוואָרפן זיי אויף די קעפּ די לייכטסטע שטיקלעך שניי. די שטאַמען און צווייגן פון די ביימער צוזאַמענגעקלעמטע פונעם פראָסט, האָבן אונטערגעפּלאַצט. אַן אומדערוואַרטע באַגעגעניש ביי אַ פאַהדריי האָט באַוויזן בערידזען און אַלעקסייען, אַז זיי זיינען נישט אַליין אין דער דאָזיקער שטומער טייגע. פון אונטער אַ ברייטער סאָסנע איז פּלוצעם אַרויסגעשפּרונגען אין האָז אַריין אַ הירשין. זיך אַ וואָרף געטאָן אין שרעק פאַר די מענטשן, האָט זי געמאַכט אַ גרויסן און גלייכצייטיק גראַציעזן שפּרונג. בערידזע האָט זיך אין אַזאַרט געכאַפּט פאַרן פּיסטאָלעט, נאָר נישט באַוויזן אַפילו אים אַרויסצוציען פונעם פוטליאַר — די הירשין איז פאַרשוווּנדן. דערנאָך האָט עפּעס אַן אומבאַקאַנט חיהלע פאַרבייגעשווינדלט און אַנטלאָפן פאַר קאָוושאָווס אַ פּייף, איבערלאָזנדיק אויפן שניי צוויי אויזערן־שפּורן.

— ס'איז גוט, ווען דער מענטש שטרעבט צו אַ באַשטימטן ציל, — האָט אַלעקסיי אַ זאָג געטאָן.

— וועגן וועמען זאָגסטו עס? — האָט אַ פרעג געטאָן בערידזע.

— וועגן אים טאַקע, וועגן באַטמאַנאָוון. אויף דער טראַסע האָבן אים באַגעגנט טויזנטער מענטשן, אַ סך פאַרשידענעערליי ענינים. און ער האָט פונדעסטוועגן וועגן אונדז נישט פאַרגעסן. ווי איך וואָלט אים געהערט ביי יעדן טראָט: „איך פאָלג אייך נאָך, טייערע, לאָזט זיך נישט וווילגיין! איילט זיך אונטער, איר דאַרפט פאַרטיק מאַכן דעם פראָיעקט!" מע דאַרף מודה זיין, ווען ער וואָלט נישט געווען זיין פאַר אונדז אויף די באַצירקן, וואָלטן מיר נאָך אפשר ביז היינט געזעסן ערגעץ וו לעבן ראָגאָוון!...

די דראָטן האָבן זיך געצויגן פון בוים צו בוים, ווי אַ דינער שפּינוועבס, וואָס גלאַנצט קעגן דער זון. ס'איז געווען חידושלעך און נחתדיק אָנצוקוקן די דאָזיקע הראָטן און די בלישטשענדיקע ווייסע איזאָליאַטאָרס אויף די ביימער אין דערווילדער טייגע. בערידזעס פאַרפראָסטיקטע וואָנסעס האָבן זיך צעשפּרייט אין אַ שמייכל יעדעס מאָל, ווען ער האָט אויפגעהויבן דעם קאָפּ.

— זי איז אַ כוואַט, טאַניושע, די שפּינערין! — האָט דער הויפּט־אינזשעניער נישט אויפגעהערט צו כאַפּן התפּעלות. — —סאַראַ פּרעכטיק שפּינעריי זי האָט איבערגעלאָזן אין דער טייגע! ס'לויפן שוין אוודאי מענטשלעכע שטימען דורך די דראָטן. דער זעלבער שמעליעוו, מסתמא, איילט זיך צו טרייבן פאַר איר רכילות אויף אונדז.

— שטילער! — האָט אַלעקסיי אויפגעהויבן די האַנט.

זיי האָבן זיך איינגעהאָרכט. אין דער וואַכיקער שטילקייט פונעם וואַלד האָבן געברומט די דראָטן — דאָס איז געווען אַ קלאַנג, וואָס וועקט אומרויקייט, אַ באַנגער און שוואַכער.

— ווי ווער וואָלט זיך פאַרקלאָגן פאַר עמעצן. אפשר גיט מען איבער אַ נישט פרייליכן פראָנט־באַריכט, אָדער אַ טרויעריקע ידיעה.

— שרעק מיך נישט מיט קיין סודותדיקן ליריזם. דראָט איז דראָט: אַ מעטאַלענער פאָדעם, — האָט בערידזע געזאָגט מיט שפּאַס, נאָר זיך אויך פאַרטראַכט.

— אַלץ אָפּטערער האָבן זיי אָנגעטראָפן אויף שפּורן פון שייטערס און ערטער, וווּ דער שניי איז געווען אויסגעטרעטן — גאָר נישט לאַנג צוריק האָבן דאָ געאַרבעט טאַניע וואַסילטשענקאָס בריגאַדעס. ס'האָט זיך באַוויזן די באַוועגלעכע באַזע פון די פאַרבינדלער — פיר פּאַלאַטקעס אָנגעצויגן אויף פראָסטע סקעלעטן. אין איינער פון זיי האָבן זיך

ביי א פּירקאַנטיקער טשוהון־פּליטע געפּאַרעט א בחור און א מיידל מיט טונקעלע אָפּגעפּרוירענע באַקן. האָבן עפּעס געקאָכט אין קעסעלעך און געכאַפּט א שמועס. אין דער פּאַלאַטקע זיינען געשטאַנען לייכטע צונויפליג־טאַפּטשאַנעס, צווישן זיי און אונטער זיי זיינען געלעגן רעדלעך דראָט, קריקעס, איזאָליאַטערס.

דערוווּסט זיך, ווו ס'געפינט זיך טאַניע, זיינען די אינזשעניערן תּיכּף אַוועק ווייטער. אינגיכן האָבן זיי דערהערט מענטשלעכע שטימען, וואָס האָבן מאָדנע געקלונגען אין דער טייגע, און אָנגעיאָגט א בריגאַדע, וועלכע האָט אויפגעהאָנגען דראָטן אויף די ביימער. בערידזע און אַלעקסיי האָבן, נישט שטערנדיק די פּאַרבינדלער, זיי באַאָבאַכטעט, מן־הצד. אייניקע פון זיי האָבן מיט הויכע דרענגלעך אויפגעהויבן פון דער ערד א דראָט, וואָס האָט זיך געצויגן א הונדערט מעטער. אַנדערע האָבן אים אויפגעהאָנגען, זיצנדיק אויף די ביימער, ווו אן אַנדער בריגאַדע האָט שוין געהאַט אינסטאַלירט פונדאַמענטשטיינער און איזאָליאַטאָרס.

אין דעם בחור, וואָס האָט אָנגעפירט מיט די פאַרבינדלער, האָט אַלעקסיי נישט תּיכּף דערקענט דעם טעכניקער טשערנאָוו פון פּילימאָנאָווס אַפּטייל. דער קאָמיוגיסט איז געקומען אין פאַרלעגנהייט, דערזעענדיק די אינזשעניערן, וועלכע האָבן זיך באַוויזן אומדערוואַרט. ער האָט אייליק געענטפערט אויף זייערע פראַגן און ווייטער אויפמערקזאַם נאָכגעשפּירט ווי די דראָטן ווערן אויפגעהאָנגען. איבערגעריסן די אייגענע רייד, האָט טשערנאָוו א פרעג געטאָן: — קיין פרישע קאָמוניקאַטן ווייסט איר נישט? אויף אונדזער ליניע האָבן מיר שוין דריי טעג איינס און דאָס זעלבע.

דעם ענטפער האָט ער שוין נישט דערהערט. ביי דער עקסטער פּאָר פאַרבינדלער האָט זיך דער דראָט אָפּגעריסן און מיט א פייף אַראָפּגעפאַלן אויפן שניי. טשערנאָוו האָט זיך אַנטשולדיקט און אַהינגעלאָפן. אַלעקסיי האָט געוואָלט אויף אים צוואַרטן, נאָר געאָרגי דאַווידאָוויטש האָט זיך געאיילט און מיטגעצויגן דעם חבר פאָרויס.

א צווייטע בריגאַדע האָט אינסטאַלירט אויף די ביימער פונדאַמענטשטיינער און איזאָליאַטערס. עמעצ פון די קאָמיוגיסטן האָט באַמערקט די אינזשעניערן און א געשריי געטאָן איבערן גאַנצן וואַלד:

— זעט־זעט, אָט זיינען זיי!

מ'האָט אויף בערידזען און קאָוושאָוון, ווייזט אויס, געוואַרט. די בריגאַדע האָט תּיכּף־ומיד אָפּגעשטעלט די אַרבעט. ס'זיינען זיך צוזאַמענגעלאָפן סיי די, וואָס האָבן צוגעגרייט און צוגעטראָגן די פונדאַמענט־

שטיינער, און סיי די, וואָס האָבן זיי איינסטאַלירט. זיי האָבן אַ רוישיקע חברה אַרומגערינגלט די געסט, וועלכע האָבן זיך צוגעזעצט אויף אַן איינגעפאַלענעם בוים. פון אַלע זייטן האָבן זיך געשאָטן פראַגעס וועגן דער לאַגע אויף די פראָנטן, וועגן נייעס פון שטאָט און פון דער פאַרוואַלטונג, וועגן באַקאַנטע.

אַלעקסיי האָט דערזען גענקע פּאַנקאָוון. די וואַטענע הויזן און דער שפּענצער, איינגעצויגן מיט אַ פּאַסעק, האָבן אים דיק געמאַכט, צוליב וועלכן ער האָט אויסגעזען נאָך קלענער. זיין נאָז איז געווען אָנגעשוואָלן — קענטיק ליכט אָפּגעפרוירן. גענקע האָט זיך געהאַלטן פריי, און ווען אַלעקסיי האָט אים צוגערופן, איז ער צוגעגאַנגען נישט איילנדיק.

— ווי האָסטו זיך, גענקע, צוגעוווינט צום טייגע־לעבן? — האָט דער אינזשיניער געפרעגט, צוציענדיק דאָס יינגל צו זיך.

— זיך צוגעוווינט, וואָס איז דאָ פאַראַן זיך נישט צוצוגעוווינען, — האָט גענקע געענטפערט מיט אַ געוויסער אָנגעשפּיצטקייט.

— ער איז ביי אונדז אַ סטאַכאַנאָוועץ און אַ כוואַט — איינסטאַלירט בעסער און געשווינדער פון אַלעמען די פונדאַמענטשטיינער. אויף די ביימער קלעטערט ער אַרויף, ווי אַ וועווריק, — האָט דעם יונגן געגנקען געלויבט אַ מיידל, אין וועלכער אַלעקסיי האָט דערקענט זינען, זאַלקינדס געוועזענע סעקרעטאַרין.

— קיין נאָווינסק, זאָגט מען, איז געקומען צו פאָרן אויטאָסאָוו מיט אַ דזשאַז־באַנד, אמת? — האָט נייגעריק געפרעגט איר חברטע, אַ דאַרינק מיידל אין אַן אומגעלומפּערטן וואַטענעם בושלאַק.

— דעם טאַטן האָסטו געזען? — האָט אַלעקסיי נישט אָפּגעלאָזן גענקען.

— געזען, וואָס איז דען?

— ער האָט דיך אוודאי געוואָלט נעמען צו זיך?

— וואָס האָט ער מיך געהאַט צו וועלן, אַז איך בין אויף דער אַרבעט, — האָט געגנעק דערקלערט מיט חשיבות. — מ'האָט אים ערשט באַשטימט אויפן דורכגוס, און מיר גייען אויך אַהין...

— די נאָז האָסטו זיך פונדעסטוועגן אָפּגעפרוירן... מע דאַרף זיין פאָרזיכטיקער אַביסל.

— וויים איך, וואָס ביי מיר! ביי אַנדערע איז ערגער. אפילו קאַליע סמירנאָוו גייט אַרום מיט שוואַרצע פלעצלעך אויפן פּנים.

— און ווו איז ער, קאַליע? — האָט זיך בעריהזע אַרומגעקוקט.

— אָט לויפט ער!

דער לאַנגער סמירנאָוו איז געפֿלויגן צו זיי אויף נאַרטעס, לאַווירנדיק צווישן די ביימער.

— מיר האָבן געכטן אָנגעטראָפֿן אויף אַ בערנהייל, איך האָב זי דערזען, — האָט זיך געגנקט אַ בארים געטאָן און צעהיצט. — מ׳האָט אים צעוועקט, צעשלאָגן מיט לאַנגע דרענגלעך, איז ער אַרויסגעקראָכן אינדרויסן.

— אַ שרעקלעכער, אַן אימה! די האָר אין קאָלטענעס, די אויגן פֿאַרגאָסן מיט בלוט, — האָט שנעל אַ זאָג געטאָן זינע, זיך צוזאַמענקאַרטשענדיק.

— דו האָסט דאָך אים גאָרנישט געזען, האָסט בלויז געהערט פֿון מיר, — האָט געגנקט אַ קוק געטאָן אויף איר מיט ביטול.

— און דער בער וואָס? — האָט זיך אַלעקסיי פֿאַראינטערעסירט.

— קאָליע סמירנאָוו האָט אים דערשטעוועט מיט צוויי שאָסן.

— צעגייט זיך! — האָט קאָליע אַ געשריי געטאָן, כוואַטסקע צופֿאַרנדיק.

ער האָט פֿונאַנדערגעשטופּט די חברה, און זיך געמאַכט אַ וועג צו בערידזען און אַלעקסייען. ער איז אויך דאָ געווען לייכט אָנגעטאָן — נישט אויפֿן טייגע־שטייגער, נאָר ספּאָרטמעניש. זיין פּנים מיט ברויטנע פֿלעקן אויף די באַקן האָט געגלאַנצט פֿונעם פֿעטס, מיט וועלכן ס׳איז געווען באַשמירט.

— טאַטיאַנע איז געקומען צום אויספֿיר, אַז איר האָט אונדז זייטיק אויסגעמיטן, דורכן טייך, — האָט ער געזאָגט, זיך באַגריסנדיק מיט די אינזשעניערן.

אין קאָליעס ביזיין איז דער שמועס אַוועק לעבעדיקער. צוליבן שמועס האָבן זיי נישט באַמערקט, ווי די צייט איז אַוועק. געגנקע איז דורכגעפֿרוירן געוואָרן און שוין געגומען אונטערטאַנצן. בערידזע האָט געהאַלטן אין איין אַרומקוקן זיך.

— און טאַטיאַנע ווי, גיט זיך אַן עצה? מע פֿאָלגט איר? — האָט געאָרגי דאַווידאָוויטש געפֿרעגט שטילערהייט קאָליען.

— איר קאָנט זיין רויק! זי וועט ביי יעדן אויספֿירן, מע זאָל זי פֿאָלגן! איר ווילט, איך זאָל עס אייך דעמאָנסטרירן? — קאָליע האָט זיך איינגעבויגן צו געגנקען און אַ שעפּטשע געטאָן: — טאַטיאַנע גייט!

— טאַטיאַנע! — האָט געגנקע תיכּף־ומיד אונטערגעכאַפּט, נאָר אַזוי אומדערוואַרט און הויך, אַז בערידזע האָט אַ ציטער געטאָן.

אין איין אויגנבליק זיינען זיך אלע פונאנדערגעלאָפן, איינזינקענדיק מיט די ווויליקעס אין שניי. די אינזשיניערן האָבן זיך צעלאכט.

— לאָמיר גיין צון איר, — האָט סמירנאָוו פאָרגעלייגט.

אויפן וועג האָט ער דערציילט: ס'איז געווען ביי זיי צו גאסט דער נאטשאלניק פון דער בווינג און געקנעס טאטע. באטמאנאָוו האָט גע־שמועסט מיט דער חברה, זיך אָנגעבייזערט אויף טאטיאנען און אויף אים, סמירנאָוון.

טאטיאנען האָבן זיי געטראָפן אין דער פאָדערשטער בריגאדע, וועל־כע האָט אויסגעקליבן די ריכטונג פארן אויסלייגן די ליניע. די פאר־בינדלער האָבן אויסגעהאקט פאר זיך א וועג אויף א פלאכן שיפּוע, וואָס איז געווען געדיכט באוואָקסן מיט א פארפלאָנטערטן צעוואלגערטן וואלד. טאניע, אין א ווייס פעלצל, שווארצע ווויליקעס און רויטן געשטריקטן היטעלע, איז געשטאנען אין א זייט לעבן דריי בערעזקעס, וועלכע זיינען ווי ארויסגעוואָקסן פון איין וואָרצל. לעבן אירע פיס האָט פריילעך גע־קנאקט א שייטער, די געלע פלאמענצונגען האָבן זיך געריסן צו דער הייך.

זי האָט זיך אויסגעדרייט דערהערנדיק דעם סקריפּ פון שניי, נאָר אויפן באווייזן זיך פון די אינזשיניערן נישט ארויסגעוויזן נישט קיין פארוואונדערונג, נישט קיין פרייד. בלויז אירע לאנגע פארפראָסטיקטע ברעמען האָבן א ציטער געטאָן.

קאָוושאָוו, וועלכער איז געגאנגען דער ערשטער, האָט פריינדלעך א צי געטאָן דאָס מיידל צו זיך. ריכטיק פארשטאנען זיין באוועגונג האָט זי זיך איינגעבויגן צו אים און באריכט מיט די ליפּן זיינע באקן. די באריִרונג פון אירע קילע ליפּן אויפן פראָסט האָבן געריִרט אלעקסייען.

— גוט מאָרגן, הערשערין פון דער טייגע... גוט מאָרגן, שיינהייט...

— און וואָס וועט אויספאלן אויף מיין חלק, רויט היטעלע? — האָט, צוגייענדיק געפרעגט בערידזע.

טאניע האָט אויף אים א קוק געטאָן און זיך צעלאכט.

— אן אמתער „זיידע פראָסט”! אויף זיין חלק פאלט אויס א פשוטער „גוט מאָרגן”!

בערידזע מיט די פארפראָסטיקטע־פוכיקע וואָנסעס און באָרד, מיטן רוקזאק אויף די פּלייצעס איז באמת ענלעך געווען אויפן „זיידע פראָסט” לעבן דער כאָינקע. טאניע האָט זיך א נייג געטאָן צו אים און אויסגע־שטרעקט די האנט, וואָס זי האָט ארויסגענומען פון איר. שטענדיקער רויטער הענטשקע. בערידזע האָט א וואָרף געטאָן די נארטעס־שטעקנס

מיט די גרויסע הענטשקעס און דעליקאַט אָנגענומען איר האַנט מיט זיינע ביידע.

— אַי, ער האָט מיך שוין אָפּגעפרוירן! — האָט טאַניע געזאָגט, ווען ער האָט איר אַ דריק געטאָן די האַנטפלאַך. — „זיידע פראָסט"!

— עס שאַט נישט, מיר וועלן באַלד אָפּגיין און ווידער ווערן אַ קאַווקאַזער מאַנצפּאַרשוין פון מיטעלע יאָרן, — האָט בערידזע אַ זאָג געטאָן, זיך איינבייגנדיק איבערן שייטער און אָפּווישנדיק די באָרד.

קאָליע האָט צוזאַמענגעקליבן צווייגן און צוגעוואָרפן צום שייטער. אַלעקסיי און טאַניע האָבן זיך צוגערוקט צום פייער. וואַסילטשענקאָ האָט זיי פונאַנדערגעפרעגט וועגן אַלץ פאַראַמאָל, סיי וועגן פּראָיעקט, סיי וועגן דער פאַרוואַלטונג, סיי וועגן באַקאַנטע, ווי זי וואָלט זיך מיט זיי געזעגנט מיט אַ יאָר צוריק.

— סעראַפימע האָט דיר געשיקט קנישעס, — האָט זיך אַלעקסיי דערמאָנט. — מיר האָבן זיי, פאַרשטייט זיך, אויפגעגעסן און דיך מיט סעראַפימען דערמאָנט צום גוטן. זיי וואָלטן סיי ווי ביז היינט געוואָרן שטיינער, און כ'צווייפל, צו זיי וואָלטן דיר געשמעקט. מיר האָבן נאָך געטראָגן פאַר דיר אַ זעקעלע מיט בלינצעס, האָט זיי עפּעס אַ חוצפּהדיקע חיה ערגעץ אויף אַן אָפּרופלאַץ אוועקגעשלעפּט.

— כ'וואָלט מיט פאַרגעניגן געגעסן הייסע קנישעס אָדער בלינצעס, — האָט טאַניע ערנסט אַ זאָג געטאָן. — און דערצו אַ רויטן באָרשטש מיט חזיר־פלייש. און גוטן ווייַן וואָלט איך געטרונקען.

— איך קאָן ארויסנעמען מיין מאַניערקע, וואָס? און צובייסעכץ וועט זיך אויך געפינען, קאָנסערוון. איר ווילט? — האָט בערידזע פאַרגעלייגט.

טאַניע האָט זיך פאַרקרימט:

— ספּירט מיט קאָנסערוון! מיט אַזעלכע זאַכן איז מען מכבד מיידלעך?

זי האָט זיי דערציילט, וואַרעמענדיק די הענט פאַרן שייטער, וועגן אירע ענינים. אין אירע ווערטער איז נישט געווען נישט קיין פּאָזע, נישט קיין קלאָגן זיך, אָבער בערידזע האָט זיך אָנגעכמורעט, ווייל ער האָט זיך קלאָר פאָרגעשטעלט, וויפל ליידן די פאַרגאַנגענע דריי וואָכן האָבן פאַרשאַפט דעם מיידל.

לכתחילה איז שווער געווען זיך צוצוגעוווינען צום טייגע־לעבן. נישט אַלע קאָמיוניסטן האָבן אויסגעהאַלטן. צוויי יינגלעך זיינען אַנטלאָפן גלייך די ערשטע וואָך — אויף דער ערשטער פאַרזאַמלונג זיינען

זיי געשטעמפּלט געוואָרן ווי דעזערטירן. די מיידלעך האָבן געוויינט, און איינע האָט געבעטן, מע זאָל זי אָפּשיקן צוריק אין שטאָט.

— די ערשטע צייט איז אויסגעקומען, אז ס׳איז אוממעגלעך צו זיין די גאנצע צייט אויפן פראָסט, — האָט קאָליע סמירנאָוו איבער־געריסן טאניעס דערציילן. — אפילו די דרייסטערע יאטן האָבן מורא געהאט צו נעכטיקן אין דער טייגע. מע זעט דאָך נישט ארום קיין לע־בעדיק נפש!

אין דער ווינטערדיקער ארבעט פון די פארבינדלער האָבן זיך אויף יעדן טראָט געמאכט אומאָנגענעמלעכע סיורפּריזן, הגם טאניע האָט זיך, נאָך פאר איר זיין אין דער פארוואלטונג, גוט צוגעגרייט צום ארויס־מארש אויף דער טראסע. איינינקע מאטעריאלן האָבן אויסגעפעלט, קיין אמתע ספּעציאליסטן זיינען אין די בריגאדעס נישט געווען. מ׳האָט גע־מוזט יעדן טאָג אריבערפירן די באזע פון איין אָרט אויפן צווייטן, אין אזעלכע באדינגונגען איז שווער איינצושטעלן א דערטרעגלעך לעבן. און דער עיקר — ס׳איז שווער, אומבאהאוועם צו ארבעטן אויפן פראָסט: נישט אלץ קאָן מען מאכן מיט די הענט אין הענטשקעס, און אָן הענטשקעס ווערן ביי די יאטן גלייך די הענט געפרוירן. פאר די ערשטע טעג האָבן זיך א סך אָפּגעפרוירן — ס׳האָט נישט געהאָלפן, נישט קיין וואזעלין, נישט קיין אנדערע מיטלען. און אויך איצט פארביטערט זיי די קעלט נישט ווייניק דאָס לעבן.

— איך האנדל לויטן מעטאָד פון פערזענלעכן ביישפּיל, — האָט טאניע א שמייכל געטאָן. — כ׳בין געוואָרן א דערציערין. א קאָל־טע דערציונג — אין פּשוטן און אין איבערגעטראָגענעם זין: דאָס הייסט א שטרענגע. זיי האָבן זיך ביי מיר כמעט צוגעוווינט צו וואשן מיט שניי, טרינקען אייזיק וואסער, שלאָפן אָן שלאָפזעק. איך צווינג זיי, זיך צו פארנעמען מיט ספּאָרט. כניקען און זיך קלאָגן דערלויב איך נישט. איך קלער אויף, אז אלע אונדזערע שוועריקייטן זיינען גאָר־נישט אין פארגלייך מיט די שוועריקייטן פון די שלאכטלייט אויפן פראָנט. קאָליע איז ביי מיר א כוואט, א גרויסער אויטאָריטעט פאר אלע יאטן — אָן אים וואָלט איך שוין לאנג פון די פיס געפאלן, — זי האָט מיט אָנערקענונג א קוק געטאָן אויף סמירנאָוון, וועלכער האָט צוגעוואָרפן טרוקענע צווייגן אויפן שייטער.

טאניע האָט אראָפּגעצויגן א הענטשקע, צו פארריכטן זיך די האָר. בערידזע האָט פּאָרזיכטיק אָנגענומען איר אויפגעשוואָלענע, רויטע האנט מיט צעקאליטשעטע נעגל.

— ס'נאָך נישקשה, ווען קיין ווינט איז נישטאָ, — האָט טאַניע ווייטער געריידט. — בעת א ווינט, איז אַן אמתער גיהנום: ער רייסט אָפּט אַראָפּ דעם דראָט, און ס'קומט אויס עטלעכע מאָל אויפצוהענגען דאָס זעלבע שטיקל דראָט. ביי דעם מוז זיך עמעצער אומבאַדינגט אָפּ־פרירן. איך זע אַמאָל: די יאַטן וויינען שיר נישט אויף א קול...

— איר אַרבעט גוט, טאַטיאַנע פּעטראָוונע, — האָט בערידזע א זאָג געטאָן מיט געפיל. — העכער א העלפט האָט איר שוין דורכגעפירט. אַזא דורכפירן א טעלעפאָן־ליניע דאַרף גערעכנט ווערן פאַר א רעק־קאָרד־אַרבעט.

ער האָט געגעבן עטלעכע עצות. בערידזעס וואָנסעס און באָרד זיינען אָפּגעגאָלט, ווידער געוואָרן שוואַרץ. זיינע אויגן האָבן ליבלעך און אומעטיקלעך געקוקט אויף טאַניען, א שלאַנקע און ווייבלעכע אין איר העלן האַלבפּעלצל, איינגעצויגן מיט א לעדער־פּאַסיק. זי האָט אויפ־מערקזאַם אויסגעהערט בערידזען, קוקנדיק אויפן פייער.

— איר זיינט צו גוט צו מיר, געאָרגי דאַווידאָוויטש, — האָט טאַניע געזאָגט, אויפהייבנדיק די אויגן. — באַטמאַנאָוו איז געבליבן אומצופרידן מיט מיר, די יאַטן האָט ער געזאָגט: „איר האָט באַקומען א גוטינקע נאַטשאַלניצע”. פאַרוואָס בייזערט ער זיך תמיד, דאָס איז ביי אים אַזא מעטאָד, צי וואָס? כ'באַמי זיך אים פאַרצושטעלן זיך, ווי ער זעט אויס צווישן זיין פאַמיליע. זיין ווייב האָט, זיכער, מורא פאַר אים. צי דען איז דאָס שעדלעך צו זיין גוט צו מענטשן און זאָגן זיי אַמאָל א גוט וואָרט?

— איר זיינט אומגערעכט לגבי באַטמאַנאָוון. זיין פאַמיליע איז פאַרבליבן אין קרים, — האָט בערידזע געזאָגט מיט פירהאַלט. ער האָט נישט געוווּסט וועגן דער ידיעה, וואָס וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט באַקומען.

טאַניע האָט אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ און אים באַלד צודיק אויפ־געהויבן:

— דאַרף ער זיך אדרבה נאָך ווייכער באַציען צו מענטשן.

— ווייכער? ער דאַרף זיין גערעכט לגבי מענטשן. אויך גוט, אָבער אינערלעך, נישט אויפן וואָרט, — האָט זיך אַלעקסיי אַריינגעמישט אין־נעם שמועס. — לויט מיר נאָך איז באַטמאַנאָוו א גוטער. ער האָט ליב די מענטשן, נאָר מאַכט זיי נישט קאַליע מיט אומזיניקער גוטסקייט, גלעט זיי נישט איבער די קעפּ, ווען מע דאַרף און ווען מע דאַרף נישט.

קאַליע סמירנאָוו האָט זיך צוגעזעצט אויף א הויפן צווייגן און אויפמערקזאַם א קוק געטאָן אויף אַלעקסייען.

— איך האָב נישט איינמאָל געטראַכט: וואָס פאַר א באַציונג דאַרף זיין צווישן אַן אָנפירער און זיינע אונטערגעאָרדנטע? דאָס מוז מען אומבאַדינגט זיך אויפקלערן. און איך בין געקומען צו דער איבערצייגונג: מיר לעבן און אַרבעטן אין אַ שווערער צייט, אין אַ קאָמפּליצירטער סיטואַציע, — מע קאָן נישט דערציִען די מענטשן אין בלומרישטער גוטסקייט. איך בין פאַר א „קאַלטער” דערציונג, — האָט אַלעקסיי א שמייכל געטאָן. — דו, טאַטיאַנע פּעטראָוונע, האָסט שוין מסתמא תופס געווען, פאַרוואָס באַטמאַנאָוו האָט דיר געזאָגט שאַרפע ווערטער.

מיט זיין שטרענגקייט האָט ער געוואָלט באַרעכטיקן פאַר דער חברה איר שטרענגקייט, — האָט א זאָג געטאָן קאַליע סמירנאָוו.

— פולשטענדיק ריכטיק! — האָט אונטערגעכאַפּט אַלעקסיי. — עס זיינען פאַראַן מאַמעס, וואָס רק זיי קושן און צערטלען זייערע קינדער און פּאַטאַקעווען זיי און עס זיינען פאַראַן מאַמעס, וואָס זיינען שטרענג צו זייערע קינדער, באַשטראָפן זיי און קושן זעלטן, איבערהויפּט, ווען די קינדער שלאָפן, איך שטים פאַר דער שטרענגער מאַמע! זי האָט נישט בלויז ליב, נאָר דערציט. אין איר באַציונג צו די קינדער איז פאַראַן נישט בלויז האַרץ, נאָר אויך פאַרשטאַנד. אירע קינדער — זיינען געטרייע קינדער. און זיי האָבן גאַרנישט ווינציקער ליב זייער שטרענגע מאַמע!...
אוי! — האָט זיך אַלעקסיי געכאַפּט. — נישט ווילנדיק האָב איך אָפּגעהאַלטן א גאַנצע רעדע.

— רעד ווייטער, אַליאָשע, — האָט טאַניע געבעטן. זיינע רייד האָבן דעם מיידל פאַראינטערעסירט.

ס'איז נישטאָ וואָס מערער צו זאָגן. שטרענגע ליבע. באַטמאַנאָווס באַציונג צו דיר איז זיכער אַזעלכע, ווי דיינע צו די יאַטן.

זיי זיינען לאַנג געזעסן שווייגנדיק. אין דער שטילקייט האָבן הויך געטראַסקעט די סענקעס אינעם שייטער.

— איך האָב שטאַרק געוואַרט אויף אייך, — האָט טאַניע אָנגעהויבן שטיל צו ריידן. — גוט וואָס איר האָט זיך פּלוצעם באַוויזן אין דער טייגע. מיר האָבן א שמועס געטאָן, זיך באַראָטן, אראָפּגערעדט זיך פון האַרצן, אָבער בעסער וואָלט געווען, ווען איר וואָלט אונדז געווען אויסגעמיטן... באַלד וועט איר אַוועקגיין — און ס'וועט מיר ווערן ערגער, ווי געווען. כ'וועל טראַכטן וועגן אייך, דערמאָנען. אויך וועגן באַטמאַנאָוון וועל איך טראַכטן, אַליאָשע. — זי האָט א קוק געטאָן אויף

די שטיל־געוואָרענע אינזשיניערן און זיך צעלאכט. — די באַלעבאָסטע האָט קאַליע געמאַכט די שטימונג ביי די געסט, ווי נישט פיין!

— מירן בלייבן ביי אייך ביז מאָרגן, איבערנעכטיקן. אין אָוונט וועלן מיר שמועסן אביסל מיט די בריגאַדעס, עפּעס אָן אָוונטברויט צו־נויפשטוקעווען. מסכים? — האָט בערידזע געפרעגט.

— וואָס רעדט איר? — בשום־אופן נישט! — האָט זיך טאַניע אָפּגעזאָגט; זי האָט זיך אַזש אויפגעשטעלט. — ס'וועט בעסער זיין, איר זאָלט וואָס גיכער אוועקגיין. בעסער סיי פאַר מיר, סיי פאַר די יאַטן. מיין ליבע צו זיי איז, לויט אַליאָשעס פאָרמולירונג, אַ שטרענגע, און באַטמאַנאָוו האָט נאָך פאַרגרעסערט די שטרענגקייט. און דאָ וועלן מיר דערזעען דעם גוטן „זיידן פּראָסט" און ווערן צעקראָכן. אַגב, באַטמאַנאָוו האָט מיר געהייסן, אייך גלייך אַרויסיאָגן, ווי נאָר איר וועט זיך באַווייזן. פאַרגעמט זיך!...

— ס'איז דיר גאָרנישט קיין בזיון אונדז אַרויסצוטרייבן? מיר וועלן פאַרפרוירן ווערן, — האָט בערידזע געזאָגט רחמנותדיק.

— ס'וועט אייך גאָרנישט געשען. ניין קילאָמעטער פון דאַנען איז פאַראַן אַ ישוב פון טשאַמעס, ביז נאַכט וועט איר דערגיין אַהינצו.

וועלנדיק איבערלאָזן בערידזען אַליין מיט טאַניען, איז אַלעקסיי בייגאַנד מיט קאַליען געגאַנגען צו די אַרבעטער לעבן די פאַרבינדלער. ס'האָבן זיך צון אים דערטראָגן געאָרגי דאַווידאָוויטשעס ווערטער, אומטיקלעך אַרויסגעזאָגטע:

— וועט זיך טאַקע ביי אייך, טאַניע, נישט געפינען פאַר מיר קיין צערטלעך וואָרט, די גאַנצע צייט האָב איך געטראַכט וועגן דער מינוט, ווען כ'וועל אייך דערזעען!

— מע דאַרף וועגן דעם נישט ריידן! — האָט דאָס מיידל אַ געשריי געטאָן מיט ערגערניש און פאַרדרוס. — צי דען פאַרשטייט איר נישט, אַז מע דאַרף ערשט וועגן דעם נישט רעדן?...

— זי איז אַביסל בייז געוואָרן, טאַטיאַנע, — האָט קאַליע באַ־מערקט אַלעקסייען. — זי האָט אַזוי געוואָרט — און פּלוצעם הייסט זי זיך פאַרנעמען...

— זי איז גערעכט, — האָט קאָוושאָוו אַ זאָג געטאָן.

ווען זיי האָבן זיך אומגעקערט צום שייטער, האָבן בערידזע און טאַניע רויק גערעדט וועגן איר אַרבעט. אין די ווינטער־באַדינגונגען איז פאַר די פאַרבינדלער באַזונדערס שווער געווען דער פיינלעכער פּראָצעס פון צוזאַמענשווייסעווען די עקן פון די דראָטן. טאַניע האָט זיך לאַנג

געמאַטערט אים צו פאַרפולקאָמענערן, און צוגעטראַכט א מעכאַניזם פאַר אויטאָמאַטישן צוזאַמענשווייסעווען. בערידזע האָט געגלויבט די אידיי און צוגעזאָגט וואָס שנעלער אויסצופּאַרטיקן דעם מעכאַניזם אין די מעכאַנישע ווארשטאַטן פון דער פאַרוואַלטונג. דאָס מיידל האָט געשווינד אָנגעצייכנט אין הויפּט־אינזשיניערס נאָטיצביכל דעם עסקיז פון דעם אויטאָמאַט, האַלטנדיק אין איין אָנווארעמען די פרירנדיקע פינגער ביים פייער.

מיט א האַלבער שעה שפּעטער זיינען די אינזשיניערן געווען שוין דריי קילאָמעטער פון די פאַרבינדלער. פאַרזונקען אין זייערע געדאַנקען, האָבן זיי דעם גאַנצן וועג קיין וואָרט נישט פאַרטוישט.

א ווינט, וועו ווייסט פון וואַנען זיך גענומען, האָט א שליידער געטאָן די נאַרטלער אין פּנים א וואָלקן שניישטויב. בערידזע האָט אויפגעהויבן דעם קאָפּ און זיך ארומגעקוקט. דער הימל, ערשט נישט לאַנג נאָך א לויטערער, איז פאַרצויגן געווען מיט א גרויען ליילעך, און וואַלד איז געוואָרן פינצטער.

— שמעליעוו איז גערעכט געווען. מ׳האָט נישט געדאַרפט פאָלגן טאַטיאַנען, געדאַרפט בלייבן, איבערוואַרטן דאָס שלעכטע וועטער, — האָט בערידזע געזאָגט.

— איך פאַרשטיי, פאַרוואָס זי האָט אונדז אונטערגעאיילט, — האָט אַלעקסיי דערווידערט. — דו באַציסט זיך צו טאַניען נישט דערליקאַט, לייכטזיניק. זי איז א גוט מיידל, א מענטש פון א גרויסער ווערט.

— לייכטזיניק? וואָס, דו ביסט פון זינען אראָפּ?

— איך זע דיין באַציונג.

— ער זעט מיין באַציונג! א פּסיכאָלאָג! — האָט בערידזע א געשריי געטאָן דערנערווירט און מיט כעס א קוק געטאָן אויף קאָווּשאָנען.

— נישט קיין פּסיכאָלאָג, נאָר איך זע. און, ווי אַן אינטימער פריינד, דיינער און אירער, זאָג איך דיר: דו קאָנסט און סאַמע אָנהויב אויפקלעטערן אלדאָס גוטע, וואָס קאָן צווישן אייך זיין.

— לאָז איבער דיין מוסר־זאָגן פאַר זיך! — האָט בערידזע א וואָרף געטאָן און געשווינד אוועק אויף די נאַרטן פאָרויס.

אַלעקסיי האָט אויך אָנגעהויבן לויפן שנעלער. דורכן וואַלד האָט זיך פאַרביינעטראָגן א שטאַרקער רייסיקער ווינט. אונטער זיין שטויס האָבן אָנגעהויבן סקריפּען די ביימער, א קלונג געטאָן די פאַראייזיקטע קוסטעס, אין דערלופטן האָבן זיך א דריי געטאָן שניי און נאָדלען.

בערידזע האָט זיך אָפּגעשטעלט, אונטערוואַרטנדיק אויף אַלעקסייען.

— שוטה, איך האָב זי דאָך ליב. דו זעסט עס נישט? איך האָב זי די גאַנצע צייט דאָ און דאָ — ער האָט זיך אַ קלאַפּ געטאָן מיט דער הענטשקע אין ברוסט און אין דעם היטל. — איך האָב זי ליב באַקומען שוין דעם ערשטן טאָג, ווען כ'האָב זי דעמלט דערזען: געדענקסט. ווי זי איז געפֿאָרן מיט די נאַרטעס אויפֿן אַדון? דו גלייבסט אין אַזאַ ליבע, וואָס טוט אַ פֿאַל אַראָפּ ווי אַ דונער, ווי אַ קלאַפּ איבערן קאָפּ? ערשט נעכטן האָט אַ נייער מענטש איבערגעשניטן דיין לעבנסוועג, און היינט האָסטו שוין דערפֿילט, אַז ביסט אינגאַנצן אַן אַנדערער, אַז אַלץ אין דיר יובלט. איך ווייס, איך האָב תּופֿס געווען, וואָס טאַניע איז. דאָס איז אַ מיידל — ווי אַ יום־טובֿ!...

קאָוושאָוו האָט מיט ברייט צעעפֿנטע אויגן געקוקט אויף בערידזען. ער האָט אים נאָך קיינמאָל אַזעלכן נישט געזען. אַלעקסיי האָט מיט פֿאַרוואונדערונג אַ טראַכט געטאָן: וועסט קיינמאָל נישט דערקענען קיין מענטשן ביז אין תּוך אַריין. אַפֿילו ווען ביסט שוין מיט אים לאַנג באַקאַנט און אים נאָענט.

— איך פֿאַרשטיי דיך, אַלעקסיי, — האָט בערידזע גערעדט מיט ברען. — דו ביסט באַזאָרגט וועגן טאַטיאַנען און ווינטשסט אויך מיר גוטס. דערפֿאַר צווייפֿלסטו אין דער אויפֿריכטיקייט פֿון מיינע געפֿילן און ביסט גענייגט צוצושרייבן אַלץ מיין טעמפּעראַמענט. אָבער מיר זיינען דאָך שוין באַקאַנט דריי יאָר, גרויסע פֿריינד געוואָרן, דערמאָן זשע זיך: האָב איך דיר אַמאָל געזאָגט, אַז איך האָב ליב? אַראָפּגערעדט זיך פֿאַר דיר פֿונעם האַרצן?

— ניין, — האָט זיך אַלעקסיי מודה געווען.

— הייסט עס, אַז ערשט איצטער האָב איך ליב באַקומען! און כ'בין איינשטימיק אויף אַלץ, אַבי אויך זי זאָל מיך ליב באַקומען. איך קאָן וואַרטן, כ'קאָן איבערטראָגן דאָס לעבן צעשיידטערהייט, אויב זי וועט עס פֿאַרלאַנגען. כאָטש איך קאָן אָן איר נישט לעבן! ס'איז אוממעגלעך! איך האָב קוים געפּועלט ביי זיך אָוועקצוגיין פֿון איר אַ־ן בין שוין גרייט, ווי אַ ייִנגל, צו גיין צוריק!...

בערידזע האָט דורכדרינגלעך אַ קוק געטאָן אויף אַלעקסייען.

— דיר איז, זיכער, אויך אויסגעקומען צו הערן פֿון ליידיקגייער די מיינונג: „די היינטיקע לייט קאָנען נישט ליב האָבן מענטשלעך”. נישט אמת, מיר קאָנען ליב האָבן! מיר קאָנען בלויז נישט שטאַרבן צוליב ליבע! מיר קאָנען בערג צוליב איר איבערקערן! מיר זיינען שטאַרקער,

און בעסער, מיר וועלן לויטערער צוליב דער ליבע! צי איז דען דיין ליבע צו זינען נישט אזעלכע?

אלעקסיי גופא האט א מראכט געטאן: די ליבע צו זינען איז אויך געקומען צו איס ווי א דונער. אין דעם מאמענט האט ער געגלייבט, אז בערידזע האט ליב באקומען טאניען אויף דערעמתן, איבערגעגעבן, אז אנדערש קאן ער גארנישט ליב האבן.

— געארגי, מיין טייערער... איך ווינטש דיר גרויס גליק, — האט ער א זאג געטאן.

א גרויער נעפל האט פול געמאכט דעם הימל, ס'האט א שאט געטאן א געדיכטער שניי. די אנשטויסן פונעם ווינט האבן זיך אלץ פארשטארקט. די אינזשעניערן האבן נישט באוויזן דורכצומאכן קיין האלבן קילאמעטער, ווי ס'האט אויסגעבראכן א ווילדער שניישטורעם.

בערידזע און אלעקסיי זיינען מבולבלע געבליבן שטיין. ארום האט געקראכעט, געפייפט, געוווינט. דער ווינט האט אפגעבראכן דיקע צווייגן און זיי געווארפן אין דער לופטן. ריזיקע ביימערבלעטער האבן זיך געטרעסלט פון איין זייט אויף דער צווייטער. דורך דעם ווייסן שניי־וואל האבן זיך זעלטן באוויזן קאנטורן פון נאענטע דערפער, אבער מיט א נייעם ווינט־אנשטויס זיינען זיי פארפאלן געווארן. די טייגע האט געקרעכצט און געאוויקעט, ווי זי וואלט זיך קלאגן פאר עמעצן.

בערידזע האט צוגעצויגן קאווישאון אונטער א דיקן בוים און אים אריינגעשריגן אין אן אויער:

— מיר זיינען אריינגעפאלן, אלעקסיי! מיר וועלן זיך האלטן מיט אלע כוחות. איך זאג: מע דארף זיך האלטן! שטיי נישט אפ פון מיר אויף קיין טראט. שטיי נישט אפ, זאג איך, אנישט וועסטו אומקומען!

גיין פארויס איז מעגלעך געווען נאר בעת די קורצע הפסקות צווישן איין ווינטאנשטויס און א צווייטן. אלעקסיי איז אויף בלינד נאכגעגאנגען בערידזען, וועלכער האט עפעס ווי בדרך־נס נאך אנגעטאפט דעם וועג. ביי א קומענדיקן ווינטאנשטויס האבן זיך די נארטלער צוזאמענגעקארטשעט און פארגליווערט געווארן. ערגעץ דערלעבן איז מיט א שרעקלעכן קראך איינגעפאלן א בוים. בערידזע האט זיך א ווארף געטאן אין א זייט, מיטציענדיק מיט זיך אלעקסייען.

— מע דארף זיך פון דאנען ארויסבאקומען צום אדון! מיר וועלן ארויסגיין, זאג איך, אויף א פרייען פלאץ. אנישט וועט עס אונדז צום טייוול צעקוועטשן! — האט בערידזע געשריגן.

די שנייזאווייערוכע האָט זיך אַלץ פאַרשטאַרקט, ביי יעדן אָנגריף פונעם ווינט זיינען איינגעפאַלן ביימער. די אינזשעניערן האָבן זיך עקשנותדיק געוכט פאָרויס, אָט צופאַלנדיק אין שניי, אָט זיך אייפּ־הייבנדיק...

ס׳האָט זיך זיי איינגעגעבן ארויסצובאַקומען צום טייך. דאָ, אויפן פרייען פּלאַץ, איז נאָך שווערער געווען זיך צו באַוועגן. אַן איזיקער שטראָם, וואָס האָט געטראָגן אַ געדיכטע קאַשע פון שניי מיט ערד, האָט געזעצט אין דער ברוסט, אין פּנים. די דינע נאַרטנשטעקנס האָבן זיך געריסן פון די הענט, ווי זיי וואָלטן געווען זעגלען. אַ ברייענדיקער ווינט האָט דורכגענומען די ביינער. בערידזע האָט זיך, קוים איבער־רוקנדיק די נאַרטעס, דאָך נישט אָפּגעשטעלט, און אַלעקסיי האָט זיך, איינגעבויגענערהייט, כדי צו באַשיצן דאָס אויסגעשמיסענע פּנים, באמת נישט אָפּצושטיין פון אים.

אַ באַזונדערס מעכטיקער הוראַגאַן־אָנשטורעם האָט זיי אומגעוואָר־פן. אַלעקסיי האָט דערפילט, ווי ס׳האָט אים אַ הייב געטאָן פון דער ערד און אַ שליידער געטאָן אין אַ שניי־אָנשיט. דערלעבן האָט זיך גע־ראַנגלט בערידזע; ער האָט זיך איינגעקלאַמערט אין אַלעקסייען און, סאַפּענדיק אומרעגלמעסיק אים אין פּנים אריין, געשריגן:

— מע טאָר נישט אָפּשטיין! — דער ווינט האָט אוועקגעטראָגן זיי־נע ווערטער, און ער האָט זיי געמוזט איבערחזרן. — מע מאָר נישט אָפּשטיין, זאָג איך! פּלאַץ, אָבער גיי! איך זאָג — גיי, שטעל זיך בשום אופן נישט אָפּ! האָב קיין מורא נישט, מיר וועלן זיך ארויסקריגן! דער עיקר — מונטער! זיי מונטער, זאָג איך, זיי זיך נישט מיאש! באַהאַלט זיך הינטער מיינע פּלייצעס! באַהאַלט זיך, זאָג איך, הינטער מיינע פּליי־צעס!

— הער מיך אויף צו באַרויקן. כ׳בין נישט קיין פרייליין! — האָט אים קאָווש־אַוו געענטפערט מיט אַ געשריי.

זיי האָבן זיך אויפגעהויבן און אַ רגע זיך געטאַפּטשעט אויפן אָרט. בערידזע האָט מיט מי ארויסגעצויגן דעם פּיסטאַלעט און, מער כדי אויפצומונטערן דעם חבר, איידער אין דערוואַרטונג אויף הילף, צוויי מאָל אויסגעשאָסן אין דער הייך.

צו גיין איז שוין נישט מעגלעך געווען — די אינזשעניערן האָבן גענומען קריכן, זיך אָפּשטעלנדיק, כדי בלויז איבערצוכאַפּן דעם אָטעם. דער הוראַגאַן איז אָנגעפלויגן פון אַלע זייטן, דאָ זיי פאַרהאַלטן, דאָ זיי אָפּגעוואָרפן אויף צוריק, דאָ זיי האַסטיק אונטערגעשטופּט אין די

פּלייצעס אַ מינוט, דאָ זיך אָנגעוואַלגערט אויף זיי פון אויבן און צו־געבוויגן צו דער ערד, דאָ זיך אונטערגעקייקלט פון אונטן און אַרויפגע־הויבן.

בערידזע האָט באַנומען די גאַנצע פּאַרצווייפלטקייט פון דער לאַגע און, פּאַרגעסנדיק וועגן זיך, געטראַכט בלויז וועגן אַלעקסייען.

— נישקשה, אַליאָשע, מירן זיך אַרויסבאַקומען! — האָט ער גע־שריגן.

געאָרגי האַווידאָוויטש האָט אַרויסגעצויגן אַ געפּרווירענע האַנט פון דער הענטשקע, אַריינגעשטופּט די האַנט הינטער דער וואַטענער קורט־קע און, הערוואַרעמענדיק די פינגער אין דער פּאַזוכע, געכאַפּט דעם רעוואָלווער. דער שטילער טראַסק פונעם שאָס איז אויסגבליקלעך פאַר־זונקען אינעם רעווען און פייפן פונעם ווינט.

זיי זיינען געקראָכן זייער לאַנג — אפשר אַ שעה, און אפשר אויך דריי. בערידזע האָט שוין צו אַלעקסייען מער נישט גערעדט און זיך אָפּגעשמעלט בלויז, כדי צו געבן אַ וויטערן שאָס. לסוף איז געקומען אַ מינוט, ווען ער האָט אַ צי געטאָן פאַרן צינגל און קיין שאָס נישט דערהערט...

קאַפּיטל פינף

אַ שטרענגע אָפּרעכענונג

אין נאָווינסק האָט זיך דער שניישטורעם נישט איינגעשטילט שוין דעם דריטן מעת־לעת. ער האָט איינגעלייגט פּאַרקאַנעס און טעלעגראַף־סלופּעס, אַרויפגעוואָרפן אין דער הייך און אַראָפּגעוואָרפן אויף דר׳ערד שוואַכע הילצערנע קליינע שאַפּעס. ביינאַכט האָט דער ווינט אַראָפּגע־ריסן דעם דאַך פונעם פּירעטאַזשיקן געביי פון דער פּאַרוואַלטונג. ער איז מיט זיין גאַנצער פלאַך געפאַלן אויפן ווייכן שניי־אָנשיט און איצט פון ווייטן ענלעך געווען אויף אַ הויז, וואָס איז פאַרטראָגן געוואָרן מיט שניי ביזן סאַמע דאַך.

קוזמע קוזמיטש טאָפּאָליעוו איז פונדעסטוועגן נישט איינגעזעסן אין שטוב, דרייסט אַרויסגעגאַן אין גאַס און האָט מער פון א שעה זיך געשלעפּט, ביז דער קני אין שניי, צו דער פּאַרוואַלטונג. ער האָט זיך אין קאַבינעט לאַנג אָפּגעטרעסלט, געדולדיק אַרויסגעצויגן די שטיקעלעך אייז פון די וואָנסעס און שווער געסאָפּעט. קוזמע קוזמיטש האָט, נישט אויסטוענדיק דעם שווערן פּעלץ, זיך געזעצט אויף דער שטול, אַרויסגענומען פון טיש א טעקע פּאַפּירן און זיך גענומען שרייבן. ער האָט אָבער נישט געקאָנט: דער טינט איז געווען געפרוירן און האָט אַרויסגעשטאַרצט פונעם טינטער ווי א פּיאָלעט שטיקל אייז.

טאָפּאָליעוו האָט זיך פּלוצעם דערמאָנט, מיט וואָס פאַר א קינדערשער פּאַרוווּנדערונג קאָוושאָוו האָט באַטראַכט אויף זיין טיש דעם טינט, וואָס איז אויך געווען אַזוי פאַרפרוירן. ס'האָט זיך דעם אַלטן פאַרגעשטעלט אפילו קאָוושאָווס פרייליך געלעכטער, און ער האָט נישט ווילנדיק א שמייכל געטאָן. דאָ האָט ער דערפילט, אַז ער וועט נישט קאָנען אָנשרייבן אפילו קיין שורה, און, אוועקרוקנדיק די פּאַפּירן, זיך פאַרקוקט אויפן פענצטער. ער האָט זיך אַליין געמוזט מודה זיין: ס'פעלט אים אַלעקסיי, וועלכער רינגלט אים אַרום מיט אַן אַטמאָספער פון לעבעדיקן אומרו און טעטיקייט.

אין די דאָזיקע אַלע טעג, א קראַנקער צוליבן וועטער און די איבערלעבונגען, איז קוזמע קוזמיטש געקומען אַהער אומבאַוווּסט צוליב וואָס. ערשט נישט לאַנג האָט זיך אים דאָ אַלץ אַרויסגעוויזן נישט אָנגענעם: דער קאַבינעט, א קאַלטער, ווי א קבר, דאָס קלינגען פונעם טעלעפאָן יעדע ווייל, דער אומאויפהערלעכער שטראָם פון באַזוכער, די טומלדיקע באַראַטונגען איבערן פּראָיעקט, די זעלבסטזיכערע און ביז פאַרוווּנדערונג אומדערמידלעכע פלייסיקייט פון קאָוושאָוון — „דעם יינגל אַליאָשקע”, ווי גרובסקי האָט אים גערופן.

טאָפּאָליעוו האָט, נאַטירלעך, באַלד פאַרשטאַנען, פאַרוואָס די נאַטשאַלסטווע האָט אים אַוועקגעזעצט אויפן דאָזיקן אומרויקן אָרט: מ'האָט אים געוואָלט אַריינציען אין די אינטערעסן פון דער בויונג. און דאָס, אָפּגערעדט פון א סך אַנדערע זאַכן, האָט אַרויסגערופן אין אים א קעגנווירקונג, וואָס ער האָט אויסגעדריקט מיט דער אַזוי גערופענער פאָרמעלער באַציונג צו די אַמטלעכע פליכטן. גלייך ווי גרובסקי, האָט אויך טאָפּאָליעוו נישט געגלייבט אין בערידזעס און קאָוושאָווס פעיקייט צו ענדערן דאָס, וואָס איז פעסט געלעגן אין יסוד פון די צען בענד פונעם אַלטן פּראָיעקט, די צוגעפּאַרענע, האָט זיך אים געדאַכט,

האָבן בלויז ארונטערגעריסן אַלץ און קריטיקירט און, אָנשטאָט באַשיידן, שווייגנדיק צו שאַפֿן, געמאַכט אַ טומל. גראָבסקי האָט זיך אַרייַנגעלאָזט מיט זיי אין אַ דיסקוסיע, זיי עפּעס דערוויזן; טאַפּאַליעוו האָט זיך באַגרענעצט מיט צוקוקן זיך אירָאָניש מן־הצד.

איצינד האָט ער געטראַכט וועגן דעם מיט פּאַחדים און פּאַרוווּנדערונג. ער האָט שוין מער נישט געשפּירט קיין פּיינטלעכקייט נישט צו אַלעקסייען, און אַפילו נישט צו בערידזען. אין דער פּאַרוואַלטונג זיינען אַלע באַזאָרגט געווען וועגן דעם גורל פֿון די אינזשעניערן, וועלכע ס'האָט ערגעץ אין וועג געטראָפֿן אַ שניישטורעם. וואָס ווייטער, אַלץ אומרויִקער האָט טאַפּאַליעוו אַליין אויסגעקוקט אַ ידיעה וועגן זיי. מיט אַ שווער שולד־געפֿיל האָט ער זיך דערמאָנט, ווי אומפֿריינדלעך ער האָט אויפֿגענומען אַלעקסייס ווענדונג צו אים: „ווינטשט דערפֿאָלג, קוזמע קוזמיטש. מיר לאָזן זיך אין וועג וועגן אַ גרויסער זאַך, מירן ברענגען אין זאַק אַ נייעם פּראָיעקט". און ווי האָט זיך עס ביי אים די צונג איבערגעדרייט צו ענטפֿערן: „איך זע נישט קיין שום גרויסע זאַך, אַ געוויינלעכער נאַרטעס־שפּאַציר. כ'ווינטש אייך, ער זאָל אייך אַדורך אָנגענעם. און אַ פּראָיעקט איז נישט קיין קאַץ, מע זאָל אים ברענגען אין אַ זאַק".

שטותים, פּוסטע שטותים! וועמען זיינען זיי נייטיק — די באַליידיקונגען, די אויפֿרעגונג, דאָס זקנישע וואָרטשען? ער האָט זיך אַרייַנגעלאָזט אין קליינלעכקייטן און זיך דערווייטערט פֿון אַ גרויסער זאַך, הגם זיין גאַנץ לעבן האָט ער געגלייבט נאָר אין גרויסער אַרבעט. אַרבעט! מער ווי אין לופֿט, האָט ער זיך גענייטיקט אין אַרבעט. נאָר אַלעקסיי איז נישט געווען, און דער אַלטער האָט נישט געוווּסט, ווי ער זאָל זיך אין איר איינשליסן. אַליין זיך פֿריער באַזייטיקט, האָט זיך קיינער נישט גענייטיקט אין אים. דער טעלעפֿאָן האָט געשוויגן, קיין מענטשן זיינען נישט געקומען, דער זייגער אויף דער וואַנט האָט זיך אָפּגעשטעלט און אַט — אַפילו דער טינט איז פֿאַרפֿרוירן געוואָרן אין טינטער.

נישט אויסגעהאַלטן די אויסמאַטערנדיקע איינזאַמקייט, האָט זיך טאַפּאַליעוו געלאָזט אָן אַ ציל אַרומשלייכן איבער די צימערן. די מיטאַרבעטער האָבן אים אויפֿגענומען מיט שמייכלען. ער האָט זיך אין יעדן איינגעקוקט, געענטפֿערט אויף די באַגריסונגען און פֿאַרבייגעגאַנגען — קיינער פֿון זיי האָט נישט צוגעצויגן זיין אויפֿמערקזאַמקייט. ס'האָט אים, קוזמע קוזמיטש, אָפּגעשטעלט ליבערמאַן אין אַ קורטקע פֿון לאַ־שעקל־פֿעל און אַ פּוכיקער היטל פֿון אומבאַקאַנטן פֿוטער. אָפּווישנדיק

די רויטע נאָז און באַקן, האָט ער ענערגיש געשאָלטן דאָס „הינטישע וועטער". באַמערקט די טאַבעקפּושקע ביים אַלטן אין האַנט, האָט ער געבעטן אַ שמעק טאַבעק, אַריינגעצויגן אים רוישיק מיט די ברייטע נאָזלעכער, אָנגעשטעלט אַ פאַרוואונדערט פּנים און נחת־רוחדיק אַ ניס געטאָן.

— איר שפּאַצירט זיך דורך, קוזמע קוזמיטש? — האָט ער גינציג אַ פרעג געטאָן. — איר וואָלט בעסער אין דערהיים געזעסן. מאַמינקע טייערע, וואָס פאַר אַ פּרעטענזיעס קאָן מען האָבן צו אַן עלטערן מענטשן!

— איך שפּאַציר זיך דורך, — האָט טאָפּאָליעוו אַ בורטשע געטאָן און, פאַרלירנדיק דעם אינטערעס צום מיטשמועסער, אַוועקגעגאַנגען, נישט געפרעגט אַפילו, צי ס'איז פאַראַן נייעס וועגן בערידזען און קאָוורשאָון.

זיך אומגעקערט צוריק צו זיך אין קאַבינעט, איז טאָפּאָליעוו אָפּגעזעסן אומבאַוועגלעך אַ דריי שעה נאָכאַנאַנד, וואַרטנדיק אויף עפּעס, נאָר האָט זיך אויף גאָרנישט נישט דערוואַרט. אמת, ס'איז אַריינגעקומען גרובסקי — אַן אומגעלומפּערטער, אין גרויסע גרויע ווויליקעס און אַ פעלץ פון טכוירענעם פוטער, מיט אַן אויפגעשטעלטן ביבערנעם קאָלנער.

— אונדזערע אַנטדעקער פון אַמעריקע זיינען, דאַכט זיך, פאַרפרוירן געוואָרן אויפן אדון צוזאַמען מיט זייערע הייסע אידייען, — האָט ער אַ זאָג געטאָן מיט אַ דין קעלעכל, הוילכנדיק אין פויסט אַריין.

דער אַלטער האָט דורכדרינגלעך, און, ווי צום ערשטן מאָל, מיט פאַרוואונדערונג אויף אים אַ קוק געטאָן, און נישט געפונען קיין פּאַסיקע ווערטער אים צו ענטפערן. קוזמע קוזמיטש האָט זיך דערפילט נישט העניטיק מחמת דעם פּלוצעמדיקן געדאַנק, אַז דער דאָזיקער שוטהוואַטער און, האַכט זיך, שלעכטער מענטש איז עס דער צענטער פון אַלץ, וואָס האָט אים געשטערט דאָס לעבן פאַר די לעצטע וואָכן. און צי בלויז דען וואָכן, חדשים! און אפשר, שוין יאָרן?

ער איז צופרידן געווען, וואָס גרובסקי, דערמאָנענדיק זיך עפּעס, איז איילנדיק אַוועק. ערשט איצט איז קוזמע קוזמיטשן איינגעפאַלן אַ פאַרשפּעטיקטער ענטפער זיין געוועזענעם פּאַטראָן: „איך קוק אַזוי אויף אייך, ליבער פּיאָטר יעפימאָוויטש, און פאַרשטיי נישט: מיט וואָס פאַר אַ רעכט רופט איר זיך רוס? ווו איז אייער רוסישער שוווּנג, ווו איז אייער ליבע צום נייעם? וואָס רוסישעס איז אין אייך פאַרבליבן? איר האָט זיך פון די אַלטע צייטן צוגעוווינט תפילה צו טאָן צו די פרעמדע געטער

פון דער וויסנשאפט און טעכניק, און די גאָלדגרובנס דערלעבן האָט איר אוועקגעמאכט מיט אייער טרוקן הענטל. און איר האָט נישט פאַרמאָגט קיין גלויבן, באַקומט זיך, נישט אין אייער אייגענער קראַפט, נישט אין דער שעפערישקייט פון אייערע מיטבירגער, נאָר פשוט די בלייזע זעלבסטזיכערקייט, וואָס האָט זיך געשטיצט אויף דיקע אינפאָרמאַציע־ביכער. און וואָס זייגט איר היינט?... גאָרנישט!".

פון אַזעלכע אויסדריקן, בעדך, איז באַשטאַנען קוזמע קוזמיטשעס דעמאַסקירנדיקע רעדע. נאָר דערנאָך איז געקומען אַ ביטערע פראַזע קעגן זיך אַליין: „און דו ביסט דען נישט איינס מיט אים? צי באַמיסטו זיך דען נישט מיט אַלע כוחות צו דערווייזן, אַז טאַפּאָליעוו און גרובסקי — דאָס זיינען צוויי שטיוול פון איין פּאָר?. ס'איז אַזוי אומאָנגענעם געווען צו טראַכטן וועגן דעם, אַז קוזמע קוזמיטש האָט דעם דאָזיקן געדאַנק פאַרטריבן מיט אַלע כוחות.

מער איז צון אים קיינער נישט אַריינגעקומען. צוויי אָדער דריי מענטשן האָבן געכאַפּט אַ קוק אין קאַבינעט אַריין, נאָר זיי האָבן געדאַרפט נישט טאַפּאָליעוון. זשעניע קאָזלאָוו אין אַ מאַנטל און ווייס פוכן טיכל האָט אויפגעעפנט די טיר און פון דער שוועל באַטראַכט דאָס צימער, זיך נישט אומקוקנדיק אויפן אַלטן.

— קומט אַריין, פריילן, — האָט קוזמע קוזמיטש אַ רוף געטאָן מיט אַ כריפּלע באַס.

זשעניע האָט זיך געגריסט און איז, זיך קווינקלענדיק אַ הגע, אַריינגעטאָן. טאַפּאָליעוו האָט זי געקענט, ווי טאַניע וואַסילטשענקאָס אַ חברטע, און אים האָט זיך עפּעס אויסגעדאַכט, אַז ער געדענקט ביידע מיידלעך שוין פון זייער לאַנג, נאָך פון קינדווייז, הגם ביז זיין קומען אויף דער בויונג איז ער מיט זיי נישט באַקאַנט געווען. פון אַ געוויסער צייט פלעגט קאָזלאָוו אָפט אַריינקומען צו אַלעקסייען, כדי צו גיין מיט אים צוזאַמען אין גאָרקיך, אָדער אין שליחות פון גרעטשקינען, און טיילמאָל גלאַט אַזוי. און לויט דעם, ווי דאָס מיידל פלעגט געוויינלעך זיצן באַשיידן אויפן דיוואַן און קוקן אויף קאָווּשאָוון, האָט טאַפּאָליעוו פאַרשטאַנען: אַלעקסיי איז פאַר זשעניען נישט בלויז אַ מיטבאַאַמטער.

— ס'איז דאָ פוסט, אמת? — האָט ער, אויפהייבנדיק די ברעמען, מיטפילנדיק אַ פרעג געטאָן. — זיצט זיך און אַלטער, אַ שטומער און טויטער, ער ווערט נישט גענומען אין חשבון. און דער, וואָס מע דאַרף אים, איז נישטאָ. ווען ס'זאָל זיין קאַפּויער — וואָס, זשעניע?

— קוזמע קוזמיטש, ס'איז דאָך וועגן זיי גאָרנישט באַוווסט. איך שרעק זיך! — איר שטים און די גרויסע העלע אויגן האָבן אויסגעדריקט אומרויקייט. — כ'בין גרייט אַליין אָנצוטאָן נאַרטעס און זיך לאָזן זיי זוכן. מ'האָט געפּרוווט אַרויסרופן טאַטיאַנען, איז אַלץ קיין פאַרבינדונג נישטאָ, דער בוראַן האָט, קענטיק, צעשעדיקט די גאַנצע ליניע. וואָס טוט מען, קוזמע קוזמיטש?

— ס'זיינען נישטאָ קיין סיבות זיך צו דערנערווירן, זיי האָבן זיך אויסבאַהאַלטן ערגעץ־וווּ אויף אַ פּאַסיק אָרט, — האָט טאַפּאַליעוו געזאָגט באַרויקנדיק, הגם זשעניעס ווערטער האָבן אים שטאַרק באַאומרויקט. לאָמיר זיצן אַ פינף מינוט, אַ שמועס טאָן. נו, דערציילט אָקערשט, וואָס סע הערט זיך דאָ בכלל.

זשעניע האָט דערציילט: דער קאָמוניקאַט איז ווידער נישט קיין פרייַלעכער — די שלאַכטן קומען פאָר אין דער געגנט פון מאָסקווע, מ'האָט ווידער אָנגעהויבן שמועסן וועגן די יאַפּאַנער, זיי פּראָוואָצירן אויף דער גרענעץ; זאַלקינד האָט אָרגאַניזירט בריגאַדעס פון קאָמוניסטן און קאָמיוגיסטן צו קאָנטראָלירן די אַרבעט פון די אָפּטיילן, איר האָט מען אויך אַריינגעצויגן, און זאַלקינד האָט איר געבעטן, זי זאָל זיך פאַרנעמען מיט די אָפּטיילן פון פעדאָסאָוון און ליבערמאַנען; היינט איז אַ באַראַטונג ביים פּאַרטאָרג, זי דאַרף אַרויסטרעטן און דערנעדווירט זיך זייער; ביינאַכט האָבן זיי פאַרענדיקט צוזאַמענשטעלן דעם קוואַרטל־פּלאַן, און גרעטשקין, וויפל ער האָט זיך נישט געטשעפּעט, האָט פונדעסטוועגן נישט געקאָנט געפינען קיין חסרון אין אירע טאַבעלעס, און זי פירט דאָך די אַרבעט־רשימות — דאָס איז דיר נישט קיין פונט ראַזשינקעס!

זי האָט ליב געהאַט איבערצוחזרן די פראַזע „דאָס איז דיר נישט קיין פונט ראָזשינקעס, נאָר אַ קילאָגראַם פיר", ווען ס'פלעגט גיין אַ רייד וועגן עפּעס וואָס וויכטיקס. איצט האָט זשעניע, אַרויסזאָגנדיק זי, אַ זיפץ געטאָן און זיך געלאָזט צו דער טיר. דער אַלטער האָט זיך אויפגעהויבן פון דער שטול.

— קומט, זשעניע, לאָמיר צוזאַמען פּרוּוון אויפזוכן טאַטיאַנען.

זיי זיינען אַריינגעגאַנגען אין סעלעקטאָר־צימער און אַ גאַנצע שעה געפּטרט ביים אַפּאַראַט, שרייענדיק לויט דער ריי אין רערל אַריין. דער דראָט האָט געגנוי איבערגעגעבן, וואָס כע קומט פאָר אין דער נאַטור — ס'האָט זיך געהערט דאָס ווילדע יאָמערן פונעם שניישטורעם, דער פייף און גערויש פונעם ווינט. און כמעט אומגלייבלעך איז פאָרגעקומען טאַ־

טיאַנעס שטים, וואָס איז פּלוצעם אויפגעקומען פון דער ווייט.

— ווו זיינען אַלעקסיי און בערידזע? ווו איז אַלעקסיי? וואָס ווייסטו וועגן זיי? — האָט זשעניע געשריגן הויך, אַזש די שטים האָט זיך איר איבערגעריסן.

וואַסילטשענקאָס שטים האָט זיך דאָ דערנענטערט און געקלונגען הויך, דאָ זיך דערווייטערט, זיך פאַרלירנדיק אין גערויש:

— זיי זיינען דאָ פאַרבייגעגאַן אייערנעבעכטן... פאַרבייגעגאַן אייער־נעכטן... איך קאָן זיך נישט שענקען... זיי ביי זיך נישט פאַרהאַלטן...

— טאַניעס ווערטער האָבן זיך איבערגעריסן אויף אַ סעקונדע און זיינען אוויגנבליקלעך פאַרלוירנגעגאַנגען. — זיי האָבן געוואָלט ביי מיר בלייבן. כ'דערנערוויר זיך... כ'בין זייער אומרויק.

זשעניע האָט אַראָפּגעוואָרפן דאָס טיכל, ס'איז איר גליך הייס געוואָרן, אירע פּרעכטיקע האָר האָבן זיך צעשאָטן, זי איז שטיל געבליבן און געזיצן מיט אַן אומבאַוועגלעכן בליק. דעם געשפּרעך האָט ווייטער געפירט מאַפּאַליעוו. ער האָט איבערגעפרעגט טאַניען וועגן די אינזשי־נערן; זי האָט איבערגעחזרט, וואָס זי האָט שוין געזאָגט.

— איך ראַנגל זיך מיטן בוראַן, — האָט דאָס מיידל מיטגעטיילט.

— גיט איבער דער נאַטשאַלסטווע... זאָלקינדן גיט איבער... צוזאַמענגע־שטעלט רעטונג־בריגאַדעס... פון די סאַמע שטאַרקסטע יאַטן... מיר וועלן איינהאַלטן די פאַרבינדונג... באַאומרויקט זיך נישט... מיר וועלן זיך נישט אונטערגעבן...

שאַנעווע זיך און די מענטשן! — האָט טאַפּאַליעוו געכריפּעט. — היט זיך אָפּ! זיינען דאָ אומגליקספאַלן? זיינען פאַראַן אומגליקן?

— וואָס הערט זיך ביי אייך? וואָס הערט זיך ביי אייך? — האָט זיך דערטראָגן דעם מיידלס ענטפער־געשריי. — וואָס הערט זיך ביי אייך גוטס?

ער האָט געענטפערט אַנגעשטרענגט, איבעררייסנדיק דאָס קול און הוסטנדיק:

— קיין גוטס הערט זיך נישט! נישט גוט! נישט גוט! איך זאָג — נישט גוט, טאַטיאַנקע!

זי האָט ענדלעך פאַרשטאַנען:

— וואָס איז נישט גוט? מיט וואָלאָדיען? ס'איז עפּעס געשען מיט וואָלאָדיען?

— כמעט, — האָט ער געענטפערט נישט קלאָר. — כמעט מיט וואָלאָדיען! כמעט!

— וואָס קימראַט? — האָט דאָס מיידל געוואָלט דערגיין. — רעדט זיידע, וואָס באַהאַלט איר דאָרט אויס! וואָס קימראַט? נו, רעדט שוין!...

זשעניע איז געקומען צו זיך און אַנטלאָפן אין אָפּטייל. קוזמע קוזמיטש האָט זיך אומגעקערט צו זיך און ווידער זיך געזעצט אויף דער שטול. ער איז אָפּגעזיצן עטלעכע מינוט, דערנאָך האָט ער פּליסיק פאַרשפּיצט צוויי בלייפעדערס און זיך גענומען שרייבן. אַליין נישט צו באַמערקן, האָט ער זיך דאָך געפונען אַריינגעצויגן אין בערידזעס און קאָוושאָווס קלאָפּאָטן. דער אַלטער האָט זיך נישט איינמאָל געכאַפּט, אַז ער טראַכט וועגן דעם, וואָס ס'האָט זיי באַזונדערס פאַרשאַפט זאָרגן, — וועגן דעם איבערגאַנג איבערן דורכגוס. ער וואָלט געדאַרפט זיין אַ פולשטענדיק בלינדער, נישט צו דערזען דאָס דרייסטקייט און די ריכטיקייט פון די באַשלוסן, וואָס בערידזע האָט אָנגענומען בנוגע די אַרבעטן אין ווינטער־באַדינגונגען. זיי האָבן זיך נאָכנישט דערטראַכט, ווי דורכצוגראָבן אום ווינטער אַ טראַנשיי איבערן דורכגוס. קאָוושאָוו האָט זיך געוואָנדן צו אים מיט דעם דאָזיקן פּראָבלעם, ווען ער, דער אַלטער, האָט שוין אַליין איבער איר געטראַכט. אין זיין קאָפּ האָט אויפגעבליצט אַן אינטערעסאַנטער געדאַנק, ער האָט זיך צו אים אָפּט ווידער־געקערט און איז שוין געווען איבערצייגט, אַז דאָס לייזן די דאָזיקע קאָמפּליצירטע אויפגאַבע געהערט צו אים, טאָפּאָליעוון.

דער גרויסער קעשענע־זייגער — קוזמע קוזמיטשעס לאַנגיעריקער לעבנסבאַגלייטער, האָט געוויזן דעם סוף פונעם אַרבעטסטאָג. קוקנדיק אויפן פאַרטונקלטן ציפערבלאַט, האָט זיך דער אַלטער פאַרטראַכט — זאָל ער גיין אַהיים אָדער איבערבלייבן דאָ. אַרבעטן איבער די נאָטיצן און אויסרעכענונגען קאָן מען אויך אין דער היים, דאָרט איז וואַרעמער, דערפאַר אָבער וועט ער דאָ גיכער זיך דערוויסן ידיעות וועגן אַלעקסייען. ער האָט געשפּרייזט איבערן קאַבינעט, די הענט פאַרשטעקט אין די קעשענעס פון פעלץ, — אַ הויכער, גרויער, אָנגעכמורעטער און וואָנסיקער, ענלעך צו מאַקסים גאָרקין. אומדערוואַרט איז געקומען צו לויפן אַ יונגינק מיידעלע. צו טאָפּאָליעווס פאַרוווּנדערונג, האָט זי נעמלעך אים באַדאַרפט צו האָבן.

— כ'האָב אייך קוים אויפגעזוכט! כ'האָב גאָרנישט געוווּסט, אַז ביי אונדז איז פאַראַן אַזאַ אינזשיניער טאָפּאָליעוו, — האָט דאָס מיידל תמימותדיק אַ זאָג געטאָן, נישט פאַרשטייענדיק, אַז זי טרעפט דערמיט דעם אַלטן אין סאַמע האַרץ. — דאָ איז תמיד געזעסן אַליאָשע קאָוושאָוו, אים קען איך גוט. איר זענט, הייסט עס, זיין פאַרטרעטער? פיין,

— אן אַלטער איז אונטערגעוואָרפן א יונגן! איצט וועל איך אייך שוין קענען. קומט שנעלער, דער פּאַרטאָרג רופט אייך אויף א באַראַטונג פון די אָפּטייל־נאַטשאַלניקעס.

און זי איז אַרויסגעלאָפן. קוזמע קוזמיטש האָט נישט באַוויזן קיין וואָרט צו זאָגן. אויף דער שוועל האָט ער זיך צוזאַמענגעשטויסן מיט קאַבזעוון, ווי געוויינלעך א צעשויבערטן. אויך אים האָט זאַלקינד אַרויס־גערופן — משמעות, זייביידע האָבן געזאָלט פאַרטרעטן קאָוואַשאָוון.

די באַראַטונג איז שוין געווען אין גאַנג. זאַלקינד האָט זיך העפלעך באַגריסט מיט טאַפּאַליעוון און קאַבזעוון, פאַרבעטן זיי זיצן.

— איך האָב צוזאַמענגערופן די אָפּטייל־נאַטשאַלניקעס ביינאַנד מיט די פּאַרטאָרגן און קאָמיונאָרגן, זיך דורכצורײדן וועגן דיסציפּלין און אונדזערע בלויזן. רעדט ווייטער, — האָט ער א מאַך געטאָן צו גרעטש־קינען, וועלכער איז אָפּוואַרטנדיק געשטאַנען ביים טיש.

— די אינספּעקציע, וואָס מיר האָבן דורכגעפירט, האָט אַרויפגע־בראַכט אויף דער אויבערפלאַך די חסרונות, וואָס שטעקן טיף אינעווייניק אין די אָפּטיילן. — גרעטשקין האָט מיט א זשעסט אויסגעמשלט, ווי־אַזוי ס'זיינען אַרויפגעבראַכט געוואָרן פון דער טיף די דאָזיקע חסרונות. — און מיר קאָנען היינט נישט, צום באַדויערן, אַרויסשטעלן קיין איין אָפּטייל פאַר א מוסטער — אָט נעמט, הייסט עס, פון דעם א ביישפּיל. אין אַלע זיינען פאַראַן נאַכלאַזיקע מענטשן. ס'געפינען זיך נאָך דערצו בעלנים צו פאַרשפּעטיקן צו דער אַרבעט און פּריציייטיק פון איר אַוועק־צוגיין. אַנדערע פאַרענטפערן זייער צעקראַכנקייט מיט די בוראַנען און אַלערליי שווערע באַדינגונגען. — גרעטשקין האָט א מאַך געטאָן מיט דער האַנט און דער ריכטונג פון די פענצטער, באַלייגט מיט שניי. — א סך שאַנעוועו נישט די מלוכהשע צייט, קריכן אַרום אָן א טאָלק איבער די קאָרידאָרן, שמועסן אין דער אַרבעטסצייט וועגן זייטיקע ענינים, שטייען צו לאַנג ביי די מאַפּעס, אַרומשמועסנדיק די לאַגע אויפן פראָנט. זיי פאַרגעסן, אַז דעם פראָנט דאַרף מען העלפן נישט מיט קיין זיפצן און נישט מיט אונטעראויווונדיקער סטראַטעגיע. ס'איז נישט אָנגענעם צו ריידן און גלייכצייטיק טאָר מען נישט אויסבאַהאַלטן: אין איינציקע אונ־דזערע אָפּטיילן איז נאָך ביז היינט נישט פאַרוואָרצלט געוואָרן אַן ערך־לעכע, ענטוזיאַסטישע באַציונג צו די נויטן פון דער טראַסע; נישט אַלע אינעם אַפּאַראַט פאַרשטייען, אַז מיר זיינען דאָ — דינער פון דער טראַ־סע און עקזיסטירן פאַר איר, בשום אופן נישט פאַרקערט.

גרעטשקין האָט גערעדט מיט ברען און שניידיק, באַגלייטנדיק די ווערטער מיט ענערגישער זשעסטיקולאַציע. מ'האָט אים אויסגעהערט מיט צוגעשמידטער אויפמערקזאַמקייט. אַן עקאָנאָמיסט־פּראַקטיקאַנט, לויט זיינע אייגענע רייד, באַשאַנקען פון דער נאַטור מיט אַ תּפיסה און מיט דער פעיקייט צו אַרבעטן פיר און צוואַנציק שעה אַ מעת־לעת, — האָט ער נאָכן בייטן זיך פון דער בוווּנג־אָנפירערשאַפט אָנגעהויבן שפּילן אַן אָנגעזעענע ראָל אינעם לעבן פון דער פאַרוואַלטונג. באַטמאַנאָוו האָט געמאַכט זיין אָפּטייל פאַר אַ קאָנטראָל־ און פּלאַניר־אָפּטייל, און גרעטש־קין איז געווען דער שטענדיקער באַריכטגעבער אויף די קאָנטראָליאָרן־באַראַטונגען ביים נאַטשאַלניק פון דער בוווּנג. די פּאַרטיי־אַרבעט האָט גרעטשקין געפירט אַקטיוו, און דער קאָלעקטיוו האָט עס אָפּגעפּילט. אויך איצט איז לויט זיין אַרויסטריט געווען צו זען, אַז ער האָט זיך צו דער אויפגאַבע פון אַ פּאַרטאָרג באַצויגן געוויסנהאַפטיק און באַדענקט, האָט אינספּעקטירט די אָפּטיילן שטרענג, איבערגעגעבן.

— זאָל מיין רעדע זיין ווי אַ מין אַריינפירוואָרט, — האָט גרעטש־קין פאַרענדיקט, וואַרפנדיק אויף די פאַרזאַמלטע אַ שנעלן בליק פון זיינע קיילעכיקע און שאַרפע אויגן. — די חברים, וואָס האָבן באַזוכט די אָפּ־טיילן, וועלן אַליין דערציילן, וואָס זיי האָבן דאָרט געטראָפן.

זאַלקינד האָט געעפנט די דיסקוסיע מיט אַ קורץ וואָרט:

— זאָגט אַרויס פּראָסט און אָפן וועגן אַלע צרות. קריטיקירט, זיך נישט רעכענענדיק און נישט מורא האָבנדיק צו באַליידיקן אַ סימפּאַטישן נאַטשאַלניק אָדער אַ גוטן פריינד. אַלע צוזאַמען זיינען מיר גענוג שטאַרק, און קיין קריטיק וועט אונדז נישט פאַרשאַטן, זי וועט אונדז ברענגען בלויז נוצן. איך גיב יעדן צען מינוט — איך טו עס, כדי נישט צו דערלאָזן קיין הוילע גערעדערייען. מיר האָבן נישט קיין רעכט אָפּצוזיצן צו צען שעה. באַמיט זיך, נישט צו פאַרנעמען זיך מיט קיין פּלוידערייען, רכילותן און קליינלעכקייטן.

און אַלע האָבן גערעדט — קורץ, נישט זייער גלאַטיק און בינדיק, נאָר צעוואַרעמט און מיט בפירושער איבערצייגונג אין דער אייגענער גע־רעכטיקייט. דאָס האָט עפּעס אויפגערעגט טאָפּאָליעוון. ער האָט געזען, אַז די אַלע, וואָס טרעטן אַרויס, זיינען יונגע מענטשן, לחלוטין יונגע. איינע פון די ערשטע האָט באַקומען דאָס וואָרט זשעניע קאָזלאָוו.

צוגעקומען צום טיש, האָט דאָס מיידל אָנגעהויבן ריידן. אין אָנ־הויב אומזיכער, מיט אַראָפּגעלאָזטע אויגן און זיך רויטלענדיק. איר איז נאָכנישט אויסגעקומען אַרויסצוטרעטן אויף אַזעלכע באַראַטונגען, און

זי האָט מיט שרעק געטראכט, אַז זי דאַרף זאָגן אומאָנגענעמע און שטרענגע ווערטער וועגן נאַטשאַלניקעס פון צוויי גרויסע אָפּטיילן. אָן אויגנבליק האָט זיך זשעניע א קווענקל געטאָן און נישט מיט קיין קליינער אָנשטרענגונג דערשטיקט דעם פארלאנג איבערצורייסן די רעדע און אַנטלויפן, ווי דאָס איז אַמאָל געשען מיט איר אויף א קאָנצערט פון זעלבסטטעטיקייט.

גרעטשקין האָט זיך מחמת פאַרדרוס פאַרקרימט און אפילו אוועקגעקערט. ער האָט מיט האָפענונג דערוואַרט קאָזלאָווס ארויסטרעטונג און איז איצט געווען אַנטוישט. אויסערלעך א מרוק און פעדאַנט, האָט ער זיך צו איר באַצויגן מיט סימפאַטיע און זיך תמיד באַמיט אריינצוציען זי אין די ענינים פונעם אָפּטייל. ער האָט איינמאָל געזאָגט אלעקסייען מיט שטאָלץ, אַז ער האַלט קאָזלאָוון פאַר זיין בעסטער ארבעטערין. ס'איז גרעטשקינען געפעלן אַלעקסיים פאָרשלאָג — דרייסטער אריינצייען זשעניען אין דער טעטיקייט פון דער קאָמיוגישער אָרגאַניזאַציע. ער האָט טאַקע דעמלט, נישט אָפּצולייגן, ארויסגערופן דאָס מיידל און לאַנג מיט איר געשמועסט וועגן דעם.

זשעניע האָט באַמערקט — גרעטשקין איז אומצופרידן, און א טראַכט געטאָן, אַז ער וועט אומבאַדינגט דערציילן אַלעקסייען וועגן איר דורכפאַל. דאָס האָט איר געהאָלפן גובר זיין די אומזיכערקייט און פאַרלעגנהייט. זי האָט אָנגעהויבן ריידן אַנטשלאָסענער און, נאָכאַמאָל א קוק געבנדיק אויף גרעטשקינען, דערזען זיין ירטזאָגנדיקן שמייכל.

זשעניעס בריגאַדע האָט אויפגעדעקט אין די באַזאָרגונגס־אָפּטיילן א סך אומאָרדנונג. ביי פעדאָסאָווס מיטארבעטער זיינען געפונען געוואָרן אויף די טישן פאַרעונג־מעלדונגען פון דער טראַסע, אויף וועלכע ס'איז קיין ענטפער נישט געגעבן געוואָרן, נישט אָפּגעשיקטע דרינגענדיקע טעלעגראַמעס, פאַרגעסענע פּאַפּירן. פעדאָסאָוו האָט זיך צו דער קאָנטראָל אין דעם אָפּטייל באַצויגן נישט ערנסט, מיט פאַרדיסנקייט. ער האָט אויך דאָ געפרווט זיך מיט רעפּליקעס פונעם אָרט מאַכן דערפון א שפּאַס און אַלץ פאַרענטפערן דערמיט, וואָס ס'איז פאַראַן אָן א שיעור ארבעט, צוליב וועלכער מע באַווייזט זיך נישט ארומצוקוקן אויף באַזונדערע נאָכלאָזיקייטן און בלויזן.

— דאָס איז אָבער א פאַלשער און שעדלעכער שטאַנדפּונקט! — האָט זשעניע א געשריי געטאָן. — דאָס שאַפט א הינטערוועגעלע פאַר אַלערליי געמיינקייטן.

דערנאָך איז זי אַריבער צו ריידן וועגן ליבערמאַנען און אים באַשולדיקט, אַז שטרעבנדיק אַלץ צו באַפּוצן און פֿאַרמאַסקירן, דערקייקלט ער זיך ביז אָפּנאַרעריי.

די באַשולדיקונגען האָבן זיך באַקומען שווערע — ביידע נאַטשאַלניקעס פֿון די אָפּטיילן האָבן זיך דערויף נישט גערעכט, הגם זאַלקינד האָט וועגן דעם געוואָרנט.

און זשעניע האָט נאָך אַלץ נישט געהאַט אַרויסגעזאָגט. איר צייט איז אַריבער און זי האָט, אַ קוק געבנדיק אויפֿן האַנטזייגער, זיך איבערגעריסן אויף אַ האַלבן וואָרט. זאַלקינד האָט איר דערמוטיקנדיק צוגעשאָקלט מיטן קאָפּ.

— צווישן אונדז קורסירן שוין לאַנג לעכערלעכע אַנעקדאָטן וועגן דער פֿיינטשאַפֿט צווישן ליבערמאַנען און פֿעדאָסאָוון, — האָט זשעניע אײַלנדיק ווייטער גערעדט. — איך האָב זיי אָנגענומען פֿאַר אַ שפּאַס, נישט געגלייבט, אַז דערוואַקסענע און סאָלידע מענטשן קאָנען זיך קוויקן מיט אַזאַ שפּיל. ערשט האָב איך זיך איבערצייגט: צווישן די צוויי אָפּטיילן גייט שיר נישט אַן אמתע מלחמה... מיין פֿאַרשטאָרבענער טאַטע האָט לאַנג געלעבט אויפֿן אַדון און פֿלעגט דערציילן וועגן דער פֿיינטשאַפֿט צווישן די נאַנאַיישע שבטים. היינט, נאַטירלעך, איז קיין שום פֿיינטשאַפֿט נישט פֿאַראַן, זי ווייזט זיך אַרויס אין איינצלנע פֿאַלן — דער טאַטע פֿלעגט עס אָנרופֿן איבערבלייבעכצן פֿון דער שבטים־אָרדנונג. און ווען כ׳האָב געהערט ווי ליבערמאַן באַרעדט פֿעדאָסאָוון און פֿעדאָסאָוו ליבערמאַנען, האָב איך זיך דערמאָנט דעם טאַטנס ווערטער און אַ טראַכט געטאָן: די סכסוכים צווישן אונדזערע צוויי נאַטשאַלניקעס זיינען אויך איבערבלייבעכצן פֿון די פֿאַרגאַנגענע יאָרהונדערטער.

— נו, דאָס מיידל האָט זיך צעלאָזט! — האָט פֿעדאָסאָוו אַ זאָג געטאָן אויף אַ קול.

— ניין, נישט זיך צעלאָזט, — האָט זיך זשעניע געשמיידיק געטאָן אַ דריי אויס צו אים און צעשפּרייט די הענט. — זאָגט מיר, חברים: צי דאַרף מען נישט האַלטן פֿאַר אַן איבערבלייבעכץ פֿון דער פֿאַרגאַנגענהייט דעם ווילדן פֿאַל, ווען צוויי סאָוועטישע מענטשן, געשטעלט אויף קרובישע אַרבעטספּונקטן, הייבן זיך אָן צו שטערן איינער דעם אַנדערן? אפֿשר איז ביי זיי אַ פֿאַרמעסט — דעמלט רופֿט מיך צו אָרדענונג.

עטלעכע מענטשן האָבן אָנגעהויבן צו אַפּלאָדירן. זאַלקינד האָט זיך אַראָפּגעבויגן צום טיש, אויסבאַהאַלטנדיק אַ שמייכל.

— מע קאן נישט גלאט אין דער וועלט אריין פארשווארצן דאס פנים פון מענטשן, — האט ליבערמאן א זאג געטאן, איבערווארטנדיק ביז אלע וועלן שטיל ווערן.

— אך, איר ווילט פאקטן? גוט, כ'וועל ברענגען פאקטן.

די פאקטן זיינען געווען אומגעלומפערטע און לעכערלעכע. זשעניע האט זיך ראפטעם איבערגעריסן אינמיטן ווארט, איז שנעל צוגעגאנגען צו ליבערמאנען און מיט א שטיל קול פון אויפרעגונג זיך געווענדט צו אים אליין, ווי זי וואלט פארגעסן וועגן די איבריקע:

— פארוואס האט איר נישט ליב קיין מענטשן? פארוואס פארמאגט איר נישט קיין גוטסקייט? איך ווייס — איר זיינט אן ארנטלעכער מענטש, קיין פרעמדס נעמט איר נישט. אבער צי איז דאס עכטע ארנטלעכקייט, אויב אלע אנדערע זיינען ביי אייך אומארנטלעך? איר בארימט זיך אפט: „איך באקום אלץ, וואס מיר דארפן האבן... חוץ מיר וועט עס קיינער נישט באקומען”. זיכער איז עס טאקע אזוי. נאר וואס פאר א זין האט עס? לאמיר אננעמען, איר האט באקומען טויזנט וואטענע קורטקעס, און זיי ליגן אין סקלאד. אין דער זעלבער צייט פעלן אוים קורטקעס אויפן זיבעטן באצירק, מענטשן פרירן און פארשעלטן אייער געביין. איך באאומרויקט עס נישט — די נאטשאלסטווע האט דאך אייך געזאגט א דאנק פאר די קורטקעס. איך האב געטראפן אין אייער אפטייל פיר טעלעגראמעס פון דריטן באצירק: דארט פעלן אוים גרויפן. איר האט נישט גענומען אין אכט די טעלעגראמעס דערפאר, וואס פאר אייך איז דער עיקר — באקומען גרויפן. איר האט באקומען, דאס איבריקע איז שוין נישט אזוי וויכטיק.

ליבערמאן איז געזיצן, האט געהויבן די פלייצעס און אפט געפינטלט מיט די העלע ברעמען. ער האט זיך געפרוווט דערווידערן, נאר זשעניע האט אים נישט דערלאזט קיין ווארט ארויסריידן.

— איר ענטפערט מיר, — האט דאס מיידל גערעדט אלץ אזוי דערנערווירט און פעסט. — צוליב וואס באמיט איר זיך צו באקומען די דאזיקע קורטקעס, גרויפן און א סך אנדערע זאכן? נישט שוין זשע בלויז צוליב דעם, מע זאל זאגן — „סארא גוטער אינטענדענט ליבערמאן איז — ער קאן אלץ באקומען!”. דאס אלץ איז דאך א שטות! איר דארפט זארגן בלויז פאר איין זאך: די מענטשן זאלן זיין זאט און באקליידט, ס'זאל זיי וואַרעם זיין אויפן פראסט. איר האט קיין הארץ נישט, שטאט א הארץ האט איר אמביציע — אט וואס איך וועל אייך זאגן!

קאַזלאָוו האָט זיך אַרומגעקוקט און אַ ביסל אין פאַרלעגנהייט זיך אומגעקערט אויפן אָרט.

— מאַמינקע טײַערע, וועמען אינטערעסירן עס די דאָזיקע ווײַבערישע פּײַערדיקע רעדעס! — האָט ליבערמאַן אַ מאַך געטאָן, וואַרפנדיק בגנבה אַ בליק אויפן פּאַרטאָרג.

— מיר זײַנען זיי אינטערעסאַנט. און אַלע חברים זײַנען זיי אינטערעסאַנט. און דער עיקר — פאַר אײַך זײַנען זיי נוצלעך צו הערן, — האָט זאַלקינד אַ זאָג געטאָן האַרב, קוקנדיק ליבערמאַנען גלײַך אין פּנים. אויסגעדרייט זיך צו זשעניען, האָט ער ליבלעך צון איר אַ שמייכל געטאָן: — רעדט ווײַטער...

גרעטשקין האָט זיך געפילט גליקלעך און נישט אַוועקגענומען די אויגן פון זשעניען. „ווער־ווער, אָבער איך ווייס דאָך: דער גרעסטער אינטערעס פאַר איר איז געווען טענץ און דער כאָר־קרײַז. נאָר אָט האָבן מיר, איך מיט אַלעקסייען, זי אַרײַנגעצויגן אין דער קאָמיוגישער אַרבעט — און אָט זעט", — האָט גרעטשקין געטראַכט מיט צופרידנקייט. אין איר ווײַטערדיקן רעדן האָט זשעניע פּלוצעם דערמאָנט אויך זײַן נאָמען. ס'איז אים נישט אײַנגעפאַלן, אַז זי וועט זיך צון אים דערקלײַבן, פונדעסטוועגן האָט ער זיך נישט באַליידיקט און אַ שאָקל געטאָן צון איר מיטן קאָפּ, אויפכאַפּנדיק איר בליק.

— אפילו קאָווּשאָוו און גרעטשקין, קאָמוניסטן און מיטגלידער פון פּאַרטײַקאָמיטעט, — האָט זשעניע גערעדט, — אפילו זיי האָבן צון אונדז ווייניק צוטרוי, באַמיען זיך צו טאָן אַלץ אַליין. און מיר ווייסן דאָך: קיין יחיד וועט נישט אויפטאָן דאָס, וואָס סע קאָן אויפטאָן אַ קאָלעקטיוו... איך האָב פאַרענדיקט, מיכאַיל באָריסאָוויטש. צום שלום וויל איך זאָגן: אונדזער באַראַטונג איז אַ גוטע און זי געפעלט מיר, ס'איז נאָר אַ שאָד, וואָס ס'זײַנען דאָ נישט פאַראַן די חברים קאָווּשאָוו, בערידזע און דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג. ס'באַקומט זיך, אַז בלויז ווען זיי זײַנען נישטאָ, זײַנען מיר דרייסטע און בראַווע.

— זאָל דאָס דאָזיקע קיינעם נישט אַרן, — האָט זיך זאַלקינד אָפּגערופן. — ס'איז גלײַך, ווי באַטמאַנאָוו, בערידזע און קאָווּשאָוו וואָלטן דאָ בײַגעווען. איך נעם זיך אונטער צו ענטפערן אין זייער אַלעמענס נאָמען.

זשעניע איז אַנטשוויגן געוואָרן, האָט אויסגעגלײַכט דעם בלויען סוועטער, וואָס האָט פעסט אײַנגעצויגן איר קרעפּטיקע פיגור, און זיך

געזעצט אויף איר שטול לעבן גרעטשקינען. זי האט זיך ארומגעקוקט: צי לאכט מען נישט פון איר?

— א כוואט, — האט גרעטשקין א שעפטשע געטאן. — אינגיכן וועסטו מאטיאנען הינטערן פּאסעק פארשטעקן. אפילו אליאשען האסטו אטאקירט, דעם גאט דיינעם. ס׳געפעלט מיר!

זשעניע האט אויף אים א קוק געטאן מיט א צעטראגענעם בליק און גארנישט געענטפערט. איר אויפרעגונג האט זיך נאכנישט אפגעזעצט.

וויטיקלעכער פון אלע האט דאס אלץ, וואס איז פארגעקומען, אויפגענומען טאפאליעוו. אלץ, וואס זשעניע און אנדערע האבן געזאגט איז געווען אדרעסירט צו אים. „אן איבערבלייבעכץ פון דער פארגאנגענהייט״, — האט ער איבערגעחזרט פאר זיך, און א געפיל פון בזיון האט אלץ שארפער אויפגעטויכט אין אים. „מע קאן זיצן לעבן זיי, טאן די זעלבע זאך — און פונדעסטוועגן זיין אומענדלעך ווייט פון זיי״, — האט קוזמע קוזמיטש געטראכט מיט גרויס ערגערניש. דער אלטער איז צוליב עפעס זיכער געווען, אז מע וועט אויף דער באראטונג אויך אים דערמאנען. ער האט זיך געשראקן דערפאר און, ווי מאדנע דאס זאל נישט זיין, עס פארלאנגט.

דאס ווארט האט באקומען פעטיע הודקין. נעמלעך ער האט גערעדט וועגן טאפאליעוון. אויסגעשריגן אייליק די ערשטע פראזן, האט פעטיע, א קוק טוענדיק אויפן אלטן אינזשיניער, ווי זיך אפגעהאקט, — ס׳האט דעם בחור אפגעשטעלט קוזמע קוזמיטשעס שווערער בליק, זיין גאנצער אנבליק, א דערדריקטער און נעבעכדיקער.

— רעד ווייטער, פעטיע, — האט זאלקינד א זאג געטאן, אויפכאפנדיק טאפאליעווס בליק און דעם יונגען טעכניקערס קווענקלעניש.

— חבר טאפאליעוו וועט נישט האבן אויף דיר קיין פאריבל פארן אמת. דו נעמסט זיך דאך צום הארצן אונדזער אלגעמיינע זאך.

— רעדט, פעטיע, איך וועל קיין פאריבל נישט האבן, — האט דער אלטער א כריפע געטאן קוים צו דערהערן.

— ס׳איז נישט אין ארדנונג ביי אייך אין אפטייל — האט פעטיע ווייטער גערעדט מיט אן אנגעשטרענגטער שטימע, וואס רייסט זיך אלע מאל איבער. — דער קאלעקטיוו, נאטירלעך, ארבעט, די מענטשן פארשטייען די אויפגאבע און באמיען זיך מיט אלע כוחות. אבער מיר זיינען נישט צופרידן מיטן חבר טאפאליעוו. ער איז א גרויסער אינזשיניער, האט א סך וויסן, נאר אלעקסיי ניקאלאיעוויטש קאוושאוון העלפט ער שוואך. און אלעקסיי ניקאלאיעוויטשן איז, פארשטייט זיך, שווער. איך

האָב זיך צוגעקוקט, און כ'פאַרשטיי נישט אפילו — ווען שלאָפט ער, אויב פיר פאַרטאָג איז ליכטיק ביי אים אין קאַבינעט און אכט אינדער־פרי איז ווידער ליכטיק... מיר באמערקן אַלץ, און מיינט נישט, חבר טאָ־פּאָליעוו, אַז מיר ווייסן נישט, וואָס ביי אייך אין קאַבינעט טוט זיך.

מחמת אויפרעגונג האָט פּעטיע כסדר געמאַכט מיט די הענט. ער האָט אַרויסגענומען פון קעשענע אַ טיכעלע, אָנגעהויבן עס קנייטשן, דערנאָך עס אַריינגעלייגט צוריק.

— איז אָט וואָס ס'האָט זיך באַקומען — אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטש איז אויף דער טראַסע, און דער אָפּטייל איז געבליבן אָן אַנפירערשאַפט. פאַרן פאַרטרעטער רעכנט זיך חבר טאָפּאָליעוו, נאָר ער אינטערעסירט זיך נישט מיטן אָפּטייל. מיר ווענדן זיך אין אַלע פראַגן צום חבר קאָבזעוו, אָבער ער איז דאָך נישט דער פאַרטרעטער און נישט פאַראַנטוואָרטלעך פאַרן גאַנצן אָפּטייל. ער אַליין געפינט זיך אין אַ פאַלשער לאַגע: ער דאַרף לייזן פּראָבלעמען, בעת איבער אים שטייט אַ לעבעדיקער פאַרטרעטער פונעם נאַטשאַלניק. דערצו איז ער נאָך ביי אונדז אַ צעטראָגענער, און ס'איז אים שווער אַלץ אַרומצונעמען.

— ער האָט מיר אויסגעקוילעט! — האָט קאָבזעוו אַ קרעכץ געטאָן און פאַרשטעלט דאָס פּנים מיט די הענט.

אַרום האָט מען זיך צעלאַכט.

— ס'איז נישטאָ וואָס צו לאַכן, איך זאָג דעם אמת. — האָט פּעטיע זיך בייז צעשריגן. אויב איר וועט לאַכן — וועל איך אויפהערן ריידן.

— רעד, פּעטיע, בייזער זיך נישט — מיר האָרכן דיר, — האָט זאַלקינד געזאָגט:

— מיר דאַרפן ווּיסן, — האָט דער בחור ווייטער גערעדט, — פאַרוואָס חבר טאָפּאָליעוו האָט זיך פון אַלץ אָוועקגערוקט. ער אינטערע־סירט זיך נישט מיט קיינעם נישט און מיט גאָרנישט. אָט בין איך דער קאָמסאָרג אין דעם אָפּטייל און אַ געוויינלעכער טעכניקער, — צי האָט ער כאָטש איין מאָל געשמועסט מיט מיר, פאַראינטערעסירט זיך, ווי איך אַרבעט? ניין. פאַרוואָס? נישט שוין זשע האָט ער ביי מיר גאָרנישט צו פרעגן און מיר צו זאָגן?... מיר האָבן זיך איינמאָל געוואָנדן צו אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטשן, געפרעגט וועגן טאָפּאָליעוון. איז ער אויף אונדז אין כעס געוואָרן: „וואָס גייט ער אייך אָן, ער שטערט אייך? ס'וועלן קלעקן פאַר אייך מיינע אויפגאַבן. אפשר איז אייך ווייניק —

קומט, וועל איך אייך דערלייגן". נו, מיר פאַרשטייען: אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטש האָט, זיכער, אַנדערש נישט געקאָנט ענטפערן...

פּעטיע האָט ווידעראַמאָל אַרויסגענומען דאָס טיכל, צוגעטראָגן עס צום פּנים, עס צוזאַמענגעקנייטשט און צוריק אַריינגעשטופּט אין קעשענע פון פּידזשאַק.

— היינט האָב איך באַשלאָסן צו שטעלן די פראַגע אייך, חבר פּאַרטאָרג, און דעם חבר טאָפּאָליעוו. ס'וועט מסתּם ווידער אויסקומען לעכערלעך... אָט האַלט איך אין איין טראַכטן: צי האָט קוזמע קוזמיטש געהערט חבר סטאַלינס אַרויסטריט דעם זעקסטן און זיבעטן נאָוועמבער, אָדער נישט געהערט? אויב ווידער ער האָט געהערט און געבליבן גלייכגילטיק, ווייס איך שוין נישט דעמלט, ווי מיר דאַרפן זיך ווייטער באַציִען צום חבר טאָפּאָליעוו. זייט מיר מוחל, קוזמע קוזמיטש, וואָס איך בין צון אייך אַזוי צוגעשטאַנען. עס קרענקט דאָך אונדז סיי פאַר אייך, סיי פאַר אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטשן. בפרט נאָך... אפשר איז ער אומגעקומען דאָרט... אויף דער טראַסע, מיטן הויפּט־אינזשעניער. און אייך איז אַלץ איינס...

דעם בחורס שטים האָט אַ ציטער געטאָן און זיך איבערגעריסן. פּעטיע איז אַנטשוויגן געוואָרן, נאָכאַמאָל אַ שטעק געטאָן די האַנט נאָכן טיכל, אַ מאַך געטאָן מיט איר און אַרויסגעלאָפן פון קאַבינעט — צום גליק איז ער געשטאַנען ביי דער סאַמע טיר. זאַלקינד האָט אַ קוק געטאָן אויף זשעניען, און זי איז אויך אַרויסגעגאַנגען נאָך פּעטיען, קוים איינהאַלטנדיק די טרערן.

ס'האָט זיך איינגעשטעלט אַ שווער שטילשווייגן, ווי ס'טרעפט אין געריכט־זאַל פאַרן אַרויסטראָגן דעם אורטייל. אַלע האָבן געקוקט אויף טאָפּאָליעוון, וועלכער איז געזעסן מיט אַ טיף אַראָפּגעלאָזטן קאָפּ.

— מיר האָבן קיין גרונט נישט צו באַקלאָגן אונדזערע חברים, — האָט זיך זאַלקינד אויפגעשטעלט. — זיי זיינען מענטשן פיזיש קרעפּטיקע, און איך בין איבערציינגט, אַז ס'איז מיט זיי גאָרנישט נישט געשען. זשעניע קאָזלאָוון און חבר טאָפּאָליעוון האָט זיך איינגעגעבן צו פאַרבינדן זיך דורכן סעלעקטאָר מיט טאַניע וואַסילטשענקאָ — זי האָט געזען די אינזשעניערן פאַרן בוראַן פריש און געזונט. אמת, קוזמע קוזמיטש? חוץ דעם האָב איך היינט דערהאַלטן דורך מיליטערישע פּילאָטן אַ בריוועלע פונעם נאַטשאַלניק פון דער בויונג: ער קלייבט זיך שוין אויפן צוריקוועגס. זיי וועלן וואָרשיינלעך אָט־אָט קומען אַלע דריי.

ס'האָבן זיך אומגעקוקט אין קאבינעט פּעטיע הודקין און זשעניע. דער טעכניקער איז שטיינגעבליבן לעבן דער טיר אַן אַנגעכמורעטער.

— דו האָסט פאַרענדיקט דיין ארויסטריט, חבר הודקין, אָדער וועסט ווייטער ריידן? — האָט זאַלקינד געפרעגט, זיך באַמיענדיק נישט צו קוקן אויף די אונטערשמייכלענדיקע מענטשן. — מיר האָבן דיך נישט איינגאַנצן פאַרשטאַנען. האָסט אויף אונדז א מאַך געטאָן מיט דער האַנט און אַנטלאָפן.

— איך האָב אַלץ געזאָגט, — האָט פּעטיע געענטפערט מיט א באַס.

— זעסטו, ביסט אַליין מיט זיך נישט צופרידן. האָסט גערעדט, ווי עס דאַרף צו זיין, און פּלוצעם ביסטו אַריינגעפאַלן אין א היסטעריקע. כ'וועל דערציילן בעריוזען און קאַוואַלוון, ווי דו האָסט זיי דאָ פּרי־ציִיטיק באַוויינט.

די באַראַטונג איז ווייטער געגאַנגען, נאָר ערשט איז שוין קוזמע קוזמיטש נישט אימשטאַנד געווען נאָכצופאָלגן די ארויסטרעטונגען. פּעטיע האָט אים דערלאַנגט א צו שטאַרקן קלאַפּ — אין דאָזיקן קלאַפּ האָבן זיך ווי פאַראייניקט אַלע קלעפּ פאַר דער לעצטער צייט.

דער ווייטיק, וואָס האָט פאַרבאָרגן גענאָגט אין אַלטנס האַרץ, האָט זיך פאַרשאַרפט און זיך צעוואָקסן מיט יעדער מינוט. דער קאָפּ איז אים שווער געוואָרן, די געדאַנקען האָבן זיך באַוועגן אומגעלומפּערט און פּאַמעלעך. פּעטיע, זשעניע, זאַלקינד און די איבריקע וואַרטן, זיכער, אויף זיין ארויסטריט. ער דאַרף ענטפערן... אָבער ער וועט נישט ענטפערן. אין איצטיקן מאָמענט האָט ער נישט וואָס צו ענטפערן.

זאַלקינד האָט פאַרשטאַנען דעם אַלטנס צושטאַנד, אויך אַנדערע האָבן פאַרשטאַנען. טאַפּאַליעוו, וואָס האָט שטענדיק אַזא קרעפטיקן און אומצוטריטלעכן אויסזען, האָט זיך געענדערט פאַר זייערע אויגן. און באַלד איז געוואָרן קלאָר: דער מענטש איז קראַנק — די אויגן זיינען ביי אים אַנטצונדן, די באַקן היציק־רויט, ער אָטעמט מיט עפּעס א כריפּ. משמעות, אַז ס'איז אים אפילו שווער דעם קאָפּ אויפצוהייבן.

ער האָט זיך נישט גלייך געכאַפּט, וואָס מע וויל פון אים, ווען ער האָט דערזען פאַר זיך אין זשעניעס האַנט א צעטעלע פון זאַלקינדן. ער האָט אויפגעוויקלט דאָס פּאַפּירל און עס לאַנג געלייענט: „קוזמע קוזמיטש, איר דאַרפט ריכטיק פאַרשטיין סיי דאָס דאָזיקע בחורל, סיי אונדז אַלע. מיר ווילן האָבן צו אייך עכטע אַכטונג. איר פילט זיך ערשט שלעכט — איר לעבט עפּעס־וואָס איבער און זיינט בפירוש קראַנק. גייט אַהיים, שפּעטער וועלן מיר אַלץ ארומשמועסן און, כ'מיין, מיר וועלן געפינען אַן

אַלגעמיינע שפּראַך. איך זאָג אייך צו, אַז ווי נאָר בערידזע מיט קאָוו־שאָוון וועלן צוריקקומען, וועל איך אייך באַזוכן". טאַפּאַליעוו האָט אָנ־געכמורעט אַ קוק געטאָן אויפן פּאַרטאָרג און אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ אויף ניין, וועלנדיק דערמיט אויסדריקן, אַז ער איז פּולשטענדיק געווונט. „פון וואַנען זיינען אים באַוווּסט מיינע איבערלעבונגען און אַז איך קוק אויס אַלעקסייען?" — האָט ער אַ טראַכט געטאָן.

זאַלקינד האָט פאַרענדיקט די באַראַטונג. זיין רעדע איז געווען אַ קורצע, אָן אַלגעמיינע פראַזן און מוסר. ער האָט נישט איבערגעחזרט, וואָס ס'איז שוין געזאָגט געוואָרן וועגן די בלויזן, נאָר גערעדט, וויאַזוי זיי פאַרריכטן. אין דער דאָזיקער רעדע איז געווען איין פראַזע — כלומרשט האָט זי זיך באַצויגן צו אַלע, אָבער טאַפּאַליעוו האָט פאַרשטאַנען: זאַלקינד אַדרעסירט זי דווקא צו אים:

— כ'דערמאָן אייך די קלוגע ווערטער פון לעגינען: „ס'איז נישט אַזוי געפערלעך די מפּלה, ווי ס'איז געפערלעך די מורא צו אָנערקענען די מפּלה, די מורא צו מאַכן דערפון אַלע אויספירן".

איידער דער פּאַרטאָרג איז אין זיין רעדע דערגאַנגען צו די באַזאָר־גונגס־אָפּטיילן, האָט פּעדאָסאָוו איבערגעגעבן ליבערמאַנען אַ צעטעלע: „איך מיין, מיר דאַרפן זיך ערנסט אַדורכשמועסן. אויב איר האָט נישט דערקעגן, וועל איך זיך אַריינכאַפּן צו אייך צען אַזייגער אין אָוונט". ליבערמאַן האָט אָנגעשריבן אויפן צעטעלע: „כ'בין מסכים". און ווען זאַלקינד האָט פעסט, הגם רויק, אַ זאָג געטאָן: „ס'איז אַ חרפּה און אומאָנגענעם צו ריידן ערשט וועגן דעם, וואָס זשעניע האָט דאָ אָנגערופן איבערבלייבעכץ, און איך זאָג צו נישט צו דערמאָנען עס, אויב ליבערמאַן און פּעדאָסאָוו וועלן מער נישט געבן קיין גרונט דערצו", — האָבן ביידע אינטענדענטן, אונטערן פּאַרטאָרגס בליק, צושטימענדיק צוגעשאָקלט מיט די קעפּ.

געשלאָסן די באַראַטונג, איז זאַלקינד איילִיק אַרויס פונעם קאַבי־נעט. ער האָט אונטען, ביים אַרויסגאַנג אויף דער גאַס, ווו ס'האָט גע־בושעוועט דער שניישטורעם, דעריאָגט טאַפּאַליעוון.

— איך וועל אייך באַגליטן, — האָט ער געזאָגט. — פאַרביי־גייענדיק וועלן מיר זיך אַריינכאַפּן אין שפּיטאָל צו ראַדיאָנאָווען — מיר דאַרפן זי ביידע האָבן. — און ער האָט, נישט האָרכנדיק דעם אַלטנס דערווידערונג, אים צוגעפירט צום שליטן.

אָלגע ראָדיאָנאָוו האָט צוזאמען מיט צוויי פעלדשערס וויזיטירט די קראנקע איבער די שפּיטאָל־פּאַלאַטעס. מיט א וואָך צוריק האָט אין נאָווינסק אויסגעבראָכן א גריפּע־עפּידעמיע. די פּאַלאַטעס זיינען געווען איבערפולט, ס׳זיינען געשטאנען בעטלעך אפילו אין די קאָרידאָרן. פון אלע זייטן א הוסטן, א ניסן און שווערע זיפצן. דער בוראַן האָט זיך אויך אהער ארייננעקריגן דורך די שפּאלטן אין די ווענט און די ראַ־מען פון די פענצטער, און די פּאַלאַטעס איז געווען קאַלט.

אָלגע האָט זיך אָפּגעשטעלט ביי יעדן בעטל, אויסגעהערט אויף וואָס מע קלאָגט זיך, באטראכט די קראַנקע, געגעבן פאַראָרדענונגען די פעלדשערס.

— דאָקטאָר, איר זיינט דאָך אליין נישט געזונט, — האָבן איר די קראַנקע געזאָגט, קוקנדיק אויף אירע פאַרבאַנדאַזשירטע הענט, איינגע־פאלן בלאַס פּנים און פיבערדיק גלאַנציקע אויגן.

— א דאָקטאָר האָט קיין רעכט נישט קראַנק צו זיין, — האָט זי צוגעשמייכלט, אויסהאָרכנדיק אייליק דעם קראַנקן. — אנישט, וואָס פאַר א דאָקטאָר איז ער?

מ׳האָט איר געזאָגט, אז זאלקינד איז געקומען צו פאָרן. זי האָט געבעטן צוווארטן און איז ארויסגעגאַן צו אים ערשט נאָכן פאַרענדיקן די וויזיטאַציע. זאלקינד איז געוואָרן אומרויק, באמערקנדיק, אז זי זעט באמת אוים שלעכט. אָלגע האָט א מאַך געטאָן מיט דער פאַרבאַנדאַ־זשירטער האַנט.

— איר ווייסט דאָך, אז ביי מיר איז א פאַרעלטערטער רעוומאַ־טיזם. מיר קאָן העלפן נאָר א ווארעמער קלימאַט. וועגן דעם איז ערשט נישטאָ וואָס צו טראַכטן, און דערפאַר איז בעסער אָפּצולייגן דעם שמועס וועגן מיר ביז נאָך דער מלחמה.

זאלקינד איז באַזאָרגט געווען צוליבן אויסבראָך פון דער גריפּע, ער האָט געפרעגט וועגן דעם איצטיקן צושטאַנד, אָלגע האָט דערציילט: אין משך פון צוויי טעג איז זי אויסגעווען אין אלע הייזער פונעם ישוב — די צאָל קראַנקע האַלט זיך אין איין פאַרגרעסערן. דער שפּיטאָל איז איבערפולט, ס׳איז דאָ איין אויסוועג — מע דאַרף איזאָלירן די קראַנ־קע פון די געזונטע, אויסטיילנדיק פאַר זיי ספּעציעלע צימערן אין די צוזאַמענוווינונגען און אין די הייזער. אין איצטיקן מאָמענט איז דאָס וויכטיקער פון קאַלצעקס און אלערליי אנדערע מעדיקאַמענטן.

— מיט וואָס דאַרף איך העלפן? — האָט זאלקינד, ווערנדיק אָנ־געכמורעט, א פרעג געטאָן.

— מע דאַרף ווירקן אויפֿן באַוווּסטזיין פֿון די מענטשן: זיי דאַרפֿן אָן טענות־ומענות מסכּים זיין זיך ענגער צו מאַכן און איזאָלירן די קראַנקע. נעמט אין אַכט, אַז צווישן דער באַפֿעלקערונג קורסירן קלאַנגען, די קראַנקהייט זאָל כּלומרשט זיין אונטערגעוואָרפֿן דורך די יאַפּאַנער — אַ מין באַקטעריאָלאָגישע מלחמה. די דאָזיקע קלאַנגען שטערן אונדז צו באַקעמפֿן די גריפּע. חוץ דעם דאַרף איך האָבן הילף, וואָס מער. שטעלט צו פּערד, ווייזט אָן פֿון וואַנען צו נעמען הילף, און מיר וועלן אַליין ברענגען. ביי אונדז איז קאַלט, ווי איר זעט. איך מוז הייצן אַ גאַנצן מעת־לעת, אָיבער אַלע גאָרמעס... איך דאַרף האָבן געהילפֿן. איך בעט נישט קיין דאָקטוירים און מעדשוועסטער, מע וועט זיי אַהער פֿון דער אַרמיי צוריק נישט ברענגען. זאָלן שטוב־באַלעבאָסטעס קומען צו העלפֿן. פֿאַרוואָס איז ביי אונדז נישטאָ קיין פֿרויען־קאָמיטעט, חבר פֿאַרטאָרג? ער איז זייער נייטיק, און נישט בלויז מיר. אין די קינדער־אַנשטאַלטן, אין די צוזאַמענוווינונגען און גאָרקיכן פֿעלט אויס דאָס אויג און די השגחה פֿון אַ פֿרוי. אין יעדער אָרגאַניזאַציע איז פֿאַראַן אַ פֿרויען־קאָמיטעט, ווו די פֿאָרזיצערין איז דעם נאַטשאַלניקס פֿרוי. אונדזער נאַטשאַלניק איז אָן אַ פֿרוי, און דערפֿאַר, מסתּם, איז נישטאָ קיין פֿרויען־קאָמיטעט. פֿאַרוואָס, חבר פֿאַרטאָרג, זאָל אייער פֿרוי נישט זיין די פֿאָרזיצערין פֿון אונדזער פֿרויען־קאָמיטעט? זי האָט אַ סך אַרבעט אָן דעם אויך? ווענדט אָן לגבי איר אייער באַליבט ווערטל: „וואָס מער אַרבעט, אַלץ בעסער פֿאַרן מענטשן". זאָלן די פֿרויען, וואָס געבן זיך נישט קיין עצה מיט דער שטוביקער באַלעבאַטישקייט, אַ טראַכט טאָן, ווי ליזעטשקע גרעטשקין טוט זיך אַן עצה. זי האָט פֿיר קינדער, און דריי טאָג שוין ווי זי קומט אַהער אויף אַ צוויי שעה דעזשורירן. — אַלגע האָט אַ שמייכל געטאָן. — וואָרשיינלעך, גענוג פֿראַגן אויף היינט? אויב מע זאָל מיך נישט אָפּשטעלן, קאָן איך אָפּקלאָגן ביז מאָרגן.

— דערווייל איז גענוג, — האָט דער פֿאַרטאָרג איינגעשטימט און גענומען איבעררעכענען: — הייסט עס, איזאָלירן די קראַנקע אין די צוזאַמענוווינונגען, באַקעמפֿן די שעדלעכע קלאַנגען, הילף, שטוב־באַלעבאָסטעס. וועגן אַ פֿרויען־קאָמיטעט האָב איך געטראַכט און, דאַכט זיך, שוין דערוויזן דעם ווייב מיין געליבטן מעזים. דעם פֿרויען־קאָמיטעט וועט אויסקומען זיך צו פֿאַרנעמען מיט די לעבנסבאַדינגונגען, דער עיקר מיט די לעבנסבאַדינגונגען פֿון די איינזאַמע. ביי אונדז ווינען אין קעלט אפֿילו אַ סך ספּעציאַליסטן. מאָרגן וועל איך ווידער קומען צו איך, מיר וועלן ווייטער שמועסן און פֿאַרן אין שטאָט אַריין — אפֿשר

וועלן זיי אונדז צוהעלפן? אצינד, אָלגע פּיאָדעראָוונע, מיט א קוק אויף אונדזער קראַנקן. כ׳האָב אים אויף כוח געבראַכט אהער.

— קוזמע קוזמיטש ווי א פּאַציענט? מאָדנע! — זי האָט זיך גענומען עסקן ארום דעם אַלטן, נישט נעמענדיק אין אַכט זיין ווידערשטאַנד. — איר זיינט אריינגעפאַלן! איצט וועט איר זיך שוין נישט באַרימען, אז פאַר אייער גאַנצן לעבן האָט איר נישט צו טאָן געהאַט מיט קיין עסקולאַפּן.

אָנגענומען מיט די הענט דעם אַלטנס קאָפּ, האָט זי מיט א לאַנגן בליק באַטראַכט זיין פּנים.

— מע דאַרף אים לייגן אין בעט אריין, ער האָט א גריפּע, געהעכערטע טעמפּעראַטור, — האָט זי א זאָג געטאָן זאַלקינדן, און טאַפּאַליעוון שטילערקערהייט א פרעג געטאָן: — וואָס איז געשען, קוזמע קוזמיטש?

דער אַלטער האָט געשוויגן. זאַלקינד האָט זיך גענומען איילן, אָנגעטאָן דאָס פוטערנע היטל מיט די לאַפּן און אוועקגעגאַן, ארויסבאַגלייטנדיק אויך טאַפּאַליעוון. ביי דער שוועל האָט ער זיך צוריקגעקערט.

— כ׳האָב נישט דאָס רעכט אויסצובאַהאַלטן... ס׳איז בעסער איר זאָלט זיך דערוויסן... אויב איר זיינט גרייט אויסצוהערן א שווערע ידיעה...

— זאַלקינד האָט זיך פאַרקרעקט און פאַרשנדיק געקוקט אויף אָלגען.

— נו, רעדט שוין! איך בין גרייט אויף אַלץ, — האָט אָלגע נערוועז א געשריי געטאָן, אין אירע אויגן האָט זיך באַוויזן אַן אויסדרוק פון ליידן.

— מ׳האָט מיר מיטגעטיילט, אז קאָנסטאַנטין ראָדיאָנאָוו האָט זיך ארויסגעדרייט פון דער מאָביליזאַציע. האָט זיך אויף א שווינדלערישן אופן איינגעאָרדנט ווי א דאָקטאָר אויף א סאַניטאַרן צוג. אין דער מורא, אז מע וועט אים פאַרט שיקן אויפן פראָנט, האָט ער באַשלאָסן צו מאַכן זיך פאַר אַן אינוואַליד אויף א צייט. האָט אָנגעהויבן צו טרינקען עפּעס א מין פּאַסקודסטווע און דורך א טעות זיך אָפּגעסמט...

פון אָלגעס האַלדז האָט זיך ארויסבאַקומען עפּעס א מאָדנער קלאַנג

— ווי זי וואָלט וועלן א געשריי טאָן, נאָר דאָס געשריי דערשטיקט.

— אויב איר וועט זיך נייטיקן אין הילף, — האָט זאַלקינד געזאָגט, — איך רעד נישט וועגן שפּיטאָל, דאָס איז זעלבסטפאַרשטענדלעך... חברישע הילף... אייך פּערזענלעך... זאָגט... צו יעדער צייט...

— א דאַנק אייך. איך פּערזענלעך... נייטיק זיך נישט אין גאָרנישט, — האָט אָלגע א שעפּטש געטאָן.

טאַפּאַליעוו, וועלכער איז געשטאַנען בײַ דער טיר, האָט פאַרשטאַנען, אַז אַלגען האָט געטראָפן אַן אומגליק און ס׳איז איר שווער. מיט אַכטונג און געפיל האָט ער געקוקט אויף איר פון אונטער די אָנגעכמורעטע ברעמען: אַלץ ארום האָט גערעדט וועגן דעם שווערן קאַמף; אַפילו אונטערוואַקסנדיקע און פרויען זײַנען אין אים אַרויסגעטרעטן ווי העלדישע זעלנער. ווי זשע האָט דאָס געקאָנט געשען, אַז ער, אינזשעניער טאַפּאַליעוו, זאָל זיך אַרויסדרייען פונם קאַמף? „באַפרייט זיך פון פאַרלאַנגען, ווייסן מיר מער נישט פון האָפנונג און שרעק", — האָבן זיך אים דערמאָנט די באַליבטע פערזן. ערשט האָט ער די דאָזיקע פערזן איבערגעחזרט און זיי אינערלעך אָפּגעוואָרפן.

קאַפּיטל זעקס

מיט זיך אַליין

אין שטוב האָט דעם אַלטן אַרומגענומען אַ מחיהדיקע וואַרעמקייט. ער אַליין האָט באַוואָרנט זײַן וווינונג אויפן ווינטער, און קיין שום ווינטן האָבן פון דאַנען נישט געקאָנט אַרויסבלאָזן די ווערטפולע קאַלאָריעס. מאַריע איוואַנאָוונע — די באַלעבאָסטע, בײַ וועלכער טאַפּאַליעוו האָט געוווינט אויף פולע קעסט, האָט מיט אומרו אַ קוק געטאָן אויף אים. זאַלקינד האָט איר מודיע געווען וועגן איר קוואַרטיראַנטס קראַנקהייט.

— באַאומרויקט זיך נישט, כ׳בין געזונט, — האָט איר קוזמע קוזמיטש געזאָגט. — דאָ איז שטיל און וואַרעם, ווײַטער דאַרף איך גאָרנישט האָבן.

ער האָט אַרויסגענומען פון קעשענע דאָס פּאַקעטל פּראָשקעס, וואָס ראָדיאָנאָווע האָט אים געגעבן, אַרײַנגעשטופּט זיי אין שופלאָד פון שרײַבטיש, אַראָפּגענומען דעם פּידזשאַק, זיך געלייגט אויפן דיוואַן, אַרונטערגעלייגט די האַרטע פּויסט אונטערן קאָפּ און פאַרמאַכט די אויגן. אויף דער פאַרזאַמלונג, בעת פּעטיע הודקינס רעדע, האָט זיך דעם אַלטן געגלוסט זײַן וואָס פריער אין דער היים, נאָר לגמרי נישט צוליב רויקייט. איצט איז ער ענדלעך געווען מיט זיך אַליין.

סיי פּעטיע, סיי זשעניע, סיי זאַלקינד, סיי אָלגע, סיי אַלעקסיי. סיי טאַניע — אַלע האָבן אויפגעטויכט פאַר זיינע אויגן, און אַלע זייערע פּלוצעם צוריקגעטרעטן, זיך אוועקגערוקט, אַריינלאָזנדיק צוזאַמען אים עמעצן, וואָס איז הונדערט מאָל שטרענגער, פּאָדערנדיקער און בייזער. דער דאָזיקער שטרענגער און בייזער האָט א געשריי געטאָן: „לאָמיר א שמועס טאָן", — און אָנגעהויבן ריידן אָט מיט פּעטקעס שטימ, אָט מיט אָלגעס, אָט מיט זאַלקינדס, אָט מיט אַלעקסיים. נאָר די אַלע שטימען האָט איבערגעשריגן וואָלאָדיעס שטים, זיין פּלימעניקס — זיין פאַרצווייפלטער אויסגעשריי:

„זיידע, נו, פאַרשטיי — ס'איז שוין מער נישטאָ צווישן די לעבעדיקע סעמיאָן מיראָנאָוו, אונדזער גענעראַל. מיר זיינען געווען אויף איין שלאַכט הינטער מאָסקווע, נאָר איך לעב, און ער איז טויט. בעסער וואָלט געווען, ס'זאָל זיין קאַפּויער, פאַרשטייסט מיך, זיידע? מיר זיינע זעלנער און אָפיצירן האָבן דאָ געשוווירן: נקמה נעמען פאַר אים אָן רחמנות. דערהרגעטע היטלעריסטן — דערמיט באַערן מיר אונדזער גענעראַל".

וואַניע, איוואַן מיראָנאָוו און טויט — דאָס האָט זיך עפּעס נישט געלאָזט לעבנאַנאַנדערשטעלן, ס'איז געווען אַן אומזין; דערין צו גלייבן! איבערחזרנדיק פאַר זיך צום הונדערסטן מאָל די ווערטער פון זיין פּלימעניקס קורצינקן בריוועלע, ווערטער, וואָס האָבן געשמיסן אין הארצן, האָט קוזמע קוזמיטש א קרעכץ געטאָן.

„שלום־עליכם, קוזמע, — האָט זיך פּלוצעם דערהערט וואַניע מיראָנאָווס באַקאַנטע איראָנישע שטים, און ער איז, אין דער באַגלייטונג פון עטלעכע הארציקע חברים, וואָס זיינען זיך לאַנג צעשוווּמען געוואָרן אין דער צייט, אַריינגעקומען אין צימער. אַרטיק און חשיבותדיק האָבן זיי געשפּרייזט, זיך איינגעבויגן איבער אים, וואָס איבערלעבענישן און קראַנקהייט האָט אים אַנידערגעוואַלגערט, און, טרייבערנדיק זיין נשמה, גערעדט צו אים מיט יונגע שטימען: — נו, קוזמע, לאָמיר אונטערפירן א סך־הכל. ס'איז פאַר יעדן געווונטשן דאָס צו טאָן באַצייטנס, באַזונדערס פאַר אַזעלכן, וואָס הינטער די פּלייצעס איז אים שוין נאָענט דער קבר. זאָג אונדז, חבר, מיט וואָס קאָנסטו זיך לויבן, וואָס פאַר א גוטס האָסטו אויפגעטאָן אין דיין לעבען? ס'איז צוזאַמען אונדז דערגאַנגען, אַז דו ביסט אָפּגעקילט געוואָרן און ביסט שיר נישט צוגעשטאַנען צו יענע מענטשן, וואָס האַלטן, אַז ס'איז בעסער צו זיין א לעבעדיקער הונט, איידער א טויטער לייב. איז דאָס אמת, קוזמע? ס'איז שווער צו גלייבן, אַז דו האָסט פאַרגעסן דיינע פייערדיקע רעדעס, וואָס האָבן געדראָט

אונטערצוציינדן אונדזער אויבערשטיבל אויפֿן בוידעם, אין דער היל־צערנער הייזקע ביים דניעפּער, וווּ מיר פֿלעגן זיך פֿאַרזאַמלען. ס'איז שווער צו גלייבן, אַז דו האָסט פֿאַרגעסן אונדזער שבֿועה נאָך פּופֿצן יאָר פֿאַר דער רעוואָלוציע, אינעם טאָג פֿון טאַטיאַנען אויפֿן אומ־פֿאַרגעסלעכן יוגנט־אָוונט: „ביזן סאַמע טויט, כּל־זמן עס קלאַפּט דאָס האַרץ, קיין איין מינוט נישט שטיין אויפֿן אָרט, תּמיד באַוועגן זיך פֿאָרויס אין דער הייליקער זאַך פֿון דינען דעם פֿאָלק...”.

„מע זאָגט, קוזמע, אַז דו ביסט פֿאַרפֿעטסט געוואָרן, הגם ביסט דאַר אויפֿן אָנבליק. דיינע פֿאַרלאַנגען זאָלן האָבן פֿאַרוועלקט געוואָרן, די געהירן פֿאַרוואַסערט און פֿאַרנעפּלט. ביסט געוואָרן זעלבסטצופֿרידן און מיינסט, אַז דו האָסט אויסגעפֿילט דיין פּלאַן מיט אַן יעודף און שוין דערפֿילט אַלץ אין לעבן. מע שמועסט, אַז עפּעס איינער אַ גרובסקי — אַ קליינלעכער קליין מענטשל איז אויסגעוואָקסן אין דיינע אויגן צון אַזאַ הייך, אַז ער פֿאַרשטעלט פֿאַר דיר די אמתע מענטשן. גרובסקי האָט דיך באַווירקט צו זיין פֿיליסטעריש רויק; אונטערגערוקט דיר טעטשקעס מיט פּאַפּירלעך, און דו האָסט אין זיי אַריינגעלייגט דיינע אַמאָליקע מעלות און דעם אינזשיניערישן טאַלענט. דו האָסט זיך פֿאַרוואַנדלט אין אַ קאַנצעלאַריסט, וואָס זיין וועלט האָט זיך איינגעשרומפּן צו דער מאָס פֿון זיין שרייבטיש מיט די צוויי שאַפֿעס, אָנגעשטאָפּטע מיט פּאַפּירן. דאָס דאָזיקע ביסל אָרעמקייט פֿאַרטרעט דיר די העלדישע סאָפֿיאַ־פּאָלקן פֿון אונדזער אַלגעמיינעם פֿריינד פֿון דער קינדהייט און יוגנט, איוואַן סער־מיאָנאָוויטש מיראָנאָוו. ענטפֿער, קוזמע, מיר דאַרפֿן וויסן, וואָס מיט דיר איז געשען”.

און קוזמע קוזמיטש האָט געענטפֿערט, פּרוּוונדיק זיך פֿאַרענטפֿערן פֿאַרן שטרענגן געריכט:

„ניין, איך האָב נישט פֿאַרגעסן די שבֿועה פֿון מיין יוגנט, בשום אופֿן נישט. זי איז הייליק און איינגעהיט אין זכּרון. יאָר עפּעס איז פֿאַרגעקומען, און מע דאַרף זיך דערין פֿונאַנדערקלייבן, כּל־זמן ס'איז נישט שפּעט. שוין אַ סך יאָרן זיינען אַוועק פֿון זינט מיר האָבן די שבֿועה געגעבן. דעמלט זיינען מיר אַלע, פֿריינד, געשטאַנען אויף דער שוועל פֿונעם לעבן. און בעת מע שטייט ביי דער הויף־טיר, ווייסט מען דען, ווי דאָס לעבן וועט אויסזען אויף דער ברייטער גאַס? אויף וויפֿל איך געדענק זיך, האָב איך תּמיד געאַרבעט ערלעך, מיט דער פֿולער דענקבאַרסטער קראַפֿט. און איך בין נישט, נאַטירלעך, פֿאַר דער אייר בערהחכמה פֿון זיין אַ לעבעדיקער הונט, נישט פֿאַר פֿערזענלעכע נוצן.

צום טיוול דארף איך דאָס דאָזיקע קלײנגעלט. איך — װעלכער האָב געגלייבט אין הויכע אידעאַלן, א מענטש, וואָס האָט אָפּגעלעבט זעכציק יאָר און אויסגעפּראָבירט אין לעבן אַלע װערטפולע זאַכן פון די סאַמע גרעסטע ביז די סאַמע קלענסטע. משמעות, נישט דעריז איז דער תוך פון דער זאַך".

„אויב אזוי טייערער, זאָג זשע אין וואָס דען?" — פרעגט אים עמער־צער. נאָר דאָס איז נישט וואַניע מיראָנאָוו; וואַניע שווייגט און קוקט בלויז גלייך אין די אויגן אריין זיין חבר, וואָס ליגט אומבאַהאָלפן.

„דער תוך פון דער זאַך איז, משמעות, דעריז, וואָס איך, קוזמע טאָפּאָליעוו, בין אנומלט אריינגעפאַלן אין א געוויסן שנעלן שטראָם. ער האָט מיך מיטגעריסן, און ס'איז אויסגעקומען תמיד זיך צו איילן, ס'איז אפילו קיין צייט נישט געווען זיך ארומצוקוקן און א טראַכט טאָן וועגן זיך...".

„איז דען דער דאָזיקער לעבנסשטראָם נישט געווען אַלגעמיין סיי פאַר דיר, סיי פאַר איוואַן סעמיאָנאָוויטש, סיי פאַר אונדז אַלע? אָדער צי האָסטו אמאָל באַשלאָסן ארויסצושפרינגען פון אים און באַאָבאַכטן מן־הצד, וואָס סע קומט פאָר? און נאָכדעם האָסטו פשוט איינגעדרימלט אונטערן זיסן געשעפטש פון גרובסקין, נישט אזוי?".

„וואַרט אונטער, פריינד, יאָגט מיך נישט אונטער. דאָס לעבן האָט זיך אנטוויקלט מיט אן אומדערהערטן טעמפּ. דאָס לאַנד האָט גאַנצע יאָר־הונדערטער מצמצם געווען אין עטלעכע פינפיאָרפּלענער. ס'איז געוואַקסן און געגרייט זיך צו ווייטערע נסיונות. דער לעבנסשטראָם האָט אויך מיך מיטגעריסן, כ'האָב זיך געהאַלטן אויף זיין אויבערפלאַך — מיט מיין ארבעט. צי האָב איך דען נישט אָפּגעגעבן אַלץ, אויף וואָס איך בין פעיק געווען?".

„דו ווילסט זאָגן: אינגאַנצן זיך אויסגענוצט? צי געשעט עס דען אזוי מיט א לעבעדיקן מענטשן?".

„איך האָב זיך קיינמאָל נישט געשטעלט די פראַגע: צי גיב איך אָפּ אַלץ? איך האָב זיך אָפּגעגעבן אָן א רעשט. אונדז האָט די רעוואָלוציע געטראָפן דערוואַקסענע, פינפאונדרייסיקיעריקע. מיר זיינען אַלע גע־גאַנגען נאָך איר אויפן ערשטן רוף. קיין איינער פון אונדז איז נישט געווען צווישן די, וואָס דאָס פאָלק האָט געמשפּט אויפן שאַכטינער פּראָ־צעס. קיינער האָט מיר נאָכנישט גערופן „אַלטער ספּעציאַליסט" אינעם שלעכטן זין פון דעם באַגריף. איך האָב געוווּסט פאַר וועלכן ציל ס'ווערט אויסגענוצט מיין לעבן, און כ'האָב מיט פרייד אָנגענומען אַלץ, וואָס

מ'האָט מיר פאַרגעשלאָגן. פאַרוואָס זשע פאַראורטיילט איר מיר היינט, און איך אליין גיב זיך איבער דעם אומברחמנותדיקן געריכט פונעם געוויסן?״.

„נו, וואָס ביסטו אַנטשוויגן געוואָרן, קוזמע? רעד״, — פאָדערן די פריינד.

„אויך פריער פלעגט מיר אין געוויסע מאָמענטן קלאָר ווערן, אַז די רעאַלע רעזולטאַטן פאַלן נישט צוזאַמען מיט די פּלענער, מיט דער שבועה פון דער יוגנט. כמעט אומבאַוווסטזיניק האָט איך געוואַרט כאָטש אויף אַ קליינעם אַטעם־איבערכאַפּ, כדי צו קאָנצענטרירן די געדאַנקען, איבער־צובויען זיך ביזן יסוד. אָבער דאָס לעבן האָט קיין אַטעם־איבערכאַפּ נישט געגעבן. כ'בין געקומען צו פאַרן אויף אַ ניי אָרט און געבויט, געבויט. מ'האָט מיך אונטערגעיאָגט, און איך האָב געיאָגט, הערנאָך האָב איך איבערגעגעבן דאָס אויפגעבויטע און שנעל אַוועק אויף אַ צווייט אָרט, צו בויען עפּעס נייס. דאָס לעבן האָט אַלץ פאַרשנעלערט און פאַרשנעלערט דעם טעמפּ. די מלחמה האָט דערפירט דעם דאָזיקן טעמפּ ביז דער העכסטער גרענעץ. און דעמלט איז גלייך געקומען די צייט פון נסיונות — פאַר מיר, פאַר וואַניע מיראָנאָוו, פאַר אַלע. וואַניע מיראָנאָוו, דער גענעראַל, האָט אויסגעהאַלטן די נסיונות, רום אים דער פאַר. און איך...״.

„ווו זשע איז דער אויסוועג, קוזמע? ס'איז אונדז נישט פאַרשטענד־לעך״, — איילן צו די פריינד.

די פראַגע איז אַ שאַרפע, זי פאַרוואונדעט, שטעכט, און קוזמע קוז־מיטש שרייט שוין:

„ס'איז קיין שום אויסוועג נישטאָ! איך האָב קאַפּיטולירט! איך האָב זיך אַרויסגעוויזן פאַר אַ שוואַכן. איך האָב נישט אָנגעיאָגט דאָס לעבן. ערשט באַוועג איך זיך לויט אינערציע, און אויך זי וועט אָט־באַלד אויסגיין. איך בין נישט מסוגל פאַר אַזאַ טעמפּ: „דרינגענדיק. זייער דרינגענדיק. תיכף־ומיד. שוין״. איך טויג צו אומאַקטיווער דינסט. ריכ־טיקער, איך טויג שוין צו גאָרנישט נישט. ס'איז געקומען די עלטער, איר פאַרשטייט צו נישט? די עלטער. איך טרעט אָפּ דאָס אָרט דעם יינגל אַליאָשקע, דעם פאַרשטייער פונעם יונגן דור״.

„שטיי נאָר, קוזמע, נישט שוין זשע ווילסטו אויפפרישן די לאַנג־פאַרעלטערטע שמועסן וועגן אַלטע און יונגע ספּעציאַליסטן? צי איז דען נישט גענעראַל מיראָנאָוו פונעם זעלבן דור, וואָס דו? פאַרוואָס האָט ער

זיך נישט געשטעלט אין קעגנזאץ צום יונגן דור? פאַרוואָס האָט ער גע־טויגט, און דו נישט?".

„אָט דאָס איז עס טאקע, מיינע פריינד. צווישן מיר און וואניע מי־ראַנאָוו איז אזא קאָלאָסאלער אונטערשיד, אז איך קאָן זיך צון אים נישט פאַרגלייכן. שוין גלייבער אים נישט אריינצופּלאָנטערן אין דאָזיקן שמועס. לאָמיר בעסער מיט אכפּערונג בייגן די קעפּ פאר דעם פּאַנצער, אויף וועלכן ער ליגט, אונדזער העלד...".

אין צימער האָט זיך א רודער געטאָן. קוזמע קוזמיטש האָט געעפנט די אויגן. איינגעבויגן איבער אים איז געשטאַנען מאַריע איוואַנאָווגע. אין אייך האנט האָט די באלעבאָסטע געהאלטן א פּראָשעק — זי האָט אים פּאָרט אויפגעזוכט, אין דער צווייטער — א גלאָז וואסער.

— קוזמע קוזמיטש, נעמט איין, טייערינקער. איר האָט היץ, איר קרעכצט, — האָט זי א זאָג געטאָן. — דער פּראָשעק וועט אייך פאר־לייכטערן.

דער אלטער האָט פאָלגעוודיק איינגענומען דעם פּראָשעק. „מיינע חולאתן איז טאקע נאָר מיט פּראָשקעס צו היילן", — האָט ער, שמייכ־לענדיק, א טראַכט געטאָן. מאַריע אייוואַנאָווגע האָט זיך גלייך באַרויקט און אוועקגעגאנגען — זי האָט געגלייבט אין רפואות.

טאָפּאָליעוו האָט ווידער צוגעמאכט די אויגן. נאָר די פריינד זיינען מער נישט געקומען. א רגע האָט פארביי־געשווינדלט פּעטיע הודקינס פּנים אין גרויסע זומערפלעקן, דער שויבער פון זיינע לייכט רויטלעכע האַרטע האָר. אויפסניי האָט א קלונג געטאָן זיין אויפגערעגטע פראגע: „צי האָט קוזמע קוזמיטש געהערט חבר סטאַלינס ארויסטרעטונגען דעם זעקסטן און זיבעטן נאָוועמבער אָדער נישט געהערט?".

ליבער בחור, אויב ריידן איינגאנצן אויפריכטיק, האָט זיך אלץ אָנ־געהויבן נעמלעך ביינאכט פונעם זעקסטן אויפן זיבעטן נאָוועמבער. ער האָט, נאטירלעך, געהערט דעם פרערס ארויסטרעטונגען און איז נישט פארבליבן גלייכגילטיק. פון סטאַלינס קלוגער רעדע ביז דער ידיעה וועגן דעם טויט פונעם גענעראַל מיראָנאָוו און ביז דער באַשולדיקונג־ארויס־טרעטונג פונעם קאָמיוגיסט פּעטיע הודקין האָט זיך געצויגן דער פאָדעם פון זיינע איבערלעבונגען. ערשט מוז מען וועגן אלץ זיך דורכשמועסן און באראטן מיט אלעקסייען. דער אלטער איז גרייט געווען אויפצודעקן

פאר אים דאָס גאַנצע האַרץ, מיט אים צוזאַמען לייזן אַלע לעבנס־פּראָבלעמען.

אָט שטייט ער פאר אים, אַליאָשע קאָוושאָוו, ווי אַ לעבעדיקער! עטוואָס העכער פון מיטעלער וווקס, אַ ברייטפּלייציקער און שטאַלטנער, אַ גליטשער, נאַרטלער און גימנאַסטיקער. אַ ליב רוסיש פּנים. באַזונדערע שטריכן זיינע זיינען נישט זייער גלייכמעסיק און שיין — דער שטערן, וואָס צעגייט זיך אין דער ברייט, די אַ ביסל פּאַריסענע נאָז, די העלע האָר, וואָס פּאַלגן נישט דאָס קעמל, די גרויע אויגן, און פונדעסטוועגן איז זיין פּנים שיין, ווייל ס'איז תמיד באַלויכטן פון אינעווייניק מיט געדאַנק און געפיל. ער איז רויק, אַפּטער פאַרקלערט, נישט זעלטן אומעטיק. נאָר גלייך איז ער גרייט אויפצופלאַמען, זיך אָנצוצינדן. דער איבערגאַנג פון קאָנצענטרירטקייט און אומעט צו באַוועגונג און פריילעכקייט — איז אויגנבליקלעך. ער האָט ליב אַ שפּאַס, אַ שאַרפזיניק ווערטל, איז גרייט אַ לאַך צו טאָן און לאַכט הויך, אָנשטעקנדיק, פאַרשטעלט נישט דאָס מויל מיט דער האַנטפלאַך און באַווייזט אַ ריי פעסטע ציין. אַלע געווינען זיך שנעל צו צו אים, און אַ סך בינדן זיך צו. בערידזע האָט אים ליב, ווי אַ ייִנגערן ברודער. גרעטשקין און פּילימאָנאָוו זיינען אים אין משך פון אוועלכן חודש געוואָרן נאָענטע חברים. זשעניע — זי איז אין אים פּשוט פאַרליבט. אַפילו דער ציניקער ליבערמאַן איז פריינדלעך אויפגעלייגט, ציט זיך צו אים אומבאַוווסטזיניק. פאַרוואָס־זשע האָט ער, טאָפּאָליעוו, אָפּגעשטויסן פון זיך אַליאָשען? וואָס האָט זיי פונאַנדערגעשיידט?

אַצינד, ווען ער האָט זיך געשמיסן פאר דער אומפריינדשאַפט מיט אַלעקסייען, איז שווער געווען צו געפינען די סיבה פון דער דאָזיקער אומפריינדשאַפט. מ'האָט זיך געדאַרפט צוריקקערן צו דער צייט פון זייער ערשטער באַגעגעניש. אַלעקסיי קאָוושאָוו איז דעמאָלט געקומען צו אים אין דער ראָל פון אַ נאַטשאַלניק, וועלכער דאַרף רעווידירן די אַרבעטן פונעם אינזשיניער טאָפּאָליעוו, וואָס זיין נאָמען ווערט דערמאָנט אין שולביכער. און ער, אינזשיניער טאָפּאָליעוו, האָט גלייך, אין פולער פאַרשטענדיש מיטן אינזשיניער גרובסקי, אָוועקגעמאַכט דעם אינזשיניער קאָוושאָוו, נישט קענענדיק אייגנטלעך לחלוטין זיין ווערט. דער אינזשיניער קאָוושאָוו איז געווען אומאָנשטענדיק יונג, האָט זיך אים געפּאַסט, טאָפּאָליעוון, פאַר אַ זון. ער איז נישט געווען ענלעך צו דעם סטאַנדאַרט, וואָס איז אים באַקאַנט געווען, צום געוויינלעכן מוסטער, — און דאָס איז

פֿאַר אים געבוג געווען, ער זאָל אים נישט אָנערקענען. טאָפּאָליעוו האָט זיך געדאַכט, אַז אַן אינזשעניער, ווי אַזעלכער, קאָן נישט זיין פּראָפּעסיאָנעל אומקאָרעקט און נישט אַכטן קיין אויטאָריטעט. אינזשעניער קאָוושאָוו האָט זיך דערלויבט אומקאָרעקטקייט און אומאַכטונג בנוגע אַן אויטאָריטעט. אינזשעניער קאָוושאָוו האָט אים אַנידערגעזעצט פֿאַר זיך און אומהעפֿלעך גענומען נישטערן אין זיין סאָלידער אַרבעט, קריטיקירנדיק זי יעדע רגע אויפֿן קול, ווי זי וואָלט געשאַפֿן געוואָרן נישט פֿון אַ מייסטער פֿון אינזשעניערישן געדאַנק, נאָר פֿון אַ שילער.

די צייט איז געגאַנגען, — און ער, טאָפּאָליעוו, האָט זיך נישט ווילנדיק צוגעקוקט מיט נייגיר צו דעם מענטשן, וואָס איז געזעסן אים אַנטקעגן. און ער האָט דערזען עפּעס־אַזעלכעס, וואָס גרובסקי האָט נאָך ביז היינט נישט באַנומען. פֿאַר אים איז געזעסן אַן אינזשעניער פֿון אַ נייעם טיפּ, אַן אינזשעניער אַ באַלעבאָס. ער האָט אַנטשלאָסן געבאַלעבאַטעוועט מיט דער גאַנצער טעטיקייט. נישט בלויז מיט דער טעכניק. די טעכניק איז געווען זיין פּראָפֿעסיע, זיין באַרוף, אָבער ער האָט זיך מיט איר נישט באַגרענעצט, אַלץ איז אים אָנגעגאַנגען. אינזשעניער קאָוושאָוו האָט געהאַלטן פֿאַר וויכטיק דאָס, וואָס דעם אינזשעניער טאָפּאָליעוו האָט עס אויסגעזען ווייניק וויכטיק: ער האָט זיך, צום ביישפּיל, געקאָנט פֿאַרנעמען גאַנצע שעהען מיט פּעטיטע הודקין אָנשטאָט פּשוט צו פֿאַרבראַקירן זיין אַרבעט. און, להפּוך, האָט ער פּראָבלעמען, וואָס זיינען פֿאַר טאָפּאָליעוו געווען קאָמפּליצירט, געהאַלטן פֿאַר פּשוטע. אַזוי איז פּשוט און קלאָר געווען פֿאַר קאָוושאָוו די פֿראַגע פֿון באַציונג צו אַן אויטאָריטעט. אויב ער האָט מיט עמעצן נישט מסכים געווען, האָט ער דערווידערט, געקעמפּט, אָפּגעוואָרפֿן. קאָוושאָוו האָט זיכער געהערט אין אינסטיטוט וועגן קוזמע טאָפּאָליעוו, נאָר האָט זיך מיט אים באַגעגנט און, נישט פֿאַרטראַכטנדיק זיך, גענומען אים אָפּפֿרעגן. גרובסקיס באַגרענעצטקייט איז קאָוושאָוון פּשוט פֿרעמד, אַנטיפּאַטיש. ער איז אונטערגעוואָרפֿן בערידזען און היט אָפּ די דיסציפּלין, נאָר אויב ער איז נישט איינשטימיק מיטן הויפּט־אינזשעניער, דערווייזט ער אויך אים זיין אמת. און אויב צווישן זיי וועלן אויפֿקומען מיינונגס־פֿאַרשידנקייטן, וועט ער קעמפֿן מיט אים, נישט געקוקט אויף זייער פֿערזענלעכער פֿריינדשאַפֿט און דינסטלעכע פֿאַרהעלטענישן.

די דאָזיקע שטריכן פֿון עפּעס נייס, וואָס האָבן לכתחילה אויסגעזען טאָפּאָליעוון אומפֿאַרשטענדלעך און אים דענערווירט, זיינען אים גע־

ווארן אלץ קלארער, האבן אלץ דייטלעכער ארויסגעטרעטן אינעם כא־
ראקטער פונעם יונגן אינזשיניער. דער אלטער האט געדענקט, ווי קאוו־
שאוו האט זיך א געוויסע צייט געווארפן, געריסן זיך אויפן פראנט —
אהין, וווּ ס'איז שווערער און געפערלעכער. פונדעסטוועגן האט ער שנעל
פארשטאנען, אז אויך דער קאמף דא פאר א נייעם פראיעקט פון דער
נאפטלייטונג — איז דער זעלבער פראנט. זיין כאראקטער האט זיך ווי
גלייך אויסקריסטאליזירט, קוים האט ער נאר געפינען זיין ארט אין דער
שלאכט. דערפאר נעמלעך איז אלעקסיי קאוושאוו אזוי אומגעיעטיקט אין
דער ארבעט און אין א ליאדע צייכנונג זעט ער א מלוכהשן ענין. דער־
פאר נעמלעך איז ער אזוי אן רחמנות פאדערנדיק בנוגע זיך און אנ־
דערע, שטרענג און פינקטלעך ביז שארפקייט, ביז אומטאקטישקייט. ווען
ער מאכט א פארוואורף אן אונטערגעארדנטן, איז מיט איראניע, ס'זאל
שטארקער ארייננטרעפן. דער דאזיקער יונגערמאן, קאן מען זאגן, האט
ליב קריטיק: ער איז כמעט צופרידן, ווען באטמאנאוו אדער בערידזע
מאכן אים די אמתע באד, בארימט זיך אפילו, ווי פעסט מ'האט אים
ארייננגעזאגט. אנומלטן האט ער א זאג געטאן פולשטענדיק איבערצייגט:
„א זאכלעכער ארייננזאג פון דער נאטשאלסטווע — דאס איז די סאמע
ווירקעוודיקסטע און נוצלעכע לערע אין לעבן".

ער ארבעט, — ווי פארשכורט. האט אן א שיעור פליכטן, און
פירט זיי אויס אומדערמידלעך לויט דער ריי. פעטיע הודקין איז גערעכט:
אינזשיניער קאוושאוו האט זיך ווירקלעך כמעט אפגעוווינט פון שלאפן.
אויף עסן גיט ער אוועק בוכשטעבלעך מינוטן, אין פערזענלעכע באדער־
פענישן איז ער אסקעטיש. זשעניע האט אים געהאט פירגעהאלטן, וואס
ער וווינט אן מענות אין א צימער, וווּ ס'איז קאלט, ווי אויף דער גאס.

יא, אזעלכער איז ער, אלעקסיי קאוושאוו. נאטירלעך, קוזמע קוז־
מיטש האט אויך געזען די חסרונות פון זיין וויזאווי — די דאזיקע
חסרונות, דארף מען אננעמען, האבן זיך געלאזט דערקלערן מיט זיין
יונגקייט. אלעקסיי קאוושאוון האט נאך געפעלט די דערפארונג, וואס
האט זיך ביי טאפאליעוון אנגעזאמלט אין משך פון לאנגע יארן לעבנס־
פראקטיק. וואס שייך זיינע פעלערן איז הינזיכט פון מאניערן — דאס
קאן מען לייכט און שנעל פארבעסערן. מער וויכטיק זיינען די בלויזן אין
זיין פאך־קענטעניש. קאוושאוו האט צייטנווייז ווי אנגעטאפט אויף בלינד
דאס, וואס דער אלטער האט דערזען אויפן ערשטן בליק. ער האט נאכ־
נישט פארמאגט אין לייזן טעכנישע אויפגאבן יענע לייכטקייט, וועלכע
קומט צוזאמען מיט אויסגעצייטיקטער מייסטערשאפט.

אין דער אייליקער אַרבעט איבערן נייעם פּראָיעקט האָבן זיך אומפאַרמיידלעך געטראָפֿן טעותים און בלוזן. די טעכנישע שעפֿערישקייט שטעלט זיך צוזאַמען פֿון אַ סך דעטאַלן, ווי אַ הויז פֿון ציגל, זיי זיינען, ווי פּערל, אויפֿגעקליבן געוואָרן אין משך פֿון יאָרצענדליקער אויף די בויונגס־פּלעצער. קאָווּשאָוו אָבער האָט זיך געאיילט אויפֿצוזוכן זיי אין משך פֿון טעג. ער, אינזשעניער טאָפּאָליעוו, וואָלט אין געוויסע זאַכן געקאָנט פֿאַרריכטן קאָווּשאָוון — און האָט אים נישט פֿאַרריכט. קוזמע קוזמיטש האָט זיך מודה געווען, שאָקלענדיק אומעטיק מיטן קאָפּ, אַז אים האָבן ווי הנאה געטאָן אַלעקסייס טעותים. ער האָט ווי ביין אָפּגעשפּעט: „קוקט נאָר אָן דעם חכם! דו ווילסט איך זאָל דיר מיטאַמאָל אוועקגעבן מיין רייכקייט, וואָס איך האָב קאַפּעקעסווייז אָנגעזאַמלט? ניין, ליבענקער, זאַמל אַליין אָן”.

„צו וואָס דו ביסט דערגאַנגען, נעבעכדיקער סאַליערי פֿון דעם אדון”, — האָט טאָפּאָליעוו אָפּגעשפּעט פֿון זיך אַליין.

איינמאָל, ווען ער איז באַזונדערס דערצערנט געוואָרן אויף אַלעקסייען, האָט טאָפּאָליעוו זיך אויסגעמאָלט אין זיין דמיון דאָס בילד פֿון קאָווּשאָווס בלומרשט אומפֿאַרמיידלעכער דעגראַדירונג. אָט וועט אים אויך פֿאַרפֿלייצן די בהלה פֿונעם לעבן, און ער וועט נישט באַוויזן זיך אַרומצוקוקן, ווי ער וועט זיך פֿאַרוואַנדלען אין אַ צווייטער אויפֿלאַגע פֿונעם אינזשעניער טאָפּאָליעוו. טאָג־איין, טאָג־אויס, וועלן זיך שיטן אויף אים אַלץ נייע פּליכטן, אַלערליי פּאָדערונג־צעטלעך, באַריכט־רשימות, צייכענונגען, פּרייזקוראַנטן. אויף קיין מינוט וועט ער נישט אימשטאַנד זיין אַרויסצולאָזן פֿון האַנט דאָס טעלעפֿאָן־רערל. וועט מוזן אָן אויפֿהער גיין צו נאַטשאַלסטווע זיך פֿאַרשטענדיקן וועגן געוויסע פֿראַגן, שעהנווייז אָפּזיצן אויף באַראַטונגען, פֿאָרן אויף קאָמאַנדירונגען, וועט זיך תמיד פֿילן, ווי ער וואָלט געלאָפֿן אויף אַ שׂרפֿה און פֿאַרשפּעטיקט אומעטום.

אַזוי וועט זיך אין אַלעקסיי קאָווּשאָוון אָנזאַמלען מידקייט, און ביסלעכווייז וועט ער זיך אָפּקילן. וועט באַקומען אַ גלייכגילטיקע באַציונג צו דער וואָכעדיקער אַרבעט. וועט מוזן וווינען ערגעץ אין אַ העק — אינזשעניערן בויען איבערהויפּט אין פֿאַרוואָרפֿענע מקומות, ווייט פֿון שטעט, — ער וועט זיך צוגעוווינען צו ווייַן, פּרעפֿעראַנס און לייכטזיניקע פֿאַרווייַלונגען. דער אומגליק באַשטייט נישט, פֿאַרשטייט זיך, אין די דאָזיקע פֿאַרווייַלונגען, נאָר דערין, וואָס זיי וועלן אים פֿאַרשאַפֿן מער פֿאַרגעניגן, ווי די אַרבעט. און ער וועט גערנער אָפּגעבן זיין צייט פֿאַר פּליאַטקעס, איידער פֿאַר הייסע און דערהויבענע דיסקוסיעס. און אפֿשר

וועט ער חתונה האָבן, און אָנהייבן צוזאַמען מיטן ווייב יריק איינשאַפן זיך פאַרשיידענע קליניקייטן: קאָמאָדעס, פאַטעפאָנען, קליידער און פוטערנע זאַכן. וועט זיך קויפן א מאָטאָציקל, כדי צו פליען משוגענערווייז איבער שטויביקע וועגן צוליב שטאַרקע עמאָציעס. אָדער וועט זיך איינשאַפן א פאָטאָאַפּאַראַט, צו פאָטאָגראַפירן די פאָטאָגענישע פּנימער פון באַקאַנטע, אָדער א ביקס צו דערהרגענען קאַטשקעס און די צייט. מיט איין וואָרט, ער וועט שוין עפּעס צוטראַכטן, אבי זיך צו פאַרווײלן אין פרייע שעהן.

דאַקעגן וועט ער אין א געוויסן באַשערטן טאָג אָנהייבן אַוועקצולייגן אומאויפגעשניטענע טעכנישע זשורנאַלן הינטערן זייוון און, סוף־כל־סוף, פאַרגעסן זיי בערנייס צו אַבאָנירן. ער וועט אָנווערן די שאַפּקייט פון עמפּינדן דאָס לעבן, פאַרלירן דאָס געפיל פאַרן נייעם, ס׳וועט זיך אין אים אַנטפּלעקן א שרעקלעכע קראַנקהייט — זעלבסטצופרידנקייט און באַרויקונג. דאָס איז גרובסקיס חולאת, וואָס איז איבערגעגאַנגען צו אים, טאַפּאָליעוו. און אַלעקסיי קאָוושאָוס טאַלענט וועט אָנהייבן צו קרענקען, ווי אַן אָרגאַניזם, אָנגעגריפן פון א ראַק, די פעיקייט צו שעפערישקייט וועט פאַרשווינדן. ער וועט ווערן אומעמפּינדלעך צו דעם, וואָס מע קאָן אָנרופן ווייטע פּערספּעקטיוו. אים וועט לאָקן בלויז די נאָענטע — ריכטיקער, די דאָזיקע נאָענטע וועט פאַר אים פאַרשטעלן די ווייטע. ער וועט פאַרגעסן די יוגנט־שבועה — אויב ער האָט אַזעלכע געגעבן — צו גיין תמיד פאָרויס, נישט באַרויקן זיך, וואַקסן, וויסן און טאָן היינט מער און בעסער, ווי נעכטן. בקיצור געזאָגט, מיט אַלעקסייען וועט פאַרקומען דאָס אייגענע, וואָס מיט אים אַליין.

ניין! דער אַלטער האָט זיך אויסגעצויגן אויפן דיוואַן און ענערגיש אָנגעהויבן שאָקלען מיטן קאָפּ. ניין, מיט אַלעקסייען קאָן נישט, טאָר נישט געשען דאָס דאָזיקע! ער, קוזמע טאַפּאָליעוו, דער היימישדערצויגענער סאַליערי, איז מחויב אים אָפּצוהיטן, וואָרענען. ער דאַרף וואָס שנעלער, שוין, די רגע שמועסן מיט קאָוושאָוון...

אין צימער האָבן זיך דערהערט עמעצנס טריט: דער אַלטער האָט אויפגעהויבן דעם שווערגעוואָרענעם קאָפּ, וועלנדיק מיטן גאַנצן האַרצן דערזען אַלעקסייען, נאָר דערזען האָט ער גרובסקין. גרובסקיס פּנים איז רויט געווען פון פראָסט, ער האָט געשווינד געריבן די הענט און גע־

כאַפּט אַ קוק אויפֿן אַלטן, וואָס האָט בייז אַרויפֿגעצויגן אויף זיך דעם פּידזשאַק.

— כ׳האָב באַשלאָסן צו באַזוכן אַ קראַנקן — האָט גרובסקי אַ זאָג געטאָן מיט געמאַכטער העפֿלעכקייט.

— אַ קראַנקן באַזוכן דאָקטוירים און פֿריינד, — האָט טאַפּאָליעוו אַ זאָג געטאָן נישט זייער פֿריינדלעך און פֿעסט, צוגייענדיק צום טיש, הינטער וועלכן דער געוועזענער הויפּט־אינזשעניער איז שוין געזעסן.

דער אַלטער איז געשטאַנען, אָנהאַלטנדיק זיך פֿאַרן שטול־אָנלען.

— אונדזער פֿריינדשאַפֿט, קוזמע קוזמיטש, איז שוין, אַ דאַנק גאָט, אַלט פֿינף און צוואַנציק יאָר, מע קאָן זי שוין אָנרופֿן זילבערנע, — האָט גרובסקי אַ זאָג געטאָן לעבעדיק. — איך בין שטענדיק צופֿרידן, ווען ס׳מאַכט זיך מיר דאָס געלעגנהייט צו באַשטעטיקן מיין טרייקייט דער אַלטער פֿריינדשאַפֿט.

„סאַראַ גליצהדיק לשון״, — האָט דער אַלטער אַ טראַכט געטאָן און דורכגעזייעט צווישן די ציין:

—אויב אַזוי, דאַנק איך פֿאַר דער אויפֿמערקזאַמקייט. כ׳וויים נישט מיט וואָס אייך מכבד צו זיין.

אין צימער איז באַלד אויסגעוואַקסן מאַריע איוואַנאָוונע.

— האָט קיין עגמת־נפֿש נישט, קוזמע קוזמיטש, איך וועל צוגרייטן טיי.

— איך האָב מיט זיך מיטגענומען אַ רפֿואה אויך, — האָט גרובסקי פֿריילעך אַ זאָג געטאָן, אַרויסציענדיק פֿון אונטערן טיש אַ גרויסע, פֿאַרשוויצטע פֿלאַש וויין.

— די דאָזיקע רפֿואה איז מיר פֿאַרווערט. איר וועט מוזן היילן זיך אַליין, — האָט זיך טאַפּאָליעוו אָפּגערופֿן.

גרובסקי האָט אַ שמייכל געטאָן אין זיך אַריין: „דער אַלטער איז היינט גאַסטפֿריינדלעך, נישטאָ וואָס צו ריידן״. ער האָט פֿאַרפֿירט אַ שמועס וועגן דער שטאַרקער פֿאַרשפּרייטקייט פֿון דער גריפּע און די שווערע קאָמפּליקאַציעס נאָך דער דאָזיקער קראַנקהייט; וועגן דעם בוראַן, וואָס האָט פֿאַרשאַפֿן צרות און אַלעמען דערעסן, נאָר צום גליק שטילט ער זיך איין; וועגן דער לאַגע אויף די פֿראָנטן.

מאַריע איוואַנאָוונע האָט אַריינגעבראַכט טיי און באַשיידן צוביי־סעכץ. ווען אַלע באַמיונגען מכבד צו זיין דעם באַלעבאָס מיט וויין האָבן זיך גרובסקין נישט איינגעגעבן, האָט ער אוועקגעשטעלט דאָס פֿלעשל און זיך גענומען צו דער הייסער טיי.

קוזמע קוזמיטש האָט כמעט נישט אונטערגעהאַלטן דעם שמועס, איז געזעסן האַלב אוועקגעדרייט. ער האָט זיך באמת תופס צו זיין צוליב וואָס גרובסקי האָט באוויליקט צו קומען. ס'האָט זיך נישט געגלייבט, אַז דער דאָזיקער פּריץ איז געקומען צון איים, נישט געקוקט אויפן שניי־שטורעם, גלאַט אזוי אים מבקר־חולה זיין. זיי זיינען בכלל זעלטן געקו־מען איינער צום צווייטן אין וויזיט, און פאַר דער לעצטער צייט האָבן זיי זיך געהאַלטן אָפּגעפרעמדט.

וואָס פריער ס'האָט זיך געהאַלטן גרובסקי, אַלץ מער איז אָנגע־וואַקסן די אויפגערעגטקייט ביי טאַפּאַליעוון. קוזמע קוזמיטש האָט זיך איינגעהאַלטן, נישט ארויסצוכאַפּן זיך מיט קיין גראָב וואָרט, און גלייכ־צייטיק געפילט, אַז דער דאָזיקער אומדערוואַרטעטער וויזיט וועט זיך פאַר־ענדיקן נישט גוט. ער וועט, דאַכט זיך, דאָס ערשטע מאָל פאַר זיינע זעכציק יאָר לעבן אַרויסטרייבן דעם אומגעבעטענעם גאַסט פון זיין שטוב.

גרובסקי האָט אָנגעהויבן רײדן וועגן דער בוויונג. באַטמאַנאָוו און בערידזע, האָט ער געטענהט, באַגייען א פאַרברעכן: נאָכנישט פאַרענדיקט זייער אומזיניקן פּראָיעקט, נאָכנישט באַשטעטיקט איים, האָבן זיי שוין א וואַנד געטאָן די בוויונג אין א נייער ריכטונג. א סך באַצירקן האָבן געלאָזן אויף הפקר אַלץ, וואָס איז אָפּגעטאָן געוואָרן אויפן רעכטן ברעג, און פאַקטיש זיך שוין אריבערגעצויגן אויפן לינקן. וועגן דעם האָט גרובסקי נישט געקאָנט רײדן רויק, ער האָט זיך אויפגעהויבן, געדרייט זיך ארום טיש, צוריק זיך געזעצט.

— איך צווייפל נישט אינעם קלאָגעדיקן סוף פון אונדזערע „גע־ניאַלע" דערפינדער — האָט ער אויסגעשריגן. — נאָר כל־זמן די מאַכט איז אין זייערע הענט, ברענגען זיי א שאָדן, וואָס ס'וועט שווער זיין אים צו פאַרריכטן. אין פּאָלקאָם שאַפט זיך דער פאַלשער איינדרוק, אַז ס'איז דאָ אַלץ אין אָרדנונג. די רעגירונג ווערט אריינגעפירט אין א טעות, די צייט און מיטלען ווערן צעפּטרט אומזיסט. בכלל איז דאָס אַלץ, וואָס דאָ קומט פאָר, א באַשיינפּערלעכער ביישפּיל פון אונדזער שלעכטער אָרגאַניזאַציע. מע מעג פאַרשעלטן די דייטשן, ס'וואָלט אָבער נישט גע־שאַט צו לערנען זיך ביי זיי ארבעטן. זיי וואָלטן זיך נישט געשמעלט אַצינדער בויען א נאַפטליימונג.

דער אַלטער האָט געהאָרכט, זיך נישט אָפּרופנדיק מיט קיין איינ־ציק וואָרט אויף גרובסקיס רייד. אינערלעך האָט קוזמע קוזמיטש זיך אָנגעשפּיצט. ביסלעכווייז האָט ער זיך אָנגעשטויסן וועגן דעם צוועק פון־נעם אומדערוואַרטן וויזיט.

— איר, קוזמע קוזמיטש, האָט זיך שוין אונטערגעגעבן אויפן חסד פונעם קענער, אַוועקגעלייגט, אַזוי צו זאָגן, דאָס געווער. און מיר האָט מען דערציילט, אַז אין רובעזשאַנסק האַלטן אַלע קלאָרע מענטשן באַטמאַנאָווס און בערידזעס המצאה פאַר אַבסורדאַל און שעדלעך. — גרובסקי האָט גערעדט, אַראָפּלאָזנדיק די שטים און צונייגנדיק דעם קאָפּ צו טאָפּאָליעוון. — מע טאָר נישט אַוועקלייגן דאָס געווער, מע דאַרף מיט דער גאַנצער ענערגיע דערווייזן אונדזער גערעכטיקייט. אין משך פון אַ יאָר וועט מען די נאַפטליטונג נישט אויפבויען, און בכלל וועט איר אויפבוי, ביי אַלע באַדינגונגען, פאַר דער מלחמה קיין ראָל נישט שפּילן. איך באַדויער, וואָס איך האָב פאַרטיידיקט מיינע פּאָזיציעס זייער שרעקעוודיק און פּאַרמעל. מיר דאַרפן האַנדלען אַנטשלאָסענער. מע דאַרף זוכן פאַרבינדונגען אין רובעזשאַנסק און אין מאָסקווע. מע קאָן רעכענען, אַז דער אָנהייב איז געמאַכט געוואָרן: איך האָב אַוועקגעשיקט אין דער הויפּטשטאָט פונעם קאַנט יענעם מעמאָריאַל. איר האָט זיך אָפּגעזאָגט אים אונטערצושרייבן. וואָרשיינלעך, צוליב אַ מאָמענטאַלער שטימונג. איך באַליידיק זיך נישט אויף אייך, נאָר כ׳בעט גלייך נאָכשיקן אַ בריוול, אַז איר פאַראייניקט זיך צו מיר. און גאָר אויסגעצייכנט וואָלט געווען, אויב איר וואָלט זיך באַשלאָסן אָנצושרייבן וועגן אַלע אונדזערע ענינים קיין מאָסקווע צו פּעטראָוון. ער איז דאָך אין אַ געוויסן זין אונדזערער אַ שילער, און היינט אַן איינפלוסרייכע פּערזענלעכקייט: פאַרטרעטער פון פאָלקס־קאָמיסאַר.

טאָפּאָליעווס אַראָפּגעלאָזט פּנים איז געווען פּורפּור־רויט, זיינע גרויעגעלע וואָנסעס האָבן זיך באַוועגט, ער האָט אַריינגערוקט צווישן די קני זיינע שווערע הענט מיט די אויפגעלאָפענע אָדערן, אויסצובאַהאַלטן זייער ציטערן. עטלעכע מינוט האָט ער מיט דער גאַנצער אָנשטרענגונג פונעם ווילן איינגעהאַלטן דעם צאָרן, וואָס האָט אין אים אויפגעברויזט, דערנאָך זיך פּאַמעלעך אויפגעהויבן, צוגעגאַנגען צו דער טיר און מיט אַ מאַך זי צעעפנט.

— גייט אַוועק! — האָט דער אַלטער אַ געשריי געטאָן מיט אַ פאַרשטיקט קול. אַ הויכער, אויסגעצויגענער און צאָרנדיקער, האָט ער אויסגעזען שרעקלעך. — אַז קיין זכר זאָל דאָ פון אייך נישט פאַרבלייבן!

גרובסקי איז אויפגעשפּרונגען.

— וואָס טוט זיך מיט אייך, קוזמע קוזמיטש? ווי קאָן מען אַזוי!

— האָט ער מיט שרעק אַ געשריי געטאָן.

— אַרויס! — האָט דער אַלטער אויסגעשאָסן מיט אַ דונערדיק געשריי. — דערפירט מיך נישט צו דער לעצטער מדרגה. אַנישט וועט אויסקומען אַברימוויז אייך פון דאַנען אַרויסצומראַגן.

דער געוועזענער הויפּט־אינזשיניער האָט זיך איינגעשרומפּן, אַריינגעצויגן דעם קאָפּ צווישן די פּלייצעס און פאַרבייגעגאַנגען דעם אַלטן, נישט געבנדיק אפילו קיין קוק אויף אים.

— איר, געוועזענער פריינד, קריצט זיך עס אייך אויפן שטערן: אייער זילבערנע פריינדשאַפט מיטן אינזשיניער מאַפּאַליעוו האָט זיך פאַרענדיקט, אַ סוף! — האָט קוזמע קוזמיטש מטורף נאָכגעשריגן גרובסקיס פּלייצע. — איך וויל נישט זיין קיין שותף צו אייערע עקלהאַפטע אינטריגעס און היימישע פאַרשווערונגען. פאַרגעסט מיין אַדרעס!

ער האָט מיט אַ מראַסק פאַרהאַקט די טיר הינטערן גאַסט און אָנגעהויבן שווער צו גיין אויף און אָפּ איבערן צימער.

— אַ ליידאַק! פאַר אַן אידייען־חבר האָט ער מיך אויסגעזוכט. קוקט אים נאָר אָן, ער רופט צון אַקטיווער האַנדלונג!

פון הינטער דער טיר האָט זיך געהערט אַ רויש, שטילע ווערטער. קוזמע קוזמיטש איז צוגעגאַנגען צו דער טיר.

— ער איז קראַנק און צערודערט צוליב עפּעס, — האָט זיך מאַריע איוואַנאָוונע שולדיק פאַרענטפערט.

— ער איז עובר־בטל און פאַרשימלט געוואָרן, טויג בלויז אויף קליי און זייף, — האָט גרובסקי צערייצט געצישעט.

— מיר וועלן נאָך זען, צו וואָס מאַפּאַליעוו טויג! — האָט דער אַלטער אַ געשריי געטאָן, נאָר דער גאַסט האָט אים שוין נישט געהערט: ס'האָבן אַ גרילץ געטאָן די ריגלען פון דער טיר, וואָס מאַריע איוואַנאָוונע האָט פאַרמאַכט, און דאָס הויז, אויפגערודערט צוליבן אומדערוואַרטן וויזיט, איז אויפסניי פאַרזונקען געוואָרן אין שטילקייט.

מאַפּאַליעוו האָט אַלץ געשפּרייזט אויף און אָפּ מיט פאַרלייגטע הענט אויפן רוקן און געברומט עפּעס אונטער דער נאָז. ביסלעכווייז האָט זיך דער אַלטער איינגעשטילט, זיין פּנים האָט זיך אויסגעלייטערט. ס'איז אים געפאַלן אין די אויגן אַריין די פלאַש וויין, וואָס גרובסקי האָט געבראַכט. קוזמע קוזמיטש האָט זי גענומען און זיך צעלאַכט. זיין צאָרן האָט זיך אויסגעדעמפּט, ער האָט זיך דערפילט אַזוי, ווי ער וואָלט אָפּגעטאָן אַ שווערע, אָבער גוטע זאַך.

— באמת, פאַר דעם מעג מען אויסטרינקען, — האָט קוזמע קוזמיטש אַ שמייכל געטאָן, אָנגעגאָסן אין אַ גלעזל דעם טונקלרויטן געדיכטן וויין,

א זופּ געטאָן און זאָרגעוודיק אָפּגעווישט די ליפּן. — נישט קיין שלעכ־טער רעצעפּט, ער וועט זיין דעם קראַנקן צו רפואה.

נאָך דעם איז ער לאַנג געשטאַנען און געקוקט אויפן פּאַרשנייטן, טונקעלן פענצטער. דערנאָך האָט ער זיך געזעצט לעבן שרייבטיש און ביז באַגינען זיך נישט אָוועקגעריסן פון די אויסרעכענונגען און דעם ראַפּאָרט וועגן זיין פּראָיעקט — גראָבן די טראַנשייען אינעם דורכגום לויטן מעטאָד פון עקספּלאָזיעס.

קאַפּיטל זיבן

אין דעם הייזל אונטער שנייען

...ס'איז שוין מער קיין כוח נישט געווען צו קעמפן מיטן בוראַן, און בערידזע האָט אויפגעהערט צו גלייבן, ס'זאָל זיך זיי איינגעבן זיך צו ראַטעווען. בלויז דער געדאַנק וועגן אַלעקסייען און עפּעס אַן עקשנות־דיקע פּאַרביטערטקייט האָבן אים באַוויגן און נישט דערלאָזט אָפּשוואַכן דעם קאַמף. ער איז געקראָכן, האָט זיך געוואַקלט און געפאַלן, און קאָור־שאָוו איז אים, ווי אַ שאָטן, נאָכגעקראָכן.

די רעטונג איז געקומען אומדערוואַרט — אין געשטאַלט פון אַ מענטשן, וואָס איז ווי אַרויסגעשטויסן געוואָרן דורך אַ ווינט־שטויס פון דעם אומדורכדרינגלעכן שניי־פאָרהאַנג. זיי האָבן אים דערזען, ווען ער — אַ הויכער, איימהדיקער און כריפּעדיקער — האָט זיך אָנגעשלאָגן פּנים־אל־פּנים מיט בערידזען. אַלעקסיי, אין חשד וועגן עפּעס נישט גוטס, האָט זיך אַ וואָרף געטאָן צו פאַרטיידיקן דעם חבר. אָבער דער אומבאַקאַנטער איז נישט אָנגעפאַלן, ער האָט עפּעס געשריגן צו גאָרגי דאַווידאָוויטשן, און אַלעקסיי האָט פאַרשטאַנען: דער מענטש ווינטשט זיי גוטס.

ערשט זיינען זיי ווייטער געגאַנגען אין אַ געענדזן שורה — פאָרויס דער אומבאַקאַנטער, הינטער אים בערידזע און אַלעקסיי. מיטאַמאָל האָט זיך דער אומבאַקאַנטער אָפּגעשטעלט, אָנגעהויבן וועגן עפּעס צו ריידן מיט געאָרגי דאַווידאָוויטשן, אַ קער געטאָן די נאַרטעס אויף לינקס און נעלם געוואָרן. בערידזע, אַ שטאָך טוענדיק אַלעקסייען אין פּנים מיט דער

באַרד, וואָס איז פֿאַרפֿרוירן געוואָרן אין אַ שטיק אייז, האָט אַ געשריי געטאָן:

— ס'האָט אונדז צוגעשפּילט, אַלעקסיי! מיר האָבן אָנגעטראָפֿן אויף אַ דערפֿאַרענעם מענטשן, אַ פֿישער, אַ הערשער איבערן שניישטורעם. ער האָט דערהערט די שאָסן. דערהערט די שאָסן, זאָג איך! ער פֿאַרזיכערט, אַז ער האָט זיי דערהערט אין דעם דאָזיקן גיהנום. זאָגט צו אַרויסצופֿירן.

— ער איז דאָך נעלם געוואָרן, דיין הערשער איבערן שניישטורעם!

— ער איז נישט נעלם געוואָרן, נאָר זוכט אַ שטילערן וועג. זוכט, זאָג איך, אַ שטילערן וועג. דער ווינט בלאָזט פֿאַכנווייז. אַ פֿעכער פֿון ווינטן. איך זאָג, אַ פֿעכער פֿון ווינטן!...

אַלעקסיי האָט געפּרוווט אַ פֿרעג טאָן, צי ס'איז ווייט צום אַ פֿישער־ישוב, נאָר, אויפֿגעעפֿנט דאָס מויל, האָט ער זיך פֿאַרכלינעט מיטן ווינט.

דער פֿישער איז אויסגעוואַקסן לעבן זיי פּונקט אַזוי פּלוצעם, ווי דאָס ערשטע מאָל. זיך נישט פֿאַרהאַלטנדיק, איז ער פֿאַרביי די אינזשעניערן אין אַ צווייטער זייט.

— ער וועט נישט געפֿינען זיין ווונדערלעכן וועג! — האָט קאָושאָוו געצווייפֿלט.

— ער וועט געפֿינען! ער שניידט ערשט דורך, ווייזט אויס, די ריכטונג פֿונעם ווינט.

דער פֿישער האָט ווירקלעך אויפֿגעזוכט אַ וועג. גייענדיק נאָך אים, האָבן זיך די אינזשעניערן אַראָפּגעגליטשט אין עפּעס אַ טיפֿן ראָוו. אויף רעכטס און לינקס האָבן געשטאַרצט שנייאָנשיטן פֿון צוויי מענטשן די הייך. אויבן האָט געבושעוועט דער שניישטורעם, דאָ אָבער איז דער שניי געפֿאַלן שטיל, און דער ווינט האָט געבלאָזן פֿאַרהעלטנישמעסיק רויק. די טראַנשיי, געשאַפֿן דורך דער באַוועגונג פֿונעם בוראַן, איז געגאַנגען נישט גלייך, נאָר מיט אַ קאָמפּליצירטן זיגזאַג. דער פֿישער האָט זיי געפֿירט אַזוי זיכער, ווי אויף אַן אויסגעטרעטענע סטעזשקע.

אַביסל שפּעטער האָבן די נאַרטלער אָנגעטראָפֿן אַ שייטער. ער האָט העל געברענט אויפֿן דנאָ פֿון דער שניי־קאַנאַווע. יעטלעכע מענטשן האָבן זיך שווייגנדיק צוזאַמענגעדריקט און אַפּגעטרעטן אַן אָרט פֿאַר די צוגעקומענע. דערוואַרעמט די הענט, האָבן בערידזע און קאָושאָוו אויפֿגעבונדן די שלאָפֿזעק, זיינען אַריינגעקראָכן אין זיי און צוגערוקט זיך האַרט צום שייטער.

— איך האָט אונדז אַרויסגעראַטעוועט פון אַן אומגליק, טייערער חבר. אַ גרויסן דאַנק, מיר'ן עס קיינמאָל נישט פאַרגעסן! — האָט בערידזע געדאַנקט דעם פישער.

אַלעקסיי האָט זיך נייגעריק איינגעקוקט אין די מענטשן. שמאָ־ענגע און שווייגנדיקע, זיינען זיי ענלעך געווען אויף פורמאַנעס אין זייערע ריזיקע טולופעס. דער, וועלכער האָט די אינזשינירן אַרויסגעפירט פונעם בוראַן, האָט געבאַלעבאַטעוועט אַרום דער ששימער — ער איז, ווײַזט אויס, געווען דער עלטסטער. איינגעוויקלט זיך אינעם טולעפ, האָט ער זיך צוגעזעצט און איבערן פלאַם אַ קוק געטאָן אויף בערידזען. דעם אומבאַקאַנטנס פנים אין די רויטלעכע אָפּגלאַנצן פונעם שייטער האָט איבערראַשט אַלעקסייען מיט זיין מעגלעכער שיינקייט. דער פישער האָט געהאַט אַ דרייסטן בליק, אַ גלייכע און דינע נאָז, אַן אַרויסשטאַרצנדיקע גאָמבע. ער האָט ברייט געשמייכלט, ווי זיי וואָלטן אַלע געזעסן נישט אויפן פראָסט, נאָר אין אַ וואַרעם צימער.

— ער ראַטעוועט תמיד ווער־עס־איז. מ'האָט אים איינמאָל אפילו אַ פרעמיע געגעבן, — האָט איינער אַ זאָג געטאָן מיט אַ געלעכטערל, און די איבריקע האָבן זיך אינאיינעם צעלאַכט.

— אמת, ס'איז געשען ביי מיר אַזאַ צופאַל, ברודער. מיט אַ יאָר פינף צוריק, אויך אום ווינטער, האָב איך געפונען צוויי געפרוירענע מענטשן אויפן אַדון. איינעם אַ בוכהאַלטער, דער צווייטער אַ קאַסירער, דאַכט זיך. איך האָב זיי געטראָגן אויף זיך לויט דער ריי אַכט קילאָמעטער. נו, האָט מען מיר געגעבן אַ פרעמיע: מ'האָט מיך חושד געווען, צי נישט איך האָב זיי דערמאָרדעט. כ'בין געזעסן צוויי וואָכן אין אַרעסט, ביז וואַנען מ'האָט נישט אויסגעפאָרשט דעם ענין מיט די טויטע. פון דעמלט אָן לאַכן אויס מיר מיינע פריינד.

דער פישער האָט וועגן דעם דערציילט רויק, אַליין פון זיך אַביסל חוזק געמאַכט. זיין שטים איז אַלעקסייען געפעלן מיט דער ווייכקייט פון איך טעמבר און כמעט באַסעווער געדיכטקייט. „ער מוז, זיכער, שיין זינגען”, — האָט אַלעקסיי אַ טראַכט געטאָן. בערידזע האָט, הערנדיק דעם פישערס געשיכטע, אַזוי געלאַכט, אַז זיין באָרד, וואָס האָט אַרויסגעשטעקט פונעם שלאָפזאַק, איז אונטערגעשפרונגען.

— גוט, וואָס איר האָט אונדז דערהוישט לעבעדיקע. ס'וואָלט זיך אומבאַדינגט איבערגעחזרט יענע געשיכטע מיט דער פרעמיע, — האָט ער געזאָגט.

— און פונדעסטוועגן איז פון זינט יענער צייט אין מיר ווי א חולאת אריין. — דער פישער האט איבערגעפירט דעם בליק איבער זיי אלע, זיין פנים איז שטרענגער געווארן. — אין א שלעכט וועטער קאן איך אין שטוב נישט איינזיצן. ס'האלט מיר אין איין אויסדאכטן, ברור דער: ס'קומט אום א מענטשלעכער נפש אויפן אדון. ס'איז דאך שווער אן דערפארונג ארויסצובאקומען זיך פון אזא תוהו־ובוהו!... און זעט, סארא גליק איך האב: יעדס יאר מוז איך אומבאדינגט אויף עמעצן אנטרעפן!

— און פריער אויך אזוי, — האט מען אנגעהויבן שמועסן לעבן שייטער. — ער האט זיך איינגעהערט, געטאן א שפרונג אויף: „מע שיסט!...” מיר שטילן אים איין, ער בייזערט זיך: „מענטשן קומען אום, און מיר זיצן!...” און נישט אומזיסט, זעט איר דאך, האט ער זיך באַאומרויקט.

בערידזע, באוויזן שוין צו קומען צו די כוחות, האט פארפירט מיט די פישער א לעבעדיקן שמועס. די פישער האבן אים געדן דערציילט וועגן זייערע זארגן. זייער פאנג אין נייזשנע סאזאנקע איז די גאנצע צייט געווען א שלעכטער, ווייניק פיש — צו הויך דאס וואסער. און ערשט איז פאראן פיש. זיי גייען אויף א באראטונג אין ראיאן, דער בוראן האט זיי פארהאלטן, און זיי ווילן, ווארשיינלעך, פארשפעטיקן. בערידזע, וועלכער נוצט אלץ אויס, האט זיי אויסגעפרעגט, צי זיינען גרויס די פארפליצונגען פונעם אדון אין די היגע מקומות. דערנאך האט ער אנגעהויבן דערציילן וועגן דער בויונג פון דער נאפטלייטונג, וועגן דעם, אז די טראסע איז איבערגעטראגן געווארן פונעם רעכטן ברעג אויפן לינקן.

אלעקסיי, אויסגעווארעמט אינעם זאק, האט אומבאמערקט איינגעדרימלט אינמיטן שמועס. א געוויסע צייט האבן די שטימען זיך נאך דערטראגן צו אים, נאכער זיינען זיי ווי צעגאנגען אין דעם אנפלייצנדיקן דרימל. ער האט נישט געוווסט, צי איז שוין אריבער א שעה אדער בלויז עטלעכע מינוט, ווי בערידזעס א געשריי האט אים צעוועקט. אלעקסיי האט געקאנט שלאפן ביי יעדן טומל, נאר אויב מ'האט זיך צו אים גערעדט, האט ער זיך גלייך אויפגעכאפט.

— זע נאר, אלעקסיי, ווער ס'איז אונדזער רעטער! — האט בערידזע געריעדט הויך און צערודערט, זיך אויפהייבנדיק. — דאס איז דאך קארפאוו. מיין מיטאויטאר, אזוי צו זאגן, פונעם פראיעקט וועגן דעם לינקן ברעג. מיר האבן געשמועסט־געשמועסט — און ס'איז קלאר געווארן. עפעס פיל איך לויטן שמועס, אז פאר מיר זיצט א מאדנער פישער. א בוי־

ער, און נישט קיין פישער! מיר האָבן, טײַערער חבר, אַ סך גוטס גע־הערט וועגן אײַך. זאַלקינד האָט אײַך אַרומגעזוכט און אַ בריוו אײַך גע־שיקט. איר דאַרפֿט, זײַנט פּשוט מחויב זיך אומצוקערן אויף דער בווינג.

— דעם בריוו האָב איך באַקומען, אַ דאַנק פֿאַר אַ גוט וואָרט. אויך אײַער נאַטשאַלניק, באַטמאַנאָוו איז אײַערנעכטן אַראָפּגעפֿאָרן קיין נײַזש־נע סאַזאַנקע — ער האָט אויך געהאַט מיט מיר אַ שמועס. כ׳בין דאַנק־באַר פֿאַר דער אויפֿמערקזאַמקייט. נאָר כ׳קאָן נישט, ברודער, גיין אויף דער בווינג. איך בין פֿאַראַנטוואָרטלעך פֿאַרן קאָלווירט, מיר פֿאַנגען פֿיש.

קאַרפּאָוו האָט דאָס געזאָגט, אַראָפּלאָזנדיק די אויגן, מיט עפּעס אַ געפֿאַלענער שטים. אַלעקסיי האָט פֿאַרשטאַנען, אַז ער איז צערודערט צו־ליב דער באַגעגעניש מיט זיי, אַרויסגעפֿירט פֿון גלײַכגעוויכט דורך זאַל־קינדס בריוו און באַטמאַנאָווס פֿאָרשלאָג. קאַרפּאָווס באַגלייטער איז נישט געווען צום האַרצן די ווענדונג, וואָס דער שמועס האָט אָנגענומען, זיי האָבן גענומען טומלען.

— רעדט אים נישט אײַן, חבר אינזשעניער, רעדט אים נישט אײַן!

— ער גייט אַזוי אויך אַרום ווי אַ נעכטיקער, פֿון זינט ער האָט זיך דערוווּסט, אַז די בווינג איז אַוועק אויף אַ נײַעם שטײַגער.

— מיר אין קאָלווירט שפּילן אויך נישט אין קיין ציג־און־וואָלף. די פֿיש זײַנען נייטיק פֿאַרן פֿראָנט. קאַרפּאָוו איז אונדזער פֿאָרזיצער און די נשמה פֿון אַלץ. דער עולם האָט פֿאַר אים דרך־ארץ. מיר קאָנען זיך אָן אים נישט באַגיין. אויב ער וועט אַוועקגיין, וועלן מיר עס קיינמאָל נישט מוחל זײַן.

די פֿישערס זײַנען אַנטשוויגן געוואָרן, אָפּוואַרטנדיק. בערידזע האָט זיך אײַנגעהאָרכט צום גערויש פֿון ווינט, וואָס האָט אָנגעהויבן זיך אײַנ־שטילן. אַרויסגעשמירעקט די הענט אינדרויסן, האָט ער גענומען אַרויס־קריכן פֿונעם זאַק.

— קריך אַרויס, אַליאָשע, אויף דער ליכטיקער שײַן, מירן זיך לאָזן אין וועג. דער בוראַן האָט זיך אײַנגעשטילט. ביז אַ ישוב איז זיבן קילאָ־מעטער, שמועסט מען, מיר וועלן שנעל דערלויפֿן.

— איך וועל אײַך נישט לאָזן, בשום אופֿן נישט, — האָט קאַרפּאָוו אַנטשיידן זיך קעגנגעשטעלט. — אינגיכן וועט זיך דער ווינט ווײַטער אַ ריס טאָן און איצט שוין אויף לאַנג. איר וועט אומקומען, און די זינד וועט פֿאַלן אויף אונדזערע קעפּ.

— איר קלײַבט זיך דאָך אַליין, זע איך, אין וועג אַרײַן, — האָט בערידזע אַ זאָג געטאָן.

צונויפגעדרייט דעם זאַק, האָט ער אים גענומען צופעסטיקן צו די פּלייצעס. אויך אַלעקסיי האָט זיך גענומען צוזאַמענפּאַקן.

— מיר? מיר זיינען עפּעס אַנדערש, פאַר אונדז איז דער אַדון — די היים.

— איז וואָס זשע עצהט איר אונדז, מיר זאָלן אַ גאַנצע וואָך זיצן ביים שייטער? אונדזער צייט איז טייער.

— זיצן ביים שייטער, ברודער, איז איבעריק. איך וועל אייך אוועקפירן אויף אַ בעסער אָרט. נישט וויט פונדאַנען שטייט אייערער אַ טראַקטאָר מיט אַ הייזל אויף שליטנבויגנס. דאָרט וועט איר איבערוואַרטן דאָס שלעכטע וועטער.

זיך געזעגנט מיט די פישערס, האָבן זיך די אינזשינירן געלאָזט צום טייך נאָך קאַרפּאָוו, וועלכער איז שנעל געפאָרן אויף די נאַרטעס.

קאַרפּאָוו האָט צוגעפירט די אינזשינירן צום „שנעק". ס'איז שווער צו פאַרשטיין, וויאַזוי ער האָט אָפּגעזוכט דאָס דאָזיקע הייזל — אַ קליין זעמדל אינעם שניי־אַקעאַן. דער טראַקטאָר און דאָס צוגעטשעפּעטע הייזל זיינען געווען אינגאַנצן פאַרדעקט מיט שניי. עמעצ, מסתם דער טראַקטאָריסט, האָט זיך געפּאָרעט דערלעבן, פרווונדיק צעשאַרן מיט דער לאָפּאַטע דעם שניי.

— שטיי! ווער איז? — האָט זיך דערהערט אַ הויכע און אַלעקסייען בפירוש באַקאַנטע שטימע.

— אייגענע, — האָט קאַרפּאָוו געענטפערט פרידלעך. — נעם אויף געסט.

דורך אַ שניי־טראַנשיי זיינען זיי אַריינגעגאַן, ווי אין אַ הייל, אינעווייניק אין דעם „שנעק". אין דאָזיקן שטייגל זיינען געווען צוויי שלאָפבלעצער לויטן וואַגאָן־סיסטעם, איז געשטאַנען אַ וואַרשטאַט, אַ טישל, צוויי טאַבורעטקעס, אַ קעסטל מיט אינסטרומענטן. אומעטום אָנגעוואָרפן, האָבן זיך געוואַלגערט קוילן און האָלץ. דאָ איז ענג געווען פאַר צוויי מענטשן, און אַריין זיינען פאַראַמאָל פיר.

איבערן וואַרשטאַט איז געהאַנגען אַ קעראָסין־לאָמפּ. זיין ריסנדיק צינגעלע האָט זיך נאָך דער פינצטערניש אויסגעוויזן בלענדנדיק העל. אינמיטן שטיבל האָט געהודזשעט אַן אָנגעגליט קיילעכיק אייזערן אייוועלע. בערידזע האָט, דערזעענדיק די שיין און דאָס אייוועלע, פרייידיק אַ געשריי געטאָן, זיך דורכגעשטופּט צו די נאַרעס און געשווינד גענומען אַראָפּ־

ציען פֿון זיך דעם רוקזאַק, דאָס האַלבע פּעלצל, דאָס היטל און די וויליקעס.

— מו נאָך מיין ביישפּיל, — האָט ער געראָטן אַלעקסייען.

דער טראַקטאָריסט, אין אָנהייב פֿאַרלוירן זיך צוליבן אומדערוואַרטן קומען פֿון די געסט, האָט זיי איצט דערקענט און זיך אַ לאָז געטאָן העלפֿן זיי זיך אויסטאָן און איינאָרדענען.

— איר האָט מיך נישט דערקענט, חבר קאַוושאָוו? — האָט ער אַ פֿרעג געטאָן אַלעקסייען. — איך בין סילין, איר געדענקט, איר מיט פֿירלימאָנאָוון האָבן מיך אויסגעריכט אין וועג אַריין פֿונעם „סטאַרט"? כ'בין דאָ שטעקנגעבליבן, נישט דערגרייכט דעם דורכגנג. ס'האָט זיך עפּעס צעבראָכן, דער גאָך תּיכּף דער דאָזיקער בוראַן! כּל־זמן ער איז נישט געווען, איז געגאַנגען גוט. די צוטשעפּן מיט די לאַדונגען האָב איך בשלום דערפֿירט, און וועג אַרויסגעהאָלפֿן אַנדערע מאַשינען אין אַן עת־צרה, דעם וועג גערייניקט. איך האָב געהאָפֿט אייגיכן צו דערשלעפּן זיך צום דורכגנג. און אָט האָסטו דיר — נישט אַהין און נישט צוריק, זיץ זיך און ווייבער!

— ס'איז שווערלעך אין אייך צו דערקענען סילינען. כ'האָב זיך געזעגנט מיט אַ יונגן בחור, און באַגעגנט אַ רויטבערדיקן ייִדן, — האָט אַלעקסיי געשפּאַסט. — בלויז די שטים איז פֿאַרבליבן די זעלבע. גיכער פֿון אַלץ כאַפּט איר דעם אָנבליק פֿון אַ ים־רויבער.

סילינען זיינען ווירקלעך אָנגעוואַקסן געדיכטע רויטע באַקנבערד, ער איז ענלעך געווען אויף אַ סקאַנדינאַווישן מאַטראָס. ווי סמאָרטשקאָוו, האָט אויך סילין גענומען אויף זיך אַ זייער שווערע אויפֿגאַבע, האָט איצט אַלעקסיי געקוקט מיט אַכטונג אויפֿן טראַקטאָריסט, וועלכער האָט באַוויזן אַזוי ווייט זיך אַרויסצורוקן אויפֿן וועג צום דורכגנג.

— מיין געהילף האָב איך געשיקט אויף דער באַזע צו שמעליעווען, דער אַלטער זאָל אַרויסהעלפֿן אַרויסצובאַקומען זיך פֿון די שנייען. איך אים האָב דאָך געהאָלפֿן, צוויי טעג דעם וועג צו דער באַזע אין אָרדנונג געבראַכט. ערשט איז געקומען זיין ריי צו העלפֿן... איך באַאומרויק זיך בלויז, צי איז מיר מיין מענטשן נישט פֿאַרפֿאַלן געוואָרן, — האָט זיך סילין באַקלאָגט, צופֿרידן פֿונעם געלעגנהייט זיך אַראָפּצורעדן.

— איכ'ל דיר זאָגן, ברודער, האָסט נישט געווען באַדאַרפֿט שיקן דיין געהילף. דער בוראַן וועט זיך ווידער צעלאָזן, און דיין געהילף קאָן זייער פֿיין אומקומען, — האָט קאַרפּאָוו אַ זאָג געטאָן מענטאָריש. ער איז געשטאַנען, פֿאַרשטעלנדיק מיט זיך די טיר, און מיט חשק, מיט

אינטערעס באטראכט די וווינונג פונעם טראקטאריסט. — און נאך וועל איך דיר זאגן: ס'איז ארויסגעוואָרפן ערשט דאס געבלעכן דעם שניי מיט דער לאָפּאַטע. ארויסגעוואָרפענע ארבעט! האָב געדולד, רו זיך אָפּ, ביז ס'וועט אויפהערן צו בלאָזן, דעמלט וועסטו זיך ארויסגראָבן. גיב נאָר אויף איין זאך ערשט אכטונג — ס'זאָל דעם ארויסגאנג נישט פארשטאָפּן.

סילין האָט זיך נישט אָפּגערופן אויפן פישערס עצה, בלויז א קוק געטאָן אויף אים אומפריינדלעך. בערידזע איז שוין געזעסן אָן אויסגעטאָנענער אויף א טאבורעטקע ביים אייוועלע און ארויסגענומען פון רוקזאק עפּעס צום עסן.

— קוקט נישט אויף אים מיט אזויפיל חשד, — האָט ער א זאָג געטאָן סילינען. — ווען נישט דער דאָזיקער חבר, וואָלטן מיר זיך ערשט, איך מיט קאָוושאָוון, געמאַטערט אין גן־עדן. זעצט אים בעסער אַנידער אויף א חשובן פּלאַץ און זייט אים מכבד. איר ווילט עפּעס וואַרעמס, קאַרפּאָוו? מירן באלד מאכן!

— איך בין נישט קיין גרויסער ליבהאָבער פון טיי. און ס'איז קיין צייט נישטאָ, צו פארנעמען זיך מיט טיי: די חברה וואַרט אויף מיר. אפּשר, חבר אינזשעניער, וועט זיך געפינען ביי דיר עפּעס קאלטס? — האָט קאַרפּאָוו געפרעגט.

— עפּעס הייסערס! — האָט בערידזע אויסגעבעסערט. — ס'איז דאָ, טייערער. איך האָב טאקע געמיינט דעם דאָזיקן סאָרט טיי.

ער האָט ארויסגענומען פון רוקזאק א גרויסע מאגיערקע מיט שפּירט. דערזעען זי, האָבן זיך אלע צעשמייכלט, אפילו אלעקסיי, וועלכער האָט זיך אין א ווינקל איינגעריבן דאָס פּנים מיט די הענט.

קאַרפּאָוו האָט אראָפּגענומען דאָס היטל, צוגעגלעט די שוואַרצע גלאַטע האָר און פארזיכטיק גענומען פון בערידזען א זילבערן גלעזל. איבערגעקערט דעם שפּירט אין מויל אריין, האָט ער שטארק איינגעאָטעמט און זיך אָפּגעזאָגט פון צובייסעכץ:

— איך וועל צובייסן מיט דער הענטשקע, — און אָפּווישנדיק די ליפּן מיט א הענטשקע, האָט ער צוגעגעבן: — אזוי וועט ער זיך געשווינדער צעגיין איבער די אָדערן!...

ער האָט צוריק אָנגעטאָן דאָס היטל, נאָר נישט אוועקגעגאנגען: ס'האָט זיך נישט געגלוסט, קענטיק, פארטוישן די וואַרעמע היימישקייט אויפן וואַגלען דורכן בוראַן.

— ווי זשע באַשליסן מיר, קאַרפּאָוו? ווען דאַרפן מיר זיך ריכטן אויף אייך? — האָט בערידזע אַ פרעג געטאָן פאַרשנדיק און ערנסט, נישט צונעמענדיק די אויגן פונעם פישערס ענערגיש פּנים.

קאַרפּאָוו האָט זיך אָנועקגעדרייט און נישט תיכף געענטפערט:

— דאָס איז נישט אַזוי פּשוט פאַר מיר, ברודער, דאָס אַוועקגיין. גלאַט זיך אויפגעהויבן און אַוועקגעגאַנגען — דאָס לאָזט זיך נישט אַזוי: ווען אַזוי, וואָלט איך שוין לאַנג געקעמפט אויפן פראָנט.

— מירן אַלץ איינאָרדענען, איר באַאומרויקט זיך אומזיסט, אין הערכסטן פאַל, וועלן מיר דעם קאָלווירט געבן אַ צווייטן מענטשן. זאָלקינד וועט עס דערליידיקן, — האָט בערידזע געוועקט אין אים חשק. קאַרפּאָוו איז אים ליב געוואָרן.

— דאָס איז נישט אַזאַ פּשוטע זאַך, זאָג איך נאָכאַמאָל. — קאַרפּאָוו האָט זיך אומגעדרייט צו בערידזען, אין זיין טאָן האָט זיך דערהערט אַ נאָטקע פון פּירהאַלט. — מיין גורל איז שטאַרק פאַרבונדן מיטן קאָלווירט, כ'בין אין אים פאַרוואָרצלט. אַ פאַמיליע — אַ ווייב, צוויי מיידעלעך, אַן אַלטער טאַטע. מאַנצבלען זיינען אין קאָלווירט פאַראַן ווייניק, דער פּלאַן איז אַ גרויסער. נו, און די מענטשן זיינען צו מיר צוגעבונדן מיט דער גאַנצער נשמה, קיינער וועט נישט מוחל זיין, אויב כ'וועל פון זיי אַוועקגיין, נישט דער ישוב, נישט די פאַמיליע. האָסט געזען ווי מיינע פריינד האָבן זיך פאַראַמאָל אַ הייב געטאָן, ווען דו האָסט ביים שייטער פאַרפירט דעם שמועס וועגן מיר.

ער איז אַ שאָד געוואָרן אַלעקסייען, און ער האָט באַשלאָסן אָפּציען געאָרגי דאַווידאָוויטשעס אויפמערקזאַמקייט אויף עפּעס אַנדערש. נאָר יענער האָט שוין אַליין דערפילט, אַז דעם פישער איז נישט אָנגענעם צו פירן דעם דאָזיקן שמועס, און איז אַנטשוויגן געוואָרן. קאַרפּאָוו האָט זיך געזעגנט, זיך פאַרנייגט כמעט ביז אין פּאַסעק און איז אַוועקגעגאַנגען.

סילין האָט צוגעלייגט היפּש קוילן אין אייוועלע אַריין. ס'האָט אָנגענעם פאַרשמעקט מיט געבראָטן פלייש — ס'האָבן זיך דערוואַרעמט די קאָנסערוון־באַנקעס, וואָס זיינען אויסגעשטעלט געוואָרן אויפן אייוועלע.

— נו, זעצט זיך אַרום! — האָט בערידזע פריילעך פאַרבעטן.

ער האָט ווי פאַרגעסן אין קאַרפּאָוון און פריילעך מכבד געווען קאָוושאָוון און סילינען מיט דעם שנעל צוגעגרייטן אָונטברויט. זיי האָבן אַלע דריי אויסגעטרונקען צו אַ גלעזל שפּירט, נאָר אַלעקסיי האָט געמאַכט לאַנגע הכנות, איידער ער האָט זיך איינגעשטעלט אַראָפּצושלינגען די פליסיקייט, וואָס ברימ ווי פייער. זיי האָבן צוגעביסן מיט די דערוואַרעמטע

קאנסערוון און געבראטענע פיש, וואס סילין מיט זיין געהילף האבן פארן בוראן געפאנגען אין אן אייזלאך.

— וואס קוקסטו עפעס, אלעקסיי ניקאלאיעוויטש, אלע וייל אויף דער טיר? — האט בערידזע א פרעג געטאן, באמערקנדיק, ווי קאוושאוו האלט זיך אין איין אוועקרייסן פונעם עסן.

— קארפאוו גייט מיר פון זינען נישט ארויס, — האט אלעקסיי געזאגט נישט גערן. — ס'באקומט זיך אויסטערליש: מיר האבן באגעגנט א גוטן מענטשן, ער האט אונדז געטאן א גרויסע טובה — די סאמע גרעסטע, זיכער, וואס איין חבר קאן טאן דעם צווייטן אין אן אומגליק. ער האט דאך אונדז כמעט צוריק פון יענער וועלט געבראכט. און אט איז ער אוועקגעגאנגען, אזוי לייכט און פשוט! אוועקגעגאן אומבאוווסט וווהין, קאן זיין, מער וועט נישט אויסקומען מיט אים זיך צו טרעפן. און מיר האבן אים שוין אין דער מינוט פארגעסן.

— פארוואס פארגעסן? איך גאראנטיר דיר: ער וועט קומען צון אונדז אויף דער בוויגג, — האט זיך אפגערופן בערידזע, אויסטייטשנדיק אלעקסייס ווערטער אויף זיין שטייגער.

סילין ווידער האט פארשטאנען קאוושאוון אויף זיין שטייגער.

— דער היגער עולם קומט גערן צו הילף. ס'קאן אנדערש נישט זיין: אן חברישקייט וועט די ארבעט נישט גיין און וועסט אליין אומקומען! די מענטשן דא וווינען שיטערלעך, און די נאטור פאדערט ערנסטקייט. דער פישער האט זיך אפגעטאן זיינס און אוועקגעגאנגען. א געוויינלעכער צופאל. ער ווייסט, אז ווען ער גופא פאלט אריין אין א צרה — וועלן אים די חברים אליין נישט לאזן. און איך, למשל, ווייס אויך: שמעליעוו וועט מיר ביי קיין פאל נישט אפזאגן אין הילף. — דער טראקטאריסט האט זיך ווידער אנגעהויבן צו דענערווירן. — אין נאוווינסק האט איר מיר דעמלט געזאגט, חבר קאוושאוו: „אז דו וועסט דערגרייכן דעם דורכגוס, הייסט עס, אז דו האסט געשלאגן א רעקארד. ס'איז נאכנישט געווען דער פאל, אז א טראקטאר זאל אין באדינגונגען פון ווינטער און שלעכטן וועג דורכ־מאכן אזא מהלך". און איך בין ממש שיר נישט קראנק געווארן, ווען דער פעלער אין דער מאשין און דער בוראן האבן מיך פארהאלטן. אט האסטו דיר, טראכט איך, א רעקארד! נאר איך דארף נישט צווייפלען, איך וועל זיך צום דורכגוס דערשלאגן!

— איך צווייפל גארנישט, — האט אלעקסיי געזאגט.

— עסט אביסל פעסטער, מיינע פריינד, — האט בערידזע מכבד גע־וועז, האלטנדיק אויפן שפיץ מעסער א שטיק פלייש און ארבעטנדיק ענערגיש מיט די קינביינער.

נאכן אוונטברויט האבן זיך די אינזשיניערן געלייגט אפרוען: בע־רידזע אויף דער אונטערשטער נארע, אלעקסיי איבער אים. סילין האט עפעס צוגעשארפט און צוגעפאסט אויפן ווארשטאט און אויסגעפרעגט דעם הויפט־אינזשיניער נייעס פונם פראנט. מיט וואס אים צו דערפרייען איז נישט געווען, און סילין האט, זיך נישט שטערנדיק, שווער געאטעמט, ווי ער וואלט זיך פארכלינעט.

— כל־זמן מע ארבעט מיט אלע כוחות, איז גארנישט, — האט ער געזאגט. — ווי אבער מע בלייבט שטיין, מע כאפט איבער דעם אטעם — ווערט נישט פריילעך אויף דער נשמה, דאס געוויסן נעמט פייניקן: „דו זיצסט, כלב־שבכלבים, און דער דייטש רייסט זיך דורך צו מאסקווע". אלע מיינע אייגענע זיינען אוועק אויפן פראנט. ביז דער בוונג האב איך געארבעט אין א וואלדווירטשאפט, געפירט געהילץ מיטן טראקטאר. איינ־מאל האט מען מיך ארויסגערופן, האב איך זיך דערפרייט: מיין ביטע, טראכט איך זיך, האט זיך א ריר געטאן, ערשט וועט מען מיך שיקן אויפן פראנט. כ'וועל פארטרייבן דעם טראקטאר אויף א טאנק. באשלאסן האט מען אבער אנדערש — מ'האט מיך געשיקט אהער. מיין ווייב איז אויך א טראקטאריסט, זי איז פארבליבן אין דער וואלדווירטשאפט. איך וויל זיך מיט אייך, חבר בערידזע בעראטן. אלעקסיי ניקאלאיעוויטשן האב איך שוין געזאגט. כ'טראג זיך ארום מיט א געדאנק, וואס גיט מיר נישט קיין רו.

קאוושאוו, פארשמאכט פון היץ, איז געלעגן אויף דער אייבערשטער נארע. זיין פנים, אויסגעפאטשט פון ווינט און שניי, האט געברענט. די אויגן האבן ווי געטאן, נאר שלאפן האט זיך נישט געגלוסט. איבערן שוואכן הייזל האט ממש איבערן קאפ געוויעט אויף פארשיידענע קולות דער שניישטורעם, ווי עהגעץ דערלעבן וואלטן זיך געראנגלט צוויי ריזיקע חיות, צערייסנדיק איינע די צווייטע. סילין האט גערעדט אויפגערעגט: ער מיטן ווייב האבן אפשפארונגען, זיי זיינען יונגע מענטשן אן קינדער, — האט ער באקלערט צו קויפן פאר אייגן געלט א טאנק און אוועק מיט אים אויפן פראנט בייגאנד מיטן ווייב. דא אויפן ארט וועט מען, זיכער, די זאך נישט דערליידיקן. אפשר שרייבן צום חבר סטאלין?

— מיין עצה איז אזעלכע, — האט זיך אפגערופן בערידזע, און אלעקסיי האט ליטן קול, לויט זיין באהארצטקייט און ווייכקייט פארשטא־

נען, אַז סילין האָט געאַרגי דאַווידאָוויטשן פאַרהווונדערט און גערירט. — די בווונג דאַרף מען נישט וואַרפן. נאָר אַ טאַנק קויפט. דאָס איז אַן איידעלער געדאַנק, אַלע וועלן דאָס אָנערקענען.

בערידזע איז אַנטשוויגן געוואָרן, פאַרויכערט דאָס ליולקעלע, — ס'האָט דערין עפּעס געשאַרעכט.

— איך ווייס שוין נישט, ווי ס'איז בעסער, — האָט סילין אַ זיפּץ געטאָן.

— איך זאָג עס אייך ווי אַ חבר, נישט ווי דער הויפּט־אינזשעניער, וואָס איז פאַראינטערעסירט איינצוהאַלטן אַ גוטן טראַקטאַריסט. און וואָס, אַז חבר סטאַלין וועט ענטפערן: איר האָט נישט ריכטיק באַקלערט, מיר דאַרפן, איר זאָלט בויען די נאַפּמלייטונג. איך צווייפל דאָך נישט, אַז די בווונג איז אויך אַ מלחמה־ענין, און יעדער בוי־אַרבעטער — אַ זעלנער...

אַלעקסיי האָט געהערט דעם שמועס, און זיך געטראַכט זיינס. שוין פון לאַנג, נאָך פון קינדערווייז, האָט ער ליב געהאַט צו דערקענען נייע מקומות און נייע מענטשן. דאָס האָט זיך אָנגעהויבן פון די געאָגראַפיע־לעקציעס אין שול, פון ביכער וועגן רייזעס. דער באַגריף וועגן אומבאַקאַנטע מקומות איז נאָך דעמלט געווען אַן אַבסטראַקטער, און דערפאַר אומרעאַלער. און ס'איז אים תמיד געווען אַביסל מאָדנע צו טראַכטן, אַז ערגעץ־וו, לאָמיר זאָגן, אויפן טייך וואָלגע אָדער אויפן טייך אַדון, אומאָפּהענגיק פון אים, אַלעקסיי קאָושאָוון, עקזיסטירט עמעצער, באַשעפטיקט זיך מיט עפּעס. שפּעטער איז אים אויסגעקומען צו זיין אויף דער וואָלגע, און איצט אויפן אַדון, — און ער האָט דערזען מיט זיינע אייגענע אויגן די דאָזיקע נייע מקומות, זיך איבערצייגט, אַז אויך דאָ לעבן מענטשן. נאַטירלעך, ער האָט נישט דערוואַרט צו טרעפן דאָ אַ וויסטע. ס'האָט זיך נעמלעך באַשטעטיקט דאָס, וואָס ער האָט פאַרשטאַנען מיטן שכל, און דאָס האָט אים פאַרשאַפט הנאה. פון היינט אָן איז דאָס בילד געשטאַנען לעבעדיק אין זכרון, פול מיט פאַרבן און קלאַנגען, פון היינט אָן האָט ער געוווסט — דאָרטן און דאָרטן וווינען אַזעלכע און אַזעלכע מענטשן, זיי באַשעפטיקן זיך מיט דעם און מיט דעם. אָט האָט דער אוועקגעגאַנגענער פישער איבערגעלאָזן נאָך זיך אַ טיפן שפּור אין דער נשמה, אַ וואַרעמען געפיל פון חברישקייט. ערשט האָט אַלעקסיי געוווסט: אויפן אַדון לעבט און אַרבעט אַ שטאַרקער, דרייסטער מענטש — קאַרפּאָוו איוואַן לוקיטש... און דער קאָמיוניסט מאַכאָוו... און דער דאָזיקער טראַקטאָריסט מיט זיין באַוועגלעך הייזל...

פארמאכנדיק די אנטצונדענע אויגן, האט אלעקסיי דורכגעלאזט אין געדאנק די איינדריקן פון די לעצטע טעג. דער אדון — א ריזיקער טייך — האט זיך אים ערשט פארגעשטעלט אין לעבעדיקע, אנטאפעוודיקע בילדער. א סך מענטשן — יעדער מיט זיין פנים, פיגור, שטים און קענטיניש — האבן געלעבט ארום אים. ערשט איז לייכט געווען זיך פארצושטעלן סיי די פארגאנגענהייט פונעם אדון, סיי זיין נאענטע צוקונפט, וויכטיקסטנס אין אוממיטלבארער שייכות מיט דער נאפטלייטונג. נאכן פארווילן אויף ראגאווס באצירק האט ער זיך פארגעשטעלט באשיינפערלעך דאס, וועגן וועלכן בערידזע האט גערעדט, — אן א שיעור עלעקטרישע לעמפלעך פון דער בוווּנג אויף ביידע ברעגעס פון טייך.

סילין, וועלכן ס׳האט געפייניקט דאס לייריק זיצן, האט גענומען א לאפאטע און געגאן צעשארן דעם שניי פארן אריינגאנג. בערידזע איז געלעגן אויפן רוקן, די הענט פארלייגט אונטערן קאפ און דאס פנים אויפגעהויבן אזוי, אז זיין באָרד איז געשטאנען שטארצעם. ער האט מיט הנאה געשמועסט:

— מיר זיינען איצט שטארק, אליאשע. די באפעלקערונג איז פאר אונדז; פארן לינקן ברעג. סיי די ארבעטער אויף די באצירקן, סיי דער פישער קארפאוו, סיי די נאנאיצעס — אלע זיינען פאר אונדז. האסט געהערט, ווי סילין האט מיר געזאגט: „איצט וועט מען שוין די טראסע בשום אופן צוריק נישט איבערטראגן, זי איז צוגעוואקסן געווארן צום דאזיקן ברעג...״ מיר ביידע האבן זיך ענדגילטיק איבערצייגט, אז די סאמע עיקרדיקסטע טענה פון אונדזערע קעגנער וועגן א מעגלעכקייט פון א פארפלייצונג אויפן לינקן ברעג — איז א גוזמא. צוליב דער מורא פאר א פארפלייצונג האבן זיי דערלאזט א פאלשע פארהנחה אין די אויספארשונגען און אינעם פראיעקט, נאכער זיך צום דאזיקן פעלער צוגעווינט און אים דערפירט צון א געזעץ נישט אפצופרעגן. ס׳ווערן פארפלייצט איין מאל אין משך פון צען יאר, לאמיר זאגן, בלויז דער זיבעטער און אכטער באצירק, נאר דאס שרעקט אונדז נישט אפ.

ער האט אויספירלעך אנטוויקלט זיינע געדאנקען וועגן די חסרונות פונעם אלטן פראיעקט און די מעלות פונעם נייעם.

— איך זע, אז דו האסט שוין גרייט א רעדע ארויסצוטרעטן אין רובעזשאנסק, — האט זיך קאווּשאָוו צעלאכט.

— יא, שוין גרייט! זאל זיך דארט די נאטשאלסטווע ביוזערן אויף אונדז פאר האנדלען אויף אייגענער האנט, אבער זי וועט נישט אימשטאנד זיין נישט צו אנערקענען, אז מיר זיינען גערעכט!... אודז, סאר

וויעטישע אינזשיניערן, האָט מען געלערנט נישט צו שרעקן זיך פאַר קיין ריזיקע. מיר האָבן געריזיקירט און זייגען גרייט צו זיין פאַראַנטוואָרטלעך דערפאַר. דענק איך ריכטיק, אַליאָשע?

— ריכטיק, — האָט נישט תיכף געענטפערט אַליאָשע. — ס'איז שוין צייט וואָס שנעלער זיך אומקערן קיין נאָווינסק, ענדיקן דעם פּראָיעקט. מיר דאַרפן זיך אינגאַנצן אַריבערקלייבן פון שטאָט אויף די באַצירקן... ווייסט, געאָרגי, עפּעס הייבט מיר אָן צו נאָגן פאַר דער נשמה, ווען איך טראַכט וועגן דורכגוס און וועגן דעם אינדזל. מיר האָבן זיך דאָך אַהינצו נאָכנישט דערשלאָגן!

— טשיקאַווע, צי איז באַטמאַנאָוו געווען ביים דורכגוס? ווי גוט דאָס וואָלט געווען! — האָט בערידזע אַ זיפץ געטאָן. — וואַרשיינלעך, שיקט ער דערווייל אַהין בלויז פּאַנקאָוון.

זיי האָבן געפּרוווט זיך משער זיין, וווּ ס'געפינט זיך איצט דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג. די לעצטע ידיעות וועגן אים האָט איבערגעגעבן טאַניע וואַסילטשענקאָ — באַטמאַנאָוו האָט זיי איבערגעיאָגט אויף צוויי טעג.

— אָך, איז איצטער טאַטיאַנען שווער! — האָט פּלוצעם בערידזע אַ זאָג געטאָן און זיך אַזוי איבערגעדרייט, אַז דער הילצערנער געשטעל מיט די נאַרעס האָט אַ סקריפּע געטאָן. — מיר האָבן נישט געדאַרפט אוועקגיין פון איר, אונדזער הילף וואָלט איר זייער צונוצגעקומען.

— זי איז נישט קיין צעפּיעשטשעטע פּריילין און נישט אליין — מיט אַ קאָלעקטיוו, — האָט אַלעקסיי דערווידערט. — אַ בוראַן איז דאָ נישט קיין זעלטנהייט, זי קאָן דאָך נישט תמיד אויסשטעלן אויף עמעצנס השגחה.

— כ'בין זיכער, טאַטיאַנע זיצט נישט און וואַרט, נאָר האַלט אָן די פאַרבינדונג מיט אַלע כוחות. און אָט שטעל זיך פאָר די פיינע לאַגע: דער בוראַן רייסט אַראָפּ די דראָטן — זי העגנט זיי צוריק אויף, דער בוראַן וואַלגערט איין ביימער — זי טרעט נישט אָפּ... עס זאָל נאָר אַלץ אַריבער אָן קרבנות!

בערידזע האָט נישט באַוויזן צו פאַרענדיקן: פון דרויסן האָט זיך דערהערט אַ גערויש, דאָס גאַנצע הייזל האָט אַ ציטער געטאָן. ס'האָבן זיך דערהערט סילינס הויכע אויסגעשרייען.

— ס'איז עפּעס געשען! — געאָרגי דאַווידאָוויטש האָט געשווינד גענומען אַרויפציען די ווויליקעס.

די טיר האָט זיך אויפגעפּראַלט, און סילין מיט קאַרפּאָוו האָבן דורך אַ וואָלקן פּראָסט־פּאַרע מיט מי אַריינגעטראָגן אַן אומבאַוועגלעכן מענטשן.

— וועמען נאָך האָסטו געבראַכט צו שלעפּן? — האָט זיך דער טראַקטאָריסט אויפגערעגט, און אַליין פּאָרזיכטיק געהאַלטן דעם נייעם גאַסט, זוכנדיק מיט די אויגן אַ פּלאַץ, וווּ אים אַנידערצולייגן. — איך האָב דאָ נישט קיין שפּילקע אַפילו וווּ צו פאַרשטעקן. זאַלבעדריט האָבן מיר דאָ קוים פּלאַץ. האָט זיך אויסגעזוכט אַ האָטעל! ווער האָט דיך פאַרבעטן מיט אַזאַ פּאַק?...

— ווּ זשע קאָן מען זיך ערשט אַהינטאָן, ברודער? דו ביסט דער איינציקער באַפעלקערטער פּונקט אויף עטלעכע קילאָמעטער אַרום, — האָט זיך קאַרפּאָוו פאַרענטפערט. — צו אייער באַצירק איז ווייט, קיין סאַזאַנקע נאָך ווייטער. און לאָזן אים ליגן, ברודער, קאָן מען נישט. ס'איז דאָך אַ מענטש! כ'האָב דערהערט אַ געשריי. און ווען כ'האָב אים אויפגעהויבן און גענומען טראָגן, האָט ער שוין שרייען אויך אויפגעהערט, דער אומגליקלעכער.

געשווינד זיך דורכשמועסנדיק, האָבן זיי פּאָרזיכטיק אַנידערגעלייגט דעם מענטשן אויף דעם האַלבפּעלצל און מאַנטל, וואָס קאָוושאָוו האָט פאַרשפּרייט אויף דער פּאָדלאָגע.

— זע נאָר, ווי ער האָט זיך מיט די הענט אַרומגעכאַפּט דעם קאָפּ! און אַזוי איז ער פאַרשטייפט געוואָרן! — האָט בערידזע אַ שעפּטשע געטאָן.

סילין האָט זיך איינגעבויגן, צוגענומען די הענט פונעם פאַרפרוירענעם און זיך אַ וואָרף געטאָן אויף אַהינטער:

— גאָט מיינער, פּיאָדער!

ער האָט אין דעם פאַרפרוירענעם דערקענט זיין געהילף, וועלכן ער האָט געשיקט צו שמעליעוון. אין צעמישטקייט האָט סילין אים אָנגעהויבן צו טרעסלען אָן אַ זין, מיט אַ וויינעריש קול:

— פּיאָדער! פּעדיע! וואָס איז מיט דיר? וואָס הייסטע עס? פאַרשין, פּעדיע!...

— לאָזט נאָר אָקאָרשט! — האָט אים קאָוושאָוו אַוועקגערוקט און זיך איינגעבויגן צום געפרוירענעם פּנים.

בערידזע, קאַרפּאָוו און סילין זיינען כמעט אַרומגענומען געשטאַנען אַרום אים, געקוקט צעדודערט אויף פאַרשיינס ווייסן פּנים.

— ער לעבט! — האָט זיך אַלעקסיי אויפגעהויבן מיט פאַרלייכטע־רונג און אַ געשריי געטאָן: — קאַרפּאָוו, שניי! סילין, העלפט אים אויס־טאָן! געאַרגי, עפן דאָס טירל פונעם אייוועלע און, זיי אַזוי גוט, הייץ אײַן אַביסל שטאַרקער!

אין אַ האַלבער שעה אַרום, איינגעריבן מיט שניי און ספּירט, אײַנ־געוויקלט אין דריי טולעפּעס און צוגערוקט צום סאַמע אייוועלע. סילין, גאַנצן אַ צעגליטער, איז פאַרשין געקומען צו זיך. מ'האָט אים אײַנגע־וואָס איז דערפריט געוואָרן ביז טרערן, האָט זיך געפּאָרעט אַרום אים, ווי אַרום אַ קליין קינד — אומגעשיקט און אָפּגעהיט אים געגעבן צו טרינקען הייסע טיי פון אַ בלעכן טעפּעלע, געפּרוווט אים געבן צו עסן און האַרציק גערעדט, אַז אַלץ וועט גוט זײַן...

— סעמיאָן איליטש, — האָט אים פאַרשין געזאָגט מיט אַ שוואַך קול, — שמעליעוו האָט צוגעזאָגט אויפצוזוכן רעזערוו־טיילן און צו־שיקן... כ'וועל העלפן אין אַלץ, זאָגט ער...

אײַנגיכן איז ער אַנטשלאָפן געוואָרן. די באַוווינער פונעם „שנעק" האָבן זיך באַרויקט. קאַרפּאָוו האָט זיך געקליבן אוועקצוגיין, סילין האָט אים פאַרהאַלטן:

— אײַל זיך נישט, וואַרט איבער דעם בוראַן. ס'וועט ־אַ ביי אונדז קלעקן פּלאַץ פאַר אַלעמען. אין ענגשאַפט, אָבער אין פרײַנדשאַפט. איך דאַנק דיר נאָך אָפּדאַנקען. און אייביק וועל איך דיר דאַנקען. האָסט מיר אָפּגעראַטעוועט אַ חבר... און אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטשן וועל איך דאַנק־באַר זײַן ביז אין קבר אַרײַן — ער האָט אים אָפּגעמינטערט. צום לעבן געבראַכט...

— רעדסט שטותים, ברודער, — האָט קאַרפּאָוו געזאָגט. — דײַן חבר, ער איז אויך אונדז נישט קיין פרעמדער. נו, זײַט געזונט, אַ גוטע נאַכט. מער וועל איך אײַך שוין נישט באַאומרויקן.

ער האָט זיך אײַנגעטוליעט אינעם טולעפּ, זיך פאַרנייגט און אוועק אין בוראַן. סילין איז נאָך געזעסן אַביסל לעבן דעם שלאָפנדיקן געהילפֿ און זיך געלייגט לעבן אים. אינעם הייזל אונטערן שניי איז אַלץ שטיל געוואָרן, ס'האָט זיך בלויז געהערט דאָס נישט גלייכמעסיקע אָטעמען פון דעם געראַטעוועטן טראַקטאָריסט, דאָס שטילע כראָפּען פון סילינען און דער ווי און דאָס פאַרוויגן פונעם שניישטורעם איבערן דאַך.

בערידזען איז זיך נישט געשלאָפן. ווען ער האָט זיך שפּעטער אביסל אויפגעהויבן, צו פאַרריכטן דאָס ריסנדיקע פייער אין לאָמפּ און צוואַרפן קוילן אין אייוועלע, האָט ער דערזען: קאָוושאָוו שלאָפט אויך נישט. ער האָט געהאַלטן פאַר זיך, ליגנדיק אויפן רוקן, א בריוו, און זיינע אויגן זיינען געווען פאַרקוקט איבער די פּאַפּיר־בייגעלעך, און אַזוויפיל אומעט איז געווען אין אלעקסייס בליק און פאַרקלעמטע ליפּן, אז בערידזע האָט זיך איבערגעשראָקן.

— ס'איז עפּעס געשען, אליאָשע. זאָג מיר, כ'בין דאָך דיינער א פריינד.

אלעקסיי האָט אויף אים א קוק געטאָן מיט א לאַנגען בליק און שווייגנדיק דערלאַנגט דעם בריוו פון מאָסקווע, פון זיינעם מאַמע. אומגעקערט זיך אויף זיין אָרט, האָט אים געאָרגי דאַווידאָוויטש גענומען לייענען. אין איר זאָרג פאַר דער טאָכטער האָט די אלטע פרוי ווי געשמועסט וועגן איר מיט א מענטשן, וואָס זי האָט געוווסט, אז ער האָט אזוי היים ליב זינען, ווי זי אליין.

„...ס'קומען אריין צו מיר אירע חברטעס, וואָס זיינען פאַרבליבן אין מאָסקווע. איך באַקום בריוו פון די מיידלעך, וועלכע געפינען זיך אויף עוואַקואַציע. צייטנווייז קומט אויף אין מיר אַן אויגנבליק א שלעכט געפיל: אויך מיין זינע וואָלט געקאָנט זיין דאָ אָדער ארויספאָרן טיף אין הינטערלאַנד. אָבער אינדערעמתן ווינטש איך זיך גאָרנישט פאַר זינען קיין אנדער גורל. זי האָט זיך אליין דעם גורל אויסגעקליבן. דיר דאַרף איך נישט זאָגן, סאַראַ שטאָלצע און דרייסטע זי איז. קיין אנדערע קאָן זי נישט זיין און דאַרף נישט זיין. זי זאָל מיר נאָר, מיין שיין, ביים לעבן בלייבן!

איך וויל דיר דערציילן, ווי מיר האָבן זיך צעקריגט פאַר איר ארויספאָרן אהין. דאָס איז געשען נאָך איינער א באַזונדער שווערער נאַכט. דו ביסט שוין א וואָך צייט נישט געווען מיט אונדז. זי איז געקומען פון א דיזשור מיטן טאָג גלייך, דער אליאַרם האָט זיך נאָר וואָס געענדיקט. איך בין די גאַנצע נאַכט געווען צערודערט, די נערוון האָבן זיך מיר צעלאָזט, און איך האָב צו איר אויסגעלאָזט. געשריגן, אז זי ריכט אין סאַמע גיהנום אריין און באַהאַלט זיך נישט אין קיין שוצקעלער, אפילו ווען זי נעכטיקט אין דער היים. זי ענטפערט: „איך וויל זיך נישט באַהאַלטן אין קיין שוצקעלער און דאָרט ציטערן ווי א קרעציק הינטל. ס'וועט זיין צופיל כבוד פאַר די פריצן, אויב איך וועל צוליב זיי ארונטערקריכן אונטער א פּאָדוואַל".

איך האָב זיך נישט איינגעשטילט און גענומען זי מוסרן: „ווען דו וואָלסט געווען וועלן, וואָלסטו געווען אוועקגעפאָרן מיטן אינסטיטוט אין הינטערלאַנד, וווּ ס׳זיינען נישטאָ קיין באָמבארדירונגען און קיין געפאַר. און ס׳איז נאָך איצט אויך נישט שפּעט. מע קאָן זיך מאַכן קראַנק, אָדער עפּעס אַנדערש צוטראַכטן". אַז זי האָט זיך עס אויף מיר נישט צעכעסט, אונדזער קראַסאַוויצע! „שווייג! — שרייט זי — ס׳איז מיר אַ בזיון פאַר דיר, דו לערנסט מיר פּחדנות. אַליאָשע איז אויפן פראָנט, און איך דאַרף, לויט דיר נאָך, ראַטעווען די אייגענע פּעל?". און, קווענקלענדיק זיך האָט זי מיר אַ זאָג געטאָן: „ס׳איז געמאָלדן געוואָרן אַ באַפעל, איך האָב זיך אונטערגעשריבן און מאָרגן גיי איך אויך אוועק אויפן פראָנט. איך זאָג דיר אויפריכטיק: איך האָב עס אַליין אויסגעפּועלט דורכן ראַיקאָם". דעמאָלט האָב איך זי שוין אינגאַנצן פאַרשטאַנען און געבענטשט...

אַלעקסיי, טייערער מיינער, ס׳ווילט זיך מיר אַ סך דיר דערציילן. עס ווילט זיך דיר איבערגעבן עפּעס פרייד̈יקס, נאָר ווו נעמט מען עס איצטער — פריידיקס און פריילעכס?... אפשר האָב איך דיר דאָס, וואָס איך האָב דיר געשריבן וועגן זינען, שוין דערציילט? זיי מוחל, איך לעב דאָס אַלץ אויפסניי אַלע מאָל איבער. זי האָט געבעטן דיר איבערגעבן, אַז דו זאָלסט טראַכטן וועגן איר, דעמאָלט וועט איר זיין בעסער און לייכטער. אויך זי וועט תּמיד טראַכטן וועגן דיר, תּמיד! זי האָט געזאָגט: „גיב אים איבער, אַז איך גלייב — די צייט פון אונדזער ליבע איז נאָך פאָרויס...".

דער בריוו האָט בערידזען אויפגערודערט. ער האָט צוגעדריקט די צעקנייטשטע בייגעלעך צום פּנים און געשעפּטשעט דורך פאַרקלעמטע ציין:

— טייערינקע אונדזערע... פאַר אַלע ליידן... פאַר די טרערן אייערע און די קריוודעס... וועט זיי באַצאָלט ווערן מיט דער פולער מאָס.

ער איז לאַנג געליגן, טראַכטנדיק וועגן זינען און אַלעקסייען, וועגן זייער ליבע, וואָס איז פול מיט זונשיין און האָט פּלוצעם אויפגעטויכט פאַר אים דאָ, אינמיטן נאַכט און שניי. פון די געדאַנקען וועגן זינען, וועלכער ער האָט געזען בלויז אויף אַ פאָטאָגראַפיע, איז ער איבערגעגאַנגען צו טראַכטן וועגן טאַניען און האָט דערפילט, ווי ס׳איז אויפגעקומען אין אים אַ געפיל פון שטאָלץ פאַר דעם מיידל, וועלכע האָט אויך אַנטפּלעקט אין זיך, ווי זינע, גרויסע קראַפט און העלדישקייט. ער האָט זיך אויפגעהויבן, כּדי צו זאָגן דאָס אַלעקסייען, נאָר יענער איז שוין

פעסט געשלאָפן מיט אַן אַראָפּגעהענגענדיקער האַנט, — די מידקייט האָט אים ענדלעך גובר געווען. בערידזע האָט אויפגעהויבן אַלעקסייס האַנט, אַראָפּגעשאַרט איר די האָר פון פּנים, פאַרריכט איר דעם שפּענצער, וואָס האָט זיך אַראָפּגערוקט, און עטלעכע מינוט שווייגנדיק געקוקט אויפן שלאָפנדיקן חבר.

קאַפּיטל אַכט

וועגן דעם לעבנסריטעם

זיך אויפגעכאַפּט לויטן שטייגער פון אַלטע מענטשן גאַנץ פרי, קוקט זיך קוזמע קוזמיטש טאַפּאַליעוו צו, ווי עס דערוואַכט דאָס לעבן אַרום אים. ערגעץ האָט אַ קריי געטאָן אַ האָן. אין שטוב הינטער דער וואַנט פּלוידערט אויף אַ קול אַ פירייעריק קינד, דער באַלעבאָסטעס פּאַריתומט אייניקל, וואָס מ'האָט עס ערשט נישט לאַנג אַרויסגעפירט פון דער ווייטער פיל־לײַדנדיקער אוקראַינע. אין שטאָט האָבן אָנגעהויבן פייפן די זאַוואָדישע סירענעס, זייערע שטימען גיסן זיך פאַמעלעך צוזאַמען אין איין מעכטיקן קלאַנג, וואָס מאַכט ציטערן די שויבן. די פענצטער־קוואַדראַטן, פאַרפּוצטע מיט טויפראָסט, ווערן העלער. פון געדיכט־בלוי ווערן זיי פיאָלעט, נאָכער בלוי, לסוף ראָזעווע. אין דער פרימאָרגנדיקער האַלב־טונקעלקייט ווערן בולטער די קאָנטורן פון די באַקאַנטע קעגנשטאַנדן אין צימער.

דער נײַגעבוירענער טאָג איז תמיד גוט: איז דאָ אַ זון — שײַנט אַלץ אַרום, גייט אַ רעגן — איז באַזונדערס פריש און זויבער. אום זומער — שמעקט מיט בלומען, האָניק, היי, מילך; אום ווינטער — צופּט דער פראָסט פריילעך פאַר די באַקן און דער נאָז. דעם געזונטן מענטשן פרייט תמיד דאָס העלע ערוואַכן זיך פון דער נאַטור אין פריען באַגין.

קוזמע קוזמיטש האָט שטענדיק ליב געהאַט די דאָזיקע מילדע מינוטן אין פריען מאָרגן. זיי זײַנען אים געפעלן נאָך אויך דערמיט, וואָס זיי זײַנען נישט ענדלעך געווען צו דער איבריקער צייט פונעם מעת־לעת מיט זײַן גרויסן עולם, גערודער, זאָרגן און קלאַפּאָטן. אין די דאָזיקע

מינוטן האָט זיך וועגן גאָרנישט נישט געגלוסט טראַכטן, קיין זאַך האָט נישט באַאומרויקט, און ער האָט יעדן טאָג מיט א געפיל, ענלעך אויף באַוואונדערונג, דורכגעמאַכט דעם איבערגאַנג פון דאָזיקן מנוחהדיקן צו־שטאַנד צו די רוישיקע שעהען פון אַרבעט.

אַנומלט האָט קוזמע קוזמיטש, לויטן בײַשפּיל פון זיין פּלימעניק וואָלאָדיע און בסוד פאַר אים, געמאַכט גימנאַסטיק אויף די פרימאָרגנס, „כדי דער קערפּער און דער גייסט זאָלן יונג זיין". זיך צוגעקוקט צו וואָלאָדיעס געניטונגען, פלעגט ער זיי גענוג לייכט נאָכמאַכן: זיך אַראָפּגעזעצט און אַרויפגעהויבן, געמאַכט מיט די הענט דאָ שאַרפע, דאָ גלאַטע באַוועגונגען, „געלאָפן" שווער אויפן אָרט און באַקסירט מיט אַן אומגעזעענעם קעגנער, קרעכצנדיק פון יעדן מאָך מיט די אייגענע הענט. פילנדיק, ווי עס צעגיסט זיך איבער די אָדערן דאָס צעהיצטע בלוט, פלעגט קוזמע קוזמיטש שפּרייזן איבערן צימער און אונטערברומען וואָלאָדיעס באַליבטע פערזן: „איך גיי, דער שיינער צוווייאונצוואַנציקיעריקער".

היינט פאַרנעמט ער זיך שוין נישט מיט קיין גימנאַסטיק — דאַכט זיך, פון זינט ער האָט זיך צעשייד מיט וואָלאָדיען. דער פּלימעניק איז נאָכן פאַרענדיקן די מיליטערישע אַקאַדעמיע אוועקגעפאָרן דינען אויף דער מערב־גרענעץ, און ער — ערשט שוין פולשטענדיק איינזאַם — האָט זיך אומדערוואַרט געפונען אויפן וויטן מזרח. פון זינט דעמאָלט האָט זיך עפּעס אין אים, טאָפּאָליעוו, איינגעבראָכן. משמעות, אַז דער פּלימעניק איז פאַר אים געווען יענער מאָטאָר פון ענערגיע, וועלכער איז נייטווענדיק דעם מענטשן, וואָס טרעט אַריין אין דער אומעטיקער צייט פון אַלטקייט. וואָלאָדיע איז אוועקגעפאָרן, און אָנשטאָט אים האָט זיך דערלעבן באַוויזן גרובסקי, א נפש, וואָס איז שרעקלעך מיט זיין זעלבסט־צופרידנקייט, א טרוקענער, מיט א מעטאַפיזישן שטייגער דענקען.

היינט איז קוזמע קוזמיטש גלייכגילטיק צון אַלץ. דער פרימאָרגן אינדרויסן איז אַן אויסגעצייכנטער, נאָר דעם אַלטן גלוסט זיך נישט קיין קוק טאָן אין פענצטער, זיך איבערצייגן דערין. די שטילקייט פון צימער און די אומעטיקייט איבלען אים שוין, די היימישע מנוחה נודעט אים אויף דער נשמה. ער איז שוין אויך זאַט מיט די מילדע שלווהדיקע פרימאָרגן־מינוטן. ער נייטיקט זיך איצט אין אַרבעט מיט איר רויש, טומל, מיט אַזעלכע אומרויקע מענטשן, ווי אַלעקסיי קאָווּשאָוו, בערידזע, באַטמאַנאָוו. און ער לאָזט זיך אַלץ ווילגיין אין היימישער וואַרעמקייט און היילט זיך מיט פּראָשקעס.

קוזמע קוזמיטש הייבט זיך אויף, קרעכצנדיק, פון בעט. זיין בליק פאלט אויף דער טעטשקע, אין וועלכער ס׳ליגט א געשריפטס: א פראיעקט צו גראבן די טראנשייו אינעם דורכגוס מיט אן עקספלאזיו־מעטאד. ער האט אים פארענדיקט אייערנעכטן און דערנאך צוויי מאל גענוי איבערגעשריבן, ווי א שילער, וואס איז פארליבט אין זיין לערער. ערשט, אנטוענדיק זיך, קערט ער זיך אפ פון דער טעטשקע. ס׳איז, משמעות, קיין וויכטיקס אין זיין געשריפטס נישט פאראן, און ס׳איז ריכטיק, וואס דער לערער איילט זיך נישט ארייננקוקן דערין און שטעלן א מיינונג.

מע דארף זיך ארומוואשן און אפראזירן, נאר ס׳איז קיין חשק נישטא. קוזמע קוזמיטש באטראכט זיך אין שפיגל, זיך פארקרימענדיק: ס׳געפעלט אים נישט זיין אייגן פנים, ווי ס׳וואלט געווען — א נישט געראטן געקויפטע זאך, אין וועלכער ער האט זיך אנטוישט, ווען ער האט זי אהיימגעבראכט. אויפן שטערן טיפע קנייטשן — שפורן פון די נעגל פונעם לעבן. די אויגן אפגעבליאקעוועט, שיר נישט וואסעריק. די געל־גרינלעכע וואנסעם — מע קאן זיי שוין נישט אפוואשן, זיינען דורכגעזאפט מיט שמעקטאבעק. דאס פנים מאגער און בייזאמען דערמיט אנגעבלאזן, דעפארמירט, ווערט שוין נישט יינגער אפילו נאכן שלאף אדער אפראזירן.

„ווי זאגט מען דאס? — זיפצט טאפאליעוו. — מע זאגט — על־טערהייט נישטא קיין פרייד״.

ער באמערקט מאריע איוואנאוונען: די פרוי קוקט אויף אים נייגעריק דורך דער אפגעלענטער טיר. קוזמע קוזמיטש באגריסט זיך מיט איר קאלטלעך און דרייט זיך אוועק: ס׳איז אים איצט נישט צום הארצן איר געטרייע זארג פאר אים.

— איר וועט זיך ראזירן? — פרעגט די באלעבאסטע; זי ווייסט, אז ער דארף זיך ראזירן. — כ׳וועל באלד אריינברענגען היים וואסער. און נאכער פרישטיק. כ׳האב אפגעפרעגלט פרישע פיש, און דערצו איז דא נאך עפעס אויך. עפעס א גוטער מענטש האט צוגעשיקט א פעקעלע.

דער אלטער רופט זיך נישט אפ, הגם ער איז פארוונדערט צוליבן פעקעלע. מאריע איוואנאוונע דערנענטערט זיך, באטראכט אים און שאקלט מיטן קאפ:

— אך, איר האט א שלעכט פנים, קוזמע קוזמיטש! איר דארפט ליגן און ליגן, ביז איר וועט נישט געזונט ווערן... און פון דער פארוואלטונג האט מען מיטן טאג גלייך צוגעשיקט א ספעציעלן שליח מיט א בריוו. ער טאקע האט געבראכט דאס פעקעלע. פונעם פעקעלע בין איך

געווען צופרידן, און דעם בריוו האָב איך אפילו געמען נישט געוואָלט: „לאָזט א מענטשן, זאָג איך, ליגן רויק קראנקערהייט.״

זי האָט בשום אופן נישט דערוואַרט, אז אירע ווערטער וועלן האָבן אזא ווירקונג אויפן קוואַרטיראַנט. ער איז גלייך לעבעדיק געוואָרן, אויפגעשפּרונגען, צוגעלאָפן צו איר:

— וואָס זשע האָט איר געשוויגן? ווו איז דער בריוו? פון וועמען?

מאַריע איוואַנאָוונע האָט א נישטער געטאָן אין די קעשענעס פונעם קאָפּטל און ארויסבאַקומען א קאָנווערט אין צווייען צוזאַמענגעלייגט. אין קאָנווערט א בריוול פון זאַלקינדן:

„א גרוס, קוזמע קוזמיטש. ווי איך האָב זיך מיט אייך אָפּגערעדט, טייל איך מיט: אַלעקסיי און בערידזע האָבן זיך אומגעקערט, ביידע געזונט און אומבאַשעדיקט. באַטמאַנאָוו איז אויך אין דער היים, ער איז געקומען צו פליען א מעת־לעת פריער. ווי פילט איר זיך? אויב נישט אינגאַנצן געזונט, גייט דערווייל בעסער נישט ארויס, איך וועל אייך אין אָוונט שיקן אַלעקסייען אהיים. ווערט געזונט, קוזמע קוזמיטש. אפשר פעלט אייך עפּעס? זייט מודיע, שעמט אייך נישט. מיט אכטונג, זאַלקינד.״

— איר הערט א מעשה, זי איז פונעם בריוו נישט צופרידן! און צו וועמען איז דער בריוו אַדרעסירט? — האָט ער געוואָרטשעט. — גיט מיר הייס וואַסער און געשווינדער, מאַריע איוואַנאָוונע!

די באַלעבאָסטע האָט אין אָנהייב מיט אומרו, דערנאָך שוין מיט א שמייכל געקוקט אויף דער דאָזיקער פּלוצעמדיקער און ליבער זקנישער צעטומלעניש.

— וואַסער וועל איך ברענגען. נאָר צי קלייבט איר זיך נישט אמאָל אין דער פאַרוואַלטונג? כ׳וועל אייך נישט לאָזן! אָלגע פּיאָדאָראָוונע האָט אייך באַפוילן צו ליגן.

— הייס וואַסער! און געשווינד! — האָט טאָפּאָליעוו פריילעך געשריגן. — וואָס גייט מיר אָן אָלגע פּיאָדאָראָוונע, ווען ס׳זיינען פאַראַן וויכטיקערע דאָקטוירים...

ער האָט זיך אָפּגעראַזירט אין משך פון דריי מינוט, זיך ארומגעוואַשן אָן די געוויינלעכע צערעמאָניעס, אָפּגעווישט דאָס פּנים מיט אַ רעקלאָן. א שמייכל געטאָן, באַמערקנדיק, אז דאָס פּנים איז פּאָרט יינגער געוואָרן. אוועקגעמאַכט מיט דער האַנט דעם רייכן פרישטיק — געפּרעגלטע פיש, פּוטער און קאַווע — און יינגלעריש ארויסגעלאָפן פונעם גאַנעק, איבערלאָזנדיק מאַריע איוואַנאָוונע א מבולבלע. און דאָ האָט

ער דערזען: ס'איז ווירקלעך געבוירן געוואָרן א פּראַכטפולער פרימאָרגן! נאָכן מטורפן בוראן איז אלץ אין דער נאַטור שטיל געוואָרן. א גלייכער נישט איינגעטרעטענער שניי האָט אויסגעבעט די גאַס. די טוי־פאַר־פראָסטיקטע צווייגן פון די ביימער זיינען אונטער די זונשטראַלן ענלעך געווען צו וווּנדערבאַרע פיינע אויסאַרבעטונגען פון פּאַרפאָר. גלייכע זיילן ווייסער רויך זיינען געשטאַנען איבער די הייזער און ווי זיך נישט באַוועגט.

דער אלטער האָט מונטער געשפּרייזט ביז איבער די קני אינעם אָנגעטראָגענעם שניי אויף דער גאַס און זשעדנע געשלונגען די פרישע לופט, וואָס האָט געשמעקט מיט אויפגעשניטער קאַווענע.

קאָוושאָוו און בערידזע זיינען געקומען ביינאַכט. דעם צוריקוועג האָבן זיי דורכגעמאַכט אויף אן אַעראָפּלאַן און דורכגעפירן געוואָרן ביז אין די ביינער. די אינזשיניערן זיינען אריינגעגאַנגען אין דער פאַרוואַלטונג, און ס'האָט זיך דאָ באַלד אָנגעהויבן א בהלה. די מענטשן זיינען זיך צונויפגעלאָפן. מ'האָט געקאָנט מיינען, אז זיי האָבן געלויערט אויף זיי. דער דיזשורנע האָט, נישט האָרכנדיק בערידזעס שוואַכע פּראָטעסטן, אָנגעקלונגען צו באַטמאַנאָוון אויף דער קוואַרטיר: דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג האָט באַפוילן תיכף־ומיד אים אָנצוקלינגען, ווען בערידזע מיט קאָוושאָוון וועלן צוריקקומען...

— נו, שלום עליכם, פאַרלוירענע! — האָט זיך דערהערט א פאַרשלאָפן־הייזעריקלעך קול, א בפירוש צופרידנס, וואָס האָט געצוווּנגען געאָרגי דאַווידאָוויטשן א שמייכל צו טאָן. — איך האָב זיך שוין געקליבן אויסצוריכטן אן עקספּעדיציע אייך צו זוכן, געקלונגען און טעלעגראַמעס צעשיקט אומעטום. איז גאָרנישט געשען, איר זיינט געזונט?

— פולשטענדיק, וואַסילי מאַקסימאָוויטש.

— גייט, רוט אייך אויס. נאָר, זעט, נישט צו לאַנג. כ'וועל אייך לאַנג נישט לאָזן זיך אָפּרוען: פאַר דער צייט האָט זיך אָנגעזאַמלט א באַרג אַרבעט.

— לאַנג רוען וועלן מיר נישט. מיר זיינען נישט באַזונדערס אויסגעמאַטערט, — האָט בערידזע געזאָגט, הגם די אויגן האָבן זיך אים געקלעפּט, און דער קאָפּ האָט זיך אים געבויגן אויף א זייט.

ער האָט פאַרבעטן אַלעקסייען צו זיך אויף איבערנעכטיקן:

— ביי סעראַפימען איז וואַרעם, און אלץ איז אונטער דער האַנט. מיר וועלן געשווינד זיך ארומוואַשן און אָפּעסן אָוונטברויט. מירן אויך

באַוויזן צו כאַפּן אַ שלאָף אַ דריי־פיר שעה. ווייסט דאָך, ווי וויכטיק ס'איז צו זיין אין דער וואָרעם. אַפילו די נשמה מיינע צעטיערט, אַזוי איז זי דורכגעפרווירן. אָפּגערוט זיך, וועלן מיר זיך אַנידערזעצן צונויפשטעלן אַ באַריכט — און צו באַטמאַנאָוון אין פולער באַוואָפענונג.

אַלעקסיי האָט זיך אַרויסגעדרייט, ער איז געווען אומגעדולדיק אַריינצוכאַפּן זיך צו זיך אין צימער, דערווייסן זיך, אפשר זיינען דאָ בריוו אָדער טעלעגראַמעס פון מאָסקווע. זיי האָבן זיך צעשיידט, אָפּשמו־עסנדיק זיך צו טרעפן פּינקטלעך ניין אינדערפרי.

פאַרבייגייענדיק אין קאָרידאָר דורך זיין אָפּטייל, האָט קאָוושאָוו באַמערקט אַ העלע שיין ביי די פּראָיעקט־צייכנער. קאָבזעוו, פּעטיע הוד־קין און נאָך עטלעכע מענטשן האָבן אין פולשטענדיקער שטילקייט גע־אַרבעט אין פאַרשיידענע ווינקלען פונעם ריזיקן צימער. פּעטיע האָט עפּעס אויסגערעכנט, באַוועגנדיק מיט די ליפּן. ער האָט צעטראָגן אויפגעהויבן די אויגן און דערזען קאָוושאָוון, וואָס איז געשטאַנען ביי דער טיר. דער יונגער טעכניקער האָט אויפגעציטערט פון אומדערוואַרטקייט און אין אַן אויגנבליק אַרום אויפגעשפּרונגען מיט אַ פריידיק געשריי. די דערפרייטע מיטאַרבעטער האָבן זיך צונויפגעדרענגט אַרום אַלעקסייען. קאָבזעוו האָט גלייך אויפן אָרט גענומען אָפּגעבן אַ באַריכט וועגן די ענינים, און קאָוו־שאָוו, געגרעגט פון דעם האַרציקן קבלת־פּנים און דערפון, וואָס ער האָט זיי אַלע געטראָפן ביי דער אַרבעט, האָט געגרירט באַטראַכט יעדן באַזונ־דער.

— איך וועל אייך ערשט זאָגן, פריינד, איין זאַך: גייט שלאָפן, — האָט ער אַ זאָג געטאָן, איינשטילנדיק אין זיך די אויפרעגונג. — און מאָרגן וועלן מיר שמועסן. און דו, בחור, ווי האָסטו אַרומגעקאָמאַנדע־וועט אָן מיר? — האָט קאָוושאָוו געפרעגט פּעטיען, וועלכער האָט נישט אַראָפּגענומען פונעם נאַטשאַלניק די איבערגעגעבענע אויגן.

— אָ, וועגן אים וועט זיין אַ ספּעציעלער שמועס, אַלעקסיי ניקאָ־לאַיעוויטש! — האָט זיך קאָבזעוו אָפּגערופן.

אויך אין שטוב האָט אַלעקסייען דערוואַרט אַ סיורפּריז. ער האָט מיט ערגערניש דערזען, אַז ער האָט נישט ווו דעם קאָפּ אַנידערצולייגן: פאַר דער צייט, וואָס ער האָט געוואַנדערט, האָט מען פון זיין צימער גע־מאַכט אַ קיך. ער איז פול געווען מיט אַ פּליטע און פאַרשיידן קיך־געצייג. דער אומבאַקאַנטער הייצער, וועלכער איז אויפן רויש אַרויס פון זיין קעמערל, האָט געטראָפן שטיין קאָוושאָוון אין קאָרידאָר אַ צעמישטן.

— וואָס דאַרפט איר דאָ, בירגער? — האָט דער הייצער אַ פרעג געטאָן אומפריינדלעך.

— און ווער זיינט איר? דער דיזשורנע?

— זיין פאַרטרעטער.

— וואָס זשע הייסט דאָס, חבר פאַרטרעטער? ווען איך בין אוועק־געפאָרן, האָב איך געהאַט אַ צימער, כ'בין געקומען צו פאָרן — נישטאָ דאָס צימער, ס'איז דערין אַ קיך.

— זיינט איר עס דער באַלעבאָס פונעם צימער. באַדויערט נישט, ס'איז נישט געווען קיין מציאה! מ'האָט פאַר אייך צוגעגרייט אַ צווייטע קוואַרטיר. טאַקע היינט האָט די נאַטשאַלסטווע זי באַטראַכט — חבר זאָל־קינד און נאָך ווער. זיי זיינען געווען צופרידן... נאַט אייך דעם שליסל און קלייבט זיך אריין. ווייזט מיר בלויז אַ דאָקומענט — כ'דאַרף זיין זיכער, צי איר זיינט עס דער, וועמען איך דאַרף אַריינלאָזן.

— און קיין פּאָטשט איז נישט געווען, בריוו אָדער טעלעגראַמעס?

— נישט געזען. מ'האָט מיר נישט געגעבן. הייסט עס, ס'איז נישט געווען.

אלעקסיי האָט אויפגעעפנט די טיר, אָנגעטאַפּט דעם קאָנטאַקט און, איינגעשלאָסן דאָס ליכט, איז ער געבליבן שטיין פאַרגליווערט אויף דער שוועל, איבערפירנדיק דעם בליק פון איין זאַך אויף דער צווייטער. דאָס צימער איז געווען אַ גרויס, אַ נאַר וואָס אויסגערעמאָנטירטס און שוין זיכער אַ וואַרעמס. אויף דער פּאָדלאָגע איז געלעגן אַן אויסגעריבענער, נאָר נאָך אַ גוטער דיקער טעפּיך. דער קיילעכיקער טיש אינמיטן איז געווען פאַרשפּרייט מיט אַ יום־טובדיקן געלגאָלדיקן טישטעך, איבערן טיש איז געהאָנגען אַ זשיראַנדאָל. דאָס הילצערנע בעט, וואָס האָט גע־שימערט מיט פרישן לאַק, איז געווען צוגעדעקט מיט אַ גוטער האַריקער קאָלדרע. ביים פענצטער אַ קליינער טיש און אַ פּאָטעל. אויף אַן עטאַ־זשערקע רייען ביכער, — זיינע ביכער, וואָס עמעצער האָט אַרויסגענומען פון קעסטל, ווו זיי זיינען געלעגן פון זינט ער איז געקומען צו פאָרן. אויף די ווענט זיינען געהאָנגען קליינע בילדלעך פון סטאַלינגראַד און גאָרקין — אלעקסיי האָט ערגעץ־ווו געהאַט געזען די דאָזיקע בילדלעך. אפילו בלומען זיינען דאָ געווען — אויף פּאָסטאַמענטן אין ביידע זייטן פונעם שרייבטיש.

בלויז די ביכער דאָ זיינען געווען זיינע. פונוואַנען האָט זיך גענומען אַלדאָס איבעריקע? נאָר, באַטראַכטנדיק ווייטער, האָט ער באַמערקט נאָך עפּעס־וואָס זיינס: זיינעם פאַרטרעט אויפן טיש, און דערלעבן די גרויסע

פאָטאָגראַפיע פון זיין פאַמיליע. דער אומבאַקאַנטער מענטש, וועלכער האָט איינגעאָרדנט דאָס צימער, האָט נישט מורא געהאַט צו באַלעבאַטעווען מיט זיינע זאַכן. איבעריקנס, ווי נאָר ער איז אַהער אַריינגעקומען, האָט ער זיך גלייך אָנגעשטויסן: די נייע וווינונג מיט די אַלע סימנים פון מענטשלעכער אויפמערקזאַמקייט און זאָרג איז געווען אַ מתּנה פון זאַלקינדן און זשעניען, קודם־כּל פון זשעניען. ער האָט זיך צוריקגעקערט צו דער טיר, און אין דער סעקונדע איז זשעניע אַריינגעלאָפן אין צימער. איינגעהילט אין אַ פוכעווע שאַל, אַ ראָזע פון שלאָף.

— ענדלעך! ווי איך האָב זיך דערנערווירט און געוואַרט! און מיר אַלע, — האָט זשעניע אָפּגעזיפצט.

— אַ דאַנק, זשעניע... אַ דאַנק... — האָט אַלעקסיי אַ מורמל געטאָן, פילנדיק, ווי עפּעס האָט זיך אים צוגעקייקלט צו דער קעל. מיט זיינע פון פראָסט אויפגעלאָפענע הענט האָט ער געהאַלטן אירע.

— איך הער, איך הער! ער איז געקומען צו פאָרן, טומלט, לאָזט נישט שלאָפן! — האָט זיך דערהערט איבערן קאָרידאָר גרעטשקינס שטים, און דער פלאַנירער איז אַריינגעפלויגן אין צימער האַלב אויסגעטאָן און פאַרשלאָפן. — סאַראַ אַפּאַרטאַמענטן מ׳האָט דיר צוגעגרייט, דו זעסט! דאָס האָט זיך אַלץ זשעניע באַמיט, זאַלקינדס ווייב אויך, און אויך ליזעטשקע האָט זיך אַריינגעמישט... נו, קום אַריין צו אונדז, נישטאָ זיך וואָס צו קרימען, — האָט גרעטשקין געזאָגט.

ארומגענומען אַלעקסייען, האָט ער אים אַריינגעשלעפּט צו זיך. קאָווּאָו איז געהאָרכזאַם אַריינגעגאַנגען צום פלאַנירער אויף דער קוואַרטיר, וואָס האָט געפּעכלט מיט דער זויבערקייט פון די פּאָדלאָגעס, פוירהאַנגלעך און טישטעכער. אויך זשעניע איז, קווענקלענדיק זיך, אַריינגעגאַנגען.

— ליזעטשקע, פאַרנעם זיך מיט אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטשן! — האָט גרעטשקין געזאָגט בעטנדיק. — הייס וואַסער און עפּעס אַ בעסערן אָוונטברויט.

— דו קאָמאַנדעווע נישט, ביסט נישט אין פלאַניר־אָפּטייל. מע ווייסט דאָ אַליין, וואָס מע האָט צו טאָן, — האָט זיך אָפּגערופן די קליינע, דאַרינקע ליזעטשקע, וואָס האָט זיך געפּאָרעט ביי אַן עלעקטרישער פּליטקע.

זיי האָבן זיך געזעצט צום טיש, ווי נאָר אַלעקסיי האָט באַוויזן זיך שנעל ארומצוּוואַשן הינטערן ווענטל. די באַלעבאָסטע האָט ברעה געהאַט זיך אָנצובלאָזן, ווען זשעניע איז אַריינגעקומען, נאָר באַמערקנדיק איר

בליק אויף אַלעקסייען, איז זי ווייכער געוואָרן. גרעטשקין, דערפֿרייט מיטן חברס קומען און דערמיט, וואָס ליזשעטשקע האָט אים אַזוי גוט אויפֿגענומען, האָט זיך געאײַלט צו טיילן זיך מיט די נײַעס אין דער פֿאַרוואַלטונג. ער האָט דערציילט מיט הומאָר, ווי פּעטיע הודקין איז אַנגעפֿאַלן אויף קוזמע קוזמיטשן, ווי ליבערמאַן האָט זיך איבערגעבעטן מיט פֿעדאָסאָוון, ווען דער „ווײַבערישער רעוואָלוציע", וואָס איר פּועל־יוצא איז געווען דאָס שאַפֿן אַ „ווײַבערישע רעגירונג", אין וועלכער פּאָרזיצער איז זאַלקינדס ווײַב, און ליזשעטשקע — איינע פֿון די מיניסטאָרן. אָבער די הויפּט־ראָל אין גרעטשקינס דערציילונג האָט געשפּילט זשעניע.

— איך ווייס נישט, פֿונוואַנען דאָס אַלץ האָט זיך פּלוצעם צו איר גענומען? — האָט דער פּלאַנירער געזאָגט. — ענערגיע, וואָס אַן אמת, האָט זי פֿריער אויך געהאַט, אָבער בלויז צו טאַנצן ביז פֿאַלן פֿון די פֿיס און צו זינגען ביז הייזעריק ווערן. און הײַנט איז זי בײַ אונדז אַ פֿיגור, אַ געזעלשאַפֿטלעכע טוערין! ווי קומט טאַטיאַנע צו איר!... אָט ערשט וואָלט זי נאָך דאַרפֿן חתונה האָבן, — האָט גרעטשקין געמאַכט אַ פֿולשטענדיק אומגעריכטן אויספֿיר. — האָסטו נישט, אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטש, אויפֿן אויג עפּעס אַ לײַטישן חתן? — ער האָט מיט כיטרער תמימות אַ קוק געטאָן דאָ אויף אַלעקסייען, דאָ אויפֿן מיידל.

— אײַל זיך נישט, נישט אַלץ פֿאַראַמאָל, — האָט זיך אַלעקסיי צעלאַכט, פֿײַנלעך זיך ראַנגלענדיק מיטן דרימל, וואָס איז אים באַפֿאַלן.

זשעניע, וועלכע האָט ביז איצט פֿאַרשוויגן גרעטשקינס ליבעריען, איז אין כעס געוואָרן:

— הערט שוין אויף! ווען איך וועל דאַרפֿן, וועל איך זיך אַן אייך אָפּזוכן אַ מאַן!

— אַז איך באַמי זיך גאָרנישט פֿאַר דיר, נאָר פֿאַר זיך, — האָט גרעטשקין געזאָגט. — אויב דו וועסט שוין ענדלעך חתונה האָבן, וועט מיר ליזשעטשקע ווייניקער דאָס האַרץ אָפּעסן.

ערשט איז ליזשעטשקע אין כעס געוואָרן:

— דו קאָנסט בשום אופֿן נישט פֿאַרבײַפֿאָרן מײַן הויף, און נישט פֿאַרטשעפּען מיט די האָלאָבליעס פֿאַרן טויער!

ווען זיי האָבן זיך ענדלעך געכאַפּט, אַז פֿאַר אַלעקסייען איז צײַט אָפּצורוען, איז שוין געווען אַרום פֿינף אינדערפֿרי.

אַרויסגעגאַנגען פֿון גרעטשקינען, זײַנען אַלעקסיי און זשעניע שטיין געבליבן אין קאָרידאָר. ס'איז זיי בײַדן שווער געווען גלײַך זיך צו צעשיידן. אַלעקסייען האָט זיך געוואָלט זאָגן זשעניען עפּעס־וואָס זייער

גוטס, פון סאַמע האַרצן. און ער האָט געפילט: זי וואַרט אויף זיינע ווערטער.

— מיר קאָנען זיך נישט זאָגן קיין גוטס אין די אויגן. אויך איך קאָן נישט, ווי אַלע...

ער איז אַנטשוויגן געוואָרן, מיטאַמאָל באַנעמענדיק: זשעניע האָט אים ליב. אין משך פון די פופצן טעג, וואָס ער איז דאָ נישט געווען, איז איר פאַראינטערעסירונג מיט אים אויסגעוואַקסן צון אַן עכט געפיל, וואָס זי האָט נאָך אָהעלכעס נישט געקענט. און איצטיקן מאָמענט האָט זי זיך איינגאַנצן געצויגן צון אים, געוואַרט, ער זאָל זי אַרומנעמען און זאָל שווייגנדיק צודריקן זיין פּנים צון אירן. ער איז מבולבל געוואָרן, ווען ער האָט זיך קלאָר געמאַכט: אויך אים גלוסט זיך אַרומנעמען זשעניען.

דעם מיידל איז אפילו נישט איינגעפאַלן, וואָס איז פאָרגעקומען אין אַלעקסייס נשמה אין משך פון עטלעכע סעקונדעס, ווי ער האָט שוין באַוויזן זיך צו באַהערשן. ער האָט נישט געקאָנט ענטפערן אויף איר געפיל מיטן זעלבן. ער האָט זיך פּשוט געפילט איינזאַם, פאַריתומט, ס'האָט זיך פאַרגלוסט אביסל וואַרעמקייט, ס'האָט אים גערירט זשעניעס זאַרגעוודיקייט און גוטסקייט.

„ניין, איך וויל נישט, מע טאָר נישט! — האָט ער זיך פעסט באַצוווּנגען. — נאָכער וועל איך זיך עס קיינמאָל נישט מוחל זיין”.

און דערפאַר, וואָס ער האָט געבענקט נאָך וואַרעמקייט, און ס'האָט אים געצויגן צום מיידל, האָט ער אביסל טרוקן אַ זאָג געטאָן:

— דאָס איז גוט, וואָס מע רעדט אַזוי וועגן דיר. ביסט אַ כוואַט! איך בין צופרידן, זייער צופרידן...

— אַ דאַנק אַליאָשע... איך האָב דיר אַ סך צו פאַרדאַנקען, — האָט זשעניע געזאָגט, ווי זיך אויסלעשנדיק.

ווען קאָוושאָוו איז געבליבן אַליין, האָט ער לאַנג געשפּריזט אויף און אָפּ איבערן נייעם צימער. ער האָט געטראַכט וועגן זיין באַציונג צו זשעניען און באַשלאָסן, אַז ער האָט געהאַנדלט אַזוי, ווי ער האָט געדאַרפט האַנדלען. נאָר איינציייטיק איז אים דאָס מיידל אַ שאָד געווען, — איר אומעטיק פּנים איז אים געשטאַנען פאַר די אויגן. זיך פאַרטשעפּעט אינעם טעפיך, האָט אַלעקסיי דערפילט אַ שרעקלעכע איינגעמידקייט, ס'האָבן זיך אים אַראָפּגעזעצט די פיס, ס'האָט זיך פיינלעך געגלוסט שלאָפן. אין אַ שעה אַרום דאַרף מען זיך זעצן צו דער אַרבעט — ס'לוינט זיך שוין נישט צו לייגן. נאָר דאָס בעט האָט אים אַזוי געלאָקט צו זיך,

אַז ער האָט זיך נישט איינגעהאַלטן און, נישט אויסטועענדיק זיך, זיך צוגעלייגט אויף דער בּאַרוועגער קאָלדרע — כאָטש אַ בּיסל ליגן. און אינעם זעלבן אויגנבליק האָט אים דער שלאָף אַרומגעכאַפּט און ס׳האָבּן זיך אים דערמאָנט, אין שלאָף שוין אוודאי, זיין טאַטנס ווערטער אַנומלט: „אויף דער וועלט, אַלעקסיי, זיינען פאַראַן אַ סך גוטע מענטשן, זייער אַ סך. ס׳איז אַ שאָד, וואָס נישט תּמיד באַמערקן מיר זיי און נישט תּמיד גליבּן מיר זיי. און מע וואָלט זיי דאַרפן זען, און מערער גליבּן...״

ער האָט זיך אויפגעכאַפּט ווי פון אַ שטויס און מיט שרעק זיך געכאַפּט פאַרן זייגער. ווייזט זיך אַרויס, ער איז געשלאָפן, אַלעקסיי, בּסך־הכּל איין שעה. אין צען מינוט אַרום שפּעטער איז ער שוין געזעסן אין קאַבּינעט און, אונטערפייפנדיק עפּעס, אַרומגעטראַכט זיין טייל באַריכט. אין אים האָט געדאַרפט אָפּגעגעבן ווערן אַ דין־וחשבון פון דעם אַלץ, וואָס מ׳האָט געזען און ס׳איז אָפּגעטאָן געוואָרן אויף דער טראַסע. די צווייטע העלפט פון באַריכט מיט די ענדגילטיקע אויספירן וועגן דעם לינקנבּרעגיקן וואַריאַנט פון דער נאַפטלייטונג האָט געשריבּן בּערידזע.

בּיי אַ שטוים געדיכט באַשריבּענע פּאַפּירבויגנס האָט טאַקע אַלעקסיי דערוישט קוזמע קוזמיטש. נאָך פון דער שוועל האָט דער אַלטער דערזען דאָס אָפּגעצערטע, פאַרשוואַרצט געוואָרענע פּנים פונעם נאַטשאַלניק, וועלכער איז געזעסן אין אַ האַלבּפעלצל. קאָווּשאָוו איז שנעל געלאָפן מיט דער פעדער איבּערן פּאַפּיר, פאַרזאָרגט זיך קרומענדיק, און אומגעלומפּערט געהאַלטן אין מויל אַ פּאַפּיראָס. זיינע האָר האָבּן זיך נאָכלאָזיק צעשאָטן פון ביידע זייטן שטערן.

טאָפּאָליעווס אַריינקומען איז געווען נישט אויף דער צייט. „אַזוי פרי איז ער געקומען, בּעסער וואָלט ער אין דער היים געזעסן!״ — האָט אַלעקסיי אַ טראַכט געטאָן פאַרדריסלעך. נאָר באַלד האָט ער באַמערקט דעם אַלטן אינזשעניערס אומגעוויינלעכן צושטאַנד. טאָפּאָליעוו איז בּפירוש געווען פון עפּעס־וואָס צעטרודערט און האָט זיך אַ לאָז געטאָן גלייך צו אים. שנעל אַוועקגעלייגט די פען, האָט אַלעקסיי געדריקט די האַנט, וואָס דער אַלטער האָט אויסגעשטרעקט.

— אַליאָשע, — האָט קוזמע קוזמיטש אַ זאָג געטאָן, און קאָוושאָוון האָט איבּערראַשט די דאָזיקע קורצע ווענדונג; ער האָט זי קיינמאָל נישט געהערט און נישט דערוואַרט צו הערן פון טאָפּאָליעוון. — איך דאַרף האָבּן מיט אייך אַ שמועס. איך זאָג אייך פריער: נישט קיין געשעפטלעכן, נישט קיין אַמטלעכן, נאָר איך מוז אים האָבּן, און אפשר

איר אויך. אויב איר קאָנט, באַציט זיך צון אים אָן חוזק און אומפריינד־לעכקייט. אין א שעה ארום וועט זיך אָנהייבן דער אַרבעטסטאָג. ס׳וועט אָנהייבן קלינגען דער טעלעפאָן, ס׳וועלן זיך אריינרייסן מענטשן מיט זייערע דרינגענדיקע פראגן און דעמלט וועל איך אייך שוין, זיכער, נישט וועלן זאָגן קיין איין אומאָפיציעל וואָרט, און איר ווידער וועט מיך נישט וועלן אויסהערן. און דער שמועס דארף צושטאנדקומען. איך בין שולדיק דערין, וואָס צווישן אונדז האָט זיך איינגעשטעלט אזא אייזיקע באַצי־אונג, און איך וויל דער ערשטער האָס אייז ברעכן...

דער אלטער איז אויף א סעקונדע אנטשוויגן געוואָרן און האָט פרעג־נדיק א קוק געטאָן אויף קאָושאָן. יענער האָט פארזאָרגט זייטיק א בליק געטאָן אויפן נישט דערשריבענעם באריכט, א זאָג געטאָן ערנסט און מיטפילנדיק:

— איך הער אייך, קוזמע קוזמיטש. זעצט זיך.

— אליאָשע... איינער א קלוגער מענטש האָט מיר די טעג דער־מאָנט די ווערטער פון וולאדימיר איליטש לענין: „...ס׳איז נישט אזוי געפערלעך די מפלה, ווי ס׳איז געפערלעך די מורא זיך מודה צו זיין אין דער מפלה, די מורא צו מאכן דערפון אלע אויספירן”. ער האָט זיי מיר דערמאָנט נישט גלאט אזוי, נאָר זייער צו דער צייט. איך האָב אין לעבן געליטן א שרעקלעכע מפלה און נישט פארשטאנען זי, נישט אָנערקענט. ערשט האָב איך דערקענט מיין מפלה און געמאכט אויספירן. דערפון ווילט זיך מיר אָנהייבן אונדזער שמועס. נאָר איך באשווער אייך, וואונ־דערט זיך נישט אויף דער אויסטערלישקייט פונעם שמועס, אויף מיין אומדערוואַרטער עקסצענטרישקייט און דער אומאָרדנונג פון דעם, וואָס איך וועל דאָ אָנריידן...

אלעקסיי איז ווירקלעך געווען פארוואונדערט, ער האָט זיך אפילו דערשראָקן אין אָנהייב פאר די כאַאָטישע און ליידנשאפטלעכע רייד פון דעם תמיד שוויַיגנדיקן אלטן, וואָס זייטיקט זיך פון מענטשן. איילנדיק און איבערשפרינגענדיק פון איין טעמע אויף דער צווייטער, האָט קוזמע קוזמיטש גערעדט וועגן דעם, אז פון א געוויסער צייט איז ער, אומבאַ־מערקט פון זיך אליין, אריינגעפאלן אין געפאנגענשאפט פון פאלשע, קנעכטישע פאָרשטעלונגען וועגן דעם לעבן, און ערשט האָט זיך, מחמת א מעכטיקן שטויס פון דרויסן, אלץ אין אים אויפגעבונטעוועט און אי־בערגעדרייט מיטן קאָפּ אראָפּ. ער האָט גערעדט וועגן חבר סטאלינס ארויסטרעטן דעם זעקסטן און זיבעטן נאָוועמבער, וועגן זאלקינדס באראַ־טונג און פעטיע הודקינס דעמאסקירנדיקע רעדע, וועגן דעם טויט פונעם

גענעראַל מיראָנאָוו און זיין פּלימעניק וואָלאָדיע, וועגן די פריינד פון דער קינדהייט און וועגן אַ יוגנט־שבועה אין אַ הייזל ביים דניעפּער, וועגן דעם אומבאַגרייפלעכן לויף פון דער צייט און וועגן זיין פאַרלירן דעם געפיל פונעם לעבנס־ריטעם, וועגן מאָצאַרטן און סאַליערין, וועגן זיין פּאַטראָן גרובסקין — דעם טרעגער פון דער עקלהאַפטער טעאָריע פון דעם זעלבסטצופרידענעם קליינבירגערטום, וואָס צוריקגעשטאַנענע אינזשיניערן פון זיין עלטער רופן אָן „לאָיאַליטעט". „טשעפּע דו מיך נישט, און איך וועל דיך נישט טשעפּען — אָט וואָס דאָס דאָזיקע קליגלדיקע וואָרט באַדייט!" — האָט דער אַלטער געצערנט. און דער קאָנקרעטער פּועל־יוצא: זיין, טאָפּאָליעווס, גלייכגילטיקייט, כמעט שאָדנפריידיקע באַציונג צום פּרוּוו, אָפּצוּוואַרפן דעם אַלטן פּראָיעקט פון דער נאָפּליי־טונג און שאַפן אַ נייעם. „יאָ, יאָ — כ'בין זיך מודה דערין, דער סאַליערי פונעם אַדון; דער טייוול זאָל מיך נעמען!".

טאָפּאָליעוו האָט איבערגעכאַפּט דעם אָטעם און איבערגעשפּרונגען אויף אַ נייער טעמע.

— אַליאָשע, — האָט ער ווייטער גערעדט, קנייטשנדיק אַ רויט טיכל אין די הענט, — געדענקסט: אַ מענטש דאַרף תמיד זיין אומצופרידן מיט זיך. באַשולדיקט קיינמאָל נישט די אומשטענדן, ווען איר האָט נישט קיין דערפאָלג. בלויז זיך גופא. בלייבט נישט שטיין אויף קיין אָרט. באַרויקט זיך נישט, ווערט נישט אָפּגעקילט, ווערט נישט אַלט אין גייסט. זאָלן אייך נישט לאָקן די לייכטע צום דערגרייכן לעבנס־פריידן אויפן חשבון פון די שווערערע צו דערגרייכן גרויסע פריידן. אין לעבן איז פאַראַן אַ נעענטערע און ווייטערע פּערספּעקטיוו. באַנוגנט זיך קיינמאָל נישט מיט דער נעענטערער.

אין קאַבינעט האָט געטאָן אַ קוק אַריין די אויפרוימערין — אַן אָנגעכמורעטע זקנה מיט אַן עמער און אַ שמאַטע אין די הענט. דערזען אַלעקסייען, האָט זי אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ און געוואָלט אַריינגיין אויפרוימען. קאָוושאָוו האָט אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט, און זי איז, שטייענדיק אַ רגע צעמישט, נעלם געוואָרן. דערנאָך האָט זיך באַוויזן פילימאָנאָוו, אויך אים האָט אַלעקסיי אָפּגעשטעלט אויף דער שוועל. טאָפּאָליעוו האָט ווייטער גערעדט, שטייענדיק אין דעם אויפגעשפּיליעטן פּאַלטן מיטן אויפגעשטעלטן קאָלנער, אין דעם היטל און גרויסן וואַרעמען שאַליק, אַרומגעוויקלט אַרום האַלדז. ער האָט גאָרנישט און קיינעם נישט געזען, אויסער אַלעקסייען, און פון אים קיין אויג נישט אַראָפּגענומען.

— דאָס לעבן איז קורץ, ס'איז לאַנג בלויז פאַר מענטשן ליידיק־גייער. שאַנעוועט די צייט! טראַכט אָבער נישט, אַז איך פאַרלאַנג פון אייך, צו שאַנעווען זיך אַליין. גאָט באַהיט, פאַרקערט! מע דאַרף זיך נישט שאַנעווען פאַרן לעבן. ס'איז פאַראַן אַזאַ שפּריכוואָרט: דער האָט גוט געלעבט, ווער ס'האָט זיך גוט אויסבאַהאַלטן. דאָס איז אַ שרעקלעך שפּריכוואָרט, פאַר אונדז טויג עס נישט — נישט פאַר מיר, נישט פאַר אייך. לאָמיר עס איבערלאָזן פאַר גרובסקין און ענלעכע צו אים! שענקט זיך אינגאַנצן אַוועק דעם לעבן, אָבער ענטפערט זיך נישט איבער אָן ווילן זיין שטראָם. זייט תמיד צילבאַוווסט. וועגט יעדע מינוט פון שטאַנד־פּונקט פון אַרבעט לטובת מענטשן.

ער האָט זיך אויף אַ רגע פאַרקלערט. דערנאָך נאָך שנעלער ווייטער גערעדט:

— דערלאָזט נאָר נישט, אַז די אַזויגערופענע לויפנדיקע אַרבעט זאָל אייך אונטעריאָכן. ניין, אונטעריאָכט איר זי. איר זאָלט מיך נישט פאַרשטיין, אַז כלומרשט לערן איך אייך, איר זאָלט זיך באַציִען פאַר־ריסן צו שוואַרצער אַרבעט און צו קלייניקייטן. טויזנט מאָל ניין! איך וויל זאָגן, אַז אַרבעט דאַרף שטענדיק זיין באַרוף. נישט נאָר איך נעגיר נישט שוואַרצע אַרבעט, פאַרקערט, איך פאַרלאַנג פון אייך, איר זאָלט ליב האָבן קלייניקייטן. דורך זיי באַקומען מיר די ווערטפולע דערפאַרונג. איך האָב אייך באַאָבאַכטעט און ווייס — איר ווילט צייטנווייז אַלץ אָפּ־טאָן שנעל, אין משך פון פינף מינוט, איר זיינט גרייט אַ סך זאַכן גרינג־צושעצן. פאַרשטייט, דאָס איז אומדערלאָזלעך!

דער אַלטער האָט ווידער אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט און דעם רויטן טיכל, וואָס איז אין איר פאַרקוועטשט געווען, און דער דאַזי־קער זשעסט איז ענלעך געווען אויף אַן אַליאַרם־סיגנאַל.

— טראַכט זיך אַריין, אַליאָשע, אין דעם, וואָס כ'האָב געזאָגט. איך האָב דאָס רעכט פון אַ מענטשן, אַ לעבנס־דערפאַרענעם, אייך צו וואָרענען, און איך וואָרן אייך. גאָט באַהיט, אַז מיט אייך זאָל אַמאָל געשען דאָס זעלבע, וואָס מיט מיר: פּלוצעם, נאָכן אַ צייטווייליק פאַר־לירן דעם לעבנס־ריטעם, צו דערוואַכן זיך מחמת אַ וועלכן ס'איז שטויס און זיך איבערצייגן, אַז אייער צייט, אייער קראַפט, שכל, טאַלענט זיי־נען אויסגעטרויסט געוואָרן אויף קופּער־מטבעות... אַך, ווי פּייַנלעך און שרעקלעך דאָס איז, מיין טייערער, זיך צו איבערצייגן נאָכן אונטערפירן אַ סך־הכל פונעם דורכגעלעבטן, אַז אַ סך איז אומפאַרגעבלעך געגאַנ־גען פאַרלוירן אָן נוץ, אָן זין, אומזיסט און אומנישט...

טאַפּאַליעוו האָט האסטיק און ביטער א שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ. זיין אויפגערעגטקייט האָט זיך איבערגעגעבן אלעקסייען. קאָוושאָוום פנים, וואָס איז געווען באַזאָרגט און פארטונקלט מחמת דער פראָסטאָפּגעברוינטקייט, האָט אויפגעהעלט. טאַפּאַליעוו ווידער איז פּלוצעם אנטשוויגן געוואָר; און שווער זיך אראָפּגעלאָזט אין פאָטעל. אראָפּגערעדט זיך, איז ער ווי צו זיך געקומען. ער האָט דערזען דאָס טיכל ביי זיך אין האַנט און עס געשווינד באהאלטן. האָט אראָפּגענומען דאָס היטל, אויפגעוויקלט דעם שאַליק, אראָפּגעלייגט דעם אויפגעשטעלטן קאָלנער פונעם פּאַלטן — ס׳איז אים היים געווען.

אלעקסיי האָט געשוויגן. דער אלטער האָט אויפגעהויבן די אויגן און, נאָכשפּירנדיק אלעקסיים בליק, אויסגעדרייט דעם קאָפּ צו דער טיר. דאָרט זיינען געשטאַנען גרעטשקין, זשעניע, פּעטיע הודקין, קאַבזעוו און פּילימאָנאָוו, הינטער זייערע פּלייצעס האָט זיך ארויסגעזען ליבערמאַנס גרויס פנים. זיי האָבן געזען, אז צווישן קאָוושאָוון און טאַפּאַליעוון קומט פאָר עפּעס א דערקלערונג, נאָר נישט פארשטאַנען, פארוואָס מע קאָן אים נישט איבעררייסן און פארוואָס אלעקסיי וויל נישט, זיי זאָלן אריינגיין.

קאָוושאָוו האָט געזען, ווי פארדריסלעך דעם אלטנס ברעמען האָבן זיך אויפגעהויבן, ווי ער האָט זיך פארקרימט, שוין האָבנדיק, משמעות, חרטה אויף דעם, וואָס ער האָט זיך פונאנדערגערעדט.

— נו, וואָס, מירן דערויף ענדיקן, דער שמועס האָט זיך נישט איינגעגעבן, — האָט ער א מורמל געטאָן.

— אנטשולדיקט מיר, חברים, — האָט זיך אלעקסיי געוואָנדן צו די, וואָס שטייען ביי דער טיר. — איך בין זייער באַשעפטיקט מיט קוזמע קוזמיטשן, און כ׳קאָן זיך בשום אופן נישט אוועקרייסן. אין א האַלבער שעה ארום וועל איך אייך אלע אויפזוכן.

זיי זיינען אוועקגעגאַנגען פארחידושט. טאַפּאַליעוו איז געזעסן מיט א ביטערן שמייכל פארגליווערט אויפן פנים.

— קוזמע קוזמיטש, מיין טייערער, — האָט אלעקסיי געזאָגט שטילערהייט. און דער אלטער האָט זיך תיכף בארויקט. דער יונגער אינזשיניער איז געשטאַנען פאר אים מיט אן אויפגעלעבט פנים, און לויטן בלויזן אויסדרוק פון זיינע אויגן האָט מען געקאָנט פארשטיין: אלץ, וואָס טאַפּאַליעוו האָט גערעדט, האָט ער גענומען ערנסט. — גלייבט מיר, אז סיי גופא אייער ווענדן זיך צו מיר, סיי אלץ, וואָס איר האָט מיר געזאָגט, האָבן מיך גערירט ביז אין דער טיף פון מיין געמיט. אויף אייער אָפנהאַרציקייט וועל איך ענטפערן מיט אָפנהאַרציקייט. — אלעקסיי

האָט געפּרוווט זיך פאַרציען, נאָר זיין פּאַפּיראָס איז שוין לאַנג געווען אויסגעלאָשן, און ער האָט אים אומזיסט גענאָגט מיט די ליפּן. — היינ־טיקע צייט איז שווער צו געפינען א מענטשן, וואָס איז רויק און צו־פרידן מיט זיך. נאָך מער, איך וועל אויפהערן האָבן צוטרוי צו א מענטשן, אויב איך וועל אים היינט זעען א זעלבסטצופרידענעם און רויקן. ביי מיר אליין זיינען די דאָזיקע חדשים איבערגעפולט מיט אי־בערלעבענישן, וואָס אזעלכע האָב איך פריער נישט געקענט. איך בין דאָך געווען אויפן פראָנט, אריינגעאָטעמט דעם רויך פון פּולווער, און ווי איך האָב זיך פּלוצעם געפונען! איך האָב געוואָלט צוריק אין מיליטער, און ס'איז אזוי שווער געווען איינצושטילן דעם דאָזיקן ברען און ריכ־טיק אלץ באַנעמען.

אלעקסיי האָט ענדלעך אוועקגעוואָרפן דעם פאַרלאָשענעם פּאַפּיראָס. זיין בליק איז געפאַלן אויף דער ערשטיקער שריפט פונעם נישט פאַרענ־דיקטן באריכט. ער האָט אנטשלאָסן א שאַר אוועק געטאָן די בייגעלעך פּאַפּיר.

— איך צווייפל, צי כ'וועל קאָנען אייך דערפרייען מיט א וועלכע ס'איז אנטפּלעקונגען, — האָט ער זיך צעלאכט, אין פאַרלעגנהייט צו־ליב טאָפּאָליעווס געשפּאַנטער נייגעריקער דערוואַרטונג. — איך מיין אזוי: מיר דאַרפן זיך פּשוט פון הארץ אראָפּריידן, נאָר דעם ווי מיר האָבן אזוי לאַנג געשוויגן. נאָכער וועט אונדז לייכטער זיין צו אַרבעטן. — אלעקסיי האָט געמאַכט א פּויזע, און דער אלטער האָט הסכמהדיק געשאָקלט מיטן קאָפּ. — מיר גלוסט זיך נאָר זאָגן א וואָרט אין אייער פאַרטיידיקונג קעגן אייערע אייגענע אָנפאַלן. איך ווייס נישט, וואָס ס'איז אמאָל פאָרגעקומען אין אייער לעבן, צוליב וועלכן איר האָט זיך פון א געוויסער צייט איינגעשלאָסן אין זיך. נאָר סיי איך, סיי בערידזע, סיי זאַלקינד, סיי אנדערע חברים האָבן פאַרשטאַנען: מיר האָבן ערשט פאַר זיך נישט דעם אמתן טאָפּאָליעוו, נאָר עפּעס אן אונטערגע־שטעלטן מענטשן, א מענטשן עפּעס נישט אין זיין אמתער גרייס. אויב איר ווילט, האָט דאָס אויך פּעטיע הודקין פאַרשטאַנען אזוי, אנישט וואָלט ער אייך נישט פאַרטשעפּעט. און מיר האָבן קיין טעות נישט גע־האַט: ס'איז אן אונטערשיד צווישן טאָפּאָליעוון און גרובסקין!...

אלעקסיי האָט זיך אויסגעריבן די אויגן — די אומגעשלאָפענע נעכט האָבן זיך געלאָזט פילן, ס'איז אים שווער געווען צו קוקן, ווי זיינע אויגן וואָלטן זיין פאַרשטויבט.

— זאָגט זשע מיר דאָך, טייערער קוזמע קוזמיטש, וואָס פאַר א פּראַקטישע אויספירן האָט איר געמאכט פאַר זיך? ווייל אויב מע זאָל נישט פאַרשטיין אייער היגנטיקן געמיטצושטאַנד, וואָלט מען געקאָנט אָננעמען, אז איר האָט זיך אנטווישט אין אייער איגזשעניעריש־בוויערי־שער ספּעציאַליטעט, אין אייער באַרוף, נאָך דעם ווי איר האָט אים אוועק־געגעבן קנאַפּע פערציק יאָר. פאַרוואָס?

טאַפּאַליעוו האָט זיך האַסטיק א באַוועג געטאָן אין פּ׳

— מע דאַרף ניטש ריידן וועגן מיר, פון אזא הונדערטיעריקן זיידן ועסטו שוין עפּעס ליטישעס נישט ארויסבאַקומען. איך וויל נאָר, אז מיין טרויעריקע דערפאַרונג זאָל זיין א לעקציע פאַר אייך, דעם מענטשן, וואָס הייבט ערשט אָן צו לעבן.

אלעקסיי האָט איינגעשפּאַרט א שאַרף געטאָן מיטן קאָפּ, א פּאַסמע האָר איז אים אראָפּגעפאַלן אויפן שטערן.

— דערווידערט נישט, קוזמע קוזמיטש, און האָט נישט קיין פאַר־איבל, אויב איך וועל ריידן דווקא וועגן אייך. אנישט וועט אונדזער שמועס צו קיין טאָלק נישט דערפירן.

עמעצער האָט ווידער געבאַפּט א קוק צו זיי און גלייך פאַרשוווּנדן. קאָוושאָוו איז צוגעגאַן צו דער טיר, זי פאַרמאַכט. קוזמע קוזמיטש האָט מיט אומגעדולד אים נאָכגעשפּירט.

— מיר האָבן פעסטגעשטעלט דעם עיקרדיקסטן אמת: ס׳זיינען נישטאָ ביי אונדז קיין וויכטיקערס פון אונדזערע פליכטן לגבי דעם פאָ־טערלאַנד. לויט דער אַרבעט פאַר דעם דאַרף מען מעסטן יעדן. גוט. איר האָט געזאָגט: די צייט פליט האַסטיק, אונדזער לעבן איז ענלעך צו א רווישיקן שטראָם. ריכטיק. און צי איז נייטיק א דערקלערונג, פאַרוואָס דאָס איז אזוי? נאָר אויב דאָס איז ריכטיק, מוז מען דעם שנעלן טעמפּ פון אונדזער עפּאָכע אָננעמען אָן טענות־ומענות. מע מוז די אייגענע פּערזאָן אונטערטעניקן דעם דאָזיקן שנעלן טעמפּ, אויפנעמען אים ווי א נאָרמאַלן לעבנס־צושטאַנד.

איבערן קאָרידאָר איז אריבער א גערויש פון שטימען — די מיט־אַרבעטער זיינען געקומען אויף דער אַרבעט.

אין קאַבינעט איז אריינגעקומען מוזע פּיליפּאָוונע, האָט פאַררוכט די פּענסנע אויף דער נאָז און זיך באַגריסט איינגעהאַלטענער, ווי זי וואָלט עס געטאָן, ווען טאַפּאַליעוו וואָלט דאָ נישט געווען, — זי האָט זיך א ביסעלע געשראָקן פאַרן אַלטן און אים א ביסעלע נישט ליב געהאַט.

— דער הויפּט־אינזשיניער האָט מיר געהייסן א קוק טאָן, צי איר זיינט דאָ, אלעקסיי ניקאָלאיעוויטש. פּונקט ניין איזייגער דערוואַרט ער אייך ביי זיך.

קאָוושאָוו האָט אַ צעשויבער געטאָן די האָר און צוגערוקט צו זיך דאָס געשריפטס. קוזמע קוזמיטש האָט זיך אויפגעהויבן:

— מע וועט מוזן דעם שמועס אָפּלייגן.

— ניין, מירן נישט אָפּלייגן, — האָט אלעקסיי נישט מסכים געווען.

— איר האָט אין אָנהייב געשטעלט א ריכטיקן באַדינג: דער דאָזי־קער שמועס איז דער ערשטער און דער לעצטער, און מע מוז אים ביזן אָנהייב אַרבעטס־טאָג פאַרענדיקן.

קוזמע קוזמיטש האָט זיך געהאָרכזאַם אנידערגעזעצט.

— איר זאָגט: „איך שטיק זיך. כ׳באַוויז נישט נאָכלויפן דער צייט, כ׳האָב אויסגעטוישט דעם טאַלענט אויף קופּערנע מטבעות. כ׳האָב נישט דערפילט די שבועה פון מיין יוגנט — זיך אָפּגעקילט, ס׳איז אָפּ־געטעמפּט געוואָרן די אינערע פון באַוועגונג...". איז דאָס ריכטיק, קוזמע קוזמיטש? ס׳איז זייער שיין, וואָס איר גופא משפּט זיך אזוי שטרענג. — דאָס הייסט, אז איר זיינט לחלוטין נישט גענייגט צו רוען אויף די לאָרבערבלעטער און שעפּן פון זיך נחת... נאָר צי האָט איר נישט אין גרויסער היץ אויסגערעדט אויף זיך בלבולים? מיר, יונגע אינזשיניערן, האָבן שטענדיק געקענט טאָפּאָליעוון ווי אַ גרויסן סאָוויעטישן בויער און געזען אין אים א מוסטער אויף נאָכצומאכן. איז דער דאָזיקער טאָ־פּאָליעוו געשטאָרבן, וואָס? וואָס איז מיט אים געשען? — אלעקסיי האָט זיך געכאַפּט, אז זיינע האסטיקע זשעסטן געבן אויס זיין אויפרעגונג, און ער האָט תיכף אריינגערוקט די הענט אין די קעשענעס פון פּעלצל. — אויך איך האָב אויף מיין שטייגער אָפּגעגעבן א יוגנט־שבועה — אפשר אויך אזוי רירנדיק און לעכערלעך. איר ווייסט, איך האָב אפילו צוזאַמענגעשטעלט אַן אייגענעם פינפיאָרפּלאַן — פון דער לערע, אַר־בעט, פאַרשידענע דערגרייכונגען. פון זינט דעמלט איז אַוועק צען יאָר. פאַר דער דאָזיקער צייט האָב איך פאַרשטאַנען: א סך זאַכן געשען אנדעריש, ווי איך האָב זיך פאַרגעשטעלט... דאָס, וואָס איר האָט אָנ־גערופן יוגנט־שבועה, איז דאָך אַ געוויסער ווונדערשיינער טעזיס. דאָס לעבן פירט אריין אויסבעסערונגען אין אונדזערע סכעמעס און טעזיסן. און דאָס איז גוט! מע קאָן זי דאָך נישט אריינקוועטשן, ווי א שילע־רישן שעהען־פּלאַן, אין א הילצערן ראַם. ס׳איז נאָר וויכטיק נישט צו

פאַרגעסן די דאָזיקע אייגענע שבֿועה, דעם דאָזיקן אייגענעם פֿינפֿיאָר־פּלאַן — צווישן די קאָמפּליקאַציעס און לעבנס־נסיונות!...

אַלעקסיי האָט גערעדט אויפֿגערעגט. טאָפּאָליעוו האָט וואַרעם און נישט אָן חידוש געקוקט אויף זײַן שענער געוואָרענעם פּנים.

— לאָמיר זיך פֿונאַנדערקלײַבן, אין וואָס באַשטייט דער אונטערשיד צווישן אונדז ביידע. איר האָט עפּעס גערעדט וועגן דעם נײַעם און אַלטן מענטשן, וועגן מאָצאַרטן און סאַליערין און וועגן נאָך אַ סך זאַכן. מע דאַרף אָבער נישט, קוזמע קוזמיטש, פֿאַרקריכן אויף דעם באַנאַלן און פֿאַרעלטערטן שמועס וועגן אַלטע און נײַע ספּעציאַליסטן. לויט מיר איז דער אונטערשיד בלויז אין דער עלטער און אין די געוווינהייטן, אין דעם איבעריקן זײַנען מיר די זעלבע באַלעבאַטים. געוווינהייטן, דאַרף מען טראַכטן, איז אַ צווייטראַנגיקער ענין. זעט איר מיט דער עלטער איז שוין ערנסטער, איר זענט נישט אין קיין באַקוועמער לאַגע. דאָס האַרץ, די מוסקולן, דער מאָגן — זיי האָבן זיך אָפּגענוצט. אין דעם פּרט קאָן איך אײַך בלויז אויסדריקן מיטגעפֿיל. — אַלעקסיי האָט אַ שמייכל געטאָן גוט און פֿריילעך. טאָפּאָליעוו האָט אַ פֿיר געטאָן די האַנט איבער די וואָנסעס און אויך אַ שמייכל געטאָן — דאָס ערשטע מאָל אין קאָוורשאָוס בײַזײַן. — טיפּע עלטער! נו, וואָס, סוף־כּל־סוף דערוואַרט דאָך אויך מיר עפּעס ענלעכס. מיר זײַנען אינזשעניערן, און ווער־ווער, נאָר איך מיט אײַך ווייסן אויף געוויס: קיין זאַך דינט נישט אייביק. צי דאַרף מען אַרויסשטאַרצן די אויגן, אויב אין האַרץ באַווײַזט זיך עפּעס אַ רויש, און דער דאָקטער קאָנסטאַטירט אַרטעריאָסקלעראָז?... ס'איז נאַטירלעך, נישט אָנגענעם צו טראַכטן וועגן דער עלטער. נאָר צי דען איז אײַער טיפּע עלטער אַ שטער? ניין! נישט דער איז אַלט, ווער ס'איז שוין אַ זעכציקער, נאָר דער, וואָס, האָט אָנגעהויבן צו שימלען צו דרײַסיק. און איר זײַנט דאָך נישט אַזעלכער! איך שטעל זיך זייער גוט פֿאָר, ווי איר זעט אויס אין די מינוטן, ווען איר אַרבעט מיט באַגײַסטערונג. באַגײַסטערונג און דערפֿאַרונג, אײַער דערפֿאַרונג — דאָס זײַנען די סאַמע ווערטפֿולסטע מיליאָנען קלייניקייטן, וועגן וועלכע איר האָט גערעדט...

— דערלויבט מיר, אַליאָשע, — האָט זיך דער אַלטער אויפֿגעהויבן, קוקנדיק אומרויִק אויף דער טיר, הינטער וועלכער ס'האָבן געטומלט שטימען.

— איך דערלויב נישט! איך האָב נאָך איין פֿראַגע צו אײַך... דאָס אַלץ, וואָס איר האָט געזאָגט וועגן אונדזער קנאַפּער דערפֿאַרונג, וועגן די גרויסע פֿאָדערונגען בנוגע זיך — איז ריכטיק. רעדט וועגן דעם אָפּ־

טער און שאַרפֿער. יעדער פֿון אונדז, יונגע, וועט פֿאַרשטיין אייערע טענות און פֿאַר זיי קיין פֿאַריבל נישט האָבן. נאָר איר האָט הײַנט אוודאי א יסוד אַזוי צו רעדן מיט אונדז — און דערפֿון מײַן פֿראַגע צו אײַך...

דער טעלעפֿאָן האָט פּונקט דעמאָלט א קלונג געטאָן. אַלעקסיי האָט, נישט נעמענדיק עס אין אַכט, געקוקט אויף טאָפּאָליעוו שוין אָן א שמייכל, שטרענג און פֿאָדערנדיק.

— וואָס פֿאַר א פֿראַגע ווילט איר מיר שטעלן, אַלעקסיי ניקאָלאַיע־וויטש? — האָט דער אַלטער א פֿרעג געטאָן, זיך רעגנדיק, און זיך אַפֿילו אויפֿגעהויבן פֿון דער שטול.

— יאָ, כ'האָב געוואָלט און כ'וויל, — האָט אַלעקסיי אַקצענטירט.
— איך דאַרף וויסן: וואָס זשע פֿאַר א פּראַקטישן אויספֿיר פֿאַר זיך האָט איר געמאַכט אין לעצטן סך־הכּל? וואָס קאָן מען פֿון אײַך דער־וואַרטן?

טאָפּאָליעוו איז אַרומגעגאַנגען דעם טיש און, דערנענטערנדיק זיך האַרט צו אַלעקסייען, אַרויפֿגעלייגט אים די הענט אויף די פּלייצעס.

— טײַערינקער, איך בענק נאָך עכטער אַרבעט און וויל אָנהייבן דאָס דורכגעלאָזטע. דאַכט זיך, אַז כ'בין ערשט אַרויס פֿונעם טעמפּן ווינקל, אין וועלכן כ'בין שטעקנגעבליבן. לייגט אַרויף אויף מיר אַזוי פֿיל אַר־בעט, אַז איך זאָל זיך אײַנבייגן אונטער איר משׂא. העלפֿט מיר ענדלעך אַרײַנצופּאַסן זיך אינעם לעבנס־ריטעם.

אַלעקסיי האָט זיך דערפֿרייט, הגם ער האָט די דאָזיקע ווערטער דערוואַרט. ער האָט פֿעסט א דריק געטאָן דעם אַלטנס האַנט.

ס'האָט ווידער א קלונג געטאָן דער טעלעפֿאָן. אין קאַבינעט איז אַרײַנגעלאָפֿן א פּאַרסאָפּעטע מוזע פֿיליפּאָוונע.

— אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטש, דער הויפּט־אינזשעניער איז אין בעט. ער זאָגט, אַז ס'איז שוין צײַט צו גיין צום חבֿר באַטמאַנאָוו.

אַלעקסיי האָט אָנגעהויבן אײַליק צונויפֿקלײַבן די פּאַפּירן אויפֿן טיש.
— אָך, ווער איך אַרײַנכאַפּן פֿון בערידזען: דער באַריכט איז נישט פֿאַרטיק. נאָר איך בין צופֿרידן, זייער צופֿרידן!

ער האָט זיך אײַליק געלאָזט נאָך דער אַרויסגעלאָפֿענער סעקרע־טאַרין. טאָפּאָליעוו האָט אים פֿאַרהאַלטן. דער אַלטער האָט אַרויסגע־נומען פֿון דער טעטשקע א פּינקטלעך צונויפֿגענייטן שטויס פּאַפּיר, באַ־שריבן מיט א דייטלעכער קיילעכיקער האַנטשריפֿט.

— אין דער אײַנזאַמקייט האָב איך א סך געטראַכט וועגן א מענ־לעכן אופֿן אויסצוגראָבן די טראַנשייען אינעם דורכגוס. לויט מיר האָבן מיר א פּאַסיקן אויסוועג: מאַכן די טראַנשייען דורך עקספּלאָזיעס. איך האָב

אַמאָל געהאַט אַן ענלעכן פאַל, אמת, אין אַ קלענערן מאַסשטאַב. נעמט מיט מיט זיך דעם פּראָיעקט, ווי אַ צוגאָב צום אייער באַריכט. דאָס איז, אַזוי צו זאָגן, מיין חלק אינעם שותפות.

אַלעקסיי האָט אויף דער שוועל אַ בלעטער געטאָן דעם פּראָיעקט. נאָכנישט אַריינגעדרונגען אין די איינצלהייטן, האָט ער מיט דער אינטויציע פון אַן אינזשעניער באַנומען, אַז ער האַלט אין די הענט, דאַכט זיך, נעמלעך דאָס, וואָס ס'האָט אין פּראָיעקט געפעלט.

אין קאָרידאָר האָט זיך דערהערט דאָס דריבנע קלאַפּן פון מוזע פיליפּאָוונעס אָפּצאַסן, זי איז ווידער געלאָפן. אַלעקסיי האָט אַ קוק געטאָן קוזמע קוזמיטשן אין די אויגן, אים צוגעצויגן צו זיך, הויך אַ קוש געטאָן אין די אַראָפּהענגענדיקע וואָנסעס, וואָס שמעקן היימישלעך מיט טאַבאַקע, און אַרויסגעלאָפן אינדרויסן.

דער טעלעפאָן האָט געקלונגען אָן איבעררייס. מאַפּאַליעוו האָט דאָס ערשטע מאָל אין דאָזיקן צימער גענומען דאָס הערערל. איבער זיינע באַקן זיינען גערונען טרערן, ער האָט זיך פאַרקרימט, ווי פון ווייטיק, און געשמייכלט. ער האָט פאַרגעסן צו זאָגן „כ'הער" אָדער „האַללאָ", האָט פּשוט צוגעטראָגן דאָס רערל צום אויער — און דערהערט בערידזעס לייִדנשאַפטלעך זידלערייִ. דער הויפּט־אינזשעניער איז געווען אויסער זיך צוליב דער אומפאַראַנטוואָרטלעכקייט פון קאָוושאָוון, וועלכער איז נאָך אַלץ צום אים נישט געקומען. טאַפּאַליעוו איז געשווינד אַרוים אין קאָרידאָר, אָנצויאָגן אַלעקסייען — ס'האָט זיך אים פאַרגלוסט ווי ס'איז באַשיצן דעם יונגן מאַן פאַר בערידזעס צאָרן, נעמענדיק דעם דאָזיקן צאָרן אויף זיך. נאָר דאָ האָט ער דערזען אַ גרופּע מענטשן, וואָס שטופּן זיך ביי דער טיר. צווישן זיי איז געווען פּעטיע הודקין און זשעניע קאָזלאָוו. טאַפּאַליעוו האָט זיי נישט געקאָנט פאַרבייגיין.

— אויף וועמען וואַרט איר? — האָט ער אַ פרעג געטאָן.

— אויף אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטשן, — האָט הודקין געענטפערט און צוגעגעבן מיט בפירושער פאַרוווּנדערונג: — ער האָט אונדז געזאָגט, מיר זאָלן זיך מיט אַלע אונדזערע פּראָגעס ווענדן צו אייך.

— איז וואָס שטעקט איר דאָ, ס'איז אייך נישט אַ שאָד די צייט?

— האָט דער אַלטער אַ זאָג געטאָן הויך, באַמיענדיק זיך נישט אַרויסצווייזן זיין רעגונג מחמתן געדאַנק, אַז זיין אָפּמאַך מיט אַלעקסייען

איז שוין אריין אין קראַפט. — קומט אריין אלע צוזאַמען, וועלן מיר זיך פונאַנדערקלייבן!

ער האָט זיך געזעצט הינטערן טיש, ארויסגענומען פון שופלאַד בלייפעדערס, פונאַנדערגעלייגט פּאַפּירן, זייטיק באַאָבאַכטנדיק בעת־מעשה זיינע באַזוכער. זיי האָבן נישט געקאָנט אויסבאַהאַלטן זייער נייגעריקייט — סיי די רויקע זשעניע, סיי דער צעמישטער הודקין, סיי דער אַנדערער טעכניקער פון קאָבזעווס גרופּע, סיי די נאָך פּאַר אים אומבאַקאַנטע מיטאַרבעטער.

— ווער איז דער ערשטער? פאַרהאַנט האָט די פרוי, נישט אַזוי?

— האָט קוזמע קוזמיטש פרייליך אַ פרעג געטאָן און זיך געוואָנדן צו זשעניען: — ביטע, חבר עקאָנאָמיסט.

— איך קאָן צוואַרטן אויף קאָוושאָוון, — האָט זשעניע אַ זאָג געטאָן זיך קווענקלענדיק.

— צו וואָס וואַרטן? דערצו נאָך איז ער פאַרנומען, כ'צווייפל צי איר וועט זיך אויף אים דערוואַרטן, — האָט טאָפּאָליעוו דערווידערט פּעסט מיט אַ געוויסער איראָניע. — ווייזט, וואָס האָט איר דאָ?

זשעניע האָט פונאַנדערגעלייגט אויפן טיש טאַבעלעס.

— ערשטנס, אַן אָפּעראַטיווע מעלדונג וועגן גאַנג פון דער אַרבעט, — האָט זי דערקלערט. — צווייטנס, דער לויט־פּרעלימינאַר לויטן קוואַרטל־פּלאַן. חבר גרעטשקין בעט אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטשן נאָכאַמאָל אַ קוק טאָן, צי האָט ער נישט צו מאַכן קיין באַמערקונגען.

— און דריטנס? — האָט דער אַלטער אַ פרעג געטאָן.

— פאַרן ארויספאָרן אויף דער טראַסע האָט מיך אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטש געהייסן ענדערן די נאָרמעס און אויסרעכענען וויפל אַרבעטס־קראַפט ס'וועט נייטיק זיין פאַר די ווינטערדיקע וועגן־אַרבעטן.

— נו, דאָס איז טשעקאַווע! — טאָפּאָליעוו האָט גענומען פון איר האַנט די אויסרעכענונגען און אַ קוק געטאָן אויף די קאָלומנעס דייטלעך געשריבענע ציפערן. — אויף וואָס פאַר אַ קאָנט רעכנט אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטש אויס אַזוי שטאַרק צו העכערן די נאָרמעס פון דער פּראָדוקציע?

— איך ווייס נישט.

— און ס'טויג נישט, וואָס איר ווייסט נישט, איר דאַרפט יאָ וויסן. — דער אַלטער האָט אַוועקגעלייגט די אויסרעכענונגען און זיך גענומען פאַר דער מעלדונג. — אַהאַ, ווי ס'האָט זיך פאַרויסגערוקט

דאָס פונאנדערפירן די רערן! צי האָט איר דאָ נישט קיין פּעלער אין די ציפערן פונעם פינפטן באַצירק? ס'באַקומט זיך אביסל צופיל!

— קיין פעלער איז נישטאָ, — האָט זשעניע געזאָגט זיכער. — ביי ראַגאָזון גייען די ענינים בעסער ווי ביי אַלע, מיר קריגן פון אים מעלדונגען יעדן טאָג.

— אזוי—וי, — האָט קוזמע קוזמיטש אויסגעצויגן. — כ'וועל אייך בעטן, חברטע קאָזלאָוו, ברענגען מיר שפּעטער אביסל אַלע מאַטעריאַלן וועגן פּלאַן און אן אויספירלעכע מעלדונג וועגן דעם פאַרלויף פון דער ארבעט אויף אַלע באַצירקן. גוט?

— איך הער, — האָט דאָס מיידל געענטפערט און איז אוועקגעגאַנגען, זיך טוליענדיק אין איר ווייסן פוכענעם שאַלעכל.

ער האָט זיך אויסגעדרייט צו די אַנדערע באַזוכער. איינער, געשיקט פון פעדאָסאָוון, האָט זיך געפרעגט, צי קאָן מען נישט פאַרטוישן דעם ביטום נומער דריי, וואָס איז נייטיק פאַר איזאָלאַציע צו די רערן, אויף א ביטום פון אן אנדער מאַרקע. קוזמע קוזמיטש האָט פאַרשריבן די פראַגע, און צוגעזאָגט דרינגענדיק צו קאָנטראָלירן אין דער לאַבאָראַטאָריע, צי איז מעגלעך אזא טויש צו מאַכן. א צווייטער האָט געבראַכט פון פילימאָנאָוון א פּראָיעקט פון א פאַראָרדנונג ארויסצוגעבן אפּאַראַטן צום שווייסעווען באַזונדערע באַצירקן און געבעטן ענדגילטיק אים צו באַשטעטיקן. נאָך צוויי מענטשן זיינען געקומען פון דער קעסל־קאַמער. ס'ווייזט זיך ארויס, אז אַלעקסיי האָט נאָך פאַר זיין ארויספאָרן אויף דער טראַסע דערקלערט, אז צוליב דער שולד פון דער קעסל־קאַמער פירן אַלע מיטאַרבעטער פון דער פאַרוואַלטונג. די קעסלהייצער האָבן אויפגעוויזן, אז אַלץ נעמט זיך פון דער נידריקער קוואַליטעט פון די אָרטיקע קוילן און פון דער שלעכטער וואַרעמאיזאָלאַציע פון די בנינים.

— דער חבר קאָווּשאָוו האָט מיר געהייסן מיט דעם זיך צו פאַרנעמען, — האָט טאָפּאָליעוו געזאָגט, הגם אַלעקסיי האָט עס אים נישט געהייסן. — כ'וועל נאָך היינט אַראָפּגיין אין קעסל־קאַמער, און מיר וועלן זיך דאָרט ארומקוקן, ווו די וואַרעם קומט אהין.

ס'האָט דעם אַלטן פאַרשאַפט אן אויסערגעוויינלעכע הנאה דאָס ריידן מיט די מענטשן, דאָס אריינדרינגען אין די ענינים. ער האָט געוווסט, אז איצט וועלן זיי מיט יעדער שעה זיין אַלץ מערער.

פּעטקען האָט טאָפּאָליעוו מיט א כיוון איבערגעלאָזט אויפן סוף. א רגע האָט ער מיט א געמאַכטער שטרענגקייט געקוקט הודקינען גלייך אין פּנים אריין. דער בחור האָט פעסט אויסגעהאַלטן זיין בליק.

— מיט וואָס פאַר א פראַגע זיינט איר געקומען צו אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטשן? — האָט טאָפּאָליעוו געפרעגט.

— מכוח דעם אינזשיניער פורסאָוו. — פּעטקע האָט זיך פאַרהאַקט, א טראַכט טוענדיק, אַז ניט טאָפּאָליעוו דאַרף אַנטשיידן די דאָזיקע פראַגע.

— וואָס אַזוינס איז דאָרט מיט פורסאָוון?

— ווי זשע לאַנג קאָן מען אים דולדן, קוזמע קוזמיטש? — האָט פּעטקע אויסגעשאָסן. — ער לאַכט יעפּנטלעך אויס בערידזען און אונדז אַלע. גרובסקי האָט אים געזאָגט: „די טעג וועט פאַרקומען די לוויה פונעם נייגעבוירענעם קינד". דאָס איז וועגן אונדזער נייעם פּראָיעקט! גרובסקי האָט באַקומען א טעלעגראַמע, מע רופט אים ארויס קיין רובעזשאַנסק. ער האָט דאָך געשיקט אהין א פּראָטעסט! פורסאָוו זאָגט: „פּיאָטר יעפימאָוויטש האָט זיינס באַוויזן"...

טאָפּאָליעוון האָט צערודערט די דאָזיקע מיט בּרען ארויסגעזאָגטע מיטטיילונג — ער האָט לגמרי פאַרגעסן, אַז זיין געוועזענער שעף קעמפט ווייטער, שטעלט א ווידערשטאַנד. „מירן נאָך זעען, וואָס איר האָט דאָרט באַוויזן, פילגעאַכטעטער פּיאָטר יעפימאָוויטש", האָט ער א טראַכט געטאָן און אויף א קול געפרעגט:

— נישט שוין זשע זיינט איר נישט, די גאַנצע קאָמפּאַניע, בכוח זיך אַן עצה צו טאָן מיט איין פורסאָוון, אריינגעמען אים אין די הענט אריין?

— נישט בכוח? זאָל מען מיר נאָר דערלויבן, וועל איך אים דורכן פענצטער ארויסוואַרפן!

דער אַלטער האָט, פאַרמרושענדיק די אויגן, באַטראַכט הודקינען, ווי ער וואָלט אים זעען דאָס ערשטע מאָל. פון דעם בחורס מאָגערער, אין א סוועטער אריינגעצוויגענער, פיגור האָט זיך ארויסגעפילט א גרויסע קראַפט.

— זאָל מען אים מיט גוטנס פון אונדז אוועקנעמען! מיר ווילן נישט, ער זאָל מיט זיינע שמוציקע הענט זיך צורירן צון אונדזער פּראָיעקט! צי מעג מען עס אַזוי: טראַכטן איינס, און טאָן עפּעס אנדערש, ווי פורסאָוו?

— מע טאָר נישט, האָט טאָפּאָליעוו גערן מסכים געווען. — איר האָט זיך שוין וועגן דעם געוואָנדן צו קאָוושאָוון?

— קאָבזעוו האָט געזאָלט מיט אים ריידן, נאָר איר קאָנט דאָך קאָבזעוון. ער האָט זיך אביסל געקאָכט און שנעל זיך אָפּגעקילט. פור-

סאָװ האָט אים אוודאי מיט עפּעס־װאָס װײַבער געמאַכט. אָדער אים געזאָגט, אַז ער האָט געביטן זײַן מײנונג. פֿאַר אים איז דאָך עס אַ לײַכטע זאַך אַ דרײ צו טאָן מיטן צונג. אין קאָבזעװס בײַזײַן מאַכט ער דעם אָנשטעל פֿון אַזאַ געהאָרכזאַמען און שטילינקן.

קוזמע קוזמיטש האָט שװײַגעװדיק געבגעדעגקט, און פּעטקע האָט שוין באַדױערט, װאָס ער האָט אים געזאָגט װעגן פֿורסאָװן. „דער אַלטער איז אױך אײנס מיט גרובסקין", — איז אים אַדורך אין קאָפּ.

— זאָגט פֿורסאָװן, ער זאָל גלײַך אַרײַנקומען, — האָט טאָפּאָליעװ געזאָגט. — און קאָבזעװן זאָגט, אַז איך רוף אים אַרױס מיט די מאַטעריאַלן װעגן דעם פּראָיעקט. און אַלײן קומט אױך צוריק, און פֿאַרבעט אױך אַהער אַלע איבעריקע חברים, די, װאָס קאָבזעװ װעט האַלטן פֿאַר נײטיק...

פֿורסאָװ איז אַרײַנגעקומען מיט אַ גרײט זיס שמײכעלע, מיט אַכטונג אַ דריק געטאָן קוזמע קוזמיטשן די האַנט, זיך געפֿרעגט װעגן געזונט.

— װאָס פֿאַר אַ קאָנפֿליקט איז צװישן אײַך מיט הודקינען און די אַנדערע חברים? — האָט טאָפּאָליעװ אַ פֿרעג געטאָן.

— איר װײסט דאָך אַלײן, קוזמע קוזמיטש, װי זײ באַציִען זיך צו גרובסקין און צו אונדז אַלע, פּיאָטר יעפֿימאָװיטשעס אָנהענגער. זײ זײַנען פֿאַרכישופֿט פֿון זײער שװאַרצבאָרדיקן בערידזען, און יעדעס װאָרט אמת װעגן אים און זײַנע שאַרלאַטאַנישע פּראָיעקטן קאָכט זײ אױף. איך בין אַנטציקט, װאָס פּיאָטר יעפֿימאָװיטשן האָט זיך אײַנגעגעבן צו דערװײַזן זײַן אמת.

— האַלט איר אױך מיך, הײסט עס, פֿאַר גרובסקיס אַן אָנהענגער?

— מע קאָן דאָך אײַך נישט האַלטן פֿאַר בערידזעס אַן אָנהענגער, קוזמע קוזמיטש! — פֿורסאָװ האָט זיך אַפֿילו צעלאַכט. ער האָט נישט באַמערקט דעם אַלטנס אומפֿרײַנדלעכן און בײזן בליק.

— ס'װעט מיר פֿאַרשאַפֿן פֿאַרגעניגן אײַך צו אַנטױשן. איך בין דװקא בערידזעס אַן אָנהענגער און כ'פֿאַרשטײ דורכױס, פֿאַרװאָס דער דאָזיקער גוטער הודקין און זײַנע חברים קאָנען אײַך נישט דולדן אין זײער קאָלעקטיװ, — דער אַלטער האָט דאָס געזאָגט מיט אױפֿרעגונג און זיך אױפֿגעהױבן פֿון אָרט.

— איר פֿאַרװוּנדערט מיר, קוזמע קוזמיטש! איך פֿאַרשטײ ממש נישט אײַערע רײד! — האָט פֿורסאָװ אױסגעשריגן. — איר זײַנט דאָך פּיאָטר יעפֿימאָװיטשעס נאָענטסטער פֿרײַנד...

— פון מאָרגן אָן באמת זיך נישט צו קומען אהער! — האָט אים סוזמע קוזמיטש איבערגעריסן, אויפהייבנדיק די שטים. — גייט אין די קאַדרען־אָפּטיילונג און באַפרייט זיך. כ׳וועל אהין אָנקלינגען.

פורסאָוו האָט נישט געקאָנט תופס זיין, וואָס פאַר אַן ענדערונג ס׳איז פאָרגעקומען אינעם אַלטן, אָבער דערפילט דעם גאַנצן ערנסט פון זיין טאָן און ווערטער.

— זיך באַפרייען? — האָט ער איבערגעפרעגט. — איר באַפרייט מיך פון דער אַרבעט? איך, אינזשעניער טאָפּאָליעוו?

— יאָ, איך, אינזשעניער טאָפּאָליעוו, באַפריי אייך, דעם אינזשעניער פורסאָוו.

— איך האָב געוויסנהאַפטיק געאַרבעט... אויסגעפירט קאָבזעוס אַלע אויפגאַבן — פרעגט ביי אים. אפשר האָב איך עפּעס וואָס נישט פאַרשטאַנען, וועל איך זיך באַמיען צו פאַרשטיין...

— גענוג. איך זע, איר זיינט גרייט אין איין מינוט צו ענדערן אייער שטעלונג.

— אָבער איך האָב אַ פאַמיליע, קינדער... ס׳וועט מיר אויסקומען זוכן אַרבעט ערגעץ אַנדערש, און מע וועט מיך פרעגן, פאַרוואָס כ׳בין באַפרייט געוואָרן פון דער בויונג, ווו מע נייטיקט זיך אַזוי אין ספּעציאַליסטן.

— אוודאי וועט מען פרעגן. נאָר וועגן דעם וואָלט איר געדאַרפט פריער אַ טראַכט טאָן. גייט גיט איבער קאָבזעוון די ענינים...

פורסאָוו, אין אַ גרינעם שאַליק אַרומגעוויקלט אַרום האַלדז, האָט אויסגעזען נעבעכדיק און דערשלאָגן. פון זיין זעלבסטזיכערקייט און חשיבותדיקייט איז קיין שפּור נישט געבליבן. אַ קוק געטאָן פון אונטער־ן שטערן אויף טאָפּאָליעוון און, זיך אָפּגעגעבן, קענטיק, אַ חשבון, אַז אויף זיין הילף האָט ער שוין נישט וואָס צו שטעלן, איז דער אינזשעניער אַרויסגעגאַנגען. קוזמע קוזמיטש האָט אים צוריקגערופן. דעם אַלטן איז פּלוצעם איינגעפאַלן, אַז ערשט נעכטן האָבן בערידזע און קאָושאָוו פונקט אַזוי געקאָנט אָפּשיקן אין דער קאַדרען־אָפּטיילונג אים אַליין.

— ס׳איז מיר אַ שאָד אייער פאַמיליע, און כ׳וועל ענדערן מיין באַשלוס, — האָט ער האַרט אַ זאָג געטאָן. — איר וועט פאַרבלייבן אויף דער בויונג, אָבער נישט אויף פּראָיעקטן־אַרבעט. מע וועט אייך אַריבערפירן אויף דער טראַסע, און איר וועט דאָרט פאַרווירקלעכן בעריזעס פּראָיעקט. דאָרט וועט איר אים בעסער אָפּשאַצן.

פורסאָוו האָט געוואָלט דערווידערן. טאָפּאָליעוו האָט אים נישט געלאָזט ריידן.

— גייט! — האָט ער באַפוילן.

געבליבן אליין, האָט קוזמע קוזמיטש געגומען אומגעדולדיק שפּרייזן איבערן קאַבינעט: ס׳איז געווען א חשק ווייטער עפּעס צו באַשליסן, טאָן, אין עפּעס זיך אריינצומישן. ער האָט דערהערט דאָס אונטערפייפן פונעם סעלעקטאָר און געשווינד אָנגעטאָן די אויער־דערלעך. נעקראַסאָוו פון דריטן באַצירק האָט ארויסגערופן קאָוושאָוון.

— גוטמאָרגן, אלטער חבר! — האָט קוזמע קוזמיטש באַגריסט נעקראַסאָוון. די אינזשיניערן האָבן זיך געקענט פון זייער געמיינזאַמער אַרבעט אויף אַנדערע בויונגען. — דאָס בין איך, קוזמע טאָפּאָליעוו. האָסט נישט דערקענט?

— שוין לאַנג נישט געהערט דיין באַס, האָב איך נישט דערקענט!

— נעקראַסאָוו האָט נישט פאַרבאָרגן זיין פאַרווונדערונג.

— דערפאַר וועל איך דיר תיכף פאַרשאַפן פרייד.

— מיט וואָס עפּעס?

— דו האָסט זיך געקלאָגט, אז דו האָסט נישט די מעגלעכקייט אויסצונוצן דיין דערפאַרונג אויפן געביט פון עקספּלאָזיעס.

— דו ווייסט אליין, אויף דער דאָזיקער בויונג מאַכן מיר כמעט נישט קיין עקספּלאָזיעס, און דאָס איז מיין הויפּט־ספּעציאַליטעט.

— און אויב ס׳האָט זיך אָפּגעפונען אַרבעט פאַר דיר? און נאָך א וואָסערע!

— עפּעס חכמהסטו זיך דאָרט, אלטער. רעד קלאָרער.

— זעץ זיך אריין, פריינד, אין א מאַשין און קום אהער צו פאָרן... וועסטו אלץ פאַרשטיין.

— וואָס הייסט, קום צו פאָרן? דערויף דאַרף זיין א פאַראָרדנונג פון באַטמאַנאָוון אָדער בערידזען.

— און איך בין פאַר דיר נישט נאַטשאַלסטווע?! זעץ זיך אריין אין א מאַשין און קום צו פאָרן! פאַרשטאַנען?

די פּראָיעקטירער זיינען אריינגעקומען אין קאַבינעט א גאַנץ געזעמל, אָנגעפירט פון הודקינען, און אנידערגעלייגט פאַר טאָפּאָליעוון א שטוים פּאַפּירן מיט פּראָיעקטן.

קוזמע קוזמיטש האָט זיך איינגעבויגן איבערן טיש און אויף עטלעכע מינוט זשעדנע צוגעפאַלן צו די צייכנונגען. באַזונדערס האָט אים פאַראינטערעסירט אלץ, וואָס האָט געהאַט א שייכות צו די אַרבעטן

ביים דורכגוס. דער אַלטער האָט זיך נישט געקאָנט איינהאַלטן און אָנגעהויבן איבערמאַכן איינע א צייכנונג, וואָס האָט פאַרגעשטעלט דעם פראַצעס פון שווייסעווען די רערן אויפן אייז. פעטיע הודקין האָט זיך א וואָרף געטאָן צום טיש — ס'איז אים א שאָד געווען זיין ארבעט, וואָס ער האָט אויסגעפירט מיט דער אויסערסטער פלייסיקייט. קאַבזעוו האָט פארהאַלטן דעם טעכניקער פאר דער האַנט, אַלע האָבן געקוקט אויף טאַפּאַליעוון. דעם אַלטנס אויגן האָבן געברענט, די האַנט מיטן בלייפעדער האָט געארבעט מעשים, פון דעם אַלטן אינזשיניערס גאַנצער פיגור האָט ווי אויסגעשטראַלט עלעקטריציטעט. אין איין מינוט האָט זיך אויף דער אויסגעפּאַרטיקטער צייכנונג באַוויזן א נעץ פון איבערשערונגען, א קאָלומנע נייע אויסרעכענונגען.

— מיר וועלן מאַכן אַנדערש! — האָט זיך קוזמע קוזמיטש צוריקגעוואָרפן אויפן אַנלען פון פאָטעל. — מ'עט מוזן א סך איבערארבעטן.

קאַבזעוו און נאָך אים די איבריקע פּראָיעקטירער זיינען צוגעגאַנגען א קוק טאָן, וואָס דער אַלטער האָט אָנגעצייכנט אויפן וואַטמאַן־בויגן. אָבער ער האָט אַנידערגעלייגט זיין גרויסע האַנט מיט בלויע אָדערן אויף דער צייכנונג.

— אַהער איז דערווייל נישטאָ וואָס צו קוקן, דאָס איז א פּרט. עס רעדט זיך וועגן איבערבויען דאָס אַלץ, וואָס איז געמאַכט געוואָרן וועגן דער אָרגאַניזירונג פון די ארבעטן אויפן דורכגוס. זאָגט מיר, וואָס פאר א באַשלוס האָט איר באַקומען וועגן גראָבן די טראַנשיי אויפן דאָזיקן באַציִרק?

— קיין באַשלוס איז, אין תוך, נישטאָ. דאָס איז א ווייסער פלעק אויפן פּראָיעקט, — האָט קאַבזעוו געענטפערט. — איך האָף, אַז בערי־דזע און אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטש האָבן עפּעס געבראַכט פון דער טראַסע.

— אָט דאָס איז עס טאַקע — זיי האָבן געבראַכט! און דער ווייסער פלעק איז שוין נישטאָ! — האָט טאַפּאַליעוו געזאָגט מיט יובל. — די טראַנשיי וועלן מיר מאַכן מיט עקספּלאָזיעס!...

זיך אָנגעקוויקט מיטן ארויסגערופענעם איינדרוק, האָט ער אַלע געבעטן זיצן און אָנגעהויבן אויפקלערן דעם תוך פון זיין פּראָיעקט, נישט דערמאָנענדיק, אַז ער איז עם דער אויטאָר. אויפן סאַמע אינטערעסאַנטסטן אָרט האָט זיינע דערקלערונגען איבערגעריסן דער ארייננקום פונעם סעקרעטאַר פון דעם נאַטשאַלניק פון דער בויונג: באַטמאַנאָוו האָט גערופן טאַפּאַליעוון צו זיך.

„אהא, אלטער, גייסט אריין אין דער מאָדע!" — האָט זיך טאַפּאַליעוו צופרידן אַ טראַכט געטאָן. ער האָט זיך אָנגעשטויסן, געוואָרט, אַז אַט־אַט וועט מען אים רופן. ער איז כמעט געלאָפן איבערן קאָרידאָר. קאָבזעוו און הודקין האָבן קוים באַוויזן אים נאָכצוגיין.

— קוזמע קוזמיטש, איר וואָלט דאַרפן דערקלערן ביזן סוף, אַזוי וועלן מיר ערשט נישט קאָנען אַרבעטן ביז איר וועט צוריקקומען, — האָט הודקין געבעטן.

טאַפּאַליעוו האָט נישט געהערט. ער האָט אַלץ געמאַכט שנעלערע טריט. זיינע וואָנסעס האָבן זיך באַוועגט, דער אַלטער האָט קוים צו דערהערן אונטערגעזונגען מיט אַ באַסעלע:

אַז דער גוף און די נשמה
זאָלן יונג זיין, זאָלן יונג זיין...
האָב נישט מורא פאַר קיין היץ און קעלט,
פאַרהאַרטעווע זיך, ווי שטאָל!...

ס'האָט אים באַהערשט אַן אומגעהייערער ווילן צו זיין טעטיק, צו קעמפן, ס'האָט אים פאַרכאַפּט יענע פולקייט פון לעבן, וואָס מע קאָן אָנרופן גליק.

קאַפּיטל ניין

דער פּראָיעקט איז אָנגענומען

פאַרן אַרויספאָרן מיט די אינזשיניערן קיין רובעזשאַנסק אויף דער אַרויספאָדערונג פונעם באַפולמעכטיקטן פון דעם מלוכהשן פּאַרטיידי־קונגס־קאָמיטעט, האָט באַטמאַנאָוו צוזאַמענגערופן ביי זיך אַ גרויסע באַראַטונג. מ'האָט באַדאַרפט ריידן וועגן נייעם פּראָיעקט. ערשט וואָלט זיך אין דער פאַרוואַלטונג, מסתּם, נישט געפונען קיין איין אָפענער קעגנער פונעם נייעם פּראָיעקט, מיטן אויסנאַם פון גרובסקין. פונדעסט־וועגן וואָלט מען אויך נישט געקאָנט אַלע האַלטן אין דער פולער מאָס פאַר אָנהענגער פון בערידזעס אידייען. די דאָזיקע אידייען האָבן סותר געווען די אָנגענומענע מיינונגען און אויסגעוויזן צו זיין אַזעלכע גע־

וואַגטע, אַז אייניקע אינזשינירן, הגם זיי האָבן זיי נישט אָפּגעפּרעגט, און אפילו זיך אַנטציקט מיט זיי, זיינען דערביי פּאָרט נישט זיכער געווען, צי וועט זיך איינגעבן זיי צו פאַרווירקלעכן. אייניקע האָבן נאָך בערידזען נישט פאַרשטאַנען, געהאַלטן אים פאַר א טאַלענטירטן און געניטן אינזשיניער, וועלכער איז אָבער צופיל ליידנשאַפטלעך און פעיק צו ריזיקירן אָן א זין.

באַטמאַנאָוו, וועלכער האָט זיך מיט די אייגענע אויגן איבערצייגט, אויף וויפל די בויער גופא פון דער טראַסע קעמפן פאַרן נייעם פּראָיעקט און פירן זיך שוין, איינגנטלעך, לויט זיינע כללים, האָט געוווסט, אַז אָפּזאָגן זיך איצט פון אים איז נישט מעגלעך. פונדעסטוועגן זיינען די פאַרשטייענדיקע רייזע קיין רובעזשאַנסק און די דאָזיקע פאַרבאַראַטונג נישט געווען פאַר אים קיין בלויזע פאָרמאַליטעטן. סיי ער, סיי זאַלקינד, באַשליסנדיק צוזאַמענצופירן בערידזען און גרובסקין אויף אַן אייגנאַרטיקן דועל, האָבן געוואָלט שטעלן דעם נייעם פּראָיעקט פאַר א לעצטן עקזאַמען. ביידע האָבן פאַרשטאַנען, אויף וואָס פאַר א ריזיקע זיי זיינען געגאַנגען, ווען זיי האָבן געגעבן בערידזען די פרייהייט אין זיין פּראַקטישער טעטיקייט, — דעם נייעם פּראָיעקט האָט מען דאָך אָנגעהויבן צו רעאַליזירן נאָך איידער ער איז באַשטעטיקט געוואָרן. אויב אין רובעזשאַנסק, און נאָכער אין מאָסקווע וועלן אַפּראָבירט ווערן בערידזעס מיינונגען, וועט אַלץ זיין אין אָרדנונג. און וואָס אויב בערידזע האָט אין עפּעס א טעות געהאַט, און ס׳וועט באַקומען די איבערהאַנט גרובסקיס פאָרזיכטיקע אַרגומענטאַציע? דעמלט איז די בויונג אַריין אין א טעמפּווינקל, און זיי, אירע אָנפירער, וואָלטן באַשטראָפט געוואָרן לויט דער פולער שטרענגקייט פון מלחמה־צייט.

אַלע, וועלכע באַטמאַנאָוו האָט צו זיך אַרויסגערופן, האָבן געפילט דעם ערנסט פונעם מאָמענט. שוין גופא דאָס צוזאַמענרופן די באַראַטונג האָט אָנגעשפּיצט די מענטשן. גרעטשקין האָט, גייענדיק איבערן קאָרידאָר מיט פילימאָנאָוון, גערעדט באַאומרויקט:

— מיר גלייבן בערידזען, און טאָמער האָט ער גראָד א טעות? נישט אומזיסט רופט מען דאָך אַרויס קיין רובעזשאַנסק. און אויך פון מאָסקווע האָט מען, זיכער, סיגנאַליזירט פּיסאַרעוון: קלייב זיך פונאַנדער, וואָס זיי האָבן דאָרט אָנגעאַרבעט!... וואָס מע זאָל נישט זאָגן, האָבן דאָך די מענטשן יאָרן געהאָרעוועט איבערן פּראָיעקט, און אונדזער גרוזין האָט אַלץ איבערגעדרייט!

גרעטשקין האָט געוואָלט מיטן שמועס פונאַנדערטרייבן זיינע ספקות, אָבער פילימאָנאָוו האָט, לויט זיין געוווינהייט, געשוויגן.

די מענטשן האָבן אויפמערקזאַם באַאָבאַכטעט דעם נאַטשאַלניק פון דער בויונג און זיך באַמיט לויט זיין אויסזען זיך אָנצושטויסן, וואָס זיי דערוואַרט. באַטמאַנאָוו איז, ווי תמיד, געווען רויק און טיכטיק, זיין אַריינפירוואָרט האָט נישט פאַרשטאַרקט די ספקות, און אויך נישט באַרויקט. ס'האָט געמאַכט דעם איינדרוק, אַז ער האָט באַשלאָסן נישט צו באַווירקן דעם פאַרלויף פון די ענינים. באַטראַכטנדיק די פאַרזאַמלטע, האָט דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג באַמערקט, וואָס פאַר אַ געפילן ס'האָבן זיי באַהערשט. די דאָזיקע געפילן האָבן זיך אָפּגעשפיגלט נישט בלויז אויף גרעטשקינס פנים, וועלכער האָט גאָרנישט געקאָנט פאַרבאָרגן, נאָר אויך אויף פילימאָנאָווס אומדורכדרינגלעכע פיזיאָנאָמיע. באַטמאַנאָוו האָט נישט ווילנדיק אַ טראַכט געטאָן, אַז קיינמאָל האָט זיך נאָכנישט געטראָפן אין זיין אַרבעט אַ מער קאָמפּליצירטע לאַגע, ווי איצט. נעמלעך איצט, ווען זיין אַרמיי איז גרייט געווען צום שלאַכט, האָט זיך אַלץ געקאָנט איינוואַלגערן.

די „קעגנער" האָבן זיך געזעצט איינער קעגן צווייטן. עפּעס איז אַזוי אַרויסגעקומען, אַז גרובסקי איז געבליבן אַליין — קיינער האָט זיך נישט געזעצט לעבן אים אָדער אַפילו נאָענט צו אים. דער עדשטער האָט באַקומען, אומדערוואַרט, דאָס וואָרט בערידזע. ביי גרעטשקינען האָבן זיך פאַרחידושט אויפגעהויבן די ברעמען: באַטמאַנאָוו האָט ווי ספּעציעל געשטעלט דעם הויפּט-אינזשיניער אין אַ ווייניקער באַקוועמע פּאָזיציע.

בערידזע האָט, האַלטנדיק פאַר זיך אַ רעפעראַט, אָפּגעדרוקט אויף אַ שרייבמאַשינקע, אָנגעהויבן אים פאָרצולייענען רויק און גלייכמעסיק. נאָר איבערגייענדיק צום עיקר — צום אַריבערטראָגן די טראַסע אויפן לינקן ברעג, — האָט ער זיך צעהיצט, אַוועקגעלייגט דעם רעפעראַט אין אַ זייט און אָן איבעררייס גערעדט מער פון אַ שעה. אַלעקסיי האָט, אין גאַנג פון זיין אַרויסברענגען די געדאַנקען, אויפן אָרט דעמאָנסטרירט די וואַטמאַן-בויגנס מיט די צייכנונגען און סכעמעס. מיט זיין רעדע, אַ ליידנשאַפטלעכע און לעבעדיקע, האָט בערידזע מיטגעריסן אַלע, און ווען ער האָט זיך געזעצט אויפן אָרט, האָבן די פאַרזאַמלטע נישט געקאָנט זיך אָפּהאַלטן פון אַפּלאָדיסמענטן.

דערנאָך האָט זיך אויפגעשטעלט גרובסקי. פאַר אים זיינען געלעגן אָנגעהויפנט די בענד פונעם אַלטן פּראָיעקט אין גראַנאַטענע דערמאַטינענע איינבונדן. ער האָט אָנגעהויבן ריידן, אַרויפלייגנדיק אויף זיי די האַנט, און די דאָזיקע באַוועגונג האָט ווי באַשטימט דעם כאַראַקטער פון זיין אַרויסטריט. גרובסקי האָט כמעט נישט באַרירט דעם אַלטן פּראָיעקט —

איז דען נייטיק, זאָל עס הייסן, צו ריידן וועגן אים, אַז זיינע די צען בענד, און וועסט זיי מיט דער האַנט נישט אָוועקמאַכן. ער האָט בלויז קריטיקירט בערידזעס מיינונגען, און די קריטיק איז נישט אָרעם געווען אין קיין אַרגומענטן. ער האָט גערעדט איבערצייגט און לייכט, דאָס האָט געמאַכט אַן איינדרוק. בערידזע, וועלכער האָט פון אים נישט אָוועקגענומען די ברענענדיקע אויגן, האָט זיך אויפגעקאָכט:

— איר דאַרפט פאַרטיידיקן דעם אַלטן פּראָיעקט, און נישט אָנפאַלן אויפן פרעמדן! — האָט ער אַ געשריי געטאָן. — מע קאָן מיינען, מ'האָט אייך איינגעלאַדן אויף אַ קאָנסולטאַציע.

גרובסקי האָט, פאַרקרומענדיק זיך, געבעטן, מע זאָל אים באַפרייען פון עמאָציאָנעלע אָנפאַלן, וואָס האָבן קיין שייכות נישט צום ענין.

— נישט ריכטיק, מיינע עמאָציעס האָבן אַ שייכות צום ענין! און ס'וואָלט גוט געווען, ווען אויך איר זאָלט האָבן עמאָציעס און טראַכטן וועגן גורל פון דער נאַפטליטונג און וועגן גורל פונעם פאָטערלאַנד!

— איך בין נישט ווייניקער פון אייך באַזאָרגט וועגן גורל פון דער נאַפטליטונג און גורל פון פאָטערלאַנד, — האָט גרובסקי ערנסט אַ זאָג געטאָן, נישט קוקנדיק אויף בערידזען.

— דעמלט הערט זיך אויף צו האַלטן פאַר די דאָזיקע דיקע פאָליאַנטן, און זאָגט, ווי אויסצופירן די אויפגאַבע פון דער רעגירונג! — האָט בערידזע אַ געשריי געטאָן. — איינער אַ חבר, אַן אַרטילעריסט, האָט מיר געשריבן פון פראָנט, אַז די מלחמה האָט דערוויזן די אומטויגלעכקייט פון געוויסע געווער־מוסטערן; אייער פּראָיעקט איז אַן אַלטער האַרמאַט, וואָס מע מוז אים תיכף פאַרטוישן. און איר פרוווט זיך אַלץ צו דערשלאָגן מיט אים דעם שונא. איר קאָנט זיך שוין באַטראַכטן פאַר אַ דערהרגעטן.

— און איר האָט דערפונדן אַ נייעם האַרמאַט, וועלכער מאַכט אַן בלויז אַ טומל! — האָט זיך גרובסקי צעבייזערט. — מע קאָן פון איר שיסן בלויז וואָרובליעס. צום באַדויערן, וועט די דאָזיקע שפּיל טייער קאָסטן דער מלוכה!...

דער גאַנצער גאַנג פון דער באַראַטונג איז צעשטערט געוואָרן. ליבערמאַן האָט שוין, קוקנדיק זייטיק אויף באַטמאַנאָוון, עפּעס געשעפּטשעט צו פעדאָסאָוון, און יענער האָט געשמייכלט. גרעטשקין האָט אויפגערעגט זיך דורכגערעדט מיט פילימאָנאָוון. אַלעקסיי האָט מיט חידוש געקוקט אויף באַטמאַנאָוון, נישט פאַרשטייענדיק פאַרוואָס ער מישט זיך נישט אַריין. ווירקלעך, דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג האָט ווי נישט געפירט דעם פאָרזיץ אויף דער באַראַטונג; ער האָט נישט געשטערט בע־

רידזען און גרובסקין אַרײַנזאָגן זיך איינער דעם אַנדערן און, נאָכפּאָלגנדיק זייערע רייד, בלויז אויסגעדרייט דעם קאָפּ דאָ צון איינעם, דאָ צום צווייטן.

ווען גרובסקי און בערידזע זײַנען אַנטשוויגן געוואָרן, האָט באַטמאַנאָוו געבעטן דעם הויפּט־אינזשיניער, ער זאָל אין קורצן איבערחזרן די הויפּט־הנחות פונעם נייעם פּראָיעקט. בערידזע האָט אויפמערקזאַם אַ קוק געטאָן אויף באַטמאַנאָוון און, ווי ער וואָלט פון אים געשעפּט באַרויקונג, אין משך פון צען מינוט קאָנספּעקטיוו איבערגעחזרט דעם רעפעראַט.

— מיר לייגן פאָר, — האָט ער געזאָגט, — צו פירן די טראַסע ביז דער אַלגאַכטע אויפן לינקן ברעג. וואָס דאָס וועט אונדז געבן? מיר פאַרקירצערן די נאַפטלייטונג אויף אַ האַלבער מאה קילאָמעטער, אַזוי אַרום וועלן אונדז קלענער רערן — דאָס איז איינס. מיר פאַרלייכטערן דאָס אויסלייגן די רערן, ווײַל דער פּראָפיל פונעם לינקן ברעג איז אַ סך גראָדער, — האָבן מיר צוויי. האַלטנדיק זיך בײַם לינקן ברעג, מײַדן מיר אויס די רעכטברעגיקע שורה סאָפּקעס און פאַרשפּאָרן שוין צו בויען אַ צווייטע פּאָמפּע־סטאַציע איבערצופּאָמפּעווען דעם נאַפט אויפן קאָנטינענט — האָבן מיר דריי. מע וועט נישט דאַרפן צוויי מאָל איבערגיין דעם אַדון און בויען אויף אים דיוקערס, וואָס קאָסטן טייער און נעמען צו אַ סך אַרבעט — האָבן מיר פיר! לסוף האָט דער לינקער ברעג נאָך אַ מעלה. די בויונג האָט נישט אין אים קיין דירעקטן אינטערעס, דערפאַר אָבער זײַנען אין אים פאַראינטערעסירט דער קאַנט, די שטאָט נאָווינסק און די באַפעלקערונג אַרום דעם אַדון. ווי באַוווּסט, פאַרענדיקט זיך די באַנליניע, וואָס ציט זיך פון דער באַנמאַגיסטראַל, בײַ נאָווינסק. ווײַטער אויף צפון זײַנען קיין וועגן נישט פאַראַן. אונדזער טראַסע אויפן לינקן ברעג וועט שאַפן דעם דאָזיקן וועג אויף צפון. די שטאָט וועט זומער און ווינטער האָבן אַ גוטע פאַרבינדונג מיט אַלע ישובים אויפן אַדון, ווײַל אויפן רעכטן ברעג ליגן בלויז אייניקע פון זיי. אויסער דעם וועט אונדז דער דאָזיקער וועג צופירן נענטער צום טייך אַלגאַכטע, וועלכער וועט, לויט מײַן טיפער איבערצייגונג, ווערן אין דער צוקונפט דער קוואַל פון עלעקטראָענערגיע פאַר דער נאָווינסקער אינדוסטרי. נעמלעך אויף דער אַלגאַכטע וועלן די ווײַטמיזרחניקעס אויפבויען די ערשטע מעכטיקע הידראָסטאַנציע.

— אַגבֿ, חברים, האָט אויך דעם פּראָיעקט פון דער דאָזיקער הידראָסטאַנציע געשאַפן אונדזער הויפּט־אינזשיניער! — האָט אויפגערעגט

א געשריי געטאָן גרעטשקין, וועלכער איז מיטגעריסן געוואָרן פון בעריר דזעם חשבון, אויסערלעך א טרוקענער, אָבער לויטן תוך אַן אויסגעפּילטער מיט שפּעדישער ליידנשאַפט.

פּיליומאָנאָוו האָט אים בשתיקה צוריקגעהאַלטן. גרעטשקין האָט זיך אַרומגעקוקט און, קומענדיק אין פאַרלעגנהייט, אַריינגעשעפּטשעט דעם שכן אין אויער:

— אָט א ממזרישע באָרד — ער האָט מיך פשוט פאַרהיפּנאָטיזירט! ווי נאָר ער הייבט אָן ריידן, ווי נאָר ער הייבט אָן בליצן מיט די אויגאַ-נעס, אזוי טראָגט עס מיך אונטער. איך האָב שוין פאַרגעסן אַלע מיינע ספקות!...

— מיר לייגן פאָר, — האָט בערידזע אויפגעהויבן די שטים, — צו בויען דעם איבערגאַנג דורכן דורכגוס אום ווינטער און נישט וואַרטן אויף זומער. מיר האָבן בדעה צו גראָבן די טראַנשיי אויפן גרונט פון דורכגוס נישט מיט קיין ערד-שעפּערס, נאָר מיט דער הילף פון עקספּלאָ-זיעס. מיר לייגן פאָר דורכצופירן דאָס שווייסעווען די רערן אויפן ברעג אין גרויסע טיילן, כדי נאָכער זיי אַראָפּפירן אויפן אייז און פונעם אייז אַראָפּלאָזן אינעם דורכגוס... ווייטער ליגט דער נייער פּראָיעקט פאָר צו פאַרקלענערן דעם פאַרנעם פון די אַרבעטן פון דער ערשטער ריי. אויף צו לאָזן דעם נאַפט דורך די רערן דאַרף מען מאַכן בלויז דאָס, אָן וועלכן מע קאָן דעם נאַפט נישט לאָזן, אַלץ דאָס איבעריקע קאָן מען מאַכן שפּעטער. אַזוי-אַרום וועלן מיר איינשפּאָרן אַ סך צייט און קאָנען אויסקומען מיט דעם סכום אַרבעטס-קראַפט, וואָס איז ביי אונדז פאַראַן... וואָס מיר לייגן פאָר דערהויל צו רעדוצירן? אויף די איבערגענג איבערן טייך און איבערן דורכגוס נישט בויען פאַראַמאָל צוויי רערן-ליניעס, נאָר באַגיין זיך מיט איינער. די צווייטע רעזערוו-ליניעס וועט מען קאָנען בויען, ווען דער נאַפט וועט שוין גיין אויף די ערשטע ליניעס. מע מעג דרייסט טאָפּל פאַרקלענערן די גרייס פון די ציסטערנעס אויף די מיטעלע פונקטן, ווו ס'ווערט אַ בעדר-געפּאָמפּעוועט דער נאַפט, און ציסטערנעס פון פולן פאַרנעם אויפבויען, ווידער דאָס איינענע, שפּעטער...

בערידזע האָט איבערגעפּידט אַ בליק איבער אַלע און ווייטער גערעדט:

— ס'איז קלאָר, אז מיר וועלן דאַרפן איינגראָבן די נאַפּטרערן אין דער ערד, נעמענדיק אין באַטראַכט דעם כאַראַקטער פונעם ווייטמזרדיקן ווינטער, אויף א טיף פון צוויי מעטער און צען צענטימעטער. דערמיט ווערן געשאַפן גלייכמעסיקע טעמפּעראַטור-באַדינגונגען פאַר די רערן, פּשוט-טער געזאָגט — די רערן ווערן באַוואָרנט פאַר דורכגעפרוירן ווערן און

שאַרפע טעמפעראַטור־ענדערונגען. הייסט עס, אויפן גאַנצן שטח פון דער נאַפטליטונג וועט אויסקומען אויסצוגראָבן אַ טיפע טראַנשיי און, אויסלייגנדיק אין איר די רערן, צוריק אַריינשיטן די ערד, פאַרשיטן די טראַנשיי. דאָס איז נישט קיין איין מיליאָן קובאָמעטער! אויב מיר וועלן אַפילו לאָזן אין גאַנג אַלע ערדגרעבער, ווי אַ צוגאָב צו די, וואָס דער קאַנט קאָן אונדז צושטעלן, וועלן מיר אויך נישט אימשטאַנד זיין איבער־צוואַרפן אַזויפיל ערד, אויב מיר וועלן נישט פאַרטאָפלען די צאָל פון די אַרבעטס־הענט. דערפאַר לייגן מיר פאָר צו גראָבן די טראַנשיי בלויז איין מעטער די טיף, און נישט צוויי, כדי שפעטער, ווען ס'וועט ביי אונדז פריי ווערן די הויפט אַרבעטער־מאַסע, צו מאַכן איבער די טראַנ־שיי אַן ערד־וואַל פון אַ מעטער. נאָר אויף אַזאַ אופן וועט מען קאָנען זיך אַן עצה טאָן און נישט דאַרפן בעטן ביי דער רעגירונג נאָך עטלעכע טויזנט אַרבעטער... דאָס זיינען אונדזערע עיקרדיקע פאָרשלאָגן, כדי צו זיין קורץ. מע קאָן זיי נאָך באַפעסטיקן מיט טעכנישע אויסרעכענונגען... דערלויבט צו מאַכן אַן אויספיר: אַלע שריט פונעם נייעם פּראָיעקט, צוזאַ־מענגענומען, וועלן אונדז געבן די מעגלעכקייט צו לאָזן דעם נאַפט זונעם אינדזל קיין נאָווינסק צום טערמין, דאָס הייסט צום קומענדיקן יאָרטאָג פון דער אָקטאָבער־רעוואָלוציע!

די מערהייט אָנטיילנעמער אין דער פאַרזאַמלונג האָבן שוין פריער געוווּסט דאָס, וואָס בערידזע האָט נאָכאַמאָל איבערגעחזרט. אין קורס פון אַלע פּרטים פונעם נייעם פּראָיעקט איז, נאַטירלעך, געווען אויך באַטמאַנאָוו. פונדעסטוועגן האָבן סיי ער, סיי די איבעריקע אויסגעהאָרכט דעם הויפט־אינזשיניער מיט אויסערגעוויינטלעכער אויפמערקזאַמקייט, אָפּשאַצנדיק אין רעיון זיין יעדע מיינונג. באַטמאַנאָוו האָט געבעטן אויך גרובסקין איבערצוחזרן זיינע דערוויידערונגען. האָבן זיך ערשט אַלע יוידער אויסגעדרייט צום קליינעם מענטשן מיטן פייגלישן פּנים.

— ווען אַ מענטש פאַרטראַכט צו באַשעפטיקן זיך פאַר יעדער פרייז מיט דערפינדונגען. און שטעלן זיך פאַר אַן אויפגאַבע צו אַנטדעקן אויפ־סניי אַמעריקע, — האָט גרובסקי אַ זאָג געטאָן מיט אַ קרום שמייכעלע, — זעט ער נעמלעך אויס אַזוי, ווי אינזשיניער בערידזע. די טראַסע איז פאַרפּראָיעקטירט געוואָרן אויפן רעכטן ברעג — טויג נישט, מוז ער זי אומבאַדינגט איבערשלעפּן אויפן לינקן! איך צווייפל נישט, אַז ווען לויט אונדזער פּראָיעקט וואָלט די טראַסע געגאַנגען איבערן לינקן ברעג, וואָלט דער דערפינדער פאָרגעלייגט אַריבערצושלעפּן זי אויפן רעכטן.

— איך וואָלט פאָרגעלייגט, אויב דאָס וואָלט געלייזט די אויפגאַבע!
— האָט בערידזע צוגעוואָרפן אַן ענטפער.

— דאָס איז עס! די גאַנצע דערפינדערישקייט פונעם אינזשיניער בערידזע איז געבויט לויט אַזאַ מוסטער. אויב דאַרף מען לייגן אַ־בער טייך צוויי ליניעס רערן, ליגט ער פאַר זיך צו באַגיין מיט איינער. אויב פאַר דער נאָהמאַלער עקספּלאָאַטאַציע זיינען ניטיק נאָפּטרציסטערנעס פון גרויסן פאַרנעם, באַשליסט דער דערפינדער זיי צו פאַרקלענערן. אויב ס׳איז פעסטגעשטעלט געוואָרן איינצוגראָבן די רערן אין דער ערד צוויי מעטער די טיף, איז שוין ביים דערפינדער גרייט אַ צווייטער וואַריאַנט: איין מעטער!... דאָס איז שוין זייער פּרימיטיוו! אַ שאָד, וואָס די חברים נעמען דאָס אַלץ ערנסט. איך פאַרשטיי — עס גלוסט זיך העלפן דער זאַך, אָבער בערידזעס הפקרדיק־אומפאַראַנטוואָרטלעכע אידייען וועלן ברענגען בלויז שאָדן.

— איר רעדט עס וועגן פאַראַנטוואָרטלעכקייט? איר פאַרשטייט דאָך אַפילו נישט מיט וואָס מע עסט עס! — האָט בערידזע אויסגעשאָסן. ער האָט ממש נישט געקאָנט פאַרטראָגן די געמאָסטענע סקריפּענדיקע שטים פון זיין אָפּאָנענט. — איר וואָלט געמעגט אַ טראַכט טאָן, קאָנסולטאַנט גרובסקי, אַז אייער טעטיקייט ענדיקט זיך אויף רייד און פּאַפּיר, און מיין טעטיקייט הייבט זיך פון זיי אָן. בויען דאַרף איך, נישט איר! און נישט גלאַט בויען, נאָר אויך פאַראַנטוואָרטלעך זיין פאַרן אויפגעבויטן. איך בין דער הויפּט־אינזשיניער פון דער בויונג און פאַרגעס נישט דערין.

— דאָס געדענקען אַפילו די רוימערינס אין דער פאַרוואַלטונג, — האָט גרובסקי אַ זאָג געטאָן געלאַנגווייליקט.

זאַלקינד האָט אויפגעבראַכט אַ וואָרף געטאָן אַ בלייפעדער איבן טיש, זיך אויפגעהויבן און זיך דורכגעגאַנגען איבערן צימער.

— דעם הויפּט־אינזשיניער האָט אַהער באַשטימט דער פאָרזיצער פונעם ראַטפּאָלקאָם, — האָט ער טרוקן אַ זאָג געטאָן, בלייבנדיק שטיין לעם גרובסקין. — איך וואָלט אויך אייך געראָטן צו נעמען ערנסט בע־רידזעס אידייען. ס׳אַ שאָד, וואָס איר האָט זיי נישט תופס געווען ביז היינט. און ס׳איז אַ שאָד, וואָס איר פאַרשטייט נישט, פאַרוואָס מיר האָבן זיך היינט פאַרזאַמלט און פאַרוואָס דער נאַטשאַלניק פון דער בוי־אונג האָט אייך צוויי מאָל געגעבן דאָס וואָרט. איר זיינט אונדז מכבד מיט וויצן, ווי אונדז וואָלט טשעקאַווע געווען זיי צו הערן.

גרובסקי האָט נישט אויסגעהאַלטן דעם פאַרטאָרגס בליק און זיך אַוועקגעקערט.

— איך בין אויך אַ לעבעדיקער מענטש, און מיר איז שווער נישט צו ענטפערן בערידזען, — האָט ער שטיל אַ זאָג געטאָן, ווי ער וואָלט

זיך ווענדן צו זאַלקינדן אַליין. — דערפאַר שפּרינג איך אַריבער פון אַ זאַכלעכן טאָן אויף אַ פּאָלעמישן. איך בעט גליבן, אַז איך בין טיף איבערצייגט אין דער פעלערהאַפטיקייט פון דעם הויפּט-אינזשיניערס אידייען. — ער איז אַנטשוויגן געוואָרן און מיט אַ ציטערדיקער האַנט זיך געריבן דעם היכן, ביי די שלייפן אַריינגעקוועטשטן שטערן. — איך וואָלט אים בלויז געהאַט צו באַגריסן צו זיין גלענצנדיקן נצחון און זיך פאַרנייגן ביז צו דער ערד, ווען דאָס אַלץ, וואָס ער לייגט פאָר, וואָלט געווען וויסנשאַפטלעך באַגרינדעט און טעכניש אויספירבאַר. דער אומגליק באַשטייט אָבער דערין, וואָס דער ווילן צו העלפן דער זאַך און בערידזעס טעמפּעראַמענט שטערן אים גופא צו דערזען ניכטער די אייליקייט און די פעלערהאַפטיקייט פון זיינע אויספירן... איך חזר איבער נאָכאַמאָל און נאָכאַמאָל: אונדזער פּראָיעקט איז צוגעגרייט געוואָרן דורך דער אָנשטרענגונג פון מענטשן, וואָס האָבן פּראַקטיקירט אַ לאַנגע צייט. אונדזערע באַשלוסן זיינען געקומען נישט צופעליק: פאַרוואָס איז אויסגעקליבן געוואָרן דער רעכטער ברעג, בעת מיר האָבן געפאָרשט די ריכטונג פון דער טראַסע? צי דען האָבן מיר נישט געזען די מעלות פונעם לינקן ברעג — יענע מעלות, וואָס בערידזע האָט דערזען? מיר האָבן געזען, אָבער דער לינקער ברעג ווערט דאָך אין אַ ריי ערטער פאַרטרונקען דורך געוויסערס. דערביי זיינען אין דער געשיכטע פונעם אַדון באַוווסט יאָרן, ווען דער געוויסער אויפן לינקן ברעג האָט אָנגענומען דעם כאַראַקטער פון אַ קאַטאַסטראָפע. ס'איז נישט שווער צו פאַרשטיין: פאַר אַ פאַרטרונקענער נאָפּטלייטונג באַטייטן די מעגלעכע אויפרייסן פון די רערן־קאָנטאַקטן אַ לאַנגן איבעררייס אין דער אַרבעט. דערין איז נישטאָ וואָס צו דיסקוטירן. ס'איז גענוג צו כאַפּן אַ בליק אַריין אין דער טעכנישער ליטעראַטור, כדי זיך צו איבערצייגן: די אויסלענדישע אויטאָריטעטן פאַרווערן אויסצולייגן רערן אין באַדינגונגען, ענלעכע ווי אויפן לינקן ברעג.

גרובסקי האָט אויפגעעפנט איינעם פון די פאָליאַנטן, וואָס זיינען געלעגן פאַר אים, און איבערגעלייענט פריער אויף ענגליש דערנאָך זויף רוסיש צוויי אויסצוגן צו באַשטעטיקן זיינע ווערטער.

— איך האָב מיין אייגענעם קאָפּ אויף די פּלייצעס, — האָט בערידזע געזאָגט. — איך האָב נישט בדעה צו פאָלגן אין אַלץ אייערע דייטשע און אַמעריקאַנישע אויטאָריטעטן. זיי זיינען נישט קיין געטער, זיי מאַכן זייער נישט זעלטן טעותים, און ווייט נישט אַלץ איז זיי באַוווסט!

— זייערע מיינונגען קאָן נישט איגנאָרירן קיין איין געניטער אינזשיניער, — האָט מיט חשיבות געענטפערט דער שאַקירטער גרובסקי.

אויפהייבנדיק אין דער הייך אַ דיקן בוך. — דער לינקער ברעג ווערט אויסגעשלאָסן, און אויב אַזוי — מוז מען זיך אָפּזאָגן פון זיינע לאָקנדיקע מעלות. אויף דער אַלגאַכטע וועט מען פּאַרט מוזן בויען אַ צווייטע פּאָמפּן־סטאַנציע, הגם ס׳וואָלט באַקוועמער געווען, פאַרשטייט זיך, צו באַגיין זיך אָן איר. איך מיין, אַז אַפילוביים לינק־ברעגיקן וואַריאַנט וואָלט אויך געווען ריזיקאַליש אָפּצוזאָגן זיך פון אַ צווייטער סטאַנציע. שטעלט אייך פּאָר, וואָס פאַר אַ שוועריקייטן ס׳וועלן זיך שאַפן ביים איבערפּאָמפּעווען, אויב אויפן קאָנטינענט וועט זיין בלויז איין סטאַנציע. ווען עס איז קאָנען מיר זיך געפינען אין אַ פּאַסקודנער לאַגע: פּלוצעם קלעקט נישט אין דער דאָזיקער סטאַנציע קיין דרוק, צו דערטרייבן דעם נאַפט קיין נאָווינסק. וואָס פאַר אַן עצה וועט איר דעמלט באַוויליקן צו געבן?...

גרובסקי האָט איבערגעכאַפּט דעם אָטעם און אָפּגעווישט דעם נאָכן שטערן מיט אַ שניי־ווייס טיכל.

— מע וועט אויך מוזן בויען צוויי איבערגאַנג איבערן אַדון, ער שניידט צוויי מאָל איבער די טראַסע אויפן רעכטן ברעג. די באַפעלקערונג אַרום דעם אַדון וועט זיך מוזן דערווייל באַגיין אָן אַ וועג קיין נאָווינסק, וועלכער איז — כ׳בין מסכים מיטן הויפּט־אינזשיניער — אָן אַ שיעור נויטווענדיקער אויפן לינקן ברעג, איידער אויפן רעכטן. זיינע איבעריקע פאַרשלאָגן פירן דערצו, מע זאָל אויף אַלע אופנים אַרומשערן, אַרומשניידן און רעדוצירן די טעכנישע אויסשטאַטונג פון דער קומענדיקער נאַפט־לייטונג. מע קאָן, נאַטירלעך, אַרומשערן, אָבער מע דאַרף ראשית אַ טראַכט טאָן וועגן די אומבאַקוועמלעכקייטן און שוועריקייטן, וואָס על זיך באַקומען ביים עקספּלאָאַטירן די נאַפטלייטונג. איך האָב מורא...

— איר האָט מורא פאַר אַלץ אין דער וועלט! — האָט בערידזע ווידער נישט אויסגעהאַלטן. — ווי אַן אינזשיניער דאַרף אייך זיין באַוווסט: אין דער אַרבעט פון יעדן מעכאַניזם און אינסטאַלאַציע זיינען פאַראַן גרענעצן און באַגרענעצונגען!

באַטמאַנאָוו האָט לייכט אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ, איינצוהאַלטן בערידזען. מיט אַ נישט שוואַכער ווערנדיקער אויפמערקזאַמקייט האָט ער אויסגעהערט גרובסקין און געזען די צערודערונג אויף די פּנימער פון די באַטייליקטע אין דער באַראַטונג. זיין בליק האָט זיך כסדר באַגעגנט מיט אַלעקסיים באַאומרויקטן, כמעט בעטנדיקן בליק. און וואָס מער באַטמאַנאָוו האָט געהערט גרובסקין, קלאָרער מאַכנדיק זיין באַציִונג צו זיינע טענות, אַלץ ליכטיקער און לייכטער איז אים געוואָרן אויף דער נשמה.

— כ׳וועל אייך ברענגען צוויי ביישפּילן, כדי אייך איבערצוצייגן אין דער ריזיקאַלישקייט פון רעדוקציעס און אַרומשניידונגען, — האָט גרובסקי ווייטער גערעדט. — מע ליגט אונדז פאָר צו בויען איין ליניע אויף די איבערגענג. ס׳טויג נישט! מע מוז אומבאַדינגט און תיכף דווקא צוויי ליניעס. שטעלט אייך פאָר, אין דער איינער רערן־ליניע איז פאָרגעקומען אַן אויפריים אינעם דורכגוס אָדער אין טייך אונטער דעם וואַסער. וואָס טוט מען דעמלט, אויב קיין רעזערוו־ליניע איז נישטאָ? דאָס איבערפּאָמפּעווען דעם נאַפט ווערט אָפּגעשטעלט אויף דער גאַנצער צייט, ביז וואַנען מע וועט נישט פאַרריכטן די איינציקע רערן־ליניע. דאָס וועט זיין אַ פּייניקע אַרבעט! מע ליגט אונדז פאָר צו פאַרקלענערן דעם פאַרנעם פון די ציסטערנעס אויף די קנופּ־סטאַנציעס. אָבער אויב די דאָזיקע גרויסע ציסטערנעס וועלן נישט זיין — וווהין זשע וועט מען אַריינפּאָמפּעווען דעם נאַפט? ווידעראַמאָל אָפּשטעלן די נאַפטלייטונג? ס׳איז שלעכט פאַרטראַכט, זייער שלעכט!...

גרובסקי איז אַנטשוויגן געוואָרן, נאָר האָט זיך נישט אַנידערגעזעצט. צוגעוואַרט אַביסל, האָט אים באַטמאַנאָוו אַ פרעג געטאָן.

— איר האָט פאַרענדיקט?

— פאַרענדיקט, — האָט גרובסקי געענטפערט און אַ קוק געטאָן אויף טאָפּאָליעוון, וועלכער איז געזעסן אין אַ זייט אין אַ טיפן פאָטעל. דער אַלטער האָט די גאַנצע צייט דאָס מויל נישט געעפנט. — די פאָרשלאָגן בנוגע דעם דורכגוס האָב איך בכלל נישט געוואָלט באַרירן, ווייל, לויט מיין מיינונג, האַלטן זיי נישט אויס קיין קריטיק. נאָר דער הויפּט־אינזשעניער האָט וועגן זיי גערעדט מיט אַזאַ ברען און ערנסט, אַז מע קאָן נישט, פאַרשטייט זיך, שווייגנדיק פאַרבייגיין אויך דעם דאָזיקן טייל פון פּראָיעקט. איך בין קאַטעגאָריש קעגן שווייסעווען אום ווינטער. בערידזע קאָן נישט נישט וויסן, אַז דאָס ווערט אין דער טעכניק באַטראַכט פאַר נישט דערלאָזלעך. — גרובסקי האָט כמעט פייערלעך אויפגעהויבן אין דער הייך נאָך איין דיקן בוך. — וואָס שייך ווידער דאָס גראָבן די טראַנשייען אינעם דורכגוס לויטן מעטאָד פון עקספּלאָזיעס, איז דאָס פּשוט אַ קינדערישע אויסטראַכטעניש.

— הינטער דעם דאָזיקן פאָרשלאָג שטייט די קלוגשאַפט פון דעם רוסישן אינזשעניער טאָפּאָליעוום פערציקיעריקע טעטיקייט! — האָט מיט צאָרן אַ געשריי געטאָן אַלעקסיי.

אַלע האָבן אַ קוק געטאָן אין דער זייט פון קוזמע קוזמיטש און אַ

שמייכל געטאָן — ער איז געזעסן גלייכגילטיק און האָט, דאַכט זיך, געכאַפּט אַ דרימל.

— איך שעץ זייער אינזשיניער טאָפּאָליעווס פּיליעריקע טעטיקייט, נאָר איך זאָג אייך עָרלעך: זיין פאָרשלאָג איז לחלוטין נישט קלוג. דאָס איז דאָך לעכערלעך: די וואַסערטויכער וועלן דאַרפן, כדי איינצולייגן דעם אויפרייס־מאַטעריאַל, גראָבן אונטער אייז און וואַסער דעם גרונט פונעם ים! דעמלט אפשר וואָלט עס בכלל אַ זין געהאַט, מע זאָל הייסן די וואַסערטויכער אויסגראָבן די טראַנשיי אינעם דורכגוס מיט די הענט?

— מ'האָט אייך שוין געטאָלקעוועט, אַז מיר קלייבן זיך נישט צו גראָבן דעם גרונט און אריינלייגן דעם אויפרייס־מאַטעריאַל, — האָט זיך פלוצעם דערהערט טאָפּאָליעווס באַסאָווע, גערדיכטע שטים. ער האָט אויפגעהויבן דעם קאָפּ און מיט רוגזה געקוקט אויף זיין געוועזענעם פּאַטראָן.

— איר האָט דאָך גאָרנישט נישט באַנומען, און נעמט זיך אונטער קריטיקירן! מירן אַראָפּלאָזן די לאָדונגען אויפן גרונט, דורכפירן די אויפרייסן — און פּטור אן עסק!

— איר וועט אויפרייסן בלויז דאָס וואַסער מיטן אייז! — האָט גרובסקי אַ שמייכל געטאָן, צופרידן, וואָס ער האָט דעם אַלטן אַרויסגערופן אויף אַ פּאָלעמיק.

— שטותים! — האָט אים טאָפּאָליעוו צוגעוואָרפן מיט פאַראַכטונג.

— דער אויפרייס־מאַטעריאַל וועט אַ זעץ טאָן מיט דער זעלבער קראַפט סיי אַרויף — אין דער מאַסע וואַסער און אייז, סיי אַראָפּ — אין דער ערד. דער זעץ אַראָפּ וועט אויסבילדן די טראַנשיי.

— ס'איז צווייפלהאַפט! — האָט גרובסקי אַ שמייכל געטאָן. — זייער צווייפלהאַפט!

— איך אַליין וועל דורכפירן אין דער פּראַקטיק מיין פאָרשלאָג, און כ'פאַרבעט דעם דאָזיקן סקעפּטיקער זיך דורכצופאָרן צום דורכגוס, — האָט זיך טאָפּאָליעוו געווענדן צו באַטמאַנאָוון. — אויב ער וועט נישט מורא האָבן פאַר קיין פאַרקילונג, וועט ער האָבן די מעגלעכקייט צו זען אַזעלכעס, וואָס איז נאָך נישט פאַרשריבן אין זיינע דיקע אויסלענדישע ביכער, וועלכע ליגן ביי אים גרייט פאַר יעדן פאַל אין לעבן!...

אין דער שטילקייט, וואָס האָט זיך איינגעשטעלט נאָך דעם ווי גרובסקי האָט זיך ענדלעך געזעצט אויפן אָרט, האָבן די פאַרזאַמלטע, זאַלקינד און בערידזע אַריינגערעכנט, זיך אויסגעדרייט צו באַטמאַנאָוון. ער האָט געשוויגן אויך ערשט, ווי אַפּוואַרטנדיק, און געפירט דעם בליק איבער די פנימער פון די מענטשן, וואָס זיינען געזעסן קעגן אים. קאָוושאָוו האָט

אומגעדולדיק אויפגעהויבן די האַנט אויפן סטודענטישן שטייגער און געבעטן אַ וואָרט. דער נאַטשאַלניק האָט אים געענטפערט מיט אַ קוים באַמערקלעכן שמייכל, און אַלעקסיי האָט זיך באַרויקט, פאַרשטייענדיק: וויטער ריידן איז איבריק, ס'וועט זאָגן אַלץ באַטמאַנאָוו אַליין. וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט פאַרלאָשן דעם פּאַפּיראָס, איינגערוימט עפּעס זאַלקינדן און זיך אויפגעשטעלט, אויסגלייכנדיק די גימנאַסטיאָרקע, וואָס איז אויף אים גוט געלעגן.

— איך זע איין אַ גרויסן אָביעקטיוון פאַרדינסט אין דעם צוזאַמענשטויס, וואָס איז דאָ פאָרגעקומען פאַר אונדזערע אויגן, — האָט באַטמאַנאָוו אָנגעהויבן צו ריידן, — די פּאָזיציעס פון אונדזער פּראָיעקט, — ער האָט אַקצענטירט דאָס וואָרט „אונדזער”, — זיינען איצט קלערער און פעסטער. חבר גרובסקי נעגירט בלויז, אַליין אָבער וויל ער גאָרנישט נישט פאָרליגן. און עס באַקומט זיך, אַז דער נייער פּראָיעקט, וואָס איז געשאַפן געוואָרן אין אַ רעקאָרד־קורצער צייט — איז דער איינציקער אויסוועג פון דער לאַגע. ס'וואָלט שלעכט געווען, ווען מיר וואָלטן זיך בלינד אָנגעכאַפּט פאַר די פאָרשלאָגן פון בערידזען און זיינע געהילפן, זיך נישט פונאַנדערקלייבנדיק אין זיי געהעריק. מיר וואָלטן דערמיט אַרויסגעוויזן נאַרישן קינדערישן צוטרוי, און דאָס איז אונדז נישט צום פּנים. אָבער אַלץ אין דעם נייעם פּראָיעקט איז אין די גרענעצן פון אונדזער פאַרשטאַנד, ס'איז נישט פאַראַן אין אים קיין באַזונדערס קאָמפּליצירטע זאַכן, און מיר זעען, ווייסן, זיינען איבערצייגט, אַז די נייע טעכנישע באַשלוסן זיינען סאָליד, באַגרינדעט, שטיצן זיך אויף אויסרעכענונגען און באַאָבאַכטונגען, אויף דער דערפאַרונג פון אַ גאַנצן קאָלעקטיוו אינזשעניערן, און נישט בלויז פון איין בערידזען. די דאָזיקע באַשלוסן זיינען דערוואַגטע? יאָ! נאָר מיר אַליין זיינען אויך נישט קיין מלופּם־קינדער. זיי זיינען ריזיקאַליש, די פאָרשלאָגן פון אונדזערע אינזשעניערן? יאָ, ריזיקאַליש! נאָר מיר שרעקן זיך נישט פאַר קיין ריזיקע. אונדזער ריזיקירן איז נישט נאַריש און נישט בלינד. בערידזעס ריזיקירן — איז דאָס ריזיקירן פון אַ נאָוואַטאָר, און מיר האָבן אונדזער גאַנצע טעכנישע רעוואָלוציע אין אונדזער לאַנד דורכגעפירט, מיט עפּעס־וואָס ריזיקירנדיק.

באַטמאַנאָוו האָט גענומען פונעם טיש בערידזעס רעפּעראַט, אים אויפגעהויבן, ווי ער וואָלט אים אָפּגעוווינן, און אויף אַ רגע זיך פאַרטראַכט.

— אין לעצטן סך־הכל בין איך דער ערשטער פאַראַנטוואָרטלעך פאַר אייך אַלע און פאַרן גורל פון דער בויונג. און איך האָב נישט קיין מורא

צו נעמען אויף זיך די פאראנטווארטלעכקייט פאר די פאלגן פון מיין באשלוס. שטעלט זיך פאר, חבר גרובסקי, אז ערשט, טאקע אין דער מינוט, נעמט אן דער קאמאנדיר פון דער נ־ער ארמיי א וויכטיקן באשלוס, אויפן פראנט, ריזיקירט ער אדער ניין? ער ריזיקירט! קיין וויכטיקע זאך אויף דער וועלט קומט נישט צושטאנד אן ריזיקע...

באטמאנאווס ווערטער האבן, ווי געוויינלעך, אלץ מער באהערשט די ארומיקע מיט זייער איינגעהאלטענער אינערלעכער קראפט. ליבערמאן, וועלכער, האט, קענטיק, ערשט איצט באנומען, אז די דיסקוסיע צווישן די אינזשיניערן איז נישט קיין נארישקייט און נישט קיין פארוויילונג, איז פארשטייפט געווארן פון פאראינטערעסירונג. טאפאליעוו האט אויפגעהויבן דעם קאפ, אלעקסיי און גרעטשקין האבן נישט אפגעריסן די אויגן פון באטמאנאווס פנים. נישט באגרענעצט זיך מיט אלגעמיינע באטראכטונגיין, האט ער דורכגעפירט אן אנאליז איבער די צוויי קעגנגעזעצטע אינזשיניערישע קאנצעפציעס, און אלעקסיי האט זיך דערפילט שטאלץ מיטן נאטשאלניק פון דער בויונג, וועלכער אריענטירט זיך אויסגעצייכנט אין ספעציעלע ענינים.

— פאר מיר איז קלאר, ווי צוויי מאל צוויי: די אויטארן פונעם פריערדיקן פראיעקט זיינען באגאנגען א פעלער דערמיט, וואס זיי זיינען קנעכטיש ארונטערגעפאלן דער השפעה פון אויטאריטעטן, אויף וועלכע גרובסקי האט זיך דא מיט געריכטקייט פרום פארופן. איך קליינ זיך נישט אפצווארפן די דערפארונג פון דער אויסלענדישער טעכניק דורכאויס — דאס וואלט געווען עם־הארצות. כ'בין אבער איינשטימיק מיט בערידזען: מע דארף אליין אויך האבן א קאפ אויף די פלייצעס! מיר זיינען א שאד די מענטשן, וועלכע האבן צוזאמען מיט אייך, חבר גרובסקי, געארבעט איבערן פראיעקט. איר האט זיי צעטומלט די קעפ מיט א פעלערהאפטער גרונט־הנחה, זייער גאנצע מי האט זיך ארויסגעוויזן פאר אומנוצלעך... יא, אומנוצלעך. און, פארשטייט זיך, שעדלעך אפילו. איך האב זיך שוין געשטעלט די פראגע: צי איז דאס פראבלעם פון אויפשטעלן די נאפטלייטונג אין משך פון איין יאר — בלויז א פראבלעם מלחמה־צייט? אדער דער דרייעריקער טערמין איז בכלל נישט ריכטיק?

לויט מיין מיינונג איז דאס בויען די נאפטלייטונג אזוי לאנג נישט דערלאזלעך ביי אלע באדינגונגען. אויך אין דער פאר־מלחמה־צייט האט מען נישט געדארפט ציען די טראסע איבערן רעכטן ברעג, נישט נעמענדיק אין אכט די אינטערעסן פון דער באפעלקערונג און די הילף פון איר זייט, אן דער איינשטעלונג צו מאכן א וואס גרעסערע עקאנאמיע אין די אויסגאבן. דא איז געמאכט געווארן א פעלער, וואס נעמט זיך פון זארג־

לאָזיקייט און גלייכגילטיקער באַציונג צו די טעמפּן. די מלחמה האָט געהאָלפן זיך קלאָר מאַכן דעם דאָזיקן פעלער. די מלחמה און די ווייטזיכטיקייט פון אונדזער רעגירונג. נאָר איך בין איבערצייגט: ווען מע וואָלט געווען שיקן אַהער בערידזען פאַר דער מלחמה, וואָלט ער אויך דעמאָלט איבערגעבויט דעם פּראָיעקט אויף מער שנעלערע טערמינען. די גאַנצע פּראַקטיק פון דער סאָציאַליסטישער בויונג האָט בערידזען געלערנט צו שאַנעווען צייט. אַ שאָד, וואָס זי האָט דאָס נישט אויסגעלערנט גרובסקין. און מיר ווילט זיך זאָגן דעם חבר גרובסקי... אונדז דאַכט זיך ערשט אויס דער טערמין פון אַ יאָר פאַר דער בויונג פאַר אויסערגעוויינלעך קורץ. און וואָס קאָן מען וויסן — צי וועט זיך אונדז גופא נישט אויסווייזן דער דאָזיקער טעמפּ פאַר נישט גענוג שנעל אין דער נאָך־מלחמה־צייט?...

באַטמאַנאָוו האָט זיך דורכגעשפּאַצירט אויף און אָפּ לענגויס דעם פענצטער און ווייטער גערעדט:

— בערידזעס און קאָוושאָווס מאַטעריאַלן דערווייזן איבערצייגנדיק, אַז מע דאַרף די טראַסע ציען איבערן לינקן ברעג. די אינזשעניערן האָבן ריכטיק געטאָן, וואָס זיי האָבן זיך נישט באַגרענעצט מיט קיין אינפאָרמאַציע־ביכער, נאָר געוואָנדן זיך צום פאָלק און מיט מענטשן באַהאַנדלט זייערע אידייען. בכלל איז כדאי נאָכאַמאָל צו דערמאָנען, אַז די דאָזיקע אידייען זיינען אויפגעקומען סיי פון אויבן — ביים הויפּט־אינזשעניר, סיי פון אונטן — ביי פּשוטע מענטשן אויף דער טראַסע. אומזיסט האָט זיי גרובסקי שטאָלץ אָפּגעוואָרפן די גאַנצע צייט, דאָס לעבן אַליין האָט זיי אונטערגעזאָגט!...

באַטמאַנאָוו האָט אַ שמייכל געטאָן:

— די אָפּשרעקנדיקע וואָרנונגען, אַז דער לינקער ברעג וועט קאַטאַסטראָפאַל פאַרטרונקען, זיינען אַ גוזמא. אמת, אַז צוויי באַצירקן פונעם לינקן ברעג ווערן פאַרטרונקען אין אַ גרעסערער מאָס, ווי אויפן רעכטן. דאָס דאַרף אונדז נישט אָפּשרעקן. חבר בערידזע זאָגט ריכטיק: די מעגלעכע אויפרייסן פון באַזונדערע קאָנטאַקטן אין די רערן וועלן אויספאַלן אין די איבערגאַנג־פּעריאָדן פון יאָר צווישן ווינטער און זומער און צווישן האַרבסט און ווינטער, אין מאָמענטן פון שאַרפע טעמפּעראַטור־ענדערונגען. און דאָס געוויסער אויפן אַדון קומט דאָך פאַר אום יולי און אויגוסט, ווען אויפרייסן פון קאָנטאַקטן זיינען צום ווייניקסטן וואָרשיינלעך... נאָר לאָמיר אָננעמען, אַז די נאַפטליטונג וועט פאָרט פאַרטרונקען ווערן. אונדזערע נאָוואַטאָרן דערווייזן, קעגן דער מיינונג פון אַלערליי אויטאָריטעטן: פאַר וואַסער איז נישט וואָס זיך צו שרעקן. אַ גוט איזאָלירטע רער האָט

די בעסטע סטאַטישע באַדינגונגען דווקא, ווען זי געפינט זיך אין וואַסער. דאָס וואַסער אין דער טראַנשיי וועט שאַפן אַ ווייך געלעגער פאַר די רערן. זי באַפרייט די רערן פון דעם דרוק פון די גרונטן, מיט וועלכע זי איז אויבן פאַרשאָטן... חוץ דעם וועט אויף די דאָזיקע פאַרטרוקנטע באַצירקן, דעם זיבעטן און אכטן, דער דרוק אינעווייניק אין די רערן נישט איבערשטייגן קיין פופצן אַטמאָספערעס. דאָס איז דאָך לגמרי נישט קיין סך — אַ נישט באַדייטנדיקער טייל פון דעם דרוק פון זיבעציק אַטמאָספערעס, אויף וועלכע די רערן זיינען אויסגערעכנט. דאָס אויפרייסן פון קאָנטאַקטן ביי אַזאַ דרוק איז אין תוך אויסגעשלאָסן.

באַטמאַנאָוו האָט צעשטריט גענומען אַ פּאַפּיראָס, אַריינגעשטעקט אין מויל, דערנאָך צוריק געלייגט אויפן טיש.

— די דאָזיקע זאַכן זיינען אויף אַזוי פיל קלאָר און איבערצייגעוודיק, אַז סע ברענגט אַריין אין פאַרוואונדערונג, וואָס גרובסקי איז אין אַ טיפן טעות און וויל זיך ביז היינט נישט אונטערגעבן!... זיינע איבעריקע דערווידערונגען זיינען, צום גליק, אָדער ליטעראַרישע פּאָלעמישע און אומבאַגרינדעטע, ווי די דערווידערונג קעגן דעם מעטאָד פון עקספּלאָזיעס, אָדער פשוט אומגעוויסנהאַפטיקע. גרובסקי האָט געזאָגט: בערידזשע גרייט צו, כלומרשט, אַ שרעקלעכע פּערספּעקטיוו פאַר דער נאַפטלייטונג, ער האָט באַשלאָסן אַרומצושיקן איר טעכנישע אויסשטאַטונג! אָבער עס ווערט דאָך פאָרגעשלאָגן נישט אַרומצושיקן, נאָר צו צעטיילן דעם גאַנצן פאַרנעם פון דער אַרבעט אויף צוויי רייען: אין אָנהייב מאַכן דאָס סאַמע נויטווענדיקסטע פאַרן לאָזן דעם נאַפט, דערנאָך, אין דער צווייטער ריי, אויספילנדיק שוין די גרונט־אויפגאַבע פון דער רעגירונג וועגן לאָזן דעם נאַפט, מאַכן אַלץ דאָס איבעריקע. גרובסקי שרעקט אונדז, נאָר אונדז ווערט נישט שרעקלעך! מיר האָבן נישט מורא אָנצוהייבן דאָס איבערפּאָמפּעווען דעם נאַפט דורך איין רער אין די דורכגוסן און טייכן. אויב מע זאָל געהאָרכן גרובסקין, דאַרף מען דערקלערן, אַז צוויי רערן זיינען אויך ווייניק: טאָמער ווערן ביידע פּלוצעם קאַליע!... מיר וועלן גלייך נאָך דער ערשטער דורכפירן אויך די צווייטע. און אויב ס'וועט עפּעס געשען, איז דאָך די גאַנצע בויער־אַרמיי אויפן אָרט — זי וועט תיכף קומען צו הילף. מיט איין וואָרט, מע דאַרף זיך נישט שרעקן, מיר וועלן ריזיקירן, חברים! איך לייג פאָר אָנצונעמען די דאָזיקע ווערטער פאַרן באַשלוס פון אונדזער באַראַטונג: מיר וועלן ריזיקירן!

באַטמאַנאָוו האָט ברייט פונאַנדערגעשפּרייט די הענט, געשוויגן אַביסל און שטיל, צופרידן זיך צעלאַכט. דער קאַבינעט איז פול געוואָרן מיט אַ

טומל פון איינשטימענדיקע קולות. וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט זיך געזעצט אויף זיין אָרט, פאַרדייכערט און מיט זשעדנעקייט געהאַלטן אין איין פאַרציען זיך.

אַלעקסיי האָט אַ קוק געטאָן אויף גרובסקין. אַלע האָבן אים פאַרגעסן, ער איז געזעסן איינזאַם ליעם דעם שטויס ביכער און די פּראָיעקט־בענדער. אויסגעצויגן דעם האַלדז, האָט גרובסקי געקוקט אויף באַטמאַנאָוון מיט ליידנדיקע אויגן, און ס׳האָט זיך געדאַכט, אָט־באַלד וועט זיך דער געוועזענער הויפּט־אינזשעניר צעוויינען.

אין רובעזשאַנסק האָט באַטמאַנאָוו, זאַלקינד, בערידזע, קאָוושאָוו און גרובסקין, ווען זיי זיינען אַרויס פון וואַגאָן, באַגעגנט אַ לייטנאַנט, פּיסאַרעווס סעקרעטאַר. ער האָט זיי אַריינגעזעצט אין צוויי לייכטע אויטאָס. אין דעם מאָמענט האָט איבערן גאַנצן פּלאַץ אַרום וואָקזאַל זיך צעוויעט אַ סירענע. איר האָט פאַרטווישט אַ מעגלעכע שטים פון אַ הילכער, וועלכע האָט מאָנאָטאָן איבערגעחזרט: „בירגער, אַ לופט־אַלאַרם”.

— טרייב מיטן גאַנצן אימפּעט, מע דאַרף דורכפאָרן אָן אַן אָפּהאַלט!

— האָט דער לייטנאַנט אַ געשריי געטאָן צום שאָפער און זיך אויסגעדרייט צו באַטמאַנאָוון און זאַלקינדן, וועלכע זיינען געזעסן הינטער אים: — מיר זיינען פון דער גרענעץ צען פלי־מינוטן, דערפאַר מאַכן מיר כסדר לופט־אַלאַרמען און איבונגען. און ביי אייך אין נאָווינסק איז רויק?

ביידע אויטאָס האָבן זיך הודזשענדיק געטראָגן איבער די גאַסן, וועלכע זיינען גלייך פּוסט געוואָרן. נידריק איבער דער שטאָט זיינען פאַרביי געפלויגן גרופּעס עראָפּלאַנען. אויף די וועג־קרייצן האָבן זעניטלער אייליק אַראָפּגעצויגן די דעקעס פון די האַרמאַטן. די קאָמאַנדעס פון די קעגנלופט־פאַרטיידיקונג מיט קעגנגאַז־מאַסקעס און טראָגבעטלעך זיינען זיך פונאַנדערגעלאָפן אויף די פּלעצער. זיי אַנטקעגן זיינען אָנגעלאָפן דריי מאַשינען פון דער רעטונגס־דינסט.

— דער פּעדאַגאָגישער אינסטיטוט... דער צירק... די וויסנשאַפטלעכע ביבליאָטעק... דער עלשטער־שפּיטאָל... דער דראַמטעאַטער... דער מעדיצינ־סטיטוט, — האָט דער לייטנאַנט אָנגערופן די בנינים, וואָס האָבן פאַרביי געשווינדלט אין די זייטן.

אויסגעמיטן, נישט געקוקט אויף די סיגנאַלן, אַ כלומרשט צעשעדיקט אָרט, האָבן די מאַשינען פאַרקערעוועט אויף דער הויפּט־גאַס פון דער שטאָט. אַ ברייטע און אַספאַלטירטע, פאַרבויט מיט הויכע געמויערטע הייזער, האָט זי אויסגעזען זייער גרויסשטעטיש. די אויטאָס זיינען

צוגעפֿאָרן צום הויז פֿונעם קאָנטישן פּאַרטיי־קאָמיטעט, אַ גרויסע פֿינפֿעטאַזשיקע גרויע געביידע.

— דער באַפֿולמעכטיקטער איז ביים סעקרעטאַר פֿון קאָנטקאָם און האָט געהייסן אייך ברענגען גלייך אַהער, — האָט אויפֿגעקלערט דער לייטנאַנט.

באַטמאַנאָוו און זאַלקינד זיינען גלייך אַריין צו דודינען אין קאַבינעט, די אינזשיניערן זיינען געבליבן אין וואַרטצימער. גרובסקי האָט זיך צוגעזעצט אין אַ זייט אויף אַ דיוואַן און אויפֿגעעפֿנט אַ צייטונג פֿון די, וואָס זיינען געלעגן אויף אַ טישל. בערידזע איז אַוועקגעגאַנגען צום ריזיקן פֿענצטער, וואָס האָט זיך געצויגן פֿון דער פּאָדלאָגע ביזן סופֿיט. פֿון דאָרטן, פֿון דער הייך פֿונעם פֿינפֿטן עטאַזש, האָט זיך געזען די גאַנצע שטאָט, וואָס האָט זיך פֿריי צעלייגט איבער די סאָפּקעס. אירע שיפּועדקע גאַסן זיינען שפּעדיק באַלויכטן געווען פֿון דער זון, אויף די דעכער פֿון די הייזער האָט געגלאַנצט דער שניי. דער ברייטער אַדון האָט מיט אַ האַלבקרייז אַרומגענומען די שטאָט, און דער גרויער שטח פֿונעם געפֿרוירענעם טייך האָט זיך געשפּרייט ביזן האָריזאָנט.

— וואָס האָסטו זיך פֿאַרטראַכט? — האָט אַלעקסיי געפֿרעגט, אָנידערלייגנדיק אַ האַנט אויף בערידזעס אַקסל.

— אַלץ וועגן טאַטיאַנען. אין דער דאָזיקער שטאָט איז זי אויפֿגעוואַקסן. איך וויל זיך זען מיט איר מאַמען.

אין דעם מאָמענט האָט מען זיי אַריינגערופֿן אין קאַבינעט — אַ גרויסער און ליכטיקער מיט מאַסיוו מעבל פֿון רויטן האָלץ. באַטמאַנאָוו האָט פֿאָרגעשטעלט די אינזשיניערן. פּיסאַרעוו — אַ הויכער, פֿעסטגעבויטער מאַן אין גענעראַלישער אוניפֿאָרעם, מיט גרויע האָר געקעמטע אויף אַראָפּ און מיט אַ גרויס פּנים, — האָט אויפֿהייבנדיק זיך פֿון פֿאָטעל, זיי ענערגיש געדריקט די הענט און, אַביסל פֿאַרזשמורענדיק די אויגן, באַטראַכט יעדן באַזונדער מיט גרויסע אויפֿמערקזאַמע אויגן. דודין, אַ מאַן פֿון נישט הויכן וווּקס, אַ שוועראַלייביקער, הגם נאָך אַ יונגער, מיט אַן אָפּצייכענונג פֿונעם אויבערראַט אויף דער גימנאַסטיאָרקע פֿון מיליטערישן שניט, האָט פֿריינדלעך, ווי אַן אַלטן באַקאַנטן, באַגעגנט בערידזען און מיט אינטערעס באַטראַכט קאָושאָוון און גרובסקין.

דודין האָט אונטערגעוואַרט ביז ס'זיינען געקומען די מיטאַרבעטער פֿונעם קאָנטקאָם און די סטענאָגראַפֿיסטין, וועלכע ער האָט אַרויסגערופֿן. האָט אָנגעקלונגען אין איינעם פֿון די טעלעפֿאָנען און, דערוויסנדיק זיך, אַז דער פֿאָרזיצער פֿונעם קאָנטראָויספּירקאָם איז דרינגענדיק אַוועקגעפֿאָרן

עפּעס אויף אַ זאַוואָד און קאָן נישט קומען — האָט ער גלייך, אָן אַ באַזונדערן אַריינפיר, געגעבן דאָס וואָרט באַטמאַנאָוון. דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג האָט אויספירלעך און קלאָר דערציילט וועגן דעם קאָנפליקט צווישן בערידזען און גרובסקין, וועגן נייעם פּראָיעקט און דער באַראַטונג ערשט נישט לאַנג אין דער פאַרוואַלטונג, וועגן דעם מצב פון דיזער בויונג, וועלכע איז שוין פּאַקטיש אַרויפגעגאַנגען אויפן וועג פון נייעם פּראָיעקט. פאַרענדיקט, האָט ער אָוועקגעלייגט פאַר פּיסאַרעוון און דודינען די פּראָטאָקאָל־עקזעמפּליאַרן פון דער באַראַטונג.

— מיר וועלן אויסהערן די אינזשעניערן, — האָט דודין געזאָגט און זיך געוואָנדן צו גרובסקין: — איר האָט דאָס וואָרט. זאָגט אַלץ. פונעם פּראָיעקט איז אָפּהענגיק דער גורל פון דער נאַפּטלייטונג. מיר דאַרפן וויסן, צי האָבן די אָנפירער פון דער בויונג אַ טעות אָדער נישט.

גרובסקי האָט גערעדט אויספירלעך, געשטיצט אויף ציפערן און אויסרעכענונגען. ער האָט רעפערירט די פּאָזיציעס פונעם אַלטן פּראָיעקט, נאָכער פונעם נייעם און פאַרענדיקט מיט אַ קריטיק איבער בערידזעס פאָרשלאָגן. ער האָט גערעדט עפּעס נישט פעסט און אָן ברען. אפילו בערידזע האָט עס באַמערקט און מיט חידוש אַ קוק געטאָן אויפן אָפּאָנענט. קאָנטיק, אַז גרובסקי האָט שוין נישט געגלייבט, אים זאָל זיך איינגעבן צו דערווייזן זיין גערעכטיקייט.

בערידזע האָט אין משך פון אַ האַלבער שעה אויסגערעכנט באַווייזן צו פאַרטיידיקן זיינע פאָרשלאָגן. ער איז ערשט געווען רויק און זיך נישט אַראָפּגעגליטשט צו פּאָלעמישע שאַרפקייטן. באַטמאַנאָוו האָט אים אויסגעהאָרכט מיט אַן אינערלעכן שמייכל, זיך דערמאָנענדיק מיט וואָס פאַר אַ פאַרביטערטקייט די אינזשעניערן האָבן דיסקוטירט, זיך איינאַנדער באַליידיקנדיק, ביי אים אין קאַבינעט. נאָך דעם ווי זיי האָבן זיך דאָרט אויסגערעדט, ווי דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג האָט נעמלעך אויסגערעכנט, זיינען זיי שוין אָהער געקומען פריי פון היציקייט און דעם אַלץ, וואָס וואָלט פּיסאַרעוון און דודינען געקאָנט שטערן אַריינצודרינגען אין תוך פון די ענינים.

„אַזעלכע אויגן זעען אַלץ", — האָט אַלעקסיי אַ טראַכט געטאָן, באַמערקנדיק, אַז פּיסאַרעוו קוקט זיך באַזונדערס שאַרף צו צו גרובסקין. קאָוושאָוו האָט שוין נישט געשפּירט קיין שום באַאומרויקונג, הגם גראָד ערשט איז ענדגילטיק באַשלאָסן געוואָרן דער גורל פונעם פּראָיעקט. כייז־מעות, אַז דערצו האָט גורם געווען גרובסקיס אומזיכערקייט און בערידזעס פעסטער טאָן.

— חבר בערידזעס ארגומענטן הערט איר דאָך נישט צום ערשטן מאָל? — האָט דודין אַ פרעג געטאָן גרובסקין? — די מיינונגס־פאַר־שיידנקייט האָט זיך ביי אייך אָנגעהויבן שוין די ערשטע טעג פון אײַער באַקאַנטשאַפט. זאָגט אונדז ערלעך: האָט זיך ביי אייך נישט געענדערט די מיינונג פון זינט איר האָט אונדז געשיקט אייער מעמאָריאַל? אפשר איז אייך שווער גובר צו זיין אין זיך דעם גייסט פון עקשנות? ס׳מ׳רעפט זיך דאָך אַמאָל: אַ ומענטש פאַרטראַכט עפּעס, האָט געמאַכט דעם ערשטן שריט און נאָכער איז אים נישט באַקוועם זיך צוריקצוציען. זייט זיך דערין מודה, כל־זמן ס׳איז נישט שפּעט. די בויונג גייט אויפן וועג, ווי חבר באַטמאַנאָוו האָט געזאָגט, וואָס דער נייער פּראָיעקט האָט אָנגעוויזן. אויב די דאָזיקע ריכטונג איז נישט קיין ריכטיקע, איז עס אַ קאַטאַסטראָ־פע, דערצו נאָך אַזאַ, וואָס נישט צו ראַטעווען.

— איך בין טיף איבערצייגט אין דער פעלערדיקייט פון דעם וועג, וואָס די חברים האָבן אויסגעקליבן. דער איצטיקער מצב פון דער בויונג באַטייט נעמלעך אַ קאַטאַסטראָפע, — האָט זיך גרובסקי ווידער אויפגע־שטעלט.

— וואָס לייגט איר אונדז פאָר צו טאָן, כדי ארויסצופירן די בויונג פון דעם „קאַטאַסטראָפאַלן” מצב און אויספירן די אויפגאַבע פון דער רעגירונג?

— צום באַדויערן קאָן איך גאָרנישט פאָרלייגן, — האָט זיך גרובסקי מודה געווען. — די נאַפּטלייטונג קאָן מען אין אַזאַ טערמין נישט אויפ־בויען. ס׳איז בעסער זיך דערין מודה זיין שוין ערשט, איידער שפּעטער, ווען ריזיקע אָנשטרענגונגען פון אַ סך מענטשן וועלן זיך ארויסווייזן פאַר ארויסגעוואָרפן.

דער סעקרעטאַר פונעם קאָנטקאָם האָט מיט בפירושער אומצופרידנ־קייט אַ קוק געטאָן אויף גרובסקין.

— אַן אומבאַדענקטער, שלעכטער ענטפער, חבר גרובסקי. און איר האָט געגוג צייט געהאַט זיך צו באַדענקען.

גרובסקי האָט געשוויגן, די הענט צעפלאַטערט, און מיט מי אויס־געהאַלטן דודינס בליק צון אים געווענדט.

— איר ווייסט, ווער ס׳האַלט אייך אונטער אין אייער פעסטשטע־לונג, אַז די נאַפּטלייטונג קאָן מען נישט אויפבויען? — האָט פּיסאַרעוו אַ פרעג געטאָן. ער האָט געהאַט אַ זאַפּטיקע, געדיכטע שטים און גערעדט נישט געאיילט. — שטעלט אייך פאָר — געבעלס, ער איז מיט אייך איינס. יאָ, יאָ, קאָכט זיך נישט אויף, — האָט ער קוים געהערעכט די שטים,

באַמערקנדיק, ווי גרובסקי האָט אַ ציטער געטאָן און זיך אָנגעצונדן. — זאָלט איר וויסן, אַז אין די דייטשע זשורנאַלן האָט מען פאַר דער לעצטער צייט, לויט געבעלסעס אַ באַפעל, אָנגעהויבן צו שרייבן וועגן אייער בויונג. דער זין פון די פאַשיסטישע שרייבעכצן איז דער: די באָלשעוויקעס האָבן זיך גענומען אויפבויען אַ נאַפטלייטונג פון טאַיסין קיין נאָווינסק און דראָען אַפילו דורכצולייגן אים אונטער די שטורעמדיקע וואַסערן פונעם דזשאַגדינסקער דורכגוס. קיין פראַקטישע באַדייטונג הייסט עס, האָט זי נישט, די באָלשעוויסטישע אונטערנעמונג, נאָר דאָס איז אינטערעסאַנט ווי אַ מוסטער פון דער סאָוויעטישער פּראָפּאַגאַנדע, וועלכע באַמיט זיך איבערצוצייגן, אַז די מלחמה וועט זיך פאַרציען נישט נאָר אויף איין יאָר. איבריקנס, לאָזן זיי זיך באַמיען, זאָלן זיי בויען זייער נאַפטלייטונג, — זאָגן געבעלסעס משרתים. — די מלחמה וועט זיך אינגיכן פאַרענדיקן, און דאָס וואָס זיי וועלן באַוויזן צו מאַכן, וועט אַריינפאַלן אין די הענט פון אונדזערע ווייטמזרחדיקע פאַרבינדעטע... — פיסאַרעוו האָט אַ רגע געשוויגן און צוגעגעבן סאַרקאַסטיש: — ס'קומט אויס, אייך צו גראַטולירן מיט אַזאַ צונויפפאַלן פון די מיינונגען...

גרובסקי האָט זיך געריסן עפּעס צו זאָגן און נישט געקאָנט. ער האָט זיך אַ וואַקל געטאָן, אַנידערגעזעצט און פאַרשטעלט דאָס פּנים מיט די הענט.

— איר שטעלט זיך נישט פאָר, ווי ריזיקאַליש ס'איז דאָס, וואָס בערידזע לייגט פאָר! — האָט ער ענדלעך פּעסט אַ זאָג געטאָן, איבערפירנדיק דעם בליק פון פיסאַרעוון אויף דודינען. — וויאַזוי זאָל איך אייך איבערצייגן? אַלע ווערטפולע מיטלען, וואָס מיר פאַרנוצן ערשט, וועלן אַוועק אין גיוועץ...

פיסאַרעוו האָט אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ און, אָפּרוקנדיק מיט רויש דעם פאָטעל, זיך אויפגעשטעלט:

— איך שטעל זיך פאָר, אַז פונקט אַזוי טראַכטן געוויסע הערן אין אַמעריקע: מע דאַרף נישט העלפן ראַטנפאַרבאַנד בויען די ווייטמזרחדיקע נאַפטלייטונג. די מלחמה האָבן זיי פאַרשפּילט, און אויב ס'וועט געשען אַ נס, און זיי וועלן אויסלייגן די רעדן איבער דער טייגע, — וועלן זיי סיעווי אַריינפאַלן צו די יאַפּאַנער. ס'וואָלט דעמלט אַ קלאָג געווען צו אונדזער געלט און מאַטעריאַלן. איך וואָלט אייך געראַטן, גרובסקי, ערנסט אַ טראַכטן צו טאָן וועגן אייער ראָל. די פירערשאַפט פון דער בויונג האָט ביי אונדז קיין אָנקלאַגע נישט געמאַכט, נאָר מיר ווייסן אַליין וויפל בלוט איר האָט פאַרצאַפּט בערידזען און זיינע געהילפן. איך זיינט אַ סאָלידער

אינזשיניער, מיט אויטאָריטעט, מע קאָן אייך, נאַטירלעך, אַזוי לייכט מיט דער האַנט נישט אַוועקמאַכן... איך האָב אייך אויסגעהערט און זיך באַמיט צו פאַרשטיין די סיבות פון אייער טעות, וועלכער האָט אייך דערפירט, אין תוך, ענדגילטיק איבערצורייסן מיט דער בויונג.

בערידזע און אַלעקסיי זיינען געזעסן אָן דער מינדסטער באַוועגונג. ס'איז צו שווער געווען די באַשולדיקונג, וואָס פיסאַרעוו האָט אַרויסגעזאָגט, און ס'איז געווען צו זען, ווי גרובסקי בייגט זיך אונטער איר.

— איר האָט פאַרלוירן יעדן געפיל פאַר דער לאַגע און דער פאַראַנטוואָרטלעכקייט, — האָט זיך דודין אַריינגעמישט. — וויאַזוי האָט איר געקאָנט נישט ווערן בערידזעס געהילף? האָט דאָך מאַפּאַליעוו באַנומען; ווער ס'איז גערעכט!... איר האָט זיך דערשראָקן פאַר דער ריזיקע און געוואָלט זיך פאַר איר פאַרסטראַכירן? און וואָס פאַר אַן ערנסטע זאַך קאָן מען טאָן אין לעבן, נישט ריזיקירנדיק?

אַלעקסיי און בערידזע האָבן זיך איבערגעקוקט — דער סעקרעטאַר פונעם קאַנטקאָם האָט כמעט בוכשטעבלעך איבערגעחזרט די ווערטער, וואָס באַטמאַנאָוו האָט געזאָגט אויף דער באַראַטונג. דודין האָט פאַררייכערט. פיסאַרעוו, וועלכער איז געגאַנגען איבערן דיקן טעפּיך, וואָס האָט פאַרשלונגען דעם קלאַנג פון די טריט, האָט זיך געזעצט און אויך פאַררייכערט.

— חבר באַטמאַנאָוו! — האָט ער נאָך אַן אָנגעשטרענגטער פּויזע אַ זאָג געטאָן.

באַטמאַנאָוו האָט זיך אויפגעשטעלט:

— איך הער.

— איך באַפעל אייך צו רעכענען פון היינטיקן טאָג אָן דעם אינזשיניער גרובסקי פאַר באַפרייט. זיין אָנוועזנהייט ביי אייך איז שעדלעך. און, חוץ דעם, האַלט איך, אַז ער איז פּשוט נישט ווערט צו זיין צווישן די באַטייליקטע אין אַזאַ פּראַקטישער בויונג, אין וועלכער ער גלייבט נישט. — פיסאַרעוו האָט זיך אויסגעדרייט צו גרובסקין: — יאָ, איך באַזייטיק אייך פון דער אַרבעט אויף דער בויונג, כ'באַפריי אייך פון דער נויטווענדיקייט צו ריזיקירן. און איך טראַכט, אַז ס'וועט זיין נישט לייכט צו פועלן ביי מיר, כ'זאָל אייך דערלויבן זיך צוריקקערן, ווען איר וועט איינזען אייער טעות... איר האָט מיך פאַרשטאַנען? — האָט זיך דער באַפולמעכטיקטער פון דעם מלוכהשן פאַרטיידיקונגס־קאָמיטעט ווידער געוואָנדן צו באַטמאַנאָוון.

— פאַרשטאַנען.

— מער קיין פראגן צו גרובסקין האב איך נישט, — האט פיסארעוו א זאג געטאן צו דודינען.

— איר זיינט פריי, — האט זיך דער סעקרעטאר פון קאנטקאם געווענדן צו גרובסקין.

א מינוט איז יענער געבליבן זיצן אויפן ארט, ווי ער וואלט נישט פארשטאנען, וואס מ'האט אים געזאגט, דערנאך האט ער זיך אויפגעהויבן און מיט שווערע טריט געגאן צו דער טיר.

אלץ איז פארגעקומען אזוי געשווינד, אז אלעקסיי איז געווען מבולבל. מיט טיפער אכטונג האט ער געקוקט אויף דודינען און פיסארעוון און געטראכט וועגן דער גרויסער אחריות, וואס עס ליגט אויף זיי נישט בלויז פאר דער בוינג פון דער נאפטליניע, נאר פארן גורל פון דעם גאנצן גרויסן קאנט, וועלכער שפרייט זיך אויף דער גרענעץ מיט א פינטלעכער וועלט און איז ווייט פון מאסקווע כמעט צען טויזנט קילאמעטער.

— מיר מאכן אן איבעררייס אין אונדזער באראטונג ביז מארגן, — האט זיך פיסארעוו אויפגעשטעלט. — כ'בין איבערצייגט, אז אייער פראיעקט איז ריכטיק. נאר איך מיטן חבר דודין דארפן אפגעבן א באריכט וועגן אים דעם מלוכהשן פארטיידיקונגס-קאמיטעט...

...אויפן צווייטן טאג זיינען די פארשטייער פון דער בוינג, שוין אן גרובסקין, ארויסגערופן געווארן אין קאנטקאם. ס'האט זיי ווידער אויפגענומען דודין און פיסארעוו. ווען די געקומענע האבן זיך געזעצט, האט פיסארעוו, א שמייכל טוענדיק מיט די ליפן-ווינקלען פון זיין אויסדריקלעך געשטריכטן מויל, שפאסיק א פרעג געטאן דעם סעקרעטאר פון קאנטקאם:

— זאגן זיי, א?

— כ'מיין, מ'ע וועט זיי מוזן זאגן, — האט יענער גוטמוטיק מסכים געווען.

— נעכטן האבן מיר דורך ווע—טשע באריכטעט דעם חבר סטאלין וועגן דער בוינג, — האט פיסארעוו א זאג געטאן מיט שטארקן ערנסט. — חבר סטאלין האט אפראבירט דעם פראיעקט און געזאגט, אז ער באטראכט די בוינג פון דער נאפטליניע, ווי א גרויסע שלאכט מיט איר סטראטעגיע און טאקטיק, מיט אירע שוועריקייטן און קרבנות. חבר סטאלין האט אויסגעדריקט די זיכערקייט, אז באטמאנאוו און זיין ארמיי

בויער וועלן געווינען די שלאַכט, דערפאַר ווייל דער פּלאַן פונעם אָנגריף איז ריכטיק, און ס'זיינען פאַראַן אַלע פאָרהנחות פאַר אַ נצחון...

— אין איין ברען האָבן זיך באַטמאַנאָוו, זאַלקינד, בערידזע און קאַווּשאָוו אויפגעשטעלט. אַלעקסיי האָט דערפילט, ווי הויך עס קלאַפּט זיין האַרץ.

— מיר וועלן זיך נישט פאַרשאַפן קיין חרפה, חבר קאַווּשאָוו? — האָט פיסאַרעוו אַ פרעג געטאָן דעם יונגן אינזשעניער: ער איז אויפמערקזאַם געוואָרן אויף אַלעקסייס צערודערט פנים.

— מיר וועלן זיך נישט פאַרשאַפן קיין חרפה, חבר באַפולמעכטיקטער פון מלוכהשן פאַרטיידיקונגס־קאָמיטעט! — האָט אַלעקסיי געענטפערט, אַקצענטירנדיק וואָרט נאָך וואָרט.

— און איצט דערציילט, וואָס עס טוט זיך ביי אייך אויף די באַצירקן, — האָט פיסאַרעוו געזאָגט. — זאָגט אין וואָס איר נייטיקט זיך און שטעלט אַרויס אייערע פאָדערונגען צו מיר און חבר דודין.

באַטמאַנאָוו האָט דערציילט אויספירלעך מיט אַלע קלענסטע פרטים. ער האָט פאַרמאָגט אַ גליקלעכן זכרון, וואָס נייטיקט זיך נישט אין קיין פאַרצייכענונגען און נאָטיצן. דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג האָט אויסגערעכנט ציפערן, פאַמיליעס, מאַטעריאַלן אַזוי לייכט, ווי זיי וואָלטן ליגן אין זיין געדאַנק איינגעטיילט אויף באַזונדערע ערטער. הגם דער שמועס איז סטענאָגראַפירט געוואָרן, האָט דודין פאַרשריבן באַטמאַנאָווס פאַרלאַנגען אין נאָטיצביכל.

— אָט וואָס, טייערער חבר, — האָט ער זיך אויפגעהויבן און אָנגעשפאַרט מיט ביידע הענט אויפן טיש. — איך האָב באַקומען אַ שלעכטן סיגנאַל פונעם דורכגוס. הער שווייסער אומאַרע מאַהאָמעט — איך אַליין האָב אים געשיקט אויף דער בויונג — שרייבט וועגן דעם שלעכטן מצב אויפן דאָזיקן וויכטיקן באַצירק. אַ שרייענדיקער סקאַנדאַל! ער פאַרקלאָגט זיך אויף מערזליאַקאָוון, — אַזוי, דאַכט זיך, הייסט דער נאַטשאַלניק פון דעם באַצירק? אומאַרע איז אַ קאָמוניסט, און איך גלייב אים: וואָס זשע קומט דאָרט פאָר? איז עמעצער פון אייך און וועגן געווען אויפן דורכגוס?

— כ'בין זיך מודה, כ'האָב זיך נאָך אַהין נישט דערשלאָגן, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט — דאָס איז נעמלעך דער באַצירק, וואָס איך האָב בדעה צו פאָרן אַהין גלייך נאָכן אומקערן זיך קיין נאָווינסק, צוזאַמען מיטן חבר בערידזע. מירן דאָרט זיין אַזוי לאַנג, ביז די זאַך וועט נישט אַוועק אין פולן גאַנג. דערווייל האָב איך אַהין געשיקט פּאַנקאָוון — אַ פאַרלאָזלעכער און שטאַרקער מענטש, מיט דער כוונה, ער זאָל אויף ווי־

טער פארנעמען מערזליאקאָווס אָרט. פאַנקאָוו גיט עפּעס נישט צו וויכן וועגן זיך.

— אומאַרעס סיגנאַל איז זייער באַאומרויקנדיק, — האָט פּיסאַרעוו געזאָגט. — נעמט אין אַכט, חבר באַטמאַנאָוו: אויב איך אָדער חבר דודין וועלן זיך באַווייזן אויפן דורכגוס פאַר אייך, וועט אייער לאַגע זיין נישט מקנא צו זיין.

באַטמאַנאָוו האָט מיט חשיבות אויפגעהויבן דעם קאָפּ:

— איך האָב בדעה, חזר איך איבער, תיכּף־ומיד אַרויסצופאָרן צום דורכגוס. ביז היינט, האָב איך קיין רעכט נישט געהאַט אויף לאַנג אַהין אַרויסצופאָרן. די פראַגן פון דער גאַנצער בוי־ונג זיינען וויכטיקער געווען פון די פראַגן פון איין באַצירק, זאָל זיין אַפילו פונעם סאַמע שווערסטן. און פאַרווילן דאָרט אַ טאָג־צוויי האָט קיין זין נישט געהאַט. די אינזשינירן ווידער האָבן דערווייל גאָרנישט געהאַט וואָס צו טאָן ביים דורכגוס: מע דאַרף נישט פאַרגעסן, אַז זיין טעכנישע אויפגאַבע איז געלייזט געוואָרן בוכשטעבלעך די טעג דורך טאָפּאָליעווס פאָרשלאָג. אויפן באַצירק איז אַ מענטש פון פאַנקאָווס טיפּ געווען נייטיקער פון אַ וועלכן ס'איז אינזשיניער. איך פאַרשטיי נישט, וואָס מיט אים איז געשען.

— איך ווייס, אַז איר האָט נישט צעפּטערט די צייט אומזיסט, — האָט מיט אַפּראַבאַטע און אַ קוים באַמערקלעך שמייכעלע אַ זאָג געטאָן פּיסאַרעוו. — אין אייער אָנפירן מיט דער בויונג זעט זיך אַ פאַרויסבאַטראַכטער פּלאַן, צו וועלכן כ'האָב טאַקע קיין טענות נישט געהאַט. אָבער אין קלוגסטן פּלאַן זיינען מעגלעך געפערלעכע טעותים.

— הגם איך דערלאָז, בין ערשט אַפילו איבערצייגט, אַז ביים דורכגוס איז זייער נישט אין אָרדנונג, קאָן איך פונדעסטוועגן, חבר פּיסאַרעוו און חבר דודין: צון אייער קומען אַהין וועט זיין אָרדנונג!...

נאָך דער באַראַטונג איז באַטמאַנאָוו אוועק צו פּיסאַרעוון — מ'האָט נאָך אַ סך באַדאַרפט אַרומשמועסן און באַשליסן בפּרטיות. בערידזע האָט גענומען איילן, געבעטן אַ מאַשין, און אַז אָוועקגעפאָרן, ווי אַלעקסיי האָט זיך אָנגעשטויסן, צו טאַניע וואַסילטשענקאָס מאַמע. זאַלקינד האָט געהאַט זיינע ענינים אין קאַנטקאָם. קאָוושאָוו איז געבליבן אַליין.

— גיי אין האָטעל, רו זיך אויס, — האָט אים דער פּאַרטאָרג געראָטן. — איך וועל זיך איינגיכן באַפרייען און קומען צו דיר מיט דער טאַכטער. מיר וועלן איינדרייען ערגעץ אַריינגיין.

מחמת איידלקייט האָט זיך אַלעקסיי אָפּגעזאָגט, אין דער מורא נישט צו שטערן די זעונג פון זאַלקינדן מיטן דער טאָכטער.

— איך האָב זיך נעכטן צופּעליק באַגעגנט מיט אַ געוויסן כמאַרע, און ער האָט מיך פאַרשלעפּט צו זיך, — האָט ער געזאָגט. — איך האָב נאָכנישט באַוויזן עפּעס צו באַטראַכטן. ס׳גלוסט זיך מיר אַריינכאַפּן אין מוזיי, און אין אָוונט — אין מוזיקאַלישן קאָמעדיע־טעאַטער. מע רעדט אַלץ ביי אונדז וועגן ליבערמאַנס ברודער, וועל איך אַנב אַ קוק טאָן, צי איז ער טאַקע אַזאַ גוטער אַרטיסט...

...צוריקגעקומען אין אָוונט אין האָטעל, האָט קאָושאָוו געטראָפן זאַלקינדן אין בערידזען שטאַרק צערודערט.

— אַליאָשע! — האָט זיך צון אים געאַרגי דאַווידאָוויטש אַ וואַרף געטאָן. — די דייטשן האָבן געליטן אַ שרעקלעכע מפּלה הינטער מאָסקווע. ס׳זיינען אומגעבראַכט געוואָרן הונדערט טויזנט פאַשיסטן. יובל, אַליאָשע! יובל, טייערינקער!...

קאַפּיטל צען

אין וועג צום דורכגוס

אויפן פערטן ריים האָט דער שאָפער מאַכאָוו געהאַט אַ דורכפאַל. ביז היינט איז די מאַשין געגאַנגען גוט, און פּלוצעם האָט דער מאָטאָר קוים צו דערהערן אַ קלאַפּ געטאָן. ווידער אַ קלאַפּ, טרוקענע קנאַקעלעך. דער מאָטאָר האָט אַ ניס געטאָן און פאַרגליווערט געוואָרן. די מאַשין איז לויט אינערץ אָפּגעלאָפן נאָך עטלעכע מעטער און זיך אָפּגעשטעלט. מיט־אַמאָל איז אויסערגעוויינלעך שטיל געוואָרן.

מאַכאָוו האָט אַ שטופּ געטאָן דאָס טירל, — אין דער קאַבינע האָט זיך אַריינגעריסן אַ ווינט און אים אָפּגעסמאַליעט דאָס פּנים. נאָך ווען ער איז אַרויסגעפאָרן פון דער באַזע האָט ער געהערט שמועסן, אַז די טעמפּעראַטור איז געפאַלן ביז פינף און פערציק גראַדוסן. מאַכאָוו האָט אויפגעעפנט דאָס דעקל און איינגעשלאָסן ליכט. דער מאָטאָר האָט זיך אָפּגעקילט, די קעלט האָט דורכגענומען ביז די ביינער, און נישט די האַלבפּעלצלעך, נישט די וואַטענע לייבלעך האָבן נישט געשיצט די שאָפערן. מאַכאָוו האָט געשווינד אויפגעעפנט דעם קאַרביוראַטאָר. ער איז געוועזן ליידיק. דער בענזין איז אָדער נישט פאַרבייגעגאַנגען, אָדער קענען דער אויסרעכענונג אויסגעגאַנגען.

מאַכאָווס פֿינגער זײַנען פֿאַרשטײַפֿט געוואָרן, און ס'איז אין זיי פֿאַרגאַנגען שפּאַרעס. זיך פֿאַרקרימענדיק פֿאַר ווייטיק, האָט ער אויפֿגעדרייט דעם ברעג פֿונעם בענזין־דראָט און אַראָפּגענומען דאָס רעדל. איצט איז אים פֿאַרגעשטאַנען דאָס סאַמע געשמאַקסטע. מאַכאָוו האָט צוגעלייגט די ליפּן צום רעדל און אַ בלאָז געטאָן. ס'איז אַרויסגעשפּרונגען אַ שטיקל שניי, ס'האָבן אַ פֿלי געטאָן עטלעכע שפּריצלעך — קיין בענזין איז נישט געווען. מאַכאָוו האָט פֿאַרמאַכט די אויגן און אָפּגעריסן די ליפּן, וואָס זײַנען צוגעפֿרוירן געוואָרן צום רעדל. אַראָפּגעלעקט דאָס בלוט, האָט ער מיט די כּמעט פֿאַרחלשטע הענט געשטעלט דאָס רעדל אויפֿן אָרט, דערנאָך געזוכט אַ פֿאַרלוירנגעגאַנגענעם גווינט פֿונעם קאַרביוראַטאָר. אים ענדלעך געפֿונען, האָט ער אים נישט געקאָנט אָננעמען מיט די פֿינגער.

אין ערגערניש און זיך אַלץ מער באַאומרויִקנדיק, האָט מאַכאָוו געקוקט אויפֿן וועג. עפּעס האָט זיך נאָך אַלץ נישט געוויזן סאָלנצעווס מאַשין. מע וואָלט געקאָנט צונעמען בײַ אים אַ ביסל בענזין און מיט זײַן הילף צוריק אויפֿלעבן די מאַשין. ס'איז געווען פֿאַרדריסלעך, וואָס סאָלנצעוו וועט דערויף אויסשפּילן. דאָס ערשטע מאָל פֿאַר דער צײַט פֿון זייער פֿאַרמעסט בײַם איבערפֿירן די רעדן וועט סאָלנצעוו קומען דער ערשטער, און מוסיע קוטשינע, די בופֿעטניצע, וואָס טיילט צו די פּרעמיעס, וועט נישט צו סאָלנצעוון, ווי געוויינלעך, נאָר דווקא צו אים, מאַכאָוון, אַ זאָג טאָן מיט אַן איראָניש שמייכעלע: „דײַן פֿרײַנד דער קעגנער האָט שוין מיט אַ האַלבער שעה צוריק אויסגעלאָדעוועט, אויסגעטרונקען זײַן קאַווע, באַקומען פּאַפּיראָסן, פֿאַרייכערט און געפֿאָרן אין אַ נײַעם רייס".

נאָר ערשט איז אים שוין נישט געלעגן אין זינען די פּרעמיעס און אַפֿילו נישט ווער ס'וועט זײַן דער ערשטער. פֿאַר דער צײַט, וואָס מאַכאָוו האָט פֿאַרדרייט די גווינטן, זײַנען זײַנע הענט אינגאַנצן פֿאַרחלשט געוואָרן און — וואָס ס'איז נאָך ערגער — די מאַשין האָט זיך אינגאַנצן אָפּגעקילט. דער שאָפֿער האָט מטורף געזעצט מיט די הענט איבער די קני. פּלוצעם האָט ער דערהערט אַ שאָרכען פֿון די אײַנפֿרירנדיקע רערלעך פֿונעם ראַדיאַטאָר — דער דאָזיקער קלאַנג האָט אים ווי אַ קרעל געטאָן דאָס האַרץ. ער האָט זיך אַ וואָרף געטאָן אַרויסצולאָזן דאָס וואַסער, און איז פֿאַרגליווערט געוואָרן, דערזעענדיק ענדלעך זיך דערנענטערן סאָלנצעווס מאַשין.

מאַכאָוו האָט אָנגעהויבן מאַכן מיט די הענט, די מאַשין האָט זיך אָפּגעשטעלט. סאָלנצעוו איז נישט אַרויסגעקראָכן פֿון דער קאַבינע, האָט שפּאַר־

טיש א שאָקל געטאָן צום קעגנער מיטן קאָפּ און, אויף א רגע זיך נישט פאַרטראַכט, גלייך אים אָפּגעזאָגט צו געבן בענזין.

— וואָס פרעגסטו! — האָט ער א געשריי געטאָן, איבערשרייענדיק דעם רויש פון זיין הירזשענדיקן מאָטאָר. — דאָס הייסט, גיב אוועק דיין פערד, און אַליין שפּאַן צופוס... מיר אַליין וועט וואָרשיינלעך קיין בענזין נישט קלעקן. האָסט נישט געוועזן באַדאַרפט פאַרקוקן. נו, און עס לוינט זיך מיר נישט מיט דיר צו טיילן. אויף ווידערזעען!...

ער האָט פאַרקלאַפּט דאָס טירל פון דער קאַבינע און אַוועקגעפאָרן. מאַכאָוו איז געבליבן שטיין, ווי א גולם, און נישט געפונען קיין ווערטער אויסצודריקן זיין צאָרן. ערשט ווען די מאַשין איז אַוועק, און סאָלנצעוו האָט אים שוין נישט געקאָנט דערהערן, האָט ער צוריקבאַקומען דאָס לשון.

— דו כלב־שבכלבים, איבערגעלאָזט א חבר אין אן עת־צרה! — האָט מאַכאָוו א געשריי געטאָן און מיט אויפגעהויבענע פויסטן זיך געלאָזט לויפן נאָך סאָלנצעוון. — אַך, דו העסלעכער אינדיווידואַליסט! — דאָס וואָרט „אינדיווידואַליסט” איז לויט דאַגאָווס געוווינהייט געוואָרן א זידלוואָרט ביי די שאָפערן.

אין צערודערונג האָט מאַכאָוו פאַרגעסן אין זיין מאַשין. ער איז געשטאַנען אויפן וועג און שאַרף נאָכגעקוקט סאָלנצעווס לאַסטאַוויטאַ, וואָס האָט זיך פאַרוואַנדלט אין א פּינטל, ווי ער וואָלט אים וועלן אָפּשטעלן מיט דער קראַפט פון זיין בליק. דערנאָך האָט ער זיך אומגעקערט און גענומען צעלייגן א שייטער, קוים זיך איינהאַלטנדיק פון צו שרייען מחמת דעם ווייטיק אין די פינגער, וואָס נעמען זיך דערוואַרעמען. פאַרנומען מיטן שייטער, האָט ער נישט באַמערקט, ווי ס'איז אָנגעפאָרן א לאַסטאַוויטאַ מיט א שאָפער א נאַגאַיעץ אין דער קאַבינע. דאָס איז דער פאָרזיצער פונעם דאָרפסראַט, מאַקסים כאָדזשער, געפאָרן אין ראַיאָן־צענטער. זיך דערוווסט וועגן מאַכאָווס צרה, האָבן סיי ער, סיי דער שאָפער, זיך נישט פאַרשטענדיקנדיק, אים פאַרגעלייגט זייער בענזין.

— דו דאַרפסט דערפירן די רערן — דאָס איז וויכטיקער, איך קאָן זיך אומקערן, — האָט כאָדזשער געזאָגט און געהאָלפן איבערגיסן דעם בענזין פון איין באַק אין צווייטן.

— איך וועל עס קיינמאָל נישט פאַרגעסן, מאַקסים. האָסט מיר אַרויסגעהאָלפן. איך בלייב דיר א בעל־חוב.

אָפּגעפאָרן א דריי קילאָמעטער, האָט מאַכאָוו באַמערקט דורך דער געפרוירענער שויב אן אויטאָ פאַר זיך. מיט די פאָדערשטע רעדער האָט ער זיך טיף איינגעשניטן אינעם געדיכטן שניי ביים ראַנד וועג, אַזוי אַז

דער קאסטן מיטן צוטשעפ מיט די רערן זיינען געווען אויסגעדרייט כמעט אלכסונדיק איבערן וועג. ביי דער מאשין האט געעסקט סאלנצעוו. דערזען דעם צופאלנדיקן, האט ער אויפגעהויבן די האנט. מאכאוו האט פארקלערט די שנעלקייט און טארמאזירט, זיך נישט אפגעשטעלט, בלויז געעפנט דאס טירל און א געשריי געטאן:

— זייט געזונט און שטארק! פארגעסט נישט ארויסצולאזן דאס וואסער פון ראדיאטאר. און איך עצה אייך, נישט צו פארלירן קיין צייט און לויפן נאך הילף — דא נישט ווייט, א קילאמעטער צען. אויף ווידערזעען אין פריידן!

און מאכאוו איז פארזיכטיק פארביי געפארן. נאר דער צארן און די אויפרעגונג האבן אים שוין פארלאזן. אין א מינוט ארום האט אים פארקלעמט דאס הארץ. לויט דעם, ווי סאלנצעווס מאשין איז געשטאנען, האט ער זיך אנגעשטויסן, אז יענער האט געפרווט פארקערעווען אויף צוריק. „ער האט אויפגעוויס געוואלט זיך אומקערן צו מיר", — האט מאכאוו א טראכט געטאן.

— נאכער וועל איך זיך א גאנץ לעבן נישט מוחל זיין אזא געמיינקייט! — האט ער שוין א זאג געטאן אויף א קול און אפגעשטעלט די מאשין.

געקרעכצט און זיך אנגעשטרענגט האט מאכאוו אפגעטשעפעט דעם צוטשעפ מיט די רערן, זיך אויסגעדרייט און צוריקגעפארן. סאלנצעוו האט אים באגעגנט מיט א פריידיקן אויסגעשריי.

— זיי מיר מוחל, גוטערברודער, — האט ער שולדיק א זאג געטאן צו מאכאוון. — איך באנעם עס אפילו נישט, ווי איך האב געקאנט אפטאן אזא שטיקל ארבעט. אן אינדיווידואליסט מיט אלע פיטשעווקעס!... וואס איז עפעס ביי דיר אויף די ליפן? גיב נאר א קוק, בלוט! נא דיר א טיכל, וויש אפ ווי ס'באדארף צו זיין!...

זיי האבן היפש געסאפעט, ארויסשלעפנדיק ביינאנד די פארזינקענע מאשין אויפן בוקסיר.

— כ'האב נישט געקאנט אוועקפארן, דאס געוויסן האט א ריעד געטאן — האט סאלנצעוו אויפגעקלערט. — כ'האב אנגעהויבן צו פארקירעווען, נאר זיך אונטערגעאיילט און בין פארזונקען געווארן אינעם שניי. איך שטיי און גיי אראפ פון זינען — און שוין נישט פאר זיך בין איך אומרויק, נאר פאר דיר... ווען דו ביסט פארבייגעפארן, בין איך אפילו נישט אין כעס געווארן — אזוי צופרידן בין איך געווען, וואס דו האסט זיך ארויסגעקריגן. און עפעס האב איך פארשטאנען, אז דו וועסט נישט אוועק־

פֿאָרן, וועסט זיך אומקערן... זאָג מיר, פֿונוואַנען שטעקט אין אונדז דער דאָזיקער קאַפּיטאַליזם?....

זיי האָבן אַ קוק געטאָן איינער אויפֿן אַנדערן און זיך צעלאַכט. מאַכאָוו האָט אַוועקגעוואָרפֿן דאָס פּאַפּיראָס־עקל מיטן פֿאַרבלוטיקטן מונדשטוק און אַנטשיידן אַ זאָג געטאָן:

— מירן דעם צופֿאַל פֿאַרשווייגן: ס'איז אַ חרפּה פֿאַר לייטן... ס'ט פֿאַרשטאַנען?

דעם גאַנצן רעשט פֿונעם רייס זיינען זיי געפֿאָרן צוזאַמען, צוזאַמען אַריינגעגאַנגען אין דעם קיאָסק — אַזוי האָט מען גערופֿן דעם אויטאָבוס, וווּ ס'איז איינגעאָרדנט געווען אַ באַוועגלעכער בופֿעט פֿאַר די שאָפֿערן. פֿון זינט אָן מ'האָט איינגעפֿירט דעם מיטאָד פֿון פֿונאַנדערפֿירן די רערן „אויף זיך" איז דער קיאָסק געשטאַנען אויפֿן לעצטן פּונקט פֿונעם רייס, אויפֿן אָרט פֿון יעדן קומענדיקן אָפּלאָדעווען די רערן. די שאָפֿערן, וועלכע האָבן דערפֿירט די לאָדונג צום אָרט, האָבן באַקומען, חוץ דער באַשטימטער שפּייז־נאָרמע, אַ צוגאָב־פֿרישטיק ווי אַ פּרעמיע.

מוסיע קוטשינע, די רויטבאַקיקע באַלעבאָסטע פֿונעם אויטאָבוס, האָט פֿאַרוווּנדערט אַ קוק געטאָן אויף די שאָפֿערן, וואָס זיינען אַריינגעקומען אין אַ וואָלקן פּאַרע. זייערע האַלבפֿעלצלעך האָבן זיי איבערגעלאָזט אין די מאַשינען. ס'האָט פֿון זיי ביידע האַרב געשמעקט מיט בענזין.

— ס'איז מיר אַ חידוש! ס'האָט נאָך קיינמאָל נישט געטראָפֿן, איך זאָלט ביידע קומען צופֿאָרן פֿאַראַמאָל. עפּעס האָט היינט סאָלנצעוו אויף אַ געוויסן אופֿן דעריאָגט מאַכאָוון, — האָט זי אַ זאָג געטאָן.

מוסיע האָט זיך געווענדעט צו באַטמאַנאָוון, וועלכער איז דאָ געזעסן ביינאַנד מיט בערידזע, קאָווּשאָוון, טאָפּאָליעוון, פֿילימאָנאָוון און ליבערמאַנען. דער נאַטשאַלניק פֿון דער בריגאַדע איז געפֿאָרן צוזאַמען מיט זיין בריגאַדע אויפֿן ווייטסטן באַצירק און האָט זיך אָפּגעשטעלט אין מוסיעס באַוועגלעכן קיאָסק, כּדי זיך צו דערוואַרעמען. ווען די שאָפֿערן האָבן דערזען די נאַטשאַלסטווע, זיינען זיי מבולבל געוואָרן און שטייןגעבליבן אויפֿן אָרט.

— קומט אַריין, פֿריינד! — האָט זיי באַטמאַנאָוו פֿאַרבעטן, איינקוקנדיק זיך אין זיי מיט אינטערעס. — נעמט אייערע פּרעמיעס און דערציילט, ווי זיי קומען אייך אָן. ווייל איך ווונדער זיך אַלץ, פֿאַרוואָס אויף ראַגאָווס באַצירק גייט אַזוי שנעל דאָס פֿונאַנדערפֿירן די רערן!

מאַכאָוו און סאָלנצעוו האָבן אַראָפּגענומען די היטלען און זיך געזעצט ביי איינעם פֿון די טישלעך, וואָס זיינען געווען אויסגעשטעלט אינעם רחבֿותדיקן אויטאָבוס. מוסיע איז גלייך צוגעלאָפֿן צו זיי מיט צוויי פֿאַרנ־

דיקע טעפעלעך קאַווע, פּוטערברויטן און פּאַפּיראָסן אויף אַ טאַץ. אַ קוק געטאָן אויפמערקזאַם אויף מאַכאָוו, וואָס זיינע רויט ליפּן האָבן זיך אומנאַטירלעך אויסגעטיילט אויפן פּנים, האָט זי צודרינגלעך און באַאומרויקט אַ פרעג געטאָן:

— פאַרוואָס ביסטו היינט געבליבן הינטערשטעליק? און וואָס איז עס ביי דיר אויף די ליפּן? מיט וועמען האָסטו זיך עס געקושט אויפן פראָסט?

מאַכאָוו האָט, נישט ענטפערנדיק, גענומען דאָס טעפּעלע און זשעדנע צוגעפאַלן צו דעם. און גלייך האָט ער עס געטאָן אַ שטעל אַוועק — דאָס הייסע געטראַנק האָט אים אָפּגעבריט די ליפּן.

— ס'איז ביי מיר געשען אַן אַוואַריע, ער האָט מיר אַרויסגעהאָלפן. און קושן זיך איז מיר אויסגעקומען מיטן קאַרביוראַטאָר, — האָט סאָלנצעוו געענטפערט פאַר אים. — פאַרשטייסטו?

— כ'פאַרשטיי זייער גוט! — איז מוסיע געוואָרן אויפגעלייגטער, האָט מיט טריומף אַ קוק געטאָן אויף באַטמאַנאָוון. יענער האָט וועגן עפּעס זיך דורכגעשעפּטשעט מיט ליבערמאַנען.

— וואַרט אונטער, פריינד, נעמט זיך נישט דערווייל צו דער קאַווע. ס'קומט אייך דאָ פון אונדז אויך אַ קליינע פּרעמיע, — האָט ער זיך אויסגעדרייט צו די שאָפערן.

ליבערמאַן האָט מיט אַ ליבלעכן שמייכל אַוועקגעשטעלט פאַר זיי אַ פלעשל שפּירט, קאָנסערוון און אַנדערגעלייגט צוויי טאַוועלעך שאָקאָלאַד.

— אַ דאַנק, חבר באַטמאַנאָוו, — האָט מאַכאָוו אַ זאָג געטאָן, געהיט אַוועקרוקנדיק פון זיך דאָס פלעשל, — איר האָט אַ טעות, אַז מיר באַמיען זיך צוליב די פּרעמיעס.

באַטמאַנאָוו האָט דעם גאַנצן וועג געהאַלטן אין איין זאָגן די אינזשעניערן, אַז מע דאַרף זיך איילן צום דורכגוס און נישט פאַרלירן קיין איין מינוט אומזיסט. פונדעסטוועגן איז אים מוסיע קוטשינעס אויטאָבוס, ווייזט אויס, אַזוי געפעלן, אַז ער האָט אין אים פאַרבראַכט שוין צוויי שעה אין שמועסן מיט די צוגעפאָרענע שאָפערן. זיינע באַגלייטער, וועלכע זיינען היפּש דורכגעפרוירן געוואָרן פאַרן טאָג, זיינען צופרידן געווען פון דער געלעגנהייט צו זיצן אַביסל אין דער וואַרעם.

— נישט צוליב דער פּרעמיע באַמיט איר זיך? — האָט ער אַ פרעג געטאָן מיט כלומרשטער פאַרווונדערונג.

— ס'זיינען פאַראַן וויכטיקערע זאַכן. מיר העלפן דעם פראָנט, חבר באַטמאַנאָוו, — האָט מאַכאָוו געענטפערט האַרב. — סאָלנצעוו אַ פריינד

קעמפט צוזאמען מיט ראַקאָסאָווסקין — האָט פאַרטריבן די דייטשן פון מאָסקווע. סאָלנצעוו האָט זיך פאַרפליסטעט לגבי אים — איבערשטייגן די נאָרמע אויף אַנדערהאַלבן מאָל. נעכטן האָט ער געמאַכט אַריבער הונדערט פּופּציק.

— ביי אונדז האָט זיך זייער געהויבן די שטימונג, ווען מיר האָבן זיך דערוווּסט וועגן דעם נצחון, — האָט סאָלנצעוו געזאָגט. — און דעם חבר קאָווּשאָווס מעטאָד האָט, נאַטירלעך, צוגעהאָלפן דער זאַך. דערפאַר איז בעסער געוואָרן מיטן פונאַנדערפירן, און קיין אַראָפּגעוואָרפענע רערן אויפן באַצירק זעט מען נישט.

— דער מעטאָד איז נישט קאָווּשאָווס, נאָר מאַכאָווס, — האָט אַלעקסיי אויסגעבעסערט דעם שאָפער.

— הייסט עס, אַז מ׳האָט אומזיסט איינגעפירט די פּרעמיעס, — האָט באַטמאַנאָוו אַ זאָג געטאָן ווי פאַר זיך, זיך דערשלאָגנדיק צון עפּעס זיינעם אַ ציל אין דעם שמועס.

— נישט אומזיסט, — האָט מאַכאָוו דערווידערט. ער האָט גערעדט רויק און וואָגיק. באַטמאַנאָוו האָט מיט סימפּאַטיע באַטראַכט זיין ערנסט יונגנטלעך פּנים. — אין דער טיטיע איז יעדן אָנגענעם צו דערפילן, אַז עמעצער זאָרגט וועגן אים. — ער האָט געוואָרפן אַ בליק אויף מוסיען און אַ שמייכל געטאָן. — חוץ דעם זיינען איצט די דאָזיקע טעפּעלעך קאַווע געוואָרן ביי אונדז די ציינערס פון אויסגעאַרבעטער נאָרמע! מיר פרעגן נישט איינער דעם צווייטן, וויפל רערן מ׳האָט פונאַנדערגעפירט, נאָר וויפל טעפּעלעך מ׳האָט אויסגעטרונקען. — ער האָט נאָכאַמאָל זייטיק אַ קוק געטאָן אויפן מיידל און צוגעגעבן מיט אַרויספאָדערונג: — נו, און ווען מוסיע וואָלט דאָ נישט געווען מיט איר גוטן אויטאָבוס, וואָלט מען זיך סייווי באַמיט!

— אַזוי גאָר! — האָט מוסיע זיך רייצנדיק אַ זאָג געטאָן. — מיר וועלן זיך די דאָזיקע באַמערקונג פאַרגעדענקען, חבר מאַכאָוו!

— איך האָב טאַקע אַזוי פאַרשטאַנען, חברים, אַז איר באַמיט זיך נישט צוליב דער פּרעמיע, — האָט באַטמאַנאָוו ווייך אַ זאָג געטאָן. — באַליידיקט זיך נישט צוליב מיינע ווערטער. און דאָס, ער האָט אַ מאַך געטאָן מיטן קאָפּ אויף די פּראָדוקטן, וואָס ליבערמאַן האָט אַוועקגעשיקט, — דאַרפט איר נישט אָננעמען פאַר קיין פּרעמיע.

אינגיכן איז דער שמועס געוואָרן אַן אַלגעמיינער, די אינזשענערן האָבן פונאַנדערגעפרעגט די שאָפערן וועגן דער אַרבעט, וועגן דעם לעבן פונעם באַצירק.

— ווען מען וועט זשע איז פּאַרט דער דאָזיקער מעטאַד פון פונאַנדערפירן די רערן? — האָט באַטמאַנאָוו געפרעגט. — מ'האָט מיר דערציילט, אַז איר האָט אים געוואָלט אויסבאַהאַלטן בסוד.

— אַבי מיר פירן פונאַנדער לויט דעם נייעם מעטאַד — פּטור. און ווער ס'האָט געמאַכט חעם פאָרשלאָג, איז סוף־כל־סוף נישט וויכטיק, — האָט מאַכאָוו דערקלערט.

— בכלל האָט זיך עס באַקומען ריכטיק, — האָט באַטמאַנאָוו מסכים געווען. — איר ווילט וועגן דעם נישט ריידן, — דאַרף מען נישט, זאָל אייער סוד פאַרבלייבן ביי אייך. — ער האָט אַ קוק געטאָן אויף מוסיען. — און נאָך אַ סוד אייערן זע איך.

מוסיע האָט זיך אַריינגעמישט אינעם שמועס:

— איך וועל אייך זאָגן, חבר נאַטשאַלניק פון דער בויונג, פאַרוואָס ביי מאַכאָוון האָט זיך אַזוי באַקומען. ס'מויג נישט, אַז אויך איר זאָלט האָבן אַ נישט ריכטיקע מיינונג... מאַכאָוו האָט אויסגעפּרוווט דעם מעטאָד, ס'זאָלן זיך נישט באַקומען קיין טעותים, און געהאַלטן, אַז ס'איז נאָך צו פריי אים פאַרצולייגן אַנדערע. פּונקט דעמלט איז געקומען דער אינזשי־ניער, — זי האָט געוואָרפן אַן אומצופרידענעם בליק אויף קאָוושאָוון.

— אויך מיר אַ פּאַרטיידיקער! — האָט מאַכאָוו אין פאַרלעגנהייט אַ בורטשע געטאָן, זיך אויפגעהויבן און אָנגעטאָן דאָס היטל. — מע קאָן צוריקגיין צו די מאַשינען, חבר נאַטשאַלניק? — האָט ער אַ פרעג געטאָן באַטמאַנאָוון. — מיר האָבן נאָך צוויי רייסן צו מאַכן.

— מע קאָן, — האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש געזאָגט און זיך אויך אויפגעהויבן. — מיר דאַרפן זיך לאָזן אין וועג, צו פיל זיך פאַרזעסן ביי מוסיען צוגאַסט... אגב, איך וויל אייך עפּעס פאָרלייגן, חבר מאַכאָוו. איך פאָר צום דורכגוס, מיר דאַרפן דאָרט האָבן דרייסטע חברהלייט. מע וועט דאַרפן איבערפירן אַ סך לאַדונגען אויפן אינדזל — אַ וויכטיקע און שווערע זאַך. איך טראַכט, אייך איבערצוּוואַרפן צום דורכגוס. און מוסיען מיט איר אויטאָבוס אויך. איר האָט נישט דאַקעגן?

אַלע האָבן זיך פונאַנדערגעלאַכט, מוסיע האָט זיך פאַרשטעלט הינטער דעם בופעט־טיש.

— מוסיע איז אַ באַלעבאָס אויף זיך אַליין און צו מיר האָט עס קיין שייכות נישט, — האָט מאַכאָוו געענטפערט, זיך אָנכמורענדיק, — און איך פערזענלעך בין איינשטימיק, אויב מיין הסכמה איז נייטיק. אויף אונדזער באַציִרק איז שוין עפּעס צו שטיל געוואָרן. און עס שאַט נישט זיך צו צע־שיידן מיטן נאַטשאַלניק ראַגאָזין. ער האָט מיר צוגעטשעפּעט דעם „אינדי־

ווידואַליסט" און קאָן נישט פאַרגעסן, פאַרוואָס איך האָב זיך נישט געוואָגן צון אים מיט דעם פאַרשלאָג, בין זיך באַגאַנגען אָן אים.

זיי זיינען אַרויסגעגאַן אין דרויסן. דער בריענדיקער פראָסט האָט פאַרכאַפּט דעם אָטעם. מוסיע האָט אַרויפגעכאַפּט אַ מאַנטל אויף די פּלייצעס און אַרויסגעלאָפן אָפּגעבן די שאָפערן די קאָנסערוון און דעם שאָקאָלאַד, וואָס זיי האָבן איבערגעלאָזט.

— דאָס איז פאַר דיר פאַר דיין פאַרטיידיקונג! — האָט איר מאַכאָוו אַ זאָג געטאָן אויפגעבראַכט און איר צוריקגעגעבן דעם שאָקאָלאַד, זוכנדיק מיטן בליק דעם נאַטשאַלניק. — און שטיי נישט אויפן פראָסט: דער טערמאָמעטער ווייזט פופציק גראַד!...

באַטמאַנאָוו איז אַרויסגעפאָרן אויף דער טראַסע מיט די אינזשיניערן און ליבערמאַנען, ווי נאָר ער האָט זיך אומגעקערט פון רובעזשאַנסק. אויף אַלע באַצירקן האָט מען זיי באַגעגנט מיט אומגעדולד. אין דער קאָמפּליצירטער ווירטשאַפט פון דער בויונג זיינען אַלע וויל אויפגעקומען פראַגן, וואָס לייזן זיי האָבן געקאָנט אָדער באַטמאַנאָוו אַליין, אָדער די אינזשיניערן, אָדער דער נאַטשאַלניק פון באַזאָרגונג.

אין אָנהייב פון דער נסיעה האָט זיי באַגלייט זאַלקינד. ער האָט צוזאַמען מיט באַטמאַנאָוו באַטראַכט די עניינים פונעם דריטן באַצירק און געקומען צום אויספיר, אַז יעפימאָוון מוז מען פאַרט פאַרטוישן מיט טעמקינען — דאָס דאָזיקע קליינע מענטשל מיט דער שטילער שטים איז סיוווי געווען דער פאַקטישער באַלעבאָס אויפן באַצירק. באַטמאַנאָוו האָט גלייך אונטערגעשריבן אַ באַפעל וועגן זיין נאָמינאַציע. יעפימאָוון האָט זאַלקינד אָפּגעפירט קיין נאָווינסק מיט דער כוונה אים אומצוקערן צוריק אויפן זאַוואָד צו טערעכאָוון.

פאַרטאָן מיט די קלאָפּאָטן אויף די נאָענטע באַצירקן, האָט זיך באַטמאַנאָוו נישט באַפרייט פון דער באַאומרויקנדיקער זאָרג וועגן די ווייטע באַצירקן, וווהין ער האָט זיך געריסן. אומעטום האָבן געפעלט מענטשן, און פונדעסטוועגן האָט ער געהאַלטן פאַר מעגלעך צוצונעמען פון יעדן אָרט די מענטשן, וואָס זיינען נייטיק ביים אויפבויען דעם איבערגאַנג איבערן דורכגוס. נעקראַסאָוון האָט ער פאַרגעשלאָגן איבערצוגעבן די עניינים אַן אינזשיניער, וואָס איז געקומען פון נאָווינסק, און אייליק זיך לאָזן אין וועג. דער אינזשיניער פאַר עקספּלאָזיע האָט געדאַרפט צוזאַמען מיט טאָפּאָליעוון דורכפירן די ריזיקע עקספּלאָדירונגען אויף דעם דורכגוס.

אויפֿן פֿערטן באַצירק האָט באַטמאַנאָוו באַפֿוילן די ברידער פֿעסטאָוו, זיי זאָלן פֿאָרן מיט אים.

— קרימט זיך נישט, איר זיינט לעבן דער פֿאַרוואַלטונג, און איר וועט תמיד געפֿינען געגנוג קאַדרען און אַלץ, וואָס נייטיק איז, — האָט ער געענטפֿערט אויף מעלניקאָווס דערווידערונגען.

אין איילעניש, וואָס שנעלער צו דערגרייכן צום דורכגוס, האָט דער נאַטשאַלניק פֿון דער בווינג געהאַלטן אין איין אונטעריאָגן זיינע באַגלייטער און זיי נישט געלאָזט זיך לענגער פֿאַרהאַלטן אויף איין אָרט. ס'איז כמעט נישט אויסגעקומען זיך אָפּצורוען: זיך אָפּגעשטעלט אויף איבערצוכעכטיקן, זיינען זיי גלייך אַריינגעצויגן געוואָרן אין די ענינים, און אינדערפֿרי האָט מען זיך שוין פֿון די דאָזיקע ענינים נישט געקאָנט אוועקרייסן. ווען נישט באַטמאַנאָווס פֿעסטער ווילן, וועלכער האָט אָן תירוצים געצויגן נאָך זיך, וואָלטן זיי וואָכנוויז געזעסן אויף יעדן באַצירק.

אויפֿן פֿערטן באַצירק האָט זיך בערידזע פֿאַראינטערעסירט מיט אַ פֿאָרשלאַג פֿון איינעם אַ טעכניקער — איבערצורוקן אַ קליינעם אָפּשניט פֿון דער טראַסע. ער האָט געוואָלט פֿאַרהאַלטן זיך אויף עטלעכע טעג, בכדי אַליין אויסצופֿאָרשן די געגנט.

— פֿאַרשטייט, מע טאָר זיך נישט פֿאַרהאַלטן, — האָט אים באַטמאַנאָוו איבערצייגט. — פֿאַרליערט נישט דעם קאָפּ ביי יעדער אינטערעסאַנטער זאַך... ס'איז נישט קיין מוז, איר זאָלט אַליין אַרומלויפֿן איבערן באַצירק אויסצופֿאָרשן דעם פֿאָרשלאַג פֿון אייער טעכניקער. מע וועט אָן אייך די זאַך קלאָר מאַכן... מיר מוזן זיין ביים דורכגוס. אויפֿן וועג האָבן מיר דאָס רעכט צו פּטרן צייט נאָר אויף סאַמע עיקרדיקע, נישט־אָפּלייגלעכע פֿראַגן.

פֿונדעסטוועגן האָט ער אַליין איינמאָל אָפּגעטרעטן פֿון זיין שטרענגען כּלל. דאָס לעבן פֿון דער טראַסע האָט אַריינגעצויגן, אַריינגעזאַפּט אין זיך אויך אים. פֿאַר עיקרדיקע און אומאָפּלייגלעכע האָבן זיך אַרויסגעוויזן צענטליקער פֿראַגן. אָנגעכמורעט צוליב די קלאָפּאָטן און זאָרגן פֿאַרן גורל פֿונעם איבערגאַנג איבערן דורכגוס, איז באַטמאַנאָוו באַמערקלעך הייטערער געוואָרן אויף ראָגאָווס באַצירק. ס'איז אים דאָרט געפֿעלן געוואָרן נישט בלויז מוסיעם פֿריילעכער אויטאָבוס — ער איז געווען בלויז אַ דעטאַל אין דער אַלגעמיינער טעטיקייט פֿון דעם פֿעסטן, גוט אָרגאַניזירטן קאָלעקטיוו.

נאָר נישט לאַנג צוריק זיינען באַטמאַנאָוו, נאָך אים בערידזע און קאָוושאָוו געווען אויפֿן באַצירק, נאָר שוין איצט האָבן זיי אויף יעדן טריט

באמערקט איבערראשנדיקע ענדערונגען. שטארקער פון אלץ האט זיי געפרייט, וואס ראגאוו האט באוויזן פאר א קורצער צייט פונאנדערצופירן א באדייטנדיקן טייל רערן און זיי אויסלייגן אין א שנור. אויף א סך קילאמעטערס האט זיך ערשט געצויגן איבערן שניי דער שווארצער פונקטיר פון די רערן.

נאכן פארגעדענקלעכן שמועס דורכן סעלעקטאר האבן זיך נאך באטמאנאוו און ראגאוו נישט געזען. זיי האבן זיך באגעגנט אין דער צוזאמענווינונג פון די שאפערן, א ריינע און באקוועמע: ס׳זיינען געשטאנען אין ארדנונג די פארשפרייטע בעטלעך, אויף די פענצטער זיינען געהאנגען מארליע־פירהאנגלעך, די פאדלאגע אויסגעלייגט מיט סטעשקעס. אין דער צוזאמענווינונג איז געווען א באזונדער וואשצימער און א צימער פאר די ארבעטסקליידער. וואסילי מאקסימאוויטש איז אין הארצן געווען צופרידן, פונדעסטוועגן האט ער זיך געטשעפעט און געווארטשעט:

— בפירוש א „פאטיאמקין־דארף״! ראגאוו אליין וועט זיך, נאטירלעך, נישט באווייזן, ווייל ער איז פארנומען מיטן איינשטעלן אין איילעניש ענלעכע אפערע־דעקאראציעס... כ׳שטעל זיך פאר, ווי די דאזיקע בעטלעך פאר די שאפערן זעען אויס אין זייער געוויינלעכן מצב:

— איר זעט זיי נעמלעך אין זייער געוויינלעכן מצב, — האט פעסטגעשטעלט כלינאוו, ראגאווס פארטרעטער. ער האט אויפגענומען באטמאנאוו און זיינע באגלייטער אויף דער גרענעץ פון פינפטן באצירק און פון דארט זיי באגלייט. — די שאפערן זיינען זייער צופרידן און זידלען ממש יעדן, ווער ס׳דערוועגט זיך דא אנצושמוצן. מוסיע קוטשינע איז זייער שעף — זי איז זייער שטרענג בנוגע ריינקייט און באקוועמלעכקייט.

— וו זשע פארט איז אייער נאטשאלניק? — האט באטמאנאוו געפרעגט, זיך געזעצט לעם א בעטל און איבערגעדרייט א קאלדרע, כדי זיך איבערצייגן, אז דאס ליילעך איז ריין.

— איך בין דא, וואסילי מאקסימאוויטש, — האט זיך שטיל אפגערופן ראגאוו.

ער איז אריינגעקומען אומבאמערקט און געשטאנען ביי דער טיר. באטמאנאוו האט זיך אנגעשטויסן: אין משך פון דער נאכט און דעם פרימארגן איז ראגאוו אויסגעפארן דעם באצירק פון איין עק צום אנדערן, זיך צוגרייטנדיק צו דער שטרענגער אינספעקציע.

— הייסט עס, אז דאס אפליאקירן איז פארענדיקט? — האט א פרעג געטאן באטמאנאוו, צוגייענדיק צו ראגאוון, און איינגעקוקט זיך אין זיין פנים.

ראַגאָוו האָט פֿאַרשוויגן, נישט אַנטשיידנדיק זיך אָפּצולייקענען דאָס, וואָס איז אין אַ געוויסער מאָס אמת געווען.

— גוט מאָרגן, אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש! — האָט אים באַטמאַנאָוו פֿריינדלעך באַגריסט.

ראַגאָוו האָט אַ דריק געטאָן די גרויסע, פֿעסטע האַנט פֿון דעם נאַטשאַלניק פֿון דער בויונג.

— ביסט מאָגער געוואָרן און זעסט אויס עפּעס פֿאַראומערט. ס'איז עפּעס געשען? — האָט אַ פֿרעג געטאָן בערידזע, וועלכער האָט זיך אויך באַגריסט מיט ראַגאָוון.

—יאָ, האָט ראַגאָוו געענטפֿערט אומבאַשטימט, און זיין גאַנצע אויפֿמערקזאַמקייט איז געווען צוגעשמידט צו באַטמאַנאָוון.

— ער איז אונדז קראַנק געוואָרן. זיך צוגעקילט. נישט געוואָלט ליגן און געאַרבעט מיט אַ טעמפּעראַטור פֿון ניין און דרייסיק, — האָט כלינאָוו דערציילט, באַמיענדיק זיך נישט צו באַמערקן ראַגאָוס בייזן בליק.

— ער איז קראַנק געווען, זאָגסטו? — האָט באַטמאַנאָוו איבערגעפֿרעגט.

— שטותים! אויך מיר אַ קראַנקהייט — אַ נאַזקאַטאַר! — האָט ראַגאָוו אַ זאָג געטאָן מיט פֿאַרדרוס און זיך דערנערוועוירט.

— דערנערווייר זיך נישט, — האָט צוגעזאָגט אים אַ שעפּטשע געטאָן אַלעקסיי, וועלכער איז געשטאַנען לעבן אים. — ס'איז שוין סיהוי באַשלאָסן, אַז דו פֿאָרסט מיט אונדז.

באַטמאַנאָוו האָט, אויב נישט דערהערט, פֿאַרשטאַנען, וואָס קאָוושאָוו האָט געזאָגט ראַגאָוון, און אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ.

— איך ווייס נישט, ווי עס זאָל איצטער זיין, — האָט ער נאָכגעדענקט. — ס'האָט אפֿשר נישט קיין זין צו שלעפּן מיט זיך אַ קראַנקן מענטשן. און ס'איז אויך אַ מורא איבערצולאָזן דעם באַצירק. צי וועט זיך מיט אים כלינאָוו אַן עצה טאָן?

— כ'בין געזונט, ווי אַ ביק! — האָט ראַגאָוו פֿעסט אַ זאָג געטאָן. — כלינאָוו וועט זיך אַן עצה טאָן מיטן באַצירק, איך קאָוויר. איך האָב אים שוין, וואָס אמת איז, די ענינים איבערגעגעבן.

באַטמאַנאָוו האָט מיט כלומרשטער גלייכגילטיקייט אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט:

— גוט, גרייט זיך צו!

— איך הער! — האט ראגאוו א הילך געטאן. — איך בעט א דערלויבעניש מיטצונעמען פאלישטשוקן, די שאפערן מאכאוו און סאלנצעוו, דעם דיספעטשער מוסיע. זיי בעטן זיך זייער.

— לויט מיר נאך איז מיט מאכאוון פונקט קאפויער, — ער האט אויסגעדריקט זיין פארלאנג מיט דיר זיך צו צעשיידן... איבעריקנס, גוט, זאלן זיי פארן, אויב כלינאוו האט נישט דאקעגן. איצט זיינען זיי זיינע מענטשן. רעד זיך צוזאמען מיט אים. איך וויל אים אויך בעטן, ער זאל באפרייען צום דורכגוס דעם קוכער נאטיעוו און די האלצהעקער שובין און פאנטאוו.

— איך און כלינאוו האבן זיך שוין דערעדט, — האט ראגאוו שנעל א זאג געטאן. — מיר האבן זיך דאך שוין דערעדט? — האט ער א פרעג געטאן כלינאוון.

כלינאוו האט א שמייכל געטאן:

— ס'הייסט אזוי, מיר האבן זיך דערעדט. — ער האט זיך איבערגעקוקט מיט קאטיעניעוון און שטיל א זאג געטאן: — מע לאזט אונדז הויל, די בעסטע נעמט מען צו.

— נישקשה, מירן אויסהאלטן, — האט יענער בארויקט. — אויפן דורכגוס איז א שווערע לאגע, דארט דארף מען האבן באזונדערס געזונטע יונגען. וו זשע זאל מען זיי נעמען, אויב נישט ביי אונדז?

— איך דערווארט פון אייך אין שטאב אן אויספירלעכן באריכט וועגן דער לאגע אויפן איבערגענומענעם באצירק. — באטמאנאוו האט געקוקט אויפן הויכן אומגעלומפערטן כלינאוון מיט אן אפשאצנדיקן בליק. — נאך דעם וועל איך אונטערשרייבן דעם באפעל וועגן אייער באשטימונג. — פארבייגייענדיק אלעקסייען צו דער טיר, האט ער אים שטיל א זאג געטאן: — עך, דו וויכהארציקער! האסט מיר איבערגעפירט די גאנצע זאך, מ'האט אים באדארפט אביסל אויסמאטערן דעם דאזיקן פיראט, דאס וואלט אים געווען בלויז לטובה!

דעם זעלבן טאג האבן זיי זיך געלאזט ווייטער. מיט די אויטאס האבן זיי געקאנט דערפארן בלויז ביזן זיבעטן באצירק. נאך א וווינטיקן, שנייקן טאג האט מען אויפן אייזוועג אלץ אפטער אנגעהויבן אנצוטרעפן שנייאנשיטן. די מאשינען זיינען שטיינגעבליבן — טיילמאל באטמאנאוון אויף צולהכעיס, אויף לאנג. אויף איין ארט זיינען זיי איינגעזונקען אין שניי, הילף פון דער נאענט איז נישט געווען צו דערווארטן, און מ'האט געמוזט א צווויי קילאמעטער אליין שלעפן די מאשינען.

ווייטער, ביזן סאַמע דורכגוס, איז מען געפֿאָרן אין פֿאַרמאַכטע שליטנס. פֿאָרנים איז געפֿאָרן באַטמאַנאָוום שליטן, וועלכן אַלע האָבן גערופֿן „דער אַדמיראַלישער". ער איז איינער אַליין געליגן אין אים, איינגעהילט אינעם טולעפּ, און פֿון צייט צו צייט אַרויסגערופֿן עמעצן פֿון די באַגלייטערס „אויסצוהערן אַ באַריכט ליגנדיק", ווי אַלעקסיי האָט זיך גערווּצלט. די איבעריקע האָבן זיך איינגעאָרדנט אין די שליטנס פֿאַרווייז און זיך פֿאַרקירצט דעם וועג מיט שמועסן און דיסקוסיעס. די רייזע האָט מען אָפּגעוועקסלט מיט רואָפּשטעלן אויף די באַציִרקן און פֿאַרשידענע ערטער אויף דער טראַסע לויט די סיגנאַלן פֿונעם אַדמיראַל.

אַלעקסיי און ראָגאָוו זיינען געפֿאָרן אין איין שליטן; זיי האָבן זיך בכיוון אַריינגעזעצט צוזאַמען, ווייל זיי האָבן געפֿילט איינער צום אַנדערן אַ סימפּאַטיע, וואָס איז אַלץ שטאַרקער געוואָרן.

— אַליאָשקע, כ'בין זייער צופֿרידן, וואָס כ'פֿאָר צום דורכגוס, — האָט ראָגאָוו געזאָגט, לייכט צודריקנדיק צו זיך קאָוושאָוון דאַלעבן. — ווען כ'האָב זיך דערוווּסט, אַז איר זיינט אַרויסגעפֿאָרן פֿון נאָווינסק, האָב איך אַלץ געפּרוּווט טרעפֿן, צי דער באַלעבאָס וועט מיך מיטנעמען אָדער איבערלאָזן. אויף מיין באַציִרק האָט זיך די זאַך איינגעאָרדנט, און ס'איז געוואָרן לאַנגווייליק. און איך דאַרף האָבן, אַז דער קאָפּ זאָל פּלאַצן מחמת צופֿיל קלאָפּאָטן. און כ'האָב שוין לאַנג געחלומט צו זיין צוזאַמען מיט באַטמאַנאָוון, זיך צוקוקן, ווי ער באַלעבאַטעוועט, זיך צולערנען... און פֿאַרוואָס איז ער מיר אַזוי ליב? ער האַלט דאָך אין איין פֿאָדערן און זיך בייזערן, ער וועט דיר קיינמאָל קיין גוט וואָרט נישט זאָגן! — אין ראָגאָווס שטים האָט זיך געפֿילט, אַז ער אַפּראָבירט עס.

— דו ביסט צעמישט געוואָרן, ווען איר האָט זיך באַגעגנט אין דער צוזאַמענגווינונג!...

— יאָ, כ'בין צעמישט געוואָרן, נאָר פֿאַרוואָס — קאָן איך אַליין נישט זאָגן. איך טרעט דאָך קיינעם נישט אָפּ: אַזוי האָב איך זיך עס איינגעשטעלט נאָך פֿון קינדהייט, געשלאָגן זיך צען מאָל אַ טאָג. און פֿאַר אים כאַפּ איך אַ ציטער!... דו געדענקסט ווי ער האָט מיר אָפּגעשניטן ביי דער ערשטער באַקאַנטשאַפֿט? איך האָב זיך דעמלט אַ וואָרף געטאָן, ווי אַן אַסירישער טיגער. האָט ער אַ זאָג געטאָן צוויי ווערטער, און דער טיגער האָט זיך פֿאַרקערט אין אַ קעצל.

— איך בין דעמלט אין האַרצן געווען פֿאַר דיר, — האָט זיך קאָווּרשאָוו דערמאָנט. — איך אַליין האָב אים דערלאַנגט אַ ביטע, געבעטן אָפּלאָזן אויפֿן פֿראָנט. זי ליגט ביי אים פֿון דעמלט אָן אין סייף. איך בין

איינמאָל געווען ביי אים, האָט ער אַרויסגענומען די ביטע, זי מיר געוויזן, און פרעגט: „אָפּגעבן?" האָט אַ טראַכט געטאָן און זי צוריק באַהאַלטן: „ס'איז נאָך פּריציזיטיק, זאָל זי ליגן...".

— און נאָך עפּעס וועל איך דיר זאָגן, עליאָשע, פאַרוואָס ס'האָט זיך געגלוסט מיט אייך פאָרן, פאַר מיר איז דערהויל בעסער צו זיין וואָס ווייטער פון נאָווינסק.

ראָגאָווס שטים האָט אַ ציטער געטאָן. אַלעקסייען איז אַ שאָד געווען, פאַרוואָס ער זעט נישט זיין פּנים.

— פאַרוואָס דאַרפסטו זיין וואָס ווייטער פון נאָווינסק?

— מיט אַ פּאָר טעג צוריק בין איך געווען באַזונדערס שלעכט אויפּ־געלייגט. כ'האָב אַלץ געטראַכט וועגן אָלגען, יענער כמאַרע האָט זיך מיר דערמאָנט. אגב. כ'האָב זיך דערוווסט, אַז איר אַלע זיינט געפאָרן קיין דר בעזשאַנסק. כ'האָב זיך אַריינגעזעצט אין אויטאָ און — קיין נאָווינסק! הרייסיק שעה געפלויגן אָן אַן אָפּשטעל... נאָר זע, כאָפּ זיך נישט אַרויס פאָרן באַלעבאָס — אַזוי בין איך אַ פאַרפאַלענער. וועסט נישט דערציילן?

— ניין, פאַרשטייט זיך. נו, און ווי האָט דיך אָלגע אויפגענומען?

— כ'בין געקומען צו פאָרן ביינאַכט. די טיר האָט מיר געעפנט סעראַפימע, אַ פּאַטש געטאָן מיט די הענט, געגומען אַרומשמייען — דו קאָנסט זי דאָך. ווי איך בין געווען אינעם טולעפּ, אַזוי האָב איך זיך אַ וואָרף געטאָן צו אָלגען. זי איז געלעגן אין בעט, נישט געזונט געווען און האָט זיך, קענטיק, געלאַנגווייליקט. מיין קומען האָט איר עפּעס נישט פאַרוונדערט, אין אָנהייב, דאַכט זיך, אַפילו דערפרייט. ווען איך האָב זי אַזוי דערזען, אַ בלאַסע, מיט אומעטיקע אויגן, האָב איך זיך געטאָן אַ לאָז אַראָפּ אויף די קני. איך קוש אירע הענט פאַרבאַנדאַזשירטע און שפּיר, אַז איך שטיק זיך — סיי פון גליק, סיי מחמת עפּעס אַן אומעט. און זי טרערן... טרערן... איז צוגעפאַלן צו מיר מיט דער נאַסער באַק און בליפּעט, ווי אַ קינד.

ראָגאָוו איז אויף אַ רגע אַנטשוויגן געוואָרן.

— נו, רעד ווייטער, — האָט אַלעקסיי געבעטן.

— מיין גליק האָט זיך שנעל פאַרענדיקט. זי האָט זיך פּשוט אין אַ מינוט פון שוואַכקייט מיט מיר דערפרייט, און איך האָב שוין געמיינט... סעראַפימע איז, קוקנדיק אויף אונדז, צעקראָכן געוואָרן און זיך צערעוועט אויף אַ קול. אָלגע איז באַלד שטרענגער געוואָרן, האָט מיר געבעטן אַרויס־גיין, זיך אויפגעהויבן, אָנגעטאָן — און געגומען מיך דעקן! „צו וואָס ביסטו געקומען צו פליען? ווער האָט דיר דערלויבט?" — „דאָס האַרץ

האָט דערלויבט, ענטפּער איך. — דאָס איז די העכסטע נאַטשאַלסטווע..." זי האָט מיר אַריינגעקוקט אין פּנים, אַ טאַפּ געטאָן דעם שטערן, געמאָסטן די טעמפּעראַטור. „טאַטעלעך, ניין און דרייסיק דריי!". זי האָט מיך געלייגט אויפן דיוואַן אין בערידזעס צימער און גענומען היילן צוזאַמען מיט סעראַפּימען. איך בין אויך דערפון צופרידן געווען — אַבי צו זיין לעבן איר! ס'גלוסט זיך דיר נישט לאַכן?

— ס'גלוסט זיך מיר אַבסאָלוט נישט לאַכן.

— ס'האָט זיך מיר אויסגעדאַכט, אַז דו לאַכסט אַריין אין דער פּויסט.

— ביסט אַ מאָדנער מענטש, אַלעקסאַנדער! נו, און וואָס ווייטער?

— דאָס איז אַלץ. כ'האָב זיך געמוזט אומקערן אַהיים. — ראַגאָווס שטים איז אַראָפּגעפאַלן, די דערמאָנונגען האָבן אים צעוודערט. — זי האָט מיך ביי זיך נישט אָפּגעשטעלט און אויפן באַצירק נישט געוואָלט לאָזן פאָרן: ביסטו קראַנק — לייג זיך אין שפּיטאָל. איך האָב אויפגעפּאַסט אַ גוטע מינוט און געמאַכט פּליטה...

— שמועסן מיט איר אָפּן האָסטו נישט געפּרוווט? קאָנסטאַנטין האָט זי אָפּגענאַרט אַרום און אַרום. און געשטאָרבן איז ער ווי אַ הונט. ווען זי האָט עס מיר דערציילט, האָט זי נישט געקאָנט אויסבאַהאַלטן איר עקל צו אים...

— איך זאָג צו איר: „איך קאָן אָן דיר נישט לעבן. אָדער דערהרגע מיך, אָדער טרייב מיר מער נישט אַוועק!" — האָט ראַגאָוו פון זיך געדעמפּט אַרויסגעשטיקט.

ער האָט זיך אויסגעדרייט און מיט דער גאַנצער שווערקייט פון זיין קערפּער צוגעקוועטשט אַלעקסייען.

— בער איינער! וואָס זשע האָט זי דיר געענטפערט?

— גאָרנישט... זי האָט גאָרנישט געענטפערט! זי איז אָפּגעגאַנגען אויף אַ זייט, ווי זי וואָלט זיך פאַר עפּעס דערשראָקן. פאַרשטייסט, זי שטייט ווי אַן אומגליקלעכע יתומה, און איך דערוועג זיך אַפילו נישט צוצוגיין צו איר... דו זאָג מיר, אַלעקסיי, וואָס דאַרף איך ערשט טאָן? איך האָב אַלץ געוואַרט... אַלץ געוואַרט!... פריער האָט עפּעס געשטערט. ערשט האָט זי דעם דאָזיקן קאָנסטאַנטינען פון האַרץ אַרויסגעריסן. נאָר מיך האָט זי נישט ליב און וועט מיך נישט ליב באַקומען!...

— דו פאַרשטייסט זי נישט, מיין איך, — האָט נישט באַלד געענטפערט קאָווּשאָוו. — אָלגע האָט דיך ליב און וועט דיך מיט יעדן טאָג שטאַרקער ליב האָבן. נאָר זי איז אַזאַ מענטש, וואָס מוז קומען צו דיר מיט אַ פולשטענדיק ריינער נשמה. איצט, הגם מיט קאָנסטאַנטינען איז

שוין אַלץ אויס, איז איר געמיט באַטריבט, באַאומרויקט. דערמאָן זיך, וויפל זי האָט איבערגעליטן. איך פאַרשטיי זי. זי האָט היים ליב געהאַט, זיכער צום ערשטן מאָל. דערנאָך האָט זי געמוזט אַרויסרייסן פון זיך די דאָזיקע אומוויסנדיקע ליבע, זיך ראַנגלען מיט איר. ס'האָט איר סיי געצויגן צו אים, סיי אָפּגעשטויסן. נאָכער האָט זי זיך דערוווּסט, אַז ער איז אויפן פראָנט, — און אים אָנגעהויבן מיטפילן. ווען זי וואָלט זיין קליינמוטיקער, שוואַכער, וואָלט זי אַליין געזוכט טרייסט און אונטערשטיצונג ביי דיר. זי וויל נישט אַזוי — און דאָס איז גוט. דו האָב געדולד, באַהערש זיך, באַאומרויק זי נישט...

ראַגאָוו האָט אויסגעהערט קאָוושאָוון זשעדנע, זיין אָפּגעהאַקט אָטעמען האָט אויסגעגעבן, ווי אויפגערעגט ער איז. ווי ער וואָלט קאָנטראָלירט לויט קאָוושאָווס ווערטער זיינע ספקות.

— דו רעדסט אַזוי, כדי מיך צו טרייסטן! — האָט ער דורכגעזייעט דורך די ציין. — צום געזעגענען האָט זי מיר געזאָגט: „קום מער נישט צו פאָרן צו מיר. ווען ס'וועט נייטיק זיין — וועל איך אָנשרייבן... באַאומרויק זיך נישט צוליב מיר. כמאַרע האָט פאַר מיר קיין באַדייטונג נישט. נאָך דעם אַלץ, וואָס כ'האָב איבערגעלעבט, האָב איך שוין נישט פאַרוואָס מורא צו האָבן..." מיט איין וואָרט, זי האָט מיר העפלעך געוויזן די טיר...

— ניין, דו פאַרשטייסט זי נישט! גלייב מיר — איך בין גערעכט. דיר שטערט דיין ליידנשאַפט זיך ריכטיק אַריינצוטראַכטן און באַנעמען.

— גענוג, אַלעקסיי! דו ביסט אַ גוטער חבר, נאָר פאָיען מיר מיט חלשות־טראָפּנס דאַרף מען נישט. לאָמיר שמועסן וועגן עפּעס אַנדערש.

— אַגב, כ'האָב זיך אין רובעזשאַנסק געזען מיט כמאַרען, — האָט זיך אַלעקסיי דערמאָנט.

— ווי אַזוי? — האָט ראַגאָוו געפרעגט מיט אַ גלייכגילטיקער שטים.

— כ'האָב זיך צופעליק באַגעגנט מיט אים, זיך אַרומשלעפנדיק איבער די גאַסן. ווייסט, זיי זיינען אַזעלכע לעבערלעכע: באַרג־אַרויף און באַרג־אַראָפּ, „זעץ זיך אויף די הויזן און כאַפּ אַ גליטש"... ער האָט פאַרבעטן צו זיך. ס'האָט זיך נישט געגלוסט גיין, נאָר כ'בין געגאַנגען: עפּעס אַזאַ נאַרישע נייגעריקייט. ס'טרעפט אַמאָל. אַן אומאָנגענעמער מענטש, נאָר ער פאַראינטערעסירט...

— ער האָט זיכער ווידעראַמאָל דערמאָנט וועגן אָלגען?

— ער האָט געזאָגט, אַז זי געפעלט אים און וואָלט זי אַדאָרירט, נאָר צוליב פריינדלעכע געפילן צו מיר לאָזט ער זי איבער אויף מיין חשׁ־

נחת. — אַלעקסיי האָט דאָס געזאָגט, בריִיט אַריינשמייכלענדיק אין דער טונקלקייט פון שליטן, און פאַרויסזעענדיק זיך אָפּגערוקט פון ראַגאָזין.

— איך וויל דיר געבן השגחה! — האָט אים יענער כמעט ערנסט אַ דראָע געטאָן.

— ביי כמאַרען האָב איך געטראָפן גרובסקין. וויזט זיך אַרויס, זיי זיינען אַלטע פריינד. גרובסקי האָט אַמאָל געאַרבעט אין רובעזשאַנסק. ער איז געקומען צו כמאַרען אַביסל זיך אויסוויינען, די ווונדן אָפּלעקן. אויף מיר האָט ער אַפילו קיין קוק נישט געטאָן. כמאַרע האָט מיך געמוסרט וואָס מיר האָבן אַזוי אַכזריותדיק באַהאַנדלט זיין פריינד. נו, איז וואָס, אַז אַ מענטש האָט אַ טעות געהאַט — דאַרף מען אים שוין געבן איבערן קאָפּ? אַגב, זיין מיטגעפיל צו גרובסקין פּאָרט זיך ביי אים מיט אַ געניטן פּראַקטישן באַציונג צו אים. ווען גרובסקי איז אוועקגעגאַנגען שלאָפן, זאָגט ער צו מיר: „ער איז צעקראָכן געוואָרן!... אַ מאַנצפּאַרשוין דאַרף שטאַרקער ווערן אין אַ שווערער מינוט...".

— ריכטיקע ווערטער, — האָט ראַגאָזין אַ וואָרטשע געטאָן.

— ריכטיקע, אָבער מיט וואָס פאַר אַ טאָן זיי זיינען אַרויסגעזאָגט געוואָרן! בכלל האָט זיך נאָך דעם דאָזיקן וויזיט מיין אַנטיפּאַטיע צו כמאַרען פאַרשטאַרקט. ער האָט מיך גאַסטפריינטלעך אויפגענומען, מכבד געווען מיט זאַכן און וויינען, וואָס אויף די שפּייזקאַרטלעך קריגט מען זיי נישט און פאַרגעליינט צו פאַרבעטן „באַקאַנטע דאַמען", ווי ער האָט זיך אויסגעדריקט. ער האָט זיך געחידושט, וואָס איך האָב זיך אָפּגעזאָגט. ביסלעכווייז איז ער מיר אינגאַנצן דערווידער געוואָרן. אַלגע האָט ריכטיק געזאָגט וועגן אים: אַ פּוסטער מענטש, פאַר וועלכן טייערער פון אַלץ זיינען די קליינלעכע לעבן־פאַרגעניגנס... שטרענגער גערעדט: אַ דורכגעפוילטער מענטש... ס'איז פאַרדריסלעך, וואָס אַזעלכע מענטשן קומען אין לעבן אין באַרירונג מיט גוטע, ריינע מענטשן און באַשמוצן זיי. צווישן אַלערליי פאָטאָגראַפיעס, וואָס זיינען ביי אים צעהאָנגען אויף די ווענט, האָב איך מיט פאַרוווּנדערונג דערזען — ווייסט וועמעס פּאָרטרעט?

— אַלגעס?

— ניין, טאַניע וואַסילטשענקאָס. דאָס האָט מיך אַזוי איבעראַשט, אַז כ'האָב זיך נישט איינגעהאַלטן און געפרעגט, פונוואַנען ס'קומט צו אים דער פּאָרטרעט. ער האָט געענטפערט עפּעס נישט גערן און מיט ערגערניש: „זי איז דאָך אַלגעס האַרצפריינדין. זי האָט דאָ שטודירט, אָפּט געווען ביי די ראַדיאָנאָווס. איך האָב זי אַדאָרירט, פאַרשטייט זיך". און

באַלד נאָך די דאָזיקע ווערטער וועגן טאַניען האָט ער אַ זאָג געטאָן עפּעס אַ צווייַדייַטיק ווערטל, און איך האָב נישט אויסגעהאַלטן און זיך צעזעגנט.

— כ'וואָלט וועלן זיך באַגעגענען מיטן דאָזיקן עקזעמפּליאַר, אַ קוק טאָן סאַראַ פּרי דאָס איז!

— דאַכט זיך, ווען האָבן אַזאַ פאַרגעניגן. ער האָט געזאָגט, אַז ער קלייבט זיך אינגיכן צו קומען אויף מאַיסין מיט אַ געאָלאָגישע עקספּעדיציע, וועט זיין ערגעץ אין שכנות מיט אונדז. איך וועל נישט זיין דאַרקעגן, דו זאָלסט אים, ערגעץ־ווו אין דער טייגע, געבן עפּעס־וואָס צו פאַרשטיין מיט די פויסטן!

— מיט פאַרגעניגן! — ראַנאָוו האָט פעסט צוזאַמענגעדריקט די פויסטן!

— ס'האָט אין אים געברויזט אַ מעכטיקע קראַפט. ער האָט אַרומגענומען אַלעקסייען און אין שפּאַס גענומען אים אַזוי קנעטן, אַז יענער האָט אָנגעהויבן קרעכצן און געבעטן רחמנות...

אין לעצטן שליטן זיינען געפאָרן פּילימאָנאָוו און ליבערמאַן. ביידע צעוואָקסענע, האָבן זיי קוים פּלאַץ געהאַט אינעם שמאָלן שליטן. ליבערמאַן האָט זיך געהאַלטן אין איין הרייען און געטרוימט וואָס גיכער זיך צו דערשלאָגן „צום עק וועלט". פאַר דער גאַנצער רייזע איז ער געווען אין אַן אומרויקן צושטאַנד, וואָס איז געווען נישט פאַרשטענדלעך פאַר אים אַליין. נישט אומזיסט האָט ער זיך אין דער פאַרוואַלטונג באַמיט אַרויסצודרייען פון דער נסיעה מיטן תירוץ, אַז ער דאַרף זיך כלומרשט טרעפן מיטן ווייב און דער טאָכטער, וועלכע האָבן זיך אַרויסבאַקומען פון דער לענינגראַדער בלאָקאַדע.

דער מוז זיך צוהאַלטן די גאַנצע צייט אָנגעצויגן לעבן באַטמאַנאָוון, די נאָענטע באַרירונג מיט מענטשן, וואָס ער האָט פריער ווייניק געקענט און זיך נישט פאָרגעשטעלט די פאַרשידנאַרטיקייט פון זייערע אינטערעסן, דער רויקער פאַרנעם פון דער בויונג, וואָס ער האָט ערשט איצט געהעריק באַנומען, — דאָס אַלץ האָט אַרויסגערופן אין ליבערמאַנען אַ צעטומלונג. די וועלט פון זיינע פאַרשטעלונגען האָט זיך מיטאַמאָל פונאַנדערגעשפּרייט, און זיין אייגענע טעטיקייט האָט זיך אים אַנטפּלעקט פון אַן אומדערוואַרטעטער זייט.

אויפן צענטן באַציִרק האָט זיך באַטמאַנאָוו שנעל קלאָר געמאַכט, פאַרוואָס דער דאָזיקער באַציִרק איז הינטערשטעליק קעגן די שכנותדיקע, האָט מיט פאַקטן, דורך אים אויפגעדעקטע, באַוויזן, אַז שולדיק אין אַלץ איז די נישט געאָרדנטע אַרבעט פונעם באַציִרק־אַפּאַראַט. די מענטשן דאָ

האָבן ווי פֿאַרשטאַנען די לאַגע, זייערע אויפֿגאַבן, און פֿונדעסטוועגן האָט די זאַך געליטן צוליב דער ביוראָקראַטישער אָפּשלעפּעניש. באַטמאַנאָוו האָט נישט דורכגעלאָזט דאָס געלעגנהייט צו צווינגען ליבערמאַנען, ער זאָל זיך איבערצייגן, אַז באַקומען אויפֿן באַצירק אַ קילאָ טשוועקעס, למשל, קאָן מען נאָר פֿאַר דעם פּרייז פֿון לאַנגע דערעסנדיקע אונטערהאַנדלונגען מיט עטלעכע אָנפֿירער און נאָך מיט דער הילף פֿון אַ נאַרישער פּאַפּירענער פּראָצעדור. די אָנפֿירער פֿון די הויפּט־אָפּטיילן פֿונעם באַצירק־שטאַב, וועלכע זיצן אין שכנותדיקע צימערן, האָבן געפֿירט צווישן זיך אַן אומזיניקע קאָרעספּאָנדענץ וועגן די סאַמע נישט קאָמפּליצירטע פֿראַגן. ליבערמאַן האָט, ווי אין אַ קליין שפּיגעלע, דערזען זיך און פּעדאָסאָוון.

— ווען האָט איר עס אויסגעהאָדעוועט דעם דאָזיקן שימל? — האָט באַטמאַנאָוו געפֿרעגט אויף אַ פּראָדוקציע־באַראַטונג פֿונעם באַצירק. — כ'בין נישט לאַנג צוריק געווען ביי אייך און אַזעלכעס נישט געזען.

זיי זיינען נישט אַרויסגעפֿאָרן, ביז זיי האָבן נישט פֿריער איבערגעשטעלט די מענטשן אינעם אַפּאַראַט און איינגעשטעלט אַן אָרדנונג. פֿונדעסטוועגן האָבן די פֿאַרוואַלטונג־מיטאַרבעטער אויך נאָכדעם אַ לאַנגע צייט און לײַדנשאַפֿטלעך באַהאַנדלט די פֿראַגע, ווי עס דאַרף זיין אַ סאָוועטישע אינסטיטוציע און סאָוועטישע באַאַמטע. ליבערמאַן האָט זיך נישט באַטייליקט אין די שמועסן, אָבער זיי האָבן אים אָנגערירט און צערודערט. געבליבן אַליין מיט פּילימאָנאָוון, האָט ער מיט אַ פֿאַרשפּעטיקונג געפּרוווט זיך אַרויסזאָגן. דערביי האָט זיך אַזוי באַקומען, אַז עפּעס פּאַרטיידיקט ער די אינטענדענטן, הגם קיינער האָט זיי נישט אַטאַקירט.

ליבערמאַן האָט באַקומען חשק אַ שטאָך צו טאָן פּילימאָנאָוון אין דער זיבעטער ריפּ און אָנגעהויבן צו ריידן, אַז די אינזשיניערן זיינען אין אַ פּריווילעגירטער לאַגע סיי אויף דער בויונג פֿון דער נאַפּטלייטונג, סיי בכלל אומעטום. ער האָט געטענהט: די אינזשיניערן איז לייכט צו אַרבעטן, זיי זיינען זיכער צו קריגן אונטערשטיצונג אין אַלץ, די טעכנישע נאָרמעס געבן רעצעפּטן אויף אַלע צופֿאַלן אין לעבן.

— אָט אַשטייגער דו, אינזשיניער פּילימאָנאָוו, — וואָס ווייסטו? — האָט ליבערמאַן אָנגעגריפֿן. — די מאַשין דאַרף זיין אין אָרדנונג. מע דאַרף געבן בענזין פֿאַר דער מאַשין. די מאַשין דאַרף פֿירן אַ קוואַליפֿיצירטער שאָפֿער. און דאָס איז אַלץ! גיט מען עס דיר נישט, וועלן די מאַשינען שטיין, די אַרבעט וועט זיך פֿון אָרט נישט רירן! און איך האָב אַ מיליאָן קאָמפּאָרדירייעניש: באַשפּייזן די מענטשן לויט דער נאָרמע, באַשוכן זיי און באַקליידן, שאַפֿן פֿאַר זיי אַ גוט לעבן. מאַמינקע טייערע,

כאָטש וועט צעזעצט, נאָר עסן און קליידונג גיב אהער!... אַזוי אויך פֿער־דאַסאָוו. דו פֿאַרדערסט פֿון אים אַלץ, וואָס דו דאַרפֿסט, און אויב ער גיט — אַרבעטסטו. און דיר אינטערעסירט נישט, אויף וואָס פֿאַר אַן אופֿן פֿער־דאַסאָוו באַקומט דאָס אַלץ!...

פֿילימאָנאָוו האָט, ווי געוויינלעך, פֿאַרשוויגן אָדער זיך באַגרענעצט מיט אויסרופֿווערטער. לויט די דאָזיקע אויסרופֿווערטער האָט ליבערמאַן געשפּירט, אַז ס'האָט זיך אים איינגעגעבן צו דערצערענען דעם שכן.

— אויב זיין אַן אינטענדענט איז אַזוי שווער, פֿאַרוואָס נישט טוישן די באַשעפֿטיקונג? פֿאַרוואָס נישט גיין ווערן אַן אינזשיניער, וואָס זיין לעבן איז אַ גן־עדן? — האָט פֿילימאָנאָוו אַ וואָרטשע געטאָן.

ליבערמאַן האָט פֿאַרביינגעלאָזט דעם ענטפֿער און ווייטער אַנטוויקלט זיין געדאַנק:

— דערפֿאַר, וואָס איך, אינזשיניערן, קומט אַלץ אָן לייכט, און אַלע איינע כללים זיינען פֿאַרשריבן אין די ביכער פֿון „אַלף" ביז „תּאָוו", אַרבעט זיך ביי איך אויס דרייסטקייט און זעלבסטזיכערקייט! מאַמינקע מייערע, אָט נאָט איך אַ ביישפּיל — דער אינזשיניער קאָוושאָוו! לויט די יאָרן איז ער נאָך אַ יינגל, און ריידן רעדט ער ווי אַ פּראָפֿעסאָר אָדער אַ רב. אַלץ אין דער וועלט ווייסט ער און אין קיין זאַך צווייפֿלט ער נישט!

— אינזשיניער קאָוושאָווס זיכערקייט נעמט זיך פֿון זיין איבערצייגונג, — האָט פֿילימאָנאָוו ביז אַ זאַג געטאָן. — ער ביטרעוועט נישט און האַנדלט אָפֿן, אָן הינטערוועגעלעך. איך בין זיכער, אַז ער זאָגט קיינמאָל נישט קיין ליגן, און אויב ער טוט עפּעס, מראַכט ער נישט וועגן פּערזענלעכע נוצן. פֿאַרוואָס געפֿעלט דאָס דיר נישט? כ'וועל דיר זאָגן פֿאַרוואָס! דו אַליין פֿאַרמאָגסט נישט די דאָזיקע איבערצייגונג און פּשטות. ווען מע שמועסט מיט דיר, האָט מען אַזא געפֿיל, אַז הינטער דיינע ווערטער איז תּמיד פֿאַראַן עפּעס נישט־דערזאָגטס. נישט אומזיסט טענהן אַ סך, אַז מיט דיר איז שווער זיך צו דעררעדן. דו קאָנסט זיך נישט באַ־הערשן, זאָלסט נישט אָפּנאַרן, הגם אַליין האָסטו דערפֿון גאָרנישט!... צו וואָס מוזטו אומבאַדינגט צושרייבן אַ פֿאַלשע וויכטיקייט דיין אַרבעט, אויסרימען ווי קאָמפּליצירט זי איז, און די שוועריקייטן פֿון אַ וועלכער ס'איז אַנדערער אַרבעט פֿאַרמינערן? פֿאַרוואָס באַמיסטו זיך אומבאַדינגט יעדן אָפּצוזאָגן זיין ביטע, אָדער אויב דו דערפֿילסט זי, דינגסטו זיך פֿריער און גיבסט מאָפּל וויניקער, וויפֿל מע בעט ביי דיר? געדענקסט, ווי זשעניע האָט דיר אַריינגעזאָגט? אַלע האָבן מיט איר מסכּים געווען, קיינער האָט

נישט געזאָגט אַנדערש. הייסט עס, אַז דו האָסט באמת נישט ליב קיין מענטשן און טרויעסט זיי נישט.

— מאַמינקע טייערע, וואָס פאַר אַ באַשולדיקונגען! — האָט ליבער־מאַן אַ געשריי געטאָן. — אויב איך בין אַזעלכער דאַרף מען מיך משפטן!

— מע דאַרף נישט מגזם זיין. נישט אַלץ אין מענטשנס אויפפירונג ווערט רעגלאַמענטירט פון דעם שטראַף־קאָדעקס. ווען ס'וואָלט אַזוי גע־ווען וואָלסטו ערשט זיכער געהערט נישט מיט מיר, נאָר מיט אַ געריכט־אויספאָרשער. און דו ביסט נישט איינער אַזאַ אינטעגענט, ס'זיינען דאָ נישט ווייניק* ענלעכע צו דיר. איך בין טשעקאָווע, פאַרוואָס זיינען זיי אַזעלכע?

— פאַרוואָס? — האָט ליבערמאַן אַ געשריי געטאָן. פילימאָנאָוו האָט אים אַריינגעטראָפן אין דער זיבעטער ריפ.

— משמעות, אַז די סיבה דערפון איז — דאָס זיין נאָענט צו מאַ־טעריעלע ווערטן, צו פּריוואַטאייגנטום, הגם ס'איז נישט קיין אייגנס. עפּעס אַזעלכע מינים שעדלעכע באַצילן פון דער בורזשואַזער קאַמערע לעבן צו לאַנג אין געוויסע אינטעגנדענטן. אין זייער באַוווסטזיין ליקווי־דירן זיך די איבערבלייבעכצן פונעם קאַפּיטאַליזם פּאַמעלעכער, איידער ביי אַנדערע מענטשן.

— זיי אַביסל פּאָרזיכטיקער בנוגע די איבערבלייבעכצן און דער בורזשואַזער קאַמערע! איך האָב זיך ביי דער פּאַרזאָרגונג פון די כוחות אָרויסגעשלאָגן, דאָס לעבן דערויף צעפּטרט, און אויף מיין געביט בין איך גלייך, אויב נישט ווי אַן אַקאַדעמיקער, איז, יעדנפאַלס, ווי אַן אינ־זשיניער! שטודירן אָט די דאָזיקע פּאַרזאָרגונג האָב איך אָנגעהויבן אַביסל פריער, איידער דו דיין טעכניקע, — פון צען יאָר אָן. איך בין איצט אַלט, גאָט צו דאַנקען, פינף און פערציק יאָר.

— אויב אַזוי דאַרף מען פּראַווען אַ יובילײ. מאָדנע, פאַרוואָס האָב איך ביז היינט נישט באַגעגנט אַ פּאַראָרדנונג וועגן פּרעמירן דעם אַקאַדע־מיקער פון באַזאָרגונג — ליבערמאַנען.

— וועסט נאָך זעען! אָט וועלן מיר איבערגעבן די נאַפּטלייטונג, און מע וועט מיך פּרעמירן. מאַמינקע טייערע, איך וועל זיך דערשלאָגן, מע זאָל מיך פּרעמירן.

— זאָל דיר גאָט העלפן! איך וועל דער ערשטער אַפּלאָדירן, הגם כ'בין נישט קיין גרויסער פּאַרערער פון דער ביטרער אינטענדענטישער קונסט.

— דו האָסט זיך נישט פאַרנומען מיט באַזאָרגונג, ווייסטו נישט, אַז אָן כיטרעקייט און קאָמבינאַציעס וועסטו דאָ גאָרנישט אויפטאָן. באַטמאַנאָוו פאַרשטייט עס!

— איך גלייב נישט, אַז ס'איז אַזוי, און נאָך ווייניקער גלייב איך, אַז באַטמאַנאָוו פאַרמאַכט די אויגן אויף דער כיטרעקייט און די קאָמבינאַציעס. איך בין איבערצייגט, אַז דער זעלבער אַליאָשע קאָוושאָוו וואָלט געאַרבעט ביי באַזאָרגונג אַנדערש, איידער דו.

— מאַמינקע טייערע, ער פאַרגלייכט מיך מיט זיין אַליאָשע קאָוושאָוו! — האָט ליבערמאַן אַ קוויטש געטאָן. — זאָלסט מיך מיט אים נישט פאַרגלייכן! זיין לעבן איז פון קינדוויי״ז אָן געווען אַ לויטערס, ווי אַ גלאָז! איך האָב געהערט, ווי ער האָט אויף דער פאַרזאַמלונג דערציילט זיין ביאָגראַפיע... זיין טאַטע איז געווען אַ בעל־מלאכה אָן עם־הארץ, און אים האָט ער געלערנט. פון דער שול איז קאָוושאָוו אַוועק אין אינסטיטוט, פון אינסטיטוט — אויף דער בויונג, און אָט איז ער שוין אַ פיגור!... זיין ליניע איז אַ גלייכע, ווי אַ פייל: פון פיאָנער אין קאָמסאָמאָל, פון קאָמיוג אין דער פּאַרטיי. צי האָט אים דאָס לעבן אַזוי געבראָכן און געקלאַפּט, ווי מיך? אים איז נישט אויסגעקומען ייִנגלווייז צו ליידן צרות אין אַ מאַגאַזין, וווּ דו ביסט ביים סוחר — דאָס נידריקסטע באַשעפעניש, און אַלע האָבן דאָס רעכט צו מאַכן דיך אויסצודרייען, ווען דו הערסט קיינמאָל נישט קיין גוט וואָרט, — בלויז קללות און פּרעסק! דיין אַליאָשען איז נישט אויסגעקומען צו גיין פון איין באַלעבאָס צום צווייטן בעטן אַרבעט, ער האָט זיך פאַר קיינעם נישט געבויגן און נישט דערנידעריקט!

ליבערמאַן האָט דאָס אַלץ אַרויסגעשריגן מיט היץ און פאַרביטערונג. פילימאָנאָוו האָט געשוויגן; ער האָט דאָס ערשטע מאָל געהערט, ווי דערדאַזיקער מענטש רעדט אמת אָן הינטערכוונות און נישט־דערזאָגעכץ. אויך ליבערמאַן איז אַנטשוויגן געוואָרן, אַוודאי ווייל ער האָט זיך פאַרשעמט צוליב זיינע אָפענע רייד.

— ווילסט, וועל איך דיר דערציילן אַ געוויס מעשהלע? — האָט ער אין אַ מינוט אַרום שוין רויק אַ פרעג געטאָן. — ס'האָט מיר דערמיט מכבד געווען איינער אַ באַלעבאָס, ביי וועלכן איך האָב געבעטן אַרבעט. וועסט הערן?

— דערצייל, — האָט פילימאָנאָוו מסכים געווען.

— איינמאָל איז אַ ייִנגל געקומען זיך אָנשטעלן פאַר אַ פּריקאַזטשיק. דער באַלעבאָס האָט אים באַטראַכט פון אַלע זייטן און פרעגט: „צי וועסטו זיך אויסטויגן פאַר אַ פּריקאַזטשיק, ליבער מענטש? דאָס איז נישט

קיין ליכטע זאַך, מע דאַרף זיין כיטרע חערצו". — „וואָס דאַרף מען דאָ כיטרע זיין, באַלעבאָס? איך האָב שוין געזעען די דאָזיקע פּריקאַזטשיקעס". דערווייל האָט דער באַלעבאָס אַ קוק געטאָן אין פענצטער און זיך מיט עפּעס פלוצעם פאַראינטערעסירט: „גיב נאָר אַ קוק, מיין ליבינקער, וואָס זעט זיך עס דאָרט אויפן וועג?" — „עפּעס אַן אָבאָז שלעפּט זיך דאָרט". — „וואָס זשע פאַר אַן אָבאָז איז עס? וואָס פירט ער? — וויל דער באַלעבאָס וויסן. — גיב אָקאָרשט אַ לויף און ווער געוואָר!" דאָס ייִנגל איז אַוועקגעלאָפן, צוריקגעקומען אַ פאַרסאָפּעטער. ער דערציילט: „פּויערים פירן האָבער." איז דער באַלעבאָס אויפגעלעבט געוואָרן: „וווהין זשע פירן זיי אים?" — „דאָס האָב איך נישט געפרעגט. אַ לויף טאָן אייבערפרעגן?" „נאַטירלעך, מע דאַרף איבערפרעגן. אָבער איַיל זיך צו, זיי זיינען שוין היפּש אָפּגעפאָרן". דאָס ייִנגל איז נאָכאַמאָל אַוועקגעלאָפן. ער האָט זיך אומגעקערט אינגאַנצן אַ נאַסער: „זיי פירן דעם האָבער אינעם דאָרף פּאָפּאָווקע". — „און צו וואָס זיי פירן אים האָסטו זיך נישט דערווּסט?" — „ניין. זאָל איך זיך דערוויסן?" — „דערוויס זיך, איך בעט דיך. נאָר מע זעט זיי שוין נישט, זיי זיינען שוין פאַרשווּנדן". — „עט, כ'וועל זיי דעריאָגן!...". דאָס ייִנגל האָט זיך אינגאַנצן אַרויסגעשלאָגן פון די כוחות, קוים די פיס דערשלעפּט: „זיי פירן אים צו פאַרקויפן דעם סוחר סיזאָבריוכאָוו". — „וויפל, וויפל גיטן זיי פאַר אַ פּוד?" — האָט דער באַלעבאָס אַ געשריי געטאָן. „עך, כ'האָב נישט געפרעגט!" — באַדויערט דאָס ייִנגל, נאָר ער אַליין בעט זיך שוין נישט לויפן געוואָר ווערן. עצהט אים דער באַלעבאָס: „וואָלסט פונדעסטוועגן דאַרפן געוואָר ווערן וויפל ס'קאָסט אַ פּוד..." וואָס קאָן מען מאַכן? דאָס ייִנגל האָט געמוזט אָניאָגן דעם אָבאָז נאָך אַמאָל. ער האָט זיך לאַנג צוריק נישט אומגעקערט. ענדלעך באַווייזט ער זיך מיט שוים אויף די ליפּן, אָטעמט קוים: „אַ רובל אַ פּוד"! — זאָגט ער און פאַלט פון די פיס. „צי וואָלטן נישט די פּויערים מיר אָפּגעטרעטן דעם האָבער, אויב כ'וואָלט זיי מוסיף געווען אַ צענערל אויפן פּוד?" — פרעגט דער באַלעבאָס. נאָר ער האָט אַ קוק געטאָן אויפן ייִנגל און דערזען, אַז ס'איז שוין נישטאָ מיט אים וואָס צו מאַכן. דעמלט רופט דער באַלעבאָס אַריין זיין עלטערן פּריקאַזטשיק: „דאָ איז פאַרבייגעפאָרן אַן אָבאָז. צי ווייסטו נישט, טימאָפיי, וואָס פאַר אַן אָבאָז דאָס איז?" — „איך ווייס, באַלעבאָס, — ענטפערט דער פּריקאַזטשיק. — די פּויערים האָבן געפירט האָבער קיין פּאָפּאָווקע, צום סוחר סיזאָבריוכאָוו, צו רובל אַ פּוד. זיי זיינען מסכים אים אָפּצוטרעטן אייך. איך האָב זיי אויף אייגענער אחריות מוסיף געווען אַ פינפערל. זיי האָבן שוין פאַרקע

רעוועט, וועלן באלד אהער צופארן." — „האסט פארשטאנען? — פרעגט דער באלעבאס דאס יינגל. — דו טויגסט זיך נישט אויס פאר א פריקאזטשיק. איך עצה דיר צו גיין שטודירן אויף אינזשיניער־מעכאניקער. צו דעם טויג יעדערער, אט איז אפילו פילימאנאוו געווארן אן אינזשיניער!..."

פילימאנאוו האט זיך צעלאכט:

— אן אינטערעסאנט מעשהלע, — האט ער מודה געווען. — מסתמא, ביסטו עס נישט, חבר אקאדעמיקער, געווען יענץ יינגל, וואס האט נישט אויסגעהאלטן דעם עקזאמען?

— ניין, חבר אינזשיניער, דאס איז געווען נישט איך... מאמינקע מייערע! ווען איך וואלט דאס געווען, וואלט צו באטמאנאוו אנגעקומען פאר אן אינטענדענט עפעס א הויך קוואליפיצירטער אינזשיניער, און די מענטשן אויף די באצירקן וואלטן געגאנגען נאקעט און בארוועס....

בערידזע און טאפאליעוו, וועלכע האבן זיך געפונען אין איין שליטן נאכן איבערנעכטיקן אויף א באצירק, זיינען א לאנגע צייט געפארן שווייגנדיק. ס'האט זיך געהערט קוזמעס קוזמיטשעס אפגעהאקט, שווער אטעמען. בערידזע האט זעלטן גענומען אונטערזינגען „פרעכטיקער ים, הייליקער באיקאל". זיי איז נאכנישט אויסגעקומען צו פירן קיין אמטלעכן שמועס, דערצו איז בעת אמטלעכע שמועסן תמיד בייגעווען קאוושאוו.

עפעס ביי א גרוב האט עס דעם שליטן שטארק א טרעסל געטאן, און די אינזשיניערן האבן זיך צוזאמענגעשטויסן. בערידזע האט דערפילט דעם גערוך פון שמעקטאבעק, וואס האט זיך געשפירט פונעם אלטנס וואנסעס, און זיך צעלאכט:

— אט האבן מיר זיך דערנענטערט, קוזמע קוזמיטש. אייך דאכט זיך נישט, אז מיר האבן שוין גענוג געשוויגן? כ'מיין, אז איצט איז שוין נישט פאראן קיין סיבה אײנער זאל זיך בלאזן אויפן אנדערן. ווי מיינט איר?

— איר האט רעכט. דעם אמת געזאגט, איז אויך פריער נישט געווען קיין וואגיקע סיבות.

— פריער זיינען געווען סיבות — גרובסקי. אזא סיבה, ביי וועלכער איר זיינט געווען, אויב מע קאן זיך אזוי אויסדריקן, אין געפאנגענשאפט... זאגט, ער איז אייך נישט קיין שאד? ער האט דאך פארט א סך כוחות אריינגעלייגט אינעם פראיעקט, און פלוצעם — ארויסגעטריבן.

— ניין! ער איז ערשט געבעכדיק, אָבער ער איז מיר נישט קיין שאָד, — האָט טאָפּאָליעוו פּעסט געענטפערט. — איך האָב אויף זיך אַליין אָפּגעפילט זיין השפּעה — די דאָזיקע געפּאַנגענשאַפט, ווי איר האָט זיך אויסגעדריקט. איך וואָלט געגעבן אַ פּרעמיע יענעם מענטשן, וועלכער וואָלט געקאָנט דערקלערן דעם תוך פון אַזעלכע מענטשן, ווי גריבסקי.

— פּרוווט עס אַליין טאָן, וועט איך דאָס געלט בלייבן אין קעשענע.

— האָט בערידזע געראָטן. — אגב, איר האָט איצט פרייע צייט.

— איך וועט מיר דערלויבן טאָן אַ שמעק טאַבעק? כ׳וועל עס מאַכן פּאַרזיכטיק. נישט פאַרפּראָשען אייך די אויגן. עס גלוסט זיך מיר זייער שטאַרק.

— איר זיינט אין דער דאָזיקער טונקעלער קוואַרטיר פּונקט אַזאַ באַלעבאָס, ווי איך, וואָס האָט איר מיר צו פרעגן.

טאָפּאָליעוו האָט אָנגעשטאָפּט די נאָז מיט טאַבעק. געאָרגי דאַוויד־דאָוויטש האָט הילכיק אַ ניס געטאָן.

— אָט האָט איר אַריינגעכאַפּט! — האָט זיך דער אַלטער צעלאַכט.

— אויב איר האָט חשק, לאָמיר באַטראַכטן די דאָזיקע זייער קאָמפּלי־צירטע דערשיינונג, וואָס עס שטעלט מיט זיך פאָר מיין געוועזענער פּאַט־ראָן. איר זיינט מסכּים, אַז דאָס איז אַ קאָמפּליצירטע דערשיינונג?

— זיכער.

— אַלעקסיי מאַקסימאָוויטש גאָרקי, — טאָפּאָליעוו האָט מיט גרויס אַכטונג אַרויסגעזאָגט דעם דאָזיקן נאָמען. — האָט נישט אומזיסט גערופן צו האַסן דאָס קליינבירגערטום. די שרעקלעכע קראַפט פונעם קליינבירגער־טום איז באַזונדערס באַשטאַנען דערין, וואָס ס׳האָט אים עקלהאַפט גע־צויגן צו מנוחה, צו אומטעטיקייט. גריבסקי דריקט מיט זיך אויס עפּעס ענלעכס. ער וואָלט דאַרפן וווינען אין ענגלאַנד: דאָרט שטייט אַלץ גאַנצע יאָרהונדערטער אָן באַוועגונג — אַזאַ מין ריזיקער פאַרוואַקסענער סטאַוו, פאַרצויגן מיט גרינעם שלאַם... ווען ס׳וואָלטן פּלוצעם פאַרשוווּנדן גע־וואָרן די דיקע געהילפסביכער, וועלכע רעגלאַמענטירן גריבסקיס טעטי־קייט, וואָלט ער זיכער געשטאָרבן פון אַ האַרצשלאַג. נאָטידלעך, ער ווייסט אַ סך, האָט אָנגעזאַמלט וויסן פאַר די אַלע יאָרן פון אינזשעניערישער פּראַקטיק. פונדעסטוועגן גלייבט ער נאָר דערין, וואָס ס׳איז פעסט באַ־שריבן אין די דיקע אויסלענדישע און געוויסע אונדזערע ביכער און ס׳איז הונדערט מאָל באַשטעטיקט געוואָרן דורך אויטאָריטעטן. שפּרייזנדיק מיט יראת־הכבוד הינטער זיי, איז ער איינמאָל פאַרקראָכן מיט זיי אין עפּעס אַ שטיל, שליימיק וואַסער און דאָרט שטעקנגעבליבן. ס׳איז אַ ם פרעמד

נאָוואַטאָרישקייט, געוואַגטקייט, וועמעס עס איז איניציאַטיוו רעגט אים פּשוט אויף... ערשט איצט פאַרשטיי איך, פאַרוואָס ער האָט מיט אַזאַ סאַרקאַזם און פאַרדריסנקייט באַגעגנט דעם אויפקום פון דער אידעע וועגן לינקן ברעג. דאָס איז נאָך פאַרגעקומען פאַר אייך, איך מיין דערמיט דעם פאַרשלאַג, וואָס איז געקומען פון דער טראַסע, פון קאַרפּאָוו און אַנדערע. פּונקט אַזוי האָט ער אויך אויפגענומען די איניציאַטיוו פון טאַניע וואַסילטשענקאָ, וועלכע איז אויף אַלע באַראַטונגען אַרויסגעטרעטן מיט דער פאָדערונג פון פאַרלייגן אַ צייטווייליקע טעלעפאָן־פאַרבינדונג.

— איר האָט גרובסקין פריער נישט פאַרשטאַנען? אָדער איר האָט אים פאַרשטאַנען און שלום געמאַכט מיט אים?

— איך האָב אים נישט פאַרשטאַנען אַזוי, ווי איך פאַרשטיי אים איצט נאָכן אַרויסגיין פון זיין געפאַנגענשאַפט. כ׳בין זיך מודה — ער האָט אויך מיר אַ געווויסע צייט אַריינגעשלעפּט אין זיין טוכלע וואַסער. עס איז אויבלט מיר אַ טראַכט צו טאָן, אַז דאָס האָב איך עס, אונטער זיין דיקטאַט, געענטפערט אויף די פאַרשלאַגן פון דער טראַסע. און אַז דאָס בין איך עס נישט אימשטאַנד געווען אונטערצושטיצן טאַטיאַנע וואַסילטשענקאָ, הגם כ׳האָב פאַרשטאַנען, אַז זי איז גערעכט.

דער אַלטער האָט זיך, משפּטנדיק לויט זיין שטים, דענערווירט, און בערידזע האָט אַ זאָג געטאָן, כדי אים צו באַרויקן:

— איר באַאומרויקט זיך אומזיסט. איר פאַרנעמט זיך דאָך איצט מיט אויספאָרשן אַ קאָמפּליצירטע דערשיינונג, וואָס איז אַוועק אין דער פאַרגאַנגענהייט.

— כ׳וועל פּרוּוון, — האָט טאָפּאָליעוו געזאָגט. — מיר איז, פאַרשטייט זיך, ווייט נישט אַלץ סימפּאַטיש געווען אין מיין געוועזענעם פאַטראָן. אָבער קיין געדאַנק וועגן קעגנווירקן אָדער, נאָך מער, וועגן בונטעווען זיך איז נישט אויפגעקומען. אגב, מיר זיינען שוין באַקאַנט אַ פערטל יאָרהונדערט, ער האָט אונדזערע לאַנגיאָריקע באַציונגען אָנגערופן זילבערנע פריינדשאַפט. באַנעמט איר, ווי מיר איז שווער צו טראַכטן וועגן דאָזיקן „האַרציקן פריינד"!... איינער אַ חכם פון אַלטערטום האָט געזאָגט: „אָפּגעשטאַנענקייט איז — טויט." גרובסקי איז אין תוך אַריין, — ז. טויטער מענטש, אַ לעבעדיקער מת. איך בין פון מיין יוגנט אָן פאָרט געשטאַנען פאַר אַן אַנדער כלל: צום טייוול אָפּגעשטאַנענקייט און רוטין, גיט אונדז אומרו, צעוודערונג, אַלערליי נייס יעדן טאָג!... איר זייט פאַר מיר — די לעבעדיקע אַנטיטעזע פון גרובסקין, און כ׳בין צופרידן, וואָס כ׳בין, ענדלעך, מיט אייך. כ׳בין צופרידן, וואָס כ׳פאָר צום דורכגנוס — אַרבעטן.

גרובסקי, זעט איר, — ער וואָלט אַליין אַהין נישט געפאָרן, און וואָלט אויך מיך אַהין נישט געלאָזט. איר ווייסט, שווער זיך מודה צו זיין, נאָר איך וואָלט זיך אַפילו נישט געבעטן — ס'איז ווייט, קאַלט, פאַרשידענער־עיליי אומבאַקוועמלעכקייטן, טומל, בעת אין דער היים איז וואַרעם און רויק. נאָר עפּעס האָט זיך מיר איבערגעגעבן פון אייך, און איך בין איצט נישט ביכולת איינצוזיצן אין דער היים, איך האָב דאָס באַדערפעניש אַליין אַנצוטאַפּן מיט די אייגענע הענט, אַליין זעען, ווי עס וועט זיך איינלייגן די נאָפּלייטונג אינעם דורכגוס. איך דענק לעבערלעך, געאָרגי דאַווידאָוויטש?

— איך האָב חשק צו דריקן אייער האַנט, נאָר ס'איז ערשט נישט אויפן אָרט, — האָט בערידזע געזאָגט מיט געפיל.

— עמעץ וואָלט מיך געקאָנט אויסהאָרכן — אויסהאָרכן און אַ צי־טאָן מיט די פּלייצעס, — האָט טאָפּאָליעוו נאָך אַ מינוט שווייגן ווידער אָנגעהויבן צו רעדן. — „עפּעס האָט דער אַלטער פון פינגער אויסגעזויגן אַזאַ פּראָבלעם. ביי אונדז אין לאַנד איז אַזאַ נישט פאַראַן! ביי אונדז איז די גאַנצע אָרדנונג, דער גאַנצער סיסטעם — פאַר שעפערישקייט, קעגן אָפּגעשטאַנענקייט. דער דאָזיקער אַלטער כריין וויל אונדז אָנבינדן זיינע סוביעקטיווע איבערלעבענישן!..." וועל איך ענטפערן דעם אויסגעטראַכטן אָפּאָנענט: ריכטיק, די גאַנצע אָרדנונג איז קעגן באַרויקן זיך אויף דעם דערגרייכטן, קעגן קליינמוטיקייט און אָפּגעשטאַנענקייט — זי איז פאַרן לעבן. אָבער דאָס פּראָבלעם, וואָס איך האָב אַרויסגעזאָגט, עקזיסטירט פאָרט. אָט האָט איר אַליין זיך אַרויסגעכאַפּט, צווישן אַנדערן: אַ דערשיינונג, וואָס איז אַוועק אין דער פאַרגאַנגענהייט. צי איז דאָס אַזוי? אַ סך פאַרשידענע מענטשן לעבן אין לאַנד — מיליאָנען! און יעדער האָט זיך זיין מערכה. ווערט געבוירן אַ מענטש, לעבט, ווערט דערצויגן, און וואָס עס ווערט פון אים... צי דען באַאומרויקן מיך די דאָזיקע פראַגן, ווייל איך בין אַלט זעכציק יאָר: דער אַלטער ספּעציאַליסט, הייסט עס, איז פול מיט איבערבלייבעכצן? שטותים, כ'בין לחלוטין נישט קיין אַלטער!

— בראַוואָ!

— יאָ, יאָ, איך נעניר דעם דאָזיקן פאַרעלטערטן באַגריף ווענן על־טער! ווען איך וואָלט ערשט יונגער געווען מיט פערציק יאָר, וואָלט מיר אויך דאָס דאָזיקע פּראָבלעם נישט ווייניקער באַאומרויקט. גרובסקי איז יינגער פון מיר, נאָר ער וועט מיך נישט פאַרשטיין, אַז איך וועל אים דאָס אַלץ זאָגן. אויך אַ מענטש פון קאָמיוגישער עלטער קאָן אַריינפאַלן

אין געפֿאַנגענשאַפֿט פֿון נישט ריכטיקע באַגריפֿן. שטעלט אייך פֿאָר גרובסקים זון — וואָס פֿאַר אַ געדאַנקען־גאַנג וועט זיך ביי אים שאַפֿן, אויב ער איז געראָטן אין טאַטן? און צי האָט איר נישט אָנגעטראָפֿן קיין יונגע לייט, וואָס זיינען רויק און זעלבסטצופֿרידן ביז איבל? אַזעלכער האָט פֿאַרענדיקט אַ לעראַנשטאַלט, באַקומען אַן אַמט, זיך איינגעשאַפֿן אַ פֿאַמיליע און איז אינערלעך איבערצייגט, אַז ער האָט שוין דערגרייכט צום סופֿ. קיין שום ווייטע פּערספּעקטיוו — דאָס האָב איך מיט אַליאָשן דערפֿונדן אַזאַ טערמין — קיין שום ווייטע פּערספּעקטיוו בלינצלט נישט פֿאַר אַזעלכן, מער קיין שום ציל שטעלט ער זיך נישט. ער גיט זיך אונטער דעם שטראָם, דעם אַלגעמיינעם לעבנסלויף. דער שטראָם איז, וואָס איז דאָ צו ריידן, מעכטיק און פּרעכטיק, ער רייסט אַלעמען מיט פֿאָרויס, אין דער צוקונפֿט. נאָר צי קאָן מען בלייבן רויק, ווען צווישן די, וואָס פֿאַרשנעלערן מיט אַלע כּוחות די דאָזיקע באַוועגונג, זיינען פֿאַראַן אַזעלכע, וואָס שווימען אָן ווילן? אַלץ, וואָס ווערט געטאָן אָן ווילן, קאָן אָפּשטיין, און דאָס, וואָס איז אָפּגעשטאַנען — טאָרמאָזירט די אַלגעמיינע באַוועגונג...

די שליטנס זיינען פּלוצעם שטיינגעבליבן. פֿון פֿראָנט האָבן זיך דערהערט שטימען, געלעכטער. דער „אַדמיראַל" האָט צייטנווייז אויף אַזאַן אויפֿן אָפּגעשטעלט דעם גאַנצן צוג ערגעץ־ווו אויפֿן סאַמע פּוסטן און ווילדן אָרט. ער איז אַרויסגעגאַנגען אויסגלייכן זיך די גלידער, נאָך אים זיינען אַרויסגעקראָכן פֿון די טונקעלע שליטן־קאַסטנס די אַ בריקע. די זון, די שנייווייסקייט האָבן די מענטשן געבלענדט. באַטמאַנאָוו איז געפֿעלן דער ווינטער־פּייזאַזש ביי דעם אָרט, און ער האָט געקאָנט אָפּשטיין שעהנווייז און שעפּן פֿון אים פֿאַרגעניגן.

— אַלץ די זעלבע ווייסלעכע פּייזאַזשעלעך. אמת, וואַסילי מאַקסימאָוויטש? — האָט בערידזע, צוקומענדיק אָנגעהויבן אַ פּאָלעמישן שמועס.
— איך קוק אויף דער דאָזיקער דורכזיכטיקער גרויער פֿאַרב און טראַכט: „אַך, קאַווקאַז! דאָרט איז אויף יעדן שטיקל ערד אַזויפֿיל פֿאַרבן — גרעלע, שרייענדיקע!... אַפֿילו נישט ווילנדיק אַנטציקסטו זיך..."

ס'זיינען צו זיי צוגעקומען די מיטפֿאָרער. בלויז ליבערמאַ' מיט פֿילימאָנאָוו האָבן פֿאַרפֿירט אַ קאַמף אויפֿן שניי. דער אינטענדענט האָט אין זיין צווייזייטיקן צוויטיקן פּעלץ זיך אָנגעזעצט אויפֿן קעגנער, ווי אַ שווערער ברוינער בער.

— אמת, אַליאָשע, די היגע פּייזאַזשן זיינען אומעטיקע, טריבע? און אום ווינטער איז בכלל נישטאָ אויף וואָס צו קוקן, — בערידזע האָט זיך געזוכט אַ פאַרבינדעטן און צוגעוווּנקען אַלעקסייען.

אים האָט ערנסט אונטערגעשטיצט טאַפּאַליעוו — די היגע נאַטור איז נישט געווען אין אַלטנס גוסט.

— די בלומען שמעקן נישט, די פייגל זינגען נישט, — האָט ער איבערגעחזרט עפּעס עמעצנס אַן אויסטראַכטעניש. — אַ קאַלטע, שווין זייער שטרענגע נאַטור. איך בין אַ הייסער ליבהאָבער פונעם סמאָלענסקער קאַנט, כ׳בין עס געווען און וועל עס פאַרבלייבן.

בערידזע האָט אין התפעלות אַ שטאַרך געטאָן אַלעקסייען מיטן עלנ־בויגן:

— אַהאַ! ס׳האָט אים אַ ברי געטאָן. ער וועט באַלד אָנגרייפן!

און ווירקלעך, באַטמאַנאָוו האָט דערייכערט דעם פּאַפּיראָס, אַוועק־געוואָרפן דאָס עקל און אָנגעהויבן:

— בלינדע! תושבים פון קורערטער: „אַך, קאַווקאַז! אַך, קאַווקאַז!...” רעדט נישט קיין לשון־הרע אויף דער מאַמע־נאַטור, זי איז אומעטום פּרעכטיק! מע דאַרף קאָנען זי זעען און האָבן געשמאַק פאַר איר. איך וועל איצט איינפירן אַ כלל: יעדע צווי שעה קריכן אַלע אַרויס אויפן פּראָסט, צו קוקן אַ שעה צייט אויף דער נאַטור, כדי צו באַנעמען אירע שיינקייט.

— אוי, איך האָב זי שוין באַנומען! — האָט זיך בערידזע צעלאַכט.

— טוט אַ קוק אויף דער שקיעה, — האָט באַטמאַנאָוו אַ זאָג געטאָן מיטן טאָן פון אַ באַפעל. — איר זעט, די זון איז שוין נישטאָ, זי איז הינטער יענער ריזיקער סאָפּקע. נאָר איינציייטיק איז זי דאָ נאָך אָנ־װעזנדיק. די דאָזיקע זון האָט אָפּגעמאָלן פאַר אייך די שנייוויסע לייוונט. ווי קאָן מען זיך נישט אַנטציקן מיט דער אויסגייענדיקער שיין, וועלכע האָט אַזוי געצייכנט די קאָנטורן פון דער סאָפּקע! ווען אונדזער הויפּט־אינ־זשעניער וואָלט פעיק געווען צו פאַרשטיין עפּעס־וואָס חוץ צייכענונג, וואָלט ער דערזען אָט יענע געדיכטע טענענביימלעך און אויך, ווי זיי האַלטן אויף די צווייגן, גלייך ווי אויף האַנטפלאַכן, הויפנס שניי, און יענץ — איר זעט? שימערע שטראַלן — גאָלד, וואָס זייט זיך דורך כסדר דורכן שניי!

בערידזע האָט געשעפּט נחת פון באַטמאַנאָוון: הויך, ברייטפּלייציק, אינעם ווייסן האַלבפּעלצל און דעם פוטערנעם היטל, איז ער געווען שיין. אין זיינע גרויע אויגן האָבן זיך געשפּיגלט די פייערן פון דער שקיעה.

— איר זיינט אַ מאָלער, וואַסילי מאַקסימאָוויטש, — האָט טאָפּאָליעוו דערקלערט. — דער מענטש, וואָס האָט דערזען אין דער נאַטור שיינקייט, וואָס אַנדערע האָבן זי נישט דערזען, — איז אַ מאָלער.

— איר ווילט זאָגן, אַז דער נאַטשאַלניק האָט אונדז געוויזן אַזעלכעס, וואָס איז אין דערווירקלעכקייט נישט פֿאַראַן? — האָט אַלעקסיי אַ טשעפּע געטאָן דעם אַלטן.

— ניין, איך האָב לחלוטין נישט דאָס געוואָלט זאָגן, דרייט נישט איבער!

— קוקט זיך נישט אום אויף די דאָזיקע ווינצלער, — האָט באַטמאַנאָוו געענצהט דעם אַלטן. — די דאָזיקע סאָפּקע אַליין איז אַ גאַנץ בילד. קוקט זיך איין, זי איז געמאָלן כלומרשט מיט איין קאָליר, נאָר וויפֿל טענער און האַלב־טענער! אויפֿן שפּיץ — גאָלדיק, אַביסל נידעריקער — אַ העלפֿיאָלעטע שאַטירונג, נידעריקער צום צופֿוסונס ווערט ער אַלץ טונקעלער און גייט איבער פֿון אונטן אין אַ טונקלפֿיאָלעטן קאָליר. ווו האָט איר דאָס דערזען אַ דורכווײַסיקע גרויע פֿאַרב, חבר בערידזע?

יענער האָט אויפֿגעהויבן צו דער הייך ביידע הענט אין די גרויסע הענטשקעס:

— כ'גיב זיך אונטער, זי איז ערגעץ פֿאַרשוווּנדן, די פֿאַרשאָלטענע!

— ערשט פֿירט איבער אייערע קורצזיכטיקע אויגן אויפֿן אַדון. — באַטמאַנאָוו האָט אַ קוק געטאָן אויף די באַגלייטער און אָפּגעשטעלט דעם בליק אויף ליבערמאַנען, וועלכער האָט שווער געסאַפּעט נאָכן קאַמף מיט פּילימאַנאָוון. — וואָס פֿאַר אַ געדאַנקען קומען אײַך אין זינען, ווען איר קוקט אויפֿן טייך?

ליבערמאַן האָט אַ באַוועג געטאָן די גרויסע רויטע נאָז אין דער זייט פֿונעם אַדון און געצויגן מיט די פּלייצעס:

— געדאַנקען? אַ גרויסער טייך. ער איז געפֿרוירן.

— און מער גאָרנישט?

— מער גאָרנישט. וואָס נאָך, מאַמינקע טײַערע? — ליבערמאַן האָט תמימותדיק געפֿינטלט מיט די פֿאַרפֿראָסטיקטע ברעמען און געהויבט אויף די געפֿרוירענע הענט. נישט אָן איראָניע האָט ער צוגעגעבן: — אין אַלגעמיין פֿאַרשטיי איך זיך מער אויף באַזאָרגונג, חבר נאַטשאַלניק.

אַלע האָבן זיך צעלאַכט.

— און איר וואָס וועט זאָגן? — באַטמאַנאָוו האָט אַ קוק געטאָן אויף אַלעקסייען, וועלכער האָט שטאַרק געקוקט אויפֿן טייך. — נישט

שוין זשע וועקן זיך נישט אין אייך קיין שום געדאנקען און געפילן, ווען איר קוקט אויפן שטיין־געבליבענעם אדון?

— ס׳וועקן זיך, — האט קאַוושאַוו געענטפערט ערנסט. — אום־ווינטער ראַשט מיך תמיד איבער יעדער גרויסער טייך מיט זיין אומ־באַוועגלעכקייט. און ס׳ווילט זיך באַטראַכטן די שפּורן פון דעם קאַמף, וואָס דער טייך האָט געפירט, איידער ער האָט זיך אונטערגעגעבן דער קראַפט, וועלכע האָט אים פאַרקאַוועט.

באַטמאַנאָוו האָט אים אויסגעהאָרכט מיט בפירוש פאַרגעניגן.

— ריכטיק! האָט זיך אָפּגעפונען כאָטש איין מענטש מיט געשמאַק. גיט אַ קוק, ווי דער אַדון האָט זיך קעגנגעשטעלט, ווי ער האָט זיך גע־ראַנגלט! וואָס שטעלן מיט זיך פאָר די דאָזיקע ווילד אַרויסשטאַרצנדיקע אייזהויפנס אויפן טייך? דאָס זיינען זיינע אָפּגעשטאַרבענע באַוועגונגען. דאָ איז אַ גאַנץ שלאַכטפעלד פון צוויי סטיכיעס! — ער האָט זיך אויסגע־דרייט און שאַרף אַ קוק געטאָן ערגעץ פון יענער זייט טייך. — ווו נאָך וועט איר זען אַזאַ וואַלד! אויף קאַווקאַז?... דאָ, וווּ מיר שטייען, אויפן לינקן ברעג, האָט דער וואַלד אָפּגעטראָטן. און דאָרט איז ער צוגעגאַנגען ביז צום סאַמע וואַסער און ווי ער וואָלט געזאָגט צום אַדון: „איך האָב דיר ריין געמאַכט יענעם ברעג — הוליע, דאָ איז מיין מלוכה, אַהער האָסטו נישט קיין רעכט אַריינצוגיין — פאַרקערעוועו!...“.

בעת־ווען ער האָט אַריינגעשמיכלט אין די וואָנסעס, באַטמאַנאָוו האָט דעם שמייכל באַמערקט.

— ס׳איז נישטאָ וואָס צו שמועסן, — האָט ער צוגעוואָרפן כלומרשט אין כעס. — כפול־שמונהדיקע זאַכלעכע מענטשן, ווי איר, זעען אין אַ לעבעדיקן וואַלד בלויז געהילץ, סלופּעס און ברעטער. ס׳זיינען פאַראַן אַנדערע מענטשן, וואָס זעען, פאַרקערט, אין געהילץ און ברעטער אַ גרי־נעם וואַלד, וואָס איז פול מיט קלאַנגען און פריילעכן גערויש!

— אייער באַמערקונג נעם איך אָן ווי אַ דירעקטיוו, און פון היינט אָן וועל איך אויף קוקן אויף וואַלד פון שטאַנדפונקט פון געהילץ און ברעטער. איך וועל זיך מיט אים אַנטציקן, — זאָל ער זיך, דער ליבענקער, שטיין נאָך פינף הונדערט יאָר!

אַלעקסיי האָט נישט איינשטימיק אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ.

— געבן אייך אַ וואָרט? איר זיינט נישט מסכים? — האָט אים באַטמאַנאָוו געפרעגט.

— כ׳בין נישט מסכים, אַז דער דאָזיקער וואַלד זאָל שטיין רויק פינף הונדערט יאָר, — האָט אַלעקסיי געענטפערט. — אין דאָזיקן וואַלד

אין דער באלעבאס — דער בער. איך בין פאר אנדערע פייזאזשן. איך וועל קיינמאל נישט פארגעסן דאס בילד, וואס ראגאוו האט אונדז געוויזן אויף זיין באצירק.

— וואס האסטו זיי דארט געוויזן, ראגאוו? — האט באטמאנאוו געפרעגט פאראינטערעסירט. — איך קען דיך, קונצנמאכער!

ראגאוו האט א שמייכל געטאן. אלעקסיי האט אים אויסגעבאפט דעם ענטפער:

— ער האט אונדז געוויזן די עלעקטרע־לאמפן אויף דער טראסע לענגאויס דעם אדון און די עלעקטרע־לאמפן אויפן לינקן ברעג איבערן באצירק. אט אזא זונאויפגאנג אום האלבער נאכט — דאס איז א פייזאזש!

באטמאנאוו האט זייטיק געווארפן א גינציקן בליק אויף ראגאוון, נאר מיט דער זעלבער שטרענגקייט א ווארטשע געטאן:

— האסט זיך אומזיסט באמיט! די פארגעבטע אינזשיניעריש־טעכנישע נשמות וועסטו דען מיט עפעס רירן?

— מיין אלטע אינזשיניעריש־טעכנישע נשמה האט עס גערירט, — האט מאפאליעוו א שמייכל געטאן. — כ'בין זיך מודה, איך האב בשום אופן נישט הערוווארט צו אנטדעקן ביי דער נאטשאלסטווע א פיינעם קינסטלערישן געשמאק.

— איך וועל אויפדעקן א סוד: אונדזער נאטשאלניק האט פון די יונגסטע יארן אן א לײדנשאפט צו מאלעריי, — האט בערידזע דערקלערט נישט אן בייסיקייט. — איך האב געהאט דאס גליק צו זען זיינע פייזאזשן. כ'האב אפילו איינמאל געפאקט דעם נאטשאלניק אויפן ארט פון פארברעכן — לעם הענם מאלברעט, מיטן פענדזל און דער פאליטרע אין די הענט. דאס האט מיך אזוי פארוונדערט, אז איך האב פארגעדענקט אלץ ביז די מינדסטע פרטים!... אונדזער חשובער מאלער האט געוואלט אפמאלן אויפן לייוונט דעם הארבסט. עטלעכע בערעזקעס מיט גאלדיקע בלעטער אויף א פעלז זײנען ווי געקומען צו שלייכן פון ערגעץ ווייט, צוגעגאנגען צום אפרים און פארגליווערט געווארן אין שרעק. חוץ זיי — קיין איין ביימל נישט, בלויז שווארצע, פעלזיקע סאפקעס אנגעהויפט ארום. און איבער זיי א בלאסער, קאלטער הימל. — בערידזע האט זיך צעלאכט. — איר זעט, וואסילי מאקסימאוויטש, איך האב אייער גאנצן פייזאזש פינקטלעך ארויסגעבראכט, און איר זידלט מיך פאר ארגרעבטקייט!

— איך זידל אייך נאָך ווייניק, — האָט באַטמאַנאָוו א זאָג געטאָן.
— נו, קריכט אַקערשט אַריין אין מיין שליטן. כ׳וועל אייך איינרוימען עטלעכע ווערטער, וועלכע וועלן אייך אָפּגעווינען צו ריידן רכילות אויף נאַטשאַלסטווע!...

קאַפּיטל עלף

קאַרפּאָוו גייט אַוועק אויף דער בויונג

באַטמאַנאָוו האָט, נאָכשפּירנדיק ווי אַ רויט זונשטראַלכל דרינגט אַריין דורך אַ שפּאַלט אין דאַך פון שליטן, אַרומגעטראַכט די פּאַרשטייענדיקע אַרבעטן. די שעהען, ווען ער איז איבערגעפאָרן פון איין באַצירק צום צווייטן, זיינען פאַר אים געווען אַ זעלטענע צייט פון זיין מיט זיך אַליין, פון וועלכן ער האָט זיך תמיד געמוזט אָפּזאָגן. איצט האָט מען געדאַרפט גוט באַטראַכטן דעם מצב פון דער גאַנצער בויונג. באַטמאַנאָוו האָט זיך דערמאָנט אין זיין לעצטן שמועס מיט פּיסאַרעוון און דודינען. סטאַלין האָט פאַרגלייכט די בויונג מיט אַ שלאַכט, וואָס האָט אַ סטראַטעגישע באַדייטונג. וועגן דעם האָט מען געדאַרפט נאָכאַמאָל און נאָכאַמאָל אַ קלער טאָן.

באַזונדערס זיינען געווען אומאָפּטרעטלעך און באַאומרויקנדיק די געדאַנקען וועגן דעם דורכגוס. באַטמאַנאָוו האָט דורכגעפירט אין געדאַנק די מענטשן, וועלכע זיינען אַהער געשיקט געוואָרן. די אַרבעטער פאַרן דאָזיקן באַצירק האָט אָפּגעקליבן אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, און ווען קאָוורשאָוו האָט היינט ווידער אָפּגעגעבן אַ באַריכט וועגן זיי, האָט וואָסילי מאַקסימאָוויטש געפילט — בנוגע די אַרבעטער איז נישטאָ וואָס זיך צו באַאומרויקן. לויט די פאַרזיכערונגען פון דעם קאַדרען־אָפּטייל זיינען אויך די אָנפירנדיקע אַרבעטער געשיקט געוואָרן פון די בעסטע. אָט דערין האָט באַטמאַנאָוו געצווייפלט. ער האָט נישט געהאַט קיין איבערייקן צוטרוי צום קאַדרען־אָפּטייל, די מיטאַרבעטער דאָרט איבער די לאַנגע אַנקעטעס האָבן צייטנווייז נישט געזען די לעבעדיקע מענטשן. מערזליאַקאָוו, דעם נאַטשאַלניק פונעם באַצירק, האָט ער פאַר די אויגן נישט

געזען, דערפאר אבער געהערט וועגן אים נישט קיין שלעכטע אפרופן פון דעם קאדרען־אפטייל. אבער גרעטשקין האט אנטשיידן דערוווידערט: „עפעס איז ער א טונקעלער מענטש מיט פארבארגענע געדאנקען, דער דאזיקער מערזליאקאוו. ער זארגט מער פאר אלץ פאר זיינע אייגענע נוצן. מע וועט אים זיכער דארפן ארויסטרייבן. געדענקט מיין ווארט...” דעם אינזשעניער קאטליארעווסקי האט מען געשיקט צום דורכגוס נישט לאנג צוריק. ער האט געמאכט א נישט קלארן איינדרוק, הגם, אויב מע זאל משפטן לויט די אנקעטעס, האט ער זיך באטייליקט אין צוויי גרויסע בויען. אט אין פאנקאוו איז ער אומבאדינגט זיכער. וואסילי מאקסימאוויטש האט אים דערקענט אין משך פון דער צייט, ווען זיי האבן ביינאנד געדרייזט איבער דער טראסע. ער איז געווען זיינער, באטמאנאוס, א בן־גיל און זאלקינדס א חבר אין דער פארטיזאנישער באוועגונג, א מענטש, וואס האט זיך איינגעשאפן לעבנס־חכמה אין דער שווערער שול פון קאמף. וואסילי מאקסימאוויטשן איז אפילו עפעס רויקער געווארן אויפן געמיט, ווען פאנקאוו האט, זיך געזעגנדיק מיט אים, געזאגט, אז ער פארט תיכף־ומיד ארויס צום דורכגוס. פארוואס זשע שוויגט ער, וואס איז מיט אים געשען ביים דורכגוס? באטמאנאוו האט פיסארעוון געזאגט דעם אמת: ס'איז נישט מעגלעך געווען אלץ אוועקצווארפן און זיך אפגעבן בלויז מיטן דאזיקן באצירק. די צייט פאר ארבעט ביים דורכגוס איז אונטערגעקומען ערשט איצט. דאס עיקרדיקע איז, פארשטייט זיך, נישט דורכגעלאזט געווארן, דאס איבריקע וועט מען נאך קאנען פארריכטן, אניאגן, ס'איז שווער צו גלייבן, אז פאנקאוו זאל נישט האבן אויפגעטאן אויפן באציריק עפעס־וואס רעכטס!

דעם נאטשאלניק פון דער בוי‌ונג האט צערודערט אומארע מאהאמעטס מיטטיילונג. די מענטשן אויפן באציריק צעקריכן זיך. זיי זיינען צעמישט און פארשטייען נישט געהעריק, צוליב וואס מ'האט זיי געשיקט אין „עק וועלט אריין”. משמעות, אז פאנקאוו האט זיך נישט געקאנט קיין עצה טאן מיט די שוועריקייטן. מע וועט דארט דארפן גלייך איינשטעלן ארדנונג, איינפירן אן אייזערנע דיסציפלין, זארגן וועגן די לעבנסבאדינגונגען — זאל ליבערמאן ארויסווייזן זיין גאנצע ענערגיע. דער דאזיקער באציריק וועט זיין אן עקזאמען פאר אלע זיינע בעסטע מעלות: די נשמה יאג פון זיך ארויס, חבר, און טו אלץ, אז די מענטשן זאלן אויף דער אמת דערפילן די זארג וועגן זיי!

הייבן דעם מוט ביי די מענטשן — דאס איז נייטיקער פאר אלץ. א שאד, וואס זאלקינד האט נישט געקאנט פארן צום דורכגוס. צי ווייסן

זיי דאָרט וועגן דעם זיג הינטער מאָסקווע?... באַטמאַנאָוס געדאַנקען האָבן זיך אויסגעקלאָרט ביי דער דערמאָנונג וועגן דעם ערשטן גרויסן נצחון אויפן שלאַכטפעלד. פּיסאַרעוו האָט אים דערציילט וועגן אים בפּרטיות. ער האָט געזאָגט — די מפּלה פון די דייטשן האָט צעשטערט די פּלענער פון יאַפּאַניע. ווען די דייטשן וואָלט זיך געווען איינגעבן צו נעמען מאָסקווע, וואָלטן די יאַפּאַנער גלייך אָנגעפאַלן אויף אונדז. פּיסאַרעוו האָט געוואָרנט: „קוקט זיך צון צו, לאָזט גאָרנישט אַדורך אומבאַמערקט, זייט וואַך. די יאַפּאַנער אינטערעסירט זייער די נאַפטלייטונג. ביים דורכגוס און אויפן אינדזל קאָנען זיין זייערע אַגענטן".

באַטמאַנאָוו איז געווען איבערראַשט דערפון, וואָס סטאַלין האָט געפונען צייט אויף אויסצוהערן אַ באַריכט וועגן דער בויונג פון דער נאַפטלייטונג אין דעם מאָמענט, ווען ס'זיינען געגאַנגען די גראַנדיעזע קאַמפן פאַר מאָסקווע. קיין איין שלאַכט אויפן פראָנט און אין הינטערלאַנד איז נישט פאַרגעקומען אָן סטאַלינס באַטייליקונג — זיין געני האָט באַשטראַלט יעדן גענעראַל און סאָלדאַט אין שלאַכט, יעדן אָנפירער און אַרבעטסמאַן אין דער אַרבעט. סוף אויגוסט, איידער דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג איז אַרויסגעפלויגן צום ווייטן מזרח, האָט אויך סטאַלין געפונען צייט אים אויפצונעמען. שוין ביים געזעגענען באַטמאַנאָוון האָט ער אים געזאָגט דאָס, וואָס ער האָט, אוודאי, געזאָגט אויך די אַנדערע פּראָדוקציע־קאָמאַנדירן. ער האָט געזאָגט, אַז מע מוז אומרחמנותדיק באַקעמפן די מענטשן, וועלכע זיינען אָנגעשטעקט מיט די שטימונגען פון שלום־צייט, באַקעמפן די דאָזיקע שטימונגען אין זיך, און אין אַנדערע און אומעטום, ווו זיי זאָלן זיך נאָר נישט באַווייזן. מענטשן מיט אַזעלכע שטימונגען וועלן טענהן, אַז די נאַפטלייטונג וועט אַפילו אין דריי יאָר נישט אויפגעבויט ווערן. סטאַלין האָט פאַרפליכטעט באַטמאַנאָוון, ער זאָל זיך דערין אַליין פונאַנדערקלייבן. זיך פונאַנדערקלייבן און אויפבויען אין משך פון אַ יאָר. דער פירער האָט דערלאַנגט באַטמאַנאָוון די האַנט און פאַרענדיקט מיט אַ פראַזע, וועלכע פלעגט אָפט אויפקלונגען אין וואַסילי מאַקסימאָוויטשעס אויערן, ווען ער איז פאַרבליבן מיט זיך אַליין: „איך ווינטש אייך דערפאָלג, חבר באַטמאַנאָוו!".

דער אויפגעדודערטער באַטמאַנאָוו האָט ערשט ווי בערניים דערשפירט דעם ענערגישן האַנטדרוק פונעם פירער. דערפאָלג וועט זיין, חבר סטאַלין, וואָס פאַר אַ שטערונגען עס זאָלן זיך נישט מאַכן!...

אויף אַן אָרט, וואָס איז אים באַקאַנט געווען, האָט באַטמאַיאָוו אָפּגעשטעלט זיין שליטן־צוג. זיינען מיטרייזנדער זיינען אַרויסגעגאַנגען פון

די שליטנס און פֿאַרגליווערט געוואָרן פֿון אומדערוואַרטונג. וואַסילי מאַק־סימאָוויטש האָט פֿייערלעך באַטראַכט זייערע פֿאַרוווּנדערטע פּנימער. זיי זיינען געשטאַנען אויפֿן ברעג פֿונעם אָדון, מיטן רוקן צום טייך. פֿאַר זיי האָט זיך מיט אַ פֿלאַכן שיפּוע אַראָפּגעלאָזט אַ קעסל־טאָל, ענלעך צו אַ ריזיקן, טיפֿן ווייסן בעכער. ער איז איינגאַנצן פֿול געווען מיט גרויסע שוואַרצע שפּריענקלען און האָט גערייכערט. גלייך פֿון די שניי־אָנשיטן האָבן זיך אַרויסגעשלאָגן צום בלייך־בלויען הימל ווייסע, לעבעדיקע שטראָ־מעלעך, ווי רויך, ווי דאַמף. ס׳האָט אויסגעזען, ווי דער שניי הייבט זיך אַרויף, צוגעצויגן פֿון עפּעס אַ סודותדיקער קראַפֿט. אַ ווינט האָט קוים באַוועגט די דאָזיקע צערטלעך־ווייסע שטראָמלעך, און הינטער זיי האָט זיך אַרויסגעזען, ווי דורך אַ געמוסטערטן טיול־פֿאָרהאַנג, אַ גרויס דאָרף — ניזשנאַיאַ סאַזאַנקאַ.

— פּרעכטיק! — האָט אַלעקסיי אַ געשריי געטאָן. — דאָס זיינען דאָך הייסע קוואַלן!

— און נאָך אַ וואַסערע! — האָט באַטמאַנאָוו אַ זאָג געטאָן מיט אַזאַ טאָן, ווי ער אַליין וואָלט אַנטדעקט די דאָזיקע קוואַלן, און זיי געהערן צו אים. — מיט דער צייט וועט דאָ זיין איינס פֿון די בעסטע קורערטער אין דער וועלט. די דאָזיקע וואַסערן זיינען אַביסל בעסער פֿון די קאַווקאַזישע — איר הערט, חבר בערידזע? פֿאַרמאָגן אַ הויכע ראַדיאָאַקטיוויטעט, זיינען זייער רייך אין מינעראַלע זאַלצן, און זייער טעמפּעראַטור איז ניינציק גראַד אויף דער ערד־אויבערפֿלאַך. אָט וואָס פֿאַר אַ וואַסערל:

— אַ שאָד, אַזאַ פֿאַרמעג גייט לאיבוד, — האָט ראָגאָוו באַמערקט.

— גייט לאיבוד, אָבער נישט אינגאַנצן! האָט באַטמאַנאָוו דערווי־דערט.

זיי זיינען צוגעגאַנגען דאָ צו איין הייסן קוואַל, דאָ צו אַ צווייטן. אויפֿן גרונט פֿון קוואַל אינעם שנייאָנשיט האָט זיך געטונקלט אַ פֿלעק, אין אים האָט עפּעס געציִשעט, געשוימט און אַרויסגעשלאָגן פֿון שוים פֿון דער ערד, ווי אַ זייל פֿון דאַמף. אַלע האָבן לאַנג געקוקט אויפֿן דאָזיקן אומגעוויינלעכן בילד אויפֿן ווינטער־פּאָן.

פֿון הינטער די קוואַלן האָט זיך פּלוצעם באַוויזן קאַרפּאָוו. מיט דער חשיבות און פֿרייד פֿון אַ באַלעבאָס האָט ער זיך פֿאַרנייגט פֿאַר אַלע אין אַלגעמיין, דערנאָך אָנגעהויבן זיך באַגריסן מיט דער האַנט מיט יעדן גאַסט באַזונדער. זיין באַזאָרגט פּנים איז פֿריילעכער געוואָרן, ווען ער־

איז לויט דער ריי צוגעקומען צו בערידזען, — דער פישער האט זיך דער־מאנט זייער באגעגעניש בעתן בוראן.

— גוטמארגן, איוואן לוקיטש, גוטמארגן, פריינד! — האט אים באטמאנאוו געדריקט די האנט. — מיר זיינען געקומען צו דיר אין געסט.

— ברוכים הבאים! — האט זיך קארפאוו נאכאמאל פארנייגט.

— ווייז זיי, איך בעט דיך, ווי דו האסט אויסגענוצט די אונטער־ערדישע ווארעמקייט לטובת די מענטשן. פאר די אינזשיניערן איז עס נוצלעך צו באטראכטן.

— באזונדערס איז נישטא דא מיט וואס זיך איבערצוגעמען, — האט קארפאוו א זאג געטאן, הגם די פאראינטערעסירטקייט פון די געסט איז אים געווען אנגענעם.

לויט זיין אידיי האבן די קאלווירטניקעס איבערגעדעקט עטלעכע קוואלן, וואס האבן זיך געפונען נעענטער צום דארף, מיט הילצערנע פעסער. דאס הייסע געשעפטע וואסער האט מען איינגעזאמלט אויך אין הילצערנע רערן, און מע האט עס אויסגענוצט פאר ספעקטן און צו באַר הייצן די הייזער. אונטער די גלעזערנע דעכער פון די ספעקטן, וועלכע זיינען ווי ארויסגעוואקסן פון די שנייאנשיטן, איז געווען היים, אויף די לאנגע סטעלאזשן איז שפעדיק געוואקסן גרינווארג: רעטעך, סאלאט, או־גערקעס, פאמידארן. ביי די נעקומענע האבן אויפגעגלאנצט די אויגן, זיי האבן מיט פארגעניגן פארזוכט דאס פרישע גרינווארג.

— ארום איז קרירה און שניי, און דא זומער, דער טראפיק! — האט זיך בערידזע ארומגעקוקט אין התפעלות, קייענדיק מיט אפעטיט אן אוגערקע. — דו ביסט א מכשף, איוואן לוקיטש!

— מיט די ספעקטן פארנעמט זיך מיין טאטע, ער איז ביי אונדז דער קאפ פאר דער לאנדווירטשאפט, — האט קארפאוו אפגענייגט די לויב פון זיך און גלייך באקענט די געסט מיט א שווייגנדיקן אלטן, וועלכער איז זייער ענלעך געווען צום פישער אליין מיט די רעגולערע שטריכן פונעם געראזירטן פנים... — די קינדער און קראנקע האבן מיר דעם גאנצן ווינטער מיט פריש גרינווארג. עס קלעקט פאר זיך אליין, און מיר פאר־קויפן נאך די שכנישע דערפער, אונדזער הויפטמלאכה איז, פארשטייט זיך, פישפאנג, אבער אויך די לאנדווירטשאפט גיט דעם קאלווירט היפשע הכנסה.

פון די ספעקטן האט ער געפירט די געסט לענגאויס דעם דארף. שיינע הילצערנע הייזער זיינען געשטאנען אין די זייטן פון דער גאס, אין צווי־

טער — אַ שול, אַ לייען־שטוב, פֿון הינטער די הייזער האָבן זיך געזען פּעסטע הויפֿישע געבייען, פּלויטן פֿון גרויסע גערטנער

— אונדזער דאָרף, ברודער, איז אַלט כמעט נײַנציק יאָר. מײַן זעליקער זיידע מיט זײַנע חברים האָבן עס פֿאַרלייגט, — האָט קאַרפּאָוו אַ זאָג געטאָן מיט שטאָלץ. — זיי האָבן זיך פֿון הינטערן בייקאַל געלאָזט אַהער זוכן אַ בעסער לעבן. מײַן זיידן איז, נאַטירלעך, נישט אויסגעקומען צו געניסן דערפֿון, דערפֿאַר מײַן טאַטע האָט שוין דערלעבט דעם סאָציאַליזם!...

די צוגעפֿאָרענע זײַנען אַרײַנגעגאַנגען אין איין הויז, אין אַ צווייטן: מענער זײַנען כמעט אין ערגעץ נישט געווען. אַ סך זײַנען אַוועק אויפֿן פּראָנט. פֿון די, וואָס זײַנען פֿאַרבליבן, האָבן טייל געאַרבעט בײַם פֿאַנג אונטערן אײַז, אַנדערע האָבן באַגלייט אין ראַיאָן אַן אָבאָז מיט פֿיש. באַטמאַנאָוו, וועלכער האָט באַזוכט ניזשנאַיאַ סאַזאַנקאַ צום צווייטן מאָל, האָט זיך לויט די רעכט פֿון אַ באַקאַנטן באַגריסט מיט די באַלעבאָסטעס און מיט די קינדער, אַליין געוויזן די מיטרײַזנדער די וואַרעם־רערן אין די הײַזער, דורך וועלכע ס'איז אַרײַנגעקומען דאָס וואַסער פֿון די הייסע קוואַלן.

— אום זומער נוצט מען דאָ עלעקטרע, — האָט באַטמאַנאָוו דערציילט. — איוואַן לוקיטש האָט אויפֿגעשטעלט אויפֿן היגן טײַכל אַ קליינע הידראָסטאַנציע.

— איוואַן לוקיטש איז אַ גרויסע בריה. ער איז בײַ אונדז אַ דאָקטער אויך. גייט אַרײַן צום אַלטן מריפֿאָן, וועט אײַך יענער נסים דערציילן, — האָט איינע אַ פֿרוי אַ זאָג געטאָן.

— איך, ברודער, האָב אונדזער וואַסער געפֿירט קיין נאָווינסק און דובעזשאַנסק, מ'האָט עס גענומען אויף אַנאַליז, — האָט קאַרפּאָוו דערקלערט, ווי ער וואָלט געווען אין עפּעס שולדיק. — מ'האָט שטאַרק געעצהט צו מאַכן פֿון אים וואַנעס די, וואָס לײַדן אויף רעמאַטיזם, יענער אַלטער, מריפֿאָן, האָט זיך לאַנג געמוטשעט, — נו, האָב איך אים אײַנגעשמועסט, ער זאָל זיך היילן מיט דעם וואַסער. ס'האָט געהאָלפֿן, ערשט באַנוצן עס שוין אויך אַנדערע. פֿישער לײַדן געוויינלעך אויף רעמאַטיזם. דערפֿאַר פֿאַרען זיי אויס די פֿיס, גלײַך ווי זיי קערן זיך אום פֿונעם פֿיש־פֿאַנג...

די דאָרף־אײַנוווינער האָבן באַגעגנט באַטמאַנאָוון און זײַנע מיטרײַזנדע פֿרײַנדלעך, אָבער אויך צוריקגעהאַלטן. פֿון זייערע בליקן און שמועס האָט זיך אַרויסגעפֿילט אַ פֿאַרבאָרגענע פֿראַגע: „צוליב וואָס זײַנט

איר, גוטע מענטשן, געקומען צו פארן, טאקע בלויז כדי אויף אונדז א קוק צו טאן און זיך אליין צו באווייזן?"

— דו זעסט — קארפאוו פארבעט אונדז נישט צו זיך? — האט אלעקסיי איינגערוימט בערידזען.

קארפאוו האט זיי נישט תיכף און ווי מיט אומווילן צוגעפירט צו זיין שטוב. געעפנט דאס טירל פון די שטאכעטן, האט ער פארבייגעלאזט די געסט און דער לעצטער אריינגעגאנגען אין שטוב. זיין פנים האט זיך אנגעכמורעט. זיין ווייב — א יונגע, ברייטביינערדיקע פרוי מיט לעבעדיקע ברוינע אויגן — האט די געסט באגעגנט טרוקן, אומפריינדלעך, אויפן מאן אפילו קיין קוק נישט געטאן. הינטער איר האבן זיך אויסבאהאלטן צוויי מיידעלעך — פון פיר און זעקס יאר, אויך פעסטע און מיט לעבעדיקע אויגן, ווי די מאמע.

בערידזע האט באטראכט די פרישגעווייסטע ווענט און סטעליע, די זויבערע פאדלאגעס, וועלכע זיינען פינקטלעך פארשפריט געווען מיט גערוואשענע סטעשקעס, און גענומען אויסלויבן די באלעבאטים פאר דער ריינקייט אין שטוב. זיי האבן געשוויגן, דער שמועס האט זיך נישט געקלעפט. באטמאנאוו האט צוגערופן די מיידעלעך און זיי מכבד געווען מיט שאקאלאד. זיי האבן זיך צו אים צוטריטלעך צוגעלאזן.

— פארט מיט מיר בויען די נאפטליטונג, — האט ער פארגעלייגט די מיידעלעך, א קוק טוענדיק אויף דער באלעבאסטע. — איר וועט פארן אויף אויטאס, מאכן אויפרייסן אויפן דורכגוס. ס'איז משעקאווע!

— ס'וועט פאר אייך געננוג זיין דער טאטע זייערער! — האט זיך די באלעבאסטע שארף אריינגעמישט. — זאל ער אליין פארן בויען אייער נאפטליטונג.

— קאטיע — האט קארפאוו שטרענג א זאג געטאן.

— איך בין שוין דרייסיק יאר קאטיע! האסט מיר נישט וואס דאס מויל צו פארשטאפן! דו ביסט ערשט נישט דער באלעבאס אין שטוב, אויב דו ווארפסט זי אוועק... ס'איז א בזיון אין דארף זיך צו באווייזן, אלע וואונדערן זיך. „דיין לוקיטש איז פון זינען אראפ, אנטלויפט ערגעץ וווהין. דער חשובסטער מענטש אין דארף געווען, ווער האט אים דא א קרייווּדע געטאן? און ווי וועסטו דאס בלייבן אליין?..." וואלסט בעסער דעם טאטן דיינעם געפאלגט, קארפאוו! ער הייסט דאך דיר בלייבן!

— איר זיינט נישט גערעכט, באלעבאסטינקע, — האט באטמאנאוו א זאג געטאן. — איוואן לוקיטש פארט אויף א וויכטיקער מלוכהשער בויונג,

ווי ער וועט ברענגען גרויסע נוצן. ס'איז נישט ביי אים גלאַט קיין פאַר־גלוסטעניש...

— און דאַ ברענגט ער נישט קיין נוצן, וואָס? — האָט שוין די פרוי אָנגעהויבן צו שרייען. — אין קיין פיש נייטיקט זיך נישט דער פראָנט, וואָס?

— הער אויף! — האָט קאַרפּאָוו געזאָגט אין צאָרן: דו ווייסט דאָך, אַז איך האָב מיט דער פאַרוואַלטונג פונעם קאָלווירט אַלץ אַרומגעשמועסט, דעם פּאַרטרעטער צוגעגרייט. די קאָלוויהט ענינים גייען נישט אין ערגעסטן... און נישט פאָרן קאָן איך נישט, די דאָזיקע בוויונג האָט מיר דאָס האַרץ פאַרכאַפּט. כ'וועל זיך קיינמאָל נישט מוחל זיין, אויב כ'על נישט פאָרן!

— נו, פאָר, ווער האַלט דיך! איך האָב נישט מורא צו בלייבן אַליין, הענט האָב איך — וועל איך זיך אויסהאַלטן! נאָר אַט וואָס כ'וועל דיר זאָגן: בעסער וואָלסטו געווען אַוועק אויף דער מלחמה, וואָלט מיר פאַר מענטשן אַזאַ בזיון נישט געווען.

קאַרפּאָוו האָט זיך אויפגעהויבן אין צאָרן. אויך די געסט האָבן זיך אויפגעשטעלט.

— האָט נישט פאַריבל, חבר באַטמאַנאָוו און אַלע חברים, וואָס מע נעמט אייך אויף אַזוי אומהעפלעך אין מיין שטוב, — האָט ער דומפּ אַ זאָג געטאָן. — קומט אין דער פאַרוואַלטונג. — אויסגעדרייט זיך צום ווייב, האָט קאַרפּאָוו אַ קוק געטאָן אויף איר מיט פאַרוואורף: — דיר אַליין וועט שפּעטער זיין אַ בזיון. האָסט מיך מבייש געווען פאַר טייערע מענטשן!...

אין דער קאָלווירט־פאַרוואַלטונג זיינען געזעסן קאַרפּאָווס פּאַרטרע־טער און נאָך עטלעכע מענטשן. צווישן זיי קאַרפּאָווס טאַטע און אַ צווייטער אַלטער, דער פישער זאַבנין. זיי האָבן געשמועסט וועגן די פרישע ידיעות פון פראָנט, זאַבנין האָט אויסגערעכנט די צאָל דערהרגעטע היטר לערגאָוצעס און די טראָפייען, וואָס אונדזער מיליטער האָט פאַרכאַפּט הינ־טער מאָסקווע, אין יעלצער ראַיאָן און ביים איינעמען קאַלינין.

— איצט וועט אונדז לייכטער זיין צו אָטעמען, — האָט זאַבנין אַ זאָג געטאָן.

זיי האָבן אויך געשמועסט אויף קאָלווירטישע טעמעס. ערשט נאָכ־דעם האָט באַטמאַנאָוו אַ פרעג געטאָן:

— הייסט עס, אַז איר לאָזט אָפּ איוואַן לוקיטשן, ער זאָל פאָרן מיט אונדז?

— זאָל ער פאָרן. די פאַרוואַלטונג האָט באַשלאָסן אים אָפּצולאָזן. — האָט געענטפערט דער נייער פאָרזיצער פון קאָלווירט. — אויך אויף

דער אלגעמיינער פארזאמלונג האט מען אנגענומען — זיך נישט קעגנ־שטעלן, אויב דער מענטש באשטייט דווקא דערויף.

— פארהאלטן אים דערוועגן מיר זיך נישט, אבער פאריבל אויף אים האבן מיר, — האט זאבנין צוגעגעבן. — און אויך אויף אייך האבן מיר פאריבל, וואס איר האט אים גערופן.

— דו, ברודער איוואן, זאלסט זיך איצט בעסער נישט אומקערן אהיים. כ'וועל דיך סיווי ארויסיאגן, — האט קארפאוס פאטער א זאג געטאן אנגעברוגזט.

איוואן לוקיטש האט פארשוויגן, געהויבן בלויז די ברייטע פּליצעס.

אין א שעה ארום, ווי מע וואלט זיך געאיילט אים אוועקציפירן, איז באטמאנאוום שליטן־צוג ארויסגעפארן פון דארף. דער נייער ארבעטער פון דער בויונג איז געלעגן לעבן בערידזען און בייז געשוויגן. בערידזע האט, פארשטייענדיק זיין צושטאנד, נישט פארפירט מיט אים קיין שמועס.

— האסט אן אומגליק, ברודער. ס'איז אזוי שווער אויף דער נשמה, גלייך ווי כ'וואלט זיך מיט די פריינד און מיט דער פאמיליע אויף אייביק געזעגנט, — האט קארפאוו, ענדלעך, א זאג געטאן מיט א זיפץ.

— באדויערסט, איוואן לוקיטש, וואס?

— ניין, נישט וועגן דעם רעד איך. פון דער בויונג קאן איך זיך נישט אפזאגן. איך האב ליב טעכניק, אז די צייט וועט דינען, וועל איך נאך הער מלחמה פארן קיין רובעזשאנסק זיך לערנען!... ברודער, אין דער דאזיקער בויונג זע איך מיין אויפגאבע. ווען די נאצטליימונג וועט דא פארבייגיין קיין נאווינסק און ווערן טעטיק — וואס פאר א לעבן וועט זיך עס דא אויפן אדון אנטוויקלען! פארגעדענק זיך מיין ווארט, געארגי דאווידאוויטש: אין צען יאר ארום וועט פון אונדזער ניזשנאיא סאזאנ־קע ווערן א בארימט קוראָרט. מענטשן פון גאנצן לאנד וועלן אהערקומען צו פארן — שעפן נחת פון דער שיינקייט און נייע כוחות אנזאמלען!...
— ער האט זיך שוין בארויקט און מיט בריען אנגעהויבן ריידן וועגן דער צוקונפט פון זיין דארף און הערן אדון, ווי זי האט זיך אים פארגע־שטעלט.

כמעט ביים סאמע דורכגום האט דער שליטן־צוג אנגעיאגט טאניע וואסילטשיענקא מיט אירע בריגאדעס. פון זינט באטמאנאוו מיט זיינע באגלייטער זיינען ארויסגעפארן פון נאווינסק האט זי אויפמערקזאם נאכ־געשפירט זייער פארויסגיין איבער דער טראסע. דער טעלעפאן איז געווען אין איר רשות, זי האט אלץ געוווסט: דער נייער פראיעקט איז באשטע־

טיקט, באַטמאַנאָוו פירט מיט זיך ראַגאָוון און קאַרפּאָוון, דער נאַטשאַלניק פון דער בווּנג איילט זיך, איז באַאומרויקט צוליבן מצב פון די לעצטע באַצירקן.

עטלעכע מאָל האָט טאַניע געערדט דורכן סעלעקטאָר מיט בערידזען, קאָוושאָוון און טאָפּאָליעוון, בעת דער צוג איז שטיינגעבליבן אויף די באַצירקן. צוויי מאָל האָט איר אַרויסגערופן צום סעלעקטאָר באַטמאַנאָוו. ער האָט געפרעגט וויפל קילאָמעטער דראָט ס׳איז איר נאָך פאַרבליבן צו ציען, און געדראָעט, אַז ס׳וועט זיין שלעכט, אויב ער וועט זי אָניאָגן נאָך פאַרן דורכגוס. ס׳זיינען פאַרבליבן נאָך אַ וועלכע זעכציק קילאָמעטער — מ׳האָט געקאָנט האַלטן פאַר אויסגעפירט באַטמאַנאָווס אויפגאַבע, און זיינע דראָ אונגען האָבן שוין טאַניען נישט געשראָקן.

דאָס לעצטע מאָל האָבן באַטמאַנאָוו מיט זיינע באַגלייטער גענעכטיקט אויפן צענטן באַציר. פון דאָרט האָט מען טאַניען מודיע געווען, ווען דער שליטן־צוג איז אַרויסגעפאָרן ווייטער, און זי צוזאַמען מיט סמירנאָוון זיינען אַרוים אויף נאָרטעס זיי באַגעגענען.

ס׳איז געווען אַ פריילעכער, זוניקער טאָג, דער רעגנבויגנדיקער גלאַנץ פונעם שניי האָט געבלענדט די אויגן. אין דער פאַרשנייטער טייגע, וועלכע איז ווי אָפּגעגאַנגען אונטער דער זון, זיינען אויפגעקומען אומקלאָרע שאָרכן און גערוישן, און ס׳האָבן אַפילו אויפגעזונגען עפּעס אַזעלכע קליינע פייגעלעך.

טאַניע איז געפאָרן געשווינד, סמירנאָוו מיט זיינע לאַנגע פיס האָט קוים באַוויזן איר נאָכצופאָרן. זי איז געווען אין אַן אויסגעצייכנטער שטימונג, האָט געשמייכלט און אונטערגעזונגען. פון אירע ראָזע ליפּן האָט זיך אויפן פראָסט אָפּגעריסן די צאַרטסטע פּאַרע, וועלכע האָט ווי פּאַראייניקט דאָס אָטעמען מיטן געזאַנג. פון יענער געדענקלעכער שעה, ווען זי האָט פון זיך אַרויסבאַגלייט די אינזשיניערן און נאָכער זיך אָנגעליטן, מיינענדיק, אַז זיי זיינען אומגעקומען אינעם בוראַן, האָט טאַניע בערידזען נישט געזען. זי האָט מיט פרייד געטראַכט וועגן דער באַגעגעניש און זיך מודה געווען, אַז זי וועט זיך נישט בייזערן, אויב אַפילו בערידזע וועט נאָכאַמאָל פאַרפירן זיינע צודרינגלעכע שמועסן וועגן ליבע. ס׳האָט זיך איר געוואָלט זען סיי אַלעקסייען, סיי טאָפּאָליעוון, סיי ראַגאָוון, סיי אַפילו באַטמאַנאָוון, פאַר וועלכן זי האָט פאָרט אַביסל מורא געהאַט. זיי האָבן זיך איר אַלע אויסגעדאַכט צו זיין אייגענע און נאָענטע, כמעט ווי די מאַמע.

צוגעקומען צום טייך, האָבן זיך טאַניע און סמירנאָוו אָפּגעשטעלט. דער ברעג איז אויפן דאָזיקן אָרט געווען הויך און האָט זיך שטיל אַראָפּ־

געלאָזט. סמירנאָוו האָט דער ערשטער באַמערקט דעם שוואַרצן פּונקט פונעם שליטן־צוג, וואָס האָט זיך באַוועגט אין מיטן דעם ווייסן שטח. צוגעוואַרט ביז ער איז צוגעפאָרן גאָר נאָענט, האָט מאַניע אַ פּאַך געטאָן מיט די נאַרטנשטעקנס און, זיך אויסבייגנדיק פאָרויס, שנעל זיך אַ גליטש געטאָן אַראָפּ, אויפהייבנדיק אַ וואָלקן שניי־שטויב. סמירנאָוו האָט, אַרויס־לאָזנדיק אַ געשריי, זיך אַ לאָז געטאָן נאָך איר.

זיי האָבן זיך אָנגעטראָגן ממש אויפן ערשטן פערד — דאָס פערד האָט אין שרעק אַ כראַפּע געטאָן און, פאַרוואַרפנדיק דעם קאָפּ, זיך אַ צי געטאָן אויף צוריק. דער צוג האָט זיך צונויפגעשטויסן, די הינטערשטע שליטנס זיינען אַרויף אויף די פערדערשטע. מאַניע און סמירנאָוו האָבן געלאַכט, באַטראַכטנדיק, ווי די רייזנדער האָבן זיך ווי זעק אַרויסגעשאָטן פון די שליטנס און געזשמורעט מיט די אויגן, גאַרנישט זעענדיק אין דער שאַרפער שיין. זיך איינגעקוקט, האָבן זיי מיט פרייד אַרומגערינגלט מאַ־ניען. דער אינספּעקטער בערידזע איז געווען אויסערגעוויינלעך אומדערייסט, שטיל און האָט זיך בלויז אָנגעקוקט מיט איר. מאַניע האָט זיך צעקושט מיט טאָפּאָליעוון און געשט אָן טריומף אים איינגערוימט אין אויער:

— נו, וואָס, זיידע? בערידזע איז אַ גוטער פאַרשוין, איך בין פּאַרט געראַכט געווען...

— געראַכט, מאַניושע, כ'בין זיך מודה, — האָט דער אַלטער געענט־פערט מיט דעם זעלבן פאַרשווערערישן געשעפּטש.

— וואָס איז מיט וואָלאָדיען? — האָט זי געשווינד אַ פרעג געטאָן.

— שוין אַ חודש, אַז כ'האָב קיין ידיעות נישט באַקומען. איך באַ־אומרויק זיך.

אָפּשטופּנדיק טאָפּאָליעוון, האָט זיך צו מאַניען דערנענטערט ליבער־מאַן. האָט אָפּגעווישט די ליפּן מיט די הענטשקעס און פונאַנדערגעשפּרייט די הענט.

— מאַמינקע טייערע, פון וואַנען האָט זיך אַהער גענומען אַזאַ שיינ־קייט מיט פאַנסענע בעקלעך און אין אַ פּאַנסן היטעלע! פּרעכטיקע וואַלד־מלכה!

— אַלץ דער זעלבער, רירעוודיק נישט לויט דער עלטער, — האָט מאַניע אַ זאָג געטאָן. אַוועקגעשאַרט זיינע אָרעמס און זיך באַגריסט מיט דער האַנט. — ס'איז זייער גוט, וואָס מ'האָט אייך ענדלעך אַרויסגעשלעפּט אויף גאַנס וועלט.

אויך באַטמאַנאָוו איז אַרויסגעקראָכן פון זיין שליטן, פאַראינטער־רעסירט צוליב וואָס מ'איז שטיינגעבליבן און פאַרוואָס טומלען און לאַכן

זיינע באַגלייטער. ער איז צוגעגאַנגען, דערזען טאַניען און זי גלייך פֿאַרשעמט:

— גוט מאָרגן. כ'בין נישט צופֿרידן אייך צו זען. לחלוטין נישט צופֿרידן.

— פֿאַרוואָס עפּעס, חבֿר נאַטשאַלניק? — איז דאָס מיידל געקומען אין פֿאַרלעגנהייט, נישט וויסנדיק, צי דאַרף זי זיינע ווערטער אָננעמען פֿאַר אַ שפּאַס אָדער אַן ערנסט.

— דאָ ענדיקט זיך אייער טעלעפֿאָן־פֿאַרבינדונג? ווייטער איז קיין פֿאַרבינדונג נישטאָ?

— ווייטער איז דערווייל נישטאָ, נאָר ביזן דורכגוס זייַנען פֿאַרבליבן נישט מער ווי זעכציק קילאָמעטער.

— און איר האָט פֿאַרגעסן אונדזער אָפּמאַך? איך דאַרף האָבן טעלעפֿאָן אויפֿן באַצירק תּיכּף, ווי נאָר כ'וועל אַהין קומען צו פֿאָרן. איר פֿירט אים אַהין אויף טשערעפּאַכעס, מיין טייערע!...

טאַניע האָט אַ צעמישטע געשוויגן. דער שמייכל איז איר אַראָפּ פֿון פּנים, זי האָט אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ, אייַנהאַלטנדיק דעם שאַרפֿן ענטפֿער, וואָס האָט זיך איר געבעטן אויפֿן צונג. ליבערמאַן האָט זיך הינטערן נאַטשאַלניקס פּלייצעס געכאַפּט פֿאַרן קאָפּ און געמורמלט:

— מאַמינקע טייערע, אַזוי זיך באַגיין מיט אונדזער שטאָלצער טאַניעטשקע!

בערידזע האָט זיך אייַנגעשטעלט פֿאַרן מיידל:

— אַן אומגערעכטער פּירהאַלט, וואַכילי מאַקסימאָוויטש. טאַטיאַנע פּעטראָוונע מיט אירע בריגאַדעס האָבן געשלאָגן רעקאָרד אין אויפֿהענגען די דראָטן. קיין שום אויטאָ וואָלט זיי נישט אָנגעיאָגט.

באַטמאַנאָוו האָט אויף אים אַ קוק געטאָן מיט אַ שמייכל:

— איר זייַנט אַן אַדוואָקאַט און אַ ריטער, געאָרגי דאַוידאָוויטש!

ליבערמאַן האָט זיך הויך צעלאַכט, מיט וועלכן ער האָט צוגעצויגן באַטמאַנאָווס אויפֿמערקזאַמקייט.

— און איר וואָס האָט זיך דערפֿרייט? ס'זאָל אייך נישט אויסקומען ביים דורכגוס אַ טרער צו לאָזן.

אַלעקסיי האָט אין אַ זייט געשמועסט מיט סמירנאָוון. ער האָט זיך צוגערוקט נעענטער צו טאַניען און זיך געפּרוווט זי טרייסטן:

— אומזיסט רעאַגירסטו אַזוי אויף זיינע ווערטער. געהענקסט, מיר האָבן געשמועסט וועגן גוטע נאַטשאַלניקעס, וועלכע זאָגן נישט קיין גוט

וואָרט אַפילו יענע, וואָס זיי האָבן ליב. וואָלסט אים בעסער געענטפערט מיט אַ שפּאַס, און פּטור.

— זאָלן זיי, די גוטע נאַטשאַלניקעס! ווער ווייסט, ווי מע דאַרף זיי ענטפערן! — האָט טאַניע אין כעס אַ וואָרטשע געטאָן.

טאַפּאַליעוון איז באמת אַ שאָד געווען דאָס מיידל. ער האָט אַריינגע־צויגן אַ שמעק טאַבעק, אָפּגעווישט די וואָנסעס מיטן רויטן שנופּטיכל און איז אַנטשלאָסן צוגעגאַנגען צו באַטמאַנאָוון.

— פאַרוואָס האָט איר זי באַליידיקט? — האָט ער געפרעגט מיט פּיר־האַלט. — ס'איז איר אַזוי אויך נישט לייכט. טוט נאָר אַ טראַכט, וויפל זי האָט זיך אָנגעליטן, ביז זי האָט זיך אַהער דערקליבן מיטן דראָט... אַלע האָבן זי אַזוי גוט באַגעגנט, האָט איר באַדאַרפט קאַליע מאַכן די שטימונג! בעסער וואָלט איר זיך אויף מיר געבייזערט, אויב ס'האָט זיך אייך פאַר־גלוסט בייזערן!

באַטמאַנאָוו האָט נייגעריק אַ קוק געטאָן אויפן אַלטן, דערנאָך אויפן אָנגעכמורעטן בערידזען, אויף טאַניען, אויף אַלעקסיי וואָס איר עפּעס גע־שעפּטשעט אויפן אויער, אויף קאַרפּאָוון און ראַגאָוון, וועלכע זיינען גע־שטאַנען אַביסל ווייטער, אויף סמירנאָוון, וועלכער האָט רויק באַגעגנט זיין בליק, אויף ליבערמאַנען, וועלכער האָט אָנגעשטעלט אַ גלייכגילטיק פּנים. און אָן ענטפער טאַפּאַליעוון האָט ער אַ קאָמאַנדעווע געטאָן:

— אויף די פערד! נישטאָ וואָס צו פּראָווען קיין פריינדלעכקייטן דאָ אויפן פּראָסט, איר וועט זיך נאָך פאַרקילן!

זיך געזעגנט מיטפילנדיק מיט טאַניען, האָבן זיך די פאַרוואַלטונג־מיטאַרבעטער געלאָזט צו די שליטנס. בערידזע איז נאָך אַלץ געשטאַנען און אומעטיק געקוקט אויפן מיידל.

— איר ווילט זיך אויך אויף מיר אָנבייזערן, חבר הויפּט־אינזשי־ניער? — האָט טאַניע געפרעגט פאַרדריסלעך.

ער איז אַוועקגעגאַנגען, און זיך נאָך מער אָנגעכמורעט. טאַניע האָט אַ קוק געטאָן נאָך אים און ביטער באַדויערט, פאַרוואָס זי האָט זיך נישט איינגעהאַלטן. ס'האָט זיך איר געגלוסט אים צוריקרופן, דערציילן, ווי זי האָט טעג און נעכט אָפּגעוואַרט די דאָזיקע באַגעגעניש. פון די שליטנס האָט מען געפאָכעט צון איר מיט די הענטשקעס און די היטלען. ליבערמאַן האָט געשריגן:

— אויף ווידערזען, טאַניעטשקע! איך קוש אייך אין נעזל!

טאַניע האָט זיך מיטאַמאָל אויסגעדרייט און אַ זאָג געטאָן סמירנאָוון:

— מיר פאָרן, קאַליע.

זיי האָבן אָנגעהויבן זיך אַרויפֿהייבן אויפֿן שטיילן ברעג, אַראָפּוואַרפֿנדיק שנײַ אויף זײַן שיפֿוע. באַטמאַנאָוו, וועלכער האָט זיי נאָכגעקוקט פֿון זײַן שליטן, האָט אַ געשריי געטאָן:

— וווהין זײַנט איר פֿאַרקראָכן, חברטע וואַסילטשענקאָ? קערט זיך אום, איר וועט פֿאָרן מיט אונדז. קומט אַרײַן אין מײַן שליטן!... און איר, חבר סמירנאָוו, קערט זיך אום צו די בריגאַדעס און ציט שנעלער דעם דאָזיקן פֿאַרשאָלטענעם דראָט. אײַער נאַטשאַלניטשקע פֿאַרהאַלט איך פֿאַר אַ משכון. כּל־זמן איר וועט מיר נישט דערלאַנגען אין האַנט אַרײַן דעם דראָט בײַם דורכגוס, וועל איך זי אײַך נישט אַרויסגעבן. פֿאַרשטאַנען!

— פֿאַרשטאַנען! — האָט סמירנאָוו געענטפֿערט פֿריילעך פֿונעם שיפֿוע: ס׳וועט דערפֿילט ווערן!

אַלעקסיי האָט דערלייכטערט אָפּגעזיפֿצט, אַרײַנגעזעצט זיך אין שליטן צוזאַמען מיט בערידזען.

— אָט אַ געשיכטע!... איך האָב אָבער געוווסט, אַז ער וועט זי נעמען מיט זיך.

בערידזע האָט זיך נישט אָפּגערופֿן.

— וואָס האָסטו זיך אָנגעבלאָזן?

— עך, זאָלסטו, אַלעקסיי, שווײַג, איך בעט דיר! — האָט בערידזע אַ זאָג געטאָן מיט כּעס.

באַטמאַנאָוו האָט אַרויפֿגעוואָרפֿן אויף טאַניען אַ טולעפּ און איר געהייסן זיך גוט אײַנטוליען. טאַניע האָט זיך אײַנגעוויקלט אינעם פּוטער, וואָס האָט געשמעקט מיט שאָפֿנפֿעל, און זיך אָוועקגערוקט פֿון באַטמאַנאָוון אויף וויפֿל דער שליטן האָט דערלויבט. זי איז געלעגן אָן באַוועגונג אין דערוואַרטונג אויפֿן שמועס, וואָס האָט אומפֿאַרמײַדלעך געמוזט פֿאָרקומען.

אַ שטראַלעכל שײַן איז געפֿאַלן פֿון אויבן פֿון אַ שפּאַלט אינעם שליטן. באַטמאַנאָוו האָט מיט אַ שמייכל באַאָבאַכטעט, ווי דאָס דאָזיקע שטראַלעכל האָט געשפּילט אויפֿן מיידלס פּנים. אָט איז עס געפֿאַלן אויף אירע ראָזעווע נאָזלעכלעך, אויפֿן קליינעם גלײַכן נעזל און דער אייבערשטער ליפּ, וואָס איז געווען קינדיש אָנגעבלאָזן מחמת פֿאַרדרוס. דער שליטן האָט זיך אין עפּעס אָנגעשטויסן, און דאָס שטראַלעכל האָט אַ שימער געטאָן איבערן גאַנצן פּנים, וואָס איז באַדעקט געווען מיט אַ געדיכטער, כּמעט מיט אַ שאָקאָלאַד־ברוינקייט. ס׳זײַנען באַלויכטן געוואָרן די לײַכטע שוואַרצע קרײַזן, וואָס האָבן זיך אַרויסגעשלאָגן פֿון הינטערן געשטריקטן הימעלע, אָן אויערלעפּל און דער האַלדז, וואָס איז נישט הויך פֿאַרוויקלט געווען מיט אַ רויטן שאַליק.

באטמאנאָוו האָט א שמייכל געטאָן, זיך דערמאָנענדיק, ווי זיינע באַגלייטער האָבן מיט א האלבער שעה צוריק זיך אָנגענומען פאַר טאַניען. „נישט שוין זשע פאַרשטייען זיי נישט, אַז איך בין איר נישט ווייניקער פריינד פון זיי?"

— מיידל מיט כאַראַקטער, איר זיינט נאָך אַלץ אין כעס? — האָט באַטמאַנאָוו איבערגעריסן דאָס שווייגן.

— דער נאַטשאַלניק האָט דאָס רעכט צו מאַכן מיר א פאָרוואורף. צי קאָן איך דערפאַר אין כעס זיין? — טאַניע האָט דאָס געזאָגט טרוקן און מיט פאַרבאָרגענער איראָניע.

— מע קאָן נישט ריידן אַזוי אָפיציעל און פאַטעטיש, ווען מע ליגט לעם א מענטשן זייט ביי זייט, מעג דאָס אַפילו זיין א פאָלקאָם אַליין, — האָט באַטמאַנאָוו באַמערקט.

טאַניע האָט דערפילט, אַז ער שמייכלט, און זיך געאײַלט אים צו דערווידערן:

— צי דען ענדערן זיך אָפיציעלע פאַרהעלטענישן צוליב צופעליקע לאָקאָמאָציע־מיטלען? — וואָס האָט זיך דאָ געענדערט צוליב דעם, וואָס איך שטיי נישט פאַר אייך אין קאַבינעט, נאָר פאָר צוזאַמען מיט אייך אין א שליטן?

ס'האָט ווידער א שטוים געטאָן דעם שליטן, טאַניע האָט מיטן עלנבויגן באַרירט באַטמאַנאָוון און זיך שנעל אָפגערוקט. באַטמאַנאָוו האָט זיך קוים איינגעהאַלטן פון געלעכטער.

— פאַרשטייט זיך, אַז ס'איז פאַראַן אַן אונטערשיד צווישן א קאַבינעט און א שליטן, א שאלה נאָך! הייסט עס, אַז איר זיינט אויף מיר נישט אין כעס געוואָרן? פאַרוואָס זשע זיינט איר אַזוי צעמישט? איר שרעקט זיך, וואָס?

— איך שרעק זיך? פאַר וואָס? — טאַניעס צעמישטקייט איז אַריבער, זי האָט זיך דערפילט פרייער.

— משמעות, איר ווייסט נישט, וואָס צו דערוואַרטן פון מיר. איר האָט דאָך וועגן מיר א פאָרשטעלונג, ווי וועגן א ברוטאַלן און שלעכטן מענטשן. וואָס, הייסט עס, וועלן די אַנדערע אין צוג טראַכטן וועגן מיר? וואָס וועלן זאָגן די יאַטן, וועמען סמירנאָוו וועט אַלץ דערציילן?

— איך וועל זיך קאָנען באַשיצן, אויב א ברוטאַלער מענטש וועט מיך באַליידיקן — האָט טאַניע געזאָגט רויק. — אין דעם פאַל האָב איך שוין דאָס רעכט זיך נישט צו רעכענען מיט זיין אמט. קאָליע סמירנאָוו און די אַנדערע וועלן קיין שום שלעכטס נישט טראַכטן.

— פאַרוואָס?

— זיי זיינען גוטע מענטשן; און האָבן אַ גוטע מיינונג וועגן אייך און וועגן מיר. כ׳קאָן נישט ערב זיין בלויז פאַר ליבערמאַנען — יענער קאָן טראַכטן אויך שלעכטס. נאָר ער וועט גאָרנישט זאָגן, ריכטיקער, מע וועט אים נישט לאָזן דאָס מויל עפענען.

— מחמת אַכטונג צון אייך, אָדער צו מיר?

— מחמת אַכטונג צון אייך און צו מיר. מחמת זויבערער באַציונג צו דער פרוי.

— פון וואַנען ווייסט איר וועגן דער זויבערער באַציונג?

— אַ פרוי פילט תמיד, שטויסט זיך אָן, ווי מע באַציט זיך צון איר.

— יאָ. זיינען פאַראַן נאָך באַמערקונגען?

טאַניע האָט זיך צעלאַכט.

— עס זיינען נאָך דאָ, אפשר, נאָר נישט אין פלאַן פון באַשיצן זיך קעגן אייערע באַשולדיקונגען.

— און נעמלעך?

— דער אונטערגעאָרדנטער טאָר נישט משפטן די נאַטשאַלסטווע, איך האַלט זיך אָפּ.

— פרוווט, איך דערלויב.

— עפּעס באַרעדט איר זיך אַליין און אַנדערע מענטשן.

— צוליב וואָס זשע דאַרף איך עס, ווי מיינט איר?

— משמעות, ס׳איז אַזאַ כאַראַקטער און מעטאָד. ווען מיר זיינען געשטאַנען ביי די שליטנס, האָט מיך אַליאָשע קאָוואַלאָוו געטרייסט: „ס׳זיי־נען דאָ אַזעלכע גוטע מענטשן, וועלכע זיינען נישט אימשטאַנד אַרויסצו־באַקומען פון זיך קיין איין ווייך וואָרט און האָבן בעסער ליב צו זידלען". ער רופט אָן אייער געוווינהייט צו לערנען און זידלען מענטשן „שטרענגע ליבע".

— אָט האָט איר אייך נאָך אַ פּסיכאָלאָג! פון וואַנען איז ער אַזאַ חכם און ווייסט אַלץ? איך וועל אים ווייזן „שטרענגע ליבע"! ער מאַכט עס מיר אַ רעפּוטאַציע! — האָט באַטמאַנאָוו אַ זאָג געטאָן מיט שפּאַסיקן כעס.

אָבער אין זיין טאָן האָט זיך פאָרט געשפּירט סאַמע עכטער פאַר־דרוס. טאַניעס ווערטער, איבערגעגעבן פון אַ דריטער פּערזאָן און מיט איראָניע, האָבן אים אַ שטאָך געטאָן.

— איר האָט דערלויבט צו משפטן די נאַטשאַלסטווע, — האָט טאַניע דערמאָנט.

— אייך האָב איך דערלויבט, אים — נישט. ער וועט באַקומען זיינס... זיי זיינען אַנטשוויגן געוואָרן.

— גוט. לאָמיר אָננעמען, אַז אייער נאַטשאַלניק איז אַ גוטער מענטש, און דערפאַר האָט ער אייך אַריינגעזאָגט אַ גוזמא אומאָנגענעמליכקייטן, — האָט ער באַנייט דעם שמועס. — מחמת זיין גוטסקייט האָט אייך דער נאַטשאַלניק מיטגענומען מיט זיך, געמאַכט אַן אָרט דערלעבן, פאַרפירט אַ דיסקוסיע אויף אַבסטראַקטע טעמעס און דערמיט צעשטערט אייער שלעכטע שטימונג. און וואָס אויב דאָס אַלץ איז אויסגעטראַכט, און דער גוטער נאַטשאַלניק, וועלכער האָט צון אייך געוויסע געפילן, וויל זיך אין זיי דערקלערן.

טאַניע האָט זיך האַסטיק אָפּגערוקט.

— געווג שוין, וואַסילי מאַקסימאָוויטש! וועגן אייערע אמתע געפילן קאָן איך זיך אָנשטויסן... איך ווייס דאָך, אַז ס'איז אייך איצט שווער. מע דאַרף אַזוי נישט שפּאַסן, איך בעט אייך!...

ער האָט איר דערויף נישט געענטפערט, דערפילט זיך נישט הענטיק. זיי האָבן לאַנג געשוויגן.

— גוט, מיר האָבן אַלץ אויפגעקלערט, — האָט ער ענדלעך אַ זאָג געטאָן מיט אַ זיפץ. — איצט גיט מיר אָפּ אַ באַריכט. ריכטיקער — דערציילט, ווי איר האָט געלעבט און געאַרבעט פאַר דער גאַנצער צייט. איך בין געווען ביי אייך און אַ סך געזען, נאָר דעמלט איז נישט אויסגעקומען צו ריידן אויג אויף אויג. מיר אינטערעסירט, ווי איר אַליין שאַצט אָפּ אייער אַרבעט מיט דער חברה.

ער האָט געבעטן אַ דערלויבעניש צו פאַררייכערן. אַן אָנגענעמער רויך האָט אַ ווייע געטאָן אויף טאַניען. ווען באַטמאַנאָוו האָט זיך פאַרצויגן, האָט דאָס רויטע פייערל באַלויכטן זיין היפּש פּנים און די אויגן, וואָס האָבן געקוקט אַרויף.

אַ סך ייִנגלעך זיינען געגאַנגען אַרבעטן ווי פאַרבינדלער, נישט פאַרשטייענדיק די שוועריקייטן דערפון, וואָס שטייט זיי פאָר. דאָרט, אין נאָוווינסק, האָט זיך עס זיי פאָרגעשטעלט ווי אַ פאַרווייַלונג כמעט, און טאַניען האָבן זיי באַטראַכט ווי עפּעס אַ פּיאָנערפירער. אין משך פון צוויי־דריי מעת־לעת האָט זיך די לאַגע געענדערט: פון געוויינלעכע שטאָטישע באַדינונגען זיינען זיי אַריינגעפאַלן אין דער טייגע און געווען אָנגעוויזן, אין תוך אַריין, אויף זיך אַליין. דעמלט האָבן זיך אַ סך דערשראָקן — סיי אַרבעטן, סיי געפינען זיך די גאַנצע צייט אויפן פראָסט האָט זיך זיי אויסגעוויזן צו זיין איבער די כוחות, טאַניע ווי אַן אָנפירער, פון וועלכער ס'איז

איצט אָפּהענגיק זייער גורל, האָט צו זיך קיין צוטרוי נישט אַרויסגערופן. אַ טייל חברה איז אַריינגעפאַלן אין אַפּאַטיע, אייניקע האָבן זיך נישט אָפּגעהאַלטן פון טרערן און געבעטן זיך צוריק אין שטאָט אַריין.

גוט, וואָס זי האָט זיי נישט אָנגעהויבן איינצובעטן אַז זיי אונטערצוקומען. זי האָט געפונען אין זיך כוחות צו זיין האַרט און פאָדערנדיק... „ס'איז קאַלט? געוויינט אייך צו, און ס'וועט נישט קאַלט זיין. כ'עוועט דאָך נישט בויען קיין הויז ביי יעדן בוים? ס'איז שווער? סע גייט אַ מלחמה — אויפן פראָנט איז אַ סך שווערער! און האָבן דען קאָמיוניסטן דאָס רעכט צו זוכן אַ לייכט לעבן! צום ערשטן מאָל ביי אַזאַ אַרבעט קאָנט איר נישט די ספּעציאַליטעט? נו, וואָס, דאַרף מען אַרבעטן און זיך לערנען אויף דער פּראַקטיק!...". נאָר דאָס אַלץ איז, נאַטירלעך, געווען דערווייל בלויז ווערטער. קאַליע סמירנאָוו האָט די גאַנצע צייט געעצהט: „לאָמיר באַפּעסטיקן די ווערטער מיט מעשים, מיט ביישפּיל". און ביידע האָבן גענומען זיך אויפפירן אַזוי ווי די קעלט איז ביי זיי גאָרנישט מיט גאָרנישט. זי האָט דערוויזן די יאַטן, אַז מע קאָן זיך באַגיין אין גאַנצן אָן הענטשקעס — די הענט זיינען בלויז רויט געוואָרן, ראַציק און האָבן זיך צוגעוווינט. מאָדנע, זי האָט זיך נישט פאַרקילט און קיין איין מאָל אַפילו זיך נישט אָפּגעפרוירן, בעת קאַליע — אַפילו ער האָט געקרענקט, אָפּגעפרוירן די באַקן.

— דאָס איז טשעקאָווע, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט. — די הענט געוויינען זיך צו? און מיינע פרירן עפּעס תמיד. ווייזט נאָר אייער האַנט.

ער האָט אָנגערירט איר קליינע הייסע און פאַרגראָבטגעוואָרענע האַנט מיט האַרטער הויט און מאָזאָליעס. ער האָט זי געשווינד אָנגענומען און אַזוי געשווינד אויך זי אָפּגעלאָזט. שווער צו זאָגן, וואָס דאָס האָט באַדייט — אַ האַנטדרוק אָדער אַ זשעסט פון נייגעריקייט.

טאַניע האָט ווייטער דערציילט. מ'האָט די פאַרבינדלער־קאָלאָנע גערוזט פונאַנדערטיילן אויף בריגאַדעס, דעם פּראָצעס פון אויפהענגען די דראָטן פונאַנדערגלידערן אויף באַזונדערע אָפּעראַציעס. די אַרבעט איז פּשוטער געוואָרן און אַוועק אַנדערש. יעדער האָט זיך שנעל צוגעוווינט צו זיין אָפּעראַציע און געוואָרן אַ ספּעציאַליסט.

— גרובסקי האָט אַלץ געוואַרט, ביז מע וועט שיקן אויף דער בויונג פונעם צענטער גרייטע פאַרבינדלער, — האָט טאַניע דערמאָנט. — אַ מענטש אַ טיפּש! ווען נישט ער, וואָלט שוין די טראַסע לאַנג געהאַט טעלעפאָן. פאַרוואָס גאָר טראָגט אויף זיך די ערד אַזעלכע מענטשן?

— איך ווייס נישט, פאַרוואָס די ערד טראָגט אים, נאָר מיר טראָגן אים שוין נישט, — האָט באַטמאַנאָוו געענטפערט. — מיר האָבן אים גובר געווען און פאַרגעסט אין אים, צו וואָס טשעפּען טויטע!

טאַניע האָט פונדעסטוועגן באַשלאָסן אויפצוקלערן באַטמאַנאָוון, פאַרוואָס מ'האָט נישט דערצויגן דעם דראָט ביזן דורכגוס, און דעם נאָר־טשאַלניק האָט זיך איינגעגעבן זי דאָ אָנצוזאָגן. די פאַרבינדלער האָט גע־שטערט דער בוראַן. ער איז אָנגעפלויגן אומדערוואַרט און אָנגעטאָן אַ סך צרות, אַפּרייסנדיק אויף אייניקע ערטער צו עטלעכע קילאָמעטער דראָט. נאָכן בוראַן איז אויסגעקומען זיך אומצוקערן און אויפסניי איבערמאַכן אַ העלפט אַרבעט, שטאָט צו איילן זיך פאָרויס, צום דורכגוס. ווי אַ צולאָג האָבן זיך נאָך בעתן בוראַן פינף יאַטן פון וועג אַראָפּגעשלאָגן און פאַר־בלאָנדזשעט אין דער טייגע, מע האָט זיי אָפּגעפונען אויפן פערטן טאָג און נאָכער זיך אַרומגעפּאָרעט אַרום זיי אַ גאַנצע וואָך. ווען נישט דער בוראַן וואָלט שוין דער דראָט געווען ביים דורכגוס.

— פאַרענטפערט זיך נישט, — האָט באַטמאַנאָוו ווייך אַ זאָג געטאָן און פלוצעם איר פּאַטערלעך אַ גלעט געטאָן איבערן קאָפּ. — להיפוך דער געוווינהייט, וואָס איר האָט מיר צוגעשריבן, וועל איך אייך זאָגן, אויס־נוצנדיק די פינצטערקייט, אַ גוט וואָרט: איר האָט אויסגעפירט אייער אויפ־גאַבע אויסגעצייכנט. ס'איז געמאַכט געוואָרן מער, ווי ס'האָט געקאָנט געמאַכט ווערן. ווען די בריגאַדעס וועלן קומען צום דורכגוס, וועלן מיר אַלע יאַטן מעלדן אַ באַפעל פון דאַנקבאַרקייט. דאָס איז דער ערשטער אַזאַ באַפעל אויף דער בויונג. איר פאַרשטייט, וואָס דאָס הייסט?

דאָס שפּרינגענדיקע שטראַלכל שיין האָט אים געהאָלפן דערזען, ווי דעם מיידלס פּנים האָט אויפגעבליט. אין גרויסער פרייד האָט טאַניע אי־בערגעפירט די גאַנצע זאַך, אַ געשריי טוענדיק מיט תמימות:

— איר זיינט באמת זייער גוט, און איך וואָלט אייך מיט פאַרגעניגן אויסגעקושט!

— נרנו, וואַרפט זיך נישט פון איין עקסטרעם צום צווייטן, איר זיינט נישט קיין פערפענדיקל! — האָט באַטמאַנאָוו אומצופרידן אַ וואָר־טשע געטאָן. — איר מיינט, איך פיר אייך, כדי צו מאַכן אייך קאָמפּלי־מענטן? ס'האָט זיך אַרויסגעכאַפּט... די ערשטע אויפגאַבע האָט איר גע־לייזט, אַ דאַנק. איצט שטעלט זיך פאַר אייך אַ צווייטע, טעכניש איז זי נאָך שווערער. איך רעד וועגן דעם איבערוואַרפן די פאַרבינדונג אויפן אינדזל. אַן אונטערוואַסער־קאַבעל דורכן דורכגוס, איר פאַרשטייט?

ער האָט אָפּוואַרטנדיק געשוויגן. טאַניע האָט זיך נישט אָפּגערופן, זי האָט געטראַכט וועגן דער נייער אויפגאַבע און וועגן דעם מענטשן, וועל־כער האָט נאָר־וואָס געריידט צו איר. ס'איז גוט, וואָס אַהער, אויף זייער בויונג, האָט סטאַלין געשיקט דווקא אים!

— פאַרוואָס שווייגט איר? — האָט באַטמאַנאָוו געפרעגט. — איר האָט זיך דערשראָקן פאַרן אונטערוואַסער־קאַבעל?

— ניין, כ'האָב זיך נישט דערשראָקן, — האָט טאַניע שנעל געענט־פערט, באַפרייענדיק זיך פון איר פאַרטראַכטעניש. — מיר וועלן דורכפירן אַ קאַבעל. איך האָב שוין וועגן אים געטראַכט און זיך באַראָטן מיט בער־רידזען און קאָוושאָוו. מיר האָבן שוין אַ פּלאַן פון דער אַרבעט. מיר וועלן דעם קאַבעל אויסלייגן אייגנציייטיק מיט דער נאַפטלייטונג. כ'וועל זיך בלויז אַרומקוקן אויפן אָרט און אייך פאַרשטעלן אַ גענויעם באַריכט.

— קלאָר. איר ווילט — וועל איך אייך דערציילן, אויף וואָס פאַר אַן אופן איך האָב בדעה אויסצונוצן די טעלעפאָן־ליניע, וואָס איר האָט דורכגעפירט?

— אוודאי, וויל איך. אין אַלגעמיין ווייס איך, ווי מע באַנוצט זיך מיט אַ טעלעפאָן.

— איר ווייסט גאָרנישט. איך האָב אין זינען אַ נישט געוויינלעכע אויסנוצונג.

ער האָט אויפגעלעבט דערציילט וועגן דעם, אז איצטער קאָן ער איינ־פירן אויף דער גאַנצער בויונג אַן עכטן דיספּעטשער־אַמט. די פאַרוואַלטונג און ער זיינען מחוייב צו וויסן און זעען וואָס סע קומט פאָר צו יעדער צייט און אויף יעדער אָרט פון דער טראַסע. מע קאָן נישט דערלאָזן, אַז די זאַך זאָל אָפּהענגיק זיין פון צופעליקע טעלעגראַמעס און עפּיזאָדישע טעלעפאָנישע געשפּרעכן. אויף יעדן באַצירק און אויף יעדן וויכטיקן פונקט פון דער טראַסע וועט ערשט זיין אַ דיספּעטשער — נישט פּשוט ווי אַ צוגאָב צום סעלעקטאָר־אַפּאַראַט, נישט קיין טעכנישער איינס, נאָר אַ דערפאַרענער, געבילדעטער מענטש, וואָס זעט אַלץ און פאַרשטייט. עס וועט באַשטימט אַ הויכער אַמט פון הויפּט־דיספּעטשער, אים זיינען אונ־טערגעאָרדנט די דיספּעטשערס אויף דער טראַסע, און ער אַליין שטייט אין רשות פונעם נאַטשאַלניק פון דער בויונג.

— גרעטשקין? — האָט טאַניע געפרעגט.

— יאָ, ער איז באַשטימט געוואָרן פאַרן הויפּט־דיספּעטשער, — האָט באַטמאַנאָוו באַשטעטיקט.

— יעדער נאַטשאַלניק פון אַן אָפּטיילונג איז מחויב, צי ער וויל עס אָדער נישט, זיך מעלדן צום סעלעקטאָר־אַפּאַראַט אין אַ באַשטימטער צייט, לויט אַ גראַפיק, און ריידן מיט זײַנע מענטשן אויפן באַצירק: קאָוואַלשאָוו — מיט די אַרבעטער־אָנפירער, פילימאָנאָוו — מיט די מעכאַניקער, ליבערמאַן — מיט די אינטענדענטן. ווען דאָס וועט ווערן אַ געוווינהייט, ווי אַ טאָג־טעגלעכער מיטיק, וועלן זיך אַלע וווּנדערן, וויאַזוי האָבן זיי פריער געקאָנט זיך באַגיין אָן דעם !...

אויף די נאָענטע באַצירקן האָט באַטמאַנאָוו שוין אײַנגעשטעלט די דאָזיקע אָרדנונג. די מענטשן האָבן זיך נישט גלייך צוגעוווינט צו איר. די נאַטשאַלניקעס פון די אָפּטיילן און זייערע אונטערגעאָרדנטע אויף דער טראַסע האָבן נישט פאַרשטאַנען: „צו וואָס איז נייטיק צו גיין צום טעלעפאָן, אויב אין דער געגעבענער מינוט זײַנען קיין פראַגן נישט פאַראַנען?" באַטמאַנאָוו האָט עקשנותדיק דערווידערט: „אויב איר האָט נישט וואָס צו ריידן מיט דער טראַסע, הייסט עס, אַז איר קענט זי נישט. איז נאָך מער נייטיק זיך צו פאַראינטערעסירן מיט די אונטערגעאָרדנטע, אָפטער צו קומען מיט זיי אין פאַרקער!...".

טאַניע האָט וועגן דעם געהערט, נאָר ערשט איצט איז איר קלאָר געוואָרן דער גאַנצער זין פון דער אָרדנונג, וואָס באַטמאַנאָוו האָט אײַנגעפירט. זי האָט געוווּסט וועגן זײַן באַזונדער שוואַכקייט צום סעלעקטאָר: דער אַפּאַראַט איז געשטאַנען ביים נאַטשאַלניק פון דער בויונג אויפן טיש, און מ'האָט אים קיינמאָל נישט אויסגעשלאָסן. מיט וואָס באַטמאַנאָוו זאָל נישט האָבן זיך באַשעפטיקט, האָט ער, נישט אָפּליייַנדיק די ענינים, געהערט די שטימען פון דער טראַסע, וואָס זײַנען נישט אַנטשוויגן געוואָרן נישט בייטאָג, נישט ביינאַכט. מ'האָט זיך אַפילו דערציילט אַנעקדאָטן, ווי ער פלעגט זיך אַריינמישן, בעת ער האָט דערהערט עמעצנס אַ זידלעריי, ווי ער האָט געענדערט אַ נישט ריכטיקע פאַראָרדנונג, ווי ער האָט זיך הויך צעלאַכט איבער עמעצנס אַ שאַרפזיניקן שפּאַס. אַלע פאַרבינדלער און טאַניען אַליין איז געפעלן געוואָרן די דאָזיקע חשיבותדיקע באַציונג צום טעלעפאָן.

— איר קענט גוט פאַנקאָוון? — האָט באַטמאַנאָוו אומגעריכט אַ פרעג געטאָן. — וואָס פאַר אַ מיינונג האָט איר וועגן אים?

— איך קען אים גוט. ער איז אַ שטאַרקער פריינד פון אונדזער פאַמיליע. האָט אַמאָל צוזאַמען מיט מיין טאַטן געשלאָגן די יאַפּאַנער און ווייסגוואַרדייער. איך אַכטע אים זייער, — האָט טאַניע געענטפערט. — ס'האָבן אים נישט ליב געהאַט צוליב זײַן אָפנהאַרציקייט די געוועזענע

נאטשאלניקעס פון דער בויונג סידאָרענקאָ און גרובסקי. ער האָט זיך מיט זיי געקריגט יעדן טאָג, באַזונדערס, צוליב דעם אויפשטעלן אַ ציימווייליקע פאַרבינדונג. פאַנקאָוו איז געווען דער איינציקער, וועלכער האָט מיך דערין אונטערגעשטיצט.

— שוין לאַנג, אַז איר האָט אים געזען צום לעצטן מאָל?

— אין יענעם טאָג, ווען איר זיינט מיט אים געווען ביי אונדז אין דער קאָלאָנע. פאַנקאָוו האָט געוואָלט מיט זיך מיטנעמען גענקען, זיין זונעלע, נאָר יענער האָט נישט געוואָלט. איר האָט זיך אַפילו צעלאַכט, ווען איר האָט געהערט, ווי גענקע האָט וויכטיק דערקלערט, אַז ער געפינט זיך אויף אַרבעט און קאָן נישט איבערלאָזן די חברים. דאָס יינגל וואַרט טאַקע אויף דער באַגעגעניש מיטן טאַטן ביים דורכגוס. פאַרוואָס עפּעס האָט איר געפרעגט וועגן פאַנקאָוון, וואָסילי מאַקסימאָוויטש?

— איך באַאומרויק זיך, וואָס ס'זיינען נישטאָ פון אים קיינע ידיעות. ער איז אַוועקגעפאָרן און פאַרפאַלן געוואָרן. ביים דורכגוס איז אַ שווערע לאַגע. זאָל איך האָבן געהאַט אין אים אַ טעות?

זיי האָבן ווידער לאַנג געשוויגן, טראַכטנדיק יעדער פאַר זיך. דער אָפּגעהאַרציקער שמועס האָט זיי דערנענטערט, און טאַניען האָבן שוין נישט געשטערט די האָזיקע פּויזעס. דאָס ריטמישע וויגן זיך פון עם שליטן האָט אָנגעוויעט אויף איר אַ דרימל, און דאָס מיידל, איינגעמידט פאַרן גאַנצן טאָג, האָט אומבאַמערקט איינגעדרימלט. באַטמאַנאָוו האָט איר נישט געלאָזט דרימלען אַפילו קיין צוואַנציק מינוט.

— טאַניע, איר שלאָפט? — האָט ער אַ פרעג געטאָן און זי פאַרוואונדערט מיט דער דאָזיקער קורצער ווענדונג. — איר זאָלט זיך נישט דערוועגן צו שלאָפן. איך אַליין שלאָף קיינמאָל נישט בייטאָג און לאָז אַנדערע אויך נישט. מיר וועלן ווייטער ריידן אויף אַבסטראַקטע טעמעס... איר האָט מיר געגעבן דעם אמתן אָפּשניט, ווען איך האָב זיך צעפּלוידערט... איך האָב זיך, באַקומט זיך, אַליין צעדודערט, און איצט איז עפּעס נישט גוט אויף דער נשמה...

טאַניע האָט זיך אָנגעשטויסן, צו וואָס באַטמאַנאָוו צילט. איר איז אויך שווער געוואָרן.

— צי האָט איר געהאַט אַ וועלכע ס'איז שטאַרקע איבערלעבענישן אָדער נישט — ווייס איך נישט. איר האָט זיי, זיכער, נישט געהאַט, אויף אייער פּנים זעט זיך נישט קיין שום וואָלקנדל... איך טראַכט היינט אַלץ אָפּטער וועגן דעם, וואָס הייסט פערזענלעך לעבן. ביי אייך פאַרנעמט, נאַטירלעך, די אַרבעט דאָס הויפּטאָרט. נאָר אויב ביי אַ מענטשן איז אוי-

סער איר גאָרנישט פֿאַראַן, — צווייפֿל איך, צי מע קאָן אים האַלטן פֿאַר אַ פֿולשטענדיקן מענטשן, — באַטמאַנאָוו האָט גערעדט רויק און רעגלמעסיק, ווי ער וואָלט געטראַכט אויפֿן קול. — מיר דאַכט זיך, אַז אַ סך איז אָפּהענגיק דערפֿון, ווי דעם מענטשנס לעבן שטעלט זיך איין אין אָנהייב, צי הייבט ער אָן פֿון אַ גרויסער עכטער ליבע. עס זיינען דאָך פֿאַראַן מענטשן, וועלכע האָבן קיינמאָל נישט ליב געהאַט און פֿאַרשטייען נישט, וואָס דאָס איז אַזוינס. זיי גלייבן אַפֿילו נישט, אַז עס עקזיסטירט אַזאַ געפֿיל, זיי האַלטן, אַז דאָס האָט אַ שייכות צום געביט פֿון ליטעראַטור. — באַטמאַנאָוו האָט צוזאַמענגעקוועטשט די הענט, אַזש די געלענקען האָבן אָנגעהויבן קנאַקן. — זייט מיר מוחל, וואָס כ'האָב באַרירט די דאָזיקע טעמע. אָבער איר זייט שוין אַ דערוואַקסענער מענטש, הגם איר הייבט ערשט אָן צו לעבן. און ס'איז גלייכער צו קוקן אָפֿן אויף אַלע אומאָנגענעמלעכקייטן, איידער צביעותדיק מאַכן זיך זיי נישט זעענדיק. ס'איז זייער שלעכט, ווען אַ דערנעענטערונג קומט צושטאַנד אָן עכטער ליבע. צוליב דעם אַנטשטייט ביי מענער און פֿרויען אַ נישט ריכטיקע, לייכטע קעגנזייטיקע באַציונג. טיילמאָל ווערט די דאָזיקע באַציונג תיכף אַ ציניש־ע...

פֿאַרוואָס זיפֿצט איר, טאַניע? ס'איז נישט אָנגענעם צו הערן?

— פֿרעגט מיך נישט, — האָט טאַניע דומפּ געענטפֿערט.

אינגאַנצן איינגעקאָרטשעט, האָט זי אין דער דאָזיקער מינוט געטראַכט וועגן איר לאַנגיאָריקער באַקאַנטשאַפֿט מיט כמאַרען. צום גליק האָט זי זיך איבערגעזעצט צו דער געהעריקער צייט, כמאַרע האָט זי איר בערגעשראָקן מיט זיין ברוטאַלן צושטיין.

— הערן דאָס, וואָס איך רעד, איז, נאַטירלעך, נישט לייכט, — האָט באַטמאַנאָוו מסכים געווען. — נאָר וואָס קאָן מען מאַכן, אין לעבן קומט אויס נישט זעלטן צו שלעפּן אויף זיך משאות. אָט איך פּרוּוו זיך מאַטערנדיק צו פֿאַרשטיין: פֿאַרוואָס איז ביי מיר נישט צושטאַנדגעקומען קיין אמת פֿאַמיליע־גליק? איך האָב דאָך, דאַכט זיך, ליב געהאַט אַנניען. זי איז מיינעם אַ חברס אַ שוועסטער, און אַלע האָבן געזאָגט, אַז מיר זיינען אַ גוטע פּאָר, געראַטן אונדז חתונה צו האָבן. האָבן מיר חתונה געהאַט. אין אָנהייב האָבן מיר געלעבט זאַלבעצווייט, דערנאָך איז געקומען אַ זון. אַלץ האָט אויסגעזען אין אָרדנונג: אַ צופֿרידענע פֿאַמיליע, נאָר דאָס יינגל איז נישט זייער קיין געזונטס. דאַכט זיך, אַז ס'איז נישטאָ פֿאַר וואָס מיר פֿירצוהאַלטן. און פֿונדעסטוועגן קאָן איך מיר ערשט קיין אָרט נישט געפֿינען, און כ'טראַכט מיט פֿאַרביטערונג: געלעבט צוזאַמען מיטן וויב און מיטן קינד, צוזאַמען מיט זיי געאָטעמט איין לופֿט — און פֿאָרט געווען

זייט פון זיי. אנגע איוואנאוונע האט מיר אמאל געזאגט וועגן דעם. מע. קאן עס אייגנטלעך נישט אנרופן אפילו קיין פארוואורף. זי איז א קלוגע און ווערטפולע פרוי, נאר צו מיר האט זי זיך באצויגן שוין מיט צופיל אכטונג און גערעדט נישט דרייסט. לסוף האט זי זיך געמאכט הארץ: „וואסילי מאקסימאוויטש (זי האט מיך אפילו נישט גערופן פשוט ביים נאמען, און איך האב דאס עפעס געהאלטן פאר נארמאל), דו פעלסט אונדז אויס, מיר מיט קאטיען. דו לעבסט מיט אונדז, נאר ביסט נישטא. ווייטער קאן עס אזוי נישט גיין, מיר בעטן דיך, זאלסט אונדז שענקען מער אויפמערקזאמקייט. מאך אזוי, אז מיר זאלן צוזאמען, כאטש אויף א שטיקל צייט, אוועקפארן ערגעץ. מיר וועלן א לעב טאן זאלבעדריט, און דו וועסט זיך צו אונדז ווי אויפסניי צוגעוווינען". אירע ווערטער האבן מיך איבערראשט, איך האב זיך צום ערשטן מאל פארטראכט וועגן דעם, אז איך לעב עפעס נישט ווי ס׳דארף צו זיין. גראד איז אונטערגעקומען דאס איבערגעבן די בווינג, מיט וועלכער איך האב אנגעפירט. מ׳האט מיר געגעבן אורלויב. און איך בין געפארן מיט זיי אין א דארף, צון איר אהיים אין ווייסרוסלאנד. דארט איז נישט געווען נישט קיין ארבעט, נישט מיינע פריינד. נאר זי און דער זון און די שטילע ווייסרוסישע נאטור. איך האב מיט זיך מיטגענומען דאס מאלברעט און ביכער איבער קונסט — צינש מיין יוגנטלעכער ליידנשאפט...

וויפל באטמאנאוו האט זיך נישט איינגעהאלטן, נאר ער האט א זיפץ געטאן. דער דאזיקער זיפץ האט ווי מיט א מעסער א שניט געטאן טאניען...

— איצט דערמאן איך זיך מיט געדירטקייט די צייט, וואס כ׳האב דורכגעלעבט מיט זיי אין דארף, אבער דעמלט... איך האב לאנג נישט אויסגעהאלטן, אין משך פון א חודש איז מיר דאס דאזיקע לעבן לאנגווייליק געווארן. וואס האט מיר דעמלט געפעלט? כ׳מיין, נישט קיין פארוויילונגען, נאר ארבעט. נאך דעם רוישיקן לעבן אויף דער בווינג איז שווער געווען זיך צו באגנוגענען מיט בלויזער פאמיליע־ווארעמקייט. איך האב מיט דערלייכטערונג אפגעאטעמט, ווען כ׳האב באקומען א דרינגענדיקע ארויספאדערונג קיין מאסקווע... אננע האט מיר נישט געמאכט דעם מינדסטן פירהאלט, נאר, קענטיק, פארשטאנען, אז איך פאר אוועק גערן... איך האב דערמאנט בלויז איין אמאליקן עפיזאד. קיין קרים בין איך פארפארן צו זיי, שוין פארן אפפארן אהער, בלויז אויף איין מעת־לעת. און פון דעמלט אן האב איך זיי נישט געזען...

— זיי וועלן זיך אפגעפינען, וואסילי מאקסימאוויטש! — האט טאניע היים א זאג געטאן.

— ניין, זיי וועלן זיך שוין נישט אפגעפינען. דער זון איז נישטא, געשטארבן. און ווי אונדזערע וועגן, מיינער מיט אננעס, וועלן זיך צוזאמענקומען — ווייס איך נישט. כ'האב מורא, זי וועט זיך צו מיר נישט אומקערן... אט זאגט מיר — פארוואס דאס סאמע טייערסטע הייבט מען אן אפצושאצן ערשט נאכן פארלירן עס? איצט, ווי נאר איך בלייב אליין, דערמאנען זיך מיר טויזנטער פרטים פונעם פאמיליע־לעבן. וויאזוי זיינען זיי פארבליבן אין זכרון, אויב פריער האב איך זיי ווי נישט באמערקט...

טאניע האט זיך שווייגנדיק געביסן די ליפן און זיך באמיט זיך נישט צו צעוויינען. און זי האט זיך געשראקן: אט באלד וועט דער דאזיקער גרויסער און קאמפליצירטער מענטש זיך פארשעמען צוליב זיין אפנהארציקייט און וועט ווידער זאגן עפעס איראנישעס און שארפס.

— איר זיינט, דאכט זיך, אלט פיר און צוואנציק יאר, טאניע? — האט באטמאנאוו ווידער אנגעהויבן ריידן. — איך ראט אייך פון גאנצן הארצן, איר זאלט זיין פארזיכטיקער. זאלן אייך אזעלכע געשיכטעס, ענלעכע צו מיינע, דינען פאר א ווארנונג... אמת, זאלקינד האט מיר אמאל געזאגט: „דו וועסט נאך שאפן דיין ליד"... נאר פרווו אקערשט אנהייבן א ניי לעבן, ווען דו ביסט שוין אלט דריי און פערציק יאר!...

דאס שווייגן, וואס האט זיך דערנאך איינגעשטעלט, איז פאר טאניען געווען אומדערטרעגלעך. ס'האט איר אויסגעלייזט דערפון א רו־אפשטעל. דער שליטן האט אויפגעהערט זיך צו שאקלען, זיך א וואָרף געטאן איין מאל, א צווייט מאל, א סקריפע געטאן און איז פארגליווערט געווארן אויף אן ארט. זיי זיינען ערגעץ־וווהין געקומען צו פארן.

קאפיטל צוועלף

אט איז ער, דער עק וועלט!

דער אדון איז געבליבן פון הינטן. שוין דעם צווייטן טאג איז באטמאנאוו מיט זיינע באגלייטער געפארן איבער מערזליאקאוום באצירק — דער לעצטער באצירק אויפן קאנטינענט. ווייטער איז געווען דער דורכגום און נאך אים, ענדלעך, דאס אינדזל טאיסין.

אַלץ אָפּטערער און אָפּטערער זיינען די פּאַרוואַלטונגס־באַאַמטע אַרויס־געגאַנגען פון די שליטנס און געגאַן צופוס. און וואָס נעענטער ס'איז געוואָרן דער ציל, אַלץ מער האָבן זיי זיך איבערצייגט, אַז דער באַצירק איז אויסערגעוויינלעך אָפּגעשטאַנען פון די אַנדערע, הגם ער וואָלט זיי געדאַרפט איבעריאָגן: זייענדיק אויסער די גרענעצן פונעם אַדון, האָט ער נישט געליטן פון די דערשיטערונגען צוליב איבערטראָגן די טראַסע אויף אַן אַנדער ריכטונג.

אויף די נאָענטסטע באַצירקן האָבן אַ סך זאַכן דערפרייט די אויגן: דער ווינטערוועג מיט די שנורן אויטאָמאַשינען און פערד־אָבאָזן, די הייזלעך פון די וועג־דיזשורנעס, באַוויינטע דערפלעך, שטאַבעלעס און רערן־ליניעס, אַ באַלעבאַטע באַוועגונג און דאָס האַוועניש פון טויזנטער מענטשן. דאָ איז דאָס אַלץ נישט געווען. ס'האָט זיך בלויז געצויגן אַ דורכגעהאַקטע גאַס אין דער טייגע, און אויך האָט מען זיך לויט געוויסע סימנים אָנגעשטויסן וועגן פּרוּוון אויפצובויען אַ וועג פאַר אויטאָמאָבילן. קיין געבייען זיינען אויך נישט געווען, חוץ עטלעכע שלעכטע צונויפגעקלאַפּטע שאַפּעס־מאַגאַזינען. נאָר אויך זיי האָבן געפּוסטעוועט. פונאַנדערצופירן פּראָוויאַנט, רערן, מאַטעריאַלן און אויסשטאַטונג פונעם דורכגוס אין דער טיף פונעם קאָנטינענט האָט מען נאָך, קענטיק, נישט אָנגעהויבן.

— דער באַצירק איז פּוסט, טויט, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט מיט צאָרן און אומרו. — ווו זיינען די מענטשן, וואָס מיר האָבן געשיקט אַהער?

עטלעכע קילאָמעטער פונעם דורכגוס האָט זיך דער אָנבליק פון דער טראַסע אַ ביסל געענדערט. ס'האָט זיך באַוויזן אַ ווינטערוועג, אַ פּאַרוואָר־לאָזטער און אומטויגלעכער פאַר אויטאָמאָביל־טראַנספּאָרט. מ'האָט אָפּ־טערער אָנגעטראָפן אויף סקלאַדעס, טיילמאָל אויף באַוויינטע באַראַקן, וווּ־נישט־וווּ האָט מען אָנבאַגעגנט גרופּעס מענטשן, וואָס האָבן פויל אָפּגערוימט דעם וועג. אויפן וועג האָט מען געזען פאַרשנייטע אויטאָמאַ־שינען — ליידיקע און מיט לאָדונג; ס'האָבן זיך באַוויזן רערן — אַמאָל אין שטאַבעלעס, מערסטנטייל — צעוואָרפן אין אומאָרדנונג.

באַטמאַנאָוו האָט באַפוילן אַרויסצוגיין פון די שליטנס און גיין ווייטער צופוס ביזן דורכגוס, באַטראַכטנדיק און אָפּמערקנדיק יעדן פּרט. איין טאַפּאָליעוו איז געבליבן ליגן אין שליטן אונטער דריי פּעלצן. טאַניע איז אויף נאַרטעס אַוועקגעלאָפן דאָ אויף רעכטס, דאָ אויף לינקס פונעם וועג, אויספאָרשנדיק די געגנט, וווּ עס שטייט איר פאָר איינגיכן צו אַרבעטן מיט די פאַרבינדלער. באַטמאַנאָוו און אַלע איבעריקע זיינען אַריינגעגאַנגען אין די סקלאַדעס און באַראַקן, געציילט די רערן, אויסגעפרעגט די אָנבאַ־

געגנטע מענטשן. זיי האָבן זיך אָפּגעשטעלט ביי יעדער אוועקגעוואָרפענער מאַשין אויפן וועג — פילימאָנאָוו האָט זי באַטראַכט, פאַרשריבן דעם נומער און דעם צושטאַנד, אין וועלכן זי האָט זיך געפונען.

איינע אַזאַ מאַשין האָט אויף לאַנג פאַרהאַלטן אַלע. זי איז געשטאַנען אַן אָנגעלאָדענע מיט רערן אינמיטן וועג, פאַרצוימענדיק דעם דורכפאָר. אַרום איר האָט זיך געפאָרעט אַ שאָפער. בייז און פאַרביטערט האָט ער אָפּגעבונדן די אונטערשפּאַר־העלצלעך, פרווונדיק גלייכצייטיק אויסלאָדעוען זיין גרויסע און שווערע לאָדונג.

— אייער פאַמיליע? — האָט פילימאָנאָוו קורץ אַ פרעג געטאָן. ער מיט אַלעקסייען זיינען צוגעגאַנגען צו דער מאַשין די ערשטע.

— סמאָרטשקאָוו, — האָט אויך דער שאָפער געענטפערט קורץ, אָראָפּשפּרינגענדיק פון דער מאַשין אויף דר ערד.

— סמאָרטשקאָוו? — האָט זיך אַלעקסיי פאַרוווּנדערט.

די אינזשעניערן האָבן זיך איבערגעקוקט. הייסט עס, סמאָרטשקאָוו האָט זיך דערקליבן צום דורכגוס! צי האָט זיך אים איינגעגעבן צו דערפירן זיין מאַשין קיין טשאַנגר, אָדער ער האָט זי איבערגעלאָזט ערגעץ־וווּ ביים אַדון, געקומען צופוס און באַקומען אַ נייע? נאָר פאַקט בלייבט פאַקט: סמאָרטשקאָוו איז געווען אויפן אָרט. עפּעס איז מיט אים געשען. אַ מאָגערער, דאָס פּנים באַוואָקסן מיט רויטע האַרטע האָר, מיט איינגעפאַלענע אויגן, איז ער דורכויס נישט ענלעך געווען אויף יענעם לעבעדיקן, פעסטן יונג, וועלכן די אינזשעניערן האָבן באַגלייט פונעם סטאַרט.

— וואָס איז מיט דער מאַשין? — האָט זיך פילימאָנאָוו געוואָלט דערוויסן, איבערלאָזנדיק די ווייטערע פראַגן אויף שפּעטער.

— דער מאָטאָר איז קאַליע.

— איך האָט אים געפּרווּט לאָזן, און ס׳איז נישט געגאַנגען? — איז צוגעקומען באַטמאַנאָוו מיט די איבעריקע. ער האָט אויך נישט דערקענט דעם שאָפער.

סמאָרטשקאָוו האָט אַ קוק געטאָן אויף די מענטשן, וואָס האָבן אים אַרומגערינגלט און זיך אַוועקגעקערט:

— כ׳האָב הונדערט מאָל געפּרווּט, און ס׳איז נישט געגאַנגען.

— וואָס זשע טראַכט איר ערשט צו טאָן? איר ווערט, נעבעך, געפרוירן ווערן!

דער שאָפער האָט געהויבן די פּלייצעס און אַפּאַטיש געענטפערט:

— אפשר וועט אונטערקומען אַ צווייטער רערנפירער, וועל איך זיך מיט אים אומקערן קיין טשאַנגר.

— פאַרוואָס זשע לאַדעוועט איר אַפּ די רערן, אויב אַזוי? — האָט זיך אַריינגעמישט בערידזע. — איר דאַרפט זיי דאָך פירן ווייטער. און אויב די מאַשין שטייט, צי איז נישט אַלציינס, צי זי איז אַ ליידיקע אָדער אַן אָנגעלאָדעוועטע? דערקלערט אונדז דעם זין פון אייער טועכץ.

דער שאָפער האָט ביטער אַ שמייכל געטאָן און גאָרנישט געענטפערט.

באַטמאַנאָוו האָט אַ בעט געטאָן פילימאָנאָוון, ער זאָל פּרוּוון לאָזן די מאַשין. פילימאָנאָוו האָט זיך, אַ קאָנצענטרירטער, געפּאָרעט עטלעכע מינוט ביים מאָטאָר און אים פּלוצעם אויפגעלעבט. אַלע האָבן אַ שפּאַר געטאָן דעם קאַסטן און געהאָלפן דער מאַשין זיך רירן פון אָרט.

— וואָס זשע זאָל איך איצט טאָן מיט אייך? — האָט באַטמאַנאָוו צאָרנדיק געפרעגט דעם שאָפער, ווען פילימאָנאָוו איז, נישט אויסשליסנדיק דעם פרייליך הודזשענדיקן מאָטאָר, אַרויס פון דער קאַבינע. — איר ווייסט וואָס איר טוט, צי נישט?

סמאָרטשקאָוו האָט עפּעס נישט גערן אַ וואָרטשע געטאָן וועגן דעם מאַשינען־רעמאָנט אויף דער טראַסע, וועלכער טויג אויף כּפּרות.

— צו וואָס ליגן זאָגן! — האָט אים פילימאָנאָוו גלייך איבערגע־ריסן. — די מאַשין איז אין אָרדנונג, כאָך אײַנגאַנצן אַ נייינקע!

— ווער זיינט איר? אַ רוס? — האָט באַטמאַנאָוו אַ פרעג געטאָן, קוקנדיק דעם שאָפער גלייך אין פּנים.

— אַ רוס. איר זעט דען נישט?

— דערווייל זעט מען נישט. פון וואַנען זיינט איר?

— מ'האָט מיר אַהער אַריבערגעפירט פון אַ וועג־בווינג. איך שטאַם פון אָרלאָוו... וואָס פרעגט איר מיך אויס? איר האָט מיך נישט דערקענט, וואָס? — האָט סמאָרטשקאָוו געזאָגט מיט פאַרדרוס און נישט אָן עזות.

— ס'איז ביי אייך עמעצער געבליבן אין אָרלאָוו?

— די עלטערן זיינען פאַרבליבן. איבעריקנס, איצט ווייס איך נישט. איצט ווייס איך בכלל גאָרנישט!

— וואָלט מען אייך איצט געדאַרפט באַווייזן פאַר די עלטערן. זיי וואָלטן פון אייך נחת געשעפּט, ווי איר באַמיט זיך עס דאָ!... מע וואָלט געדאַרפט אָנשרייבן צו די עלטערן וועגן דעם דאָזיקן ליבן זונעלע!...

סמאָרטשקאָוו איז געשטאַנען אויסגעדרייט צו זיי מיט די פּלייצעס. זיין פיגור אין אַ וואַטעווּעם שפּענצער, וואָס איז אַראָפּגעהאָנגען פון אים, האָט אויסגעזען איינגעבראָכן.

— וואָס זשע שווייגט איר? — איז באַטמאַנאָוו צוגעשטאַנען, בעסנדיק זיך.

— נו, וואָס? איר זיינט נישט קיין הינגער? וואָס ווילט איר פון מיר?

— דער שאָפער האָט אַ קוק געטאָן באַטמאַנאָוון אין פּנים אריין. — איך באַמי זיך נישט, ריכטיק. שוין שפּעט זיך צו באַמיען! נו, איך וועל איבערפירן נאָך טלעכע צענטליק רערן פון איין אָרט אויפן צווייטן. וועמען זיינען זיי נייטיק, אייערע רערן? ס'איז דאָ בלויז אַ קאָמעדיע ביי אונדז!

— דו פאַרשטייסט דעם דאָזיקן מאָדנעם פאַרשוין? — האָט באַטמאַנאָוו אַ פרעג געטאָן פילימאָנאָוון.

— כ'פאַרשטיי נישט! אין וואָס גייט דאָ, רעדט קלאָרער. וואָס באַדייטן די דאָזיקע רייד? פאַרוואָס זיינט איר אַזוי בייז אויפגעלייגט?

— ניין, זאָגט איר מיר! — האָט סמאָרטשקאָוו אויסגעשאָסן. ער האָט געטאָן אַ רייס אַראָפּ דאָס היטל פון קאָפּ, צעשויבערנדיק די פאַרקאָלטנטע האָר: — אָט האָב איך אַזוי געפירט די רערן און געטראַכט: „וווהין, צו וועמען פיר איך זיי?“. און כ'בין גרייט געווען זיך צו דערהרגענען פאַר דעם שטות!... צו וואָס האָט איר מיך געשיקט אַהער, חברים נאַטשאַלניקעס? איך האָב געטראַכט, אַז איך פיר אוים אַ וויכטיקע אויפגאַבע! איר געדענקט, חבר פילימאָנאָוו, ווי איר האָט מיך אַהער אַרויסבאַגלייט? און איך האָב נישט געזשאַלעוועט די כוחות, געפירט די מאַשין הונדערטער קילאָמעטער. איר האָט געזען אַ וועג פון דעם אַדון? ס'איז קיין וועג נישטאָ! און איך האָב פּאָרט געבראַכט די מאַשין צום דורכגוס, כ'האָב זי געבראַכט צו שלעפּן ווי אויף די אייגענע פּלייצעס. און די לאָדונג געבראַכט אויפן אָרט... און צו וואָס? זאָגט מיר, צו וואָס?

— ס'איז נייטיק, חבר סמאָרטשקאָוו. און דערפאַר, וואָס איר האָט געבראַכט צו שלעפּן אַהער די מאַשין וועלן מיר דיר זאָגן אַ גרויסן דאַנק, האָט באַטמאַנאָוו געענטפערט רויקער און איבערגייענדיק אויף „דו“. ערשט איצט האָט ער דערקענט דעם שאָפער און אָנגעהויבן עפּעס צו פאַרשטיין פון זיינע אומקלאָרע רייד. — נאָר פאַר דעם, וואָס דו ביסט דאָ אויפן באַצירק געוואָרן, דער טייוול ווייסט וואָס, — קאָן מען קיין דאַנק נישט זאָגן.

סמאָרטשקאָוו האָט פאַרחידושט אַ קוק געטאָן אויפן נאַטשאַלניק פון דער בויונג.

— וואָס פאַר אַ מין מענטשן זייט איר, הייב איך נישט אָן צו פאַרשטיין! נישט שוין זשע קלייבט איר זיך צו בויען די נאַפטלייטונג? דער דייטש האָט דאָך שוין, זאָגט מען, פאַרנומען מאָסקווע. און דער יאַפּאַנער וועט אַ ליאַדע טאָג קומען אַהער. וועמען זיינען נייטיק אייערע רערן? זאָגט בעסער, וואָס צו טאָן, וווהין צו גיין שלאָגן זיך מיטן יאַפּאַנער?

— ברודער, דו ביסט אויסן זינען! — האָט קאַרפּאָוו אַ געשריי גע־טאָן.

— מאַמינקע טייערע! — האָט ליבערמאַן אַ זיפץ געטאָן.

— ווער האָט דיר אָנגעפּלוידערט, אַז דער דייטש האָט פאַרנומען מאָסקווע? — האָט באַטמאַנאָוו אַ פרעג געטאָן, אַ קוק געבנדיק אויף סמאַרטשקאָוון מיט מיטגעפיל. — און ווי האָסטו געקאָנט גלייבן דערין.

ראַגאָוו האָט זיך מיטן גאַנצן גוף אַ ריס געטאָן צום שאָפער.

— עך, דו... מענטש! דו האָסט אַ שעפּסן־קאָפּ, סמאַרטשקאָוו! „מ׳האָט פאַרנומען מאָסקווע, מ׳האָט פאַרנומען מאָסקווע!". ווי האָט זיך דער צונג איבערגעדרייט דאָס אַרויסצורייד ן! אַלע שאָפערן אויף דער טראַ־סע ריידן וועגן דיר, און דו האָסט די הענט אַראָפּגעלאָזט... און דאָס הייסט אַ רוסישער מענטש! וואָלט דאָס איצט דיין אייגענע מאַמע פון דיר גע־הערט — וואָלט זי דיך פאַר קיין זון נישט אָנערקענט!

ס׳האָט זיך אויסגעדאַכט, אַט באַלד וועט סמאַרטשקאָוו אַראָפּלאָזן די האַנט אויף ראַגאָוון. נאָר ער האָט פּלוצעם געטאָן אַ נעם אַרום אַלע מיט אַן אויפגעלעבטן, ליכטיקגעוואָרענעם בליק און אומאַנטשלאָסן אַ שמייכל געטאָן. זיין נישט געראַזירט בייז פּנים האָט זיך אויסגעלייטערט.

— וואָס — ער זאָגט אמת? מאָסקווע, הייסט עס, איז ביי אונדז? חברים... נו, זאָגט שוין! ביי אונדז דאָ איז די נשמה אויסגעגאַנגען, מיר האָבן קיין גוט וואָרט נישט געהערט! — סמאַרטשקאָווס שטים האָט זיך איבערגעריסן און געציטערט.

— אמת, טייערער פריינד! די דייטשן זיינען צעבראָמירט געוואָרן הינטער מאָסקווע. די רויטע אַרמיי טרייבט זיי ווייטער, — האָט בערידזע געזאָגט.

— סאַראַ פרייד איר האָט מיטגעבראַכט! די סאַמע גרעסטע פרייד! — האָט סמאַרטשקאָוו אַ מורמל געטאָן. ער האָט זיך מיטאַמאָל אַ כאַפּ געטאָן און געלאָפן צו דער מאַשין, אין גאַנג אָנטוענדיק דאָס היטל און אַרויפציִ־ענדיק די הענטשקעס. זיין גאַנצער אָנבליק האָט זיך גלייך געענדערט, זיינע באַוועגונגען זיינען געוואָרן געשווינדע און אַנטשלאָסענע.

— לאָדעווע אָפּ די רעדער און קער זיך אום אויפן קאָפּ. וועסט מיך אויפזוכן אויפן באַצירק, ס׳וועט נאָך אויסקומען אַ שמועס צו טאָן! אַזוי לייכט וועט עס דיר נישט אָפּגיין דאָס אָנמאַכן די דאָזיקע פּאַניק! — האָט צון אים באַטמאַנאָוו אַ געשריי געטאָן.

סמאַרטשקאָוו האָט צון אים געשמייכלט פון דער קאַבינע.

— כ׳בין מסכים, חבר באַטמאַנאָוו, אויף אַלץ! אויף יעדן פֿאָרוואָרף, אויף יעדער שטראָף. כ׳וועל זיך פֿאַר דיר פֿאַרענטפֿערן, וועסטו מיר נאָך זאָגן אַ דאַנק! — האָט ער געשריגן, איבערשרייענדיק דעם טומל פֿונעם מאָטאָר. — ערשט וועט מען מיר שוין ניט דאַרפֿן אונטערטרייבן, ס׳איז אַלץ קלאָר!

די מאַשין האָט זיך שווער אַ ריר געטאָן פֿון אָרט און געשווינד אַוועק מיטן וועג. באַטמאַנאָוו האָט זי באַגלייט מיטן בליק.

— ביים דורכגוס איז צרהדיק, וואַסילי מאַקסימאָוויטש, — האָט אַלעקסיי אַ זאָג געטאָן מיט אומרו.

— יאָ, איך זע, נו, ערשט זיינען מיר שוין דאָ.

זיי זיינען ניט אַדורכגעגאַנגען קיין קילאָמעטער, ווי פֿון דער זייט פֿון דורכגוס איז שנעל אָנגעפֿלויגן אַן אויטאָ. דער נאַטשאַלניק פֿונעם באַצירק מערזליאַקאָוו און דער אַרבעטס־נאַטשאַלניק אינזשיניער קאָטליאַרעווסקי האָבן באַגעגנט די פֿאָרשטייער פֿון דער פֿאַרוואַלטונג, דערווייסנדיק זיך פֿון טעלעפֿאָן וועגן זייער אָנקומען. קאָטליאַרעווסקי — אַ הויכער און דינער, מיט אַ קליין פּנים, אויף וועלכן די האָרנברילן האָבן אויסגעזען אומפּראָפּאָרציאָנעל גרויס, — האָט געהאַלטן אין די הענט אַ פּאָרטפֿעל מיט אַ טרייבל צייכנונגען.

— איר האָט בדעה אָפּצוגעבן דעם באַריכט דאָ אויפֿן פּראָסט? — האָט אים אומצופֿרידן אַ פֿרעג געטאָן באַטמאַנאָוו, כאַפּנדיק אַ קוק אויפֿן פּאָרטפֿעל, און איז פֿאַרבייגעגאַנגען.

מערזליאַקאָוו, אַ נידריקער, מיט אַ ברייט, קנאָכנדיק, פֿורפֿור־רויט פּנים פֿון פֿראָסט, האָט זיך צוגעפּאַסט צו באַטמאַנאָווס ברייטן גאַנג און איילִיק אָפּגעגעבן אַ באַריכט, אַז אויפֿן באַצירק האָט צען טעג געבושעוועט דער בוראַן, אָנגעשאָטן קאָלאָסאַלע שנייאָנשיטן, און ערשט איצטער הייבט ער אָן ביסלעכווייז אויפֿצולעבן.

— וווּ איז פֿאַנקאָוו? — האָט אים דער נאַטשאַלניק פֿון דער בויונג איבערגעשלאָגן.

— ס׳איז מיט אים אַן אומאָנגענעמע מעשה, ער איז פֿאַרשווּנדן... פֿאַרפֿאַלן געוואָרן, — האָט זיך מערזליאַקאָוו אָפּגערופֿן זיך צודינענדיק און אַ ביסל שולדיק.

— וואָס הייסט, פֿאַרפֿאַלן געוואָרן? — איז באַטמאַנאָוו שטיינגעבליבן איבערראַשט. — וואָס רעדט איר?

— פֿאַרפֿאַלן געוואָרן, חבר נאַטשאַלניק. ער האָט זיך דערשלאָגן צום באַצירק אַוונטצייט. איז געווען זייער אויפֿגערעגט און גלייך אָנגעפֿאַלן

אויף מיר... ער האט זיך אויפן וועג באגעגנט מיט א געוויסן מענטשן... פון דער בוכטע אומי — מיר האבן דארט פופציק מענטשן און א באזע, אין דער נאוויגאציע־צייט האט מען דארט אפגעלאדעוועט הריי דאמפערס מיט מאטעריאלן...

— וואס פאר א שייכות האט דאס מיט פאנקאוון? וואס פלוידערט איר!...

— דער מענטש, וואס האט זיך באגעגנט מיט פאנקאוון, האט אים אנדערציילט אלערליי פחדים. אז די מענטשן שטארבן כלומרשט פאר הונגער. פאנקאוו האט גלייך באשלאסן צו לאזן זיך אהין. איך טענה: ס'איז קיין וועג נישטא, מע דארף אונטערווארטן, קיין שום שרעקלעכס איז אויף דער באזע נישטא. ער האט נישט מסכים געווען. אין דער פרי האט ער זיך ארויסגעלאזט אויף נארטעס, און פון דעמלט אן האבן מיר אים נישט געזען.

— פארוואס האט איר אים אפגעלאזן?

— ווי זשע האב איך געקאנט אים נישט אפלאזן! ער איז געקומען ווי אן אינספעקטאר, ווי א רעוויזאר פון דער פארוואלטונג... איך האב אים געווארנט...

— פארוואס האט איר נישט ארגאניזירט קיין עקספעדיציע אים אויפצוזוכן? — באטמאנאוו האט געווארפן די ווערטער עפעס אויף א מעכאנישן אופן, פארשטייענדיק דעם עיקר: מיט די פראגן וועט מען שוין פאנקאוון נישט העלפן.

— מיר האבן געזוכט, ווי דען אנדערש! האבן פליסיק געזוכט און נישט געפונען. דא איז דאך אזא וויסטעניש!

מערזליאקאוו האט ווידער אנגעהויבן ריידן וועגן דעם בוראן, דערנאך וועגן די קלימאטישע שוועריקייטן און דער אפגעריסנקייט פונעם באצירק פון דער גאנצער וועלט.

— אויב איר האט דווקא חשק צו שמועסן אויפן פראסט, דערציילט קאנקרעטער, וואס קומט פאר אויפן באצירק, — האט באטמאנאוו דורכגעזייעט דורך די ציין.

דאס הארץ האט אים פארקלעמט מחמת ערגערניש און באדויערונג. פאנקאוו, א פעסטער, א זעלבסטזיכערער, איז אים געשטאנען פאר די אויגן. וואסילי מאקסימאוויטש האט זיך דערמאנט אין גענקען — נישט שוין זשע איז ער פאריתומט געווארן, דאס דאזיקע טיכטיקע יינגל? ער האט א קוק געטאן אויף טאניען און אוועקגעכאפט די אויגן. דאס מיידל האט, דערשיטערט פון דער ידיעה, געביסן זיך די ליפן און זיך געקארטשעט.

מערזליאַקאָוו האָט אָנגעהויבן באַריכטן וועגן די ענינים פֿונעם באַציִרק, און באַטמאַנאָוו האָט אים די גאַנצע צייט, וואָס דאָס פֿלעגט ביי אים זעלטן טרעפֿן, איבערגעשלאָגן דעם באַריכט. די אינזשיניערן, וועלכע זיינען געגאַנגען הינטן, האָבן בלויז צוגעשמייכלט, הערנדיק זיינע שאַרפֿע רעפּליקעס.

— און וואָס איז מיטן אויפֿבויען דעם ווינטערוועג? איר האָט באַגראָבן דעם ענין?

— כ'בין זיך מודה, חבר נאַטשאַלניק, אַז מ'האָט זיך צו דעם באַציִיִמנס נישט פֿעסט אָנגענומען, — האָט מערזליאַקאָוו הכנעהדיק מסכים געווען.

— וויפֿל רערן האָט איר אויפֿן באַציִרק און ווו געפֿינען זיי זיך? וואָס איז צוגעגרייט געוואָרן אויף אַריבערצופֿירן אויפֿן אינדזל? וואָס פֿאַר אַ מאַטעריאַלן פֿעלן? — האָט באַטמאַנאָוו געשיט מיט פֿראַגן.

— וואָס פֿאַר אַ זאַפּאַס פּראָוויאַנט איז פֿאַראַן אויף די סקלאַדעס און אַבראָוויזאַציע־פּונקטן? — האָט זיך אַריינגעמישט ליבערמאַן.

— איין סעקונדעלע, כ'וועל באַלד אויפֿקלערן, ס'איז ביי מיר אַלץ פֿאַרשריבן, — האָט זיך מערזליאַקאָוו געכאַפּט איילנדיק און גענומען אויפֿשפּילעווען דאָס האַלבפּעלצל.

— ס'איז איבעריק, איר וועט זיך נאָך פֿאַרקילן. אַזעלכע זאַכן דאַרף מען פֿאַרשרייבן גלייך אין קאָפּ און געדענקען אויף אויסנווייניק. וויפֿל רערנפֿירער האָט איר אין דער אַרבעט?

— וויפֿל מאַשינען צו פֿירן די רערן האָבן מיר אין דער אַרבעט? — האָט מערזליאַקאָוו איבערגעפֿרעגט ביי קאָטליאַרעווסקין, וועלכער איז אים נאָכגעגאַנגען טריט ביי טריט. — די טעכניק איז זיין רעסאָרט, חבר נאַטשאַלניק פֿון דער בויונג, איך באַמי זיך נישט אַריינצומישן.

— אַ שאָד! — האָט אים באַטמאַנאָוו אָפּגעהאַקט. — פֿאַר נישט אַריינמישן זיך גיט מען ביי אונדז נישט קיין פּרעמיעס. אויב אַזוי, ענטפֿערט איר, נאָר דעם פֿאַרמפֿעל עפֿנט נישט, — האָט ער געטאָן אַ קוק אַריבער דער פּלייצע אויף קאָטליאַרעווסקין.

יענער האָט זיך אויסגעשנייצט אין אַ צעקוועטשט, צוזאַמענגעקנייטשט נאָזטיכל און אָפּגעגעבן אַ באַריכט מיט אַ פֿאַרקאַטערטער שטים:

— גוט אַרבעטן זיבן מאַשינען, צוואַנציק זיינען קאַליע געוואָרן, דער וועג איז נאָכנישט געבראַכט געוואָרן אין אָרדנונג, און די מאַשינען אַרבעטן שלעכט אין די באַדינגונגען פֿון היגן ווינטער. מיר האָבן אויך מאַשינען, וואָס זיינען נישט צו באַנוצן, זיי דאַרפֿן האָבן רעמאָנט.

— זאָגט, מערזליאַקאָוו, ווי פירן זיך אויף די שאָפערן אין די באַדינ־גונגען פון היגן ווינטער? — האָט בערידזע געפרעגט פון הינטן.

— די שאָפערן — נישקשה, מער־וויניקער — נישקשה, — האָט מערזליאַקאָוו געענטפערט, א קוק געבנדיק אויפן הויפּטדאַינזשיניער.

אויפן וועג האָט זיך צעבראָכן א מאַשין. דאָס האָט זיך סמאַרטשקאָוו נאָכן אָפּלאָדעווען די רערן אומגעקערט אויפן באַצירק. ער האָט געוואָלט אויסמיידן די גייענדיקע, נאָר באַטמאַנאָוו האָט אים מיט א האַנט־מאַך אָפּגעשטעלט.

— ווי איז דער וועג, חבר סמאַרטשקאָוו? — האָט ער א פרעג געטאָן.

— כ'בין אַדורך. ערגעץ־ווו האָט עס אַנגעשנייט, נאָר איך בין א ספּעץ צו פאָרן אויף יעדן וועג!.. אויף איין אָרט האָבן מענטשן געהאָלפן, צעוואָרפן דעם שניי. זיי האָבן זיך אויף מיר געוווּנדערט: „דו פירסט נאָך אַלץ רערן?" זאָגן זיי. האָב איך זיי דערציילט אייער נייעס, אַז די חברה האָט זיך עס גלייך א נעם געטאָן מיט ברען!... מע דאַרף דעם וועג רייניקן. מיט די רערן קאָן אויך איך מער ווי פופצן קילאָמעטער נישט דורכמאַכן.

— ווי איז די מאַשין? אַט שמועסט מען, אַז די מאַשינען אַרבעטן שלעכט אין די ווינטער־באַדינגונגען. ס'איז ריכטיק? — האָט זיך בערידזע פאַראינטערעסירט.

— נו, וואָס די מאַשין? — דער שאָפער האָט זיך צעשמייכלט און א גלעט געטאָן מיט דער האַנט די וואַרעמע דעק פון דער מאַשין. — מיר האָבן גוטע מאַשינען. ס'איז א חטא זיך צו קלאָגן אויף זיי.

באַטמאַנאָוו האָט בייז א קוק געטאָן אויף מערזליאַקאָוון.

— פאָרט אַלע אויפן באַצירק, — האָט ער זיך אויסגעדרייט צו בערידזען. — און איר, — באַטמאַנאָוו האָט א ווייז געטאָן אויפן שנייצנדיקן קאַטליאַרעווסקין, — נעמט אויך מיט. ער וועט מיר דאָ אָנשטעקן מיטן קאַטאַר. טאָפּאָליעוון באַמיט זיך תיכף איינצוּאָרדענען אויף א וואַרעם אָרט. ער זאָל זיך נאָר נישט וועקליגן נאָך אַזא וועג.

— און איר, וואָס־ילי מאַקסימאָוויטש?

— איך וויל זיך דורכגיין מיט מערזליאַקאָוון. מיר דאַכט זיך, ער האָט זיך שוין לאַנג נישט דורכגעשפּאַצירט איבער זיין טראַסע.

די פאַרוואַלטונג־מיטאַרבעטער האָבן זיך טומלדיק אַריינגעזעצט אין דעם אויטאָ און אין סמאַרטשקאָווס לאַסטאויטאָ און אַוועקגעפאָרן. באַט־מאַנאָוו מיט מערזליאַקאָוון האָבן זיי נאָכגעשפּאַנט אויפן ווייכן וועג. דער נאַטשאַלניק פון דער בוויונג האָט אומפריינדלעך באַטראַכט זיין באַגלייטער.

— אין נאָווינסק האָט מען מיר געזאָגט, אַז איר, מערזליאַקאָוו, זייט אַ געפערלעכער מענטש, אַ?

— ווי זאָל איך אייך דערויף ענטפערן, חבר נאַטשאַלניק פון דער בוויונג? — האָט זיך מערזליאַקאָוו פאַרוווּנדערט. — ס'זיינען פאַראַן ביי אונדז לצנות־טרייבער, אין די אויגן האָבן זיי מורא צו ריידן, און הינטער די אויגן פלוידערן זיי.

איר קענט גרעטשקינען? ער וואָלט מסתם נישט מורא געהאַט צו זאָגן זיין מיינונג אין די אויגן.

— גרעטשקינען האָב איך באַגעגנט, נאָר גוט ווייס איך נישט וואָס פאַר אַ מענטש ער איז. ער איז מיר אויך נישט געפעלן געוואָרן. זייער אַ פאַרדריסענער. נאָר גענוי ווייס איך נישט.

— דערפאַר אָבער קען ער אייך! ער האָט מיר געזאָגט אַ שפּריכוואָרט: „פאַר אַ ציג שרעק זיך פונפאָרנט, פאַר אַן אייזל פונהינטן, פאַר מערזליאַקאָוון — פון אַלע זייטן“... און איך הייב זיך שוין אָן שרעקן פאַר אייך, מערזליאַקאָוו. וואָס נאָך פאַר אַ סיורפּריזן דערוואַרטן מיר אויף אייער באַצירק? — באַטמאַנאָוו האָט צוגעוואַרט אויף אַן ענטפער, נאָר מערזליאַקאָוו האָט זיך נישט אָפּגערופן. — אַלץ אַרום איז צעבראָכן. די מענטשן ווייסן נישט, וואָס זיי האָבן צו טאָן. ס'איז אַ גערעטעניש אויף פאַנישע קלאַנגען און שטימונגען! פּאַנקאָוון האָט איר פאַרלוירן! כ'האָב נאָכנישט געזען, וואָס עס קומט פאַר ביים דורכגוס, נאָר אייער טראַסע בין איך דורכגעגאַנגען כמעט אינגאַנצן צופוס. דאָס איז אַ וויסטעניש! די אויטאָמאַשינען און טראַקטאָרן שטייען, און מ'האָט דאָך הונדערט מאָל געשריבן אַהער און קאָטליאַרעווסקין אַריינגעקלאַפּט אין קאָפּ, ווען ער איז אַוועקגעפאָרן פון דער פאַרוואַלטונג: פירן רעדן, פּראָוויאַנט, מאַטעריאַלן. פירן און פירן, כל־זמן ס'איז ווינטער! וועט קומען פרילינג — וועט שפּעט זיין. דער ווינטערוועג וועט אַוועקגעשווענקט ווערן, און קיין זומערוועג קאָן מען געשווינדט נישט מאַכן!... כ'בין זיכער, אַז אויך צום איבערגיין אויפן אינדזל האָט איר זיך נישט געגרייט. כ'בין זיכער, אַז קאָטליאַרעווסקי האָט גאָרנישט געטאָן אָנצוהייבן די אַרבעטן אויפן דורכגוס. דאָס באַדראָעט שוין די גאַנצע בוויונג!... וואָס איז דאָ ביי אייך פאָרגעקומען, פאַרוואָס אַזאַ צעפאָרעניש? אינערגעץ אויף דער טראַסע זעט מען נישט אַזעלכעס! איך האָב נישט דערוואַרט קיין גוטע לאַגע, כ'האָב אָבער נישט דערוואַרט אויך קיין פונאַנדערפאַל. וואָס, די באַדינגונגען פון אייער באַצירק זיינען ערגער, ווי ביי אַנדערע? ניין! מענטשן האָט מען געגעבן אַ סך, אַלץ וואָס נויטווענדיק האָט מען געבראַכט צו פירן, מ'האָט דעם באַצירק

נישט איבערגעפירט פון איין אָרט אויף אַ צווייטן. און פונדעסטוועגן איז דווקא ביי אייך — אַ דורכבריס!...

מערזליאַקאָוו, איבערגעשראָקן צוליב דעם נאַטשאַלניקס ערנסטע באַשולדיקונגען און דעם טאָן, מיט וועלכן זיי זיינען אַרויסגעזאָגט געוואָרן, האָט זיך אייליק גענומען פאַרענטפערן:

— ס'איז שווער, חבר נאַטשאַלניק פון דער בוויונג. ס'איז קיינמאָל אַזוי שווער נישט געווען! דער מצב פון דער מלחמה ווירקט, די מענטשן האָבן נישט די געהעריקע פעסטקייט. די שטימונגען זיינען נישט־געוווּנטשענע, ווייל מיר זיינען אין אַ העק. קיין פאַרבינדונג איז נישטאָ. דער ראַדיאָ אַרבעט נישט, ס'איז עפּעס געשען מיט אים. און די לעבנסבאַדינגונגען זיינען אויך נישט קיין פוינגלדיקע. צי קאָן מען דען דאָ שאַפן גוטע לעבנסבאַדינגונגען? איז דערפאַר, נאַטירלעך, זעט דאָ די זאַך אויס נישט גלענצנדיק... איך פאַרשטיי, אַז דאָס וויכטיקסטע איז ערשט די טראַנספּאָרטאַרבעטן, איך פאַרשטיי עס דען נישט? אין דער פאַרוואַלטונג — נאָך איידער איר זיינט געקומען פון מאָסקווע — ווען איך האָב באַקומען די באַשטימונג, האָט מען מיר אָנגעזאָגט: „די שאָפערן און טראַקטאָריסטן זייַנען אויפן ערשטן פּלאַן. שאַפט פאַר זיי באַדינגונגען, קווינקלט זיך נישט צו באַגריסן זיך מיט זיי מיט דער האַנט, רופט זיי פאַרן נאָמען און פאָטערנאָמען, זיצן לעבן דעם קערעוועד..."

— קומט אויס, אַז ס'איז אומזיסט געווען דאָס גריסן זיך פאַר דער האַנט, אומזיסט געווען דאָס זיצן לעבן קערעוועד? ס'האָט נישט געהאָלפן? — האָט באַטמאַנאָוו בייז אַ שמייכל געטאָן.

— ס'האָט נישט געהאָלפן, — האָט מערזליאַקאָוו באַטריבט מסכים געווען.

— מ'האָט צו אייך געשיקט אַזעלכע מענטשן! זיאַטקאָוו, גאַנטשאַרוקן... אומאַרע מאַהאָמעט... איר קענט אים?

— ווי דען! אַ סקאַנדאַליסט! קיין זאַך געפעלט אים נישט, אַלץ איז אים נישט ווי ס'דאַרף צו זיין!... איר זאָגט, מ'האָט מיר געשיקט אַ סך מענטשן. ריכטיק, אַ סך. און אָנשפאַרן זיך איז פאָרט נישטאָ אויף וועמען, — האָט מערזליאַקאָוו ווידער גענומען טענהן, קלאָגן זיך.

באַטמאַנאָוו האָט אים איבערגעריסן:

— שווייגט שוין בעסער! מיר זיינען באַקאַנט קוים אַ האַלבע שעה, און ס'קערט מיר שוין די גאַל פון אייער קלאָגערייַ! אייך זיינען, אַפּנים, באַקאַנט אין דער רוסישער שפּראַך בלויז דערעסנדיקע ווערטער!...

איבערן קאַלטן בלאַסן הימל האָבן זיך אומעטיק געצויגן צווייטן פֿון געלבלעך־גרויע וואָלקנס. ס'איז צוגעפֿאַלן דער פֿריער ווינטער־אָוונט. אַרום איז געלעגן דער איינטאָניקער גרויער שניי, אַלץ דאָס לעבעדיקע דאָ, אויפֿן קומענדיקן בינד־פּונקט פֿון דער נאַפּטליייטונג, האָט זיך פֿאַרלוירן אין דעם דאָזיקן גרויען קאָליר.

דער בויונגס־פּלאַץ פֿון דעם בינד־פּונקט האָט מיט זיך פֿאָרגעשטעלט אַ קוואַדראַט, וועלכער האָט זיך אויסגעבילדעט פֿון איין זייט דורכן קאַפּ משאַנער, וואָס האָט זיך איינגעשניטן אינעם אייז פֿונעם דורכגוס, און פֿון דער צווייטער — דורך אַ פּאַליעאַרטיקער קייט פֿון נישט־הויכע סאָפּקעס. מ'האָט געדאַרפֿט שטאַרק זיך איינקוקן, צו דערזען דאָ שפּורן פֿון מענטשלעכער טעטיקייט: עטלעכע נישט הויכע באַראַקן, צוגעשפּאַרטע צו די סאָפּקעס, צוויי־דריי באַזונדערע הייזלעך, אַ קליינינקע שאַפּע אויפֿן סאַמע קאַפּ, אַ שוואַכע באַוועגונג פֿון מענטשן, וואָס אַרבעטן אין די גריבער, וועלכע שוואַרצן זיך אינמיטן דעם פּלאַץ, און אויפֿן אייז פֿונעם דורכגוס. דאָ און דאָרט האָבן זיך צווישן די שנייאָנשיטן געשלענגלט וועגלעך, אויסגעגראָבענע מיט רידלען אָדער אויסגעטרעטענע מיט פֿיס. איבער דעם אַלץ איז געשטאַנען אַן אומאויפֿהערלעך קראַכעריי, ווי עמעץ וואָלט געקלאַפּט מיט צענטליקער העמערלעך איבער אַ ריזיקער מעשענער טאַץ.

בערידזע און אַלעקסיי האָבן מיט אָנגעכמורעטע פּנימער באַטראַכט דאָס אומדערפֿרייענדיקע בילד פֿון דעם וויכטיקסטן בויונגס־באַציִרק. מיט זיי איז אויך געווען קאָמליאַרעווסקי. ראָגאָוו, ליבערמאַן און קאַרפּאָוו זיינען גלייך אַוועק אין ישוב — אַזוי האָט מען גערופֿן אַ ריי קוים באַמערקלעכע געבייען לעם די סאָפּקעס. פּילימאָנאָוו האָט זיך געלאָזט אויפֿן קאַפּ צו די שאָפֿערן. טאָפּאָליעוון מיט טאָניען האָט מען אַוועקגעפֿירט אין קאָמטאַריעוויסקיס הייזל.

— באַווייזט אונדז אייערע אויפֿטוען, מיט וואָס איר האָט צו שטאָלצירן, — האָט בערידזע בייז געזאָגט צום אינזשעניער.

זיי זיינען צוגעקומען צום צענטער פֿון דעם פּלאַץ, וווּ מ'האָט געגראָבן פֿונדאַמענט־ריוועס פֿאַר דער געביי פֿון אַ פּאָמפּע־סטאַנציע. אַרבעטער אין וואַטענע שפּענצערס האָבן געהאַקט מיט אייזנבערעכער און קירקעס די ערד, וואָס איז געווען געפֿרוירן און פֿעסט, ווי פֿעלז. עטלעכע מענטשן האָבן פֿאַרוויַיז געטראָגן ערד אויף טראָגבערעטער. צוויי שייטערס האָבן געלויכטן אויפֿן דנאָ פֿון אַ גרוב, אַרום זיי האָבן זיך געוואַרעמט נאָך אַ דריי צענדליק אַרבעטער.

— וואָס איז דאָס אַזוינס ביי אייך? — האָט בערידזע געפרעגט קאָטליאַרעווסקין.

— פונדאַמענט־ריוועס.

— איך ווייס, אַז פונדאַמענט־ריוועס, אַז דער טייוול וואָלט אייך נעמען! — האָט בערידזע אויפגעבראַוזט. — צו וואָס אַזאַ באַרבאַרישע אַרבעט? פאַרוואָס רייסט מען פריער נישט אויף דעם באָדן?

— כ'האָב טאַקע געטראַכט אַזוי צו טאָן. נאָר מיר האָבן באַקומען אייער פאַראָרדנונג — שפּאָרן אויפרייס־מאַטעריאַל אויף צו גראָבן די טראַנשייען אין דורכגוס.

— מע דאַרף אָבער טראַכטן מיט שכל! שפּאָרן — הייסט נישט לחלוטין נישט פאַרנוצן. מ'האָט בלויז באַדאַרפט איבערלאָזן אַ זאַפּאַס, וואָס איז נייטיק פאַר די עקספּלאָזיעס.

— לאָמיר אָננעמען, אַז איר האָט געשפּאָרט דעם אויפרייסמאַטע־ריאַל, — האָט קאָושאָוו באַמערקט. — אָבער צו דערוואַרעמען דעם באָדן מיט שייטערס האָט איר דאָך געקאָנט אָרגאַניזירן? נישט צוויי געבעכדיקע שייטערס צעלייגן, נאָר, לאָמיר זאָגן, הונדערט. איר האָט געשפּאָרט האָלץ?

— שטעלט אייך פאָר, מיר האָבן נישט קיין האָלץ. נישטאָ קיין טראַנספּאָרט אַרויסצופירן דאָס געהילץ.

— וווּ זיינען די אויטאָמאַשינען?

— ווי איר האָט געזען, כמעט אַלע שטייען. די ווידער, וואָס גייען, פירן פונדאַנדער רערן.

— און פערד?

— איך האָב זיי דאָ נישט דערווישט. מ'האָט נישט פאַרגרייט קיין היי און פיטער, טייל פערד האָט מען געקוילעט, אַ טייל איז אויס־געפגרט.

— און די טראַקטאָרן?

קאָטליאַרעווסקי האָט אַלץ געשנייצט. בערידזע האָט אָנגעשטעלט אויף אים צאָרנדיקע אויגן. אַלעקסיי, איילנדיק זיך אויסצומיידן דעם חברס אַ ווילדן צאָרן־אויסברוך, האָט אים אַ ציי געטאָן פאַרן אַרבל פונעם האַלב־פעלצל:

— לאָמיר גיין ווייטער קוקן.

— וואָס איז דאָ צו קוקן! — האָט בערידזע געזאָגט. — ווייטער גראָבט מען גריבער פאַר רעזערוואַרן, און ווידער מיט די הענט. צענטליר־קער טויזנטער קובאָמעטער ערד מיט די הענט! ריכטיק?

קאַטליאַרעווסקי האָט באַשטעטיקנדיק אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ.

— און דאָס פּאַרניטעווען רעזערוואַרן ווערט אויך געמאַכט מיט די הענט! ווען איך האָב דערהערט דאָס דאָזיקע קראַכעריי, האָב איך גלייך פאַרשטאַנען: אַלץ ווערט דאָ געמאַכט ווי פאַר פּיאָטר דעם גרויסן — מיט מענטשלעכן שווייס. ווער האָט אייך אַרויסגעגעבן דעם אינזשעניער־דיפּלאָם? — האָט בערידזע אויפגעצאָרנט אַ געשריי געטאָן.

נעענטער צום ברעג פונעם דורכגוס זיינען געווען אויסגעגראָבן דריי ריזיקע רונדע גריבער אַ מעטער די טיף. מענטשן האָבן געהאַקט די ערד מיט קירקעס, אין אַנקומענדיקן בין־השמשות האָבן איבער די גריבער געבלינצלט בלויז זייערע היטלען. נישט ווייט איז אויף דער ערד געלעגן אַ גרויסע אייזערנע רייף, און וועלכער ס'האָט געפעלט איין טייל. צוויי פּאַר ניטעווער האָבן באַאַרבעט אַן אייזנבלעך. אַ געהילף־אַרבעטער איז געשטאַנען גרייט לעבן באַוועגלעכן בלאָזזאַק מיט אַ ניט אינעם פייער.

בערידזע האָט דערשלאָגן געשאָקלט מיטן קאָפּ. ער האָט געוואָלט עפּעס זאָגן אַלעקסייען, נאָר זיין שטים איז פאַרלוירנגעגאַנגען אין דעם קראַכעריי, און דער הויפּט־אינזשעניער האָט בלויז אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט. אַלעקסיי איז צוגעגאַנגען צו די אַרבעטער און, אָנרירנדיק איינעם פון זיי פאַר דער פּלייצע, געהייסן אָפּשטעלן די אַרבעט. נאָך דעם פּלוצעם איבערגעריסענעם קראַכעריי האָט געקלונגען אין די אויערן.

— שוין לאַנג פאַרנעמט איר זיך מיט דער דאָזיקער אַרבעט?

— שוין זייער לאַנג!

— וואָס פאַר אַן אויפגאַבע האָט איר באַקומען?

— קיינע, — האָט אַ שמייכל געטאָן דער ניטעווער, אַ קוק טוענדיק אויף די חברים. מע קאָן יאָ אַרבעטן, מע קאָן נישט אַרבעטן — אַלציינס. מיר ניטעווען מחמת איינעם חשק, מחמת לאַנגווייליקייט. מ'האָט געפרעגט די נאַטשאַלסטווע — מע קאָן זיך פאַרנעמען מיט ניטעווען? ביטע. נו, קלאַפּן מיר, וואַרעמען זיך.

— אויב איר האָט זיך שוין פאַרנומען מיט ניטעווען, וואָלט דאָך בעסער געווען איר זאָלט עס מאַכן פּנעוומאַטיש. ס'איז פרייִלעכער ווי מיט די הענט. צי אפשר האָט איר נישט קיין מעכאַניזמען?

— מעכאַניזמען זיינען יאָ פאַראַן, נאָר דאָ ווערט אַלץ געמאַכט מיט די הענט. ס'איז כמעט נישטאָ קיין עלעקטרישער שטראָם. די באַוועגלעכע עלעקטראָסטאַנציע איז אַ שוואַכינקע, און אויך זי אַרבעט קוים־קוים.

— מע דאַרף אויפבויען ביי אונדז אַן עלעקטראָסטאַנציע, — האָט קאַטליאַרעווסקי אַ מורמל געטאָן.

— זיינט איר נישט צומאָל אַ נאָרמען־קאָנטראָליער? איר קאָנטראָלירט די פּראָדוקציע־רעזולטאַטן? — האָט דער ניטעווער אַ פרעג געטאָן ביי קאָוושאָוון, און די אַרבעטער האָבן זיך פריילעך צעלאַכט. — ס'איז נישטאָ וואָס צו קאָנטראָלירן, מע זעט עס פונעם ערשטן בליק.

— מע זעט עס, — האָט אַלעקסיי מסכים געווען. — זאָל זיין אויף היינט געענדיקט די אַרבעט. אין אַ האַלבער שעה אַרום וועט זיין פינצטער, גייט בעסער זיך אָפּרוען.

— ניין, מירן בעסער נאָך קלאַפּן אַביסל, — איז דער ניטעווער נישט איינגעגאַנגען, און איבערן פּלאַץ האָט זיך ווידער צעטראָגן דאָס קראַכעריי פון די האַמערלעך.

דער פראָסט האָט זיך געשטאַרקט, פעסטער געוואָרן. קאָטליאַרעווסקי איז איינגאַנצן פאַרשטייפט געוואָרן. אַלעקסיי האָט איינגעריבן די באַקן, געקלאַפּט מיט די פיס אין די ווויליקעס און געוועזן איבערראַשט פון בערי־דזעס אויסהאַלטעוודיקייט, ער האָט, דאַכט זיך, לגמרי נישט געפילט די קעלט, הגם זיין באָרד און וואָנסעס זיינען באַוואַקסן געוואָרן מיט אייז. די אינזשיניערן זיינען, זינקענדיק אין די שניי־אָנשיטן, געגאַנגען צום בּרעג. בערידזע האָט, אַן אָנגעבּרוגזטער, געשוויגן. קאָוושאָוו האָט געוואָלט דערגיין ביי קאָטליאַרעווסקין:

— פאַרוואָס האָט זיך עס ביי אייך אַזוי באַקומען? איר פאַרנעמט זיך מיט צופעליקע אַרבעטן, אָן אַ שום פּלאַן, איר האָט אָפּגעוואָרפן אַלע פאַראָרדנונגען פונעם הויפּט־אינזשיניער. איר האָט צעשטויבט די מענטשן אַרום קלייניקייטן, אַנשטאָט איר זאָלט זיי קאָנצענטרירן אַרום דעם עיקר. פאַרוואָס מאַכט איר נישט קיין וועג צום אינדזל? ווו איז אייער צוגרייטונג צו די אַרבעטן אויפן דורכגוס? איר האָט באַקומען דעם לעצטן באַפעל פונעם זיבעטן נאָוועמבער?

— פון זיבעטן נאָוועמבער? אַזאַ באַפעל האָבן מיר נישט באַקומען, — האָט קאָטליאַרעווסקי אַ מורמל געטאָן.

— איר האָט מיך פאַרפירט! — האָט בערידזע אויסגעשאָסן. — איך האָב דאָך אייך אַהער רעקאָמענדירט, אויף אייך אויסגעשטעלט, אייך געגלייבט!

— וואָס פאַר אַן אַרבעט קאָן עס זיין, אויב די מענטשן זיינען אין פאַרצווייפלונג! — האָט קאָטליאַרעווסקי אויפגעהויבן אַביסל די שטים. — איך אַליין האָב נישט געוווּסט, וואָס צו טאָן, ווען ס'האָבן זיך צעטראָגן די קלאַנגען וועגן דעם פאַלן פון מאָסקווע... וואָס פאַר אַ וועג איז נייטיק

צום אינדזל, אויב די יאפאנער וועלן אים פארכאפן! בכלל, וואס טוען מיר דא, וועמען זיינען נייטיק אונדזערע אנשטרענגונגען?...

אויפן צווייטן ראנד פונעם פלאץ האט מערזליאקאוו געפירט באטמאנאוו צון א ניי הויז, וואס האט זיך געווייסלט מיט פרישע גזימסן, אין א זייט פון די באראקן, אויף א שיפוע פון א סאפקע.

— רוט זיך אויס, דערווארעמט זיך, חבר נאטשאלניק פון דער בויאונג. אין שטוב איז, א דאנק גאט,ווארעם און רויק.

— ווער וווינט אין דעם?

— איך ווין. אזא הייזל האט מען אויפגעשטעלט אויך פארן ארבעטס־נאטשאלניק קאטליארעווסקין און דעם בוכהאלטער.

— ווארעם, זאגט איר? איר פרירט נישט? — האט באטמאנאוו געפרעגט.

ווארעם, — האט מערזליאקאוו אפגעזיפצט דערלייכטערט. — דא ביים דורכגוס איז תמיד א ווינט, ער טרייבט ארויס די גאנצע ווארעמקייט. בלויז היינט איז, לכבוד אייער קומען צו פארן, קיין ווינט נישטא... צוליב דער דאזיקער קעלט מוז מען הייצן די אויוונס בייטאג און ביינאכט.

— ס'גייט אוודאי אוועק א סך האלץ?

— ס'איז נאך גוט, וואס מיר וווינען אין דער טייגע!

זיי זיינען צוגעקומען צו אן איינעטאזשיקן קאטעדזש מיט א מאנסארדע, וואס איז ארומגעצוימט מיט א צייגדלדיקן פארקאן מיט א שטעכלדראטיקער צוים פון אויבן. אויסטערליש האט אויסגעזען דאס דאזיקע הויז אינמיטן דעם טייבן, ווילדן בילד פון דעם פארוויסט געווארענעם באציירק.

— איר זיינט, פונדעסטוועגן, א באשיידענער מענטש, — האט באטמאנאוו א שמייכל געטאן. — דאס איז דאך א פאלאץ, נישט עפעס קיין כאטע!

— ס'איז קאטליארעווסקיס פראיעקט. ער האט דאס אלץ אויסגעקאמבינירט, איך וואלט אזעלכס נישט צוגעטראכט.

— נו, איך מיין, אז דעם פארקאן האט נישט ער, נאר איר צוגעטראכט. דאס איז נישט קיין אינזשיניערישע זאך אזעלכע פארקאנעס אויסצוטראכטן.

— דער פארקאן איז מיינע א פארפאסונג, איר האט געטראפן, חבר נאטשאלניק פון דער בויונג, — האט זיך מערזליאקאוו חניפהדיק צעלאכט.

ער האט געעפנט דאס טירל, און זיי זיינען אריין אויפן הויף. פון א פעסטגעבויטער שטאל האט זיך געהערט דאס זאטע כריוקען פון א חזיר.

— איר האָט דאָ אַ גאַנצע ווירטשאַפֿט! — האָט זיך באַטמאַנאָוו פֿאַר־חידושט. — סאָליד. אַ קו, חזירים, הינער, אַ?

— אַ חזיר און געפֿליגל. אַנדערש טאָר מען נישט.

באַטמאַנאָוו האָט זייער גענוי באַטראַכט מערזליאַקאָווס היימישע האָב און גוטס.

— איך פֿאַרשטיי נישט, ווי איר האָט דאָס באַוויזן אַהערצובריינגען, צום דורכגוס, די דאָזיקע גאַנצע משׂא? ווער האָט אייך געהאָלפֿן? מיט פֿופֿצן מינוט פֿריִער האָב איך געטראַכט, אַז איר זיינט אַ שלעכטער באַלע־באָס, ווייזט זיך אַרויס, איך האָב אַ טעות געהאַט... כ'מיין, ס'איז שווער זיך אַן עצה צו טאָן מיט אַזאַ באַלעבאַטישקייט? ס'נעמט צו אַ סך צייט? לעבעדיקע באַשעפֿענישן פֿאָדערן דאָך סיי פּיטער סיי אומגאַנג?

— פֿולשטענדיק ריכטיק. — מערזליאַקאָוו האָט געקוקט אויף באַט־מאַנאָוון פֿון אונטן אַרויף און זיך באַמיט צו מרעפֿן צו וואָס דער נאַ־טשאַלניק צילט.

— ניין, כ'וועל צון אייך נישט אַריינגיין, — האָט דער נאַטשאַלניק מיטאַמאָל באַשלאָסן. — כ'וועל בעסער זיך אַריינכאַפּן אין דערפֿל.

— צי דאַרף איך אייך באַגלייטן, חבר נאַטשאַלניק פֿון דער בווונג?

— ווי איר ווילט. אויב איר זיינט מיד, קאָנט איר זיך אָפּרוען.

אויפֿן וועג האָט אויך באַטמאַנאָוון פֿאַראינטערעסירט דאָס הילכעריי, וואָס ס'האָבן געמאַכט די ניטעוועד. ער האָט פֿאַרקערעוועט צו זיי.

— ס'איז שוין פֿאַרנאַכט. ס'איז זיכער צייט צו פֿאַרענדיקן, — האָט באַטמאַנאָוו אַ זאָג געטאָן.

— מע קאָן זיי נישט אַהיימטרייבן. אַרבעטס־ענטוזיאַזם! — האָט מערזליאַקאָוו דערקלערט מיט חשיבות.

— ענטוזיאַזם, זאָגט איר? לאָמיר אָקערשט אַ פֿרעג טאָן ביי זיי וועגן דעם ענטוזיאַזם. — ער איז צוגעגאַן צו די אַרבעטער און זיך געווענדט צום עקסטן: — ס'איז שוין פֿינצטער. אַזאַן אַרבעט טויג צו גאָרנישט. שוין צייט צו גיין אָפּרוען.

דער ניטעוועד האָט אַ קוק געטאָן דעם צוגעקומענעם אין פּנים.

— אָפּרוען? עס גלוסט זיך אונדז נישט אָפּרוען.

— פֿאַרוואָס גלוסט זיך אייך נישט?

— איר זיינט, קענטיק, אַ נייער מענטש, אויב איר פֿרעגט. איר וועט דאָ זיין אַביסל, וועט איר געוואָר ווערן, פֿאַרוואָס עס גלוסט זיך נישט!...

באַטמאַנאָוו האָט זיך געלאָזט צום דערפֿל. מערזליאַקאָוו האָט אים, ווי אַ שאָטן, באַגלייט מיט אַ פֿאַרזאָרגט, צעדודערט פּנים. זיי האָבן אָנ־באַגעגנט ליבערמאַנען. ער איז געלאָפֿן פֿון די באַראַקן. דערזען באַטמאַ־

נאָוון, האָט זיך דער אינטענדענט מיט זיין כאַראַקטעריסטישן זשעסט אָנ־געכאַפּט פאַרן קאָפּ:

— מאַמינקע טייערע, סאַראַ שרעק! איר וועט אַליין אָנקוקן, ווי די מענטשן לעבן. איך לויף אָננעמען דרינגענדיקע שריט.

— א ביסל רויקער, ליבערמאַן! — האָט אים באַטמאַנאָוו נאָכגע־שריגן.

לעבן ערשטן באַראַק האָט ער דערזען ראַגאָוון. יענער האָט געפירט א שמועס עפּעס מיט אַ הויכן בחור. ראַגאָוו האָט גערעדט גלייכמעסיק און רויק, פונדעסטוועגן איז נישט לייכט געווען אים צו הערן. דער בחור, די הענט גלייך אַראָפּגעלאָזט, האָט זיך אַזש געוואַקלט אונטער זיינע מוסר־רייד.

— וועגן וואָס גייט דאָ א רייד? — האָט זיך באַטמאַנאָוו פאַראינ־טערעסירט אינמיטן גאַנג.

— מיר באַקענען זיך מיטן ווירטשאַפט־לייטער, —האָט ראַגאָוו קורץ געענטפערט.

אינעם באַראַק — וואָס איז אויף שנעל אויפגעשטעלט געוואָרן און האָט זיך איינגעבויגן אויף איין זייט — איז געווען פינצטער. די שיין פון דעם נאַפטלאָמפּ, וואָס איז געשטאַנען אויף אַ לאַנגן טיש, האָט נישט גע־קלעקט פאַר דער גאַנצער שטוב. אויף נאַרעס, אויפגעשטעלטע לויטן וואַ־גאָן־סיסטעם, זיינען געלעגן מענטשן אין וואַטענעם אַנטועכץ, ווויליקעס און היטלען. עטלעכע מענטשן האָבן זיך צוגעטוליעט צון א טשוהון־איי־וועלע. פון אַלע זייטן האָט זיך געהערט א הוסטעריי און ניסעריי.

— גוטן אָוונט, חברים! — האָט באַטמאַנאָוו אַ זאָג געטאָן.

קיינער האָט אים נישט געענטפערט. באַטמאַנאָוו האָט, פאַרבייגייענ־דיק, א טאַפּ געטאָן דאָס אייוועלע — ס'איז געווען קוים וואַרעם. ער האָט זיך געזעצט אויף אַ בענקל ביים טיש, פאַררייכערט און אַנידערגעלייגט דעם אָפענעם פּאַפּיראָסן־ציגאַר אויפן ראַנד טיש. האָט געשוויגן און זיך אַרומ־געקוקט. אויך די קוואַרטיראַנטן פונעם באַראַק האָבן געשוויגן, קוקנדיק אויף אים און די פּאַפּיראָסן.

— נו, וואָס, מיר וועלן אַזוי שוייגן? דערציילט, ווי עס לעבט זיך אייך, — האָט באַטמאַנאָוו אַ זאָג געטאָן גוטמוטיק.

— וואָס איז דאָ צו דערציילן? אויב איר האָט אויגן קאָנט איר אַליין זעען. מיר ציטערן פאַר קעלט און וואַרטן אומבאַוווּסט אויף וואָס — האָט זיך אָפּגערופן אַ שטאַרק איינגעהויקערטער און איינגעבויגענער אַלטער, וועלכער איז געשטאַנען ביים אייוועלע.

— חבר זיאַטקאָוו? — האָט אים באַטמאַנאָוו דערקענט. — הייסט עס, איר זיינט דערפאָרן.

— דערפאָרן, — האָט דער אַלטער אָנגעכמורעט צוגעשאָקלט.

— וווּ זשע איז גאָנטשאַרוק?

— דאָ. ער ליגט, איז קראַנק.

— וועלן מיר געבן אַ וואָרט, חבר זיאַטקאָוו, דעם נאַטשאַלניק פונעם באַצירק. זאָל ער אונדז גלייך אויפקלערן ווי דער היגער באַלעבאָס — פאַרוואָס מ'האָט איינגעשטעלט אַ שלעכטע ווירטשאַפט, ווערגער פון אַ שאָפּע? פאַרוואָס איז קאַלט אין די באַראַקן? וווּ איז האָלץ? — באַטמאַנאָוו האָט געשטעלט די פראַגן, נישט קוקנדיק אויף מערזליאַקאָוון.

— אויף פירן האָלץ איז אויסגעטיילט געוואָרן איין מאַשין, — האָט מערזליאַקאָוו געענטפערט. — פירן קומט אויס פון ווייט, און זי באַוויזט נישט. און דער וועג שטערט אויך דאָס פירן, זיי וויסן עס אַליין, — די מאַשין פאַרזינקט כסדר.

— פאַרוואָס איז דער וועג אַ שלעכטער? פאַרוואָס איז אויסגעטיילט געוואָרן בלויז איין מאַשין, אויב דאָס איז ווייניק?

— דער טראַנספּאָרט איז נייטיק פאַר דער פּראָדוקציע. אפילו אויף צו פירן די רעדן קלעקן אויך נישט קיין מאַשינען. איר האָט אַליין געזען.

— כ'האָב געזען, אייער טראַנספּאָרט שטייט, האָט באַטמאַנאָוו באַשטעטיקט. — נאָר פאַרוואָס? ענטפערט אונדז שנעלער, באַלעבאָס!

ער איז געגאַנגען איבערן באַראַק און זיך איינגעקוקט אין די פּנימער פון די מענטשן. פון די הונדערט פופציק מענטשן, וואָס האָבן דאָ געוווינט, זיינען פופציק קראַנק געווען אויף גריפּע. און אויך די איבעריקע האָבן שלעכט אויסגעזען — אויסגעצערטע, שמוציקע, נישט געראַזירטע. די לופט אין באַראַק איז געווען אַ טוכלע, אַ שווערע.

— פאַרוואָס זיינען די קראַנקע נישט איזאָלירט פון די געזונטע? דאָס איז דאָך דער ערשטער תנאי ביי אַן עפּידעמיע. פאַרוואָס איז דאָ בכלל אַזאַ אָפּגעלאָזנקייט?

מערזליאַקאָוו האָט געשוויגן.

— אַ באָד איז ביי אייך פאַראַן? — האָט באַטמאַנאָוו געשטעלט נייע פראַגן.

— ס'איז נישטאָ קיין וואַסער פאַר קיין באָד, — האָט זיאַטקאָוו אַ זאָג געטאָן.

— פאַרוואָס איז נישטאָ קיין וואַסער, נאַטשאַלניק פון באַצירק?

— דאָס וואַסער אין ברונעם איז פאַרפרוירן געוואָרן. מע מוז פירן פונעם טייכל, און אַהין איז ווייט. דאָ איז ווידער די צרה מיטן טראַנספּאָרט. מיר פירן וואַסער בלויז צום טרינקען...

באַטמאַנאָוו האָט זיך צוגעזעצט אויף די נאַרעס צון איינעם פון די אַרבעטער, באַמערקנדיק, אַז יענער באַאָבאַכטעט אים.

— אַהער איז געקומען צו לויפן דער שאָפער סמאָרטשקאָוו, — האָט דער אַרבעטער אָנגעהויבן צו ריידן. — און דערציילט, אַז מ'האָט צעשלאָגן די דייטשן הינטער מאָסקווע. ווער האָט עס אים געזאָגט, דו?

— יאָ, איך האָב עס געזאָגט. די רויטע אַרמיי האָט אָפּגעהאַלטן אַ נצחון, מ'האָט די דייטשן צוריקגעשטויסן פון מאָסקווע.

— יאָ, הייסט עס, אַז ס'איז אמת! — איבערן באַראַק האָט זיך פאַרבייגעטראָגן אַ זיפץ פון דערלייכטערונג. עמעץ האָט צערודערט און הויך אָנגעהויבן צו שעפּטשען. די מענטשן האָבן זיך אַ באַוועג געטאָן, צוגעקומען נעענטער.

— אַ דאַנק דיר, האָסט געבראַכט אַ גוטע בשורה, — האָט צופרידן אַ זאָג געטאָן באַטמאַנאָוום מיטשמועסער. ער האָט גערעדט מיט אַ נישט קלאָרן אַקצענט, נישט ריכטיק אויפבויענדיק באַזונדערע פראַזן. — און דאָ האָט מען ביי אונדז געפּלוידערט אַ מעשהלע — מאָסקווע איז ביי די דייטשן. איך האָב נישט געקאָנט גלייבן: וואָס הייסט ביי די דייטשן? סטאַלין האָט אויפן רויטן פּלאַץ געזאָגט, אַז מיר וועלן באַזיגן, און פּלוצעם — מ'האָט אָפּגעגעבן מאָסקווע.

ער איז אַנטשוויגן געוואָרן, ווייטער שאַרף געקוקט אויף באַטמאַנאָוון און איינגעצויגן די פּיס, איינגעהילטע אין אַ וואַטעוונעם שפּענציער.

— איר זיינט אויך קראַנק? — האָט באַטמאַנאָוו געפרעגט. ער האָט זיך שוין אָנגעשטויסן מיט וועמען ער רעדט.

— מע ווערט קראַנק.

— אַ גריפּע? געהעכערטע טעמפּעראַטור?

— וואָס פאַר אַ גריפּע? דאָס האַרץ טוט וויי, דער קאָפּ טוט וויי, די נשמה טוט וויי. צוליב אים בין איך קראַנק געוואָרן, — האָט דער אַרבעטער אָנגעוויזן אויף מעדזליאַקאָוון. — פאַרוואָס, פרעגסטו? דו ביסט אַ דאָקטאָר?

— ניין. לאָמיר זיך באַקענען, איך בין דער נאַטשאַלניק פון אייער בויונג, איך הייס באַטמאַנאָוו וואַסילי מאַקסימאָוויטש.

דער אַרבעטער איז געשווינד אויפגעשטאַנען. ער איז געווען נישט

קיין הויכער, נאָר אַ זייער ברייטער אין די פּלייצעס. איבערן באַראַק האָט זיך פאַרביינגעטראָגן אַ גערויש.

— מיר האָבן אויף דיר געוואַרט, אוי, געוואַרט! — האָט דער אַרבעטער אַ זאָג געטאָן. — מ'האָט געזאָגט, אַז דו וועסט נישט דערפאָרן. ס'איז ווייט, קיין וועג איז נישטאָ, ס'איז קאַלט. יעק וועלט. דודין האָט דיך געשיקט, אָדער ביסט אַליין געקומען?

— סיי דודין האָט געשיקט, סיי איך בין אַליין געקומען. איך וועל אייך שפּעטער דערציילן, חברים, פאַרוואָס איך האָב נישט געקאָנט קומען אַהער פריער. כ'האָב געשיקט אָנשטאָט זיך אַ פאַרלאָזלעכן מענטש, נאָר מיט אים איז געשען אַן אומגליק. איר האָט אים אפילו נישט געזען, דאַכט זיך. און וועגן אייך האָב איך אַ סך געהערט. איר זיינט אומאַרע מאַהאָמעט, אַ שווייסער, ריכטיק?

— ריכטיק. אומאַרע מאַהאָמעט. געווען אַ שווייסער.

— געווען? און איצט?

— איצט בין איך אַ ליידיקגייער. אַ פּאַראַזיט.

— פאַרוואָס אַ ליידיקגייער?

נישטאָ פאַר מיר קיין אַרבעט. געריסן זיך אַהער, געאיילט. דאָ מיין אַרבעט נישט נייטיק. געשיקט אַ מעלדונג צו דודינען. ווען דו וואָלסט נישט געווען געקומען צו פאָרן, וואָלט אויסגעקומען צו אַנטלויפן פון דאַנען. און אַלע וואָלטן אַבי אַנטלאָפן, איין מערזליאַקאָוו וואָלט פאַרבליבן. אָדער איר אַליין וואָלט אים אַרויסגעטריבן...

— הייסט עס, אַז אויך קיין אַרבעט האָט זיך פאַר די מענטשן נישט געפונען? — האָט באַטמאַנאָוו אַ פרעג געטאָן, זיך אויסדרייענדיק צו מערזליאַקאָוון.

— קיין שוויס־אַרבעטן פירן מיר נאָכנישט דערווייל, חבר נאַטשאַלניק פון דער בויונג...

— איך בעט נישט קיין שוויס־אַרבעטן! — האָט אומאַרע דערווידערט. — כ'בין גרייט צו לאָדעווען רערן! כ'בין גרייט דעם שניי צו שאַרן! שיק וווהין דו ווילסט — נאָר ס'זאָל זיין אַ נוץ פון דער אַרבעט, נאָר מאַך מיך נישט פאַר קיין ליידיקגייער! אָט זע דאָ אַרום — די טראַקטאָריסטן, דער שווייסעווער, די שלאָסערס, די מאָנטערן — אַלע ווילן מיר אַרבעט, זאָל זיין אַוועלכע־ס'איז! דערווייל איז נישטאָ אונדזער אַרבעט, שפּעטער וועט זיין. די בויונג דאַרף זיך פּאַמעלעך פונאַנדערוויקלען.

— ריכטיק, חבר אומאַרע! — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט, באַהערשנדיק די אויפרעגונג.

אומאַרע איז צוגעגאַנגען נאָענט צו מערזליאַקאָוו און ווייטיקלעך, ליידנשאַפטלעך אַריינגעשריגן אים אין פּנים:

—מיר וועלן קיינמאָל נישט מוחל זיין, וואָס דו האָסט אונדז געמאַכט פאַר פאַראַזיטן! האָסט געהערט, וואָס באַטמאַנאָוו האָט געזאָגט? ער — אַ באַלעבאָס. און דו... דו ביסט נישט קיין באַלעבאָס! מיר האָבן אַראָפּגעלאָזט די הענט, שיר נישט אומגעקומען ביי דיר! כ'האָב געוואָלט פון דיר אַנטלויפן, נאָר וווהין? מע טאָר נישט אַנטלויפן אויך. אויפן פראָנט האָט מען מיך נישט געלאָזט, געפירט אַהער — אַזוי ווייט, צו שווייסעווען אַ נאַפּטלייטונג. דודין אַליין האָט מיך געשיקט. ווי מ'האָט זיך געאיילט אַהער!... געשלעפּט די מאַשינען אויף זיך, צופוס געגאַנגען... זאָגט, צוליב וואָס?

— שרייט נישט, כ'בין נישט קיין טויבער, — האָט זיך מערזליאַקאָוו אויפגערעגט אָפּגערוקט פון דעם שווייסעווער.

— דו ביסט נישט קיין טויבער, — האָט אומאַרע מסכים געווען. — דו האָסט בלויז פאַרשטאָפּט די אויערן מיט וואַטע... ניין, איך וועל שרייען, און דו האָרך! זאָל דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג קוקן אויף דיר און אויף מיר. זאָל ער זאָגן, ווער ס'איז גערעכט, און ווער ס'איז שולדיק.

— איך רוף אייך צו אָרדנונג! — האָט זיך מערזליאַקאָוו צעבייזערט.

— און איר אַליין ווייסט, וואָס ס'הייסט אָרדנונג? — האָט באַטמאַנאָוו אַ פרעג געטאָן מיט אַ צוגעשטיקטער שטים.

— ס'איז נישט גוט, מערזליאַקאָוו, דורכויס שלעכט! ס'איז ביי אייך אַ הינטיש לעבן, — האָט אומאַרע אַטאַקירט. — מיינסט, מיר קלאָגן זיך, וואָס ס'איז קאַלט? ניין, מיר קאָנען דיר מוחל זיין, וואָס ס'איז קאַלט. וואָס מיר הונגערן? וועלן מיר אויך מוחל זיין. וואָס ס'אי' ווייניק וואַסער? מוחל. וואָס דו זשאַלעוועסט צו געבן רייכערן? זאָל זיין!... איך האָב צוויי ברידער אויפן פראָנט, זיי איז ערגער. דו האָסט אונדז הונדערט מאָל געזאָגט: „מע קאָן נישט פאַרלאַנגען... ס'אי' מלחמה!”. מיר שפּאָרן זיך נישט, ריכטיק. נאָר דו האָסט אונדז געמאַכט פאַר שמאַטעס. די ענערגיע געטערט! די אַרבעט צוגענומען! די בויונג צעשטערט! דאָס וועלן מיר דיר נישט שענקען! — ער האָט זיך אין צאָרן אויסגעדרייט צו באַטמאַנאָוון: — נאַטשאַלניק באַטמאַנאָוו, מע דאַרף אים משפּטן!

— אַז ווער האָט אייך קיין אַרבעט נישט געגעבן? — האָט זיך מערזליאַקאָוו דערשראָקן אָפּגערופן, אַריינציענדיק דעם קאָפּ צווישן די פּלייצעס. — איר האָט אַליין נישט געוואָלט. ביטע, אַרבעט.

— מע דארף קיין ליגן נישט זאָגן, מערזליאַקאָוו! — האָט זיאַטקאָוו אַ געשריי געטאָן, זיך אויסגלייכנדיק. — דו ביסט אַ שלעכטער באַלעבאָס, האָסט אונדז דערפירט צו אַן אומגליק!

באַטמאַנאָוו האָט נישט אַוועקגענומען פונעם באַציִרקנאַטשאַלניק זיין שווערן, בלייערנעם בליק.

— איך בין געקומען צו פאָרן, כדי צו אַרבעטן דאָ צוזאַמען מיט אייך, חברים. כ׳וועל פונדאַניען נישט אַוועקפאָרן, כל־זמן מיר וועלן נישט איינשטעלן קיין אָרדנונג, און די זאַך וועט נישט אַוועקגיין ווי ס׳באַדאַרף צו זיין, — האָט ער געזאָגט, זיך אויפשטעלנדיק. אויסגעקערט זיך צו מערזליאַקאָוון, האָט ער אַ וואָרף געטאָן: — קומט.

ווי נאָר זיי זיינען אַרויס פון באַראַק, האָט באַטמאַנאָוו אַ כאַפּ געטאָן מערזליאַקאָוון פאַר דער ברוסט און, אַ שלעפּ טוענדיק אים צו זיך, כמעט אָפּרייסנדיק אים פון דער ערד, שוין מער נישט אימשטאַנד צו באַהערשן די אויפגעבראַכטקייט און דעם צאָרן, אָנגעהויבן צו שרייען:

— וועד זיינט איר, מערזליאַקאָוו? ווער זיינט איר עס אַזעלכער, אויב איר האָט זיך דערוועגט אַזוי אכזריותדיק זיך צו באַגיין מיט אונדזערע מענטשן, מיט אונדזער זאַך? אויף וואָס האָט איר אויסגעבראַכט דעם צומרוי, וואָס מ׳האָט אייך אַרויסגעוויזן? אַלע טעותים און פעלערן וואָלט איך מוחל געווען — וואָס איר קאָנט נישט אַרבעטן, וואָס איר האָט דאָ אָנגעפּלאָנטערט, וואָס דאָ איז אין אַלץ אַ תוהו־ובוהו... נאָר אויב סאָוויעטישע מענטשן זיינען פאַר אייך חזירים — זיינט איר אַ מנוול! און מיר וועלן אייך משפּטן. משפּטן!

ער האָט געטאָן אַ שטויס אָפּ פון זיך מערזליאַקאָוון, וועלכער האָט אָנגעהויבן צו כריפּען, און יענער איז אַנידערגעפאַלן אויפן שניי, שטיִם ווערנדיק פאַר שרעק.

מיט פאַרקוועטשטע פויסטן האָט באַטמאַנאָוו געשפּרייזט אינעם בין־השמשות, נישט אַרומקוקנדיק זיך וווהין ער גייט, נישט זעענדיק גאָרנישט פאַר זיך. ראַגאָוו, וועלכער איז אים אָנגעקומען אַנטקעגן, האָט אים כמעט בגוואַלד אָפּגעשטעלט:

— גיט אַ באַפעל, וואַסילי מאַקסימאָוויטש, איך זאָל איבערנעמען די דאַזיקע ווירטשאַפט. דער באַציִרק איז אין מיין גוסט, אַן אַנטשפּרעכלעכער.

באַטמאַנאָוו האָט געשוויגן און שווער געאָטעמט. ראָגאָוו האָט אים דערמאָנט:

— איר האָט מיר צוגעזאָגט דאָס העכט אויסצוקלייבן. נו, האָב איך אויסגעקליבן.

כ'האָב צוגעזאָגט. נעם איבער, תּיכּף־ומיד! — באַטמאַנאָוו האָט גערעדט זיך שטיקנדיק. די קוואַרטיראַנטן פֿונעם באַראַק, וואָס זיינען דערפֿירט געוואָרן צו פֿאַרצווייפֿלונג, זיינען אים געשטאַנען פֿאַר די אויגן. — מיר האָבן זיך שטאַרק פֿאַרשולדיקט פֿאַר די מענטשן. מע דאַרף ערשט אויסקעמפֿן זייער צוטרוי. זיך רעכטפֿאַרטיקן פֿאַר זיי מיט אַרבעט. אַז אַלע זאָלן אַרבעטן ווי באַשווירענע!... מאָרגן וועל איך קומען אין די באַראַקן, זאָל אין זיי זיין וואַרעם. ס'זאָל זיין ריין! די קראַנקע איזאָלירן. געבן עסן, וואָס נאָר מע קאָן. נישט זשאַלעווען קיין פּראָדוקטן. אַרויסגעבן זיי צום רייכערן, מיטן. און אַרבעט געבן — נייטיקע, גוטע אַרבעט. זיי בענקען נאָך איר, זיי רייסן זיך צום קאַמף... נו, וואָס שטייסטו? אַרבעט! און גיב איבער ליבערמאַנען — כ'וועל פֿון אים די פֿאַרע אַרויס־טרייבן, אויב ער וועט זיך נישט קיין ריר טאָן!

— דערלויבט איר אָפּצוגעבן אַ מעלדונג? — האָט ראָגאָוו שנעל אַ פֿרעג געטאָן און, נישט וואַרטנדיק אויף קיין ענטפֿער, געמאָלדן: — כ'האָב געשיקט דעם ווירטשאַפֿטלייטער נאָך האָלץ — דריי מאַשינען און דעם פֿערדאָבאָז, מיט וועלכן מיר זיינען געקומען צו פֿאָרן. איין מאַשין האָב איך געשיקט נאָך וואַסער. קאַרפּאָוו איז אַוועקגעגאַנגען צו די ניכוועץ

ער האָט צו באַקומען פֿלייש און פֿיש. ליבערמאַן איז אין קיך, ער אַליין איז געוואָרן דער קוכער, זאָגט צו אַ גוטע וויעטשערע.

אין דער האַלב־פֿינצטערניש איז מערזליאַקאָוו פֿאַרשוווּנדן. פֿאַנגענ־דיק באַטמאַנאָווס בליק, האָט ראָגאָוו געבעטן:

— חבֿר נאַטשאַלניק פֿון דער בויונג, איר דאַרפֿט נעמען אין באַ־טראַכט אַלע שוועריקייטן. חבֿר נאַטשאַלניק...

באַטמאַנאָוו האָט אויף אים קיין אַכט נישט געלייגט. מערזליאַקאָוו האָט אויפֿגעהערט פֿאַר אים צו עקזיסטירן, ווי ס'האָט מער נישט עקזיס־טירט גרובסקי. אַזוי פֿלעגט זיין ביי באַטמאַנאָוון אין יענע זעלטענע פֿאַלן, ווען ער האָט פֿאַרלוירן דעם גלויבן אין אַ מענטשן.